

CODEX  
ALEXANDRINUS

Novum Testamentum

CODEX ALEXANDRINUS.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVUM TESTAMENTUM  
GRAECE

EX ANTIQUISSIMO CODICE ALEXANDRINO

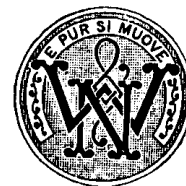
A

C. G. WOIDE

OLIM DESCRIPTUM: AD FIDEM IPSIUS CODICIS

DENUO ACCURATIUS EDIDIT

B. H. COWPER.



LONDINI

VENUDANT

WILLIAMS & NORGATE, ET D. NUTT;  
EDINBURGAE, WILLIAMS & NORGATE.

MDCCCLX.

## ERRATA.

---

Introd. p. XVII. l. ult. *pro passin lege* passing.  
" p. XXI. 4. *pro gives lege* does.  
" p. XXVII. 33 *pro if lege* of.  
Mar. XIV. 19. *pro ειμι lege ειμι*.  
Mar. XV. 41. *pro αἵτερα lege αἵτερα*.  
Luc. VIII. 50. *post φοβῶν adde comma*.  
Acta XVII. 1. *pro δὲτ ἦν lege δὲ τὴν*.  
Acta XXIV. 25. *post γενομενος dele comma*.  
Hebr. XII. 24. *pro κριττον lege κριττον*.  
Αποκ. XX. 4. *pro προσεκύρησαν l. προσεκύνησαν*.

---

Pag. 98. Not. 1. *pro επιστεψατο lege επιστεψατο*.  
" 124. " 1. *pro προφητες lege προφητες*.  
" 239. " 3. *pro ναι lege ναι*.  
" 481. " 1. *adde vel potius εβαλεν*.

---

## INTRODUCTION.

---

So much has been written respecting Codex A. that we shall scarcely be expected to say anything new; yet we do not intend either to review or even to enumerate the publications, which we have consulted upon the subject, and we shall only casually refer to some of them. This course seems to accord best with the design of this edition, which was rather to furnish a faithful transcript of the manuscript than critically to investigate it, and to embody the results in copious prolegomena or elaborate notes. The aim of the present introduction, therefore, will be to supply the reader with some miscellaneous information respecting the document, to give him an accurate description of it as it is, and to add some enquiry with regard to its probable source and antiquity, with an explanation of what has been done in this publication\*). The reader who is only partially acquainted with the literature of the subject, will at once perceive that what we are about to say, will not supersede the use of other and more important helps to the study of the New Testament text of the Alexandrine Codex, of which we now proceed to speak.

---

\*) We may here state once for all, that many of the facts and suggestions in this introduction, are either borrowed from Grabe, Woide etc., or in accordance with their statements. The prolegomena of Woide contain very much of which no use has here been made, and the claims of brevity have often compelled us to condense what he has developed at considerable length. In the notes to the text also, Woide's edition has been freely used, and generally our obligations to him have been very great.

Codex A., or the Codex Alexandrinus, is one of the most ancient and important of the manuscripts of the Greek scriptures known to be extant in our day. The Old Testament portion has been either wholly or partially edited on several occasions, of which the most noticeable are the facsimile edited by Baber, in 1819, and what may be called the restored edition by Mr. Field very recently issued, and indeed since the present edition was commenced. The New Testament has been printed only once, in 1786, when through the munificence of the authorities of the British Museum, it was given to the world in facsimile, under the editorship of that excellent scholar C. G. Woide. This work was in folio, with admirable prolegomena and notes, but it has long been both scarce and expensive. Modern students are mostly indebted for their knowledge of Codex A., so far as its readings are concerned, to the various collators who have given to the world the results of their enquiries. The principal collators throughout have been Patrick Young (better known as Junius), Walton, Fell, Mill, Grabe, Wetstein and Woide. The great mass of critics have borrowed from these, and some of them, among whom even Dr. Tischendorf must be included, have occasionally given as various readings, errors of Woide's edition\*).

Cardinal Mai's edition of the Vatican Codex, and other similar publications of original texts, naturally led to the desire that more should be done in the same direction, and that the Alexandrine Codex in particular, should be printed in ordinary type, in a portable form, and at a reasonable price. This edition has therefore been undertaken to supply an acknowledged deficiency, and to gratify a reasonable wish. The English reprint of Codex B., has been adopted as a model, and it is

\*) Besides the collators above named, the Codex has been examined by Griesbach, Scholz, Tischendorf and others. With reference to the errors of Woide's text, it will be seen that we have carefully noted all we have been able to detect, except such as he himself has pointed out in his Prolegomena.

expected that the work will find favour with the increasing number of those who critically examine the original text of the New Testament for themselves.

This manuscript was formerly in the possession of Cyril Lucar, at one time Patriarch of Alexandria and afterwards of Constantinople, where he was put to death by the arbitrary decree of the Turkish emperor in 1638. Cyril made a present of the precious volumes of this document to king Charles I, in 1629, and it has ever since been regarded as the most important manuscript of the Greek scriptures in this country.

The portion containing the New Testament is a volume measuring somewhat more than ten inches wide and fourteen inches high. The material is thin, fine, and very beautiful vellum, often discoloured at the edges, which have been injured by time, but more by the ignorance or carelessness of the modern binder, who has not always spared the text, especially at the upper inner margin. The manuscript is written in a light and elegant hand in uncial letters. These letters at the end of a line are often very small, and much of the writing is very pale and faint. Each page contains two columns of text. In the margins to the left hand, the Eusebian canons are noted throughout the four Gospels, as well as the larger sections into which these books were anciently divided\*). Some of the nu-

\*) The following account of the ancient divisions of the New Testament is from the Prolegomena of Barrett's Edition of the Codex Z in Trinity College Dublin: "Prima divisio textus sacri facta fuit per *τίτλους* sive *κεφάλαια* majora cum titulis annexis: horum auctorem suspicatur Millius, Prol. 354, fuisse Tatianum, quo melius Diatessaron suum institueret. Discimus autem ex Tertulliano, textum per capitula distributum fuisse, qui Lib. II. ad Uxor. c. II. loquitur de Capitulo in 1 Cor. ut et in Lib. de Pudicitia XVI. — Seculo demum tertio instituit Ammonius Sectiones ab ipso denominatas, quarum sunt 355 et Tituli 68 in Matthæo: ad hosce autem numeros proximo seculo Eusebius canones suos adaptavit. — Circa annum vero 398, Epistolas Paulinas in Capitula distributas fuisse, memorat Euthalius: qui circa annum 451 idem præstitit in Actis (in quo libro 40 capita esse voluit) et Epistolis Catholicis. Apocalypsin in 72 capitula distribuit

meral letters, and the commencements of the separate books throughout have been written in red ink, as also are some of the ornamental portions which are due to the fancy of the scribe. These latter are sometimes diversified with other colours. At the commencement of the books no regular rule is followed, as will appear from the table given below, in which the figures show which lines are in red throughout the volume.

Matthew	wanting	2 Corinthians	1.
Mark	1.	Galatians	1, 2.
Luke	1, 2, 3.	Ephesians	1, 2.
John	1, 2.	Philippians	1, 2.
Acts	1, 2, 3.	Colossians	1, 2.
1 Peter	1, 2, 5, 6.	1 Thessalonians	1, 2, 3.
2 Peter	1, 2.	2 Thessalonians	1, 2, 3.
1 John	1, 3.	Hebrews	1, 2, 3.
2 John	1, 4.	1 Timothy	1, 2, 3.
3 John	1, 2.	2 Timothy	1, 2, 3.
Jude	1, 2.	Titus	1, 2, 3.
Romans	1, 2.	Philemon	1, 2.
1 Corinthians	1, 2, 3.	Apocalypse	1, 2, 3.

The reader will observe the peculiar order of the books, respecting which we shall have to speak hereafter. We therefore proceed with our description.

At the lower corners of the leaves, are the remains of an arabic numeration, but it is of course far more modern than the text, and is chiefly important as a proof that the volume has passed through oriental hands. The text of the manuscript has been repeatedly retouched in ancient and modern times, and

Andreas Cæsariensis, aut, ut alii volunt, Andreas Cretensis in Sermones 24 et Capitula 72. Circa XI. seculum, Oecumenius dicitur Acta distribuisse in 40 Capita et 247 Capitula".

The work of Barrett is an interesting and curious facsimile of Cod. Z engraved on copper throughout, with the text also printed in common type on opposite pages. The publishers of this volume, Messrs. Williams and Norgate have on sale the few remaining copies of this desirable work.

probably oftener than we have been able to determine. These corrections are partly by the original scribe, frequently by apparently two ancient correctors, and in some instances by at least two modern ones. We suspect that a very few alterations have been made since the manuscript came into Europe. Such are the horizontal line in 1 Tim. 3. 16, where we now read  $\Theta\epsilon\omicron\varsigma$  ( $\overline{\Theta}\varsigma$ ), and the insertion of  $\epsilon\pi'$  *αὐτῶ* in Rev. 22, 18, a correction which Junius the earliest collator has not mentioned. The addition of *δωδεκα ἀποστολῶν τῷ ἀρνίῳ* in Rev. 21, 15, also in cursives, and with accents and breathings is modern but not so recent. No other instances of cursives occur in the volume except eight letters in one of the margins and which have no apparent meaning nor reference to the text. Corrections properly so called are frequent, and it is not always possible to decide whether they are by the first, second, or third hand. They consist of erasures, alterations, and additions. One or two cases of cancelling or crossing out, occur.

- 1) Erasures. Usually made with a knife, but sometimes by the scribe when the ink was not dry, with a sponge. Some of these are left; others are partly or wholly rewritten.
- 2) Alterations. When the original writing has been removed and its place supplied by something else.
- 3) Additions. These may or may not imply an erasure: without erasures they are written above the line or in the margin. With erasures, they are partly upon and partly beyond the original writing.

Since its arrival in this country, the volume has been rebound, the leaves have been numbered, and the modern Chapters have been indicated; — these figures are all the work of Patrick Junius. The nature of the ink, and the great age of the manuscript, have in many places caused the partial or almost total disappearance of the characters, and they cannot be read without the aid of a lens and in a strong light. Moreover, the ferruginous matter contained in the ink has produced an infinite number of minute holes in the parchment, giving it the

appearance of lacework, and which occasionally, but not so often as could be expected, add seriously to the difficulty of the reading. These holes are not in all the leaves but only in a portion of them, and the vellum is frequently more legible on one side than on the other. The inscriptions and subscriptions to the respective books, as far as they remain, are all ancient, but some must be referred to the second hand.

From the commencement of the volume, twenty five leaves are wanting according to the computation of Junius, who has numbered the first, 26. This calculation is probably wrong, and not more than sixteen or seventeen folia are missing. Be that as it may, what remains commences with the word *εξερχεσθε* in Matthew XXV, 6. In the Gospel of John two leaves are missing, containing the text from Chap. VI, 50 to VIII, 52, the word *καταβαινων* being followed by the word *λεγεις*, or rather *γεις*, the syllable *λε* having been cut off by the binder. A careful comparison of the quantity of matter contained in the leaves before and after this *hiatus valde defensus*, proves as far as demonstration can be attained, that the missing leaves did not contain the story of the woman taken in adultery, there being just that amount of over matter. From the second epistle to the Corinthians three leaves are absent; the word *γεγραμμε* — being followed by *και τη υπερβολη*, except that the binder has cut off the letters *και τ*. This hiatus therefore reaches from Chap. IV, 13 to XII, 6. The remainder of the New Testament is all left, with the exception of the particles removed as already mentioned, from the upper inner margin for the most part; but in general these are easily supplied. The text now occupies 132 leaves, and twenty one, or twenty two are lost, in addition to those portions containing part of Clement's second Epistle and the 18 Psalms of Solomon, to which we shall refer below\*).

\*) The last leaf of the New Testament in Codex A. is actually numbered 158, and the Epistles of Clement occupy eleven more, so that the last of the volume is marked 169. From these the deductions named in the text, have to be made, and there will remain 143 leaves as the number now in the volume.

The text is in uncial or capital letters of very ancient type, and exhibits no regular division of words. The pointing is to a great extent quite arbitrary, and there are neither accents nor aspirates. And yet there is a mode of indicating sections or paragraphs, which is worthy of notice though not confined exclusively to this codex. When one of these sections commences a new line, its initial letter is of a larger size and stands out in the margin thus:

Και η ξαντοτινεσεμπτειναντω  
και περικαλυπτειντοπροσω  
πον αυτου.

When the paragraph commences in the middle of a line, the first letter of the next line is a larger one thus:

γραμματαιων και ολοντο  
Συνεδριονδησαντες του ναπη  
νεγκαν.

Sometimes this larger letter falls in the middle of a word thus:

εστιν· τιουνεστιναδελ  
Φοιστακουνερχησθε· εκαστος  
ψαλμονεχει.

The reason for placing this large letter in the margin appears to have been to call attention to the commencement of a new paragraph, and at the same time to save space, as the lines must have stood further apart wherever it occurs. The same peculiarity is observable in some other manuscripts. There is one in the British Museum (Harleian 5731) comparatively recent, but copied from one of early date, in which these capitals have been preserved by the scribe as part of his text, because he did not know their intention. Thus:

ουρανοισ. ουτως γαρ εδω-  
ξαν.

and .

οφιας δε γενοΜενης προσηλθου.

and even thus:

αυτοῖς α  
Μαριαν — —

The point most used in Codex A: is the Greek semicolon [e. g. *εν τω ηλιω*.] but this does not always occur where we might expect it, and it is often quite misplaced. Hence it is to be found between words grammatically connected, and even in the middle of a word. In the latter case a mark resembling a comma is more frequent, and this also occurs at the end of a word. At the commencement of a word two points generally stand over the letters iota and upsilon. Over some letters as *η* and *ω* a line is sometimes drawn without any apparent meaning. This horizontal line is the usual sign of contraction and as such is of course very common. Quotations from the Old Testament are generally indicated by angular marks in the margin. There is no trace of the iota subscript or adscript. Thus *αυτω* is always written *αυτω*, and *α*, *η* are always simply written *α* and *η* with nothing to indicate the absence of an iota. The course which we have followed with regard to these will be explained when we come to describe the method adopted in the present edition.

It is the opinion of eminent critics that several texts are represented by this Codex\*), which would lead to the very pro-

\*) The following from Griesbach's *Symbolæ Criticæ*, vol. I. p. IX, note, will suffice to explain this.

"Alexandrinum Codicem, a pluribus criticis summo studio sæpius jam collatum et excerptum, cursim tantum inspexi, ne et tempus meum et ipsas quoque membranas pretiosissimas inutiliter contererem detereremque. Hinc in descriptione hac codicum a me inspectorum, locum Alexandrino assignavi nullum. Sed vult in transcurso monuisse tamen hoc loco juvabit, librarium non transcripsisse omnes Novi Testamenti libros ex uno eodemque exemplari, sed usum eum esse pluribus libris, diversæ admodum indolis ac bonitatis, et ex pluribus provinciis oriundis. Rari enim erant illo tempore codices qui universum Novum Testamentum complecterentur; plerique partem ejus tantum continebant: nempe alii Evangelia, alii Epistolas Pauli, alii denique Actus Apostolorum cum catholicis epistolis. Hinc accidit ut codex Alexandrinus non in omnibus libris eandem textus recensionem sequeretur. In Evangeliiis exhibet recensionem Constantinopolitanam seu Asiaticam, re-

bable supposition that it was copied from several manuscripts, each containing a portion of the sacred text. With this question we shall not interfere, but we may remark with Woide that the Codex exhibits traces of some varieties of penmanship. These variations are apparent both in the margins and in the text, the latter more especially in the Apocalypse, where the lines are longer and the characters not so well depicted. Whether these differences are due to different writers, cannot be easily decided, and it must not be assumed that such is the case. All original differences of penmanship, however, seem to be the work of one and the same age. With regard to the Apocalypse, if executed by the same writer as the rest, it was probably written later. Some of the variations observable, may be due not to different persons, but to the different materials employed, or other circumstances.

Far more important perhaps, is the peculiar orthography of the Codex. We have designedly adhered to this, even when palpably erroneous, because our purpose was to edit the text as it is. Not a little has been written on the deviations from the regular forms of words, which are here so frequent, but before we either state the opinions of others upon the subject, or pronounce one of our own, it will probably be as well to give a list of the more remarkable of these irregularities. Some of these are almost always confined to particular words; others occur often but not invariably; and others again are to be met with only seldom, or even but once. We can lay down no invariable rule regarding them, but if the reader will carefully attend to the following summary, he will soon familiarise

centiorem multisque nullius pretii lectionibus refertam; in epistolis vero Paulinis representat Alexandrinam recensionem, illa longe vetustiore et præstantiore; in actis denique et epistolis catholicis textum sequitur, passim ad occidentalem recensionem, latinæ versioni simillimam, conformatum."

The reader will probably question the entire accuracy of this statement, but still perhaps with most of the critics admit its general principle.



himself with the reading of the text, and be able to understand any strange forms which have been overlooked.

$\alpha$  is put for  $\epsilon$ , as *ηλθατε*, for *ηλθετε*.

- - -  $\eta$ , as *απαλλαχθαι*, for *απηλλαχθαι*.

- - -  $ο$ , as *ειπαν*, for *ειπον*.

- - - *ον*, as *ιδα*, for *ειδον*.

- final often not elided.

$\epsilon$  is put for  $\alpha$ , as *εκαθερισθη*, for *εκαθαρισθη*.

- - - *ευ*, as *εφραινων*, for *ευφραινων*.

- - -  $\eta$ , as *ερωτα*, for *ηρωτα*.

- - -  $\alpha$ , as *ερεσις*, for *αιρεσις*.

- - -  $ο$ , as *διεδιδετο*, for *διεδιδοτο*.

$\eta$  - - -  $\epsilon$ , as *δεδηκως*, for *δεδεκως*.

- - -  $\epsilon$ , as *κηριας*, for *κειριας*.

- - -  $\iota$ , as *ηματιον*, for *ιματιον*.

- - transposed with  $v$ , as *Κηρυνιου*, for *Κυρηνιου*.

$\iota$  is put for  $\epsilon$ , as *ιμι*, for *εμι*.

- - -  $\epsilon$ , as *ιμι*, for *εμι*.

- - -  $\iota$ , as *πιν*, for *πειν*.

- - -  $\eta$ , as *πρινης*, for *πηνης*.

- is never subscript, nor adscript.

- is sometimes omitted in pl.  $\alpha$ , as *προφητια*, for *προφητιαι*.

- - - transposed with  $v$ , as *Λικυας*, for *Λυκιας*.

- - - not elided in *και*, before certain vowels.

$ο$  - put for  $\omega$ , as *χρεοφιλετων*, for *χρεωφιλετων*.

- - -  $\alpha$ , as *μετοξυ*, for *μεταξυ*.

$v$  - - - *αν*, as *εκρυαζον*, for *εκραυαζον*.

- - - *ου*, as *λυσαντι*, for *λουσαντι*: *doubtful*.

- - -  $\alpha$ , as *πυκιλος*, for *ποικιλος*.

- - -  $\epsilon$  or  $\eta$ , as *υχαριστησαν*: *doubtful*.

- - -  $\iota$ , as *Βυθυνας*, for *Βιθυνας*.

- is transposed with  $\eta$  and  $\iota$ , as in *Κηρυνιου*, *Λικυας*; see *above*.

$\omega$  is put for  $ο$ , as *δικαιωσυνη*, and in some participles.

$\alpha$  - - -  $\alpha$ , as *καταιβεννεν*, for *καταβαινεν*.

$\alpha$  is put for  $\epsilon$ , as *καινον*, for *κενον*;  $\mu$  for  $\mu\epsilon$ .

- - -  $\iota$ , in some verbs in  $\mu$ .

$\epsilon$  - - -  $\iota$ , as *ημειν*, for *ημιν*.

- - -  $\eta$ , as *σωθει*, for *σωθη*.

- - -  $\eta$ , as *εμιανθη*, for *ημιανθη*.

$\epsilon\omega$  - - -  $\alpha$ , in some forms of *ανοιγω*.

$\alpha$  - - -  $\eta$ , as *συνιοιθροισμενοι*, for *συνηθροισμενοι*.

- - -  $ο$ , as *χοιφον*, for *χορων*.

$\alpha$  - - -  $\omega$ , as *βλεπουσιν*, for *βλεπωσιν*.

- - -  $v$ , as *σουν*, for *συν*.

$\epsilon\mu$  - - -  $\epsilon\upsilon$ , as *εμμεσφ*, for *εν μεσφ*.

$\epsilon\upsilon\upsilon$  - - -  $\alpha$ , as *καταιβεννεν*, for *καταβαινεν*.

$\gamma$  for  $\kappa$ , as *διγνυμι*, for *δεικνυμι*.

- is omitted before  $\xi$ , as *σαλπικ*, for *σαλπικξ*.

- - -  $\gamma\upsilon$ , as *συγγνωμη*, for *συγγνωμην*.

- - put for  $v$ , as *εγ-Κανα*, *εγ-Κενχρεαις*.

$\delta$  - - -  $\theta$ , as *βηδσαιδα*, for *Βεθσαιδα*.

$\kappa$  - - -  $\gamma$ , as *ακρος*, for *αγρος*.

$\mu\pi$  - - -  $\pi\pi$ , as in *Καμπαδοκιαν*, for *Καππαδοκιαν*.

$\mu$  is inserted before  $\pi$ ,  $\phi$  and  $\psi$  in forms from *λαμβανω*.

$v$  is added to accusatives in  $\alpha$ , as *νυκταν*, for *νυκτα*.

$v$  is put for  $\upsilon\upsilon$  in some forms, and  $\upsilon\upsilon$  for  $v$  in others.

$\upsilon\chi$  - - -  $\gamma\chi$ , as in *Κενχρεαις*, and in like manner.

$\upsilon\gamma$  for  $\gamma\gamma$

$\upsilon\kappa$  -  $\gamma\kappa$

$\upsilon\pi$  -  $\mu\pi$

$\upsilon\kappa$  -  $\kappa\kappa$

$\upsilon\mu$  -  $\mu\mu$

$\upsilon\beta$  -  $\mu\beta$

through neglect of assimilation.

$v$  is usually added to verbs in  $\epsilon$  and plurals in  $\alpha$ .

$\phi$  for  $\phi\phi$ , as *αραφος*, for *αρραφος*.

for  $\xi$ , as *στηρισον*, for *στηριξον*.

- is sometimes omitted in plurals, *ανδρε*, *αυτου*, *ουρανου*, for

*ανδρες*, *αυτους*, *ουρανους*.

$\chi$  for  $\kappa$ , as *ουχ ειμι*, for *ουκ ειμι*.

Many of these forms are pointed out in the notes to the text, and some not here referred to, such as the omission of reduplication and temporal augment in certain verbs. To have pointed out every deviation from the spelling of the received text would have encumbered our pages with notes, and we therefore think we have done all that common sense will require. Not a few of these anomalous forms are to be met with in some of the oldest and best manuscripts, such as the Vatican, Ephraem, Claromontane, Dublin rescriptus Z, and others to a greater or a lesser extent; they mostly belong to what is called an Alexandrian dialect, although some of them are found in writings which certainly were not executed in Egypt. The frequency with which they occur in Codex A. is regarded as a presumptive proof of its derivation from Egypt. The peculiarities in question, may be considered as of several kinds.

1. Dialectic or provincial forms.
2. Archaic forms, many of which have an etymological basis.
3. Mistakes of the ear, or confusion of similar sounds.
4. Mistakes of the eye; *lapsus calami*.

It would be easy to speculate on these heads, and to endeavour to range under them all the examples we find in our Codex, but it is questionable whether the results arrived at would carry general conviction. We therefore leave them to exercise the ingenuity or to occupy the leisure of the reader, who will do well to consult the observations of Winer upon the subject, and such other authorities as he has access to\*). Our own opinion is that they are neither Latinisms, nor barbarisms, nor solecisms, but for the most part provincial and archaic forms, especially the former. If asked to what province we would refer them, we should at once name Egypt. Such forms as *επειθοσαν, ειδαν,*

\*) Winer's Grammatik der neutestamentlichen Sprache. The work of Sturz on the Alexandrian Dialect is especially worthy of notice, and the Grammar of Buttmann should not be overlooked. Others are named by Winer in the work just mentioned.

*εξειλατο, λημψεται,* are admitted to be characteristic of what is called the Alexandrian Greek. And Coptic students are aware, that many Greek words, on being transferred to that language undergo precisely the alterations here met with. For example *Αθηναις* becomes *αθηνης*, where we have *ε* for *η* in the second syllable. So *αληθεια*, where we have *ι* for *ει*; thus too *επιθυμειν* becomes *επιθυμιπ*. Similarly *αι* becomes *ε*, as in *Αμορραιος* which is written *αμορρεος*. We have also *η* for *ι* as *αρχιτρικλινος* which becomes *αρχιτρικλιμος*, and many others, which it is unnecessary to enumerate.

It would seem that when this manuscript was written, men were more anxious to follow correctly the readings of their copy, and to produce worthy specimens of calligraphy, than to adhere to the most approved and uniform modes of spelling.

The contractions to be found in the manuscript scarcely offer any difficulty. There is but one respecting which we have had any doubt; ought we to write *Δαβιδ* or *Δαυιδ*? The former is in the one we have adopted. And yet it has struck us that in the only instance in which the word is written fully, it is *Δαυειδ*, in Luke III, 31. Had we noticed this earlier than we did, we should have adopted the same form. Respecting others, no question can be raised.

We have already indicated the order in which the books stand in Codex A., an order which resembles that in Codex B. We now give a list of these books, which we have copied from the commencement of the first volume of the manuscript, supplying in brackets portions now illegible.

*Η Καινη Διαθηκη.*

*Ευαγγελια*

*κατα Ματθαι[ον].*

*κατα Μαρκ[ον].*

*κατα Λουκαν.*

*κατα Ιωαννην.*

*Πραξεις Αποστολων.*

*Καθολικαι, Ζ.*

Επιστολαι Παυλου ΙΔ.  
 Αποκαλυψις [Ιωαννου].  
 Κλημεντος [Επιστο]λη Α'.  
 Κλημεντος Ε[πιστο]λη Β'.  
 ομου βιβλια . . . .  
 Ψαλμοι Σολομωντος

III.

III.

The reader will observe the epistles of Clement reckoned with the canonical books, and the 18 Psalms of Solomon entered as contained in the book, but not included as part of the canon. This is incontestably demonstrated by the words *ομου βιβλια*, coming after the Clementine Epistles and before the apocryphal Psalms of Solomon. The numerals after *βιβλια* are lost, but we suppose they were  $\overline{\text{KΘ}}$  or 29.

This seems to be the place for making a few observations on these uncanonical additions. It appears then, not to have been unusual to append to the New Testament writings bearing the name of Clement. One example is before us, and two others may be alluded to. The Syriac Epistles on Virginitv were discovered at the end of a manuscript of the New Testament, and first published by Wetstein at the end of his edition. There is also at Cambridge a Syriac manuscript New Testament, at the end of which we observed the Apostolical Constitutions which also bear the name of Clement. It is well known that at a very early period the writings of this Father were publicly read at least in some churches, and were by some regarded as part of the canon.

With reference to the eighteen Psalms of Solomon, they no longer form part of our codex, although at one time doubtless they did. It has recently been remarked by Dr. Tregelles in the new edition of Horne's Introduction, as by others before him, that the use of these apocryphal Psalms was forbidden by the synod of Laodicea about the middle of the fourth century. The 59th canon of this synod says, 'That private Psalms ought not to be used in the church, nor uncanonical books, but only the canonical ones of the Old and New Testa-

ment'. The canon which follows, makes no mention of them, and moreover we regard it as spurious. Zonaras however, remarks with reference to canon 59, 'That besides the 150 Psalms of David there are to be found some others said to be by Solomon and some other persons, these the fathers called private and decided that they should not be read in the church, nor any uncanonical books, but only canonical. They called those canonical, which are enumerated in the 85th canon of the Holy Apostles, and uncanonical, those of which the canon makes no mention'. Zonaras then gives the scripture canon, commonly known as the 60th, but which most critics properly reject. By Isidore, the private Psalms referred to in the canon under consideration, are understood to be merely psalms composed by private persons, — *ab idiotis compositas*. It is easy to see that the canon does not specially refer to such compositions as the Psalms of Solomon, which have been partly edited by Fabricius and others\*).

\* By a strange oversight the comment of Zonaras is cited by Woide as the preceptive part of the 59th Laodicean canon, and the canon itself as its inscription. He seems to have been misled by a communication of Dietschmaier's, or to have misunderstood it, and not to have taken the precaution to refer either to Zonaras or to a copy of the canons. In a similar manner, subsequent writers on this subject, almost all say the Psalms of Solomon were forbidden at Laodicea, relying on this passage in Woide. It is some confirmation of our view to observe that Hefele in his *Concilien-geschichte*, vol. I, p. 747, expresses precisely the same opinion. He translates the canon "Dass man in der Kirche keine von Privaten gefertigten Psalmen vorlesen dürfe" etc., and remarks, "Mehrere Häretiker, z. B. Bardesanes, Paul von Samosata und Apollinaris hatten Psalmen, d. i. kirchliche Gesänge gedichtet. Die Synode von Laodicea verbot nun alle von Privaten herrührende, d. h. nicht approbirte Kirchenlieder. Lüft bemerkt hiezu, dass damit nicht wollte gesagt sein, man dürfe keine andern als die biblischen Psalmen und Lieder benützen, denn auch nach unserer Synode noch seien bekanntlich viele von einzelnen Christen gedichtete Hymnen, z. B. von Prudentius Clemens, Ambrosius, in den Kirchengebrauch übergegangen. Nur die unapprobirten sollten entfernt werden".

With reference to the Psalms of Solomon themselves, Woide says:

The insertion of the Psalms in question really proves nothing as to the age of Codex A.; as before noticed, they are not included by the scribe as part of the canon of the New Testament, but are only enumerated as a supplement or appendix. The occurrence of the two epistles of Clement is of more importance. The writer perhaps found them in his copy as a part of the New Testament, and was not aware of any authority for their exclusion. Their presence is an argument for the high antiquity of our codex, because the canon of the New Testament was defined at a very early period. And yet we must not overlook the circumstance, that the list exhibited in the 85th of the Apostolical canons contains two Clementine epistles. It runs thus — ‘now ours, (that is those of the New Testament) are four Gospels, of Matthew, Mark, Luke, and John; 14 epistles of Paul; two epistles of Peter; three of John, one of James, one of Jude, *two epistles of Clement*, and the Constitutions addressed to the bishops, by me Clement, in eight books, which must not be made public before all because of the mysteries in them; — and the acts of us the apostles’. No one supposes these canons to be genuine, but they cannot be later than the fourth century, and probably are of even earlier date. There was manifestly a lingering attachment to the name of Clement, which it required ages to extinguish. The reverential use of his Epistles in the fourth century is to be gathered from such writers as Eusebius, Athanasius, Gregory Nazianzen, Jerome and Photius.

Although it is not our intention to enter upon a critical examination of any of the readings of Codex A., there is one to which we must call attention for a few moments. We refer of course to the celebrated clause in 1 Tim. III, 16, where we

“Fuerunt forte iidem, quos Fabricius in codice apocrypho V. Testamenti edidit, forte etiam alii. Sex enim alios Psalmos Salomonis in praestantissimo Askewano Codice Aegyptiaco, nunc Musaei Britannici, inveni, et plures sine dubio fuerunt, quia etiam vocabula e Psalmis Salomonis in codice superioris Aegypti Parisiensi reperi”.

must now read, and have therefore inserted in our text *θεος εμφανερωθη κ. τ. λ.* Three readings of this passage have been advocated,

*ο εμφανερωθη*, = *Quod* manifestatum erat,

*ος εμφανερωθη*, = *Qui* manifestatus erat,

*θεος εμφανερωθη*, = *Deus* manifestatus erat,

and each of these is supported by various authorities.

The first of the above readings finds no support in our Codex, inasmuch as the sigma preceding *εμφανερωθη* is perfectly conspicuous.

*Ος εμφανερωθη* may have been the reading of the manuscript, but if so the evidence for it has been effectually destroyed; and we must admit that now at least *Θεος* must be read. *Θεος* or, as it is written, *Θς*, may be thus described. The superior line is modern, but it is impossible to say whether it overlies a more ancient one, because of its extent, and because it is visible on the other side of the vellum, which is here extremely thin. The *Θ* consists of a circle tolerably well defined, and by the original scribe; but the transverse line is only what may be called a mere shadow, as if a pen almost dry had touched it, and that recently. So thin is the vellum, that the shadow as we have called it, may really not be a portion of the letter, and probably no human eye will be ever able to determine whether the transverse line was originally there; that is, whether the scribe wrote omicron or theta. Woide quotes authorities for the existence of the line, but it is possible they saw no more than we see, *a mere shadow across the letter nearly at its centre*, rather above than beneath it. This has been ascribed to the letter *ε* which falls underneath it on the other side of the leaf. Let us explain this: immediately under the two letters of which we speak, are *τς* of the words *κατ' ευσεβειαν* (1 Tim. 6, 3) in inverse order of course, so that *ε* comes under *θ*, and *τ* under *ς*. The perpendicular line of the *τ* is coincident with the centre of the curve of *ς* or *C*, and at the point of coincidence is a small hole passin through both letters, and caused

by the corrosive power of the ink in both. The € falling under what we read as Θ, although not absolutely coincident with it, increases the difficulty of deciding. The mere absence or invisibility of the cross line of the theta would not of itself be demonstrative, because it has disappeared in a number of cases about which no question ever has been or ever will be raised. It can never be sufficiently regretted that some comparatively modern pen has been rashly employed upon the manuscript, and that modern fingers have been applied to it here with equal discredit to their owners, and the almost entire obliteration of a number of the letters. Certainly no fingers ought to be allowed to play upon these pages save perhaps those of *ῥοδοδάκτυλος Ἥως*. We hope that henceforth there will be no more endeavours *demonstrare digito* the true reading of this passage; and indeed that the Museum authorities will studiously resist all who wish to have the clause at their finger's ends.

In concluding our remarks on this passage, we only add, that we have, as candidly, and as accurately as we could, described the appearance of the place, and we hope no one will think it possible, either with or without a lens, to ascertain the truth of the matter by any inspection of the Codex. We have many times examined it, in order to be able to speak with confidence, and we do not believe that, whatever may be fancied, any trace of the two disputed lines will ever be recovered. Griesbach maintains that the original reading was ος, and that C. and D., have been altered in a similar manner. We must leave the decision to others.

There is no doubt that the Alexandrine Codex has suffered since it came into this country. The New Testament has been read and consulted far more than the Old at all times, and is therefore more worn. The work of the binder we have already mentioned. The critics and collators from Patrick Junius downwards have not all handled it so carefully as they might have done. It is however to *tempus edax rerum* whose silent opera-

tion has continued incessantly that we would specially refer. Some things are now illegible which must have been visible even down to the time when Woide made his transcript. He himself noticed the difference of the codex in some particulars, from what it had been at an earlier date. The frequent manipulation to which the volume was formerly subjected, apart from direct contact with fingers, seems to have caused minute particles of ink to fly off in an impalpable and imperceptible powder. To this process Griesbach seems to allude in a passage already quoted when he says '*cursim tantum inspexi, ne et tempus meum et ipsas quoque membranas pretiosissimas inutiliter contererem detereremque*'. Of course not only the ink but the vellum itself has gone off in the same form, adding to the number and magnitude of the little holes above mentioned. However gently the manuscript is handled, it must be deteriorated, and should therefore only be consulted for some really practical purpose. The circumstance is to be regretted, but it is inevitable, and irremediable. We are glad to know that the codex is in wise hands, and that it has been of late years more strictly guarded, and if those who have the keeping of it, knew how many minute lines, points and particles have vanished since the date of Woide's edition, they would feel perhaps even more than they do the importance of restriction. The fact that the volume is slowly suffering, is none the less real because it can be ascertained only at comparatively distant intervals. However, it is gratifying to know that successive collations have determined almost every one of its readings, and indeed all that can be determined: the value of these collations must increase as years elapse, and the difficulty and danger of reading the original increase.

Respecting the country and age of the manuscript, very different opinions have been entertained. We cannot do better perhaps, than give first of all, the statement of Cyril, the donor of the Codex, which is inserted upon a sheet of paper in the first volume, and in his original handwriting. It is this, —

Liber iste Scripturae Sacrae Novi et Veteris Testamenti, prout ex traditione habemus, est scriptus manu Theclae nobilis foeminae Aegyptiae, ante mille et trecentos annos circiter, paulo post Concilium Nicaenum. Nomen Theclae in fine Libri erat exaratum; sed extincto Christianismo in Aegypto a Mahometanis; et libri una Christianorum in similem sunt redacti conditionem. Extinctum igitur et Theclae nomen, et laceratum, sed memoria et traditio recens observat.

† Cyrillus Patriarcha Constanti.

Whatever may be the truth of the record, there is nothing in this to betray any want of sincerity and good faith, and we may fairly accept it as the traditional account of the origin of the codex. This tradition then points to Thecla as the writer, to Egypt as the source, and to the fourth century as the age of the manuscript. To this it has been objected, that it was not written by Thecla, nor in Egypt, nor in the fourth century.

Wetstein and others ridicule the idea that Thecla wrote it, because Thecla is reported to have been a disciple of Paul the Apostle, and therefore they condemn the tradition as an absurd anachronism. But this is unworthy of such critics. There were other persons of the name of Thecla, one of whom is referred to by Eusebius, to whom, or to another of the name, Gregory Nazianzen addressed three epistles. One of these may or may not be referred to in the tradition, but at all events it is apparent that the name was not very uncommon. One of the chief saints of the Ethiopian church is Thecla, but *he* belongs to a later age. For aught we know Codex A. may have been written by a Thecla, and it was very likely the production of feminine hands.

But was it written in Egypt? There is no proof that it was not, and the evidence that it was decidedly preponderates. With respect to the tradition, Dr. Tischendorf thus expresses himself:

“Quodsi verum est ut in veteri est proverbio, non facile spargi rumorem, quin aliquid subsit, ex celebri S. Theclae Coenobio Seleucensi, quod jam Gregorii Nazianzeni tempore

florebat, Alexandrinus codex prodire recte visus est, unde facile fieri poterat ut ipsius Theclae manu exaratus diceretur.”

No one can question the feasibility of this, so far as the convent of S. Thecla is concerned, but the learned Doctor gives not give the shadow of a reason for assigning the production of Codex A. to Seleucia, except that a convent of Thecla was to be found there\*).

We are not aware of any really serious objection to the origin of this Codex in Egypt, although from different motives this has been impugned. It is the opinion of Dr. Tregelles that it was most likely written in Egypt, in which he agrees with many eminent critics. The words of Scholz, whose acquaintance with ancient manuscripts was very extensive, are these: “Eum Alexandriae exaratum esse, characterum forma, orthographiae conditio, traditio quaedam antiqua in inscriptione primi folii servata, et textus habitus probant.” Prolegg. ad N. T. § 39. It will be unnecessary to quote the authorities who have pronounced similarly in favour of an Egyptian origin, the language of Scholz now cited is a summary of the argument. The form of the letters, the mode of spelling, the features of the text, and tradition all plead in behalf of this view. All these details have been gone into by various writers, and certainly taken together they carry very considerable weight; we do not say they are demonstrative. Others remain, as the Arabic numerals above referred to, the circumstance that Alexandria was famous in the fourth and fifth centuries for the production of books, upon which women as well as men were employed, and an inscription some centuries old written on the same leaf with the letter of

\* This opinion of Dr. Tischendorf's, like many others broached in our time, is not new. Spohn thus describes the views of Mastricht in his Prolegg. ad N. T. p. 30, “Theclas agnoscit diversas; item varia S. Theclae monasteria in Oriente, ad quorum unum potuit pertinuisse codex, ab eoque nomen impetrasse”. *Notitia Cod. Alex.* p. 46. Mastricht does not appear to have suggested Seleucia, but this has been done by Hody, Grabe, and Wetstein.

Cyril above quoted to this effect "Donum datum cubiculo Patriarchali, anno 814 martyrum". That is, A. D. 1098. Under all the circumstances this inscription is supposed to mean that the Codex A. was in 1098 given to the library of the patriarch of Alexandria, and it is further supposed to have remained there until Cyril carried it with him to Constantinople. It may still be said that these details are inconclusive; but they strengthen the preceding probability. There is another circumstance of more importance, and which, it is believed is now noticed for the first time. The manuscript has been ornamented, more especially at the close of each book, by some one, and in all probability by the original scribe. The ornaments are some of them very peculiar, and the question naturally occurs whether they furnish any clue to the country of the Codex. Many of them bear a striking resemblance to similar ornaments in some of the very ancient Syriac manuscripts, which are now in our National Museum, all of which have been brought from Egypt, and many of them are known to have been written there. There is one however of especial interest, and this in an unexpected manner confirms the opinion that Codex A. was written in Egypt. At the end of the catholic epistles two baskets of fruit are depicted in coloured inks. These baskets are of a peculiar form and texture, being narrower at the bottom than at the top, and apparently of fancy wicker work. Each of them is filled with fruit, and this fruit is piled up in a pyramidal form above the basket, in regularly decreasing tiers or courses. Happening to visit the Egyptian gallery of the British Museum, we observed upon one of the walls, fragments of an Egyptian painting representing among other things, baskets of fruit. The resemblance of these to those in Codex A. is so striking that we mentally uttered a *ευρηξα* as we looked at them. We have repeated our comparison of the different representations, and we are compelled to regard them as characteristic. Any one who will take the trouble to pass from one to the other, will see the remarkable similarity. We must observe that the figures given

by Woide in his edition are nothing like the originals. Gentlemen of eminence in the department of Egyptian antiquities have pronounced in favour of the extreme probability that the illustrations alluded to in the manuscript are Egyptian. The minor differences to be observed between the different sketches do not in the least affect the general result. Ancient representations of baskets containing bread and fruit are not uncommon, but we know of none, except those from Egypt, which can be identified with the figures in the Alexandrian Codex.

So far then, it appears the manuscript may have been written by female hands, and in Egypt. We now come to the question of its antiquity. Patrick Junius adopted the opinion that it belongs to the time soon after the council of Nicea. Archbishop Usher thought it was written after the time of Basil the Great who died A. D. 378. Morin, who died in 1659, thought it more than twelve hundred years old. Walton supposed it as old as the Vatican Codex, or even older. Grabe ascribed it to the latter part of the fourth century. Montfaucon believed it to be of the fifth or sixth century. Mill imagined it dated almost from the formation of the Canon. Mastricht ascribed it to a much later date. Casimir Oudin thought it not older than the tenth century. Bengel owned that it could have been written as late as the sixth century or even later, for which opinion Wetstein seems to plead. Semler referred it to the seventh century; David Michaelis to the eighth. Tischendorf says "scriptus videtur post medium saec. V"; and his opinion is deserving of note because he says "codicem ipsum inspeximus indagantes omnia quae ad palaeographiam spectant, et ad definiendam codicis aetatem faciunt". To this opinion assent is perhaps now commonly given; thus Dr. Tregelles in the work already quoted says that it was probably written after the introduction of the Ammonian sections and Eusebian canons, and before the general use of the Euthalian and other divisions of the Epistles; he also regards the additions of the Clementine Epistles as significative of a considerable antiquity. He thinks it probably of the fifth

century on palaeographic grounds, and ascribes it to perhaps the middle of the century or a little later.

It is impossible and unnecessary to refer to all the opinions which have been advanced respecting the age of this manuscript: what has been said will suffice to show that critics have widely differed on the subject. We shall therefore call attention to a few facts which have been appealed to, and conclude with the statement of our own views.

That the Codex was produced at an early date may be inferred from the mere fact that it is an uncial manuscript, but that it is not so ancient as tradition represents it is certain, indeed almost demonstrable.

The stichometrical arrangement of the poetical books has been objected against a high antiquity. Grabe furnishes a ready reply to this, and indeed an allusion to Suicer's Thesaurus (sub voce *Στιχος*) will show that it should never have been urged. Nothing is easier than to quote authors of sufficiently early date, to dispose of any argument based on the stichometrical arrangement. It is very possible, that since the Psalms at least were sung in public worship, their distribution into verses took place at a very early period, and that the plan of writing them in this form is more ancient than that which afterwards prevailed, when human compositions began to multiply. There can be no doubt that we ought to prefer, as more natural and accurate, this mode of exhibiting the poetical books of Scripture.

Another objection has been derived from the arrangement of the Psalms into what are called *κανονες ημερινοι* and *νυκτερινοι*, by which it is shown which were proper for every hour of the day and of the night. The table exhibiting this arrangement is in the volume containing the Psalms, and is as follows: it will show what is meant better than any explanation.

*Κανονες ημερινοι ψαλμων.*

Ὁρθρινοι γ.	ξβ', ρμ', ρμα'.
ὠρ. α'.	ψαλμὸς η'.
ὠρ. β'.	- κθ'.
ὠρ. γ'.	- α'.
ὠρ. δ'.	- μα'.
ὠρ. ε'.	- ν'.
ὠρ. ζ'.	- ο'.
ὠρ. ζ'.	- ξθ'.
ὠρ. η'.	- πδ'.
ὠρ. θ'.	- ρια'.
ὠρ. ι'.	- ρμ'.
ὠρ. ια'.	- ρη'.
ὠρ. ιβ'.	- ρκ'.

*Κανόνες νυκτερινοι των ψαλμων.*

Λυχνικολ γ.	ρκθ', ρμ', ιβ'.
ὠρ. α'.	ψαλμὸς οδ'.
ὠρ. β'.	- κθ'.
ὠρ. γ'.	- νδ'.
ὠρ. δ'.	- ζ'.
ὠρ. ε'.	- δ'.
ὠρ. ζ'.	- μ'.
ὠρ. ζ'.	- να'.
ὠρ. η'.	- π'.
ὠρ. θ'.	- πζ'.
ὠρ. ι'.	- ηε'.
ὠρ. ια'.	- κα'.
ὠρ. ιβ'.	- νζ'.

Grabe observes "quamvis quidam numeri vetustate ita sint exesi, ut eos aegre admodum perspicere liceat; illos tamen, prout adhibita omni diligentia assecutus sum, hic expressos dabo".

From these it has been inferred that the Codex was written for the *Acoemitaë*, and cannot therefore be earlier than the 5th century, when a sect of monks so called existed. Woide thinks



that this conclusion is unfounded, and therefore that this list does not prove the recent origin of the manuscript.

The arguments of the Psalms, by Eusebius of Caesarea, as contained in Codex A. have been appealed to against its early origin. The candour of the scribe in introducing Eusebius by the side of Athanasius is noticeable, but this is no proof of the recent date of the Codex. The labours of Eusebius in the cause of biblical criticism were recognised in his own day, and there is therefore no reason why his headings to the Psalms should be received with hesitation at any subsequent period\*).

The insertion of the Epistle to Marcellinus, or Introduction to the Psalms, ascribed to Athanasius, has been adduced as an objection to the early date of Codex A. To this also it is not difficult to reply. Athanasius was very popular in his own day, and his writings rapidly spread, and there is no reason why his preface to the Psalms, should not be regarded as a suitable introduction and worthy of being prefixed to them in a copy of the sacred volume, written moreover in his own country, and to render which complete no pains were spared. This of course might occur at any period, and therefore we cannot entertain an objection founded upon the presence of this composition. It is true that the preface has by some been considered spurious, but no good reason for that opinion has been advanced, and the question of its date still remains. Therefore it will follow, that the more recent date of our Codex is not established by opinions so evidently doubtful.

But it is urged that Athanasius is styled *Archbishop* in the composition just referred to. Nor is this an objection of any weight, seeing that certainly in the first half of the fourth cen-

\*) The same objection has been brought against the Eusebian canons contained in the New Testament of Codex A., and the answer to one is the answer to both. The mere fact that Eusebius superintended the execution of at least fifty copies of the Scriptures for most extensive distribution, is of itself sufficient to deprive any such objections of all the value they might otherwise have. Euseb. de Vita Const. lib. IV, 36, 37.

tury, that title was applied to some of the chief bishops, it is to be found in the works of Athanasius himself, and is applied to him by Gregory Nazianzen.

It has been urged that the occurrence of the epithet Θεοτοκος applied to the Mother of our Lord in the copy of the Magnificat appended to the Psalms, is a reason for doubting the extreme antiquity of our manuscript. The controversy on the subject of this word, in connexion with Nestorius, does not prove it to have been then newly invented. Grabe shows that it was in use long prior to Cyril and Nestorius, and indeed it was employed by various authors in the third and fourth centuries. If, as we suppose, this codex was executed about the time when Cyril was patriarch of Alexandria, and certainly not long after, it will be easy to believe that the orthodox would almost regard it as a point of honour to use the word Θεοτοκος, and as a token of their adherence to catholic doctrine.

Nor can any objection to our view be based upon the occurrence of the υμνος ιωθιμος, which in the form it here assumes is an argument in our favour. This composition is one of the most venerable christian hymns extant, and the precise date of some of its modifications is well known. Some of these were made at a period prior to that when we suppose the Alexandrine Codex was written, and from their absence we readily infer that they had not come into general use. There is no just reason why they should have been omitted if the writer had known them; we therefore regard this hymn as a valuable clue to at least the proximate date of our manuscript.

We scarcely need remind the reader that while the Hymn in question ends with the words *μυρόσχομοίς σε* in our Codex and is therefore shorter than it appears in documents of more recent date, it is not here in its simplest form. A shorter copy if it is in the Apostolical Constitutions, which otherwise varies. As we have it in our Codex, it is manifestly compounded of several distinct parts, most likely by different authors. Per-

haps some may not have access to it and therefore we print a copy.

Ἕμνος ἰωθινός.

- Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,  
 Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,  
 Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.  
 Αἰνοῦμέν σε,  
 5 Εὐλογοῦμέν σε,  
 Προσκυνοῦμέν σε,  
 Δοξολογοῦμέν σε,  
 Εὐχαριστοῦμέν σοι,  
 Διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν.  
 10 Κύριε, βασιλεῦ  
 Ἐπουράνιε,  
 Θεὸς πατὴρ παντοκράτωρ,  
 Κύριε, υἱὸς μονογενῆ  
 Ἰησοῦ Χριστέ,  
 15 Καὶ Ἅγιον Πνεῦμα.  
 Κύριε ὁ Θεός,  
 Ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ  
 Ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς,  
 Ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,  
 20 Ἐλέησον ἡμᾶς.  
 Ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου  
 Ἐλέησον ἡμᾶς,  
 Πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν,  
 Ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς,  
 25 Ἐλέησον ἡμᾶς.  
 Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,  
 Σὺ εἶ μόνος Κύριος,  
 Ἰησοῦς Χριστός,  
 Εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς. Ἀμήν.  
 30 Καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε,  
 Καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,  
 Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

- Καταξίωσον κυριε καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην  
 Ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.  
 35 Εὐλογητὸς εἰ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.  
 Καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας.  
 Ἀμήν.  
 Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου,  
 Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου,  
 Εὐλογητὸς εἰ Κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.  
 40 Κύριε, καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.  
 Ἐγὼ εἶπα· Κύριε ἐλέησον με,  
 Ἴασαι τὴν ψυχὴν μου ὅτι ἤμαρτόν σοι.  
 Κύριε, πρὸς σὲ κατέφυγα.  
 Δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός μου.  
 45 Ὅτι παρά σοι πηγὴ ζωῆς.  
 Ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς.  
 47. Παράτεινον τὴν ἐλεός σου τοῖς γινώσκουσίν σε.

Lines 1—3, are the angelic hymn from Luke 2, 14, and the next six lines appear to be a doxology suggested by it. These are followed by a solemn invocation, forming a kind of introduction to what may be regarded as a litany, ending with the word *Amen* at line 29. The next three lines are quoted from Psalm 144 (145). The 33rd and 34th lines, are a prayer for preservation from sin, followed by two lines of praise ending with *Amen*.

Lines 37—39 are alike and taken from Psalm 119. Line 40 is from Psalm 90. Lines 41, 42, are from Psalm 41. Lines 43, 44, are from Psalm 143. Lines 45—47 are from Psalm 36. Therefore the first three lines, and the whole of the last eighteen except 33—36 are extracts from Scripture. The 33rd and 34th are in the *Te Deum*. Several of the other lines are expressions taken from Scripture. Probably it originally consisted only of the first 29 lines, and even these may not be free from alterations. They differ repeatedly from the copy in the Apostolic Constitutions, and more or less from other relics to be found in ancient authors.

Most of the facts which bear upon the date of the Alexandrine Codex, have been alluded to in the course of the preceding pages, and after a careful endeavour to analyse them in the light of the manuscript itself, we have arrived at the conclusion, that it was not written before the council of Ephesus in 431 A. D. We therefore believe it to be at least a hundred

years subsequent to the council of Nice. If asked for a still more definite opinion we should not hesitate to fix on the middle of the fifth century as the proximate date. The absence of the sections in the Acts and Epistles must be considered in connection with the presence of other phenomena, and while some circumstances would suggest one date, and others another, we believe that the one we have adopted comes very near the truth. In our endeavour to decide this curious question, we have not forgotten the quarter of the world from which the manuscript appears to have come, where such documents are very slowly influenced by atmospheric operations. There are in the British Museum other documents from Egypt of even greater antiquity, and some of the most ancient show the effects of age even less than this. Nor have we lost sight of the character of the penmanship, the state of the text, the number and order of the books, and other circumstances, which all savour of a very early origin; and it is marvellous how some can have attached so little importance to them. The conditions fulfilled in its production, and the principles on which it is based, and other matters which can only be appreciated by those who are accustomed to handle ancient manuscripts, and who have examined this, compel us to adhere to the opinion we have reached as to its date. On palaeographic grounds alone, we should be led to this conclusion, but in addition to these we have the advantage of many characteristic and peculiar features of the text and its accompaniments, all of which point to about the middle of the fifth century\*).

---

\*) Various attempts which have been made to depreciate this Codex scarcely come within our province. Yet we must not omit Spohn, who in 1788 republished Woide's prolegomena and collations, with notes and additions, in a volume which reproduces most of Woide's typographical errors, and introduces a large number of new ones. The editor tries hard to lower the Alexandrine Codex in the estimation of his readers, but except on a few circumstantial details, his ingenuity is wasted. Even where he reasonably calls in question the theories of Woide, he usually fails to defend suffi-

It now remains that we should inform our readers of what we have done in this edition. And first, as to the preparation of the text. The work of Woide has been taken as a basis, inasmuch as it was impracticable, and indeed unnecessary to make an entirely new transcript of the original manuscript. Woide's facsimile has therefore, been reduced to modern characters, with the addition of accents, aspirates, iota subscript and pointing. In this process, the facsimile was religiously adhered to. All the missing portions have been supplied from Kuster's edition of Mill, and so inserted in brackets that they may easily be known. The reasons for adopting this edition, were, that Woide employed it in his collations, a desire not to interfere with the labours of modern critics, and the difficulty of fixing upon any manuscript copy suitable for the purpose. Having so far prepared the text, the next step was to compare the text of Woide and collation with the other collations, and to make notes of all omissions and discrepancies. This process required great care, and was repeated in various forms. The list of passages was found to be large, and the uncertain readings thus brought to light, were some of them of real importance. It appeared that several hundred readings had to be attested. Access to the manuscript was therefore solicited, and at once conceded in the most liberal spirit. Throughout the volume constant reference has been made to the original, and in this way, not only were doubtful readings verified, but a good many actual errors in Woide's text have been brought to light and corrected. Some of these errors have been repro-

---

ciently those which he would substitute. We are at a loss to account for the praise accorded to this book by Dr. Tischendorf as an accurate reprint. The writer evidently set about his work with foregone conclusions, and we can commend him only for two things, that he has tried to imitate the admirable Christian spirit of Woide, and that he has not spared labour in the preparation of his work, which, with all its faults, contains some useful matter, and deserves to be consulted by those who feel interested in the question of what is called the *Latinization* of the codex.

duced by recent editors as genuine readings of Codex A. Even if no mistakes had been discovered, the verification of Woide's text would have been important; as it is, his errors in collating are proved to be much more numerous than in his copy.

The course adopted in regard to various matters of detail requires some explanation. Capital letters are only used in those sentences where the larger characters above alluded to occur in the Codex. Since, however, these letters are in the manuscript always put in the margin, and not always at the head of the passage to which they belong, we have made some alteration in their arrangement by regularly placing them as initials to the first word of the clause in which they stand. They have in no case been referred further back than the line preceding that opposite which they stand in the original. These are the only capitals introduced except when a modern chapter does not commence with one, and in proper names. If they occur in quotations, they are also used in the codex. With these restrictions, the capitals in the present edition may be regarded as answering to those in the original.

The Greek numerals referring to the sections in the Gospels have been inserted in the margin, and generally as they exist in the manuscript. If any number has been supplied it has here also been placed in brackets. Some of the numbers are almost invisible, and others have been retouched, or rewritten, but we have usually followed Woide, as some of them seem to have vanished since his copy was made. It will be observed that there are in some parts two sets of numbers, we have therefore put the Eusebian canons in small letters, and the larger series in capitals. In Matthew and Mark, the scribe has noted the larger sections in the upper margin only, and we have then inserted them in the notes. In Luke they occur in both the upper and inner margins, and in John, in the inner margins only. The sections of the remaining books are not indicated, but a certain mark (+) occurs several times, which we have not introduced, it stands however at Acts Chapter III, 1; IV, 4;

VIII, 26; X, 1; XVII, 21; James I, 1; IV, 17; 1 Pet. I, 1; and 1 John I, 1. This sign also occurs in the Gospels of Luke and John. Instead of it we find elsewhere the form 7 resembling the numeral seven. This is inserted in the Gospels of Matthew and Mark and in the following places of the epistles: 2 Cor. I, 1; Gal. I, 1; Eph. I, 1; Col. I, 1; 1 Thess. I, 1; 2 Thess. I, 1; Heb. I, 1; II, 10; III, 6; IV, 13; IX, 23; 1 Tim. I, 1; 2 Tim. I, 1, 12; IV, 5; Tit. III, 9; and Apoc. II, 7; XIII, 4. In all the cases instanced, when not at the commencement of a book, this sign is at the foot of a column. Our only motives for here alluding to them are two: first, because we have not referred to them in the notes: secondly, because they may suggest the work of more scribes than one, occurring as they do in different books. In the epistles at least, they appear to have no special significance.

The modern divisions into chapters and verses have been introduced for facility of reference, although it sometimes unfortunately happens, that the commencement of a chapter is not the commencement of a paragraph of the codex. This is of less importance than it would be, if the sections of the manuscript were correctly arranged, which they frequently are not. The order of the books in the Alexandrine Codex has been indicated above, and has been adhered to in this edition. It is the same as that of the Vatican Codex, but in several respects differs from that of many others. The four Gospels naturally occupy the first place, and the Acts of the Apostles the second. The seven Catholic epistles follow in the third rank, probably because written by our Lord's personal disciples. Among these James always has the precedence, perhaps because he was known as the Lord's brother: it would be useless to speculate in regard to the remainder. The epistles of Paul are placed last in order before the Apocalypse, perhaps, because 'last of all Jesus Christ appeared to him also'. His epistles are of several classes. 1) Those to cities, commencing with the principal, Rome and Corinth. 2) To minor cities, and provinces, Galatia,

Ephesus, Philippi, Colosse, Thessalonica. 3) To a whole nation, or to all the Christians of that nation, the Hebrews. 4) To individuals, Timothy, Titus, Philemon. The canon of the New Testament closes with the Apocalypse, the only really prophetic book, probably the last written, and from its peculiar structure not coming under any of the preceding heads. The seven apostolic epistles are called Catholic, perhaps because written by members of the original college of Twelve. As to the epistles of Clement, we have already referred to them, and can only account for their introduction by supposing that they were regarded as having a subordinate canonical authority. We say subordinate, because as epistles they occupy an anomalous position, and if they had been supposed of equal dignity with the rest, they would most likely have been associated with them. It may have been that they were transcribed merely because they were found in the copy used, or because they were sometimes read for edification in the churches.

The pointing of the text was a difficult and delicate operation. It involved to some extent the work of a commentator or interpreter. Two courses were open, either to discard the pointing of the codex altogether, or to use it as far as could be done. To follow it in all cases was out of the question. It often happens that in the manuscript, the points fall between words grammatically connected, and even in the middle of a word. We have therefore been constrained to reject many of them, but we have often followed them, although they suggest an interpretation different from the common one. Whenever we have deviated from them it has been, not for dogmatic but for grammatical reasons. Every endeavour has been made to do justice to the original in this respect, and it is hoped, with some measure of success.

With reference to accents, aspirates and iota subscript little need be said, as only seldom do they involve an interpretation. With regard to the spelling the case is different. No doubt some would have preferred to see the anomalies removed, and the text reduced to ordinary rules. This has been partly done

in the case of the Vatican Codex B., but we have preferred not to follow that example, because it would have destroyed the integrity of the copy. The insertion of the iota subscript seemed generally to come within our province, although in a few instances we found it to require discrimination. In accenting the words, we have followed the proper accentuation of regular forms however they are spelled in the codex. This was almost a matter of necessity although it sometimes looks rather incongruous.

We have nowhere altered the text, however erroneous or defective it may seem to be. The insertions we have made are all in brackets, even when a single letter only has been supplied; and they all relate to actual mutilations of the codex, from which something has been removed wherever they stand. When only part of a letter has been missing, we have usually not noted it. The missing portions have been supplied, merely in order to exhibit a consecutive text, and it is believed they will be found of real advantage to the reader. In a few cases, the vacant spaces have seemed to require either a little more or a little less than the text of Kuster, and then recourse has been had to other readings, which are noted.

We have already described the erasures and corrections existing in the manuscript, and they are pointed out as they occur in the notes at the foot of the pages, and as far as possible explained, some on Woide's authority, and many by personal inspection. The scribe has by an easy *lapsus calami* misspelt his words sometimes, to these we have occasionally called attention in the notes, but have retained them in the text. In the notes also, we have referred to the misprints of Woide's edition, when he has not himself alluded to them, but we have corrected them in our text. We have taken no notice of omissions in the codex, except where one or more verses are wanting, and then attention has been called to the fact, merely in order to account for the irregular numbering of the verses. In order to keep down the size of the volume, it was determined not to

burden the pages with notes, and therefore many things have been omitted which might have been said. For example, the orthographical peculiarities are so numerous that we could have pointed out multitudes of them, but they are so uniform, that we have preferred only to call attention to some, and to give a table of them above. Of course, the unskilful scholar will sometimes be in doubt whether a word is singular or plural, if a noun in *ις* or *εις*; an infinitive or second person plural or third person singular, if a verb in *αι* or *ε*; a subjunctive or an indicative if a verb in *ει* or *η*. This is not all, there are some of these forms about which we are uncertain ourselves, and we therefore prefer to leave them as they are, rather than to undertake the responsibility of interpreting an ambiguous text. When a peculiar orthography confounds such forms as *καινος* and *κενος*, the reader must be a very poor scholar if he does not perceive it.

As to the division into paragraphs here adopted, it is to a great extent based upon Codex A., but it was found impracticable to follow it throughout with any show of reason. In some cases the divisions in the manuscript, are beyond question useless and erroneous. As a rule we have never commenced a paragraph where there is not something similar in the codex, but we have made them less numerous. Those however who wish to know how often they occur in the original, will have merely to observe the capital letters above explained.

We have now stated as carefully as we could, all we had to say both about the manuscript and our edition; and we hope the reader will feel satisfied that we have spared no endeavour to put into his hands a copy of this priceless document as accurate as is consistent with modern typography. This typography has been adopted because it greatly lessens the labour of collating and reading, and also enables us to present the work in a more convenient form at a much lower price. It is not every one who can readily peruse the facsimile of an uncial manuscript where the words are without division, accent, and aspi-

rate, where the sentences are not systematically pointed, where the verses and chapters are not numbered, and where the very characters employed are dissimilar from those in ordinary use. Even the practiced eye of the critic sometimes falters, and is often wearied by such occupation, and it is a relief and a comfort to have in a more manageable form the same document in common type.

Conscious of having attempted the production of a useful work in the noblest departure of literature, we commend this volume to the diligent study of such as would compare it with the received text, or any other of the New Testament. They will see what was approved as Holy Scripture, as far back as the times of Cyril of Alexandria, Theodoret, Nestorius, Leo the great, Basil of Seleucia &c. A comparison of its readings with those of the Vatican Codex, and of the most ancient versions, will show that there were then many variations in the sacred text. Happily our work is one which could be performed in all honesty; we have no foregone conclusions to justify, and no censures to fear. To us neither Codex B., nor the Latin Vulgate, nor the received text, can dictate, and we have only listened to the voice which has reached us across the desert of ages, from that Egyptian cell where these venerable volumes were produced.

The gratitude of ourselves and of our readers is due to the authorities of the British Museum. Sir Frederick Madden with his wonted courtesy and zeal for the cause of letters gave us unrestricted access to the original manuscript, a privilege which has been of immense importance to this edition. Without it, we could have merely and servilely followed Woide's text, we must have copied his errors, and could not have verified what he left ambiguous. In such a case our edition would have had no merit and no authority, except as a faithful copy of his text. His work has greatly lightened our labour, but the extensive use we have had to make of the original, has demonstrated that even so diligent and faithful an editor did not produce an absolutely perfect transcript.

The publishers and the actual editor are much indebted to the generous interest manifested by the Rev. W. Veitch of Edinburgh, who has minutely examined all the sheets as they came from the press, with a view to note any errata which might have crept into the volume. Happily his report is very brief, but the few errors which have been discovered, have been mostly detected by the kind assiduity of Mr. Veitch.

The work of the printer speaks for itself; it is a specimen of typography which does him much credit; it is both elegant and accurate, and much praise is due to him for his zealous care, which has materially lessened the inconveniences arising from the necessity of transmitting proof sheets between London and Leipzig.

And now with feelings of profound gratitude to the Divine Author of this book, who has permitted no impediment to retard its completion, we send it forth, earnestly hoping that it may do Him service by promoting the cause of revealed truth, and by affording profit to all students of Holy writ who may devote to it their attention.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ  
ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

- α. περι τῶν μάγων.  
β. περι τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων.  
γ. πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.  
δ. περι τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.  
ε. περι τῶν μακαρισμῶν.  
ς. περι τοῦ λεπροῦ.  
ζ. περι τοῦ ἑκατοντάρχου.  
η. περι τῆς πενθερᾶς Πέτρου.  
θ. περι τῶν ἰσθύντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.  
ι. περι τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.  
ια. περι τῆς ἐπιτιμῆσεως τῶν ὑδάτων.  
ιβ. περι τῶν δύο δαιμονιζομένων.  
ιγ. περι τοῦ παραλυτικοῦ.  
ιδ. περι τοῦ Ματθαίου.  
ιε. περι τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.  
ισ. περι τῆς αἰμορροΐσεως.  
ις. περι τῶν δύο τυφλῶν.  
ιη. περι τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.  
ιθ. περι τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.  
κ. περι τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου.  
κα. περι τοῦ ξηρᾶν ἔχοντος τὴν χεῖρα.  
κβ. περι τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ.  
κγ. περι τῶν αἰτούντων σημεῖον.  
κδ. περι τῶν παραβολῶν.  
κε. περι Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.  
κς. περι τῶν πέντε ἄρτων καὶ δύο ἰσθύνων.  
κζ. περι τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.  
κη. περι τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.  
κθ. περι τῆς Χαναναίας.  
λ. περι τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.  
λα. περι τῶν ἑπτὰ ἄρτων.  
λβ. περι τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.  
λγ. περι τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.

- λδ. περί τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ.  
 λε. περί τοῦ σεληνιάζομένου.  
 λς. περί τῶν αἰτούντων τὰ δίδραγμα.  
 λζ. περί τῶν λεγόντων, τίς μελίων.  
 λη. περί τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.  
 λθ. περί τοῦ ὀφείλοντος μύρια τάλαντα.  
 μ. περί τῶν ἐπερωτήσαντων, εἰ ἔξεστιν ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα.  
 μα. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.  
 μβ. περί τῶν μισθουμένων ἔργατῶν.  
 μγ. περί τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.  
 μδ. περί τῶν δύο τυφλῶν.  
 με. περί τοῦ ὄνου καὶ τοῦ πώλου.  
 μς. περί τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.  
 μζ. περί τῆς ξηρανθείσης συκῆς.  
 μη. περί τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερίων καὶ πρεσβυτέρων.  
 μθ. περί τῶν δύο υἱῶν παραβολή.  
 ν. περί τοῦ ἀμπελώνος.  
 να. περί τῶν κεκλημένων εἰς τὸν γάμον.  
 νβ. περί τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὴν κήσων.  
 νγ. περί τῶν Σαδδουκαίων.  
 νδ. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.  
 νε. περί τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.  
 νς. περί τοῦ ταλαντισμοῦ γραμματέων καὶ Φαρισαίων.  
 νζ. περί τῆς συντελείας.  
 νη. περί τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.  
 νθ. περί τῶν δέκα παρθένων.  
 ξ. περί τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.  
 ξα. περί τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.  
 ξβ. περί τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον ὑπόψω.  
 ξγ. περί τοῦ πάσχα.  
 ξδ. περί τοῦ μυστικοῦ δείπνου.  
 ξε. περί τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.  
 ξς. περί τῆς ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.  
 ξζ. περί τῆς τοῦ Ἰούδα μεταμελείας.  
 ξη. περί τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

## ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

### ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ\*

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

- 1 [BIBΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.<sup>α γ</sup>  
 2 Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰα-  
 3 κώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· Ἰούδας δὲ  
 ἐγέννησε τὸν Φαρέν καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρέν δὲ ἐγέννησε  
 4 τὸν Ἐσράμ· Ἐσράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν  
 Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ  
 5 ἐγέννησε τὸν Σαλμών· Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ρα-  
 χάβ· Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε  
 6 τὸν Ἰεσσαί· Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ  
 7 δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· Σολο-  
 μῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ· Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά  
 8 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά· Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ  
 9 ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν· Ὀζίας δὲ  
 ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ  
 10 ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασ-  
 11 σῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμών δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν· Ἰωσίας  
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχουίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοι-  
 12 κείας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχουίας  
 ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ·  
 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλια-  
 14 κείμ· Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν]

\* Codex ab initio Matth. usque ad Cap. XXV, 6, mutilus est. Lacu-  
nam ex editione Milliana supplevimus.



Ι. [Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιοῦδ· Ἐλιοῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβίδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν. μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ᾧν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολύσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν, τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἑστίν Ἁγίου. τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἔστι μεθερμηνευσόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Κ Ε Φ . Β .

CAP. II.

Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱερουσόλυμα, λέγοντες, ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἰδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἠλθομεν]

3 [προσκυνησαι αὐτῷ. ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱερουσόλυμα μετ' αὐτοῦ· καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, καὶ σύ, Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθῶν ἐστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα· καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἄναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παιδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄροις αὐτῆς, ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. τότε ἐπλη-

II. [ρώθη τὸ φηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ ἐν 18  
 Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολλὸς, Ῥαχὴλ  
 κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἶσθ.  
 τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ 19  
 φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ 20  
 παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνή-  
 κασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρ- 21  
 λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ.  
 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου 22  
 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ'  
 ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατέκησεν· 23  
 εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῆ τὸ φηθὲν διὰ τῶν  
 προφητῶν, ὅτι Ναζωραὸς κληθήσεται.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς,  
 2 κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, καὶ λέγων, μετανοεῖτε· ἤγ-  
 3 γικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ φηθὲς ὑπὸ 3  
 Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἔτοι-  
 4 μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. αὐ-  
 5 τὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἐνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ  
 ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν  
 6 ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα 5  
 καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἔβα- 6  
 πτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας  
 7 αὐτῶν. ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρ-  
 8 χόμενους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, γεννήματα ἐχι-  
 9 δυνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;  
 ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ δόξητε λέγειν 8  
 ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι  
 δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείραι τέκνα τῷ Ἀβρα-]

10 [ἀμ. ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ἕλξαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν III.  
 οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-  
 11 λεται. ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω 1α  
 μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑπο-  
 12 δήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ  
 12 πυρὶ. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεὶ τὴν ἄλωνα 1β  
 αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σιτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυ-  
 ρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστω.  
 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορ- 1γ  
 14 δάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰωάν-  
 νης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆ-  
 15 ναι, καὶ σὺ ἐρχῆ πρὸς με; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς  
 αὐτὸν, ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν 1δ  
 16 δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς 1α  
 ἀνέβη εὐθύς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεψόχθησαν αὐτῷ οἱ  
 οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστέρα,ν,  
 17 καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα,  
 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἐρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, πειρα- 1ε  
 2 σθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ 1β  
 3 νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεινάσε. καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ 15  
 3 πειράζων, εἶπεν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρ-  
 4 τοι γένωνται. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, γέγραπται, οὐκ ἐπ' ἄρτω  
 4 μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ  
 5 διὰ στόματος Θεοῦ. τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς  
 τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,  
 6 καὶ λέγει αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέ-  
 γραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ  
 ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα]

IV. [σοῦ. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, πάλιν γέγραπται, οὐκ ἐκπειράσεις Κύ- 7  
ριον τὸν Θεόν σου. πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος 8  
ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου  
καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτῷ, ταῦτα πάντα σοι δώσω, 9  
ἐὰν πεσῶν προσκυνήσῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὕπαγε, 10  
Σατανᾶ· γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ  
15 αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ 11  
ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

17 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς 12  
18 τὴν Γαλιλαίαν· καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ, ἔλθων κατῴκησεν εἰς 13  
Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νε-  
φθαλεῖμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ Ἰσαΐου τοῦ προφήτου, λέγον- 14  
τος, γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλεῖμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν 15  
τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει 16  
εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χῶρα καὶ σκιᾷ θανάτου,  
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρῦσσειν καὶ λέγειν, μετανοεῖτε· 17  
18 ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ 18  
τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λε-  
γόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας  
19 ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. καὶ λέγει 19  
20 αὐτοῖς, δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. οἱ 20  
21 δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ προσῶς 21  
ἐκέϊθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου  
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ  
πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐ-  
22 τοὺς. οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκο-  
λούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς 23  
24 συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρῦσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ  
θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. καὶ 24  
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ]

[πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχο- IV.  
μένους, καὶ δαιμονιομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτι-  
25 κούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ-  
λοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰου-  
δαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ,  
2 προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ,  
3 ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων, μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι  
4 αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πενθοῦντες·  
5 ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. μακάριοι οἱ πραεῖς· ὅτι αὐτοὶ κλη-  
6 ρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δι-  
7 καιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι  
8 αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ  
9 τὸν Θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ  
10 κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐ-  
11 τῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίω-  
12 σιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευ-  
13 δόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίrete καὶ ἀγαλλιῶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν  
πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς  
13 πρὸ ὑμῶν. Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ,  
ἐν τίνι ἀλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ  
14 καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κό-  
15 σμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καί-  
16 οισι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυ-  
χνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς  
16 ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα,  
καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προ-  
18 φήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὴν γὰρ λέγω]

V. [ὕμιν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡμίᾳ κεραία οὐ  
 λε μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ὅς ἐάν οὖν 19  
 λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω  
 τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρα-  
 νῶν· ὅς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ  
 βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐάν μὴ περισσεύσῃ ἡ 20  
 δικαιοσύνη ὑμῶν πλεον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ  
 εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ἠκούσατε ὅτι ἐβρόβη 21  
 τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἐστὶ τῇ  
 κρίσει· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ 22  
 εἰκῆ, ἔνοχος ἐστὶ τῇ κρίσει· ὅς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ,  
 ρακά, ἔνοχος ἐστὶ τῷ συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ, μωρὲ, ἔνοχος  
 ἐστὶ εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ἐάν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν 23  
 σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κάκει μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι  
 κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, 24  
 καὶ ὑπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθὼν  
 λε πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ἴσθι ἐννοσῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχῦ, ἕως 25  
 ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ  
 κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῶ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν  
 βληθῆσῃ. ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδώσῃ τὸν 26  
 λε ἔσχατον κοδράντην. ἠκούσατε ὅτι ἐβρόβη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύ-  
 σεις· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυ- 28  
 μῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ ὁ ὀφ- 29  
 θαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·  
 συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ  
 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει 30  
 σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γὰρ σοι ἵνα ἀπόλη-  
 ται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.  
 ἐβρόβη δὲ, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ 31  
 ἀποστάσιον· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα 32  
 αὐτοῦ, παρεκτός λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχᾶσθαι· καὶ  
 ὅς ἐάν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται. πάλιν ἠκούσατε ὅτι] 33

[ἐβρόβη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ V.  
 34 τοὺς ὄρκους σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ  
 35 οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν  
 ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱερουσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ  
 36 μεγάλου βασιλέως· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι  
 37 μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,  
 ναὶ ναὶ, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν. λη  
 38 ἠκούσατε ὅτι ἐβρόβη, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ  
 39 ὀδόντος· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστηναί τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε  
 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες  
 41 αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπαγε λθ  
 42 μετ' αὐτοῦ δύο. τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ  
 43 δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. ἠκούσατε ὅτι ἐβρόβη, ἀγαπήσεις τὸν  
 44 πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγα- μ  
 πᾶτε τοὺς ἐχθρούς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς  
 ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηραξόν-  
 45 των ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν  
 τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ  
 46 ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ἐάν γὰρ ἀγαπήσῃτε  
 τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ  
 47 αὐτὸ ποιοῦσι; καὶ ἐάν ἀσπάσῃτε τοὺς ἀδελφούς ὑμῶν μόνου, τί πε- μ  
 48 ρισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; ἔσεσθε οὖν  
 ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

1 Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀν- μβ  
 θρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε  
 2 παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύ-  
 νην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν  
 ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς δύμιας, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀν-]

VI. [ἄνθρωπον· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σοῦ δὲ ποι- 3  
 οῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου,  
 ὅπως ἢ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων 4  
 ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ. καὶ ὅταν προσεύ- 5  
 χῃ, οὐκ ἔσῃ ὡσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ  
 ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φα-  
 νῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐ-  
 τῶν. σὺ δὲ, ὅταν προσεύχῃ, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας 6  
 τὴν θύραν σου, πρόσενξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ  
 σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ. προσευχό- 7  
 μὲνοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὡσπερ οἱ ἔθνηκοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ  
 πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε 8  
 γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.  
 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· πατέρες ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγία- 9  
 σθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθῆτω τὸ θέλημά  
 σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον 11  
 δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς 12  
 ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα- 13  
 σμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία  
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ἐὰν γὰρ ἀφῆτε 14  
 τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ  
 ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα 15  
 αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ὅταν δὲ 16  
 νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡσπερ οἱ ὑποκριταί σκυθρωποί· ἀφανίζουσι  
 γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες·  
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. σὺ δὲ νηστεύων 17  
 ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαί· ὅπως μὴ φα- 18  
 νῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·  
 καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερωῷ.  
 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς 19  
 καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέ-  
 πτουσι· θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς] 20

[οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ VI.  
 21 κλέπτουσιν. ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ καρ-  
 22 δία ὑμῶν. ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς· ἐὰν οὖν ὁ  
 23 ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστὶ· ἐὰν  
 δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἐστὶ.  
 24 εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον; οὐδεὶς  
 δύναται δυσεὶ κυρίου δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν  
 ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξει, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.  
 25 οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,  
 μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ  
 σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσῃσθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶ τῆς τροφῆς,  
 26 καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-  
 ρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς  
 ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς  
 27 μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσ-  
 28 θεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; καὶ περὶ ἐνδύματος τί  
 μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ  
 29 κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ  
 30 δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ  
 ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ  
 31 Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; μὴ  
 οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περι-  
 32 βαλώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πα-  
 33 τὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀπάντων· ζητεῖτε δὲ  
 πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ  
 34 ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν· μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν  
 αὔριον· ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ  
 ἡ κακία αὐτῆς.]

## ΚΕΦ. Ζ.

## CAP. VII.

<sup>νβ</sup> [Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσε- <sup>1</sup>  
<sup>να</sup> <sup>ε</sup> σθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. τί δὲ βλέ- <sup>2</sup>  
<sup>ε</sup> πεις τὸ κέρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ <sup>3</sup>  
<sup>ε</sup> σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς ἔρεις τῷ ἀδελφῷ σου, <sup>4</sup>  
<sup>ε</sup> ἄφες ἐκβάλλω τὸ κέρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς <sup>5</sup>  
<sup>ε</sup> ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ὑποκριτὰ, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ <sup>6</sup>  
<sup>ε</sup> ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κέρφος ἐκ τοῦ <sup>7</sup>  
<sup>ε</sup> ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· μὴδὲ βιά- <sup>8</sup>  
<sup>ε</sup> λητε τοῖς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε κατα- <sup>9</sup>  
<sup>ε</sup> πατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες φήξωσιν <sup>10</sup>  
<sup>ε</sup> ὑμᾶς. αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρού- <sup>11</sup>  
<sup>ε</sup> ετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ <sup>12</sup>  
<sup>ε</sup> ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν <sup>13</sup>  
<sup>ε</sup> ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει <sup>14</sup>  
<sup>ε</sup> αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς, <sup>15</sup>  
<sup>ε</sup> πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, <sup>16</sup>  
<sup>ε</sup> πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς <sup>17</sup>  
<sup>ε</sup> αἰτουῦσιν αὐτόν; πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ <sup>18</sup>  
<sup>ε</sup> ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ <sup>19</sup>  
<sup>ε</sup> νόμος καὶ οἱ προφῆται. εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι <sup>20</sup>  
<sup>ε</sup> πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώ- <sup>21</sup>  
<sup>ε</sup> λειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ὅτι στενὴ ἡ <sup>22</sup>  
<sup>ε</sup> πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλί- <sup>23</sup>  
<sup>ε</sup> γοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδο- <sup>24</sup>  
<sup>ε</sup> προφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, <sup>25</sup>  
<sup>ε</sup> ἔσθθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσε- <sup>26</sup>  
<sup>ε</sup> σθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὴν, ἢ ἀπο <sup>27</sup>  
<sup>ε</sup> τριβύλων σῦκα; οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς <sup>28</sup>  
<sup>ε</sup> ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. οὐ δύνα-] <sup>29</sup>

[ται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σα- VII.  
 19 πρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. πᾶν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν  
 20 καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν  
 21 αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, <sup>νδ</sup>  
<sup>γ</sup> εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ <sup>ε</sup>  
 22 θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν <sup>ε</sup>  
 23 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύ-  
 24 σαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν. καὶ τῷ σῷ ὀνό-  
 25 ματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι  
 26 οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν  
 27 ἀνομίαν.  
 28 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ <sup>εα</sup>  
 29 αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ; ὅστις φκοδόμησε τὴν  
 30 οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ πο-  
 31 ταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,  
 32 καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. καὶ πᾶς ὁ ἀκούων  
 33 μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται  
 34 ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις φκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον.  
 35 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἐπνευσαν οἱ ἄνεμοι,  
 36 καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις <sup>εβ</sup>  
 37 αὐτῆς μεγάλη. καὶ ἐγένετο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς <sup>β</sup>  
 38 λόγους τούτους, ἐξεπλήσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν  
 39 γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμ-  
 40 ματεῖς.

## ΚΕΦ. Η.

## CAP. VIII.

1 Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι <sup>εγ</sup>  
 2 πολλοί· καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων, Κύριε,  
 3 ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο  
 4 αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἐκα-  
 5 θάρισθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὦρα μηδεὶν]

VIII. [εἶπης· ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

Ζ  
Ξ  
Υ  
Εἰσελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθεν αὐτῷ 5  
ἐκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου 6  
βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. καὶ λέγει 7  
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 8  
ἐκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην  
εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. καὶ 9  
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἔξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-  
τας· καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου,  
καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποιήσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκού- 10  
σας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, ἀμὴν λέγω  
ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρου. λέγω δὲ ὑμῖν, 11  
ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι, καὶ ἀνακλιθήσου-  
ται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-  
ρανῶν· οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ 12  
ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.  
Ξ  
Ε  
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἐκατοντάρχῳ, ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας 13  
γεννηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

Η  
Ξ  
Β  
Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πεν- 14  
θερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, καὶ ἤψατο τῆς χει- 15  
ρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὀψυγμένην· καὶ ἠρέθη, καὶ διηκόνει  
αὐτοῖς. ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενους 16  
πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς  
ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως πληρωθῆ τὸ φηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ 17  
προφήτου, λέγοντος, αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς  
νόσους ἐβάστασεν.

Ι  
Ε  
Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελ- 18  
θεῖν εἰς τὸ πέραν. καὶ προσελθῶν εἰς γραμματεῦς εἶπεν αὐτῷ, δι- 19  
δάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ 20  
Ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-]

[νοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κε- VIII.  
21 φαλὴν κλίην. ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε,  
22 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ὁ δὲ  
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι  
23 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθη- ΙΑ  
24 σαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν  
τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς  
25 δὲ ἐκάθευδε. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτόν,  
26 λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, τί  
δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγεγθη εἰς ἐπιτίμησιν τοῖς ἀνέμοις καὶ  
27 τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμα-  
σαν, λέγοντες, ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά-  
λασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;  
28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεση- ΙΒ  
νῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-  
χόμενοι χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ  
29 ἐκείνης· καὶ ἰδοὺ, ἔκραξαν, λέγοντες, τί ἡμῖν καὶ σοὶ, Ἰησοῦ, υἱὲ  
30 τοῦ Θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ἦν δὲ μακρὰν  
31 ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. οἱ δὲ δαίμονες παρε-  
κάλουν αὐτόν, λέγοντες, εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελ-  
32 θεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑπάγετε. οἱ  
δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ, ὤρ-  
μησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασ-  
33 σαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ  
ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονι-  
34 ζομένων. καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξηλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ·  
καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πό- ΙΓ  
2 λιν. καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνῃς βεβλη-] ο  
α

IX. [μένον· και ιδών ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. και ιδού, τινες 3 τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτος βλασφημεῖ. και ιδών ὁ 4 Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, ἵνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, 5 ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔργειραι και περιπάτει; ἵνα 6 δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ,) ἐγερθεὶς ἄρῶν σου τὴν κλίνην, και ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. και ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν 7 οἶκον αὐτοῦ. ιδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, και ἐδόξασαν τὸν Θεόν, 8 τὸν δόντα ἔξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

IX. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον 9 ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, και λέγει αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. και ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. και ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμέ- 10 νου ἐν τῇ οἰκίᾳ, και ιδού, πολλοὶ τελῶναι και ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ και τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. και ιδόντες οἱ 11 Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, διατί μετὰ τῶν τελωνῶν και ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας 12 εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν, ἔλεον θέλω, και οὐ 13 θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, 14 διατί ἡμεῖς και οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; και εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ 15 τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, και τότε νηστεύουσιν. οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ἑαυτοῦ ἀγνάφου ἐπὶ 16 ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, και χειρὸν σχίσμα γίνεται. οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς πα- 17 λαιοῦς· εἰ δὲ μῆγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοὶ, και ὁ οἶνος ἐκχεῖται, και οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, και ἀμφοτέρα συντηροῦνται.]

IX  
σα  
βοβ  
βογ  
β

IX. [Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ιδού, ἄρχων ἐλθὼν προσεκύ-  
νει αὐτῷ, λέγων, ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ  
18 ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, και ζήσεται. και ἐγερ-  
19 θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ και οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. και ιδού,  
20 γυνὴ αἰμοφθοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ  
21 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν μόνον  
22 ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφείς  
και ιδών αὐτήν εἶπε, θάρσει, θυγάτηρ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.  
23 και ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. και ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς  
24 θοροβούμενον, λέγει αὐτοῖς, ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κορά-  
25 σιον, ἀλλὰ καθυέδει. και κατεγέλων αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ  
26 ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, και ἠρέθη τὸ κορά-  
27 σιον. και ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

IX. Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο  
28 τυφλοὶ, κρᾶζοντες και λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ. ἐλ-  
θόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, και λέγει αὐτοῖς  
29 ὁ Ἰησοῦς, πιστεῦτε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ,  
30 ναί, Κύριε. τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, κατὰ τὴν  
31 πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. και ἀνεψήθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί·  
32 και ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ὁρᾶτε μηδεὶς γι-  
33 νωσκέτω. οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

III. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ιδού, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον  
34 κωφὸν δαιμονιζόμενον. και ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν  
ὁ κωφός· και ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, ὅτι οὐδέποτε ἐφάνη  
35 οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν  
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

IX. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας και τὰς κώμας, δι-  
δάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, και κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον  
36 τῆς βασιλείας, και θεραπεύων πᾶσαν νόσον και πᾶσαν μαλακίαν ἐν  
37 τῷ λαῷ. ιδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν  
ἐκλελυμένοι και ἐβδῆμιμοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. τότε λέ-]

IX.  
IE  
οδ  
β

IX

IX  
οε  
L

III

οδ  
βοδ  
5  
οη  
ε



IX. [γρι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλλῃ ἐργάτας 38 εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.]

CAP. X.

ΚΕΦ. Ι.

<sup>10</sup> <sup>οθ</sup> <sup>β</sup> Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς <sup>1</sup> ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν <sup>π</sup> <sup>β</sup> πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, <sup>3</sup> καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδούς αὐτόν.

<sup>π</sup> <sup>α</sup> Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, <sup>5</sup> λέγων, εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, <sup>7</sup> ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, <sup>8</sup> λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, <sup>π</sup> <sup>β</sup> δωρεὰν δότε. μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, <sup>9</sup> μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο <sup>π</sup> <sup>γ</sup> <sup>β</sup> <sup>π</sup> <sup>δ</sup> <sup>ε</sup> χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν. εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε <sup>11</sup> τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μένατε, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. εἰσερχόμενοι <sup>12</sup> δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία <sup>13</sup> ἄξια, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη <sup>π</sup> <sup>ε</sup> ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. καὶ ὅς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, <sup>14</sup> μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως <sup>15</sup> ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἐστὶ γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.]

16 [Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

17 προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἐθνεσιν. ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾧρᾳ τί λαλήσετε· οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. οὐκ ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δούλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δούλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἐκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐκ ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φόβηθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ. οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξῆ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ. μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω ἀγὰρ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν ἀγὰρ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ

X. 4E  
 [έν ούρανοις. μή νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν 34  
 γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχά- 35  
 σαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς  
 μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· καὶ ἐχθροὶ 36  
 4S  
 τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ 37  
 ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ,  
 οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ 38  
 4S  
 ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. ὁ εὐρών τὴν ψυχὴν αὐ- 39  
 τοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ  
 47  
 εὐρήσει αὐτήν. ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δε- 40  
 48  
 χόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ δεχόμενος προφήτην 41  
 εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος  
 5  
 δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήψεται· καὶ ὃς ἐάν 42  
 ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς  
 ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν  
 αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

## CAP. XI.

9A  
 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοὺς δώδεκα μαθη- 1  
 ταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς  
 Κ  
 πόλεσιν αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα 2  
 5  
 τοῦ Χριστοῦ, πέμφας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἰ 3  
 ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἔτερον προσδοκῶμεν; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 4  
 εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη, ἃ ἀκούετε καὶ  
 βλέπετε· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι· λεπροὶ κα- 5  
 θαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι· νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ  
 εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν  
 ἐμοί. τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις 7  
 περὶ Ἰωάννου, τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεῖσασθαι; κάλα-  
 μον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον 8  
 ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες]

9 [έν τοῖς οἰκοῖς τῶν βασιλείων εἰσίν· ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφή- XI.  
 10 την; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτου· οὗτος γάρ ἐστι 9B  
 περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ  
 11 προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου. ἀμὴν 9D  
 λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγίγεται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου  
 τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μεί- 9E  
 12 ζων αὐτοῦ ἐστιν. ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως  
 ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασται ἀρπάξουσιν  
 13 αὐτήν. πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφή-  
 14 τευσαν· καὶ εἰ θέλετε δεξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων 9F  
 15 ἔρχεσθαι. ὁ ἔχων ὅσα ἀκούειν, ἀκουέτω. τίς δὲ ὁμοίωσά τὴν γε- 9G  
 16 νεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ  
 17 προσφωνοῦσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν, ἠυλόησαμεν ὑμῖν,  
 18 καὶ οὐκ ᾤρησασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. ἦλθε 9H  
 γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίειν μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, δαιμόνιον ἔχει.  
 10 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίειν καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ,  
 ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.  
 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.  
 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίξειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλει- 9I  
 21 σται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. οὐαὶ σοι, Χοραζὶν, οὐαὶ 9J  
 σοι, Βηθσαιδὰν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις  
 αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάσαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.  
 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ  
 23 κρίσεως, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψω- 9K  
 θεῖσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ  
 24 δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοι, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. πλὴν  
 λέγω ὑμῖν, ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως,  
 25 ἢ σοί. ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἔξομολο- 9L  
 26 γοῦμαι σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας  
 27 ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. πάντα 9M  
 μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν]

XI.  
οιβ  
γ  
οιγ  
ι

[υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, ἀγὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχῆς ὑμῶν. ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἕλα-

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

<sup>οιδ</sup>β Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν 1 σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέειπασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχτας καὶ ἐσθίειν. οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ, ἰδοὺ, 2 οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ὁ δὲ 3 εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπέπειπεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ 4 τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξον ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς λερεῦσι μόνοις; ἢ οὐκ ἀνέγνωτε 5 ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ λερεῖς ἐν τῷ λερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τοῦ λεροῦ μείζων 6 ἐστὶν ὧδε. εἰ δὲ ἐγνώκατε τί ἐστίν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, 7 οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. κύριος γὰρ ἐστὶ καὶ τοῦ σαβ- 8 βάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

<sup>κα</sup><sup>οις</sup>β Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. καὶ <sup>οις</sup>δ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει 11 πρόβατον ἐν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; πόσω οὖν διαφέρει ἄν- 12 θρωπος πρόβατου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. τότε 13 λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔξετεινε, καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιής ὡς ἡ ἄλλη. οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβού-] 14

XII.

15 [λιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῆ τὸ φηθὲν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ· οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει· οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λῖνον τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νίκης τὴν κρίσιν. καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἔλπιουσιν.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβὶδ; οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρὸν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; ὁ μὴ ἂν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστὶ. καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ Πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. καὶ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν]

XII.

ε<sup>κδ</sup>

[τούτω τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, 33  
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ  
τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώ-  
σκεται. γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ 34  
ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

ε<sup>κε</sup>

ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἐκβάλλει 35  
τὰ ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκ-  
βάλλει πονηρά. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργον, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν 36  
οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ἐκ γὰρ 37  
τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

ΚΓ

ε<sup>κε</sup>ε<sup>κη</sup>

Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, 38  
λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. ὁ δὲ ἀπο- 39  
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ·  
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ τοῦ προ-  
φήτου. ὡσπερ γὰρ ἦν Ἰωῆς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40  
καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ  
τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. ἄνδρες Νινευῖται ἀναστή- 41  
σονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν  
αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῆ· καὶ ἰδοὺ, πλεον  
Ἰωῆ ὧδε. βασίλισσα νότου ἐγεθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς 42  
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περᾶτων  
τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεον Σολο-  
μῶντος ὧδε. ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν- 43  
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ  
οὐχ εὐρίσκει. τότε λέγει, ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν 44  
ἐξῆλθον· καὶ ἔλθον εὐρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κε-  
κοσμημένον. τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ 45  
ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικ-  
εῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν  
πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

ε<sup>λβ</sup>ε<sup>β</sup>

Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ 46  
ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσῆκισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλήσαι. εἶπε] 47

[δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, XII.  
48 ζητοῦντές σοι λαλήσαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ,  
49 τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ ἐκτεί-  
νας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ  
50 μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ  
πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ  
μήτηρ ἐστίν.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο <sup>ε<sup>λα</sup></sup>  
2 παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί,  
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ  
3 τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, ΚΔ  
4 λέγων, ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. καὶ ἐν τῷ σπείρειν  
αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ, καὶ κατέ-  
5 φαγεν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν  
6 πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ἡλίου  
δὲ ἀνατειλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξη-  
7 ράνθη. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκαν-  
8 θαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν,  
καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.  
9 ὃ ἔχων ὅσα ἀκούειν ἀκουέτω. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον  
10 αὐτῷ, διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν  
11 αὐτοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν  
12 οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, <sup>ε<sup>λβ</sup></sup>  
καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται  
13 ἀπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέ- <sup>ε<sup>λα</sup></sup>  
14 ποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνι-  
15 ψετε, καὶ οὐ μὴ ἰδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τοῦ]

XIII. [του, και τοις ὡς βαρέως ἤκουσαν, και τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἰδῶσι τοις ὀφθαλμοῖς, και τοις ὠσίν ἀκούσωσι, και τῇ καρδίᾳ συνῶσι, και ἐπιστρέψωσι, και ἰάσωμαι αὐτούς. ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· και τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφηταὶ και 17 δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, και οὐκ εἶδον· και ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, και οὐκ ἤκουσαν.

<sup>ολβ</sup> Ἔμεις οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπειρόντος. παντὸς <sup>18</sup> <sup>10</sup> ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας και μὴ συνιέντος, ἐρχεται ὁ πονηρὸς, και ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρεῖς, 20 οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, και εὐθύς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενο- 21 μένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθύς σκανδαλίζεται. ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, 22 και ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου και ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, και ἄκαρπος γίνεται. ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν 23 σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων και συνιῶν· ὅς δὲ καρποφορεῖ, και ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

<sup>ολβ</sup> Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὡμοιωθῆ ἡ βασι- 24 λεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἄργῳ αὐτοῦ. ἐν δὲ τῷ καθεύθειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ 25 ἐχθρὸς και ἐσπειρε ξιζάνια ἀπὸ μέσου τοῦ σίτου, και ἀπῆλθεν. ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, και καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη 26 και τὰ ξιζάνια. προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου 27 εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἐσπειρας ἐν τῷ σῷ ἄργῳ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ξιζάνια; ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἄν- 28 θρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; ὁ δὲ ἔφη, οὐ· μήποτε συλλέγον- 29 τες τὰ ξιζάνια, ἐκριζώσῃτε ἅμα αὐτοῖς τὸν σίτον. ἄφετε συναυ- 30 ξάνεσθαι ἀμφοτέρα μέχρι τοῦ θερισμοῦ· και ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, συλλέξατε πρῶτον τὰ ξιζάνια, και]

[δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σίτον XIII. συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, ὁμοία ἐστὶν <sup>ολβ</sup> ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος 32 ἐσπειρεν ἐν τῷ ἄργῳ αὐτοῦ· ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ ἀξήθῃ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶ, και γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, και κατα- 33 σκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐ- <sup>ολβ</sup> τοῖς, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐξυμῶθη ὅλον. 34 ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, και 35 χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῆ τὸ ρηθὲν <sup>ομ</sup> διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεῦξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

36 Τότε ἀφῆκε τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς· και προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, φράσον ἡμῖν τὴν 37 παραβολὴν τῶν ξιζάνιων τοῦ ἄγρου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 38 ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἄργος ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς 39 βασιλείας· τὰ δὲ ξιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπειρας αὐτά ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια τοῦ αἰῶ- 40 νός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσιν. ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ξιζάνια, και πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ 41 αἰῶνος τούτου. ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἄγγελους αὐτοῦ, και συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα 42 και τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, και βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς και ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν- 43 των. τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ 44 τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκούετω. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἄργῳ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἐκρυψε· και ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, και 45 πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, και ἀγοράζει τὸν ἄγρον ἐκεῖνον. πάλιν ὁμοία]

XIII. [ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς εὐρῶν ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ- 46  
πρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ 47  
βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ  
ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαν- 48  
τες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς  
ἄγγελα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ 49  
τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονη-  
ροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον 50  
τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.  
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ, 51  
ναί, κύριε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη- 52  
τευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ  
οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ  
παλαιά.

<sup>ομα</sup> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, 53  
μετῆρην ἐκείθεν· καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν 54  
αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ  
λέγειν, πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; οὐχ οὗτός 55  
ἐστὶν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ,  
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;  
καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν τούτῳ 56  
<sup>ομβ</sup> ταῦτα πάντα; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 57  
αὐτοῖς, οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ  
ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ 58  
τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

## CAP. XIV.

<sup>κε</sup> <sup>ομγ</sup> <sup>β</sup> Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν 1  
Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαпти- 2  
στής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνά-  
<sup>ομβ</sup> <sup>β</sup> μεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰω-] 3

[Ἰάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ- XIV.  
4 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης,  
5 οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἐφο-  
6 βήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. γενεσίων δὲ <sup>ομε</sup>  
ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ἀρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος  
7 ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ· ὄθεν μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν  
8 αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς  
αὐτῆς, δὸς μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ  
9 Βαπτιστοῦ. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ  
10 τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· καὶ ἐπέψας ἀπεκεφά-  
11 λισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ  
12 πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ  
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν  
13 αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀκούσας ὁ Ἰη- <sup>ομς</sup>  
σοῦς ἀνεχώρησεν ἐκείθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.  
καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν  
πόλεων.

14 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγγίσθη <sup>κε</sup>  
15 ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ὁψίας δὲ γε- <sup>ομς</sup>  
νομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ἔρημός  
ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους,  
16 ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ  
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς  
17 ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε  
18 ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε, φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε.  
19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λα-  
βῶν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν  
οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους,  
20 οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν·  
21 μαλ' ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλή-  
ρεις. οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς  
γυναικῶν καὶ παιδιῶν.]

XIV.

KZ

OMH

5

OMH

β

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

[Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι 22  
εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ  
τοὺς ὄχλους. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' 23  
ιδίαν προσεύξασθαι. ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. τὸ δὲ 24  
πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυ-  
μάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. τετάρτη δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς 25  
ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ 26  
ιδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχ-  
θησαν, λέγοντες, ὅτι φάντασμα ἔστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκρα-  
ξαν. εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, θαρσεῖτε· ἐγὼ 27  
εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ 28  
σὺ εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθέ. 29  
καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα,  
ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφο-  
βήθη· καὶ ἀρχάμενος καταποντίζεσθαι ἐκραξε, λέγων, Κύριε, 30  
σῶσόν με. εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπέλαβετο 31  
αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; καὶ ἐμβάν- 32  
των αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ 33  
ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.  
Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. καὶ 34  
ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς 35  
ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας  
τοὺς κακῶς ἔχοντας· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψων- 30  
ται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο, διε-  
σώθησαν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

KH

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

5

OMH

Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ 1  
Φαρισαῖοι, λέγοντες, διατί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι τὴν 2  
παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας  
αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, διατί] 3

[καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν XV.  
4 ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ  
τὴν μητέρα· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευ-  
5 τάτῳ· ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὅς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, δῶρον, ὃ  
ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελήθῃς, καὶ οὐ μὴ τιμῆσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν  
6 μητέρα αὐτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παρά-  
7 δοσιν ὑμῶν. ὑποκριταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας,  
8 λέγων, ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί  
9 με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μάτην δὲ  
σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.  
10 καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, ἀκούετε καὶ συνίετε.  
11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ  
12 ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. τότε  
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ, οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι  
13 ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε,  
πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζω-  
14 θήσεται. ἄφετε αὐτούς· ὀδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυ-  
15 φλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ  
16 ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. ὁ δὲ  
17 Ἰησοῦς εἶπεν, ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐπω νοεῖτε, ὅτι πᾶν  
τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς  
18 ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς  
19 καρδίας ἐξέρχεται, κακείνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ἐκ γὰρ τῆς καρ-  
20 δίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,  
21 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν  
ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.  
22 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου KΘ  
καὶ Σιδῶνος. καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναanaία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων  
ἐξεληθοῦσα ἐκράυασεν, αὐτῷ λέγουσα, ἐλέησόν με, κύριε, υἱὲ  
23 Δαβὶδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη  
αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτων αὐ-  
24 τὸν, λέγοντες, ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὑπισθεν ἡμῶν. ὁ δὲ] 9VH  
ε

XV. [ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολω-  
 ρνθ<sup>5</sup> λότα οἴκου Ἰσραὴλ. ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη αὐτῷ, λέγουσα, 25  
 Κύριε, βοήθει μοι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν 26  
 τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ εἶπε, ναί, 27  
 κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν πιπτόν-  
 των ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ 28  
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω  
 σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Λ Καὶ μεταβὰς ἐκείθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς 29  
 Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ. καὶ προσῆλθον 30  
 αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κω-  
 φοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἐβήσαν αὐτοὺς παρὰ  
 τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ὥστε τοὺς 31  
 ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιαίνον-  
 τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν  
 λΑ αὐτὸν Θεὸν Ἰσραὴλ. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς 32  
 οὗ εἶπε, σπλαγγνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς  
 προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι. καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς  
 νήστευσι οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. καὶ λέγουσιν 33  
 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι,  
 ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πό- 34  
 σους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθυΐδια. καὶ ἐκέ- 35  
 λευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ λαβὼν τοὺς ἐπτὰ 36  
 ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, εὐχαριστήσας ἐκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μα-  
 θηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ 37  
 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἐπτὰ σπυ-  
 ριδας πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς 38  
 γυναικῶν καὶ παιδίων. καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ 39  
 πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

ΚΕΦ. Ιε.

CAP. XVI.

οὗ εἶπε Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες] 1

2 [ἐπρωτότησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτοῖς. ὁ δὲ  
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὀψίας γενομένης λέγετε, εὐδία· πυρρᾶξι  
 3 γὰρ ὁ οὐρανός. καὶ πρῶτ', σήμερον χειμῶν· πυρρᾶξι γὰρ στυ-  
 γνάξων ὁ οὐρανός. ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ  
 γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;  
 4 γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δο-  
 θήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλι-  
 πῶν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρ-  
 6 τούς λαβεῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ  
 7 τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν  
 8 ἑαυτοῖς, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς  
 εἶπεν αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους  
 9 οὐκ ἐλάβετε; οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους  
 10 τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς  
 11 ἐπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; πῶς  
 οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης  
 12 τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσ-  
 ἐχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρι-  
 σαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου  
 ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι  
 14 εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; οἱ δὲ εἶπον, οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν  
 βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν προ-  
 15 φητῶν. λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς  
 16 δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ  
 17 ζῶντος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, μακάριος εἶ, Σίμων  
 Βᾶρ Ἰωανᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ  
 18 μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. κἀγὼ δὲ σοὶ λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ  
 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι  
 19 ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ δώσω σοὶ τὰς κλεῖς τῆς βα-  
 σιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται]

COD. ALEX.

3



XVI. [δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται  
<sup>εξη</sup> λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τότε διεστειλάτο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 20  
 ἵνα μηδενὶ ἐκποσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. ἀπὸ τότε 21  
 ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν  
 ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων  
 καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ  
<sup>εξθ</sup> ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπι- 22  
 τιμᾶν αὐτῷ, λέγων, Ἰλαῖός σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ὁ δὲ 23  
 στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν  
<sup>ροβ</sup> μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. τότε 24  
 ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν,  
 ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολου-  
 θεῖτω μοι. ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει 25  
 αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὐρήσει  
 αὐτήν· τί γὰρ ὠφελείται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερ- 26  
 δήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλ-  
<sup>ροα</sup> λαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεσθαι 27  
 ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε  
<sup>ροβ</sup> ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ 28  
 τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως  
 ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ  
 αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

ΑΔ Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκω- 1  
 βον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς  
 ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν, καὶ 2  
 ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένε-  
 νετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. καὶ ἰδοὺ, ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ 3  
 Ἰλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε 4  
 τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποι-]

[ἴσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ μίαν, καὶ μίαν XVII.  
 5 Ἠλίᾳ. ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν  
 αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ  
 6 υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. καὶ ἀκού-  
 σαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν  
 7 σφόδρα. καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἐγέρ-  
 8 θητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν,  
 9 οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. καὶ καταβαινόντων  
 αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐντεείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, μηδενὶ  
 εἰπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.  
 10 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τί οὖν οἱ <sup>ρογ</sup>  
 11 γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον; ὁ δὲ Ἰησοῦς  
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκα-  
 12 ταστήσῃ πάντα· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέ-  
 γνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ  
 13 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. τότε συνῆκαν οἱ  
 μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.  
 14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄν- <sup>ΛΡ:</sup>  
 15 θρωπος γονυπετῶν αὐτῷ, καὶ λέγων, κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, <sup>ροδ</sup>  
 ὅτι σεληνιαζεται καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, <sup>β</sup>  
 16 καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. καὶ προσήνεγκα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς  
 17 σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτόν θεραπεῦσαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ  
 Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι  
 18 μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτόν ὧδε. καὶ  
 ἐπειτήμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον,  
 19 καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. τότε προσελθόντες <sup>ροε</sup>  
 οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνή-  
 20 θημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, διὰ τὴν ἀπιστίαν  
 ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,  
 ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται·  
 21 καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ ὑμῖν. τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται,  
 εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.]

XVII.

<sup>ροσ</sup>  
<sup>β</sup> [Ἀναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ 22 Ἰησοῦς, μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Λς  
ροζ

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ διδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον, ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ διδραχμα; λέγει, ναί. καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, 25 προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ἵνα δὲ 27 μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἴχθυῦν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκείνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

## ΚΕΦ. ΙΗ.

CAP. XVIII.

ΛΖ  
ροη

<sup>β</sup> Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, 1 τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶπεν, 3 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. καὶ ὅς ἐὰν δέξῃται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπι 5 τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνίκος ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδαλῶν· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ.]

επς

[καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύοXVIII. 9 χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γένουαν τοῦ πυρός. 10 ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. τί ὑμῖν δοκεῖ, ἐὰν γένηται τι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἓξ αὐτῶν· οὐχὶ ἀφεις τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. οὕτως οὐκ ἐστὶ θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἰς τῶν μικρῶν τούτων. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καὶ ἐλεγξον αὐτόν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σου· ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, ἐλπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λευμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. οὐ γὰρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. 21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, οὐ λέγω σοι, ἕως ἐπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. διὰ τοῦτο ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν]

επα

ΛΗ

επβ

επγ

επδ

επε

επς

επς

ΛΘ  
επη

XVIII. [δούλων αὐτοῦ. ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηρέχθη αὐτῷ 24  
 εἰς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, 25  
 ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ παραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ  
 καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. πεσὼν οὖν ὁ 26  
 δούλος προσεκύνη αὐτῷ, λέγων, κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί,  
 καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου 27  
 ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. ἐξελθὼν δὲ 28  
 ὁ δούλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν  
 αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἐπνιγε, λέγων, ἀπόδος 29  
 μοι ὅ τι ὀφείλεις. πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας 29  
 αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν, λέγων, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα  
 ἀποδώσω σοι. ὁ δὲ οὐκ ἠθέλην, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς 30  
 φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι 31  
 αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν  
 τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν 32  
 ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, δούλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν  
 ἐκείνην ἀφήκᾳ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι 33  
 τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος 34  
 αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ  
 ὀφειλόμενον αὐτῷ. οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει 35  
 ὑμῖν, ἔάν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν  
 ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

<sup>οπθ</sup><sub>5</sub> Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν 1  
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ  
 Ἰορδάνου. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν 2  
 M αὐτοὺς ἐκεῖ· καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν, 3  
 καὶ λέγοντες αὐτῷ, εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα  
 αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, οὐκ 4  
 ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐ-  
 τοὺς, καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πα-] 5

[τέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, XIX.  
 6 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ  
 7 σὰρξ μία· ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. λέ-  
 γουσιν αὐτῷ, τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστα-  
 8 σίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς, ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν  
 9 ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν <sup>ογβ</sup>  
 ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ  
 10 ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. λέγουσιν <sup>ογγ</sup>  
 αὐτῷ ὁ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ  
 11 τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οὐ πάντες  
 12 χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι,  
 οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,  
 οἵτινες εὐνοῦχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι,  
 οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς, διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ  
 δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.  
 13 Τότε προσηρέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, <sup>ογβ</sup>  
 14 καὶ προσεύχεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς  
 εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με·  
 15 τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς <sup>MA</sup>  
 16 αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. καὶ ἰδοὺ, εἰς προσελθῶν <sup>ογγ</sup>  
 εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν  
 17 αἰώνιον; ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγα-  
 18 θός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τῆ-  
 19 ρησον τὰς ἐντολάς. λέγει αὐτῷ, ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, τὸ,  
 20 οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρή-  
 21 σεις· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ἀγαπήσεις τὸν  
 πλησίον σου ὡς σεαυτόν. λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, πάντα ταῦτα  
 21 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ἔφη αὐτῷ ὁ <sup>ογδ</sup>  
 Ἰησοῦς, εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρ-  
 χοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ  
 22 δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον] <sup>ογε</sup>

XIX. [ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ὁ δὲ Ἰησοῦς 23 εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, 24 εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυπήματος ραφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ἀκούσαντες δὲ οἱ 25 μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήσοντο σφόδρα, λέγοντες, τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, παρὰ ἀνθρώποις 26 τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. τότε 27 ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 28 αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρινόντες τὰς 29 δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελ- 30 φούς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, 30 καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

## ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

<sup>MB</sup> σ <sup>σ</sup> Ὅμοια γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, 1 ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν 2 ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. καὶ ἐξελθῶν 3 περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀρ- 4 γοῦς. καλέειν οἱ εἶπεν, ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ 4 ὁ ἄνθρωπος ἢ δίκαιον δώσω ὑμῖν. οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθῶν περὶ 5 ἑκτῆν καὶ ἑνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. περὶ δὲ τὴν ἑν- 6 δεκάτην ὥραν ἐξελθῶν, εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας ἀργοὺς, καὶ λέ- 7 γει αὐτοῖς, τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; λέγουσιν 7 αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε καὶ

8 [ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἢ δίκαιον λήψεσθε. ὁψίας δὲ XX. γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, κά- 9 λησον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμενος 9 ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑν- 10 δεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμι- 11 σαν ὅτι πλεονα λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. λαβόν- 12 τες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, λέγοντες, ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχα- 13 τοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βασιτά- 13 σασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐντὶ 14 αὐτῶν, ἑταίρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ἄρον 15 τὸ σόν καὶ ὑπάγε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί· ἢ οὐκ ἐξεστὶ μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πο- 10 νηρός ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι; οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς <sup>σβ</sup> 18 δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδο- 19 θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινουῖσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ <sup>MI</sup> <sup>σβ</sup> 21 τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, τί θέλεις; λέγει αὐτῷ, εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ μου, εἰς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ 22 βασιλείᾳ σου. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖ- 23 σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; λέγουσιν αὐτῷ, δυ- 23 νάμεθα. καὶ λέγει αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθί- 24 σαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἐστὶν ἐμὸν δοῦ- 24 ναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. καὶ ἀκούσαντες <sup>σγ</sup> <sup>β</sup> 25 οἱ δὲ ἄρα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσ-]

XX. [καλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, οἰδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατα-  
κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ 20  
οὕτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέ-  
σθαι, ἔστω ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, 27  
ἔστω ὑμῶν δοῦλος. ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακο- 28  
νηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι  
πολλῶν. καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ 29  
ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκού- 30  
σαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, κύ-  
ριε, υἱὸς Δαβὶδ. ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσω- 31  
σιν. οἱ δὲ μείζον ἔκραζον, λέγοντες, ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, υἱὸς  
Δαβὶδ. καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, τί 32  
θέλετε ποιήσω ὑμῖν; λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν 33  
ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀφθαλ- 34  
μῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκο-  
λούθησαν αὐτῷ.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

MI  
σς  
β  
Ἐκείνη ὥρα ἦγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῆ πρὸς 1  
τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, λέ- 2  
γων αὐτοῖς, πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ  
εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαν-  
τες ἀγάγετέ μοι. καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τί, ἐρεῖτε, ὅτι ὁ Κύριος 3  
αὐτῶν χρειὰν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. τοῦτο δὲ ὄλον 4  
γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,  
εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών, ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἐρχεται σοι, πραῦς 5  
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. πορευ- 6  
θέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς  
ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω 7  
αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ὁ δὲ πλει- 8  
στος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἐκο-]

9 [πτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. οἱ δὲ XXI.  
ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, σθ  
ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι  
10 Κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς α  
Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, τίς ἐστὶν οὗτος;  
11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ  
12 Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας. καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν α  
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας  
ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε,  
13 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς. καὶ λέγει  
αὐτοῖς, γέγραπται, ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· MI  
14 ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ σιβ  
15 τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ἰδόν- σιγ  
τες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, ε  
καὶ τοὺς παῖδας κρᾶζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, ὡσαννὰ  
16 τῷ υἱῷ Δαβὶδ, ἠγανάκτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ, ἀκούεις τί οὗτοι  
λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε,  
17 ὅτι ἐκ στόματος νηπιῶν καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; καὶ αιδ  
καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠυλί- 5  
σθη ἐκεῖ.  
18  
19 Πρωτὰς δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπεύασε· καὶ ἰδὼν MI  
συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν  
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς  
20 γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχοῆμα ἢ συκῆ. καὶ  
ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, πῶς παραχοῆμα ἐξη-  
21 ράνθη ἢ συκῆ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω αιδ  
ὑμῖν, ἐάν ἐχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς  
ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τοῦτω εἴπητε, ἄρθητι καὶ βλήθητι  
22 εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται· καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν αιδ  
τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, λήψετε.  
23 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδά- MII  
σκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, ἐν] σιζ  
β

XXI. [ποιᾶ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον 24 ἓνα, ὃν ἐὰν εἰπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιωῶ. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀν- 25 θρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, ἐὰν εἰπω- μεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες 26 γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. καὶ ἀποκριθέντες τῷ 27 Ἰησοῦ εἶπον, οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιωῶ. τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἀν- 28 θρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ὁ δὲ ἀποκρι- 29 θείς εἶπεν, οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. καὶ 30 προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα 31 τοῦ πατρὸς; λέγουσιν αὐτῷ, ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν 32 ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐ μετεμελή- 33 θητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. 34 ἀνθρωπὸς τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὄρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκο- 35 δόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους 36 αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωροὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ· καὶ 37 λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους 38 δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, ἐν- 39 τραπήσουται τὸν υἱὸν μου. οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν 40 εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνω-]

39 [μεν αὐτὸν, καὶ κατασχόμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. καὶ λαβόν- XXI. 40 τες αὐτὸν ἐξέβαλον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκεῖ- 41 νοις; λέγουσιν αὐτῷ, κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς· καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ 42 τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς, λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυρίου 43 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἐστὶ θαυμαστή ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ 44 δοθήσεται ἔθναι ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λιμνήσει 45 αὐτόν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παρα- 46 βολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητοῦντες αὐ- τὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, <sup>NA</sup> 2 λέγων, ὡμοιωθῆ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις <sup>ε</sup> 3 ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον 4 ἔλθειν. πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, εἰπατε τοῖς κεκλημένοις, ἰδοὺ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς 5 γάμους. οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς 6 δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ἀκούσας δὲ ὁ βασι- 7 λεὺς ἀργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς 8 φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλη-]

XXII. [μένον οὐκ ἦσαν ἄξιοι. πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, 9  
καὶ ὅσους ἂν εὔρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. καὶ ἐξεληθόν-  
τες οἱ δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον,  
πουνηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων.  
σζβ εἰσεληθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν 11  
ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἐνδυμα γάμου· καὶ λέγει αὐτῷ 12  
ἑταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐπι-  
μῶθη. τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, δῆσαντες αὐτοῦ πό- 13  
δας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτε-  
ρον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. πολλοὶ 14  
γὰρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

NB  
σχυ  
β Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως 15  
αὐτὸν παριδεύσωσιν ἐν λόγῳ. καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μα-  
θητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἑρωδιανῶν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἰδα-  
μεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,  
καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀν-  
θρώπων. εἰπέ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καί- 17  
σαρι, ἢ οὐ; γνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, τί με 18  
πειράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. 19  
οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος 20  
ἢ εἰκῶν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. τότε 21  
λέγει αὐτοῖς, ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ  
NΓ τῷ Θεῷ. καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. 22

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγον- 23  
τες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδά- 24  
σκαλε, Μωσῆς εἶπεν, ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-  
βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει  
σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ 25  
ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν  
γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ 26  
ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. 27  
ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ] 28

29 [ἔσχον αὐτήν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πλανᾶσθε, XXII.  
30 μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ἐν γὰρ τῇ  
ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ  
31 Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ  
32 ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς  
Ἄβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς  
33 Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο  
ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδου- NΔ  
35 καίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν σκε  
36 νομικὸς, πειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ με-  
37 γάλῃ ἐν τῷ νόμῳ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν  
Θεόν σου, ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ  
38 τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. δευτέρα δὲ  
39 ὁμοία αὐτῇ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐν ταύταις  
40 ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰη- NΕ  
42 σοῦς, λέγων, τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστι; σκε  
43 λέγουσιν αὐτῷ, τοῦ Δαβὶδ. λέγει αὐτοῖς, πῶς οὖν Δαβὶδ ἐν  
44 πνεύματι κύριον αὐτὸν καλεῖ; λέγων, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ  
μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον  
45 τῶν ποδῶν σου. εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς  
46 αὐτοῦ ἐστι; καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ σκε  
ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι. β

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, NΣ  
2 λέγων, ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ  
3 οἱ Φαρισαῖοι· πάντα οὖν ὅσα ἂν εἰπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε  
καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ  
4 καὶ οὐ ποιοῦσι. δεσμεύουσι γὰρ φορτία βαρέα καὶ δυσβά- σκη  
στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ] ε

XXIII.

<sup>σφ</sup>β [δακτύλω αὐτῶν οὐ θέλουσι κινήσαι αὐτά. πάντα δὲ τὰ ἔργα 5  
 αὐτῶν ποιούσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ  
 τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων  
 αὐτῶν. φιλοῦσί τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς 6  
<sup>σλ</sup>ε πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς 7  
 ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ραββί, ραββί· ὑμεῖς 8  
 δὲ μὴ κληθῆτε, ραββί· εἰς γὰρ ἐστὶν ὑμῶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός·  
 πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ 9  
 τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μηδὲ 10  
<sup>σλ</sup>ε κληθῆτε καθηγηταί· εἰς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός.  
 ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἐστὶν ὑμῶν διάκονος. ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν 11  
 ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. οὐαὶ 12  
 ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς  
<sup>σλβ</sup>ε οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο  
 λήψετε περισσότερον κρίμα. οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φα- 14  
 ρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμ-  
 προσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς  
<sup>σλγ</sup>ε εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρι- 15  
 σαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν,  
 ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γε-  
 ἐννης διπλότερον ὑμῶν. οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, 16  
 ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ χρυσῷ  
 τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μελζων ἐστίν, ὁ χρυ- 17  
 σὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; καὶ, ὅς ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ θυ- 18  
 σιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστὶν· ὅς δ' ἂν ὁμώσῃ ἐν τῷ δῶρῳ τῷ ἐπάνω  
 αὐτοῦ, ὀφείλει. μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τί γὰρ μελζων, τὸ δῶρον, 19  
 ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; ὁ οὖν ὁμώσας ἐν τῷ 20  
 θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ·  
 καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναῷ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι 21  
 αὐτόν· καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ 22  
<sup>σλδ</sup>ε Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ. οὐαὶ ὑμῖν, γραμμα- 23  
 τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἥδύσμον]

[καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νό-XXIII.  
 μου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι  
 24 ἀκείνα μὴ ἀφιέναι. ὀδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλλίζοντες τὸν κώ- <sup>σλε</sup>  
 25 νωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς <sup>σλε</sup>  
 καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-  
 ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ  
 26 ἀκρασίας. Φαρισαῖοι τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτη-  
 ρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν.  
 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε <sup>σλε</sup>  
 τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσω-  
 28 θεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. οὕτω καὶ  
 ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ  
 29 μεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ <sup>σλη</sup>  
 Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,  
 30 καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε, εἰ ἦμεν ἐν ταῖς  
 ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἦμεν κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ  
 31 αἵματι τῶν προφητῶν. ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν <sup>σλθ</sup>  
 32 φονευσάντων τοὺς προφήτας· καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν  
 33 πατέρων ὑμῶν. ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς  
 34 κρίσεως τῆς γενένης; διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς <sup>σμ</sup>  
 προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ  
 σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν,  
 35 καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα  
 δίκαιον ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου,  
 ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ  
 36 ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ  
 37 τὴν γενεὰν ταύτην. Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἣ ἀποκτείνουσα τοὺς <sup>σμε</sup>  
 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσά-  
 κισ ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρ-  
 38 νις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε; ἰδοὺ,  
 39 ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἐρημος. λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε  
 ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἰπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.]



## ΚΕΦ. ΚΔ.

## CAP. XXIV.

<sup>σμβ</sup> [Καὶ ἐξεληθῶν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ προσῆλθον 1  
<sup>β</sup> οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ὁ δὲ 2  
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν,  
<sup>NZ</sup> οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆσεται. 3  
<sup>συγ</sup> Καθημένον δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον 3  
<sup>β</sup> αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα  
 ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντελείας  
 τοῦ αἰῶνος; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, βλέπετε, 4  
 μήτις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί 5  
 μου, λέγοντες, ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι.  
 Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὕρατε, 6  
 μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἔστι τὸ τέλος.  
 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· 7  
<sup>σμδ</sup> καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. πάντα 8  
<sup>α</sup> δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὧδίνων. τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ 9  
 ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν  
<sup>σμε</sup> ἔθνων διὰ τὸ ὄνομά μου. καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ, καὶ 10  
 ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· καὶ πολλοὶ 11  
 ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλοὺς· καὶ διὰ 12  
 τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγῆσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν·  
<sup>σμς</sup> ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὕτως σωθήσεται. καὶ κηρυχθήσεται 13  
<sup>α</sup> τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρ-  
<sup>σμε</sup> τύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. καὶ τότε ἦξει τὸ τέλος. ὅταν οὖν ἴδητε 15  
 τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ φηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφή-  
<sup>σμη</sup> του, ἔστος ἐν τόπῳ ἁγίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω·) τότε οἱ ἐν 16  
<sup>β</sup> τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη· ὁ ἐπὶ τοῦ θύματος μὴ κατα- 17  
 βαινέτω ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. καὶ ὁ ἐν τῷ ἄρῳ μὴ 18  
<sup>σμθ</sup> ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄρα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα- 19  
<sup>β</sup> στροὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.]

20 [προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν <sup>σν</sup>  
 21 σαββάτῳ. ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' <sup>σνα</sup>  
 22 ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ εἰ μὴ <sup>σνβ</sup>  
 ἐκολωβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. διὰ <sup>σ</sup>  
 23 δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. τότε ἂν <sup>σνγ</sup>  
 τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. <sup>σνδ</sup>  
 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσι <sup>σ</sup>  
 σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ <sup>σνε</sup>  
<sup>25</sup> τοὺς ἐκλεκτούς. ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν. ἂν οὖν εἰπωσιν ὑμῖν, <sup>ε</sup>  
<sup>26</sup> ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔσται, μὴ ἐξέλθητε· ἰδοὺ, ἐν τοῖς ταμείοις, <sup>σνε</sup>  
 27 μὴ πιστεύσητε. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν <sup>σνε</sup>  
 καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ <sup>ε</sup>  
 28 τοῦ ἀνθρώπου. ὅπου γὰρ ἂν ᾖ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσου- <sup>σνε</sup>  
 29 ται οἱ ἄετοί. εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, <sup>σνη</sup>  
 ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, <sup>β</sup>  
 καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν <sup>σνθ</sup>  
 30 οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ <sup>β</sup>  
 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ <sup>σνθ</sup>  
 φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐρχόμε-  
 νον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης  
 31 πολλῆς. καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φω-  
 νῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυναξοῦσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν  
 32 σεσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. ἀπὸ  
 δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς  
 33 θέρως· οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσχετε ὅτι  
 34 ἐγγὺς ἔστιν ἐπὶ θύρας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ  
 35 γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ <sup>NH</sup>  
 36 παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. περὶ δὲ τῆς <sup>σξ</sup>  
 ἡμέρας ἐκείνης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν <sup>σ</sup>  
 37 οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος. ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ <sup>σξα</sup>  
 Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.]

XXIV. [ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, 38  
 τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐγκαμιζόντες, ἄχρι ἧς  
 ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὴν, καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως 30  
 ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἤρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρ-  
<sup>σεβ</sup>ουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· 40  
 ὁ εἰς παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἰς ἀφίεται. δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ 41  
<sup>σεγ</sup>μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. γρηγορεῖτε οὖν, 42  
<sup>σεδ</sup>ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ὥρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ἐκεῖνο δὲ 43  
 γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ἢ κλέπτῃς  
 ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἶπασθε διορυγῆναι τὴν οἰ-  
 κίαν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοί· ὅτι ἡ ὥρα 44  
<sup>σεε</sup>οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. τίς ἄρα ἔστιν ὁ 45  
 πιστὸς δούλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ  
 τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ;  
<sup>σεε</sup>μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει ποι- 40  
 οὔντα οὕτως. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐ- 47  
<sup>σεε</sup>τοῦ καταστήσει αὐτόν. ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ 48  
 καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν, καὶ ἄρξῃται τύπτειν 49  
 τοὺς συνδούλους, ἑσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύοντων, ἤξει 50  
 ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἢ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ  
 ἢ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ 51  
 τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν  
 ὀδόντων.

ΚΕΦ. ΚΕ.

CAP. XXV.

<sup>ΝΘ</sup>σξη Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἰτι- 1  
 νες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ  
 νυμφίου. πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραῖ. 2  
 αἰτινες μωραῖ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' 3  
 ἑαυτῶν ἔλαιον· αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις 4  
 αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν. χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου-] 5

6 [ου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ XXV.  
 γέγονεν, ἰδοὺ, ὁ νυμφίος ἔρχεται]

INCIPIIT CODEX ALEXANDRINUS:

7 Ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρ-  
 8 θέναι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. αἱ δὲ μωραῖ ταῖς  
 φρονίμοις εἶπον, δότε ἡμῖν ἔλαιον ἐκ τοῦ ἔλαιου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες  
 9 ἡμῶν σβέννυνται. ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρονίμοι, λέγουσαι, μήποτε οὐκ  
 ἀρκέσῃ ἡμεῖν καὶ ὑμεῖν· πορεύεσθαι μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ  
 10 ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφί-  
 11 ος· καὶ αἱ ἔτοιμαί εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ  
 12 θύρα. Ἔσπερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, κύριε,  
 13 κύριε, ἀνοῖξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα  
 14 ὑμᾶς. γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. Ὡσπερ <sup>σεδ</sup>  
 γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδω-  
 15 κεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν· Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα, ᾧ <sup>σο</sup>  
 δὲ δύο, ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν  
 16 εὐθέως. πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβῶν εἰργάσατο ἐν αὐ-  
 17 τοῖς, καὶ ἐκέρδησεν<sup>1)</sup> ἄλλα πέντε τάλαντα. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τὰ δύο  
 18 ἐκέρδησεν καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ὁ δὲ τὸ ἐν τάλαντον λαβῶν ἀπελθὼν  
 19 ὤρουξεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἐκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ  
 20 δὲ χρόνου πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει  
 21 μετ' αὐτῶν λόγον. προσελθὼν δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβῶν προσ-  
 ἠνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρ-  
 22 ἔδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφη δὲ αὐ-  
 23 τῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ  
 24 πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελ-  
 θὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν, κύριε, ἔγνωσα σε ὅτι σκληρὸς  
 εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὄθην οὐ διε-

1) ἐκέρδησεν, olim 1 m. ἐποίησεν. In marg. vv. 14, 15, <sup>σεδ</sup>β, <sup>σο</sup>ε vix leguntur; partim rescripta. 2) Hic, ut et infra v. 23, duae litterae post εν erasae sunt. Olim εν συ.



XXVI. Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀξίμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, 17  
λέγοντες αὐτῷ, ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;  
Ὁ δὲ εἶπεν, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δῖνα, καὶ εἰπατε αὐτῷ, 18  
ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθη-  
τῶν μου. καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 19  
καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.<sup>1)</sup> Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ 20  
τῶν δώδεκα μαθητῶν. καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, ἀμὴν λέγω 21  
ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα 22  
ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ, ἕκαστος αὐτῶν, μήτι ἐγὼ εἰμι, κύριε; Ὁ δὲ 23  
ἀποκριθεὶς εἶπεν, ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ,  
οὗτός με παραδώσει. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ- 24  
γραπται περὶ ἐαυτοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνον, δι' οὗ ὁ  
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, ἢ οὐκ ἐγενήθη 25  
ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν  
εἶπεν, μήτι ἐγὼ εἰμι, ἡραββεὶ; λέγει αὐτῷ, σὺ εἶπας.  
Ἐσθιόντων<sup>2)</sup> δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαρισ- 26  
τήσας, ἐκλάσεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπεν, λάβετε, φά-  
γετε· τοῦτο ἐστὶν τὸ σῶμά μου· Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχα- 27  
ριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, πίνετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο 28  
γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν  
ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω 29  
ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας  
ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ  
πατρὸς μου. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 30  
Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθαι ἐν 31  
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ. Γέγραπται γὰρ, πατάξω τὸν ποιμένα,  
καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς. μετὰ δὲ τὸ 32  
ἐγεσθῆναί με, προᾶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 33  
Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέ-  
ποτε σκανδαλισθήσομαι. ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι 34  
ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.

1) In summa pagina, [ξδ. περι του δειπνου] μυστικον. 2) ἐσθιόντων, supra ε lineola rubra initium paragraphi indicans.

35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, κἂν δέημαι<sup>1)</sup> σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρ-  
36 νήσωμαι. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μθηταὶ εἶπον. Τότε ἔρχεται μετ'  
αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανεὶ. Καὶ λέγει τοῖς  
μαθηταῖς αὐτοῦ, καθείσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἂν ἀπελθῶν προσεύξωμαι  
37 ἐκεῖ. καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαιοῦ,  
38 ἤρξατο λυπεῖσθε καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς, περιλύπος  
ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μέναιτε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ'  
39 ἐμοῦ. Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσ-  
ευχόμενος, καὶ λέγων, πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω  
ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.  
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας,  
καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, οὕτως οὐκ ἰσχύσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι  
41 μετ' ἐμοῦ; γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς  
42 πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν  
ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, πάτερ μου, εἰ οὐ  
δύναται τοῦτο παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἔαν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω  
43 τὸ θέλημά σου. Καὶ ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας·  
44 ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. καὶ ἀφείς αὐτούς, ἀπελ-  
45 θὼν προσηύξατο πάλιν, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται  
πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ  
ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγεικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου  
46 παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθαι, ἄγωμεν. ἰδοὺ,  
47 ἤγγεικεν ὁ παραδιδούς με.<sup>2)</sup> Καὶ ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, Ἰού-  
δας εἰς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ  
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων  
τοῦ λαοῦ.  
48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, ὃν  
49 εἶν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. καὶ εὐθέως, προσ-  
50 ελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν, χαῖρε, ἡραββεὶ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ  
δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, εταῖρε, ἐφ' ὃ πάρε; τότε προσελθόντες  
51 ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. καὶ  
ἰδοὺ, εἰς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασεν τὴν μά-

1) και. Sic Codex, pro με. 2) In summa pagina ξε. περι της παραδοσεως του Ιησου, argumentum capituli quod a ver. 48 inchoat.

XXVI. χαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ἄτιον. τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀπόστρεψόν σου τὴν 52  
<sup>τγ</sup> μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· Πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν 53  
 ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται. ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέ-  
 σαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεό-  
<sup>τδ</sup>νων ἀγγέλων; πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ 54  
 γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, ὡς ἐπὶ 55  
 ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέ-  
<sup>τε</sup>ραν ἐκαθεξόμην πρὸς ὑμᾶς διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσα- 56  
<sup>τς</sup>ταί με. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προ-  
<sup>α</sup>φητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἐφυγον. Οἱ δὲ 57  
<sup>τξ</sup>κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, 58  
<sup>δ</sup>ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος 58  
 ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως·  
 καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος.

<sup>τη</sup> Οἱ<sup>β</sup> δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον 59  
 ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως θανατώσουσιν 60  
<sup>τθ</sup>αὐτὸν καὶ οὐκ εὗρον· καὶ πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύ- 60  
<sup>ς</sup>ρων, οὐχ εὗρον. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομαρτυρες  
 εἶπον,<sup>2)</sup> οὗτος ἔφη, δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ 61  
 διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομησαι αὐτόν. καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς 62  
 εἶπεν αὐτῷ, οὐδὲν ἀποκρίνη τί οὗτοί σου<sup>3)</sup> καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ 63  
 Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, ἐξορκί-  
 κίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ  
<sup>τι</sup> ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, σὺ εἶπας. 64  
<sup>α</sup> πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθή-  
<sup>τι</sup>μενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν 65  
<sup>α</sup> τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διεβόηξεν τὰ ἰμάτια αὐτοῦ, λέ-  
<sup>τι</sup>γων, ὅτι ἐβλασφημήσεν τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν 66  
<sup>β</sup> ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκρι- 66  
<sup>α</sup>θέντες εἶπον, ἔνοχος θανάτου ἐστίν. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ 67

1) Summae columnae adscriptus est titulus ξς. περί της ἀρνησεως του [Πετρου]. 2) ψευδομαρτυρες εἶπον, a 2 m. rescriptum. 1 m. videtur scripsisse μαρτυρες εἶπον. 3) σου correctum a 2 m. o σοι, 1 m.

68 πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐράπισαν, λέ-XXVI.  
 γοντες, προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;  
 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ προσῆλθεν αὐτῷ <sup>τιδ</sup>  
<sup>α</sup>μία παιδίσκη, λέγουσα, καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου.  
 70 ὁ δὲ ἠρηνήσατο ἐμπροσθεν αὐτῶν πάντων, λέγων, οὐκ οἶδα τί λέ-  
 71 γεις. Ἐξελεθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, ἰδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ <sup>τιε</sup>  
<sup>α</sup>λέγει αὐτοῖς ἐκεῖ, καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. καὶ  
 72 πάλιν ἠρηνήσατο μετὰ ὄρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. μετὰ  
 μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς καὶ  
 74 σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλειὰ σου δηλόν σε ποιεῖ.<sup>1)</sup> τότε ἤρξατο  
 καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ  
 εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.  
 75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ, <sup>τις</sup>  
<sup>β</sup>ὅτι πρὶν ἢ ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήσῃ με· καὶ ἐξελεθὼν  
 ἔξω ἐκλαυσεν πικρῶς.

Κ Ε Φ. Κ Ζ.

CAP. XXVII.

1 Πρωίας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ <sup>τις</sup>  
<sup>β</sup>οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατώσαι αὐτόν·  
 2 Καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πι- <sup>τιη</sup>  
<sup>α</sup>λάτῳ τῷ ἡγεμόνι.  
 3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μετα- <sup>τιθ</sup>  
<sup>ι</sup>μεληθεὶς ἀπέστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ  
 4 τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων, ἡμαρτον παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. οἱ δὲ  
 5 εἶπον, τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ,  
 6 ἀνεχώρησεν· καὶ ἀπελθὼν ἀπῆρξατο. οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ  
 ἀργύρια εἶπον, οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπὶ τιμῇ  
 7 αἵματος ἐστίν. συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἕξ αὐτῶν τὸν  
 8 ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖ-  
 9 νος ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰη-  
 ρεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,  
 τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἔδω-  
 10 καν<sup>2)</sup> αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι Κύριος.

1) In marg. superiore [ξς. περί της] του Ιουδα μεταμελειας. 2) ἔδωκαν in 2 m., fortasse pro ἔδωκεν 1 m.

<sup>τκ</sup> α Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπρωῶτησεν αὐ- 11  
 τὸν ὁ ἡγεμῶν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰη-  
<sup>τκ</sup> α δ σουὺς ἔφη αὐτῷ, σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12  
 τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. τότε λέ- 13  
 γει αὐτῷ ὁ Πειλάτος, οὐκ ἀκούεις πόσα σοὺ καταμαρτυροῦσιν<sup>1)</sup>; καὶ 14  
 οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγε-  
<sup>τκβ</sup> β μόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰσῆλθαι ὁ ἡγεμῶν ἀπολύειν ἓνα τῶν ὄχλων 15  
<sup>τκγ</sup> δ δέσμιον, ὃν ἤθελον. Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον 16  
 Βαραββᾶν. συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, τίνα 17  
 θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χρι-  
<sup>τκδ</sup> δ στόν; ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ 18  
 αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ,  
 λέγουσα, μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σή-  
<sup>τκε</sup> α μερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι 20  
 ἐπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν  
 ἀπολύσωσιν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν εἶπεν αὐτοῖς, τίνα θέλετε 21  
<sup>τκς</sup> α ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς 22  
 ὁ Πειλάτος, τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; λέγου-  
 σιν πάντες, σταυρωθήτω. ὁ δὲ ἡγεμῶν ἔφη, τί γὰρ κακὸν ἐποίη- 23  
<sup>τκζ</sup> ζ σεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ 24  
 Πειλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεταί, λα-  
 βῶν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,  
 ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου τοῦ δικαίου· ὑμεῖς ὕψεσθε.  
 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ 25  
 τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσε αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ 26  
<sup>τκη</sup> η α Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρα- 27  
<sup>τκθ</sup> θ α τῶν τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον,  
 συνηγάγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν σπεῖραν· καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, 28  
 περιέθηκον αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην· καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ 29  
 ἀκανθῶν, ἐπέθηκον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον ἐν τῇ  
 δεξιᾷ αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπεζον  
 αὐτῷ δέροντες, χαίρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαν- 30  
 τες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν

1) Sic Codex: Woide habet καταμαρτυροῦσαι, sed male.

31 αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπεζαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ <sup>τλ</sup> λ  
 ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ εἰμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ <sup>τλα</sup> α  
 32 σταυρώσαι. Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι <sup>τλβ</sup> β  
 33 Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ <sup>τλγ</sup> γ  
 ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃς ἐστὶν λεγόμενος κρα- <sup>τλδ</sup> δ  
 34 νίου τόπος, Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ <sup>τλε</sup> ε  
 35 γευσάμενος οὐκ ἤθελεν πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διεμερί- <sup>τλε</sup> ε  
 36 σαντο τὰ εἰμάτια αὐτοῦ, βάλοντες κλῆρον. Καὶ καθήμενοι ἐτή- <sup>τλε</sup> ε  
 37 ρουν αὐτὸν ἐκεῖ. καὶ ἐπέθηκον ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν <sup>τλε</sup> ε  
 αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰου- <sup>τλς</sup> σ  
 38 δαίων. Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ <sup>τλς</sup> σ  
 39 εἰς ἐξ ἐναντίων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, <sup>τλς</sup> σ  
 40 κεινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, ὁ καταλύων τὸν <sup>τλη</sup> β  
 ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σώσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ <sup>τλη</sup> β  
 41 τοῦ Θεοῦ, καὶ καταβῆθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαί- <sup>τλη</sup> β  
 42 ζοντες μετὰ τῶν γραμματαίων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον, ἄλλους <sup>τλη</sup> β  
 ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν, κατα- <sup>τλη</sup> β  
 43 βᾶτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύομεν αὐτῷ. πέποιθεν ἐπὶ <sup>τλη</sup> β  
 τὸν Θεόν· ἠυσάσθω αὐτόν, εἰ θέλει<sup>1)</sup> αὐτόν· Εἶπεν<sup>2)</sup> γὰρ, ὅτι <sup>τλη</sup> β  
 44 Θεοῦ εἰμι υἱός. τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐ- <sup>τλη</sup> β  
 45 τῷ ἀνείδιζον αὐτόν. Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶ- <sup>τλη</sup> β  
 46 σαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης· Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἀνεβήσκειν <sup>τλη</sup> β  
 ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἥλι, Ἥλι, λιμὰ σαβαχθανεὶ; τοῦτ' <sup>τλη</sup> β  
 47 ἐστίν, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλειπες; τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ <sup>τλη</sup> β  
 48 ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον, ὅτι Ἥλειαν φωνεῖ οὗτος. Καὶ <sup>τλη</sup> β  
 εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβῶν σπόγγον, πλήσας τε <sup>τλη</sup> β  
 49 ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ <sup>τλη</sup> β  
 50 ἔλεγον, ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἐρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰη- <sup>τλη</sup> β  
 51 σοὺς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφήκεν τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ, <sup>τλη</sup> β  
 τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω·

1) εἰ θελεῖ αὐτόν. Post θελεῖ rasura, et αὐτόν in initio sequentis lineae, cuius reliquae literae etiam erasae sunt, super rasura rescriptum. 2) εἶπεν — αὐτόν. omnia rescripta, quinque lineis erasis, et reliquis 2 m. rescriptis. Quaedam bis scripta fuisse videntur. — In marg. sup. ἔη. περι της αιτησεως του σωμα[τος του Κυριου].

Καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· καὶ τὰ μνημῆα 52  
ἀνεώχθη, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἀγίων ἠγέρθη,  
καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον 53  
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρ- 54  
χος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν  
καὶ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, ἀληθῶς Θεοῦ  
υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ μακρόθεν θεωροῦ- 55  
σαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, δια-  
κονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ 56  
τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μητέρα, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀρι- 57  
μαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ.  
οὗτος προσελθὼν τῷ Πειλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε 58  
ὁ Πειλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα.

Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι κα- 59  
θαρᾷ, καὶ ἐθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν 60  
ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ τοῦ  
μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἄλλη 61  
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις 62  
ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-  
ρισαῖοι πρὸς Πειλάτον, λέγοντες, κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος 63  
ὁ πλάνος εἶπεν ἐτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. κέλευσον 64  
οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλ-  
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ,  
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς  
πρώτης. ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, ἔχετε κουστῳδίαν· ὑπάγετε, 65  
ἀσφαλίσασθε ὡς οἰδατε. οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον 66  
σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κωστουδίας.)

1) κωστουδίας, sic pro κουστῳδίας.

ΚΕΦ. ΚΗ.

CAP. XXVIII.

1 Ὁψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν <sup>τυβ</sup>  
Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. <sup>α</sup>

2 καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς  
ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ  
3 ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ  
4 ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιῶν. Ἀπὸ δὲ τοῦ φόρου 1) ἐσεισθησαν  
5 οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὡς νεκροί. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος <sup>τυβ</sup>  
εἶπεν ταῖς γυναῖξιν, μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν  
6 ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπεν.  
7 δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ κύριος. καὶ ταχὺ πορευ-  
θεῖσαι εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν·  
καὶ ἰδοῦ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι.  
8 ἰδοῦ, εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ <sup>τυδ</sup>  
φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς <sup>β</sup>  
9 αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ  
ἰδοῦ, Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, χαίρετε. αἱ δὲ προσ-  
ελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.  
10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε  
τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ ἐκεῖ  
11 με ὄψονται. Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, τινὲς τῆς κου-  
στῳδείας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦ-  
12 σιν πάντα τὰ γενόμενα. Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυ-  
τέρων, συμβουλίον τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς  
13 στρατιώταις, λέγοντες, εἰπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς  
14 ἐλθόντες ἐκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων, καὶ ἐὰν ἀκουσθῆ  
τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερί-  
15 μους ποιήσομεν. Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδι-  
δάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίους μέχρι τῆς  
16 σήμερον. Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς

1) φορου, sic pro φοβου.

XXVIII. τὸ ὄρος οὐ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύ- 17  
νησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλη- 18  
σεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ  
γῆς· Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐ- 19  
τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-  
ματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· 20  
καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας  
τοῦ αἰῶνος. ἀμήν¹).

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ  
ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ  
ΑΙ ΠΕΡΙΟΧΑΙ.

- α. περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.  
β. περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρον.  
γ. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.  
δ. περὶ τοῦ λεπροῦ.  
ε. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.  
ς. περὶ Λευὶ τοῦ τελῶνου.  
ζ. περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος χεῖρα.  
η. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.  
θ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου.  
ι. περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης.  
ια. περὶ τοῦ λεγεῶνος.  
ιβ. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.  
ιγ. περὶ τῆς αἰμορροῦσης.  
ιδ. περὶ τῆς διαταγῆς τῶν ἀποστόλων.  
ιε. περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.  
ισ. περὶ τῶν πέντε ἄρτων.  
ις. περὶ τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.  
ιη. περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.  
ιδ. περὶ τῆς Φοινικίσσης.  
κ. περὶ τοῦ μογιλάου.  
κα. περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.  
κβ. περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.  
κγ. περὶ τοῦ τυφλοῦ.  
κδ. περὶ τῆς ἐν Καισαρίᾳ ἐπερωτήσεως.  
κε. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.  
κς. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.  
κς. περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.  
κη. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Φαρισαίων.  
κθ. περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου.  
λ. περὶ τῶν νῆων Ζεβεδαίου.  
λα. περὶ Βαλτιμαίου.  
λβ. περὶ τοῦ πῶλου.  
λγ. περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.

CODEX ALEX.

1) ἀμην. 2 m.: subscriptio εὐαγγελίου etc. 2 m.



- λδ. περί ἀμνησικακίας.  
 λε. περί τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ γραμματαίων, ἐν ποίᾳ ἔξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;  
 λς. περί τοῦ ἀμπελώνου.  
 λζ. περί τῶν ἐγκάθετων διὰ τὸν κῆνσον.  
 λη. περί τῶν Σαδδουκαίων.  
 λθ. περί τῶν γραμματαίων.  
 μα. περί τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.  
 μα. περί τῆς τὰ δύο λεπτά.  
 μβ. περί τῆς συντελείας.  
 μγ. περί τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.  
 μδ. περί τῆς ἀλιψώσεως τὸν Κύριον μύρρο.  
 με. περί τοῦ πάσχα.  
 μς. περί παραδόσεως προφητεία.  
 μζ. ἀρνήσις Πέτρον.  
 μη. περί τῆς αἰτίσεως τοῦ Κυριακοῦ σώματος. 1)

## ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.\*

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

- 1/2 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· ὡς γέ-  
 γραπται ἐν τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου  
 πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου.  
 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· εὐθείας  
 4 ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ  
 ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.  
 5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱερο-  
 σολυμεῖται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ'  
 6 αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ Ἰωάννης  
 ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν  
 7 ὄσφυν αὐτοῦ, καὶ ἔσθιων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσεν,  
 λέγων, ἔρχεται ὁ ἰσχυρὸς μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ ἴμι<sup>1)</sup> ἱκανὸς κύ-  
 8 ψας λύσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβά-  
 πτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.  
 9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ  
 τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.  
 10 καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἶδεν σχιζομένους τοὺς  
 οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστεράν καταβαίνον ἐπ' αὐτόν·  
 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς,  
 12 ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ εὐθέως τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν  
 13 ἔρημον. καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμε-  
 νος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ ἄγγελοι διη-  
 κόνουν αὐτῷ.  
 14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι Ἰωάννην ἦλθεν Ἰησοῦς εἰς τὴν Γα-  
 15 λιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, λέ-

1) Titulus periocharum Marci 2 m. periochae autem ipsae 1 m.

\* Titulus [εὐαγγελί]ον κατα Μαρκον, literis antiquis.

1) ἴμι sic MS. pro εἴμι.



II. ἁμαρτυρία<sup>1)</sup> σου. Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματαίων ἐκεῖ καθήμε- 6  
 νοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, τι οὗτος οὕτω λα- 7  
 λει βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός;  
 καὶ εὐθέως ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ, ὅτι οὕτως αὐ-  
 τοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, τί ταῦτα διαλογίζεσθαι  
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παρα- 9  
 λυτικῷ, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε, καὶ ἄρον  
 τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει; Ἴνα δὲ ἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν 10  
 ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει  
 τῷ παραλυτικῷ,) σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου, 11  
 καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν 12  
 κράβαττον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντες,  
 καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας, ὅτι οὐδέποτε οὕτως ἴδομεν.  
<sup>κα</sup> Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο 13  
<sup>β</sup> πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ παράγων ἶδεν Λευὶ 14  
 τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ,  
<sup>κβ</sup> ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν 15  
 τῷ κατακεῖσθε αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ  
 ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς  
 αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ οἱ γραμ- 16  
 ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ  
 ἁμαρτωλῶν ἐσθίοντα, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, τί ὅτι μετὰ  
<sup>κγ</sup> τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ 17  
<sup>β</sup> Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, οὐ κρίαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες λατροῦ, ἀλλ'  
 οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτω-  
 λούς. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύον- 18  
 τες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάν-  
 νου νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; καὶ εἶπεν 19  
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, μὴ δύναται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν  
 ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ'  
 20 αὐτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον, οὐ δύναται νηστεύειν· Ἐλεύ-  
 σονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε

1) ἁμαρτυρία, sic 1 m. sed 2 m. transversis lineolis delevit τυρ.

21 νηστεύουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. οὐδεὶς ἐπίβλημα θάκκουσ ἀγνά- II.  
 φου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἰρεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ  
 22 πλήρωμα τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γέινεται. καὶ  
 οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιούς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει  
 ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοί <sup>κδ</sup>  
 23 ἀπολούνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον. Καὶ <sup>β</sup>  
 ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σοπι-  
 μων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδοῦ ποιεῖν τίλλοντες τοὺς  
 24 στάχνας. καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, ἴδε, τί ποιοῦσιν, ὃ οὐκ  
 25 ἐξεστὶν τοῖς σάββασι; καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, οὐδέποτε ἀνέ-  
 γνωστε, τί ἐποίησεν Δαβὶδ, ὅτε κρίαν ἔσχεν καὶ ἐπίνασεν αὐτὸς  
 26 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιά-  
 θαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς  
 οὐκ ἐξεστὶν φαγεῖν<sup>1)</sup> εἰ μὴ τοῖς κερῦσι, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν <sup>κε</sup>  
 27 αὐτῷ οὖσιν; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον <sup>β</sup>  
 28 ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.<sup>2)</sup> ὥστε κύριός ἐστιν  
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἐκεῖ ἦν ἄνθρωπος  
 2 ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ παρετηροῦντο αὐτὸν εἰ τοῖς σάβ-  
 3 βασι θεραπεύσει αὐτὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. καὶ λέγει  
 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειρε εἰς τὸ μέσον.  
 4 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἔξεστιν ἐν τοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποι-  
 5 ῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτείνει; οἱ δὲ ἐσιώπων. καὶ περιβλεψά-  
 6 μενος αὐτούς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρ-  
 7 διας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἔξετεινεν, <sup>κς</sup>  
 8 καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεῖρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως <sup>δ</sup>  
 9 μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν  
 7 ἀπολέσωσιν. καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς

1) οὓς οὐκ ἐξεστὶν φαγ. 2 m. sed antiqua rescripta. 2) Post σαββα-  
 τον secundum, duae literae erasae.

III.  
25  
α

τὴν θάλασσαν· Καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς 8 Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου·<sup>1)</sup> καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ 9 αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. πολλοὺς γὰρ ἐθε- 10 ράπειυσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, καὶ ὅσοι εἶχον μάστιγας· καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώ- 11 ρει, προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον, λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετεῖμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν 12 ποιήσωσιν.

26  
β

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖτε οὓς ᾔθελεν 13 αὐτός· καὶ ἀπῆλθον<sup>2)</sup> πρὸς αὐτόν. καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα 14 ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ 15 ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαι- 16 μόνια· Καὶ ἐπέθηκεν τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον τὸν 17 τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὃ ἐστίν, υἱὸς βρουτῆς· καὶ 18 Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σί- 19 μωνα τὸν Κανανεῖτην, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέ- 20 δωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχετε πάλιν ὁ ὄχλος, 21 ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήδε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ 22 παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν. ἔλεγον γὰρ, ὅτι ἐξέστη. καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον, ὅτι 23 Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλ- 24 λει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς 25 ἔλεγεν αὐτοῖς, πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; καὶ 26 εἰ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βα- 27 σιλεία ἐκείνη· καὶ εἰ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται 28 σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν

1) Marg. sup. η. περὶ τῆς [των αποστολων εκλογης].  
sic pro απηλθον; 1 m. scripsit απηλθειν.

2) απηλθον

27 καὶ μεμέρισται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. οὐ- III.  
δεις δύναται τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν  
αὐτοῦ, διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ  
28 τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσῃ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα  
ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ  
29 βλασφημείαι ὅσας ἂν βλασφημῶσιν· ὅς δ' ἂν βλασφημῶσιν  
εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ  
30 ἐνοχός ἐστιν αἰωνίου κρίσεως· ὅτι ἔλεγον, πνεῦμα ἀκάθαρτον  
31 ἔχει. Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ  
32 ἔξω ἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐκά-  
θητο περὶ αὐτὸν ὄχλος· εἶπον δὲ αὐτῷ, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου  
33 καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ αἱ ἀδελφαί σου, ἔξω ζητοῦσίν σε. καὶ  
ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, τίς ἐστίν ἡ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί  
34 μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημέ-  
35 νους, λέγει, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ὅς γὰρ  
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ  
καὶ μήτηρ ἐστίν.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ συνήχθη-  
σαν πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον  
καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασ-  
2 σαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς  
3 πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἀκούετε. Ἴδου,  
4 ἐξῆλθεν ὁ σπεῖρων τοῦ σπειρα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν,  
5 ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφα-  
γεν αὐτό. ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου οὐκ εἶχεν  
6 γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·  
7 ἢ λίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν  
ρίζαν ἐξηράνθη. καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέ-  
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.  
8 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-

14. νοντα και αυξανόμενον, και εφευεν εν τριακόνη, και εν εξήκοντα, και εν εκατόν. και ελεγευ, ο εχων ωτα ακούειν ακουέτω. <sup>9</sup>Ότε δέ 10  
 εγένετο καταμόνας, ήρώτων αυτόν οί περι αυτόν σὺν τοίς δώ-  
 δεκα τήν παραβολήν. και ελεγευ αυτοίς, υμίν δέδοται τὸ μυ- 11  
<sup>λς</sup>στήριον τής βασιλείας τοῦ Θεοῦ. <sup>α</sup>Εκείνοις δέ τοίς εξω, εν πα-  
 ραβολαίς τὰ πάντα γείνεται. ἵνα βλέποντες βλέπωσιν, και μή 12  
 ἰδωσιν· και ακούοντες ακούωσιν, και μή συνιωσιν· μήποτε ἐπιστρέ-  
 ψωσιν, και ἀφαιθήσεται αυτοίς τὰ ἀμαρτήματα. και λέγει αυτοίς, 13  
 οὐκ οἰδατε τήν παραβολήν ταύτην; και πῶς πάσας τὰς παρα-  
<sup>λγ</sup>βολὰς γνώσεσθαι; <sup>ι</sup>Ο σπειρών τὸν λόγον σπείρει. οὔτοι δέ 14  
 εἰσιν οί παρά τήν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, και ὅταν ακού-  
 σωσιν, εὐθέως ἐρχεται ὁ Σατανᾶς και αἱρει τὸν λόγον τὸν  
 ἐσπαρμένον ἀπὸ τής καρδίας αυτῶν. και οὔτοι εἰσιν ὁμοίως 15  
 οί ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οί, ὅταν ακούσωσιν τὸν λόγον,  
 εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αυτόν, και οὐκ ἐχουσιν ῥίζαν 17  
 εν ἑαυτοίς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα γενομένης θλίψεως  
 ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. και οὔ- 18  
 τοί εἰσιν οί εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, οί τὸν λόγον ακού-  
 οντες, και αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, και ἡ ἀπάτη τοῦ  
 πλούτου, και αἱ περι τὰ λοιπὰ ἐπιθυμῖαι εἰσπορευόμεναι συν-  
 πνείρουσιν τὸν λόγον, και ἄκαρπος γείνεται. και οὔτοι εἰ- 20  
 σιν οί ἐπὶ τήν γῆν τήν καλήν σπαρέντες, οἵτινες ακούουσιν  
 τὸν λόγον και παραδέχονται, και καρποφοροῦσιν, εν τριά-  
<sup>λθ</sup>κόνη, και εν εξήκοντα, και εν εκατόν. και ελεγευ αυτοίς, 21  
<sup>β</sup>μήτι ὁ λύχνος ἐρχεται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τήν  
<sup>ι</sup>κλείνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τήν λυχνίαν ἐπιτεθῆ; Οὐ γάρ ἐστίν τι 22  
<sup>β</sup>κρυπτόν, ἐὰν μή φανερωθῆ· οὐδὲ εγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλὰ ἵνα  
<sup>ι</sup>εἰς φανερόν ἐλθῆ. εἰτις ἐχει ὦτα ακούειν, ακουέτω. και ἐλε- 23  
<sup>α</sup>γεν αυτοίς, βλέπετε τί ακούετε. εν ᾧ μέτρον μετρεται, μετρο- 24  
<sup>β</sup>θήσεται υμίν, και προστεθήσεται υμείν τοίς ακούουσιν. <sup>ι</sup>Ός 25  
<sup>γ</sup>γάρ ἂν ἐχη, δοθήσεται αυτῷ· και ὅς οὐκ ἐχει, και ὃ ἐχει 26  
<sup>β</sup>ἀρθήσεται ἀπ' αυτοῦ. και ελεγευ. οὔτως ἐστίν ἡ βασιλεία  
 τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τής γῆς, 27  
 και καθεύδῃ και ἐγείρητε νύκτα και ἡμέραν, και ὁ σπό- 28

ρος βλαστάνῃ και μηκύνεται ὡς οὐκ οἶδεν αυτός. αυτομάτη 14.  
 ἢ γῆ καρποφορεῖ, πρώτον χόρτον, εἴτα στάχυν, εἴτα πλήρη  
 20 στικόν εν τῷ στάχυι. ὅταν δέ παραδῶ ὁ καρπός, εὐθέως ἀπο-  
 30 στέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. και ελεγευ, <sup>μδ</sup>  
<sup>β</sup>τίμη ὁμοιώσωμεν τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ εν ποία παραβολῇ  
 31 παραβάλωμεν αυτήν; ὡς κόκκον σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ  
 τής γῆς, μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τής γῆς  
 32 ἐστίν· και ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, και γείνεται πάντων τῶν  
 λαχάνων μείζον, και ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὡστε δύνασθαι  
 ὑπὸ τήν σκειάν αυτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. <sup>ι</sup> 1)  
 33 και τοιαύταις παραβολαίς πολλαίς ἐλάλει αυτοίς τὸν λόγον, καθὼς <sup>με</sup>  
 34 ἐδύναντο ακούειν· χωρεῖς δέ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αυτοίς· και <sup>μς</sup>  
<sup>ι</sup>ἰδίαν δέ τοίς μαθηταίς αυτοῦ ἐπέλυεν πάντα.  
 35 και λέγει αυτοίς εν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὄψεας γενομένης, <sup>μζ</sup>  
 36 διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. και ἀφέντες αυτόν, παραλαμβάνουσιν <sup>β</sup>  
 αυτόν ὡς ἦν εν τῷ πλοίῳ· και ἄλλα δέ πλοια ἦν μετ' αυτοῦ.  
 37 και γείνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δέ κύματα ἐπέβαλλεν  
 38 εἰς τὸ πλοῖον, ὡστε αυτὸ ἦδη γεμίξεσθαι. και ἦν αυτός εν τῇ  
 πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· και διεγείρουσιν αυτόν,  
 και λέγουσιν αυτῷ, διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;  
 39 και διεγερθεῖς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ, και εἶπεν τῇ θαλάσῃ,  
 σιῶπα, πεφείμωσο. και ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, και εγένετο γαλήνη  
 40 μεγάλη. και εἶπεν αυτοίς, τί δειλοί ἐσται οὔτως; πῶς οὐκ  
 41 ἐχεται πίστιν; και ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, και ελεγον πρὸς  
 ἀλλήλους, τίς ἄρα οὕτως ἐστίν, ὅτι και ὁ ἄνεμος και ἡ θάλασσα  
 ὑπακούουσιν αυτῷ;

## ΚΕΦ. Ε.

CAP.V.

- 1 και ἦλθον εἰς τὸ πέραν τής θαλάσσης, εἰς τήν χώραν τῶν Γαδαρηναῶν.
- 2 και ἐξελθόντι αυτῷ ἐκ τοῦ πλοίου εὐθέως, ἀπήνησεν αυτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος εν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ὅς τήν κατοικίαν

1) Marg. sup. ι. περι της επιτιμησης του ανεμου και της θαλασσης. et ia. περι του λεγεανος.

V. εἶχεν ἐν τοῖς μνημάσιν· καὶ οὕτε ἀλύσειν οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν  
 δῆσαι, διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις παῖδαι καὶ ἀλύσειν δεδέσθαι, καὶ 4  
 διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς παιδας συντετριφῆναι,  
 καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δῆσαι· καὶ διαπαντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας 5  
 ἐν τοῖς μνημάσιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων  
 ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν μακρόθεν, ἔδραμεν καὶ προσ- 6  
 ἐκύνησεν αὐτόν, καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη λέγει, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, 7  
 Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος; ὀρκίζω σε τὸν Θεὸν, μὴ με βασι-  
 νίσῃς· ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ,<sup>1)</sup> τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξελθε ἀπὸ 8  
 τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν, τί ὄνομα σοι; καὶ λέγει 9  
 αὐτῷ, Λεγεὼν ὄνομά<sup>2)</sup> μοι, ὅτι πολλοὶ ἔσμεν. καὶ παρεκάλουν αὐ- 10  
 τὸν πολλά, ἵνα μὴ ἀποστείλῃ αὐτοὺς ἔξω τῆς χώρας. ἦν δὲ ἐκεῖ 11  
 ἀγγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν 12  
 αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,  
 ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσελθῶμεν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰη- 13  
 σοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα<sup>3)</sup> εἰσῆλθον εἰς  
 τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θά-  
 λασσαν· ἦσαν δὲ ὡς δισχέλιαι· καὶ ἐπύκνοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.  
 καὶ οἱ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἐφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν 14  
 πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγο-  
 νός.<sup>4)</sup> Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονι- 15  
 ζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχ-  
 κῶτα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν· καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ 16  
 ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. καὶ 17  
<sup>17</sup> ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν. Καὶ 18  
 ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς,  
 ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· 19  
 ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς  
 ὅσα σοὶ ὁ Κύριος πεποίηκεν, καὶ ἠλέησέν σε.

Καὶ ἀκῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρῦσσειν ἐν τῇ Δεκαπό- 20  
 λει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.<sup>5)</sup>

1) ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ literae γεν γὰρ α rescriptae: 2 m. 2) ὄνομα, ἢ  
 supor rasura rescriptum. 3) τὰ ἀκάθαρτα, 2 m. margini adscriptum.  
 4) ἐστὶν τὸ γεγονός. Prius scriptum fuisse videtur το γεγονός. Erasa et  
 minoribus literis rescripta. 5) Marg. sup. [ιβ. περι] τῆς θυγατρὸς τοῦ  
 ἀρχισυναγωγ[ου]. — [ιγ. πε]ρι τῆς ἀιμορροουσης.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέ-  
 ραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. <sup>μθ β</sup>  
 22 Καὶ ἰδοὺ, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος,  
 23 καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ παρακάλει  
 αὐτόν πολλά, λέγων, ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα  
 24 ἐλθὼν ἐπιθῆς αὐτῷ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ καὶ ζήσεται. καὶ  
 ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συν-  
 25 ἔθλιβον αὐτόν. Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,  
 26 καὶ πολλά παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ  
 παρ' αὐτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ  
 27 χειρὸν ἐλθοῦσα, ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ  
 28 ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ εἱματίου αὐτοῦ· ἔλεγεν γὰρ, ὅτι, κἂν τῶν  
 29 εἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ  
 30 πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἵαται ἀπὸ  
 31 τῆς-μάστιγος. καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγινούς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ  
 αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγεν,  
 32 τίς μου ἤψατο τῶν εἱματίων; καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,  
 33 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ἡ δὲ γυνὴ φο-  
 βηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυεῖα ὁ γέγονεν<sup>1)</sup> ἐπ' αὐτῇ, ἦλθεν  
 34 καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ  
 δὲ εἶπεν αὐτῷ, θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς  
 35 εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι αὐτοῦ  
 λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγῶγου, λέγοντες, ὅτι ἡ  
 36 θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ὁ δὲ  
 Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρ-  
 37 χισυναγῶγῳ, μὴ φόβου, μόνον πίστευε. καὶ οὐκ ἀφῆκεν  
 οὐδένα αὐτῷ ἀκολουθεῖσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰακώβον καὶ  
 38 Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον  
 τοῦ ἀρχισυναγῶγου, καὶ θεωρεῖ θόρουβον, καὶ κλαίοντας καὶ  
 39 ἀλαλάζοντας πολλά. καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, τί θορυ-  
 βεῖσθε καὶ κλαίεται; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καυθέ-

1) εἰδυεῖα ο γε. Parc: o et γ rescripta 2 m. Woide legit ευδυεῖα: male.

V. <sup>1)</sup> και κατεγέλων αὐτοῦ. ὁ δὲ ἐκβαλὼν πάντας, παραλαμβάνει 40  
τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ  
εἰσπορεύεται οὐ ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. καὶ κρατήσας τῆς χει- 41  
ρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, ταλιθὰ, κοῦμει· ὃ ἐστὶν μεθερμη-  
νεύομενον, τὸ κοράσιον, σὺ<sup>2)</sup> λέγω, ἔγειρε. καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ 42  
κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν  
ἐκστάσει μεγάλῃ. καὶ διεστέλατο αὐτοῖς πολλὰ, ἵνα μηδεὶς γνοῖ 43  
τοῦτο· καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

## ΚΕΦ. 5.

## CAP. VI.

<sup>α</sup> Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκο- 1  
λουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ γενομένου σαββάτου, 2  
ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσ-  
σοντο, λέγοντες, πόθεν οὕτως ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα 3  
αὐτῷ, καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; οὐχ 3  
οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ  
Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς 4  
<sup>α</sup> πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. <sup>3)</sup> Ἐλεγεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰη- 4  
σοῦς, ὅτι οὐκ ἐστὶν προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι αὐ-  
τοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.<sup>4)</sup> καὶ οὐκ ἐδύνατο 5  
ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀφώστους ἐπιθεῖς  
τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσεν. καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστείαν αὐτῶν. 6  
<sup>β</sup> Καὶ περιῆγεν τὰς κόμας κύκλῳ διδάσκων. καὶ προσκαλεῖτε 7  
<sup>β</sup> τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, Καὶ ἐδίδου  
<sup>γ</sup> αὐτοῖς ἔξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. καὶ παρήγγειλεν 8  
αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὄδον, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν,  
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην<sup>5)</sup> χαλκόν· ἀλλὰ ὑποδεδμεμένους σανδάλια· 9  
<sup>δ</sup> καὶ μὴ ἐνδύσθησθαι δύο χιτῶνας. Καὶ λέγει αὐτοῖς, ὅπου ἂν εἰσέλθητε 10  
<sup>ε</sup> εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένεται ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέ- 11

1) κανθεδει, sic pro καθευδει. 2) συ, sic pro σοι, ut supra, cap. 1, 24.  
3) Marg. sup. id. περι της διαταγης των αποστολων. — ιε. περι Ιωαννου και Ηρωδου. 4) οικια αυτου, α αυ, rescripta l m. super rasura. 5) Woide legit ζωνην: male.

ξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, VI.  
ἐκτεινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρ-  
τύριον αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις  
12 ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελ-  
13 θύοντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσιν· καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξ-  
έβαλλον, καὶ ἤλιπον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀφώστους καὶ ἐθεράπευον.  
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ  
ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ ἔλεγεν, ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν  
15 ἀνέστη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι  
δὲ ἔλεγον, ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ὅτι προφήτης  
16 ἐστίν, ὡς εἰς τῶν προφητῶν. ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης εἶπεν, ὅτι  
17 ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ  
18 νεκρῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰω-  
άννην ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυ-  
18 ναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἐλε-  
γεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν  
19 γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνείχεν αὐτῷ, καὶ  
20 ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτείνειν· καὶ οὐκ ἐδύνατο· ὁ γὰρ Ἡρώδης  
ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον,  
καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ  
21 ἠδέως αὐτοῦ ἤκουεν. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώ-  
δης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ διπνον ἐποίει τοῖς μεγιστάσιν αὐτοῦ  
22 καὶ τοῖς χειλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, καὶ εἰσελ-  
θούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης,  
καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν δὲ ὁ  
23 βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, αἰτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί·  
24 καὶ ᾤμωσεν αὐτῇ, ὅτι ὃ ἐὰν αἰτήσῃς με, δώσω σοι, ἕως ἡμί-  
25 σου τῆς βασιλείας μου. ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς,  
τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν, τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαпти-  
25 στοῦ. καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα,  
ἠτήσατο, λέγουσα, θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν  
26 κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ  
βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν  
27 αὐτὴν ἀθετεῖσαι. καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σκεκουλά-

VI. τορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.<sup>1)</sup> ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀ- 28  
 κεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ  
 ἐπὶ πείνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδω-  
 κεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἤλ- 29  
 θον, καὶ ἦσαν τὸ πτώμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ. Καὶ 30  
 συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ  
 πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 31  
 δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύσασθε  
 ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ  
 οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ 32  
 κατ' ἰδίαν. καὶ ἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτούς· 33  
 πολλοί· καὶ πεξῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ,  
 καὶ προῆλθον αὐτούς, καὶ συνέδραμον πρὸς αὐτόν.

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη 31  
 ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο  
 αὐτοὺς διδάσκειν πολλὰ.

Καὶ ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες οἱ μαθηταὶ 35  
 αὐτῷ λέγουσιν, ὅτι ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὥρα πολλή· ἀπό- 36  
 λυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας,  
 ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ὁ δὲ 37  
 ἀποκριθεὶς εἶπεν, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ,  
 ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ δώσωμεν  
 αὐτοῖς φαγεῖν; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε 38  
 καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν αὐτῷ, πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.<sup>2)</sup> καὶ 39  
 ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συνπόσια συνπόσια ἐπὶ τῷ  
 χλωρῷ χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασειαὶ πρασειαὶ, ἀνά ἑκατὸν καὶ 40  
 ἀνά πεντήκοντα. καὶ λαβῶν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 41  
 ἀνεβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησεν· καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρ-  
 τούς, καὶ ἔδιδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ  
 τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθη- 42  
 σαν· καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν 43  
 ἰχθύων. καὶ ἦσαν οἱ φάγοντες τοὺς ἄρτους πεντακισχέλιοι ἄνδρες. 44

1) Marg. sup. [εἰς. περι τ]ων πεντε αρτων και των β. ιχθυων. 2) Marg.  
 sup. εἰς. περι του εν θαλασση περιπατου.

45 Καὶ εὐθέως ἠνέγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον,  
 καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ  
 46 τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσ-  
 εὔχασθαι.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐμμέσῳ τῆς θαλάσσης,  
 48 καὶ αὐτὸς μόνος ἦν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους  
 ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος αὐτοῖς· καὶ περὶ τετάρ-  
 την φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἐρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς  
 49 θαλάσσης· καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν  
 περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέ-  
 50 κραξαν· πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἔταράχθησαν. καὶ εὐθέως  
 ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ  
 51 φοβείσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτούς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν  
 ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, καὶ ἔθαύ-  
 52 μαζον. οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ αὐτῶν ἡ καρ-  
 53 δία πεπωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεν-  
 54 νησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ  
 πλοίου,<sup>1)</sup> εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν, οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου  
 55 περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς  
 κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ  
 56 ἐστίν. καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύοντο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγροὺς,  
 ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτόν,  
 ἵνα κἄν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν  
 ἤπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

## ΚΕΦ. Ζ.

## CAP. VII.

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτόν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τεινες τῶν γραμ-  
 2 ματαίων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱερουσολύμων· καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μα-  
 3 θητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἐστὶν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας ἄρ-  
 4 τούς· (οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυ-  
 γμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παρά-  
 4 δοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπ' ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται,

1) Marg. sup. ιη. περι της παραβασεως της εντολης του θεου.  
 CODEX ALEX. 6



VII. οὐκ ἐσθίουσιν· καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκείων καὶ κλεινῶν.)  
 οα <sup>1</sup> "Ἐπειτα<sup>1)</sup> ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, 5  
 διατί οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν  
 πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ 6  
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι καλῶς προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαίας  
 τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾶ,  
 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μάτην δὲ σέβονται με, 7  
 διδάσκοντες διδασκαλείας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. ἀφέντες γὰρ τὴν 8  
 ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοῦ<sup>2)</sup>  
 ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε.  
 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, 9  
 ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσῃτε. Μωσῆς γὰρ εἶπεν, τίμα τὸν πα-  
 τέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα  
 θανάτῳ τελευτάτω· ὑμεῖς δὲ λέγετε, ὅς ἂν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ 11  
 ἢ τῇ μητρὶ, κορβᾶν, (ὃ ἐστὶν, δῶρον), ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς· καὶ 12  
 οὐκέτι ἀφίεται αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ  
 αὐτοῦ, ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ πα- 13  
 ρεδῶκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσά- 14  
 μενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀκούεταί μου πάντες, καὶ  
 συνίεται. οὐδὲν ἐστὶν ἐξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς 15  
 αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐ-  
 τοῦ, ἐκεῖνά ἐστὶν τὰ κοινουῦντα τὸν ἄνθρωπον. εἴ τις ἔχει ὠτα 16  
 οβ <sup>1</sup> ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη- 17  
 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. καὶ λέγει αὐ- 18  
 τοῖς, οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνητοί ἐσται; οὐ νοεῖται ὅτι πᾶν τὸ ἐξωθεν  
 εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι;<sup>3)</sup>  
 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν κοιλίαν· 19  
 καὶ εἰς τὸν ἀφεδρωῖνα ἐκπορεύεται, καθαρῶν πάντα τὰ βρώματα.  
 ἔλεγεν δὲ, ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ 20  
 τὸν ἄνθρωπον. Ἐσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ 21

1) επειτα etc. Dimidium lineas<sup>o</sup> praecedentis erasum. επειτα — οἱ γραμ-  
 rescripta, 2 m. 2) βαπτισμον, sic pro βαπτισμοῦς. 3) κοινῶσαι. σ re-  
 scriptum 2 m.

διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖται, πορνύται, φόνοι, VII.  
 22 κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονη-  
 23 ρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανεία, ἀφροσύνη. πάντα ταῦτα τὰ πο-  
 νηρὰ ἐσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.  
 24 Καὶ<sup>1)</sup> ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια Τύρου καὶ  
 Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν, οὐδένα ἤθελεν γνῶναι, καὶ  
 25 οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν. ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν  
 τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἔλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς  
 26 τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ  
 γένει· Καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς  
 27 αὐτῆς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ  
 τέκνα· οὐ γὰρ καλόν ἐστιν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βα-  
 28 λειν τοῖς κυναρίοις. ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, ναί, κύριε·  
 καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων  
 29 τῶν παιδίων. καὶ εἶπεν αὐτῇ, διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἔξε-  
 30 λήλυθεν τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς  
 τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρον τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγα-  
 τέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλεινῆς.  
 31 Καὶ ἅλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθεν  
 πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπό-  
 32 λεως. καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν  
 33 αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ  
 τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὠτα  
 34 αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς  
 τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ, ἐφραθὰ, ὃ ἐστὶν, διαν-  
 35 οίχθητι. καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ  
 36 δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. καὶ διεστείλατο  
 αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν· Ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστείλετο,  
 37 μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον.<sup>2)</sup> Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο,  
 λέγοντες, καλῶς πάντα πεποιήμεν· Καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκού-  
 ειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

1) Marg. sup. [ισ. περι τ]ης φοινίκισσης. — [κ. περι] του μογιλαλον.  
 2) Marg. sup. κα. περι των επτα αρτων. In marg. <sup>05</sup>. Sic Codex, non <sup>05</sup>  
 ut Woide habet.

## ΚΕΦ. Η.

## CAP. VIII.

<sup>οξ</sup> Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπύλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόν- 1  
των τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, 2  
σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν 3  
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἂν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσεις 3  
εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ αὐτῶν μακρό-  
θεν ἦκασιν. καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, πόθεν τοῦ- 4  
τους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων<sup>1)</sup> ἐπ' ἐρημίαις; καὶ ἐπηρώτα 5  
αὐτοὺς,<sup>2)</sup> πόσους ἔχειται ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτὰ. καὶ παρήγγειλεν 6  
τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, ἐνα-  
ριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν·  
καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ταῦτα εὐλο- 7  
γήσας εἶπεν παρατεθῆναι καὶ αὐτά. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἔχορτάσθησαν· 8  
καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σφυρίδας.<sup>3)</sup> ἦσαν δὲ οἱ 9  
φαγόντες ὡς τετρακισχέλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. Καὶ ἐμβὰς εὐ- 10  
θέως εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη  
Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν 11  
αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες  
αὐτόν. καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι ἑαυτοῦ λέγει, τί ἡ γενεὰ αὕτη 12  
σημεῖον ἐπιζητεῖ;<sup>4)</sup> Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ  
σημεῖον. καὶ ἀφείς αὐτοῦ,<sup>5)</sup> ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ 13  
πέρα. καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ 14  
εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ.

<sup>οθ</sup> Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης 15  
<sup>β</sup> τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.<sup>6)</sup> Καὶ διελογίζοντο πρὸς 16  
<sup>π</sup> ἀλλήλους, λέγοντες, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς 17  
<sup>5</sup> λέγει αὐτοῖς, τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖται,  
οὐδὲ συνίεται; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλ- 18  
μοὺς ἔχοντες οὐ βλέπεται; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούεται; καὶ οὐ μνη-

1) ἄρτων. ρ rescriptum super rasura, 2 m. 2) αὐτοὺς. Prius v et t super rasura rescripta. 3) σφυρίδας. Olim 1 m. σφυρίδας; π in 2 m. 4) Post επιζητεῖ rasura. 5) αὐτοῦ, sic pro αὐτοὺς. 6) Marg. sup. κβ. περὶ τῆς ζύμης των φαρισαίων. — κγ. περὶ του τυφλου. — κδ. περὶ της εν Καισαρια επρωτησεως.

10 μονεύεται; ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχελί- VIII.  
ους, πόσους κοφίνους πλήρης κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ,  
20 δῶδεκα. Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τρακισχελίους,<sup>1)</sup> πόσων σφυ-  
21 ρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; οἱ δὲ εἶπον, ἑπτὰ. καὶ ἔλε-  
γεν αὐτοῖς, πῶς οὐπω συνίεται;  
22 Καὶ ἔρχεται εἰς Βηθσαιδάν· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ <sup>πα</sup>  
23 παρακαλοῦσιν αὐτόν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χει-  
ρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτόν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς  
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐπηρώτα αὐτόν εἰ τι  
24 βλέπει. καὶ ἀναβλέψας ἔλεγεν, βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς  
25 δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. εἶτα πάλιν ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ  
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτόν ἀναβλέψαι· καὶ ἀπε-  
26 κατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψεν τηλαυγῶς ἅπαντας. καὶ ἀπέστειλεν αὐ-  
τόν εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων, μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης, μηδὲ  
εἰπῆς τι ἐν τῇ κώμῃ.<sup>2)</sup>  
27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Και- <sup>πβ</sup>  
σαρίας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς, λέ-  
28 γων αὐτοῖς, τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀπεκρίθη-  
σαν, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι Ἠλείαν· ἄλλοι δὲ ἓνα τῶν  
29 προφητῶν. Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγεται εἶναι;  
30 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ Χριστός.<sup>3)</sup> Καὶ ἐπε- <sup>πγ</sup>  
31 τείμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. καὶ ἤρξατο διδά-  
σκεῖν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ  
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμ-  
32 ματαίων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· καὶ  
παρῆρσιν τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτόν ὁ Πέτρος ἤρ- <sup>πδ</sup>  
33 ξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μα-  
θητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησεν τῷ Πέτρῳ, λέγων, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σα-  
34 ταναῖ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσ- <sup>πε</sup>  
καλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς,  
35 ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀρά-  
τω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. ὅς γὰρ ἂν θέλῃ

1) τρακισχελίους sic pro τετρακισχελίους. 2) κώμη. ω. μ. η. rescripta. 3) Marg. sup. κε. περὶ της μεταμορφωσεως [του Ιησου.]

VIII. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν. ὡς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν  
 ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. *Τί γὰρ* 30  
*ὠφελήσει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιω-*  
*θῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς* 37  
*αὐτοῦ; Ὅς γὰρ ἐπαισχυνηθῆ με<sup>1</sup>)* καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ 38  
 ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαι-  
 σχυνηθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ  
 τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX:

<sup>πς</sup> <sup>β</sup> Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσὶν τινὲς τῶν ὧδε ἐστη- 1  
 κότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασι-  
 λείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ ὁ Ἰησοῦς παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ 2  
 τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτούς εἰς ὄρος ὑψηλὸν  
 κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ τὰ 3  
 ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιτῶν, οἷα γνα-  
 φεύς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι. καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας 4  
 σὺν Μωσεί, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 5  
 Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ  
 ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεὶ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ  
 μίαν. οὐ γὰρ ᾔδει τί λαλήσει· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. καὶ ἐγένετο 6  
 νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθεν φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,  
 λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. 7  
 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν 8  
 Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 9  
 ὄρους, διεστέλλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ  
 μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον 10  
 ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες τί ἐστὶν τὸ, ἐκ νεκρῶν  
 ἀναστῆναι. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, ὅτι λέγουσιν οἱ 11  
 γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίου δεῖ ἔλθειν πρῶτον; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐ- 12

1) Post me, v est ernsum.

τοῖς, Ἡλείας μὲν ἔλθων πρῶτον, ἀποκαθιστάνει πάντα· καθὼς· IX.  
 γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθη καὶ ἔξου-  
 13 δυνωθῇ. ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλείας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν  
 αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.  
 14 Καὶ ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ  
 15 αὐτούς, καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. καὶ εὐθέως πᾶς  
 ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτόν, ἐξεθαμβήθη, καὶ προτρέχοντες ἠσπάζοντο αὐ-  
 16 τόν. Καὶ ἐπηρώτησεν τοὺς γραμματεῖς, τί συζητεῖτε πρὸς ἑαυτούς;  
 17 Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπεν, διδάσκαλε, ἤνεγκα  
 18 τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. καὶ ὅπου ἐάν  
 αὐτόν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς  
 ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηρένεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα  
 19 αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει,  
 ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέ-  
 20 ξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτόν πρὸς με. καὶ ἤνεγκαν αὐτόν πρὸς  
 αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ  
 21 πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πα-  
 τέρα αὐτοῦ, πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ  
 22 εἶπεν, παιδιοῦθεν. καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλεν καὶ  
 εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' ἐτι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν,  
 23 σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, τὸ, εἰ δύνασαι  
 24 πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. καὶ εὐθέως κράξας ὁ πα-  
 τὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρῶν<sup>1</sup>) ἔλεγεν, πιστεύω, βοήθει μου τῇ  
 25 ἀπιστείᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὁ ὄχλος, ἐπετείμησεν  
 τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ  
 κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσεέλθῃς  
 26 εἰς αὐτόν. καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν, ἐξῆλθεν· καὶ ἐγέ-  
 27 νετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰη-  
 28 σοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη. Καὶ  
 εἰσελθόντα αὐτόν εἰς τὸν οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν  
 29 κατ' ἰδίαν, διατί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβάλλειν αὐτό; καὶ εἶπεν  
 αὐτοῖς, τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσειυχῇ

1) παιδίου μετὰ δακρῶν. — παιδίου μετὰ addita in marg., et δακρῶν prius omissum scriptum super rasura; 1 m. ut videtur.

IX.

γγ  
β

καὶ νηστεία.<sup>1)</sup> Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γα- 30  
λιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γινῶ. ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη- 31  
τὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται  
εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς,  
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο 32  
αὐτὸν ἐπερωτήσαι.

γδ

ε

γδ

ε

β

Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, 33  
ἐπηρώτα αὐτούς, τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθαι; οἱ 34  
δὲ ἐσιώπων· Πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν τίς μείζων. καὶ 35  
καθείσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰ τις θέλει  
πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἑσχατος, καὶ πάντων διάκονος. καὶ 36  
λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐμμέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμε-  
νος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, ὅς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται 37

γδ

α

γδ

ε

η

ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· Καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, οὐκ  
ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰω- 38  
άννης, λέγων, διδάσκαλε, εἰδομέν τινα τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλ-  
λοντα δαιμόνια, ὅς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι  
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐ- 39  
δεῖς γὰρ ἔστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνή-  
σεται ταχὺ κακολογήσασθαι με. ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ 40

γη

ε

γδ

β

ὑμῶν ἔστιν. Ὅς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι, 41  
ὅτι Χριστοῦ ἔσται, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν  
αὐτοῦ. Καὶ ὅς ἐάν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πι- 42  
στευόντων εἰς ἐμὲ, καλὸν αὐτῷ ἔστιν μᾶλλον, εἰ περικείται λίθος  
μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν.<sup>2)</sup>

ε

ε

Καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι 43  
ἔστιν κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα  
ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ 44  
αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκαν- 45  
δαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτήν·<sup>3)</sup> καλὸν γὰρ ἔστιν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν  
ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν,

1) Marg. sup. κξ. περι των διαλογιζομενων τις μειζων. 2) Marg. sup. κη. περι των επερωτησαντων [ν Φαρισαιων.] 3) αυτην. Sic, pro αυτον.

46 εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ IX.  
47 πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίξῃ σε, ἐκ-  
βαλε αὐτόν· καλὸν σοι ἔστιν μονόφθαλμον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ  
Θεοῦ εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέεν-  
48 ναν τοῦ πυρός, Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ  
49 σβέννυται. πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθῆσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλλ' ἀλι-  
50 σθήσεται. Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι  
αὐτὸ ἀρτύσεται; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, καὶ<sup>1)</sup> εἰρηνεύεται ἐν ἀλλήλοις.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Κακειθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν <sup>εγ</sup>  
τοῦ Ἰορδάνου· καὶ συνπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς  
2 εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπη-  
ρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες  
3 αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;  
4 Οἱ δὲ εἶπον, Μωσῆς ἐπέτρεψεν βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ  
5 ἀπολύσαι. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πρὸς τὴν σκλη-  
6 ροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην·<sup>2)</sup> ἀπὸ δὲ ἀρ-  
7 χῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς ὁ Θεός. Ἐνεκεν τού-  
του καταλίψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα· καὶ  
8 προσκολληθήσεται τῇ γυναίκι αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς  
9 σάρκα μίαν. ὣστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν Θεός  
10 συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μα- <sup>οδ</sup>  
11 θηται αὐτοῦ περὶ τούτου ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, ὅς <sup>οε</sup>  
ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ' <sup>β</sup>  
12 αὐτήν· καὶ ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλω, <sup>οδ</sup>  
13 μοιχᾷται. Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἄψηται αὐτῶν· οἱ δὲ <sup>οε</sup>  
14 μαθηταὶ ἐπέτιμων τοῖς προσφέρουσιν. ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγαπάκη-  
σεν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ  
15 κωλύεται αὐτὰ· τῶν γὰρ τοιούτων ἔστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ·  
16 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παι-  
17 δίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς  
τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, εὐλόγει αὐτὰ.

1) αλας και; σ forte a l m. superius adscriptum. 2) Marg. sup. [κθ. περι τ]ου επερωτησαντος αυτον πλουσιου.

X.

οε  
β

Και έκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, ἰδοὺ, τις πλούσιος 17  
προσδραμῶν καὶ γουνοπιήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτὸν, διδάσκαλε  
ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ Ἰησοῦς 18  
εἶπεν αὐτῷ, τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός.  
τὰς ἐντολάς οἶδας, μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ 19  
ψευδομαρτυρήσης· μὴ ἀποστερήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν  
μητέρα. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφύ- 20  
οη  
β  
λαξα ἐκ νεότητός μου. Ὅ δὲ ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν, καὶ 21  
εἶπεν αὐτῷ, Ἐν σοὶ ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς  
πτωχοῖς,<sup>1)</sup> καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι,  
ἄρας τὸν σταυρόν. Ὅ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπού- 22  
οθ  
β  
μενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς 23  
λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες  
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμ- 24  
βοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὅ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, τέκνα,  
πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασι- 25  
λείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν κάμηλον διὰ τρυ-  
μαλίας ραφίδος<sup>2)</sup> εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ  
Θεοῦ εἰσελθεῖν. οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσθησαν, λέγοντες πρὸς ἑαυ- 26  
τοὺς, καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, 27  
παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυ-  
νατά ἐστιν παρὰ τῷ Θεῷ. Ἦρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, ἰδοὺ, 28  
οι  
ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι. Ἀποκριθεὶς 29  
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀφήκεν  
οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυ-  
ναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἐνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,  
ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ ταύτῃ, οὐ- 30  
κίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρα καὶ τέκνα καὶ  
ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν  
αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶ- 31  
οι  
β  
οι  
β  
τοι. Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν 32  
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦν-

<sup>1)</sup> πτωχοῖς. Woide legit per incuriam πτωχοῖς. <sup>2)</sup> ραφιδος: ρ rescriptum: post r rasura unius literae: 2 m.

τες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὴν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐ- X.  
33 τοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν.<sup>1)</sup> ὅτι, ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν  
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρ-  
χιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,  
34 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ,  
καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ τῇ τρίτῃ  
ἡμέρᾳ ἀναστήσεται<sup>2)</sup>.  
35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβε- οεγ  
5  
δαίου, λέγοντες, διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσομέν σε,  
36 ποιήσης ἡμῖν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν;  
37 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, δὸς ἡμεῖν, ἵνα εἰς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἰς ἐξ εὐω-  
38 νύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,  
οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθαι. δύνασθαι πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,  
39 καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ,  
δυναμέθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,  
10 πῖεσθαι· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆσεσθαι· τὸ  
δὲ καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὐκ ἐστὶν ἐμὸν δοῦ- οιδ  
β  
41 ναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν  
42 περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει  
αὐτοῖς, οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἔθνων κατακυριεύουσιν  
43 αὐτῶν· καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως δὲ  
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὡς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν  
44 διάκονος. καὶ ὡς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦ- οιε  
δ  
45 λος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ  
διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.<sup>3)</sup>  
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ οει  
β  
Ἱεριχῶ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου  
47 Βαρτίμαϊος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. καὶ  
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν,  
48 ὁ υἱὸς Δαβὶδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ,  
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέη-

<sup>1)</sup> Marg. sup. λ. περι των νων του Ζεβεδαιου. <sup>2)</sup> καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται rescripta 2 m. Olim 1 m. αποκτενοῦσιν αὐτον καὶ τρίτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται; vel καὶ αποκτενοῦσιν αὐτον καὶ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. <sup>3)</sup> Marg. sup. λα. περι Βαλτιμαιοῦ. — λβ. περι του παλου.

X. σόν με. και στας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι· και φωνοῦσιν 40  
 τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, θάρσει· ἔγειρε, φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀπο- 50  
 βαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· και ἀπο- 51  
 κριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, τί θέλεις ποιήσω σοί; ὁ δὲ τυφλὸς  
 εἶπεν αὐτῷ, ῥαββουλι, ἵνα ἀναβλέψω. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, 52  
 ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. και εὐθέως ἀνέβλεψεν, και ἠκο-  
 λούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

## CAP. XI.

<sup>ειζ</sup><sub>β</sub> Καὶ ὅτε ἐγγίξουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, και εἰς Βηθφαγή και Βηθα- 1  
 νίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐ-  
 τοῦ, και λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· 2  
 και εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσεται πῶλον δεδεμένον,  
 ἐφ' ὃν οὐδεὶς πάποτε ἀνθρώπων κεκάθικεν· λύσαντες αὐτὸν ἀγά-  
 γετε. και ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, ὅτι ὁ κύριος 3  
<sup>ειη</sup><sub>β</sub> αὐτοῦ χρίαν ἔχει· και εὐθέως αὐτὸν ἀποστέλλει ὧδε. Ἀπῆλθον 4  
 δὲ, και εἴθρον πῶλον δεδεμένον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ  
 ἀμφοδου, και λύουσιν αὐτόν. και τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλε- 5  
 γον αὐτοῖς, τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς 6  
 καθὼς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· και ἀφήκαν αὐτούς.· και ἤγαγον τὸν 7  
 πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, και ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν,  
 και ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ.<sup>1)</sup> πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν 8  
<sup>ειθ</sup><sub>α</sub> ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, και  
 ἐστρώωνον εἰς τὴν ὁδόν. και οἱ προάγοντες και οἱ ἀκολου- 9  
 θοῦντες ἐκραζον, λέγοντες, ὡσαννά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος  
 ἐν ὀνόματι Κυρίου. και εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν 10  
 ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψί-  
<sup>εικ</sup><sub>ς</sub> στοῖς. και εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, και εἰς τὸ ἱερόν· 11  
 και περιβλεψάμενος πάντα, ὀφίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν  
 εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

Και τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπί- 12  
 ρασεν· και ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ 13

1) Marg. sup. [λυ. περι της ἐ]ρανθεισης συκης.

ἀρα τί εὐρήσει ἐν αὐτῇ· και ἔλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ XI.  
 14 φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. και ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ,  
 μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. και ἤκουον  
 15 οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. και ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· Καὶ εἰσελθὼν <sup>εικα</sup><sub>α</sub>  
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν και τοὺς πωλοῦντας και  
 τοὺς ἀγοράζοντας ἐν αὐτῷ· και τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν,  
 και τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς κατέστρεψεν·  
 16 και οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκευὸς διὰ τοῦ ἱεροῦ. και ἐδί-  
 17 δασκεν λέγων αὐτοῖς, οὐ γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσ-  
 ευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε  
 18 σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ γραμματεῖς, <sup>εικαβ</sup><sub>α</sub>  
 και ἐζήτησαν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβούντο γὰρ,<sup>1)</sup> ὅτι πᾶς ὁ  
 19 ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὄψε ἐγένετο, ἐξε- <sup>εικγ</sup><sub>ι</sub>  
 20 πορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως. και πρῶτὸν παραπορευόμενοι, ἴδον τὴν  
 21 συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. και ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει  
 αὐτῷ, ῥαββι, ἴδε, ἡ συκῆ ἦν κατηράσω ἐξηρανται.  
 22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, ἔχετε πίστιν Θεοῦ. <sup>εικδ</sup><sub>ς</sub>  
 23 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἐάν εἴπῃ τῷ ὄρει τοῦτο, ἄρθῃτι, και  
 βλήθῃτι εἰς τὴν θάλασσαν, και μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ,  
 ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεταί· ἔσται αὐτῷ ὅ ἐάν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο <sup>εικε</sup><sub>δ</sub>  
 24 λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύεται ὅτι  
 25 λαμβάνεται, και ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκεται προσευχόμενος, ἀφίε- <sup>εικες</sup><sub>ς</sub>  
 26 ται εἰτι ἔχεται κατὰ τινος· ἵνα και ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρα-  
 27 νοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίεται,  
 οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.  
 28 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· και ἐν τῷ ἱερῷ περι- <sup>εικς</sup><sub>β</sub>  
 πατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς και οἱ  
 29 γραμματεῖς και οἱ πρεσβύτεροι, και λέγουσιν αὐτῷ, ἐν ποίᾳ  
 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; και τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν,  
 30 ἵνα ταῦτα ποιῆς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ἐπερωτήσω  
 31 ἀνθρώπων; ἀποκρίθηται μοι. και ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέ-

1) Marg. sup. ἰδ. περι ἀμνησιακίας. — ἰε. περι των ἐπερωτησαντων  
 τον Κυριον, εν ποια ἐξουσία ταυτα ποιεις.

XI. γουτες, ἐὰν εἰπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, διατί οὐκ ἐπιστεύσατε  
αὐτῷ, ἀλλὰ εἰπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν· ἅπαντες 32  
γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὕντως προφήτης ἦν. καὶ ἀποκριθέντες 33  
λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ, οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει  
αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 1)

## Κ Ε Φ. ΙΒ.

CAP. XII.

<sup>οκη</sup>  
<sup>β</sup> Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν, ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν 1  
ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν, καὶ ὠρυξεν ὑπολήνιον, καὶ  
ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπέδημη-  
σεν. καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δούλον, ἵνα 2  
παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος· οἱ δὲ 3  
λαβόντες αὐτὸν ἔδιραν, καὶ ἀπέστειλαν καινόν. Καὶ πάλιν ἀπέ- 4  
στειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δούλον· κἀκείνον λιθοβολήσαντες ἐκε-  
φαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστει- 5  
λεν· κἀκείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέρον-  
τες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες. Ἔτι οὖν ἓνα ἔχων υἱὸν ἀγαπητὸν αὐ- 6  
τοῦ, ἀπέστειλεν καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, ὅτι ἐν-  
τραπήσονται τὸν υἱόν μου. ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυ- 7  
τοὺς, ὅτι οὗτος ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν,  
καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀπέκτειναν, 8  
καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος 9  
τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει  
τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; λίθον, 10  
ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενηθῆ ἐἰς κεφαλὴν  
ῥωνίας. παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλ- 11  
<sup>οκθ</sup>  
<sup>α</sup>μοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν 12  
ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι τὴν παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· καὶ  
ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

<sup>ελ</sup>  
<sup>β</sup> Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τεινας τῶν Φαρισαίων καὶ 13  
τῶν Ἡροδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 2) οἱ δὲ ἐλθόντες λέ- 14  
γουσιν αὐτῷ, διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι

1) Marg. sup. λς. περι τοῦ ἀμπελῶνος. — λς. περι τῶν ἐπερωτησαντων  
δια τον κησον. 2) Marg. sup. λη. περι των Σαδδουκαιων.

περὶ οὐθένος· οὐ γὰρ βλέπετε εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἄλλῃ XII.  
θείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκετε. Ἐξεστὶν κῆνσον Καίσαρι δοῦναι ἢ  
15 οὐ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐ-  
16 τοῖς, τί με πειράζεται; φέρεται μοι δηνάριον, ἵνα ἰδῶ. οἱ δὲ ἤνεγκαν.  
Καὶ λέγει αὐτοῖς, τίνος ἢ εἰκῶν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφὴ; λέγουσιν αὐτῷ,  
17 Καίσαρος. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἀπόδοτε τὰ Καίσα-  
ρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.  
18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνά-  
19 στασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, Μω-  
σης ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλείπη  
20 γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ-  
20 ναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· ἐπτά  
ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ  
21 ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ  
22 οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· καὶ ἔλαβον αὐ-  
τήν ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπτά, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατη πάντων  
23 ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσιν τίνος  
24 αὐτῶν ἔσται ἡ γυνή; οἱ γὰρ ἐπτά ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀπο-  
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθαι, μὴ ἰδόντες  
25 τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα-  
στῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐγκαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ  
26 ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 1) Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, 2) οὐκ ἀνέγνω-  
27 ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ  
ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθαι.  
28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματαίων, ἀκούσας αὐτῶν  
συνζητούντων, ἰδὼς ὅτι καλῶ; αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν  
29 αὐτὸν, ποία ἐστὶν πρώτη πάντων ἐντολή; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπε-  
κρίθη αὐτῷ, ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή, Ἄκουε, Ἰσραὴλ· Κύ-  
ριος ὁ Θεὸς ἡμῶν Κύριος εἰς ἔστιν. καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν  
30 Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας

1) Marg. sup. [λθ. περι τ]ων γραμματαιων. — [μ. περι] της του κυριου  
επερωτησεως. 2) εγειρονται. Post hanc vocem literae tres vel quatuor erasae.  
— Μωσεως. Post hanc vocem literas duae vel tres erasae.

XII. σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. αὕτη  
 πρώτη ἐντολή. καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη<sup>1)</sup>, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 31  
<sup>ολβ</sup> σου ὡς σεαυτὸν. μελίων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστιν. Καὶ εἶπεν 32  
 αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι  
 εἰς ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ. καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ 33  
 ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,  
 καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς σεαυτὸν,  
 πλὴν ἔστιν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. καὶ ὁ Ἰησοῦς 34  
 ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, οὐ μακρὰν εἶ  
 ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

<sup>ολβ</sup> Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. καὶ ἀποκριθεὶς 35  
<sup>ολδ</sup> ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, πῶς λέγουσιν οἱ γραμμα-  
 'τεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἔστιν Δαβὶδ; αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν 36  
 'Πνεύματι Ἁγίῳ, λέγει ὁ Κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν  
 'μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.<sup>2)</sup>  
 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν; 37  
<sup>ολεβ</sup> καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ 38  
 διδαχῇ αὐτοῦ, βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματαίων, τῶν θελότων ἐν  
 στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτο- 39  
 καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλησίας ἐν τοῖς δαίμνοις.  
<sup>ολε</sup> Οἱ κατεσθίοντες<sup>3)</sup> τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσ- 40  
 ευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

Καὶ καθείσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει 41  
 πῶς ὁ ὄχλος<sup>4)</sup> βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ πλού-  
 σιοι ἔβαλλον πολλὰ· καὶ ἔλθουσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ 42  
 δύο, ὃ ἔστιν κοδράντης. καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ- 43  
 τοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ  
 πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. πάντες 44  
 γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· Αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερέ-  
 σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

1) αυτη. post hanc vocem, rasura. 2) Marg. sup. μα. περι της τα δυο λεπτα. — λβ. περι της συντελειας. Pro ποδων, Woide habet ποδων, male. 3) κατεσθιοντες, sic Codex; Woide καθεσθιοντες, male. 4) οχλος. χ rescriptum 2 m.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μα-  
 θητῶν αὐτοῦ,<sup>1)</sup> διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδο-  
 2 μαί. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, βλέπεις ταύτας τὰς  
 μεγάλας οἰκοδομὰς; οὐ μὴ ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὅς οὐ μὴ  
 καταλυθῆ.  
 3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ <sup>οληβ</sup>  
 ἱεροῦ, ἐπερώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-  
 4 νης καὶ Ἀνδρέας, εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον  
 5 ὅταν μέλλῃ ταῦτα πάντα συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς  
 6 αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. πολλοὶ γὰρ  
 7 ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολ-  
 8 μων, μὴ θροεῖσθαι· δεῖ γὰρ γενέσθαι· ἀλλ' οὕτω τὸ τέλος. Ἐγερ-  
 9 θήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ  
 10 ἔσονται σισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαί <sup>ολθα</sup>  
 αὐδίνων ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς  
 εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθαι, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων δὲ  
 11 καὶ βασιλέων σταθῆσεσθαι ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ <sup>ολε</sup>  
 εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. Ὅταν δὲ <sup>ολμαβ</sup>  
 ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶται τί λαλήσεται, μηδὲ  
 12 μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἂν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾷ, τοῦτο λαλεῖτε· <sup>ολμβ</sup>  
 οὐ γὰρ ἔσται ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Πα-  
 13 ραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ  
 14 ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· καὶ  
 15 εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-  
 μώσεως, τὸ φηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἔστος ὅπου οὐ δεῖ· <sup>ολνβ</sup>  
 (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω) Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς  
 16 τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν,  
 17 μηδὲ εἰσελθᾶτω ἀρᾶι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· καὶ ὁ εἰς τὸν ἀ-

1) μαθητων αυτου. ου rescriptum 2 m., forte pro 1 m. αυτω.



XIII. γρὸν ὧν μὴ ἐπιστρέψατω<sup>1)</sup> εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.  
<sup>ομδ</sup> Οὐαὶ δὲ ταῖς ἑγγαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις 17  
<sup>ομε</sup> ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθαι δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χεიმῶ- 18  
<sup>ομς</sup> νος. <sup>β</sup> <sup>2)</sup> Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονεν τοι- 19  
<sup>ομς</sup> αὐτὴ ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως ἧς ἔκτεισεν ὁ Θεός, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ 20  
<sup>ομς</sup> γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη 20  
<sup>ομη</sup> πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς<sup>3)</sup> οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσεν τὰς 21  
<sup>ομθ</sup> ἡμέρας. Καὶ τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ, ἰδοὺ, ᾧδε ὁ Χριστός, ἢ ἰδοὺ, 21  
<sup>ομθ</sup> ἐκεῖ, μὴ πιστεύεται. Ἐγεροθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδο- 22  
<sup>ομθ</sup> προφήται, καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ 23  
<sup>ομθ</sup> δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς. Ἔμεις δὲ βλέπεται· ἰδοὺ, προείρηκα 23  
<sup>ομθ</sup> ὑμῖν ἅπαντα. Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκεί- 24  
<sup>ομθ</sup> νην, ὃ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐ- 25  
<sup>ομθ</sup> τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυ- 25  
<sup>ομθ</sup> νάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν 26  
<sup>ομθ</sup> υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης 27  
<sup>ομθ</sup> πολλῆς. καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει 27  
<sup>ομθ</sup> τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων· ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως 28  
<sup>ομθ</sup> ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν 28  
<sup>ομθ</sup> ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀκαλὸς γένηται, καὶ ἐκρυῖ τὰ φύλλα, γεινώ- 29  
<sup>ομθ</sup> σκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃται 29  
<sup>ομθ</sup> ταῦτα γεινώμενα,<sup>4)</sup> γεινώσκεται ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν 30  
<sup>ομθ</sup> λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ πάντα 31  
<sup>ομθ</sup> ταῦτα γένηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται· οἱ δὲ λόγοι μου 31  
<sup>ομθ</sup> οὐ μὴ παρέλθωσιν.  
<sup>ομθ</sup> Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ ὥρας, οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ 32  
<sup>ομθ</sup> οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ.<sup>5)</sup> Βλέπετε, 33  
<sup>ομθ</sup> ἄρρηπνεῖτε καὶ προσεύχεσθαι· οὐκ οἴδαται γὰρ πότε ὁ καιρὸς 34  
<sup>ομθ</sup> ἐστίν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείλε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ 34  
<sup>ομθ</sup> δούς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἐκάστῳ τὸ ἔργον 35  
<sup>ομθ</sup> αὐτοῦ, καὶ τῷ<sup>6)</sup> θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· 35

1) Woide legit επιστρεψατο. male. 2) Marg. sup. μγ. περι της ημερας και ωρας. 3) εκλεκτου, sic pro εκλεκτους. 4) γενομενα: Post hanc vocem octo vel novem literae erasae. 5) Marg. sup. [μδ. περι τ]ης αλιψασης τον Κυριον μυρω. 6) εκαστω το εργον αυτου. και τω. rescripta 2 m. antiquae literae legi nequeunt.

οὐκ οἴδαται γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὅψῃ, ἢ μεσονυ- XIII.  
 30 κτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωτὶ· μὴ ἐλθῶν ἐξαίφνης εὐρη ὑμᾶς  
 37 καθέδοντας. ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· Καὶ ἐζήτην οἱ <sup>ομθ</sup>  
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀπο- <sup>ομθ</sup>  
 2 κτείνωσιν· ἔλεγον δὲ, μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται  
 τοῦ λαοῦ.  
 3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λε- <sup>ομθ</sup>  
 προῦ, κατακειμένον αὐτοῦ, ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου  
 4 τέχεον αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς  
 5 ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες, εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν;  
 6 ἢ δύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω τριακοσίων<sup>1)</sup> δηνα-  
 7 ρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. ὁ δὲ Ἰη-  
 8 σοῦς εἶπεν, ἄφεται αὐτῇ· τί αὐτῇ κόπους παρέχεται; καλὸν ἔργον  
 9 εἰργάσατο ἐν ἐμοί. πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχειται μεθ' ἑαυτῶν,  
 10 καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθαι αὐτοὺς εὐ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε  
 11 ἔχειται. Ὁ ἔσχευ αὕτη, ἐποίησεν· προέλαβεν μυρίσαι μου τὸ σῶμα <sup>ομθ</sup>  
 12 εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐα-  
 13 γέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσε-  
 14 ται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.<sup>2)</sup> Καὶ Ἰουδᾶς ὁ Ἰσκαριώτης ἀπῆλθεν <sup>ομθ</sup>  
 15 πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐτὸν αὐτοῖς. καὶ ἀκούσαντες  
 16 ἔχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργῦρια δοῦναι· καὶ ἐζήτηε πῶς  
 αὐτὸν εὐκαίρως παραδῶ.  
 17 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἄζυμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθνον, λέ-  
 18 γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ποῦ θέλεις ἀπελθόντες εἰτοιμά-  
 19 σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν  
 20 αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπαν-  
 21 τήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε  
 22 αὐτῷ, καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ, εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ

1) Woide legit τριακωσίων: male. 2) Marg. sup. με. περι του πασχα. — με. περι παραδοσεως προφητεια.

XIV. διδάσκαλος λέγει, ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ αὐτὸς ὑμῖν δέξει ἀνάγειον μέγα 15 ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν. καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

<sup>εξ</sup><sub>α</sub> Καὶ ὁψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα· καὶ ἀνακει- 17  
<sup>εξ</sup><sub>β</sub> μένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 18  
<sup>εξ</sup><sub>γ</sub> ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο 19  
<sup>εξ</sup><sub>δ</sub> λυπεῖσθε, καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς καθ' εἰς, μὴ τι ἐγὼ εἶμι, φαββεί; 20  
<sup>εξ</sup><sub>ε</sub> καὶ ἄλλος, μὴ τι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, εἰς ἐκ τῶν 21  
<sup>εξ</sup><sub>ς</sub> δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα εἰς τὸ τρυβλίον. ὁ 22  
<sup>εξ</sup><sub>ζ</sub> μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· 23  
<sup>εξ</sup><sub>η</sub> οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα- 24  
<sup>εξ</sup><sub>θ</sub> δίδεται. Καλὸν ἦν αὐτῷ, ἢ οὐκ ἐγενήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος. 25  
<sup>εξ</sup><sub>ι</sub> Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλόγησας ἔκλα- 26  
<sup>εξ</sup><sub>κ</sub> σεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, λάβεται, τοῦτό ἐστιν τὸ 27  
<sup>εξ</sup><sub>λ</sub> σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· 28  
<sup>εξ</sup><sub>μ</sub> Καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά 29  
<sup>εξ</sup><sub>ν</sub> μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον. ἀμὴν 30  
<sup>εξ</sup><sub>ξ</sub> λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, 31  
<sup>εξ</sup><sub>ο</sub> ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πείνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ 32  
<sup>εξ</sup><sub>π</sub> τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Καὶ 33  
<sup>εξ</sup><sub>ς</sub> λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθαι ἐν ἐμοὶ ἐν 34  
<sup>εξ</sup><sub>ζ</sub> τῇ νυκτὶ ταύτῃ· Ὅτι γέγραπται, πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ δια- 35  
<sup>εξ</sup><sub>η</sub> σκορπισθήσονται τὰ πρόβατα. ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προ- 36  
<sup>εξ</sup><sub>θ</sub> αἶξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, καὶ εἰ πάν- 37  
<sup>εξ</sup><sub>ι</sub> τες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 38  
<sup>εξ</sup><sub>κ</sub> σοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν 39  
<sup>εξ</sup><sub>λ</sub> ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. ὁ δὲ Πέτρος ἐκ 40  
<sup>εξ</sup><sub>μ</sub> περισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον, ἐὰν δέη μαι συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ 41  
<sup>εξ</sup><sub>ν</sub> σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ ἔρχονται 42  
<sup>εξ</sup><sub>ξ</sub> εἰς χωρίον, οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεὶ· Καὶ λέγει τοῖς μαθη- 43  
<sup>εξ</sup><sub>ο</sub> ταῖς, καθίστατε ὧδε, ἕως προσεύξωμαι. καὶ παραλαμβάνει τὸν 44  
<sup>εξ</sup><sub>π</sub> Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην μετ' ἑαυτοῦ.

34 καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθε καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, περι- 1  
<sup>εξ</sup><sub>δ</sub> λυκός ἐστὶν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μέννατε ὧδε καὶ γρη- 2  
<sup>εξ</sup><sub>ε</sub> 35 γορεῖτε. Καὶ προσελθὼν μεικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ 3  
<sup>εξ</sup><sub>ς</sub> προσήχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα· 4  
<sup>εξ</sup><sub>ζ</sub> 36 καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. παρενεγκαι τὸ 5  
<sup>εξ</sup><sub>η</sub> ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· Ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σὺ. 6  
<sup>εξ</sup><sub>θ</sub> 37 Καὶ ἔρχεται· καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, λέγει Πέτρον, 7  
<sup>εξ</sup><sub>ι</sub> 38 Σιμών, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; γρη- 8  
<sup>εξ</sup><sub>κ</sub> γορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν. Τὸ 9  
<sup>εξ</sup><sub>λ</sub> 39 μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. καὶ πάλιν ἀπελ- 10  
<sup>εξ</sup><sub>μ</sub> 40 θῶν προσήχετο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας 11  
<sup>εξ</sup><sub>ν</sub> εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ- 12  
<sup>εξ</sup><sub>ξ</sub> τῶν καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 13  
<sup>εξ</sup><sub>ο</sub> 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, καθεύδετε λοιπὸν καὶ 14  
<sup>εξ</sup><sub>π</sub> ἀναπαύεσθε. ἀπέχει ἡλθεν ἡ ὥρα· Ἴδού, παραδίδεται ὁ υἱὸς 15  
<sup>εξ</sup><sub>ς</sub> 42 τοῦ ἀνθρώπου εἰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ἐγείρεσθε, ἄγω- 16  
<sup>εξ</sup><sub>ζ</sub> 43 μεν· ἰδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐ- 17  
<sup>εξ</sup><sub>η</sub> τοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν 18  
<sup>εξ</sup><sub>θ</sub> δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ 19  
<sup>εξ</sup><sub>ι</sub> ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματαίων καὶ πρεσβυτέ- 20  
<sup>εξ</sup><sub>κ</sub> 44 ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέ- 21  
<sup>εξ</sup><sub>λ</sub> γων, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπα- 22  
<sup>εξ</sup><sub>μ</sub> 45 γάγετε ἀσφαλῶς. καὶ ἐλθὼν εὐθέως, προσελθὼν αὐτῷ λέγει, 23  
<sup>εξ</sup><sub>ν</sub> 46 φαββεί, φαββεί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. οἱ δὲ ἐπέβαλον τὰς 24  
<sup>εξ</sup><sub>ξ</sub> 47 χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Εἰς δὲ τῶν 25  
<sup>εξ</sup><sub>ο</sub> παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δούλον 26  
<sup>εξ</sup><sub>π</sub> 48 τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς 27  
<sup>εξ</sup><sub>ς</sub> ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαι- 28  
<sup>εξ</sup><sub>ζ</sub> 49 ρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν 29  
<sup>εξ</sup><sub>η</sub> τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσαται με· ἀλλ' ἵνα πληρω- 30  
<sup>εξ</sup><sub>θ</sub> θῶσιν αἱ γραφαί. 31  
<sup>εξ</sup><sub>ι</sub> 50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. Καὶ εἰς τις νεανίσκος ἡκο- 32  
<sup>εξ</sup><sub>κ</sub> 51 λούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδύνα ἐπὶ γυμνοῦ. καὶ κρατοῦσιν 33  
<sup>εξ</sup><sub>λ</sub> 52 αὐτόν οἱ νεανίσκοι· ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδύνα γυμνὸς ἔφυγεν

XIV.  
 επς<sup>α</sup> απ' αὐτῶν. Καὶ ἀπήγαγον<sup>1)</sup> τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα Κατά- 53  
 φαν καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς  
 επη<sup>δ</sup> καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν 54  
 αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συνακαθήμενος  
 επθ<sup>β</sup> μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιε- 55  
 ρεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐξήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ψευδομαρτυ-  
 ρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ οὐκ εὗρισκον. πολλοὶ γὰρ ἐψευδο- 56  
 μαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. Καὶ τινες 57  
 ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες, ὅτι ἡμεῖς 58  
 ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἐγὼ καταλύω τὸν ναὸν τούτου  
 τὸν χειροποιήτου, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποιήτου οἰκο-  
 δομήσω. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. καὶ ἀναστὰς 59  
 ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον<sup>2)</sup> ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν, λέγων, οὐκ ἀπο-  
 κρινῆ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα, 61  
 καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπερώτα αὐτόν, καὶ  
 λέγει αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ;  
 εγα<sup>α</sup> Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἐγὼ εἰμι. καὶ ὄψεσθαι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- 62  
 που καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν  
 νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαφύξας τοὺς χιτῶνας 63  
 εγβ<sup>ε</sup> αὐτοῦ λέγει, Τί ἐτι χιτῶν ἔχομεν μαρτύρων; ἠκούσατε τὴν βλασφη- 64  
 εγγ<sup>β</sup> μελίαν<sup>3)</sup> τί ὑμεῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι  
 εγδ<sup>α</sup> ἐνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντο τινες ἐμπύειν αὐτῷ, καὶ περικα- 65  
 λύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν  
 αὐτῷ, προφήτευσον· καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.  
 εγε<sup>α</sup> Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἐρχεται μία τῶν παι- 66  
 δισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμενόμενον, 67  
 ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦσθα.  
 ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις. 68  
 εγς<sup>α</sup> Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. καὶ ἡ παι- 69  
 δίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, ὅτι οὗτος  
 ζξ αὐτῶν ἐστίν. ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ πα- 70  
 ρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ,

1) απηγαγον. π rescriptum: olim forte φ. 2) Woide legit μῆσον: male.  
 3) Marg. sup. μζ. αρνησις Πέτρον.

71 καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, VIV.  
 72 ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τούτου, ὃν λέγεται. καὶ ἐκ δευτέρου  
 ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὡς εἶπεν 73  
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.  
 καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

## ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς<sup>1)</sup> 74  
 μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματαίων, Καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, 75  
 2 δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πειλάτῳ. Καὶ  
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πειλάτος, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;  
 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, σὺ λέγεις. καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ 76  
 4 οἱ ἀρχιερεῖς πολλά· ὁ δὲ Πειλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτόν,  
 λέγων, οὐκ ἀποκρινῆ οὐδέν; ἴδε, πόσα σου καταμαρτυροῦσιν·  
 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πειλάτον.  
 6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλευεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, ὃν παρητούντο.  
 7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συνστασιαστῶν δεδεμένος,  
 8 οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος  
 9 ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ὁ δὲ Πειλάτος ἀπε-  
 κρίθη αὐτοῖς, λέγων, θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-  
 10 δαίων; ἐπεγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρεδώκεισαν αὐτὸν οἱ  
 11 ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν 77  
 12 Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πειλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν  
 13 αὐτοῖς, τί οὖν θέλεται ποιήσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; οἱ δὲ  
 14 πάλιν ἔκραξαν λέγοντες, σταύρωσον αὐτόν. ὁ δὲ Πειλάτος ἔλεγεν  
 αὐτοῖς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, σταύρωσον 78  
 15 αὐτόν. Ὁ δὲ Πειλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέ-  
 λυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν, φραγελ-  
 16 λῶσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς 79  
 17 αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, καὶ συνακαλοῦσιν ὄλην τὴν σπειραν, καὶ  
 ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκαν-

1) οἱ αρχιερεῖς. 1 m. literis minutis margini adscriptum.

XV. θινον στέφανον, και ἤρξαντο ἀσπάξασθαι αὐτὸν, χαίρει, ὁ βασι- 18  
 λεὺς τῶν Ἰουδαίων· και ἐτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, 19  
 και ἐνέπτυον αὐτῷ, και τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ.  
 Και ὅτε ἐπέπεξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, και ἐνέ- 20  
 δυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια· και ἄγουσιν αὐτὸν, ἵνα σταυ-  
 ρώσουσιν αὐτόν. Και ἀγγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα 21  
 Κυρηναίου, <sup>1)</sup> ἐρχόμενον ἀπ' ἀκροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου και  
 Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸ[ν] <sup>2)</sup> σταυρὸν αὐτοῦ. Και φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ 22  
 Γολγοθᾶ τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενος, κρανίου τόπος. Και 23  
 ἰδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρτισμένον οἶνον· ὃ δὲ οὐκ ἔλαβεν. Και 24  
 σταυρώσαντες αὐτόν, διαμερίζονται τὰ εἱμάτια αὐτοῦ, βάλλον-  
 τες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. Ἦν δὲ τρίτη ὥρα, και ἐσταύ- 25  
 ρωσαν αὐτόν. Και ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμ- 26  
 μένη, ὃ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Και σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο 27  
 ληστὰς, Ἐνα ἐκ δεξιῶν, και ἕνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. <sup>3)</sup> Και 28  
 οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κεινοῦντες τὰς κεφα-  
 λὰς αὐτῶν, και λέγοντες, οὐα, ὃ καταλύων τὸν ναὸν, και τρισὶν 29  
 ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν, και κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 30  
 Ομοίως και οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν 31  
 γραμματαίων ἔλεγον, ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι.  
 ὁ Χριστὸς ὃ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ· καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυ- 32  
 ροῦ, ἵνα ἴδωμεν και πιστεύσωμεν. Και οἱ συνεσταυρωμέ-  
 νοι αὐτῷ ἀνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκό- 33  
 τος ἐγένετο ἐφ' ὄλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑνάτης· Και τῇ 34  
 ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωί,  
 Ἐλωί, λιμᾶ σιβακθανεῖ; ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον, ὃ Θεός, 35  
 ὃ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλειπες; και τινὲς τῶν ἐκεῖ ἐστη-  
 κότες ἀκούσαντες ἔλεγον, Ἰδοῦ, Ἡλείαν φωνεῖ. Δραμῶν δὲ εἰς, 36  
 και γεμίσας σπὶγγον ὄξους, περιθεὶς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐ-  
 τὸν, λέγων, ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν.  
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείλ φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. Και τὸ κατα- 37  
 38

1) Κυρηναίον. v et η atramento recenti rescripta, olim forte Κηρυ-  
 ναιον. 2) Woide legit το; aderat forte v, sed abscissum est. 3) Ver. 28  
 deest.

39 πέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν <sup>σκβ</sup>  
 δὲ ὃ κεντυρίων ὃ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως κρά-  
 ξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, ἀληθῶς ὃ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.  
 40 Ἦσαν δὲ και γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς <sup>σκς</sup>  
 ἦν και Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, και Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ  
 41 μεικροῦ και Ἰωσῆ μητῆρ, και Σαλώμη, και ὅτε ἦν ἐν τῇ Γα-  
 λιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, και δικιόνουν αὐτῷ, και αἰτεροὶ  
 πολλοὶ αἱ συναγαβάσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.  
 42 Και ἦδη ὄψεως γενομένης, ἐπεὶ δὴ ἦν παρασκευῆ, ὃ ἐστὶν <sup>σκς</sup>  
 43 προσάββατον, ἔλθων Ἰωσήφ ὃ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων  
 βουλευτῆς, ὃς και αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ  
 Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς Πειλάτον, και ἤτήσατο τὸ σῶμα  
 44 τοῦ Ἰησοῦ. ὃ δὲ Πειλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἦδη τέθνηκεν· και  
 προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ πάλαι  
 45 ἀπέθανεν· και γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ  
 46 σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Και ἀγοράσας σινδόνα, και καθελὼν αὐ- <sup>σκη</sup>  
 τὸν, ἐνείλησεν τῇ σινδόνι, και καθῆκεν αὐτὸ ἐν μνημείῳ, ὃ  
 ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· και προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν  
 47 θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ και Μαρία <sup>σκθ</sup>  
 ἡ Ἰωσήφ ἐθεώρουν ποῦ τέθειτε.

## ΚΕΦ. Ις.

1 Και διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, και <sup>σλ</sup>  
 Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου και Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα  
 2 ἐλθοῦσαι ἀλίψωσιν αὐτόν. Και λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς σαββάτων <sup>σλα</sup>  
 3 ἐρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. και ἔλεγον  
 πρὸς ἑαυτὰς, τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ  
 4 μνημείου; και ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λί-  
 5 θος, ἦν γὰρ <sup>1)</sup> μέγας σφόδρα. Και εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον,  
 ἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιῶσι, περιβεβλημένου στολῆν <sup>σλβ</sup>  
 6 λευκὴν· και ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, μὴ ἐκθαμβε-  
 σθε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἤγερθη.

1) γαρ. γ rescriptum et pars α.

XVI. οὐκ ἔστιν ᾧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ἀλλὰ ὑπάγετε, 7  
εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς  
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθαι, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελ- 8  
θοῦσαι ἐφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχεν δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ  
ἐκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον, ἐφοβοῦντο γάρ.

Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ 9  
Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. ἐκείνη πορευθεῖσα 10  
ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν.  
κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίστησαν. 11  
μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἐτέρῳ 12  
μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν 13  
τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. ὕστερον δὲ ἀνακειμένοις 14  
αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά ἐφανερῶθη, καὶ ἀνείδισεν τὴν ἀπιστείαν αὐ-  
τῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν ἐγγεγραμμένον  
ἐκ νεκρῶν οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰς 15  
τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ὁ 10  
πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθή-  
σεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν παρακολουθήσει ταῦτα· ἐν τῷ 17  
ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν· γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς·  
ὄφεις ἀροῦσιν· κἄν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ· 18  
ἐπὶ ἀβύσσους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἔξουσιν. Ὁ μὲν 19  
οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανόν,  
καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν 20  
πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος  
διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ  
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.)

1) Subscriptio I m. literis minoribus.

[ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ  
ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.]<sup>1)</sup>

- [α]. περὶ τῆς ἀπογραφῆς.  
[β]. περὶ τῶν ἀγραυλοῦντων ποιμαίνων.  
[γ]. περὶ Συμεῶν.  
[δ]. περὶ Ἄννας τῆς προφῆτιδος.  
ε. περὶ τοῦ γενομένου δήματος πρὸς Ἰωάννην.  
ς. περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην.  
ζ. περὶ τοῦ πειρασμοῦ τοῦ σατήρος.  
η. περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.  
θ. περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου.  
ι. περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.  
ια. περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.  
ιβ. περὶ τοῦ λεπροῦ.  
ιγ. περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.  
ιδ. περὶ Λευὶ τοῦ τελῶνου.  
ιε. περὶ τοῦ ξηρᾶν ἔχοντος χεῖρα.  
ισ. περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.  
ις. περὶ τῶν μακαρισμῶν.  
ιη. περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.  
ιδ. περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.  
κ. περὶ τῶν ἀποσταλέντων ὑπὸ Ἰωάννου.  
κα. περὶ τῆς ἀλιψάσης τὸν Κύριον μύρρον.  
κβ. περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.  
κγ. περὶ τῆς ἐπιτιμῆσεως τῶν ὑδάτων.  
κδ. περὶ τοῦ λεγεῶνος.  
κε. περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.  
κς. περὶ τῆς αἰμοῤῥοῦσης.  
κς. περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.  
κη. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.  
κθ. περὶ τῆς τῶν μαθητῶν ἐπερωτήσεως.  
λ. περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.  
λα. περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.  
λβ. περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.  
λγ. περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.  
λδ. περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομηκοντα.  
λε. περὶ τοῦ ἐπερωτησάντος νομικοῦ.  
λς. περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας  
λς. περὶ προσευχῆς.  
λη. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.

1) Lucae periocharum titulus deest, et numeri α—δ, abscissi sunt.

- λθ. περί τοῦ ἐμπαίοντος εἰς τοὺς λῆστας.  
 μ. περί τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαράσης φωνῆν.  
 μα. περί τῶν αἰτούντων σημείον.  
 μβ. περί τοῦ Φαρισαίου τοῦ καλέσαντος τὸν Ἰησοῦν.  
 μγ. περί τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.  
 μδ. περί τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.  
 με. περί τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν οὐσίαν.  
 μς. περί οὗ ἠυφώρησεν ἡ χώρα πλουσίου.  
 μζ. περί τῶν γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.  
 μη. περί τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενίας.  
 μθ. περί τῶν παραβολῶν.  
 ν. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὄλλοι οἱ σωζόμενοι.  
 να. περί τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην.  
 νβ. περί τοῦ ὑδρωπικοῦ.  
 νγ. περί τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλησίας.  
 νδ. περί τῶν καλουμένων ἐν τῷ δειπνῶ.  
 νε. παραβολὴ περί οἰκοδομῆς πύργου.  
 νς. παραβολὴ περί ἐκατὸν προβάτων.  
 νζ. περί τοῦ ἀποδημήσαντος υἱοῦ εἰς χώραν μακράν.  
 νη. περί τοῦ οἰκονομοῦ τῆς ἀδικίας.  
 νθ. περί πλουσίου, καὶ Λαζάρου.  
 ξ. περί τῶν δέκα λεπτῶν.  
 ξα. περί τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.  
 ξβ. περί τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.  
 ξγ. περί τοῦ ἐπερωτήσαντος τὸν Ἰησοῦν πλουσίου.  
 ξδ. περί τοῦ τυφλοῦ.  
 ξε. περί Ζαχχαίου.  
 ξς. περί τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἐαυτῷ βασιλείαν.  
 ξζ. περί τῶν λαβόντων τὰς δέκα μνᾶς.  
 ξη. περί τοῦ πάλου.  
 ξθ. περί ὧν ἠρωτήσαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι.  
 ο. παραβολὴ ἀμπελῶνος.  
 οα. ἐπερωτήσεις διὰ τὸν κῆνσον.  
 οβ. περί τῶν Σαδδουκαίων.  
 ογ. ἐπερωτήσεις πῶς ἔστιν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός.  
 οδ. περί τῆς τὰ δύο λεπτά.  
 οε. ἐπερωτήσεις περί συντελείας.  
 ος. περί τοῦ πάσχα.  
 οζ. περί τῶν φιλονικησάντων εἰς μίξων.  
 οη. περί τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ Σατανᾶ.  
 οθ. ἐξουθενήσεις Ἡρώδου.  
 πα. περί τῶν κοπτομένων γυναικῶν.  
 πα. περί τοῦ μετανοήσαντος ληστοῦ.  
 πβ. περί τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.  
 πγ. περί Κλεόπα.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ  
 ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

## ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

- 1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν <sup>1α</sup>περὶ τῶν  
 2 πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν  
 3 οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν  
 κάμω, παρηκολουθηκῶτι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι  
 4 γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων  
 τὴν ἀσφάλειαν.  
 5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας  
 ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ  
 αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀσαρῶν, καὶ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.  
 6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέρω ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι  
 ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιομασίαις τοῦ Κυρίου ἀμειμπτοι.  
 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στείρα, καὶ  
 8 ἀμφοτέρω προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο  
 δὲ ἐν τῷ ἱερατεῦν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ  
 9 ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχεν τοῦ θυ-  
 10 μιάσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ  
 11 λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα τοῦ θυμιάματος. Ὡφθη δὲ  
 αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἔστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ  
 12 θυμιάματος· καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν  
 13 ἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, μὴ φοβοῦ, Ζαχα-  
 ρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ  
 14 γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. καὶ  
 ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐ-  
 15 τοῦ χαρήσονται. ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Κυρίου· καὶ οἶ-  
 νον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίη, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται

1. ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ 16  
 ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. καὶ αὐτὸς προελεύσεται 17  
 ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἑλλίου, ἐπιστρέψαι  
 καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπιθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων,  
 ἐτοιμάσαι τῷ Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπεν Ζαχα- 18  
 ρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, κατὰ τί γινώσονται τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι  
 πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐ-  
 τῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ 19  
 ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς  
 σε, καὶ εὐαγγελίσασθαι σοὶ ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ, ἔση σιωπῶν, 20  
 καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα·  
 ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες πληρωθήσου-  
 νται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζα- 21  
 χαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρόνῳ αὐτῶν ἐν τῷ ναῷ. ἐξελ- 22  
 θῶν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὄπτα-  
 σίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ  
 διέμενον κωφός. Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λει- 23  
 τουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας 24  
 τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν  
 ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα, ὅτι οὕτως μοι πεποιήκειν ὁ Κύ- 25  
 ριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπέιδεν ἀφελῆν τὸ ὄνιδός μου ἐν ἀνθρώποις.  
 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ὑπὸ 26  
 τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ναζαράθ, πρὸς 27  
 παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δα-  
 βίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. καὶ εἰσελθὼν<sup>1)</sup> ὁ 28  
 ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπεν, χαῖρε, καιχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ  
 σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διαταράχθη 29  
 ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς  
 οὗτος. καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες 30  
 γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ ἰδοὺ, συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ 31  
 τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται 32  
 μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ  
 Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ 33

1) καὶ εἰσελθὼν. Olim καὶ εἰσθων; l m.

τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ I.  
 34 ἔσται τέλος. Εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον, πῶς ἔσται  
 35 τοῦτο, ἐπὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶ-  
 πεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις  
 ὑψίστου ἐπισκιάσει σοὶ· διὸ<sup>1)</sup> καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κλη-  
 36 θήσεται Ὡς Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, Ἑλισάβετ ἡ συγγενὴς σου, καὶ  
 αὐτὴ συνειληφύα υἱὸν ἐν γήρῃ αὐτῆς· καὶ οὗτος ὁ μὴν ἔκτος  
 37 ἔστιν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα· ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ  
 38 τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, ἰδοὺ, ἡ δούλη Κυ-  
 ρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς  
 39 ὁ ἄγγελος. καὶ ἀναστὰσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις  
 40 ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, καὶ  
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἑλισά-  
 41 βετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἑλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς  
 Μαρίας, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλή-  
 42 σθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ Ἑλισάβετ, Καὶ ἀνεφώνησεν φωνῇ με-  
 γάλῃ, καὶ εἶπεν, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος  
 43 ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ  
 44 ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; Ἴδου γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ  
 φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος  
 45 ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι  
 46 ἔσται τελείωσις τοῖς λελαημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶ-  
 47 πεν Μαριάμ, μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλ-  
 48 λίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρι μου· ὅτι ἐπέ-  
 βλεψεν ἐπὶ τὴν ταπίνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ; ἀπὸ  
 49 τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίησέν μοι  
 50 μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ τὸ ἔλεος  
 51 αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· ἐποίησεν  
 κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· Διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους δια-  
 52 νοῖα καρδίας αὐτῶν. καθείλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψω-  
 53 σεν ταπεινούς. Πινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας  
 54 ἐξαπέστειλεν κενούς. ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθήνηε  
 55 ἐλέους, καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, Τῷ Ἀβρα-

1) διο. Olim forte διοτι.

I. ἀμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐμεινεν δὲ Μαριάμ σὺν 56  
 αὐτῇ ὥσει μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.  
 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ 57  
 ἐγέννησεν υἱόν. καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεὶς αὐ- 58  
 τῆς, ὅτι ἐμεγάλυνεν Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συν-  
 ἔχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ὄγδῳ ἡμέρᾳ, ἦλθον περιτε- 59  
 μεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς  
 αὐτοῦ Ζαχαρίαν. καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, οὐχί, 60  
 ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, ὅτι οὐδεὶς 61  
 ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.  
 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62  
 καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνο- 63  
 μα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐ- 64  
 τοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλόγων τὸν  
 Θεόν. ἐγένετο δὲ ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περίοικούντας αὐτούς· 65  
 καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ φήματα  
 ταῦτα· καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66  
 λέγοντες, τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου  
 ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύ- 67  
 ματος Ἁγίου, καὶ ἐπροφήτευσεν, λέγων, εὐλογητὸς Κύριος ὁ 68  
 Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπισκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ  
 αὐτοῦ· Καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ 69  
 παιδὸς αὐτοῦ· καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' 70  
 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ· σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς 71  
 πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέ- 72  
 ρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, ὄρκον ὃν ᾤμοσεν 73  
 πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως ἐκ χει- 74  
 ρὸς τῶν ἐχθρῶν<sup>1)</sup> ἡμῶν θυσιάζοντας, λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι 75  
 καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν. Καὶ 76  
 σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ  
 προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·<sup>2)</sup> τοῦ δοῦναι γινῶσιν 77  
 σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν ἡμῶν, διὰ σπλάγχνα 78

1) Sic in Cod. pro ἐχθρῶν. 2) Marg. sup. α. περι της απογραφης.  
 — β. περι των αγραυλουτων ποιμαινων.

ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, Ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, I.  
 79 ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους· τοῦ κα-  
 80 τευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον  
 ἤϋξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ἕως  
 ἡμέρας ἀναδίξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

## ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, ἐξηλθεν δόγμα παρὰ Καί- A  
 2 σαρος Ἀγούστου, ἀπογραφῆσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. αὕτη  
 ἢ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κηρυνίου.<sup>1)</sup>  
 3 καὶ ἐπορευόντο πάντες ἀπογραφῆσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.  
 4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρεθ, εἰς  
 τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι  
 5 αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ, ἀπογραφῆσθαι<sup>2)</sup> σὺν Μαριάμ<sup>3)</sup>  
 6 τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύφ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι  
 7 αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἔτεκεν τὸν  
 υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλειεν  
 αὐτὸν ἐν φάτνῃ· διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.  
 8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ, ἀγραυλοῦντες καὶ B  
 9 φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. καὶ  
 ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα<sup>4)</sup> Κυρίου περι-  
 10 ἐλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς  
 ὁ ἄγγελος<sup>5)</sup>, μὴ φοβεῖσθαι· ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν  
 11 μεγάλην, ἣτις ἐστὶν παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον  
 12 σωτὴρ, ὃς ἐστὶν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ. Καὶ τοῦτο  
 ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσεται βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμε-  
 13 νον ἐν φάτνῃ. καὶ ἐξέφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος  
 14 στρατιᾶς οὐρανοῦ, αἰνούτων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων, δόξα ἐν  
 15 ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. Καὶ  
 ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι,  
 καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμαίνες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, διελθωμεν δὴ

1) Κηρυνίου, sic pro Κυρηνίου. 2) απογραφῆσθαι. Prius omissum, postea  
 in marg. additum, l m. 3) συμ-Μαριαμ, loco συν Μαριαμ. 4) δοξα. Olim  
 δοξαν: v erasum. 5) ο αγγελος. Prius omissum, postea margini adscriptum,  
 l m. Wolde legit αγγελ, sed male, ος adest in Cod.



11. ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἰδωμεν τὸ βῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνωρίσεν ἡμεῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν 10 τε Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ἰδόντες δὲ διεγνωρίσαν περὶ τοῦ βήματος τοῦ λαληθέντος 17 αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριάμ πάντα συνειτῆρει τὰ βήματα ταῦτα, συμβάλλουσα 19 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμαίνες, δοξάζοντες 20 καὶ αἰνούντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ ἰδόν, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ 21 τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν, 22 κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παρραστήσαι τῷ Κυρίῳ, καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, ὅτι 23 ἅπαν ἄρσεν διανοίγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται· καὶ 24 τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυρίου, Ζεῦργος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσὸς περιστερῶν.<sup>1)</sup>

1' Καὶ ἰδοὺ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ ὄνομα Συμεῶν, 25 καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παρράκλησιν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ Πνεῦμα ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν· καὶ 26 ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἰδεῖν τὸν Χριστὸν Κυρίου. καὶ ἦλθεν ἐν 27 τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. Καὶ ἐν τῷ εἰσαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ ἡθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, 28 καὶ εὐλόγησεν τὸν Θεόν, καὶ εἶπεν,

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ βῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι ἰδὼν οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ 30 πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ 32 δόξαν λαοῦ σου Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θανατάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. καὶ εὐλόγησεν αὐτούς 34

1) Marg. sup. δ. περὶ Ἀννας τῆς προφητείδος.

Συμεῶν, καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ, οὗτος 11. κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται 35 ῥομφαία·) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· ἡ αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἕτη ἑπτὰ μετὰ ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς παρθενείας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστίαῖς καὶ δεήσεσιν 38 λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέρα·<sup>1)</sup> καὶ αὕτη τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν 40 ἑαυτῶν Ναζαράτ. Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· 44 καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς 45 συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς· καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς, 46 εὐρόν αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐμμέσῳ<sup>2)</sup> τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντι αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ, ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι 49 ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδαιτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; καὶ αὐτοὶ οὐκ συνήκαν τὸ 51 βῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαράτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει

1) ἡμερα, sic Cod. 2) ἐμμεσῳ, pro ἐν μεσῳ.

11. τὰ ῥήματα ἅπαντα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς προέκο- 52  
πτεν σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῶ καὶ ἀνθρώποις.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

1 Ἦν ἔτι δὲ πεντεκαιδεκάτῳ<sup>1)</sup> τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 1  
ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούν-  
τος Ἡρώδου τῆς Γαλιλαίας, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ  
τετραρχούντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυ-  
σανίου τῆς Ἀβειληνῆς τετραρχούντος, ἐπὶ ἀρχιερέως<sup>2)</sup> Ἄννα καὶ 2  
Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν  
ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν περιήλωρον τοῦ Ἰορδάνου, 3  
κηρῦσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφισιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέ- 4  
γραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ  
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου· εὐ-  
θείας ποιεῖται τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραξ<sup>3)</sup> πληρωθή- 5  
σεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ  
ὄσκολια εἰς ἐνθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. καὶ ὄψεται 6  
7 πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομέ-  
νοισι ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς  
ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν 8  
καρπὸν ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄφρησθαι λέγειν ἐν ἑαυ-  
τοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται  
ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ἤδη δὲ 9  
καὶ ἡ ἀξίμη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δέν-  
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.  
10 Καὶ ἐπρωτῶν αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, τί οὖν ποιήσωμεν;  
ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ 11  
μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιεῖτω.<sup>4)</sup> Ἦλθον δὲ καὶ 12  
τελώναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, διδάσκαλε, τί ποι-  
ήσωμεν; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, μηθὲν πλέον παρὰ τὸ διατε- 13  
ταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, καὶ ἡμεῖς

1) Marg. sup. ε. π[ε]ρι του γενομενου ρηματος προς Ιωαννην]. 2) αρχιε-  
ρεως sic loco αρχιεραων. 3) φαραξ, pro φαραγξ. 4) Marg. sup. ε. περι  
των επερωτησαντων τον Ιωαννην.

15 τί ποιήσωμεν; καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, μηδένα διασεισῆτε, μηδὲ III.  
συκοφαντήσῃτε· καὶ ἀρκείσθε τοῖς ὄψωνοις ὑμῶν. Προσδοκῶν-  
τος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις  
16 αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστὸς, Ἀπε-  
κρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασιν, λέγων, ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς·  
ἐρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ ἴμι<sup>1)</sup> ἱκανὸς λύσαι τὸν  
17 ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύ-  
ματι Ἁγίῳ καὶ πυρὶ· Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ δια-  
καθαρίει τὴν ἄλωνα αὐτοῦ· καὶ συναξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀπο-  
18 θήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. πολλὰ  
19 μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ  
Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος  
τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν  
20 ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν,  
21 καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ  
βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσ-  
22 ευχομένου, ἀνερχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ  
Ἅγιον σωματικῶ εἶδι ὡσεὶ περιστερῶν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐ-  
ρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ  
23 ἠεδόκησα. Καὶ<sup>2)</sup> αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος,  
24 ὧν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἥλעי, τοῦ Ματθαῖ, τοῦ Λευι,  
25 τοῦ Μελχει, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματθαίου, τοῦ Ἀμῶς,  
26 τοῦ Ναοῦμ, τοῦ Ἐσλει, τοῦ Ναγαί, τοῦ Μααθ, τοῦ Ματτα-  
27 θίου, τοῦ Σεμει, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωανᾶν, τοῦ  
28 Ῥησά, τοῦ Ζορομβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρει, τοῦ Μελ-  
29 χει, τοῦ Ἀδδει, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμαδάμ, τοῦ Ἡρ, τοῦ  
30 Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέξερ, τοῦ Ἰαρεῖμ, τοῦ Ματθᾶθ, τοῦ Λευει, τοῦ  
Συμεῶν, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωανᾶν, τοῦ Ἐλιακεῖμ,  
31 τοῦ Μελεᾶ,<sup>3)</sup> τοῦ Ματθαθᾶ, τοῦ Ναθᾶν, τοῦ Δαυειδ, τοῦ Ἰεσ-  
32 σαι, τοῦ Ἰαβήδ,<sup>4)</sup> τοῦ Βοὸς, τοῦ Σαλωμών, τοῦ Ναασσῶν, τοῦ  
33 Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ, τοῦ Ἐσράμ,<sup>5)</sup> τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακῶβ,

1) ἴμι, sic pro εἰμι. 2) Marg. sup. ζ. περι του πειρασμου. 3) του  
Μαιναν, deest. 4) Ιαβηδ, sic. 5) του Φαρες, abest.

- III. τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, τοῦ Σεροῦχ, τοῦ 35  
 Ραγαῦ, τοῦ Φάλεγ, τοῦ Ἐβερ, τοῦ Σαλά, τοῦ Κατανάν, τοῦ Ἄρφα- 30  
 ξὰδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Αἰ- 37  
 νῶχ,<sup>1)</sup> τοῦ Ἰαρέθ, τοῦ Μελελεήλ, τοῦ Κατανάν, τοῦ Αἰνώς,<sup>2)</sup> τοῦ 38  
 Σήμ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

<sup>Ζ</sup> Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδά- 1  
<sup>LE</sup> νου· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἐρημον ἡμέρας τεσσα- 2  
<sup>β</sup> ράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐ-  
<sup>15</sup> δὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· Καὶ συντελεσθεῖσάν αὐτῶν, ὕστε-  
<sup>Ε</sup> ρον ἐπίνασεν, καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, 3  
 εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 4  
 πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνων ζήσεται  
 ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. Καὶ ἀναγαγὼν αὐ- 5  
 τὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἐδείξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασι-  
 λείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 6  
 διάβολος, σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν  
 αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν·  
 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου πᾶσα. καὶ 7  
 ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ·  
 γέγραπται, προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ  
 λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἕστησεν 8  
 αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερυγιον τοῦ Ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, εἰ υἱὸς εἶ  
 τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· γέγραπται γὰρ, ὅτι 10  
 τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖτε περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· καὶ 11  
 ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἄρουσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν  
 πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι εἰρη- 12  
 νῶς οὐκ ἐκπιράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. καὶ συντελέσας 13  
 πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.  
<sup>15</sup> Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς 14  
<sup>α</sup> τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ

1) Αἰνώχ pro Ενωχ. 2) Αἰνώς pro Ενωσ et Σημ pro Σηθ.

15 αὐτοῦ. καὶ ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος <sup>IV.</sup>  
 16 ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαράτ, οὗ ἦν τεθραμμέ- <sup>17</sup>  
 νος· καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ ἰωδοῦς<sup>1)</sup> αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-  
 17 βάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. καὶ ἐπεδόθη  
 αὐτῷ βιβλίον Ἡσαίου τοῦ προφήτου· καὶ ἀνοίξας τὸ βιβλίον,  
 εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ·  
 18 οὐ εἵνεκεν ἐχρείσεν με· εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με,  
 ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν· κηρύξαι αἰχμαλώ-  
 τοῖς ἄφρονας, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ἀποστείλαι τεθραυσμένους  
 19 ἐν ἀφίσει· κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βι-  
 20 βλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθεισεν· καὶ πάντων ἐν τῇ συνα-  
 21 γωγῇ ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς  
 αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν.  
 22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς <sup>18</sup>  
 χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, κα  
 23 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, πάντως <sup>κ</sup>  
 ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, ἰατροὶ, θεράπευσον σεαυτὸν· <sup>ι</sup>  
 24 πατριδί σου. Εἶπεν δὲ, ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὅτι οὐδεὶς προφήτης <sup>κκ</sup>  
 25 δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατριδί αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, <sup>κβ</sup>  
 πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλείου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε <sup>ι</sup>  
 ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμοὺς  
 26 μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη  
 27 ἥλλας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. Καὶ  
 πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ·  
 28 καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθερίσθη, εἰ μὴ Ναϊμάν ὁ Σύρος. Καὶ ἐπλή-  
 29 σθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. καὶ  
 ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως  
 ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ἐκδοδόμητο, εἰς τὸ κατα-  
 30 κρημνίσαι αὐτόν· Αὐτὸς δὲ διεληθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.<sup>2)</sup>  
 31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν διδά- <sup>κγ</sup>  
 32 σκων αὐτούς ἐν τοῖς σάββασι. καὶ ἐξεπλήρουντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ <sup>η</sup>  
 αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἔξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. <sup>κδ</sup>  
<sup>γ</sup>

1) ἰωδοῦς pro εἰωδοῦς. 2) Marg. sup. i περι των ιαθεντων απο ποιικλων νοσων.

IV.  
H  
KE

Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33  
ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, ἔα, τί ἡμεῖν καὶ 34  
συ<sup>1)</sup>, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ,  
ὁ Ἄγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετείμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, φι- 35  
μώθητι, καὶ ἐξηλθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ εἶψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς  
τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. καὶ ἐγένετο 36  
θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες,  
τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκα-  
θάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ 37  
αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

Θ  
KS  
β

Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὴν 38  
οἰκίαν Σίμωνος· πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ  
μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. καὶ ἐπιστάς ἐπάνω 39  
αὐτῆς, ἐπετείμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ  
ἀναστὰσα διηκόνει αὐτοῖς.

I

[KE  
η][KE  
η]

Δύνοτος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νό- 40  
σοις ποικίλαις καὶ ἤγαγον αὐτούς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν  
τάς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια 41  
ἀπὸ πολλῶν, κραυγάζοντα καὶ λέγοντα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς  
τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χρι-  
στὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξεληθὼν ἐπορεύθη εἰς 42  
ἐρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεξήτουν αὐτόν, καὶ ἤλθον ἕως αὐτοῦ,  
καὶ κατείχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν 43  
πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ  
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. καὶ ἦν κη- 44  
ρούσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

KEΦ. E.

CAP. V.

[KE  
η]

<sup>1)</sup> Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ, καὶ ἀκούειν τὸν 1  
λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησα-

1) σν. sic pro σοι. 2) I. Pro IA.

2 ρετ· καὶ ἰδεν δύο πλοιαρία ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ V.  
3 ἄλειψ ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ἐμβὰς δὲ  
εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ  
τῆς γῆς ἐπαναγεῖν ὄλιγον· καὶ καθείσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ  
4 πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν λ  
Σίμονα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βᾶθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα  
5 ὑμῶν εἰς ἄγρην. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, ἐπι-  
στάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἐλάβαμεν· ἐπὶ δὲ  
6 τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες,  
συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ· διερχόμενοι δὲ τὸ δίκτυον  
7 αὐτῶν, καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἐτέρῳ πλοίῳ,  
τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἤλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμ-  
φότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά.

8 Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν τοῦ Ἰη- λ  
σοῦ, λέγων, ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνηρ ἄμαρτωλὸς εἰμι, κύριε.  
9 θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτόν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ  
10 τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων ἧ συνέλαβον· ὁμοίως δὲ καὶ Ἰακώβον  
καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι.  
Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα ὁ Ἰησοῦς, μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ λβ  
11 νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. καὶ καταγαρόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ  
τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτόν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ λγ  
ἰδοῦ, ἄνηρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ  
πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι  
13 με καθαρίσαι. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, εἰπὼν,  
θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ.  
14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν  
δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ  
15 σου, καθὼς προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Διήρ- α  
χετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνηρχοντο ὄχλοι  
πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθε-  
16 νειῶν αὐτῶν· Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ λε  
προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδά- λδ  
σκων τοὺς ὄχλους.

λδ  
β

V. σκων· και ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι και νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης<sup>1)</sup> κώμης τῆς Γαλιλαίας και Ἰουδαίας και Ἰερουσαλήμ· και δύναιμις<sup>2)</sup> Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰάσθαι αὐτούς.

Γλ  
λξ  
α Καὶ ἰδοῦ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν 18 παραλελυμένος, και ἐξήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν και θειναι ἐνώπιον αὐτοῦ· και μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλεινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.<sup>3)</sup> και 20 ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπε, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. και ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς και 21 οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός; Ἐπιγνούς 22 δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί διαλογίζεσθαι ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί ἐστιν εὐκό- 23 πώτερον, εἰπεῖν, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, ἔγειρε και περιπάτει; ἵνα δὲ ἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 24 που ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ, σοὶ λέγω, ἔγειρε, και ἄρας τὸ κλινεῖδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. και παραρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ 25 κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. και 26 ἔκτισεις ἔλαβεν ἅπαντας, και ἐπλήσθησαν φόβου, και ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ὅτι ἴδομεν παράδοξα σήμερον. Καὶ 27 μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, και εἶδεν τελώνην, ὀνόματι Λευεῖν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιο, και εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. και κατα- 28 λειπῶν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν 29 δοχὴν μεγάλην Λευεῖς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· και ἦν ὄχλος τελωνῶν πολλός, και ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. και ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν και οἱ Φαρισαῖοι 30 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, διατὶ μετὰ τῶν τελωνῶν και ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε και πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς 31 εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλ-

1) ἐληλυθότες ἐκ πα. literae rescriptae 2 m.; post πα. spatium interest. Olim forte συνεληλυθότες ἐκ πα. etc. 2) δυνάμεις, sic pro δυνάμεις: εἰ pro ut saepe. 3) Marg. sup. ἰδ. περι Λευι του τελωνου.

32 λὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρ- V. τωλοὺς εἰς μετάνοιαν. οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν, διατὶ οἱ μαθη- 33 ται Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ, και δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως 34 και οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν και πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μὴ δύνασθαι τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, 35 ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, και ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε 36 νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλεγεν δὲ και παρα- 37 βολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, και τὸ καινὸν σχίζει, 37 και τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ οὐδεὶς 38 βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκούς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ρήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, και αὐτὸς ἐκχυθήσεται, και οἱ ἀσκοὶ ἀπο- 38 λούνται. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκούς καινοὺς βλητέον, και ἁ- 39 φότεροι συντηροῦνται. και οὐδεὶς πινὼν παλαιὸν εὐθέως θέλει νέον· λέγει γὰρ, ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

Κ Ε Φ. ε.

CAP. VI.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ <sup>μα</sup>β σπορίμων· και ἐτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχνας, και ἦσθιον, 2 ψάχοντες ταῖς χερσίν. τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, τί 3 ποιεῖται ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάσιν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησεν 4 Δαβὶδ, ὅποτε ἐπίνασεν αὐτὸς και οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; ὡς εἰσῆλ- 5 θεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, και τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβεν, και ἔφαγεν, και ἔδωκεν, και τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ 6 ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς λερεῖς; και ἔλεγεν αὐτοῖς,<sup>1)</sup> ὅτι κύριός ἐστι[ν] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου και τοῦ σαββάτου[υ].

7 Ἐγένετο δὲ και ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν <sup>11:</sup> <sup>μβ</sup>β συναγωγὴν και διδάσκειν· και ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, και ἡ χειρ 7 αὐτοῦ ἦ δεξιὰ ἦν ξηρά. παρετηροῦντο δὲ οἱ γραμματεῖς και οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει· ἵνα εὖρωσιν κατηγο-

1) Marg. sup. ἰσ. περι της των αποστολων [εκλογης].

VI. ρίαν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἤδρι τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, καὶ εἶπεν 8  
 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, ἔγειρε, καὶ στῆθι  
 εἰς τὸ μέσον. ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς, 9  
 ἐπερωτήσω ὑμᾶς, τί ἐξεστὶν τοῖς σάββασι, ἀγαθοποιῆσαι ἢ κα-  
 κοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; καὶ περιβλεψάμενος πάν- 10  
 τας αὐτοὺς, εἶπεν αὐτῷ, ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίη-  
 σεν. καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεῖρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. αὐτοὶ δὲ ἐπλή- 11  
 σθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, τί ἂν  
 ποιήσειεν τῷ Ἰησοῦ. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξ- 12  
 ελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων  
 ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐ- 13  
 τοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους  
 ὠνόμασεν, Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν 14  
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βάρθο-  
 λομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, 15  
 καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰού- 16  
 δαν Ἰσακαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης· Καὶ καταβὰς μετ' αὐ- 17  
 τῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ  
 πλήθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ,  
 καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σειδῶνος, οἳ ἤλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ  
 ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων 18  
 ἀκαθάρτων, ἐθεραπεύοντο. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζητεῖ ἄπτεσθαι αὐτοῦ· 19  
 ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἴατο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπά- 20  
 ρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν,

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ  
 Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθαι. Μα- 21  
 κάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελᾶσεται. Μακάριοι ἐστέ, ὅταν 22  
 μισηθῶσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ  
 ὀνειδίωσιν, καὶ ἐβάλλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρῶν, ἕνεκα τοῦ  
 υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. χάριτε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτή- 23  
 σατε· ἰδοὺ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα  
 γὰρ ἐποίησαν τοῖς προφήταις<sup>1)</sup> οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς 24

1) προφῆταις. sic pro προφηταῖς.

VI. 25 πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ  
 ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πινάσετε. οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι  
 26 πενθήσετε καὶ κλαύσετε. οὐαὶ, ὅταν καλῶς εἰπωσιν ὑμᾶς πάν-  
 τες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίησαν τοῖς ψευδοπρο-  
 27 φήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγα-  
 πᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,  
 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθαι ὑπὲρ τῶν  
 29 ἐπερεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτουτί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρ-  
 εχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ  
 30 τὸν χιτῶνα σου μὴ καλύσης. παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου·  
 31 καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σά, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε  
 ἵνα ποιῶσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.  
 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν;  
 33 καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. Καὶ  
 ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις  
 34 ἐστίν; καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιῶσιν. καὶ ἐὰν δανί-  
 ζετε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ  
 γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα.  
 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς<sup>1)</sup> ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ  
 δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς  
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός  
 36 ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀγαρίστους καὶ πονηροὺς. Γέινεσθαι οὖν οἰκτείρ-  
 37 μονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτεῖρμων ἐστίν. Καὶ μὴ κρεί-  
 νετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικα-  
 38 σθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθαι· δίδοτε, καὶ δοθήσεται  
 ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερ-  
 39 ἄμετρον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ  
 ὃ μετρίται, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς,  
 40 μὴτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον  
 41 πεσοῦνται; Οὐκ ἐστὶν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ·  
 41 κατηρισμένος δὲ πᾶς ἐστὶν ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ  
 βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν  
 42 δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ἢ πῶς δύ-

1) ἐχθροὺς, pro ἐχθροῦς.

VI. νασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀδελφε, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων;

Ἰποκριτὰ, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σα- 43  
 πρὸν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἐκαστον γὰρ 44  
 δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκει· Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλ- 45  
 λέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγᾶσιν σταφυλήν. Ὁ ἀγαθὸς ἄν- 45  
 θρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ με καλεῖτε, κύριε, κύριε, 40  
 καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀκούων μου 47  
 τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ἅμιν τί ἐστιν ὁμοίος. ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπων οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβά- 48  
 θυνεν, καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομέ- νης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σα- 49  
 λεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ 50  
 μὴ ποιήσας ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπων οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἢ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

## ΚΕΦ. Ζ.

CAI. VII.

Ἐπεὶ δὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ 1  
 λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναοῦμ.

Ἐκατοντάρχου δέ τις δούλος κακῶς ἔχων, ἤμελλεν τελευτᾶν, 2  
 ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος. ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐ- 3  
 τὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἔλθῶν δια- 4  
 σώσῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. Ὁι δὲ παραγενομένοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρ- 4  
 ἐκάλεσαν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες αὐτῷ, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρεῖξαι 5  
 τοῦτο· ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδό- 5  
 μησεν ἡμῖν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ οὐ μα- 6

1) Marg. sup. εἰδ. περὶ του υιου της χηρας.

κρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμψεν ἐπ' αὐτὸν ὁ ἑκατοντάρχος VII.  
 φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς 7  
 ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἤξιωσα 8  
 πρὸς σε ἔλθειν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ 9  
 γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' 10  
 ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύ- 11  
 εται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποι- 12  
 ῆσον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμα- 13  
 σεν αὐτόν· καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν, 14  
 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. Καὶ 15  
 ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὔρον τὸν ἀσθε- 16  
 νοῦντα δούλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ<sup>1)</sup> ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην 17  
 Ναϊν· καὶ συνεπορεύοντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πο- 18  
 λύς. ὡς δὲ ἤγγισεν<sup>2)</sup> τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομί- 19  
 ζετο υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτῇ χήρα· καὶ ὄχλος 20  
 τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτήν ὁ Κύριος ἐσπλαγ- 21  
 χνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, μὴ κλαῖε. καὶ προσελθὼν 22  
 ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βασταζόντες ἔστησαν· καὶ εἶπεν, νεα- 23  
 ρίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθεισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρ- 24  
 ξατο λαλεῖν· καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἐλαβεν δὲ 25  
 φόβος ἅπαντας, [καὶ] ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ὅτι προφή- 26  
 της μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν· καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαόν 27  
 αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐ- 28  
 τοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τού- 29  
 των· καὶ προσκαλεσάμενος δύο τιναὶς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάν- 30  
 νης ἐπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλ- 31  
 λον προσδοκῶμεν; παραγενομένοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶ- 32  
 πον, Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, 33  
 σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ᾠρᾷ 34  
 ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων 35  
 πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. καὶ ἀποκρι-

1) τῷ. sic, pro τῇ. 2) Woide legit εγγισεν: male.

VII. Θεις ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ  
 ἰδατε<sup>1)</sup> καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπα-  
 τοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται,  
 πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδα- 23  
 λισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέ- 24  
 γειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον  
 θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθατε 25  
 ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἡματιοῖς<sup>2)</sup> ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ  
 ἐν ἱματισμῷ ἐνδύθη καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.  
 ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ πε- 26  
 ρισσότερον προφήτου. Οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται, ἰδοὺ, 27  
 ἔγω ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-  
 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μεί- 28  
 ζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ  
 οὐδεὶς ἐστιν. ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μέζων 29  
 αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαιώ-  
 σαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οἱ δὲ Φα- 30  
 ρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυ-  
 τοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἄν- 31  
 θρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; ὅμοιοι εἰσὶν 32  
 παιδίους τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλή-  
 λους, καὶ λέγουσιν, ἠυλόησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ᾤρηξασθε· ἐθρη-  
 νήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ Βα- 33  
 πτιστῆς μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, δαιμό-  
 νιον ἔχει. Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ 34  
 λέγετε, ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ  
 ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάν- 35  
 των. Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· 36  
 καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη.  
 ΚΑ Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἁμαρτωλὸς, καὶ ἐπι- 37  
 γνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα  
 ἀλάβαστρον μύρου, καὶ σταῖσα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ 38  
 ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δά-

1) ἰδατε pro εἰδετε. 2) ἡματιοῖς, sic pro ἱματιοῖς.

κρυσιν, καὶ τοῖς θρηξίν,<sup>1)</sup> τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν, καὶ κα- VII.  
 30 τεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειψεν τῷ μύρῳ. ἰδὼν δὲ ὁ  
 Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων, οὗτος, εἰ ἦν  
 προφήτης, ἐγείνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνὴ, ἣτις ἄπτεται  
 40 αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστιν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν  
 πρὸς αὐτὸν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ ἔφη, διδάσκαλε, εἰπέ.  
 41 δύο χρεοφιλέται ἦσαν δανιστῇ τινι· ὁ εἰς ᾧφειλεν δηνάρια  
 42 πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀπο-  
 δοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν, ἐπὶ πλῖον αὐτὸν  
 43 ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ  
 44 πλῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὀρθῶς ἔκρινας. καὶ στραφείς  
 πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;  
 εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδω-  
 κας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἐβρέξεν μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς  
 45 θρηξίν αὐτῆς ἐξέμαξεν. φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ'  
 46 ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλειπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ἐλαίῳ  
 τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλιψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πό-  
 47 δας μου. οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι αἱ  
 48 πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.  
 49 εἶπεν δὲ αὐτῇ, ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι. καὶ ἤρξαντο οἱ συν-  
 50 ἀνακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας  
 σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν  
 καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ  
 2 Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν  
 τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθεσιῶν, Μαρίαμ,  
 3 ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτά ἐξεληλύθει, καὶ

1) θρηξίν, sic, pro θριξί. Sic. Ver. 44.  
CODEX ALEX.



VIII. Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σο[υσάν]να, καὶ ἑται-  
 ραι<sup>1)</sup> πολλὰι, αἵτε[ι]νες διηκόνουσι αὐτῶ ἐκ τῶ[ν] ὑπαρχόντων αὐταῖς.  
 Συσιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευο-<sup>4</sup>  
 μένων πρὸς αὐτὸν, εἶπεν διὰ παραβολῆς, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ<sup>5</sup>  
 σπείραι<sup>2)</sup> τὸν σπόρον ἑαυτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρῳ αὐτὸν, ὃ μὲν ἐπε-  
 σεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ  
 κατέφαγεν αὐτό. καὶ ἕτερον ἐπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν<sup>6</sup>  
 ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. καὶ ἕτερον ἐπεσεν ἐμμέσῳ τῶν<sup>7</sup>  
 ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αὐτῶ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον<sup>8</sup>  
 ἐπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκα-  
 τουταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὃ ἔχων ὠτα ἀκούει ἀκου-  
 ἔτω. Ἐπρωτῶν δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, τίς εἶη<sup>9</sup>  
 ἡ παραβολὴ αὕτη; ὃ δὲ εἶπεν, ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια<sup>10</sup>  
 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέ-  
 ποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούσαντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστιν δὲ<sup>11</sup>  
 αὕτη ἡ παραβολὴ· ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οἱ δὲ παρὰ<sup>12</sup>  
 τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἐρχεται ὁ διάβολος καὶ ἔρει  
 τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶ-<sup>13</sup>  
 σιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέχον-  
 ται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πι-  
 στεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς<sup>14</sup>  
 ἀκανθὰς πεσὼν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ  
 πλοῦτου, καὶ ὑπὸ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συνπνίγονται, καὶ<sup>15</sup>  
 οὐ τελεσφοροῦσιν. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οὕτινες ἐν<sup>16</sup>  
 καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσιν, καὶ  
 καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄσφας καλύπτει<sup>17</sup>  
 αὐτὸν σκευεῖ, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθεισιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτί-  
 θησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυ-<sup>18</sup>  
 πτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ γνωσθήσεται  
 καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. ὅς γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθη-  
 σεται αὐτῷ· καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθηθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

1) εταίραι, pro ετεραι. 2) σπείραι, rescriptum; forte prius omissum. In  
 praecedente linea σπειρων του, sunt in margine scripta, literis minoribus.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ<sup>πβ</sup>  
 20 οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. καὶ ἀπηγγέλη  
 αὐτῷ, λεγόντων, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἐστήκασιν ἔξω,  
 21 ἵδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, μήτηρ  
 μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες  
 καὶ ποιῶντες.  
 22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον  
 καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, διέλθωμεν εἰς<sup>πγ</sup>  
 23 τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. πλεόντων δὲ αὐτῶν  
 ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συν-  
 24 πληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν, λέ-  
 γοντες, ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὃ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν<sup>κγ</sup>  
 25 τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσατο, καὶ ἐγένετο  
 26 γαλήνη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύ-  
 μασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς  
 ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;  
 27 Καὶ κατέπλευσαν<sup>1)</sup> εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἧτις<sup>κδ</sup>  
 28 ἐστὶν ἀντιπέρα<sup>2)</sup> τῆς Γαλιλαίας. ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν,  
 ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρό-  
 29 νων ἰκανῶν, καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμει-  
 30 νεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασι. Ἴδων δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας,  
 προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπεν, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, Ἰησοῦ,  
 31 υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; θαίομέ σου, μὴ με βασανίσῃς. παρηγ-  
 γέλλεν<sup>3)</sup> γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελεθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώ-  
 32 που· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτὸν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει-  
 σιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρῆσσαν τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο  
 30 ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπρωτῆσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰη-  
 σοῦς, λέγων, τί σοι ἐστὶν ὄνομα; ὃ δὲ εἶπεν, Λεγεών· ὅτι δαιμό-  
 31 νια πολλὰ ἐσῆλθεν εἰς αὐτόν. καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπι-  
 32 τάξει αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοί-  
 ρων ἰκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα  
 μὴ ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

1) κατέπλευσαν. Prius κατεπλευραν, sed 1m. correxit. 2) αντιπερα, sic. a  
 ultimum a 1m. rescriptum. 3) παρηγγελλεν. Sic Codex: Woide παρηγγελλην, male.  
 9

VIII. ἔξεληθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσηλθον εἰς τοὺς χοί- 33  
ρους·<sup>1)</sup> καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ  
ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον, καὶ ἀπήγ- 34  
γειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἔξηλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γε- 35  
γονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄν-  
θρωπον ἀπ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἐματισμένον καὶ σω-  
φρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.

Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονι- 36  
σθεῖς. Καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν 37  
Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο·  
αὐτὸς ἔμβας εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ 38  
ἀπ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐ-  
τὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα 39  
ἐποίησέν σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων  
ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰη- 40  
σοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

ΚΒ Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς 41  
συναγωγῆς ὑπήρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ<sup>2)</sup> τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,  
παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγάτηρ μου- 42  
νογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ  
ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

ΚΣ Καὶ γυνὴ οὐσα ἐν φύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἧτις 43  
ιατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς  
θεραπευθῆναι, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ 44  
ἱματίου αὐτοῦ.<sup>3)</sup> καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ φύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.  
καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων, 45  
εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε  
καὶ ἀποθλείβουσιν, καὶ λέγεις, τίς ὁ ἀψάμενός μου; ὁ δὲ Ἰησοῦς 46  
εἶπεν, ἤψατό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν ἐξεληθοῦσαν ἀπ'  
ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἦλθεν, καὶ 47  
προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ<sup>4)</sup> ἀπήγγειλεν ἐνώ-  
πιου παντός τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, 48

1) χοίρους. Prius οἰρους, γ additur in margine a l m. 2) παρα. Ulti-  
mum α rescriptum. 3) ἱματίου αὐτοῦ, rescripta, αὐτοῦ prius omisum; ma-  
nus incertae, sed forte primae. 4) ἤψατο αὐτοῦ, a l m. addita in marg.

θάρασει, θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. VIII.  
40 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγῶγου, λέγων  
αὐτῷ, ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.  
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, μὴ φοβοῦ μόνον  
51 πίστευε, καὶ σωθήσεται. ἔλθων δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφήκεν  
εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ  
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. ἔκλειον δὲ πάντες, καὶ  
ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν, μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ  
53 καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. αὐτὸς δὲ  
54 ἐκβαλὼν πάντας ἔξω, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν,  
55 λέγων, ἡ παῖς, ἐγείρου. καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ  
56 ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. καὶ ἐξε-  
στησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ  
γεγονός.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξ-  
ουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν· καὶ ἀπέ-  
στειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ<sup>1)</sup> ἰᾶσθαι  
3 τοὺς ἀσθενεῖς. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, μηδὲν αἰρετε εἰς τὴν ὁδόν·  
μητε ῥάβδους, μητε πήραν, μητε ἄρτον, μητε ἀργύριον, μητε ἀνά  
4 δύο χιτῶνας ἔχειν. καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσελθῆτε, ἐκεῖ μένετε, καὶ  
5 ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι  
ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κουνιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν  
6 ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. <sup>(2)</sup> Ἐξερχόμενοι δὲ  
διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες  
πανταχοῦ.  
7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γενόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· ΚΖ  
καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται  
8 ἐκ νεκρῶν· ὑπό τινων δὲ, ὅτι Ἡλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προ-  
9 φήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν Ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ

1) καὶ. α rescriptum, a l m. 2) Marg. sup. [κς. πε]ρι Ἰωαννον καὶ  
Ἡρωδου. — [κη. πε]ρι των πεντε αρτων και των δυο ιχθυων.

IX. ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω<sup>1)</sup> τοιαῦτα; καὶ ἐξήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγή- 10  
σαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον πόλεως καλουμένης Βηθ-  
σαιδάν. οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος 11  
αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χροῖαν  
ἔχοντας θεραπείας ἴατο.

KII Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐ- 12  
τῷ, ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ  
τοὺς ἀγρούς καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπεισιτισμόν<sup>2)</sup> ὅτι ὠδε ἐν ἐρήμῳ 13  
τόπῳ ἐσμέν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶ-  
πον, οὐκ εἰσὶν ἡμεῖν πλὴν ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μῆτι πορευ-  
θέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν<sup>3)</sup> εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ἦσαν 14  
γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,  
κατακλίνατε αὐτοὺς κλησίας ἀνά πεντήκοντα. καὶ ἐποίησαν οὕτως, 15  
καὶ ἀνέκλειναν ἅπαντας. λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο 16  
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἠλόγησεν αὐτούς, καὶ κατ-  
έκλασεν, καὶ ἐδέιδου τοῖς μαθηταῖς<sup>3)</sup> παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. καὶ ἔφα- 17  
γον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς  
κλασμάτων, κόφινοι δώδεκα.

KΘ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, 18  
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, τίνα  
με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάν- 19  
νην τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν. ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης  
τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὑμεῖς δὲ τίνα με λέ- 20  
γετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν, τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.  
Ὁ δὲ ἐπιτειμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδεὶν λέγειν τοῦτο, εἰ- 21  
πάν, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκι- 22  
μασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματαίων,  
καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Ἔλεγεν 23  
δὲ πρὸς πάντας, εἰ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι ἀρνησάσθω

1) ου εγω ακουω. Olim εγω ακουω, vel ακουω. Erasit corrector et re-  
scripsit. 2) αγορασωμεν, sic Codex: Woide αγορασωμεν, male. 3) τοις  
μαθηταις. τοις μα—. rescripta a l m. vel antiqua. Marg. sup. κθ. περι [της  
του Κυριου επερωτησεως] προς τους μαθητας.

ἐαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολου- IX.  
24 θείτω μοι. ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει  
αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐνεκεν ἐμοῦ, οὗτος  
25 σῶσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖτε ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον  
26 ὅλον, ἐαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθεῖς; ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ  
με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυν-  
θήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν  
27 ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν, ἀληθῶς εἰσὶν τινες τῶν ὠδε ἐστώ-  
των, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕω ἂν ἴδωσιν τὴν βα-  
σιλείαν τοῦ Θεοῦ.

28 Ἐγένετο<sup>1)</sup> δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, Λ  
καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ  
29 ὄρος προσεύξασθαι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ  
εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἑματισμὸς αὐτοῦ λευ-  
30 κὸς ἕξαστράπτων. καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτι-  
31 νες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἱ ὀφθέντες ἐν τῇ δόξῃ ἔλεγον τὴν  
32 ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Ὁ δὲ Πέτρος  
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνῷ· διαγρηγορήσαντες δὲ  
ἰδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστώτας  
33 αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν  
Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὠδε εἶναι·  
καὶ ποιήσωμεν σκηναῖς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ μίαν Μωσῆι, καὶ μίαν  
34 Ἠλείᾳ· μὴ εἰδῶς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο  
νεφέλη καὶ ἐπεσκείασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνου  
35 εἰσελθεῖν εἰς πῆν νεφέλην. καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης,  
λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.  
36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὐρέθη<sup>2)</sup> Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ  
ἐσείγησαν, καὶ οὐδεὶς ἀπήγγειλεν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν  
ἂν ἐωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ΛΛ  
38 ὄρους, συνήνησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ  
ὄχλου ἀνεβόησεν, λέγων, διδάσκαλε, δέουμαί σου, ἐπίβλεψαι ἐπὶ

1) Marg. sup. λ. [περι της μεταμορφωσεως του Ιησου] — λα. περι του  
δαιμονιζομενου. Woide legit δαιμονιαζομενου, male. 2) Woide habet εν-  
ρηθη minus recte.

IX. τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοι ἐστίν· καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα λαμ- 30  
βάνει αὐτὸν, καὶ ἐξέφνης κράξει,<sup>1)</sup> καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ  
ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντριβὸν αὐτόν. καὶ 40  
ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σου, ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνή-  
θησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διε- 41  
στραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν;  
προσάγαγε τὸν υἱόν σου ὧδε. ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἐβόη- 42  
ξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετείμησεν δὲ ὁ  
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ  
ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήρσονται δὲ πάντες ἐπὶ 43  
τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. πάντων δὲ θαναμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν  
οἷς ἐποίει ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, θέσθαι ὑμεῖς 44  
εἰς τὰ ἅτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου  
μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ 45  
ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ  
αἰσθῶνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήμα-  
τος τούτου.

ΛΙΒ  
οβ  
β  
Εἰσηλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μελίων 46  
αὐτῶν. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, 47  
ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἕστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν 48  
αὐτοῖς, ὅς ἐάν δέξητε τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου,  
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, δέχετε τὸν ἀποστείλαντά  
με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος ἐστὶ μέ-  
γας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, ἐπιστάτα, ἰδομέν τινα 49  
ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν,  
ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, μὴ 50  
κωλύετε· ὅς γὰρ οὐκ ἐστὶν καθ' ὑμῶν, ὑπερ ἡμῶν ἐστίν. Ἐγέ- 51  
νετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως  
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν τοῦ πορευέσθαι  
ἐν Ἱερουσαλήμ. καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου ἑαυ- 52  
τοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσηλθὼν εἰς κώμην Σαμαριτῶν, ὥστε ἐτοι-  
μάσαι αὐτῷ. καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πο- 53

1) Marg. sup. λβ. περι των διαλογιζομενω[ν τις μελων].

54 ρευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἴδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκω- IX.  
βος καὶ Ἰωάννης εἶπον, κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ  
55 τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλωσαὶ αὐτούς, ὡς καὶ Ἥλιος ἐποίησεν; στρα-  
50 φεις δὲ ἐπετείμησεν αὐτοῖς. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. οφ  
57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς ΑΙ  
58 αὐτὸν, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐάν ἀπέρχῃ, κύριε. καὶ εἶπεν αὐτῷ  
ὁ Ἰησοῦς, αἱ ἀλώπεκες φωλαιοὺς ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ  
οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει τοῦ  
59 τὴν κεφαλὴν κλείνῃ. Εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον, ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ  
εἶπεν, κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθεῖν πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα  
60 μου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς  
ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ  
61 Θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος, ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον ες  
62 δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. εἶπεν δὲ  
ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, οὐδεὶς ἐπιβαλλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'  
ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστὶν εἰς τὴν βασι-  
λείαν τοῦ Θεοῦ.<sup>1)</sup>

## ΚΕΦ. Ι.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ΛΔ  
ἀπέστειλεν αὐτούς ἀνά δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ος  
2 πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς εἰσερχεσθαι. Ἐλεγεν οὖν πρὸς οη  
αὐτούς, ὁ μὲν θειρισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν  
τοῦ κυρίου τοῦ θειρισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θειρι-  
3 σμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐμ- οφ  
4 μέσω λύκων. Μὴ βαστάξετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑπο- οβ  
5 δήματα· καὶ μηδένα κατα τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἂν οια  
6 οἰκίαν εἰσερχήσθε, πρῶτον λέγετε, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. καὶ ἐάν  
ἢ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτόν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ  
7 δὲ μὴγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψαι. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθί- οβ  
8 μισθοῦ αὐτοῦ ἐστίν· μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς οβγ

1) Marg. λδ. [περι των αναδειχθεντων εβδομηκοντα].

X. ἦν δ' ἂν πόλιν εἰσερχοῦσθαι, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατι-  
 θέμενα ὑμῖν, καὶ θεραπεύεται τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγεται <sup>0</sup>  
<sup>ειδ</sup> αὐτοῖς, ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.<sup>1</sup>) Εἰς ἣν δ' ἂν <sup>10</sup>  
<sup>β</sup> πόλιν εἰσερχοῦσθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλα-  
 τεῖας αὐτῆς, εἰπατε, καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμεῖν ἐκ τῆς <sup>11</sup>  
 πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν ἀπομασσοῦμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο  
 γεινώσκετε, ὅτι ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. λέγω ὑμῖν, <sup>12</sup>  
<sup>ειε</sup> ὅτι Σοδῶμοις ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἢ τῇ πόλει ἐκεί-  
 νῃ. Οὐαὶ σοι, Χοραζεῖν, οὐαὶ σοι, Βηθσαιδᾶ.<sup>2</sup>) ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ <sup>13</sup>  
<sup>ε</sup> Σειδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλοι ἂν ἐν  
 σάκκῳ καὶ σποδῶ καθήμενοι μετενόησαν. πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι <sup>14</sup>  
<sup>ειε</sup> ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. καὶ σὺ, Καπερναοὺμ, ἢ <sup>15</sup>  
<sup>α</sup> ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄβου καταβιβασθήσῃ. Ὁ ὑμῶν <sup>16</sup>  
<sup>ειε</sup> ἀκούων ἐμοῦ<sup>3</sup>) ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ  
<sup>ειε</sup> ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ἐπέστρεψαν δὲ μετὰ χαρᾶς οἱ <sup>17</sup>  
 ἑβδομήκοντα, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν  
 ἐν τῷ ὀνόματι σου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ἔθεώρου τὸν Σατανᾶν ὡς <sup>18</sup>  
 ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. ἰδοὺ, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν <sup>19</sup>  
 τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄψεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν  
 τοῦ ἔχθρου· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαί- <sup>20</sup>  
 ρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνό-  
<sup>ειη</sup> ματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ἐν ταύτῃ τῇ ὥρᾳ ἡγαλ- <sup>21</sup>  
<sup>α</sup> λιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, ἔξομολογοῦμαι σοι,  
 πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ  
 σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ,  
<sup>ειθ</sup> ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς <sup>22</sup>  
<sup>ι</sup> μαθητὰς εἶπεν, πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς  
 γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ  
<sup>εικ</sup> ὁ υἱὸς, καὶ ὃ ἐὰν βούλετε ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς πρὸς <sup>23</sup>  
<sup>ε</sup> τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν, μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ  
 βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλη- <sup>24</sup>

1) Θεου: in Cod. ΘΤ. rescriptum a manu antiqua: quid olim fuerit, non  
 liquet. 2) Βηθσαιδα, sic. Cod. 3) Marg. sup. περι του δαιμ... reliqua in-  
 certa. ο υμων ακουων εμου. rescriptum. Olim εμου ακουων υμας: correxit  
 antiqua manus.

σαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, X.  
 καὶ οὐκ ἤκουσαν.<sup>1</sup>) <sup>ΛΕ</sup>  
<sup>β</sup> 25 Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέγων, <sup>ΛΕ</sup>  
<sup>β</sup> 26 διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς  
 27 αὐτὸν, ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀγαπῶσκέις; Ὁ δὲ ἀποκρι-  
 θεὶς εἶπεν, ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας  
 σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ  
 28 ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. εἶπεν δὲ  
 29 αὐτῷ, ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. Ὁ δὲ θέλων δικαιο- <sup>ειβ</sup>  
<sup>β</sup> οῦν ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;  
 30 Ἐπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ <sup>Λε</sup>  
<sup>ε</sup> Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχῶν, καὶ λησταὶ περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες  
 αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἐμπεσόντα τυγχά-  
 31 νοντα. κατὰ συνκυρίαν δὲ λερεύς τις καταβεννεν<sup>2</sup>) ἐν τῇ ὁδῷ  
 32 ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευῖτης,  
 γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἔλθων καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρήλθεν.  
 33 Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν  
 34 ἐσπλαγγίσθη. καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπι-  
 χέων ἔλεον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος,  
 35 ἡγάγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τῇ  
 αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶ-  
 πεν αὐτῷ, ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν  
 36 τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν πλη-  
 37 σίον δοκεῖ σοι [γ]εγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; ὁ δὲ  
 εἶπεν, ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,  
 πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.  
 38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς <sup>ΛΖ</sup>  
<sup>ε</sup> κώμην τινά· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπέδεξατο αὐτὸν εἰς τὸν  
 39 οἶκον αὐτῆς. καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἢ καὶ παρακαθ-  
 40 εσθεῖσα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. ἡ δὲ  
 Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ εἶπεν, κύ-  
 ρι, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; εἰ-

1) Marg. sup. λε. περι του εμπεσοντος εις του[ς] ληστας]. 2) κατα-  
 βεννεν, pro κατεβαινεν.

- X. πὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ 41  
 Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάξῃ περὶ πολλά· ἐνὸς 42  
 δὲ ἐστὶν χρεῖα. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἧτις οὐκ  
 ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

ΔΙΙ  
 ρκγ  
 ε  
 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς 1  
 ἐπαύσατο, εἶπεν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, κύριε, διδά-  
 ξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς  
 αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ὅταν προσεύχεσθε, λέγετε, πάτερ ἡμῶν 2  
 ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἔλθέτω ἡ βασιλεία  
 σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. τὸν 3  
 ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες 4  
 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν<sup>1)</sup> παντὶ ὀφείλοντι  
 ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ  
 τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ 5  
 πορεύεται πρὸς αὐτὸν μεσουκτιοῦ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, φίλε, χορήσον  
 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, 6  
 καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· καὶ ἐκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς 7  
 εἶπεν, μὴ μοι κόπους πάρεχε· ἦδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία  
 μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί  
 σοι. λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν 8  
 φίλον, διὰ γε τὴν ἀναιδέειαν αὐτοῦ, ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσα χρή-  
 ζει. Καθὼς ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 9  
 εὐρήσεται· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- 10  
 βάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιχθήσεται. Τίνα 11  
 δὲ ἐξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει  
 αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἄν 12  
 αἰτήσῃ ὄδον, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπ- 13  
 ἄρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μάλ-  
 λον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;  
 Καὶ ἦν ἐκβάλλων<sup>2)</sup> δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν.<sup>3)</sup> ἔγενε δὲ, 14

ρκδ  
 ε

1) ἀφίομεν. Sic. α ferscriptum l m. 2) Woide εκβαλλω male, v adest.  
 3) καὶ αὐτο ἦν κωφον· εγενε. rescripta a l m. quao omisit to in εγενετο. Olim  
 καὶ αὐτο ἦν praetermiserat: postea inseruit.

τοῦ δαιμονίου ἐκβληθέντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ XI.  
 15 ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον, ἐν Βεελζεβούλ τῶν ἄρχοντι<sup>1)</sup> τῶν ρκξ  
 16 δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, πῶς δύνα- ρκη  
 ται Σατανᾶς<sup>2)</sup> Σατανᾶν ἐκβάλλειν; Ἐτεροὶ δὲ πειράζοντες, σημειοῦ ρκθ  
 17 ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἰδὼς τὰ διανοήματα αὐ-  
 18 τῶν, εἶπεν αὐτοῖς, πᾶσα βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρη-  
 19 μουταί· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυ-  
 20 τὸν διμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν  
 21 Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκ-  
 22 βάλλω τὰ δαιμόνια, υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐ-  
 23 τοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται. εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμό-  
 24 νια, ἄρα ἐφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ὅταν ὁ ἰσχυρὸς  
 25 καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ  
 26 ὑπάρχοντα αὐτοῦ· Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθῶν νικήσῃ  
 27 αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ ἔρει, ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκύλα  
 28 αὐτοῦ διαδώσιν. ὁ μὲν ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν· καὶ ὁ μὴ  
 29 συναγαγὼν μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ  
 30 ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδραν τόπων, ζητοῦν ἀνάπαν-  
 31 ἦλθον· καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε  
 πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐπτά ἕτερα πνεύματα πονηρότερα  
 ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ  
 ἀνθρώπου ἐκείνου χειρόνα τῶν πρώτων.  
 27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φω-  
 28 νὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε,  
 29 καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπεν, μενοῦν μακάριοι οἱ  
 30 ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες.  
 31 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων ἤρξατο λέγειν, ἡ γενεὰ αὕτη,  
 γενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημειοῦ οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ  
 32 μὴ τὸ σημειοῦ Ἰωανᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωανᾶς σ[η]-  
 33 μειοῦ τοῖς Νινευίταις, οὕτω[ς] ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γε-  
 34 νεᾷ ταύτῃ. βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀν-

XI.  
 ρκξ  
 βρκη  
 ε  
 ρκθ  
 βελ  
 εΛΘ  
 ρλα  
 εM  
 ολβ  
 β

1) τῶν ἀρχοντι. Sic Cod. 2) σατανᾶς· τ rescriptum l m.

XI. δρών τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν  
 περᾶτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον  
 Σολομῶνος ᾤδε. Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει 32  
 μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινουῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν  
<sup>ολγ</sup><sub>β</sub> εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωανᾶ, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωανᾶ ᾤδε. Οὐδεὶς δὲ λύ- 33  
<sup>ολδ</sup><sub>ε</sub> χνον ἄψας εἰς κρυπτήν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν  
 λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ 34  
 σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμὸς σου· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς  
 ᾦ, καὶ ὄλον τὸ σῶμά σου φωτινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾦ, καὶ  
 τὸ σῶμά σου σκοτινόν. σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος 35  
 ἐστίν. εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὄλον φωτινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτι- 36  
 νόν, ἔσται φωτινὸν ὄλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίξῃ σε.  
<sup>MB</sup><sub>β</sub> Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι αὐτὸν ἐρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀρι- 37  
 στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν 38  
 ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπεν δὲ ὁ 39  
 Κύριος πρὸς αὐτὸν, νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτη-  
 ρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπα-  
 γῆς καὶ πονηρίας. Ἀφρονες, οὐκ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν 40  
<sup>ολζ</sup><sub>ε</sub> ἐποίησεν; πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάντα κα- 41  
 θαρὰ ὑμῖν ἐστίν. Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦ- 42  
 ται τὸ ἡδύοσμον<sup>1</sup>) καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθαι  
 τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· ταῦτα δεῖ ποιῆσε, καὶ κείνα μὴ  
<sup>ολζ</sup><sub>β</sub> παραφιέναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρω- 43  
<sup>ολη</sup><sub>β</sub> τοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγο-  
 ραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑπόκριται, ὅτι ἐστὶ 44  
<sup>ολθ</sup><sub>ε</sub> ὡς τὰ μνημεῖα<sup>2</sup>) τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω  
 οὐκ οἶδασιν. Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, διδά- 45  
 σκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις.  
<sup>MIΓ</sup> Ὁ δὲ εἶπεν, καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀν- 46  
 θρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ  
<sup>ολμ</sup><sub>ε</sub> προσψάνεται τοῖς φορτίοις· Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν 47  
 προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ἄρα μαρτυρεῖτε καὶ 48

1) Marg. sup. [μγ. περι τ]ου ταλανισμου των νομικων. 2) Woide male μνημεια.

συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέ- XI.  
 49 κτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖται αὐτῶν τὰ μνημεῖα. διὰ  
 τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας <sup>ομα</sup><sub>ε</sub>  
 50 καὶ ἀποστόλους, ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα  
 ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ κα-  
 51 ταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ  
 ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστη-  
 ρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς <sup>ομβ</sup><sub>ε</sub>  
 52 ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλίδα τῆς γνώ-  
 σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκάλυσατε. <sup>ομγ</sup><sub>ε</sub>  
 53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο<sup>1</sup>) οἱ γραμματεῖς  
 καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ  
 54 κλιόνων, ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, ζητοῦντες θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στό-  
 ματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσουσιν αὐτοῦ.

## Κ Ε Φ. Ι Β.

## CAP. XII.

1 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπα-  
 τεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, <sup>ΜΔ</sup><sub>ε</sub>  
 Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἧτις ἐστίν <sup>ομδ</sup><sub>ε</sub>  
 2 ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστίν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή- <sup>ομε</sup><sub>ε</sub>  
 3 σεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ  
 εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐὲς ἐλαλήσατε ἐν <sup>ομς</sup><sub>β</sub>  
 4 τοῖς ταμίοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς  
 φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ  
 5 ταῦτα μὴ ἔχοντων περισσόν τι ποιῆσαι. ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φο-  
 βηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτείνειν ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβα-  
 6 λειν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. οὐχὶ πέντε  
 στρουθία πωλεῖτε ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἐστὶν ἐπιλελη-  
 7 σμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τριῖς τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι  
 8 ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβείσθε πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. Λέγω δὲ  
 ὑμῖν, πᾶς ὅς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἔμοι ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ

1) Marg. sup. μδ. περι της ζυμης των Φαρισαιων.

XII. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἐμπροσθεν τῶν ἀγγέλων  
 τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ- 9  
 ρηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον 10  
 εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον  
 Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.<sup>1)</sup> Ὅταν δὲ προσφέρωσιν 11  
 ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μερι-  
 μνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἰπητε· τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα 12  
 διδάξῃ ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

ME  
 ρμθ  
 I  
 εν  
 ε  
 Εἶπεν δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ 13  
 μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄν- 14  
 θρωπε, τίς με κατέστησεν δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπεν 15  
 δὲ πρὸς αὐτούς, ὁράτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· ὅτι  
 οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τιλὴ ἢ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων  
 αὐτοῦ.

MS  
 Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, ἀνθρώπου τινὸς 16  
 πλουσίου ἠψόφησεν ἡ χώρα· καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, 17  
 τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; καὶ εἶπεν, 18  
 τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδο-  
 μήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου,  
 καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, ψυχῇ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη 19  
 πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, 20  
 ἄφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σου· ἃ δὲ  
 ἠτοίμασας, τί νι ἐστὶν; οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς 21  
 Θεὸν πλουτῶν. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, διὰ τοῦτο 22  
 ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί  
 ἐνδύσθητε. ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐν- 23  
 δύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ 24  
 θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἐστὶν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς  
 τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;  
 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν 25  
 αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; εἰ οὖν οὕτε ἐλάχιστον δύνασθαι, τί περι τῶν 26  
 λοιπῶν μεριμνᾶται; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς ἀΰξάνει· οὐ κο- 27

1) Marg. sup. μς. περι ου ηυφορησεν η χωρα πλουσιου.

πιᾶ, οὐδὲ νῆθει· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ XII.  
 28 αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. εἰ δὲ τὸν χόρτον σήμερον ἐν  
 ἀργῷ ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλείβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως  
 29 ἀμφιένυσιν, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ  
 30 ζητεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθαι. ταῦτα γὰρ  
 πάντα τὰ ἐθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι  
 31 ζητεῖτε τούτων. πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα  
 32 πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι  
 33 εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλήσατε  
 τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσεται ἑαυτοῖς  
 34 βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θυσσαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρα-  
 35 νοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει.<sup>1)</sup> Ὅπου γάρ  
 35 ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιὰ ὑμῶν ἐστί. Ἔστωσαν  
 36 αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεξωσμένοι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· καὶ  
 ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε  
 ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος αὐτοῦ,  
 37 εὐθέως ἀνοιξάωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν  
 ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώ-  
 38 σετε καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. καὶ  
 εἰάν ἐλθῇ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ, καὶ  
 39 ἐλθὼν εὐρήσῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ  
 39 γεινώσκετε, ὅτι ἡ εἰδὶ<sup>2)</sup> ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ᾠρα ὁ κλέπτῃς ἐρχεται,  
 ἐργηρόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφήκεν διοργῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.  
 40 Καὶ ὑμεῖς οὖν γείνεσθαι ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ᾠρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς  
 41 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχεται. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, κύριε, πρὸς  
 42 ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; εἶ-  
 42 πεν δὲ ὁ Κύριος, τίς ἄρα ἐστὶ ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρό-  
 νιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ  
 43 διδοῦναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος,  
 44 ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ποιῶντα οὕτως. ἀληθῶς λέγω  
 ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.  
 45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, χρονίζει ὁ

1) διαφθεῖρι. Sic pro διαφθεῖρι. 2) η ειδη, pro ει ηδη.



XII. κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παι-  
 δίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι. ἤξει ὁ κύριος τοῦ 46  
 δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ᾧρᾳ ἣ οὐ γινώσκει·  
 καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θή-  
 σει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, 47  
 καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, θαρῆσεται  
 πολλὰς· ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, θαρῆσεται ὀλίγας. 48  
 παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ  
 παρῆθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βα- 49  
 λειν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω  
 βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῆ; Δοκεῖτε ὅτι 50  
 εἰρήνην παρεγενόμεν δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ  
 διαμερισμὸν. ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμε- 51  
 ρισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν· διαμερισθήσεται πα- 52  
 τὴρ ἐφ' υἱῶ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ  
 ἐπὶ μητρὶ· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν 53  
 πενθερὰν αὐτῆς. Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, ὅταν ἴδητε νεφέλην 54  
 ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγεται, ὅτι ὄμβρος ἔρχεται· καὶ  
 γίνεταί οὕτως. καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, ὅτι καύσων 55  
 ἔσται· καὶ γίνεταί. ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, καὶ τοῦ 56  
 οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμά-  
 ζετε; τί δὲ καὶ ἀπ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; Ὡς γὰρ ὑπάγετε 57  
 μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν  
 ἀπαλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ  
 ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πάρχτορι,<sup>1)</sup> καὶ ὁ πάρχτωρ σε βάλη εἰς  
 φυλακὴν. λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως τοῦ καιροῦ καὶ τὸν ἔσχα- 58  
 τον λεπτόν ἀποδῶς.

1) παρχτορι. Sic pro πρχτορι.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ 1  
 τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πειλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν 2  
 αὐτῶν. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖται, ὅτι οἱ 3  
 Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγέ- 4  
 νοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ 5  
 μετανοήσητε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεισθε· Ἡ ἐκείνοι οἱ δέκα καὶ 6  
 ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωᾶμ, καὶ ἀπέκτεινεν 7  
 αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι αὐτοὶ ὀφιλῆται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς 8  
 ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλὴμ; οὐχί, λέγω ὑμῖν· 9  
 ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήσητε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε. Ἐλεγεν δὲ 10  
 ταύτην τὴν παραβολὴν, συκῆν εἶχεν τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ 11  
 πεφυτευμένην· καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν. 12  
 Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργὸν, ἴδου, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν 13  
 καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὐρίσκω· ἐκκοψον οὖν αὐτήν· 14  
 ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, κύριε, 15  
 ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ 16  
 βάλω κόπρια· καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον 17  
 ἐκκόψεις αὐτήν. 18  
 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν· 19  
 καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ, 20  
 καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 21  
 ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν, καὶ εἶπεν αὐτῇ, γύναι, ἀπο- 22  
 λέψου ἀπὸ τῆς ἀσθενείας σου. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· 23  
 καὶ παραχρῆμα ἀνορθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ 24  
 ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀνανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἔθεράπευσεν ὁ 25  
 Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν, ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· 26  
 ἐν αὐταῖς συνερχόμενοι θεραπεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαβ- 27  
 βάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, ὑποκριταί, ἔκα- 28  
 στος ὑμῶν ἐν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὴν ὄνον ἀπὸ 29  
 10\*

XIII. τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίξει; ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραὰμ 18  
οὔσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοὺ, δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ  
ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 1)  
καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμε- 17  
νοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς  
γεινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

<sup>N</sup>  
<sup>εξ</sup>  
<sup>β</sup> "Ἐλεγεν 2) δὲ, τίτι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; καὶ τίτι 18  
ὁμοιώσω αὐτήν; ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρω- 19  
πος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥῆσεν, καὶ ἐγένετο εἰς δέν-  
δρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνουν ἐν τοῖς κλά-  
δοις αὐτοῦ. Πάλιν εἶπεν, τίτι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 20  
ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα 21  
τρία, ἕως οὗ ἐξυμώθη ὄλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ 22  
κώμας διδάσκων, καὶ πορίαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ.

<sup>NA</sup>  
<sup>ρο</sup>  
<sup>β</sup> Εἶπεν 3) δὲ τις αὐτῷ, κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ 23  
εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἀγωνίζεσθαι εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύ- 24  
λης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύ-  
σουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν 25  
θύραν, καὶ ἄρξῃσθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέ-  
γοντες, κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν·  
οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. Τότε ἄρξῃσθε λέγειν, ἐπάγομεν 26  
ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλαταῖαις ἡμῶν ἐδίδαξας.  
καὶ ἐρεῖ, λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ἀπόστῃτε ἀπ' 27  
ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς 28  
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, Ὅταν ὄψῃσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ  
καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ,  
ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω· καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 29  
δυσμῶν, καὶ βοῦβᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλειθήσονται 4) ἐν τῇ βασι-  
λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἐσονται πρῶτοι, καὶ 30  
εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἐσονται ἔσχατοι.

<sup>NA</sup>  
<sup>ροδ</sup>  
Ἐν 5) αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ προσήλθον τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες 31

1) Marg. sup. v. περι του επερ[ωτησαν]τος [ει ολιγοι] οι σωζομενοι.  
2) Marg. N. sic, male. 3) Marg. NA. sic, sed lege N. 4) Sic MS. Woide  
habet ανακλειθισονται: male. 5) Marg. NA. sic, recte.

αὐτῷ, ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀπο- XIII.  
κτεῖναι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, πορευθέντες εἰπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ,  
ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον,  
καὶ τῇ τρίτῃ τελιοῦμαι. πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ  
τῇ ἔχόμενῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέ-  
σθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτεν- 90E  
νουσα τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους  
πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναῖξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρό-  
πον ὕρως τὰ ἑαυτῆς νοσσιὰ ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἤθε-  
35 λήσατε; ἰδοὺ, ἀφίετε ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν· λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐ  
μὴ ἴδητέ με ἕως ἂν ἤξῃ, ὅτε εἴπητε, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν  
ὀνόματι Κυρίου.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

## CAP. XIV.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν τινος τῶν ἀρχόν- 91B  
των τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρα- 90S  
τηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπὸς τις ἦν ὑδρωπικὸς ἐμ-  
2 προσθεν αὐτοῦ· καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομι-  
κοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, εἰ ἐξεστὶν τῷ σαββάτῳ θεραπεύ-  
3 ειν; οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἴασατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν.  
4 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τίνος ὑμῶν ὁ υἱὸς ἢ βοῦς 90S  
εἰς φρέαρ πεσεῖτε, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸ τῇ ἡμέρᾳ  
5 τοῦ σαββάτου; καὶ οὐκ ἰσχυσαὶ ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς  
6 ταῦτα.  
7 "Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς 91F  
8 τὰς πρωτοκλησίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, ὅταν κλη-  
9 θῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῆς εἰς τὴν πρωτοκλη-  
10 σίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ  
ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, δὸς τούτῳ τόπον·  
11 καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ ἀισχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. Ἄλλ'  
ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα  
ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, εἴπη σοι, φίλε, προσανάβηθι ἀνώ-

XIV.

<sup>ε</sup> 909

τερον. Τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοί. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκόντι<sup>1)</sup> 12 αὐτὸν, ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δίκνον, μὴ φῶνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσιν, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῆς δοχήν, κάλει πτωχούς, ἀναπίρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· καὶ μακάριος ἔσῃ· ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, μακάριος, ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

NΔ

ρπα

<sup>ε</sup>

Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ἄνθρωπός τις ἐποίησεν δίκνον μέγα, καὶ 10 ἐκάλεσεν πολλοὺς· καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ 17 τοῦ δίκνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, ἔρχεσθαι, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστιν πάντα. καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτισθε<sup>2)</sup> πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, ἄρῶν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελεῖν καὶ 18 ἰδεῖν αὐτόν· ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. Καὶ ἕτερος εἶπεν, 10 ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἔρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. καὶ ἕτερος εἶπεν, γυναῖκα ἔργημα, καὶ 20 διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος 21 ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδеспότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπίρους καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ δούλος, κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς 23 τὸν δούλον, ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀράγκασον εἰσελεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς 24 τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γέσεται μου τοῦ δειπνου. Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπεν 25 πρὸς αὐτοὺς, εἰτις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ μισεὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέ-

1) κεκληκοντι, pro κεκληκоти. 2) παραιτισθε, pro παραιτεισθαι.

κνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν 14. 27 ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται μου μαθητῆς εἶναι. καὶ ὅς τις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητῆς.

28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομηῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθείστας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ εἰς ἀπαρισμόν; 29 ἵνα μήποτεθέντος αὐτοῦ θ[ε]μελίον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξονται αὐτῷ ἐμπαίξιν, λέγοντες, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἰσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἦ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθείστας πρῶτον βουλευέται εἰ δυνατός ἐστίν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ ἑκοσι χιλιάδων 32 ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; εἰ δὲ μήγε, ἔτι πόρρω αὐτοῦ ὄντος, προσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς 33 ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται μου εἶναι μαθητῆς. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ 34 ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; οὔτε εἰς γῆν, οὔτε εἰς κοκρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὧτα ἀκοῦειν ἀκουέτω.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελώναι καὶ οἱ ἁμαρτω- 2 λοί, ἀκούειν αὐτοῦ. καὶ διεγόγγυον οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, τίς 4 ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλίπει τὰ ἑνενηκονταενναία ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως οὗ εὔρη αὐτό; καὶ εὑρών 5 ἐπιτίθῃσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὔρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 Λέγω ὑμῖν, ὅτι οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτω-

επη

XV. λῶ μετανοοῦντι, ἣ ἐπὶ ἐνενηκονταενναία δικαίοις, οἳ τεινες οὐ  
 χρίαν ἔχουσιν μετανοίας. Ἡ τίς γυνὴ δραγμῶς ἔχουσα δέκα, ἐὰν 8  
 ἀπολέσῃ δραγῆν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰ-  
 κίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως οὔτου εὖρη; καὶ εὐρουσα συν- 9  
 καλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γίτουσας, λέγουσα, συνχάρητέ μοι,  
 ὅτι εὖρον τὴν δραγῆν ἣν ἀπώλεσα. Οὕτως λέγω ὑμῖν, χαρὰ 10  
 γέινεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῶ με-  
 τανοοῦντι.

NZ  
 97

Εἶπεν δὲ, ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ 11  
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ, πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος 12  
 τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον. καὶ μετ' οὐ πολλὰς 13  
 ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώ-  
 ραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώ-  
 τως. Λαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ 14  
 τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο τοῦ ὑστερεῖσθε. καὶ 15  
 πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ  
 ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγρούς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. καὶ ἐπε- 16  
 θύμει γεμῖσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον  
 οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶ- 17  
 πεν, πόσοι μισθιοὶ τοῦ πατρὸς μου περισσεύονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ  
 λειμῶ ἀπόλλυμαι; ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, 18  
 καὶ ἐρῶ αὐτῷ, πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν  
 σου· οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσον με ὡς ἓνα 19  
 τῶν μισθίων σου. καὶ ἀναστὰς ἦλθεν<sup>1)</sup> πρὸς τὸν πατέρα ἑαυ-  
 τοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, ἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐ-  
 τοῦ, καὶ ἐσπλαγγίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχη-  
 λον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, 21  
 πάτερ, ἤμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ  
 ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐ-  
 τοῦ, ἔξενέγκαντες στολὴν τὴν πρώτην, ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε  
 δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· καὶ 23

<sup>1)</sup> καὶ ἀναστὰς ἦλθεν. Olim καὶ ἀναστὰς, omissa voce ἦλθεν. Manus recentior rescripsit super rasura ἀναστὰς ἦλθεν, et καὶ ad marginem lineae praecedentis ascripsit. Omne incertum: forte ε recenti, reliqua a l m.

ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφραν- XV.  
 24 θῶμεν· ὅτι οὗτός μου ὁ υἱὸς νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν· ἦν ἀπο-  
 25 λωλῶς, καὶ ἠύρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ υἱὸς  
 αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγειζεν τῇ  
 26 οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χοιρῶν<sup>1)</sup> καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα  
 27 τῶν παιδῶν, ἐπυνθάνετο τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι  
 ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σι-  
 28 τευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.<sup>2)</sup> ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ  
 ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξεληθὼν παρεκάλει αὐτόν.  
 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δου-  
 λεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἔμοι οὐδέ-  
 30 ποτε ἔδωκας ἔριπον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ. ὅτε δὲ  
 ὁ υἱὸς σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ τῶν πορνῶν  
 31 ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ,  
 τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἔστιν.  
 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νε-  
 κρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν· καὶ ἀπολωλῶς, καὶ ἠύρέθη.

ΚΕΦ. Ιε.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,

CAP. XVI.

Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος NH  
 2 διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. καὶ φω-  
 νήσας αὐτόν εἶπεν αὐτῷ, τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λό-  
 3 γον τῆς οἰκονομίας· οὐ γὰρ δύνησῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν  
 ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφηρεῖτε τὴν οἰκο-  
 4 νομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἐγνων  
 τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωταί με εἰς  
 5 τοὺς οἴκους αὐτῶν. καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα ἕκαστον τῶν χρεοφι-  
 λετῶν<sup>3)</sup> τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγεν τῷ πρώτῳ, πόσον ὀφίλεις τῷ  
 6 κυρίῳ μου; ὁ δὲ εἶπεν, ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐ-  
 τῷ, δέξε σου τὸ γράμμα, καὶ καθείσας ταχέως γράψον πεντή-

1) χοιρῶν, sic pro χορῶν, sed i fere erasum. 2) ἀπελαβεν. ab rescri-  
 ptum. 3) χρεοφιλετων, pro χρεωφειλετων.

XVI. κουτα. "Επειτα ἐτέρῳ εἶπεν, σὺ δὲ πόσον ὀφίλει; ὁ δὲ εἶπεν, 7  
 ἑκατὸν κόρους σείτου. καὶ λέγει αὐτῷ, δέξε σου τὸ γράμμα,  
 καὶ γράψου ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον 8  
 τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος  
 τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γε-  
 νεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω, ποιήσεται ἑαυτοῖς φίλους 9  
 ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλείπῃ, δέξωνται ὑμᾶς εἰς  
 τὰς αἰωνίους σκηνάς. ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πι- 10  
 στὸς ἐστίν. καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστίν.  
 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθαι, τὸ ἀληθινὸν 11  
 τίς ὑμῖν πιστεύσει; καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθαι, 12  
<sup>σηα<sup>1</sup></sup> τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρί- 13  
 οῖς δουλεύειν.<sup>2</sup> ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγα-  
 πήσει· ἢ ἐνὸς ἀ[ν]θέξετε, καὶ τοῦ ἐτέρου καταφρονήσει. οὐ δύ-  
<sup>σηβ<sup>2</sup></sup> νασθαι Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα 14  
 καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐ-  
 τόν. καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς ἐστέ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ- 15  
 πιον<sup>4</sup>) τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν·  
<sup>σηγ<sup>ε</sup></sup> ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὁ 16  
<sup>σηδ<sup>β</sup></sup> Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτε- 17  
 ρον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νό-  
<sup>σηε</sup> μου μίαν κερεάν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ 18  
 καὶ γαμῶν ἐτέραν μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολειυμένην ἀπὸ ἀν-  
 δρὸς γαμῶν μοιχεύει.

<sup>σηθ<sup>ε</sup></sup> Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν 19  
 καὶ βύσσον, εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. πτωχὸς δέ τις ἦν 20  
 ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, εἰλωμένος  
 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς 21  
 τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ  
 ἔλκη αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἀποθανῆναι τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐ- 22  
 τὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· Ἀπέθανεν δὲ καὶ

1) σηα lege σηα. 2) Marg. sup. νθ. περι πλουσιου και Λαζαρου. 3) σηβ  
 lege σηβ. 4) Super v primo, lineola, quasi reduplicacionis.

23 ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. καὶ ἐν τῷ ἄδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς XVI.  
 αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὅρα τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν,  
 24 καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν, πά-  
 τερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψου Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον  
 τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου·  
 25 ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπεν δὲ Ἀβραάμ, τέκνον,  
 μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου σὺ ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ  
 Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυ-  
 26 νᾶσαι. καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα  
 μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἐνθεν πρὸς ὑμᾶςμας,<sup>1</sup>)  
 27 μὴ δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπεν  
 δὲ, ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ  
 28 πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτήρητε αὐ-  
 τοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἐλθῶσιν εἰς τὸν τόπον τούτου τῆς βασά-  
 29 νου· λέγει δὲ αὐτῷ Ἀβραάμ, ἔχουσιν Μωσέα καὶ τοὺς προφη-  
 30 τας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ·  
 ἀλλ' ἐὰν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν.  
 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ, εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν,  
 οὐδὲ ἂν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἀνένδεκτόν ἐστιν<sup>2</sup>) τοῦ μὴ <sup>σηζ<sup>ε</sup></sup>  
 2 ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐὰ δὲ δι' οὐ ἐρχεται. λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ  
 μύλος ὀνικός περικεῖται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξήριπται  
 εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων.  
 3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν δὲ ἁμάρτη ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον <sup>σηη<sup>ε</sup></sup>  
 4 αὐτῷ· καὶ ἐὰν μὲν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς  
 ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σέ, καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ πρὸς  
 5 σέ, λέγων, μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ. Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ  
 6 Κυρίῳ, πρόσθετες ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, εἰ ἔχετε πίστιν,  
 ὡς κόκκου σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, ἐκριζώθητι,

1) προς υμας μας. Sic: μας repetitum. 2) εστιν. εσ rescriptum a  
 manu antiqua: εσ vix legitur, et quaedam literae inter εσ et τιν deletae.

XVII.

<sup>σα</sup><sub>ε</sub> καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ 7  
 ὑμῶν δούλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι  
 ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἔρει εὐθείως, παρελθὼν ἀνάπεσαι· ἀλλ' οὐχὶ ἔρει 8  
 αὐτῷ, ἐτοίμασον τί διπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι,  
 ἕως ἂν φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσε καὶ πίεσαι σύ;  
 μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ, ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; οὐ δοκῶ. 9  
 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα ταῦτα τὰ διαταχθέντα 10  
 ὑμῖν, λέγετε, δούλοι ἀχρῖοὶ ἐσμεν· ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποι-  
 ἡκαμεν.

<sup>β</sup> Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 11  
 αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρίας καὶ Γαλιλαίας. καὶ εἰσερχο- 12  
 μένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήνησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄν-  
 δρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν. καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνήν, λέγοντες, 13  
 Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, πορευ- 14  
 θέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς λεπεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπ-  
 ἄγειν αὐτοὺς, ἐκαθερίσθησαν. εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, 15  
 ὑπέστρεψεν, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. καὶ ἐπε- 16  
 σεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ·  
 καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, οὐχὶ 17  
 οἱ δέκα οὗτοι ἐκαθερίσθησαν; οἱ ἑνναῖα ποῦ; οὐχὶ εὐρέθησαν 18  
 ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗ-  
 τος; καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσω- 19  
<sup>β</sup><sub>ε</sub> κέν σε. Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ 20  
 βασιλεία<sup>1)</sup> τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, οὐκ ἔρχεται ἡ βα-  
 σιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· οὐδὲ ἐροῦσιν, ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ<sup>2)</sup> 21  
<sup>γ</sup><sub>ι</sub> ἐκεῖ. ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. Εἶπεν δὲ  
 πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε ἐπιθυμησεται 22  
 μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶδεν, καὶ οὐχ ὄψεσθαι.  
<sup>δ</sup><sub>β</sub> Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, ἰδοὺ ὧδε, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ διώ- 23  
<sup>ε</sup><sub>ε</sub> ξηται. Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἢ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρα- 24  
<sup>ε</sup><sub>β</sub> νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν<sup>2)</sup> λάμπει, οὕτως ἐστὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν  
 τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ πολλὰ παθεῖν αὐτὸν καὶ ἀποδοκιμα- 25

1) βασιλεία, rescriptum. 2) ουρανόν, ου rescriptum: forte scripsernt  
 υτον pro υπ' ου.

XVII.

26 σθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς <sup>ε</sup><sub>ε</sub>  
 ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ  
 27 ἀνθρώπου. ἦσθιον, ἐπινον, ἐγάμου, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι τῆς ἡμέ-  
 ρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, <sup>η</sup><sub>ι</sub>  
 28 καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὅμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-  
 ραις Λῶτ· ἦσθιον, ἐπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκο-  
 29 δόμουν. ἢ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λῶτ ἀπὸ Σοδομών, ἔβρεξεν θεῖον  
 30 καὶ πῦρ ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ ταῦτα ἐστὶ  
 31 ἢ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ <sup>θ</sup><sub>β</sub>  
 ἡμέρᾳ, ὃς ἐστὶ ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ  
 οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπι-  
 32 στρεφάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύεται τῆς γυναικὸς Λῶτ. ὃς ἐὰν <sup>ι</sup><sub>ι</sub>  
 33 ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν ἀπο-  
 34 λέσει αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταῦτη τῇ νυκτὶ δύο  
 ἔσονται ἐπὶ κλείνης μιᾶς· εἰς παραλημφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος <sup>ια</sup><sub>γ</sub>  
 35 ἀφεθήσεται. δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παρα-  
 36 λημφθήσεται, καὶ ἡ ἕτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέ- <sup>ιβ</sup><sub>ε</sub>  
 γουσιν αὐτῷ, ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ  
 συναχθήσονται οἱ αἰετοί.

ΚΕΦ. ΙΗ.

CAP. XVIII.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσ- <sup>αγ</sup><sub>ε</sub>  
 εὔχεσθαι αὐτοὺς, καὶ μὴ ἐγκακεῖν, λέγων,  
 2 Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄν- <sup>εα</sup><sub>ιδ</sub>  
 3 θρωπον μὴ ἐντροπόμενος. χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρ-  
 4 χετο πρὸς αὐτὸν, λέγουσα, ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. καὶ  
 οὐκ ἠθέληεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν  
 5 Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· διὰ γε τὸ παρ-  
 ἔχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος  
 6 ἐρχομένη ὑπωπιάξῃ με. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, ἀκούσεται τί ὁ κριτὴς  
 7 τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν

XVIII. ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοῶντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ μακροθυμεί ἐπ' αὐτοῖς; λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκ- 8 δίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσει<sup>1)</sup> τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;<sup>2)</sup> εἶπεν δὲ πρὸς τινὰς τοὺς<sup>3)</sup> πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἔξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην.<sup>4)</sup>

ΞΒ "Ἀνθρώποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἰς 10 Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελῶνης. ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαν- 11 τὸν ταῦτα προσήνεκε, ὁ Θεὸς, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμι ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ὁ τελῶ- 12 νης οὗτος. νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶ- 13 μοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέραϊ· ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ, λέγων, ὁ Θεός, ἴλασθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. λέγω ὑμῖν, κατέβη οὐ- 14 τοῦ δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἢ γὰρ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

σιε β Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ 15 οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ 16 εἶπεν, ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς 17 ἂν μὴ δέξητε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

ΞΓ Καὶ ἐπρωτήσεν τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, διδάσκαλε ἀγαθὲ, 18 τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, τί 19 με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. τὰς ἐντολάς 20 οἶδας, μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ κλέψης· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ὁ δὲ εἶπεν, πάντα ταῦτα ἐφύ- 21 λαξα ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἔτι 22 ἐν σοὶ λείπει·<sup>1)</sup> πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ 23 ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἀκού-

1) ευρησει. η rescriptum a 1 m. vel antiqua. 2) γης. c et para του η rescriptum, a 1 m. vel antiqua. 3) Marg. sup. [ξβ. π]ερι του Φαρισαιου και του τελωνου. — [εγ.] περι του επρωτησαντος πλουσιου τον Ιησουν. 4) λειπει, sic pro λειπει. Marg. sup. [ξδ.] περι [του τυφλου].

21 σας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν<sup>XVIII.</sup> δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπεν, πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. εὐκοπώτερον γὰρ ἐστίν, κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς φαφίδος διελθεῖν, 20 ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ 27 ἀκούσαντες, καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπεν, τὰ ἀδύνατα 28 παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστίν παρὰ τῷ Θεῷ. εἶπεν δὲ Πέτρος, 29 ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γο- 30 νεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἐνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ 31 ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώ- 32 του ἀνθρώπου. παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν, καὶ ἐνπεχθήσε- 33 ται,<sup>1)</sup> καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπυθθήσεται, καὶ μαστιγώσαντες 34 ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνήκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχῶν, τυφλὸς τις ἐκά- 36 θητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν· ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομέ- 37 νου, ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται.<sup>2)</sup> καὶ ἐβόησεν λέγων, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν 38 με. καὶ οἱ παράγοντες ἐπετειμουν αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ 39 πολλῶ μᾶλλον ἐκραζεν, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ἐκέ- 40 λευσεν αὐτὸν ἄχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπρω- 41 τησεν αὐτόν, λέγων, τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπεν, κύριε, ἵνα 42 ἀναβλέψω. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου 43 σέσωκέν σε. καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ θυξά- 44 ζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἐδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

1) ενπεχθησεται, pro εμπαιχθησεται. 2) Marg. sup. ξε. περι Ζαχαριου.

## ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

<sup>ΕΒ</sup><sup>σκε</sup> Καὶ εἰσελθὼν διήρηκε τὴν Ἰεριχώ· καὶ εἶδον, ἀνὴρ ὀνόματι <sup>1</sup>  
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος ἦν  
πλούσιος· καὶ ἐξήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστίν, καὶ οὐκ ἠδύ- <sup>3</sup>  
νατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. καὶ προδρα- <sup>4</sup>  
μῶν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκωμοραΐαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ἐκεί-  
νης ἡμέλλεν διέρχεσθαι. καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀνα- <sup>5</sup>  
βλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε,  
σπεύσας καταβῆθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με με- <sup>6</sup>  
ναί. καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. καὶ <sup>7</sup>  
ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες, ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶν ἀν-  
δρῶν εἰσῆλθεν καταλύσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν <sup>8</sup>  
Κύριον, ἰδοὺ, τὰ ἡμῖν<sup>1</sup>) τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι  
τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἰ τινὸς τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετρα-  
πλοῦν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία <sup>9</sup>  
ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστίν.<sup>2</sup>)  
<sup>σκς</sup><sup>Ε</sup> Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι, καὶ σῶσαι τὸ ἀπο- <sup>10</sup>  
λωλός. Ἀκουόντων<sup>3</sup>) δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπεν παρα- <sup>11</sup>  
βολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκῆν αὐ-  
τοῦς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἢ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.  
<sup>Η</sup><sup>σκη</sup><sup>β</sup> Εἶπεν οὖν, ἀνθρωπὸς τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μα- <sup>12</sup>  
κράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.  
<sup>Η</sup><sup>σκθ</sup> Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα <sup>13</sup>  
μνᾶς, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, πραγματεύεσθαι ἐν ᾧ ἔρχο-  
μαι. οἱ δὲ πολιταὶ αὐτοῦ ἐμείσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν <sup>14</sup>  
προσβίαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, οὐ θέλομεν τοῦτον βασι-  
λεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑπιβῆναι αὐτόν λα- <sup>15</sup>  
βόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δού-  
λους τούτους, οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον, ἵνα γνῶ τίς τί διεπρα-

1) τα ἡμῖν, sic pro τα ἡμῖσιν. 2) Marg. sup. ξς. περι του πορευθεν-  
τος λαβεῖν εαυ[τω βασιλειαν]. — ξζ. περι των λαβοντων τας δεκα μν[α]ς.  
3) Woide legit ακουοντων: male.

<sup>10</sup> γματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ XIX.  
<sup>17</sup> σου προσηργάσατο δέκα μνᾶς. καὶ εἶπεν αὐτῷ, εὖ, ἀγαθὲ δουλε·  
ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθαι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα  
<sup>18</sup> πόλεων. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποί-  
<sup>19</sup> ησεν πέντε μνᾶς. εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ, καὶ σὺ γείνου ἐπάνω πέντε  
<sup>20</sup> πόλεων. καὶ ἕτερος ἦλθεν, λέγων, κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἦν  
<sup>21</sup> εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἀνθρω-  
πος ἀστυγὸς εἶ. αἴρεις ὃ οὐκ ἔθνηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπει-  
<sup>22</sup> ρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ  
δουλε. ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἀνθρωπος ἀστυγὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθνηκα,  
<sup>23</sup> καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα· καὶ διατί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύ-  
ριον ἐπὶ τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἀνέπραξα;  
<sup>24</sup> καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ  
<sup>25</sup> δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. καὶ εἶπον αὐτῷ, κύριε, ἔχει  
<sup>26</sup> δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· <sup>σλβ</sup>  
<sup>27</sup> ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν <sup>σλα</sup>  
τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦ-  
σαι ἐπ' αὐτούς, ἀράγετε ἄθε, καὶ κατασφάζετε ἔμπροσθέν μου. <sup>ε</sup>  
<sup>28</sup> Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱε- <sup>σλβ</sup>  
ροσόλυμα. <sup>β</sup>  
<sup>29</sup> Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγεισεν εἰς Βηθθαγῆ καὶ Βηθανίαν, <sup>ΞΠ</sup>  
πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μα-  
<sup>30</sup> θητῶν αὐτοῦ, εἰπὼν, ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ  
εἰσπορευόμενοι εὐρήσεται πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώ-  
<sup>31</sup> ποτε ἀνθρώπων ἐκάθεισεν· λύσαντες ἀράγετε αὐτόν. καὶ εἰάν τις  
ὑμᾶς ἐρωτᾷ, διατί λύεται; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ  
<sup>32</sup> χρίαν ἔχει. Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶ- <sup>σλγ</sup>  
<sup>33</sup> πεν αὐτοῖς· λύνοντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐ- <sup>β</sup>  
<sup>34</sup> τοῦ πρὸς αὐτούς, τί λύεται τὸν πῶλον; οἱ δὲ εἶπον, ὅτι ὁ κύριος  
<sup>35</sup> αὐτοῦ χρίαν ἔχει. καὶ ἤγαγον αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ  
ἐπιρίψαντες<sup>1</sup>) ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπέβιβασαν τὸν  
<sup>36</sup> Ἰησοῦν. πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώσανον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν

1) επιριψαντες, sic pro επιριψαντες.  
CODEX ALEX.



XIX.

<sup>σλδ</sup>  
<sup>α</sup> ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους 37  
 τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες  
 αἰνεῖν τὸν Θεὸν, φωνῇ μεγάλῃ, περὶ πασῶν ὧν ἴδον δυνάμειον,  
 λέγοντες, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· 38  
<sup>σλε</sup>  
<sup>ε</sup> εἰρήνη ἐν οὐρανοῖς, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καὶ τινες τῶν Φαρι- 39  
 σαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν, διδάσκαλε, <sup>1)</sup> ἐπειτίμησον  
 τοῖς μαθηταῖς σου. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, λέγω ὑμῖν, ὅτι, 40  
<sup>σλε</sup>  
<sup>ι</sup> ἐὰν οὗτοι σιωπήσουσιν, οἱ λίθοι κεκραξούνται. Καὶ ὡς ἤγγεισεν, 41  
 ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτήν, λέγων, ὅτι εἰ ἔγνωσ καὶ σὺ, 42  
 καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δ' ἐκρύβη  
 ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου· ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, <sup>2)</sup> καὶ περιβα- 43  
 λούσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ  
 συνέξουσίν σε πάντοθεν, καὶ ἑδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν 44  
<sup>σλε</sup>  
<sup>β</sup> σοί. Καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ  
<sup>σλη</sup>  
<sup>α</sup> τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο 45  
 ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων αὐτοῖς, 46  
 γέγραπται, ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν  
<sup>σλδ</sup>  
<sup>α</sup> ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν 47  
 ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἐξήτουν αὐτὸν  
 ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποι- 48  
 ῆσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

## ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

<sup>ΞΘ</sup>  
<sup>σμ</sup>  
<sup>β</sup> Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν 1  
 λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ  
 γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέ- 2  
 γοντες, εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ 3  
 δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐ-  
 τοὺς, ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, καὶ εἰπατέ μοι· τὸ βα- 4  
 πτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ συν- 5

1) Marg. sup. [ξθ. περι ὧν ηρωτησαν τον Ιησουν αρχιερεεις] καὶ πρεσβυτε-  
 ροι. 2) εἰρηνη — ἐπι σε. Correctio l m. quae videtur primo omisisse quae  
 a σου usque ad σου sequuntur, et scripsisse εἰρηνην σου οτι ηξουσιν ημεραι  
 ἐπι σε. Pro ημεραι, Woide male ημερα.

ελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἰπωμεν, ἐξ οὐρα- XX.  
 0 νοῦ, ἔρει, διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἰπωμεν,  
 ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γὰρ  
 7 ἐστὶν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι  
 8 πόθεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ  
 ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.  
 9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· <sup>ο</sup>  
 ἀνθρωπὸς τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο <sup>σμ</sup>  
 10 γοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἰκανοὺς. καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστει-  
 λεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπε-  
 λῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δειραντες αὐτὸν ἐξαπέ-  
 11 στείλαν καινόν. καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ  
 12 κάκεινον δειραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐκαπέστειλαν καινόν. καὶ  
 προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ κάκεινον τραυματίσαντες ἐξέ-  
 13 βαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσω; πέμψω  
 τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσου-  
 14 ται. ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς,  
 λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα  
 15 ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. καὶ ἐκβαλόντες αὐτόν ἐξω τοῦ ἀμ-  
 πελῶνος, ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμ-  
 16 πελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ  
 δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. οἱ δὲ ἀκούσαντες εἶπον, μὴ γένοιτο.  
 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο,  
 'λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς  
 18 'κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον συνθλα-  
 19 σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐξήτη- <sup>σμβ</sup>  
 σαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χει- <sup>α</sup>  
 ρας ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· <sup>2)</sup> ἔγνωσαν γὰρ  
 ὅτι πρὸς αὐτοῦ[ς] τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν.  
 20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομέ- <sup>οα</sup>  
 νους ἑαυτοῦς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς <sup>σμγ</sup>  
 21 τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. καὶ <sup>β</sup>

1) ἐξεδετο, sic pro ἐξεδото. 2) Marg. sup. οβ. περι Σαδδουκαιοιν.

XX. ἐπρωτίησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἐξεστὶν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι, 22 ἢ οὐ; κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, 23 τί με πειράζετε; διζατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπι- 24 γραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἀπό- 25 δοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ 26 οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαναμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

OB Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες 27 ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπρωτίησαν αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, Μω- 28 σῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἐπὶ οὖν ἀδελφοὶ 29 ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος. καὶ ἔλαβεν 30 ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος· καὶ ὁ τρίτος 31 ἔλαβεν αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτά· οὐ κατέλειπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον· ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. ἐν τῇ οὖν 32 ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτά ἔσχον αὐτὴν 33 γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος 34 τούτου γαμοῦσιν καὶ ἐγαμίζονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ<sup>1)</sup> αἰῶ- 35 νος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦ- 36 σιν οὔτε ἐγαμίζονται· οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἐτι δύνανται· ἰσαγγε- 37 λοὶ γὰρ εἰσιν, καὶ οἱ υἱοὶ εἰσιν Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι 38 δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάρου, ὡς λέ- 39 γει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. πάντες γὰρ αὐτῷ 40 ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματειαίων εἶπον, διδά- 41 σκαλε, καλῶς εἶπας. οὐκ ἐτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν. 42 43

σμηδ β

(1) σμηβ

1) Marg. [οἱ ἐπερωτησεῖς πως] ἐστὶν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός. — [οἱ περὶ] τῆς ταῦ δυο λεπτα χηρας. — [οἱ περὶ] τῆς συντελείας.

41 τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν<sup>1)</sup> σου. Δαβὶδ οὖν αὐτὸν XX. 45 κύριον καλεῖ, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱὸς ἐστίν; Ἀκούοντος δὲ παντὸς 46 τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμ- 47 ματῶν τῶν θελούντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ φιλοῦντων 48 ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω- 49 γαῖς, καὶ πρωτοκλησίας ἐν τοῖς δῖπνοις· οἱ κατεσθίουσιν τὰς 50 οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ<sup>2)</sup> προσεύχονται. οὗτοι 51 λήμψονται περισσότερον κρίμα.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

1 Ἀναβλέψας δὲ ἰδὲν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυ- 2 λάκιον πλουσίου<sup>3)</sup>· εἶδεν δὲ τιναν<sup>3)</sup> καὶ χήραν πενιχρὰν, βάλλου- 3 σαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ εἶπεν, ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἢ 4 πτωχὴ αὕτη πλεον πάντων ἔβαλεν· ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ 5 περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ, αὕτη δὲ ἐκ 6 τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν. 7 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ 8 ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν, ταῦτα ἂ θεωρεῖται, ἐλεύσονται 9 ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθή- 10 σεται. Ἐπρωτίησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, διδάσκαλε, πότε οὖν 11 ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦτα γείνεσθαι; ὁ 12 δὲ εἶπεν, βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ 13 ὀνόματί μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ, ὁ καιρὸς ἤγγικεν. 14 μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ 15 ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ γενέσθαι ταῦτα πρῶτον, 16 ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, ἐγεφθῆσεται 17 ἔθνος ἐπ' ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. σεισμοὶ μεγά- 18 λοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά 19 τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων 20 πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξου- 21 σιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ

OE σμηβ

σμηβ

σμηβ

1) ποδῶν. Sic MS. Woide habet ποδων: male. 2) Post μακρα, ratura: forte 1 m. μακραν scripsit. 3) τιναν, sic pro τινα.

XXI. βασιλείς καὶ ἡγεμόνας, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ἀποβήσεται δὲ 13  
<sup>σν α</sup> ὑμῖν εἰς μαρτύριον· Θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, μὴ προ- 14  
<sup>β</sup> μελετᾶν ἀπολογηθῆναι· ἐγὼ γὰρ δάσω ὑμῖν στόμα καὶ σο- 15  
 φίαν, ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιπεῖν ἢ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικεί- 16  
 μενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθαι δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν,  
 καὶ συγγενεῶν, καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν· καὶ ἔσεσθαι 17  
 μεισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· καὶ θρήξ ἐκ τῆς 18  
<sup>σν β</sup> κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσε- 19  
<sup>ι</sup> σθαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδῃτε κυκλομένην ὑπὸ στρα- 20  
 τοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγισεν ἡ ἐρήμω- 21  
<sup>σν γ</sup> σεις αὐτῆς. τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ 22  
<sup>β</sup> οἱ ἐμμέσω<sup>1</sup>) αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ 23  
 εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν, 24  
<sup>σν δ</sup> τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἔγγα- 25  
<sup>β</sup> στρῖ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις<sup>2</sup>) ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· 26  
<sup>σν ε</sup> Ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη τῷ λαῷ 27  
<sup>ι</sup> τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσου- 28  
<sup>σν ς</sup> ται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ 29  
<sup>ε</sup> ἔθνων, ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἔθνων. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν 30  
 ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἔθνων,  
 ἐν ἀπορίᾳ, ἥχους θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώ- 31  
 πων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένη· 32  
<sup>σν η</sup> αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. καὶ τότε ὄψονται 33  
<sup>β</sup> τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ, μετὰ δυνάμεως  
 καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γείνεσθαι, ἀνακύψατε 28  
 καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἔγγιζει ἡ ἀπολύτρωσις 29  
 ὑμῶν. καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ 29  
 δένδρα. Ὅταν προσβάλωσιν ἡδη, βλέποντες ἀπ' ἑαυτῶν γινώσκατε, 30  
 διότι ἡδη ἔγγυς τὸ θέρος ἐστίν. οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα 31  
 γεινόμενα, γεινώσκατε ὅτι ἔγγυς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν 32  
 λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γέ-

1) ἐμμέσω, sic ut alibi pro ἐν μέσω. 2) θηλαζούσαις. Woide legit θηλα-  
 ζούσαις: male.

33 νηται. ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ XXI.  
<sup>σν θ</sup> παρέλθωσιν. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε βαρῆθῶσιν αἱ καρ- 1  
 δαίαι ὑμῶν ἐν κρεπάλῃ<sup>1</sup>) καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ  
 35 ἐφνίδιος ἐπιστῆ ἐφ' ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ὥς παρὶς γὰρ[ρ] ἐπε-  
 λεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς πάσης.  
 36 Ἀργυπνεῖτε οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιώθῃται ἐκ-  
 37 προσθεῖν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ  
 διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος διηλιζέτο<sup>2</sup>) εἰς τὸ ὄρος τὸ  
 38 καλούμενον Ἐλαιῶν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ  
 ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

1<sup>2</sup>) Ἦγγειζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα· Καὶ ἐξή-  
<sup>σ ε</sup> τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀναίλωσιν αὐτόν·  
<sup>σ ε α</sup> 3 ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν  
<sup>σ ε β</sup> ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα·  
<sup>σ ε γ</sup> 4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς, τὸ,  
<sup>β</sup> 5 πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ  
 6 ἀργύρια δοῦναι· καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐξήτει εὐκέρειαν τοῦ παρα-  
 δοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.  
 7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα<sup>3</sup>) τῶν ἀζύμων, ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα·  
 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπὼν, πορευθέντες ἐτοι-  
 9 μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, ποῦ θέ-  
 10 λεις ἐτοιμάσασμεν; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἴδου, εἰσελθόντων ὑμῶν  
 εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βα-  
 11 σταζῶν· ἀκολουθήσαται αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ ἔαν εἰσπορεύ-  
 12 εται· καὶ ἔρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, λέγει σοι ὁ διδάσκα-  
 13 μου φάγω· κακῆνος ὑμῖν δείξει ἀνάγκαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ  
 13 ἐτοιμάσατε. ἀπελθόντες<sup>4</sup>) δὲ εἴρου καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ

1) κρεπαλή pro κραιπαλή. εφνίδιος pro αφνίδιος. 2) διηλιζέτο, sic:  
 legendum διηλιζέτο. 3) ἡ ἡμέρα. Sic MS. Woide omisit articulum.  
 4) Marg. sup. [οὗ περι των] φιλονικησαντων [τις μειζων].

XXII. ἠτοίμασαν τὸ πάσχα. καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ 14  
<sup>σξδ</sup> δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, ἐπιθυμία 15  
 ἐπιθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.  
<sup>σξε</sup> Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῆ 16  
<sup>β</sup> ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. καὶ δεξιόμενος τὸ ποτήριον, εὐχα- 17  
 ριστήσας εἶπεν, λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσεται ἑαυτοῖς· λέγω 18  
 γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως  
<sup>σξς</sup> ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρι- 19  
<sup>α</sup> στήσας ἔκλασεν, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, λάβετε, τοῦτο ἐστίν  
 τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖται εἰς  
<sup>σξζ</sup> τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δι- 20  
<sup>β</sup> πυῆσαι, λέγων, τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ  
<sup>σξη</sup> αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ<sup>1)</sup> ὑμῶν ἐκχυννόμενον. Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ 21  
<sup>β</sup> τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. καὶ ὁ μὲν 22  
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὄρισμένον· πλὴν οὐαὶ  
<sup>σξθ</sup> τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ; δι' οὗ παραδίδεται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο 23  
<sup>α</sup> συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλ-  
 λων προάσσειν.  
<sup>σο</sup> Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονικία ἐν αὐτοῖς<sup>2)</sup> τὸ, τίς αὐτῶν δο- 24  
<sup>β</sup> κεῖ εἶναι μείζων. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, οἱ βασιλεῖς τῶν ἔθνων 25  
 κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζουσιν αὐτῶν εὐεργέτε κα-  
<sup>σοα</sup> λοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέ- 26  
<sup>ι</sup> σθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. τίς γὰρ 27  
 μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ  
 δὲ εἰμι ἐμμέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. ὑμεῖς δὲ ἐστέ οἱ δια- 28  
<sup>σοβ</sup> μεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· Καγὼ διατί- 29  
<sup>ε</sup> θημι ὑμῖν διαθήκην, καθὼς διεθτό μοι ὁ πατήρ μου, βασι- 30  
 λείαν, ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βα-  
 σιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθαι<sup>3)</sup> ἐπὶ θρόνων, κρίνοντας τὰς δώ-  
 δεκα φυλάς τοῦ Ἰσραὴλ.

1) το υπερ. ο rescriptum a manu antiqua: inter τ et ο litera una erasa est. 2) εν αυτοις, olim l m. εν εαυτοις, ε erasum. 3) καθησεσθαι, pro καθισθησθε.

31 Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξη-  
 32 τήσατο ὑμᾶς, τοῦ σιναῖσε ὡς τὸν στυον· ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ  
 σου, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου· Καὶ σὺ ποτὲ ἐπιστρέψας  
 33 στήρισον<sup>1)</sup> τοὺς ἀδελφούς σου. Εἶπεν δὲ αὐτῷ, κύριε, μετὰ  
 σου ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.  
 34 ὁ δὲ εἶπεν, λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέ-  
 35 κτωρ, πρὶν ἢ τρίς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναί με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς,  
 ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πῆρας καὶ ὑποδημά-  
 36 των, μὴ τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπεν,<sup>2)</sup> οὐθενός· εἶπεν οὖν  
 αὐτοῖς, ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πῆ-  
 37 ραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορα-  
<sup>σογ</sup> σάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ  
<sup>ι</sup> τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, ὅτι καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ  
<sup>σοδ</sup> 38 τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, κύριε, ἰδοὺ, μάχαιραι  
<sup>θ</sup> 39 ὡδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἱκανόν ἐστιν. Καὶ ἐξελθὼν ἐπο-  
<sup>σοε</sup> ρεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ  
<sup>α</sup> 40 αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐ-  
<sup>σοσ</sup> 41 τοῖς, προσεύχεσθαι μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπε-  
<sup>ι</sup> σπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥσει λίθου βολὴν, καὶ θείσ τὰ γόνατα προσ-  
<sup>σοη</sup> 42 ἤνυετο, λέγων, πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο  
<sup>α</sup> ἀπ' ἐμοῦ· Πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὺν γενέσθω.<sup>3)</sup>  
<sup>σοθ</sup> 45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς,  
<sup>β</sup> 46 εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς,  
 τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς  
 47 πειρασμόν. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμε-  
<sup>σπε</sup> 48 νος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προήραχετο αὐτοὺς, καὶ ἤγγεισεν τῷ  
<sup>δ</sup> 49 Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι  
<sup>σπε</sup> 50 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδω; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ  
<sup>β</sup> ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρα; καὶ ἐπά-  
<sup>σπε</sup> ταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δούλου τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν  
<sup>α</sup>

1) στηρισον, pro στηριξον. 2) ειπεν, sic pro ειπον. 3) Ver. 43, 41 desunt.

XXII.

αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ἔατε ἕως 51  
 σπη  
 αὐτοῦ. καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἴασατο αὐτόν. Εἶπεν 52  
 σπθ  
 αὐτῷ δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ  
 α  
 στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξε-  
 ληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; καθ' ἡμέραν ὄντος μου 53  
 μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ'  
 αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκοτίου. Συλλα- 54  
 βόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρ-  
 χιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ἀψάντων δὲ πῦρ 55  
 ἐμμέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ συναθροισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέ-  
 τρος ἐμμέσῳ αὐτῶν. ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον 56  
 πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπεν, καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ  
 ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν, λέγων, γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. καὶ 57  
 α  
 μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ  
 Πέτρος εἶπεν, ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας 59  
 μιᾶς, ἄλλος τις διωχυρίζετο, λέγων, ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ'  
 αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, ἄν- 60  
 θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐ-  
 τοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ· καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνόησεν τῷ 61  
 Πέτρῳ· Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς 62  
 εἶπεν αὐτῷ, ὅτι, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.  
 καὶ ἐξελθὼν ἕξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσεν πικρῶς. Καὶ οἱ ἄνδρες 63  
 α  
 οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν ἐπέβησαν αὐτῷ, δέροντες. καὶ πε- 64  
 ρικαλύσαντες αὐτόν, ἐτυπτον<sup>2)</sup> αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπη-  
 ρώτων αὐτόν, λέγοντες, προφήτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;  
 καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν. Καὶ ὡς ἐγένετο 65  
 β  
 ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμ-  
 ματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτόν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες,  
 εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπέ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, ἐὰν ὑμῖν εἴπω, 67  
 οὐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ 68  
 μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 69  
 α  
 καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. εἶπουν οὖν πάντες, 70

1) ενεπέξον, pro ενεπαίξον. 2) ετυπτον. Inter o et v litera erasa, forte v.

XXII.

σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτούς ἔφη, ὑμεῖς λέγετε, 51  
 σπη  
 ὅτι ἐγὼ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, τί ἔτι χρίαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ 52  
 σπθ  
 γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXIII.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτόν ἐπὶ τὸν 51  
 2 Πειλάτον. Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, τοῦτον εὐ- 52  
 ρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρον διδύ- 53  
 3 ναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. ὁ δὲ Πειλάτος ἐπη- 54  
 ρώτησεν αὐτόν, λέγων, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀπο- 55  
 4 κριθεὶς αὐτῷ ἔφη, σὺ λέγεις.<sup>1)</sup> Ὁ δὲ Πειλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς 56  
 ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, οὐδὲν εὐρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ 57  
 5 τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, ὅτι ἀνασίει τὸν λαόν, διδάσκων 58  
 καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. 59  
 6 Πειλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλι- 60  
 7 λαῖός ἐστιν· καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, 61  
 ἀνέπεμψεν αὐτόν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτόν ἐν Ἱεροσολύμοις 62  
 8 ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη 63  
 λείαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ 64  
 περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γεινόμενον. 65  
 9 ἐπηρώτα δὲ αὐτόν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο 66  
 10 αὐτῷ. (Ἰστηκείσαν<sup>2)</sup>) δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, εὐτόνως κατη- 67  
 γοροῦντες αὐτοῦ. 68  
 11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτόν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐ- 69  
 τοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτόν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν 70  
 12 αὐτόν Πειλάτῳ. ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε Πειλάτος καὶ ὁ Ἡρώ- 71  
 δης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον γὰρ ἐν ἐχθρᾷ 72  
 13 ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πειλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς 73  
 14 καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ 74  
 μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ 75  
 ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, 76

1) Marg. sup. [σθ. ἐξουθε]νησεις Ηρωδου. 2) ἰστηκείσαν, pro εἰστηκείσαν.

XXIII. ὧν κατηγορεῖτε αὐτοῦ·<sup>1)</sup> ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ 15  
 ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν, καὶ ἰδοῦ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πε-  
 πραγμένου αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. <sup>2)</sup> Ἀνέκρα-  
 ξαν δὲ πανπληθεῖ, λέγοντες, αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν  
 Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ στάσις τινὰ γενομένην ἐν τῇ πό-  
 λει, καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς φυλακὴν. Πάλιν δὲ ὁ Πει-  
 λάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. οἱ δὲ ἐπε-  
 φώνουν, λέγοντες, σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρί-  
 του εἶπεν πρὸς αὐτούς, τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν  
 αἰτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπο-  
 λύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν  
 σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν καὶ τῶν ἀρχιε-  
 ρέων. Ὁ δὲ Πειλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἷτημα αὐτῶν. 24  
 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσις καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυ-  
 λακὴν, ὃν ἠτοῦντο· Τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι  
 αὐτῶν. καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος  
 Κηρυναίου<sup>3)</sup> ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυ-  
 ρόν, φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

II  
 τισ  
 Ἰηκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναι-  
 κῶν, αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. στραφεὶς δὲ πρὸς αὐ-  
 τὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ'  
 ἐμὲ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ὅτι  
 ἰδοῦ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν, μακάριαι αἱ στείραι,<sup>4)</sup> καὶ  
 κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἐθήλασαν. τότε  
 ἄρχωνται λέγειν τοῖς ἄρσεσιν, πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς,  
 καλύψατε ἡμᾶς. ὅτι, εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ  
 ξηρῷ τί γένηται; Ἰγόντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ  
 ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρα-  
 νίου, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ  
 δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, ἄφες αὐτοῖς·

1) αὐτοῦ. αὐ rescriptum I m. 2) Ver. 17 deest. 3) Κηρυναίου, pro Κυρηναιου. 4) στείραι, pro στεῖραι.

XXIII.  
 οὐ γὰρ οἶδασιν τί ποιοῦσιν. Διαμερίζομενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,  
 35 ἔβαλον κλήρους. καὶ ἰσθήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ  
 καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω  
 30 ἑαυτὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπεζον<sup>1)</sup>  
 δὲ αὐτῷ, καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι ὄξος προσφέροντες αὐτῷ,  
 37 καὶ λέγοντες, σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.  
 38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή ἐπιγεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνι-  
 κοῖς καὶ Ῥωμαικοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν  
 Ἰουδαίων.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν,  
 40 λέγων, εἰ σὺ εἰ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτόν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς  
 δὲ ὁ ἕτερος ἐπετείμα αὐτῷ, λέγων, οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν  
 41 τῷ αὐτῷ κρίματι εἰ; καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπρά-  
 42 ξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. καὶ ἔλε-  
 γεν τῷ Ἰησοῦ, μνησθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ  
 43 σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ  
 44 ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἑκτη, καὶ σκότος ἐγένετο  
 45 ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐνάτης. Καὶ ἐσκορτίσθη<sup>2)</sup> ὁ ἥλιος,  
 46 καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον· Καὶ φωνήσας φωνῇ  
 μεγάλη ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ  
 47 πνεῦμά μου. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόν-  
 48 πος οὗτος δίκαιος [ἦν].<sup>3)</sup> Καὶ πάντες οἱ συναρραγενομένοι ὄχλοι  
 49 ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. ἰσθί-  
 κεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συν-  
 ακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, ἀνὴρ  
 51 ἀγαθὸς καὶ δίκαιος. (οὗτος οὐκ ἦν συνακατατιθεμένος τῇ βουλή  
 καὶ τῇ πράξει αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς  
 52 καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οὗτος προσελθὼν  
 53 τῷ Πειλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ ἐνετύ-  
 λιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὐ οὐκ ἦν

1) ενεπεζον. pro ενεπαιζον. 2) εσκορτισθη, sic pro εσκοτισθη. 3) Marg. sup. πβ. περι της αιτησεως του σωμα[τος του Κυριου].

XXIII. οὐδείς οὐπω κείμενος. καὶ ἡ ἡμέρα ἦν παρασκευή, σάββατον ἐπέφω- 54  
<sup>τλδ</sup> σκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθυ- 55  
 θυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς  
<sup>τλε</sup>  
<sup>η</sup> ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ 56  
 μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

## ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

<sup>τλς</sup>  
<sup>α</sup> Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθου<sup>1)</sup> βαθείως ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα, 1  
 φέρονσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, καὶ τεινες σὺν αὐταῖς. εὗρον δὲ 2  
 τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου, καὶ εἰσελθούσαι 3  
 οὐχ εὗρον τὸ σῶμα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπο- 4  
 ρεῖσθαι αὐτάς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐ-  
<sup>τλς</sup>  
<sup>β</sup> ταῖς ἐν αἰσθήσειν<sup>2)</sup> ἀστραπούσαις. Ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐ- 5  
 τῶν, καὶ κλεινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς,  
 τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' 6  
 ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἐτι ὦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέ- 7  
 γων, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀν-  
 θρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-  
<sup>τλη</sup>  
<sup>β</sup> στήναι. καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ρημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψασαι 8  
 ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσιν 9  
<sup>τλθ</sup>  
 τοῖς λοιποῖς. Ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία ἡ 10  
 Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους  
 ταῦτα. καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐ- 11  
 τῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνη- 12  
 μεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθῶνια κείμενα· καὶ ἀπῆλθον<sup>3)</sup>  
 πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν 13  
 πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα  
 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαούς· καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλή- 14  
 λους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμι- 15  
 λεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο

1) ὄρθου. sic pro ορθου. 2) αἰσθησεῖν, pro εσθησεῖν. 3) ἀπῆλ-  
 θον. sic pro ἀπῆλθεν.

16 αὐτοῖς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνώναι XXIV.  
 17 αὐτόν. εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, τείνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλ-  
 λετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἔσται<sup>1)</sup> σκυθρωποί;  
 18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἰς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν, ΠΙ'  
 σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν  
 19 αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ποῖα; οἱ δὲ εἶπον  
 αὐτῷ, τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,  
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ  
 20 λαοῦ· ὅπως τε αὐτὸν παρέδωκαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες  
 21 ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν· ἡμεῖς δὲ ἠλ-  
 πίσομεν ὅτι αὐτὸς ἔστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλά  
 γε σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ'  
 22 οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν  
 23 ἡμᾶς, γενόμεναι ὄρθουσαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὗρουσαι τὸ  
 σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἐωρακέναι, οἱ  
 24 λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τεινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ  
 μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν  
 25 δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς ἑαυτούς, ὧ ἀνόητοι καὶ βρα-  
 δεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦναι ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησεν οἱ προ-  
 26 φῆται· οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς  
 27 τὴν δόξαν αὐτοῦ; καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων  
 τῶν προφητῶν, διεομήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ  
 28 περὶ ἑαυτοῦ. καὶ ἤγγεισαν εἰς τὴν κώμην οὐ ἐπορεύοντο· καὶ  
 29 αὐτὸς προσεποιήσατο πορρωτέρου πορεύεσθαι· καὶ παρεβιάσαντο  
 αὐτόν, λέγοντες, μείνου μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἔστιν,  
 30 καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς. καὶ  
 ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρ-  
 31 τον ἠϋλόγησεν, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. αὐτῶν δὲ διηνοίχ-  
 θησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος  
 32 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, οὐχὶ ἡ καρδία  
 ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διη-  
 33 νοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν

1) ἔσται pro εστε. Post ἔσται quinque literae crasae: forte quia ἔσται bis  
 scriptum.

XXIV. εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς  
 σὺν αὐτοῖς, λέγοντας, ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ᾤφθη Σί- 34  
 μωνι. καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς 35  
 ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰη- 36  
 σοῦς ἔστη ἐμμέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν. ποτηθέν- 37  
 τες δὲ καὶ ἐμφοβοὶ γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. καὶ εἶπεν 38  
 αὐτοῖς, τί τεταραγμένοι ἐστέ; <sup>1)</sup> καὶ διατὶ διαλογισμοὶ ἀναβαίνου-  
 σιν ἐν ταῖς καρδίαις <sup>2)</sup> ὑμῶν; εἰδετε τὰς χεῖράς μου, καὶ τοὺς πόδας 39  
 μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι. ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα  
 σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τοῦτο 40  
 εἰπὼν ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπι- 41  
 στούντων αὐτῷ καὶ θαναμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς, εἶπεν αὐτοῖς,  
 ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ 42  
 μέρος· καὶ λαβὼν ἐνώπιον πάντων ἐφαγεν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, οὐ- 43  
 τοι οἱ λόγοι μου, οὐδὲ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ 44  
 πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προ-  
 φηταῖς καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, 45  
 τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται, 46  
 καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ  
 τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ 47  
 ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.  
 ὑμεῖς δὲ ἐστέ μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν 48  
 ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ 49  
 πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθαι δύνάμιν ἐξ ὕψους. Ἐξήγα- 50  
 γεν δὲ αὐτοὺς ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ,  
 εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέ- 51  
 στη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ αὐτοὶ προσκυ- 52  
 νήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης·  
 καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες <sup>3)</sup> καὶ εὐλογοῦντες τὸν 53  
 Θεόν. ἀμήν.

## ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. 4)

1) εσται, pro este, ut saepe. 2) ἐν ταῖς καρδίαις. Rescripta sunt ε, τ, ς καρ. a prima manu vel antiqua: quia de causa non liquet. 3) ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες. olim αἰνοῦντες solum: nunc, deleto αἰνον, rescriptum, literis εφω αἰνον in marginem extensis. Correctio 2 m. 4) Subscriptio, a manu correctoris antiqui adjecta.

[ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ  
 ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.] \*)

- [α]. περὶ τοῦ ἐγ' Κανᾶ <sup>1)</sup> γάμου.  
 [β]. περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.  
 [γ]. περὶ Νικοδήμου.  
 [δ]. ζήτησεις <sup>2)</sup> περὶ καθαρισμοῦ.  
 ε. περὶ τῆς Σαμαρίτιδος.  
 ς. περὶ τοῦ βασιλικοῦ.  
 ζ. περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτώ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθηείᾳ.  
 η. περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.  
 θ. περὶ τοῦ ἐν θαλάσῃ περιπάτου.  
 ι. περὶ τοῦ τυφλοῦ.  
 ια. περὶ Λαζάρου.  
 ιβ. περὶ τῆς ἀλιψάσης τὸν Κύριον μύρω.  
 ιγ. περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας.  
 ιδ. περὶ τοῦ ὄνου.  
 ιε. περὶ τῶν προσελθόντων Ἑλλήνων.  
 ις. περὶ τοῦ νιπιῆρος.  
 ιζ. περὶ τοῦ παρακλήτου.  
 ιη. περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

\*) Titulus deest. 1) ἐγ' Κανᾶ, pro ἐν Κανᾶ. 2) ζήτησεις, pro ζητησεις.  
 CODEX ALEX.



# ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κ Α Τ Α Ι Ω Α Ν Ν Η Ν . \*

Κ Ε Φ . Α .

CAP. I.

<sup>α</sup> Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ <sup>1</sup>  
λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, <sup>2</sup>  
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, <sup>3</sup>  
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ <sup>4</sup>  
φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπε- <sup>5</sup>  
σταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. οὗτος ἦλθεν εἰς <sup>6</sup>  
μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστευ- <sup>7</sup>  
σωσιν δι' αὐτοῦ. οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ <sup>8</sup>  
περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄν- <sup>9</sup>  
θρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' <sup>10</sup>  
αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ <sup>11</sup>  
οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς <sup>12</sup>  
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ.  
οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος <sup>13</sup>  
ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγενήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ <sup>14</sup>  
ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς  
μονογενοῦς παρὰ πατρός,) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. Ἰωάν- <sup>15</sup>  
νης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγεν λέγων, οὗτος ἦν ὃν <sup>16</sup>  
εἶπον, ὃ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἐμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶ- <sup>17</sup>  
τός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβο- <sup>18</sup>  
μεν καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη, ἡ <sup>19</sup>  
χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρα-

\* Titulus olim adfuit.

κεν ἴσως· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, <sup>1</sup>  
<sup>19</sup> ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου· <sup>2</sup>  
ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευῖτας <sup>3</sup>  
<sup>20</sup> πρὸς αὐτὸν, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, σὺ τίς εἶ; καὶ ὁμολόγησεν, <sup>4</sup>  
καὶ οὐκ ἠρώησατο· καὶ ὁμολόγησεν, ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ Χρι- <sup>5</sup>  
<sup>21</sup> στός. καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, <sup>6</sup>  
<sup>22</sup> οὐκ εἰμὶ. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, οὐ. εἶπον οὖν αὐ- <sup>7</sup>  
τῷ, τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέ- <sup>8</sup>  
<sup>23</sup> γεις περὶ σεαυτοῦ; Ἐφη, ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, εὐ- <sup>9</sup>  
<sup>24</sup> θύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ <sup>10</sup>  
<sup>25</sup> οἱ ἀπεσταλμένοι<sup>1)</sup> ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ ἠρώτησαν αὐ- <sup>11</sup>  
τὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χρι- <sup>12</sup>  
<sup>26</sup> στός, οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰωάν- <sup>13</sup>  
νης λέγων, ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἔστηκεν, ὃν <sup>14</sup>  
<sup>27</sup> ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἐμ- <sup>15</sup>  
προσθέν μου γέγονεν· οὐ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ <sup>16</sup>  
<sup>28</sup> τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν <sup>17</sup>  
<sup>29</sup> τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. Τῇ ἐπαύριον βλέ- <sup>18</sup>  
πει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει, ἰδε ὁ ἄμνος <sup>19</sup>  
<sup>30</sup> τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστιν περὶ <sup>20</sup>  
οὗ ἐγὼ εἶπον, ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονεν, <sup>21</sup>  
<sup>31</sup> ὅτι πρῶτός μου ἦν. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ <sup>22</sup>  
<sup>32</sup> τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρ- <sup>23</sup>  
τύρησεν Ἰωάννης λέγων, ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡς <sup>24</sup>  
<sup>33</sup> περισστερᾶν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐμεινεν ἐπ' αὐτόν]. κἀγὼ οὐκ ᾔδειν <sup>25</sup>  
αὐτόν· ἀλλ' ὁ π[έμ]ψας<sup>2)</sup> με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι <sup>26</sup>  
εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐ- <sup>27</sup>  
<sup>34</sup> τὸν, αὐτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. κἀγὼ ἑώρακα, <sup>28</sup>  
<sup>35</sup> καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἐπαύ- <sup>29</sup>  
ριον πάλιν ἰσθήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ <sup>30</sup>  
<sup>36</sup> δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, ἰδε ὁ ἄμνος <sup>31</sup>  
<sup>37</sup> τοῦ Θεοῦ. καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ

1) οἱ ἀπεσταλμένοι. οἱ ἀπε rescriptum l m. Olim forte omisso οἱ. 2) αὐ-  
τον ἀλλ' ὁ π[έμ]ψας. Videtur l m. scripsisse ἀλλ' ὁ πέμψας, ideoque a re-  
lieto, erasit cetera, et inseruit υτον ἀλλ' ὁ πέμψας.

1. ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38  
 αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ 39  
 ραββί, (ὃ λέγετε μεθερμηνεούμενον, διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέ- 40  
 γει αὐτοῖς, ἔρχεσθαι καὶ ἴδετε. ἦλθον οὖν καὶ ἴδον ποῦ μένει· καὶ  
 παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἦν δὲ 41  
 Ἄνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου-  
<sup>εἰς</sup>  
<sup>α</sup>σάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὐρίσκει 42  
 οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἰδίον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ,  
 εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, (ὃ ἐστὶν μεθερμηνεούμενον, Χριστός·)  
 καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς 43  
 εἶπεν, σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωαῆ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς· ὃς ἐρμηνεύ-  
<sup>εἰ</sup>  
<sup>η</sup>εται Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· 44  
 καὶ εὐρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθεῖ μοι.  
 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαῖδα, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέ- 45  
 τρου. [Εὐρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ,<sup>1)</sup> καὶ λέγει αὐτῷ, ὃν 46  
 ἔγραψεν Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφηταί, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν  
 τὸν υἱὸν Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, ἐκ 47  
 Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, ἔρχου  
 καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, 48  
 καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ  
 ἐστίν. λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ, πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη 49  
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὅντα ὑπὸ  
 τὴν συκῆν, εἰδὼν σε. ἀπεκρίθη Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, ραββί, 50  
 σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη 51  
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι εἰπὸν σοι, ὅτι ἰδὼν σε ὑποκάτω τῆς  
 συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὕψη. καὶ λέγει αὐτῷ, ἀμὴν ἀμὴν 52  
 λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθαι<sup>2)</sup> τὸν οὐρανὸν ἀνεμῶτα, καὶ τοὺς  
 ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν  
 τοῦ ἀνθρώπου.

1) Ναθαναήλ. λ rescriptum. 2) ὄψεσθαι. αἰ pro ε ut saepissime.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας· καὶ <sup>Α</sup>  
 2 ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθη-  
 3 ται αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ  
 4 τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, οἶνον οὐκ ἔχουσιν. καὶ λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-  
 5 σοῦς, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ, γύναι; οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. λέγει ἡ μήτηρ  
 6 αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ  
 ὑδρίαὶ λίθιναι<sup>1)</sup> ἕξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων,  
 7 χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γε-  
 8 μίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγένεσαν αὐτὰς ἕως ἄνω. καὶ λέγει  
 αὐτοῖς, ἀντήλασατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. καὶ ἤνεγκαν.  
 9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, καὶ  
 οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· (οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ  
 10 ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος, καὶ λέγει αὐτῷ, πᾶς  
 ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶ-  
 σιν, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι.  
 11 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐγ' Κανᾶ<sup>2)</sup> τῆς Γα-  
 λιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς  
 12 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοῦμ, <sup>εἰς</sup>  
 αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ <sup>δ</sup>  
 αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμεινεν οὐ πολλὰς ἡμέρας. <sup>Β</sup>  
 13 Καὶ ἔγγυς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ <sup>κ</sup>  
 14 Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς <sup>κα</sup>  
 πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερμα- <sup>δ</sup>  
 15 τιστὰς καθημένους. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάν-  
 τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ  
 τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρε-  
 16 ψεν· καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν, ἄρατε ταῦτα ἐν-  
 τεῦθεν· καὶ μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου.  
 17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, ὁ ζῆ- <sup>κβ</sup>

1) λιθινε. ε pro αι ut saepissime. 2) ἐγ' Κανα, pro εν Κανα.

11. λος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι 18  
καὶ εἶπον αὐτῷ, τί σημεῖον διγνύεις<sup>1)</sup> ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;  
<sup>κδ</sup> αὐτῷ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ 19  
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, τεσσαερά- 20  
κοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέ-  
ραις ἐγερεῖς αὐτόν; ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος 21  
αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐ- 22  
τοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ  
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα, ἐν 23  
τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες<sup>2)</sup> αὐ-  
τοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν 24  
αὐτοῖς,<sup>3)</sup> διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· καὶ οὐ χρεία εἶχεν ἵνα 25  
τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν  
ἐν τῷ αἰθρώπῳ.

## CAP. III.

## ΚΕΦ. Γ.

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, 1  
ἄρχων τῶν Ἰουδαίων. οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν 2  
αὐτῷ, ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐ-  
δεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ  
ἢ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀμὴν 3  
ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν  
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, πῶς δύ- 4  
ναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι<sup>1)</sup> γέροντων; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-  
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτέρου εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; Ἀπε- 5  
κρίθη Ἰησοῦς, ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ  
πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τὸ 6  
γεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστίν· καὶ τὸ γε[γεννη]μένον ἐκ  
τοῦ πνεύματος, πνευμά ἐστι[ν]. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, δεῖ 7  
ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν 8  
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται ἢ ποῦ ὑπά-

1) διγνύεις, pro δεικνύεις. 2) θεωροῦντες. Sic MS. Woido habet  
θεωροῦντες: male. 3) εαυτον αυτοις. Scripserat αυτον εαυτοις l m. sed  
postea correxit. Has inter voces spatium unius literae interest, et e extendit  
in marginem. 4) γεννηθῆναι bis. Olim γεννηθῆναι, correctio 2 m.

9 γει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. Ἀπεκρίθη III.  
10 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; Ἀπε-  
κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ  
11 ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι οἶδαμεν λαλοῦμεν,  
καὶ ὁ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμ-  
12 βάνετε. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω  
13 ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐ-  
ρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν  
14 ἐν τῷ οὐρανῷ.<sup>1)</sup> Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ,  
15 οὕτως δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου. ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων  
16 ἐπ' αὐτόν, μὴ ἀπόλητε,<sup>2)</sup> ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. Οὕτως γὰρ ἠγά-  
πησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω-  
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπολλύηται,<sup>3)</sup> ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰ-  
17 ώνιον. οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον,  
18 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πι-  
στεύων εἰς αὐτόν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι  
19 μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη  
δέ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπη-  
σαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πο-  
20 νηρὰ τὰ ἔργα. Πᾶς<sup>4)</sup> γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ [τ]ὸ φῶς, καὶ  
21 οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα· ὁ δὲ ποιῶν  
τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα,  
22 ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν Ἰησοῦς καὶ οἱ μα-  
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν. καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν  
23 καὶ ἐβάπτισεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ  
Σαλλειμ,<sup>5)</sup> ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγείνοντο καὶ ἐβαπτί-  
24 ζοντο. Οὕτω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.  
25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰου-  
26 δαίου περὶ καθαρισμοῦ. καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον  
αὐτῷ, ῥαββί, ὅς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρ-

1) ὡν ἐν τῷ οὐρανῳ: ὡν prius omissum. Erasisit manus antiqua et rescrip-  
psit, addito ὡν. 2) ἀπολητε pro ἀποληται. ητε rescriptum: quid olim existe-  
rit nunc discerni nequit. Post ητε rasura. 3) ἀπολλυηται, sic. 4) Marg. sup.  
[ε. περι της] Σαμα[ριτιδος]. 5) Σαλλειμ. sic.

III. τύρηκας, ἰδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.  
 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐ-  
 κη δὲν, ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ἡμεῖς μοι 28  
 μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλ-  
 κθ μένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος 29  
 ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ,  
 χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἢ  
 ἐμὴ πεπλήρωται. ἐκείνον δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. ὁ 30  
 ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ἂν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ 31  
 τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμε-  
 νος, ἐπάνω πάντων ἐστίν, καὶ ὁ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τούτο μαρ- 32  
 τυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ὁ λαβὼν αὐ- 33  
 τοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ὃν γὰρ 34  
 ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέ-  
 λ γ λυ λ α  
 τρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ 35  
 πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστευῶν εἰς τὸν υἱόν, 36  
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄφεται ζωὴν, ἀλλ'  
 ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

Ἦς οὖν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς 1  
 λβ πλείονας μαθητὰς ποιεῖ, καὶ βαπτίζει Ἰωάννης· (καίτοιγε αὐτὸς 2  
 Ἰησοῦς οὐκ ἐβάπτισεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ) ἀφῆκεν τὴν Ἰ.υ- 3  
 δαίαν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχε- 4  
 σθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, 5  
 λγ πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἦν 6  
 δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς  
 ὁδοιπορείας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὦρα ἦν ὡς ἕκτη.  
 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ 7  
 ὁ Ἰησοῦς, δός μοι πιεῖν. οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθει- 8  
 σαν εἰς τὴν πόλιν ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. λέγει οὖν αὐτῷ ἡ 9

γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πίνῃ<sup>1)</sup> αἰτεῖς, IV.  
 γυναικὸς Σαμαρεῖτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συνυρῶνται Ἰουδαῖοι Σα-  
 10 μαρεῖταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, ἢ εἶδεις<sup>2)</sup> τὴν  
 δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, δός μοι πιεῖν,  
 11 σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζωῆν. λέγει αὐ-  
 τῷ ἡ γυνὴ, κύριε, οὔτε ἀντλήμα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστίν  
 12 βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζωῆν; Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ  
 πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ  
 13 αὐτοῦ ἔπιεν, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπε-  
 κρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος  
 14 τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ  
 δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ  
 15 δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς  
 16 ζωὴν αἰώνιον. λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ, κύριε, δός μοι τοῦτο  
 17 τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἐρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. λέγει αὐτῇ  
 17 Ἰησοῦς, ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἔλθ' ἐνθάδε. ἀπε-  
 κρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν, οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,  
 18 καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ  
 19 νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἐστίν σου ἀνὴρ· τούτο ἀληθὲς εἶρηκας. λέγει  
 20 αὐτῷ ἡ γυνὴ, κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σὺ. οἱ πατέρες  
 ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ἡμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν  
 21 Ἱεροσολύμοις ἐστίν ὁ τόπος, ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. λέγει αὐτῇ  
 ὁ Ἰησοῦς, γύναι, πιστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὦρα, ὅτι οὔτε ἐν τῷ  
 22 ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσεται τῷ πατρί. ἡμεῖς  
 προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι  
 23 ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ἀλλὰ ἔρχεται ὦρα καὶ νῦν  
 ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθεῖνοι προσκυνῆται προσκυνήσουσιν τῷ πατρί ἐν  
 24 πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιοῦτους ζητεῖ τοὺς προσ-  
 25 κυνούοντας αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνούοντας αὐτόν,  
 25 ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, οἶδα  
 ὅτι Μεσσίας ἔρχεται· (ὁ λεγόμενος Χριστός) ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος,  
 26 ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

1) πιν. Sic pro πιειν. 2) η ειδεις, pro ει ηδεις.

IV. καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι 27  
 μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν, τί ζητεῖς; ἢ, τί  
 λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδρα[ν] αὐτῆς ἢ γυνῆ, 28  
 καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, δεῦτε, 29  
 ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὐ-  
 τὸς ἐστὶν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως; καὶ ἤρχοντο 30  
 πρὸς αὐτόν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ, λέ- 31  
 γοντες, φάββι, φάγε. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ βρωσὶν ἐχω φα- 32  
 γεῖν, ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλ- 33  
 λήλους, μήτις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 34  
 ἐμὸν βρωμά ἐστίν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ  
 τελιωσῶ αὐτοῦ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐτι τετρά- 35  
 μηνός ἐστιν, καὶ ὁ θερισμὸς ἐρχεται; ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπά-  
 ραται τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθαι τὰς χώρας, ὅτι  
 λευκαὶ εἰσὶν πρὸς θερισμόν. ἤδη καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμ- 36  
 βάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπεί-  
 ρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος 37  
 ἐστὶν ὁ ἀληθεύς, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ  
 θερίζων. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκο- 38  
 πιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐ-  
 τῶν εἰσεληλύθατε. ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπί- 39  
 στευσαν εἰς αὐτόν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυ-  
 ναικὸς μαρτυροῦσης, ὅτι εἶπέν μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. ὡς 40  
 οὖν ἦλθον πρὸς αὐτόν οἱ Σαμαρίται, ἡρώτων αὐτόν μῖναι  
 παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. καὶ πολλῶ πλείους 41  
 ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, 42  
 ὅτι οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλίαν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκη-  
 κόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ  
 κόσμου, ὁ Χριστός. Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν 43  
 ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ Ἰη- 44  
 σοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τι-  
 μὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ- 45  
 ξαντο αὐτόν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν  
 Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς

λδ  
 ζ  
 λε  
 α  
 λς  
 ι

IV. 46 τὴν ἑορτῇ. Ἦλθεν οὖν πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, 1  
 ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. 2  
 47 Καὶ ἦν τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἡσθένει ἐν Καπερναούμ. οὐ- 5  
 τὸς ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν,  
 ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτόν, ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐ-  
 48 τοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς  
 πρὸς αὐτόν, ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ μὴ πιστεύσητε.  
 49 λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικὸς, κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθάνειν  
 50 τὸν υἱόν μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. καὶ  
 ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος 1) τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ  
 51 ἐπορεύετο. ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δούλοι αὐτοῦ ἀπήντη-  
 52 σαν αὐτόν, καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες, ὅτι ὁ παῖς αὐτοῦ ζῆ. Ἐπύθετο  
 οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἣ κομψότερον ἔσχεν· καὶ εἶπον αὐτῷ,  
 53 ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ  
 πατήρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ υἱὸς σου  
 54 ζῆ. καὶ ἐπίστευσεν, αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν  
 δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν  
 Γαλιλαίαν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό- 1η  
 2 λυμα. ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, α  
 3 ἢ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ Βηθσεδὰ, πέντε στοᾶς ἔχουσα. ἐν ταύταις  
 4 ἐκδεχομένῳ τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. ἄγγελος γὰρ Κυρίου 2) κατὰ  
 καιρὸν ἐλούετο ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν  
 πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγίης ἐγείνετο, οἷφ  
 5 δῆποι· οὖν κατείχετο νοσήματι 3). %

1) ο ἄνθρωπος. Manus antiqua erasit α in fine lineae, et initio lineae sequentis praeposuit: unde post ο rasura apparet. 2) χωλων — Κυριου. Videtur olim scriptum fuisse, χωλων ξερων αγγελος γαρ Κυριου, quae erasit antiqua vel l m., et ad finem lineae praecedentis posuit quaedam, quaedam ad finem huius lineae, caetera rescripsit. του ante υδατος omisit Woide. 3) νοσηματι. οσηματι rescriptum a l m.

V. ἀσθενία. τοῦτον ἰδὼς ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν 6  
 ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; λέγει αὐτῷ<sup>1)</sup> ὁ 7  
 ἀσθενῶν, κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ, βάλῃ  
 με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ κα-  
 ταβαίνει. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἔγειρε, καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου, 8  
 καὶ περιπάτει. καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρεν τὸν 9  
 κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ  
 ἡμέρᾳ. ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, σάββατόν ἐστιν 10  
 καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβαττον. Ὃς δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ὁ 11  
 ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ πε-  
 ριπάτει. ἠρώτησαν οὖν αὐτόν, τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, 12  
 ἄρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ λαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς 13  
 ἐστίν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦ- 14  
 τα εὗρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ λερῷ, καὶ εἶπεν<sup>2)</sup> αὐτῷ, ἴδε ὑγιῆς  
 γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοι τί γένηται. Καὶ ἀπῆλ- 15  
 θεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ  
 ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, 16  
 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ 17  
 Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ  
 ἐργάζομαι. διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτε- 18  
 ναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίου ἔλεγε τὸν  
 Θεόν<sup>3)</sup>, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ. Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ- 19  
 πεν αὐτοῖς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ  
 οὐδέν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἐκεῖνος ποιεῖ,  
 ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα 20  
 δίδνυσιν<sup>4)</sup> αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δίδξει αὐτῷ ἔργα,  
 ἵνα ὑμεῖς θαναμάξηται. ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ 21  
 ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ 22  
 κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ. ἵνα πάν- 23  
 τες τιμῶσιν τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν

<sup>μ</sup>  
<sup>α</sup>

1) υγιῆς γενέσθαι; λέγει αὐτῷ. 1 m. bis eadem verba scripserat sed omnia  
 deleuit et rescripsit υγιῆς ... γενέσθαι ..... λέγει αὐτῷ ..... Olim pro λέγει  
 αὐτῷ exstabat ἀπεκρίθη. 2) ἠρώτησαν — καὶ εἶ(πεν). Omnia rescripta.  
 Quaedam sine dubio omisaa. 3) Θεόν. Correctio 1 m. 4) δίδνυσιν. pro δεικνυσιν: sic etiam δίδξει pro δειξεί.

24 υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν ἀμὴν <sup>μ</sup>  
 λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων <sup>α</sup>  
 τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρ-  
 χεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.  
 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε  
 οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ  
 26 ἀκούσαντες ζήσονται. Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυ-  
 27 τῷ, οὕτως ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. καὶ  
 ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου  
 28 ἐστίν. Μὴ θαναμάξετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες  
 29 οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκ-  
 πορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς·  
 30 οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύ- <sup>μ</sup>  
 ναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω, κρίνω· <sup>α</sup>  
 καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ  
 31 ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Ἐὰν ἐγὼ μαρ- <sup>μ</sup>  
 32 τυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἐστίν ἀληθῆς. ἄλλος <sup>α</sup>  
 ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθῆς ἐστίν ἡ  
 33 μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς  
 34 Ἰωάννην, καὶ μαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ. ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ <sup>μ</sup>  
 ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα  
 35 ὑμεῖς σωθῆτε. ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων,  
 ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι ἐν τῷ φωτὶ αὐ-  
 36 τοῦ. ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζονα τοῦ Ἰωάννου· τὰ  
 γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκεν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ  
 37 ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλ-  
 38 κεν· καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτὸς μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. <sup>μ</sup>  
 Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόαται,<sup>1)</sup> οὔτε ἴδος αὐτοῦ ἑω- <sup>γ</sup>  
 38 ράκατε. καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχεται μένοντα ἐν ὑμῖν, <sup>μ</sup>  
 39 ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύεται. Ἐρρευ- <sup>α</sup>  
 νάτε τὰς γραφὰς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώ-  
 40 νιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· καὶ  
 41 οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, [ἵ]να ζωὴν ἔχητε. διόξαν παρὰ

1) Sic MS. Woide ἀνεκοαται: male.

V. [ἀ]νθρώπου οὐ λαμβάνω· ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην 42  
 τοῦ Θεοῦ οὐχετε<sup>1)</sup> ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ 43  
 πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνεται με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι  
 τῷ ἰδίῳ, ἐκείνου λήμψεσθαι. Πῶς δύνασθαι ὑμεῖς πιστεῦειν, δό- 44  
 ξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου  
 Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν 45  
 πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠπίκατε.  
 εἰ γὰρ ἐπιστεύεται Μωσεῖ, ἐπιστεύεται ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ 46  
 ἐκεῖνος ἔγραψεν. εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς 47  
 τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

## ΚΕΦ. 6.

## CΑΠ. VI.

<sup>μς</sup>  
<sup>α</sup> Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλι- 1  
 λαιᾶς τῆς Τιβεριάδος· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐθεώ- 2  
<sup>μς</sup>  
<sup>γ</sup> ρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνηλθεν<sup>2)</sup> δὲ εἰς 3  
 τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν 4  
<sup>μη</sup>  
<sup>δ</sup> δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.  
<sup>π</sup>  
<sup>μθ</sup>  
<sup>α</sup> Ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος ὅτι 5  
 πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, πόθεν 6  
 ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων  
 αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ἴδει τί ἐμελλεν ποιεῖν. Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιπ- 7  
 πος, διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκούσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος 8  
 βραχύ τι λάβῃ. λέγει αὐτῷ εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀν- 9  
 δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, ἔστιν παιδάριον ἐν ᾧδε, ὃς ἔχει 10  
 πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς  
 τοσοῦτους; εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. 11  
 ἦν δὲ πολὺς χόρτος ἐν τῷ τόπῳ. Ἀπέπεσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι ἄνδρες<sup>3)</sup>  
 τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη- 12  
 σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ  
 τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη-

1) ουχετε, pro ουκ εχετε. 2) ανηλθεν. 3) οι ανθρωποι ανδρες. Sic legitur in Cod. oi ανροι ανδρες.

ταῖς αὐτοῦ, συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι VI.  
 13 ἀπόλητε. συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνους κλασμά-  
 των ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς  
 14 βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν σημεῖον ὁ  
 Ἰησοῦς, ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχό-  
 15 μενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἐρχε-  
 σθαι καὶ ἀρπάξαι αὐτὸν, ἵνα ποιήσωσιν βασιλεῖα, ἀνεχώρησεν  
 16 ἄλλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβη-  
 17 σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀναβάντες εἰς τὸ  
 πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. καὶ σκο-  
 18 τία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἦ  
 τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο.  
 19 Ἐλληκαότες οὖν ὡσεὶ σταδίους εικοσιπέντε ἢ τριάκοντα, Θ  
 θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ  
 20 ἐγγὺς τοῦ πλοίου γεινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει  
 21 αὐτοῖς, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτόν<sup>1)</sup>  
 εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς  
 22 εἰς ἣν ὑπῆγον. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκώς πέραν τῆς  
 θαλάσσης, εἶδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἔν,  
 καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰη-  
 σοῦς<sup>2)</sup> εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον,  
 23 ἄλλα δὲ ἦλθεν πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου  
 24 ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου· Ὅτε οὖν ἶδεν  
 ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέ-  
 βησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναοῦμ, ζητοῦν-  
 25 τες τὸν Ἰησοῦν. καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἰ-  
 26 πον αὐτῷ, ῥαββί, πότε ᾧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰη-  
 σοῦς καὶ εἶπεν, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι ἴδετε  
 27 σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. ἐρ-  
 γάζεσθε, μὴ τὴν βρωσὶν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσὶν  
 τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου  
 28 ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατήρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. Εἶπον

1) αυτον. α rescriptum est. 2) ο Ιησους, his in Cod.

VI. πρὸς αὐτὸν, τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; ἀπεκριθῆ ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον 29  
 VII. τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἶπον 30  
 VIII. οὖν αὐτῷ, τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πι-  
 IX. στεύσωμέν σοι; τί ἐργάξῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφα- 31  
 X. γον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶν γεγραμμένον, ἄρτον ἐκ τοῦ  
 XI. οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 32  
 XII. σοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν  
 XIII. ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν  
 XIV. ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ 33  
 XV. ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ δίδους ζωὴν τῷ  
 XVI. κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν, κύριε, πάντοτε δὸς ὑμῖν τὸν 34  
 XVII. ἄρτον τοῦτου. εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρ- 35  
 XVIII. τος τῆς ζωῆς· Ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, οὐ μ[η] πεινάσῃ. Καὶ  
 XIX. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε[ε]. ἀλλ' εἰ- 36  
 XX. πον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατε, καὶ οὐ πιστεύετε μοι. Πᾶν ὃ 37  
 XXI. δίδωσίν μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον  
 XXII. πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω· ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐ- 38  
 XXIII. ρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα  
 XXIV. τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πέμ- 39  
 XXV. ψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ,  
 XXVI. ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. τοῦτο γάρ ἐστιν 40  
 XXVII. τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν  
 XXVIII. καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐ-  
 XXIX. τὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγγύζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐ- 41  
 XXX. τοῦ, ὅτι εἶπεν, ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρα-  
 XXXI. νοῦ. καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ 42  
 XXXII. ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει  
 XXXIII. οὗτος, ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκριθῆ οὖν ὁ Ἰη- 43  
 XXXIV. σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, μὴ γογγύζεται μετ' ἀλλήλων. οὐδεὶς 44  
 XXXV. δύναται ἔλθειν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πέμψας με ἐλύσῃ αὐτὸν,  
 XXXVI. καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστιν γεγραμμέ- 45  
 XXXVII. νον ἐν τοῖς προφήταις, καὶ ἔσονται πάντες διδασκαλοὶ Θεοῦ. Πᾶς  
 XXXVIII. οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν τὴν ἀλήθειαν ἐρχε-

46 ται πρὸς με· οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τις ἐώρακεν· εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ VI.  
 47 τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ ἐβ  
 48 πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ἐγ  
 49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον· ἐδ  
 50 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων<sup>1)</sup>, [ἵνα τις ἐξ  
 51 αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ ἐε  
 οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς  
 τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δῶσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν  
 52 ἐγὼ δῶσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλή- ἐς  
 λους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν  
 53 σὰρκα φαγεῖν; εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,  
 54 ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σὰρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐ-  
 55 τοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σὰρκα,  
 καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐ-  
 56 τὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρωσίς, καὶ ἐξ  
 57 τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σὰρκα, καὶ ἐη  
 58 πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέ-  
 59 στείλε με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με,  
 60 κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμὲ. οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ  
 καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ ἀπέ-  
 61 θανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. ταῦτα  
 εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναοῦμ.  
 62 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, σκλη-  
 63 ρός ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; εἰδὼς δὲ ὁ  
 Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύσουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐθ  
 64 εἶπεν αὐτοῖς, τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν  
 65 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ πνεῦ-  
 μά ἐστι τὸ ζωοποιούν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ  
 66 ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν  
 67 τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ἤδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες  
 68 εἰσὶν οἳ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ  
 69

1) καταβαίνων. Quae sequuntur usque ad vocem εν Cap. VIII. 52 desunt in Codice, ex quo duo folia exciderunt.



VI. [ἔλεγε, διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς  
 0γ με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς μου. ἐκ τού- 06  
 του πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ  
 οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτου. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώ- 07  
 0δ α δεκα, μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ Σί- 08  
 μων Πέτρος, κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς  
 αἰωνίου ἔχεις· καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ 09  
 0ε εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς 70  
 ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ  
 ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκα- 71  
 ριῶτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἰς ὧν ἐκ τῶν  
 δώδεκα.

## ΚΕΦ. Ζ.

## CAP. VII.

Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ 1  
 ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰου-  
 2 δαῖοι ἀποκτεῖναι. ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκη-  
 3 νοπηγία. εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, μετάβηθι  
 4 ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου  
 θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς· οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ,  
 5 καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παφῆσι εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον  
 σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον  
 6 εἰς αὐτόν. λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω  
 7 πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστὶν ἔτοιμος. οὐ δύ-  
 8 νатаι ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ  
 περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστὶν. ὑμεῖς ἀνάβητε  
 9 εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύ-  
 10 την, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πεπλήρωται. ταῦτα δὲ εἰπὼν  
 11 αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελ-  
 12 φοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς,  
 ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ  
 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; καὶ γογγυσμὸς πολὺς πε-

[ἐν αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός VII.  
 13 ἐστὶν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, οὐ· ἀλλὰ πλαναῖ τὸν ὄχλον. οὐ-  
 δεὶς μὲντοι παφῆσι ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν  
 Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ  
 15 ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, πῶς  
 16 οὗτος γραμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ  
 17 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ  
 18 πατρὸς ἃ ἐμαυτοῦ λαλῶ. ὁ πατὴρ ἐμαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν  
 19 ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὐ-  
 20 τος ἀληθῆς ἐστὶ, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστὶν. οὐ Μωσῆς  
 21 δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νό-  
 22 μου; τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε,  
 23 δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς  
 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε.  
 25 διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν, οὐχ ὅτι ἐκ  
 26 τοῦ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων· καὶ ἐν σαββάτῳ  
 27 περιτέμνετε ἄνθρωπον. εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν  
 28 σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολατε ὅτι ὄλον  
 29 ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν,  
 30 ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν  
 31 Ἱεροσολυμιτῶν, οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; καὶ  
 ἰδε παφῆσι λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. μήποτε ἀλη-  
 32 θῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός;  
 33 ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἐρη-  
 34 γηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ 05  
 35 διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, κάμῃ οἰδατε, καὶ οἰδατε πόθεν  
 36 εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ  
 37 πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἰδατε· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ'  
 38 αὐτοῦ εἰμι, καὶ ἐπέστειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιά- 06  
 39 σαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐλη- 07  
 40 λυθίει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς 08  
 41 αὐτόν.

VII. [αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μῆτι πλείονα  
 οθ σημεῖα τούτων ποιήσει ἢ οὗτος ἐποίησεν; Ἦκουσαν οἱ Φα- 32  
 ρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστει-  
 λαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐ-  
 π τόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐτι μικρὸν χρόνον μεθ' 33  
 πα ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσατέ 34  
 με, καὶ οὐχ εὐρήσατέ· καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε  
 ἐλθεῖν. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτοὺς, ποῦ οὗτος μέλ- 35  
 λει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν  
 διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν  
 τοὺς Ἑλληνας; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, ζητήσατέ 30  
 με, καὶ οὐχ εὐρήσατέ· καὶ, ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε  
 ἐλθεῖν;

Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἰστήκει 37  
 ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων, ἂν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς  
 με καὶ πινέτω· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, 38  
 ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεῦσουσιν ὕδατος ζῶντος.  
 τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος οὗ ἔμελλον λαμβάνειν 39  
 οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα. Ἄγιον, ὅτι  
 πβ ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου 40  
 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-  
 πγ φήτης. Ἄλλοι ἔλεγον, οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. ἄλλοι δὲ 41  
 ἔλεγον, μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἐρχεται; οὐ- 42  
 χι ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ  
 πδ Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἐρχεται; 43  
 πε Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. Τινὲς δὲ 44  
 ἠθέλον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ'  
 πς αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρ- 45  
 χιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, διατί  
 οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, οὐδέποτε οὕτως 46  
 ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ἀπεκρίθησαν οὖν 47  
 αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; μὴ τις ἐκ τῶν 48  
 ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' 49  
 ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρτατοί εἰσι.]

50 [λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἔλθων νυκτὸς πρὸς αὐτόν, VII.  
 51 εἰς ἃν ἐξ αὐτῶν, μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον,  
 52 ἂν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῶ τί ποιεῖ; ἀ-  
 εκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἰ;  
 ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγερ-  
 53 ται. (Καλ') ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

## ΚΕΦ. Η.

## CAP. VIII.

<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ὄρθρου δὲ πάλιν  
 παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐ-  
 3 τόν· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ἄγρουσι δὲ οἱ γραμμα-  
 τεις καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναικα ἐν μοιχείᾳ κα-  
 4 τελημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ, λέγουσιν αὐτῷ,  
 διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαντοφῶρ μοιχευο-  
 5 μένη. ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας  
 6 λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες  
 αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύ-  
 7 ψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν· ὡς δὲ ἐπέμενον  
 ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, ὁ ἀναμάρτη-  
 8 τος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. καὶ πάλιν  
 9 κάτω κύψας ἔγραψεν εἰς τὴν γῆν. οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ  
 ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλιγνόμενοι, ἔξήρχοντο εἰς καθεῖς, ἀρ-  
 10 ξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατε-  
 11 λείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα. ἀνα-  
 κύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναι-  
 κός, εἶπεν αὐτῇ, ἡ γυνὴ, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου,  
 οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ἡ δὲ εἶπεν, οὐδεὶς, κύριε. εἶπε δὲ αὐ-]

1) Computatione facta, comperimus omnia ab VII, 52 ad VIII, 11 de-  
 fuisse a Codice nostro.

VIII. [τῇ ὁ Ἰησοῦς, οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.)

Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε λέγων, ἐγὼ εἰμι τὸ 12  
φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, οὐ μὴ περιπατήσει ἐν  
τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ 13  
Φαρισαῖοι, σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ  
ἐστιν ἀληθής. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, κὰν ἐγὼ 14  
μαρτυρῶ περὶ ἑαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα  
πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν  
ἐρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω. ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ 15  
οὐ κρίνω οὐδένα. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ 16  
ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας  
με πατήρ. καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι 17  
δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυ- 18  
ρῶν περὶ ἑαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πα-  
π<sup>π</sup>  
τῆρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη ὁ 19  
Ἰησοῦς, οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε,  
καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν.

π<sup>π</sup>  
α Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλα- 20  
κίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι  
π<sup>π</sup>  
οὐκ ἠγάπησεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 21  
σοῦς, ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν  
ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.  
ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει, 22  
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 23  
ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ  
τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τού-  
του. εἶπον οὖν ἡμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις 24  
ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν  
ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, σὺ τίς εἶ; καὶ εἶ- 25  
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. πολλὰ 26  
ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής  
ἐστι, καὶ γὰρ ἠκούσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κό-  
σμῳ. οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγον. εἶπεν οὖν] 27  
28

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε VIII.  
γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ ἀπ' ἑαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ  
29 καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. καὶ ὁ πέμ-  
ψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφήκε με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι  
30 ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος  
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ  
Ἰουδαίους, ἐὰν ὑμεῖς μένητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς  
32 μαθηταὶ μου ἐστέ· καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-  
33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, σπέρμα Ἀβραάμ  
ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις,  
34 ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν  
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλος  
35 ἐστί τῆς ἁμαρτίας. ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς  
36 τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς  
37 ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. οἶδα ὅτι σπέρ-  
μα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος  
38 ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ἐγὼ ὁ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ  
μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ ἑώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν,  
39 ποιεῖτε. ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβρα-  
άμ ἐστι. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε,  
40 τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν. νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀπο-  
κτεῖναι, ἄνθρωπον ὅς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν  
41 ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ὑμεῖς  
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον οὖν αὐτῷ, ἡμεῖς  
ἐκ πορνείας οὐ γεγενήμεθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.  
42 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἰ ὁ Θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν,  
ἠγρυπᾶτε ἄν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω·  
οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἑαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.  
43 διατί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε  
44 ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβό-  
λου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν.  
ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ  
οὐχ ἔστηκεν· ὅτι οὐκ ἐστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλή]

VIII. [τὸ ψεύδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πα-  
 τὴρ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν 4  
 λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ 47  
 ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι  
 ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ 48  
 εἶπον αὐτῷ, οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ,  
 καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ 49  
 ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με.  
 ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. 50  
 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, 51  
 θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. εἶπον οὖν αὐτῷ 52  
 οἱ Ἰουδαῖοι, νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ  
 ἀπέθανε καὶ οἱ προφήται, καὶ σὺ]¹) [λέγεις, ἐάν τις τὸν λό-  
 γον μου τηρήσῃ, [οὐ] μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα.  
 [μὴ] σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθα- 53  
 νεν; καὶ οἱ προφήται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; ἀπε- 54  
 κρίθη Ἰησοῦς, ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἢ δόξα μου οὐδέν  
 ἐστίν· ἐστὶν ὁ πατὴρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε,  
 ὅτι Θεὸς ἡμῶν ἐστίν, καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶδα 55  
 αὐτόν· καὶ ἐάν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν,  
 ψεύστης· ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ 56  
 ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα εἶδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν·  
 καὶ ἶδεν καὶ ἐχάρη. εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, πεν- 57  
 τήκοντα ἔτη οὐκ ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; Εἶπεν αὐ- 58  
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέ-  
 σθαι, ἐγὼ εἰμι. ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· 59  
 Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ  
 μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτως.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

1 Καὶ παράγων ἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. καὶ ἠρώ-<sup>1</sup>  
 τησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, ῥαββεί, τίς ἤμαρ-<sup>2</sup>

1) Vide quae ad VI, 50, annotavimus.

3 τεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γενηθῇ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, IX.  
 οὔτε οὗτος ἤμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ  
 4 ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαν-  
 τός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἐρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-  
 5 8 ζεσθαι. ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς· εἰμι τοῦ κόσμου. ταῦτα εἶ-  
 πὼν, ἐπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ  
 7 ἐπέχρυσεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ, καὶ  
 εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ καὶ νίψαι,  
 ὃ ἐρμηνεύεται¹), ἀπέσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλ-  
 8 θεν βλέπων. Οἱ οὖν γίτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότε-  
 ρον ὅτι προσαιτίας ἦν, ἔλεγον, οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθημένος καὶ  
 9 προσαιτῶν; ἄλλοι ἔλεγον, ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι δὲ, ὅτι ὅμοιος  
 10 αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. ἔλεγον οὖν αὐτῷ,  
 11 πῶς ἀνεψώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν,  
 ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν, καὶ ἐπέχρυσέν μου  
 τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέν μοι, ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ  
 12 Σιλωὰμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. εἶ-  
 13 πον αὐτῷ, ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει, οὐκ οἶδα. ἄγουσιν αὐτόν  
 14 πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν  
 15 πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. πάλιν  
 οὖν ἠρώτων αὐτόν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶ-  
 πεν καὶ αὐτοῖς, πηλὸν μου ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ  
 16 ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινες, οὗ-  
 τος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐστὶν παρὰ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ  
 τηρεῖ²). ἄλλοι ἔλεγον, πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοι-  
 17 αῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. λέγουσιν οὖν  
 τῷ τυφλῷ πάλιν, σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦνοιξέν σου  
 18 τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι προφήτης ἐστίν. οὐκ ἐπί-  
 στευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέ-  
 βλεψεν, ἕως ὅτου ἐφάνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαν-  
 19 τος, καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν³),

1) καὶ νίψαι ὁ ἐρμηνεύεται. Rescripta; olim quantum e vestigijs conicere licet, legebatur ὁ ἐρμηνεύεται: his deletis καὶ νίψαι incertum est, sed transpositum. 2) τηρεῖ, sic pro τηρεῖ. 3) υἱων. Olim ἡμῶν. Correxit 1 m.

IX. ὁ ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη<sup>1)</sup>; πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπε- 20  
κρίθησαν δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον, οἶδαμεν ὅτι οὗτος  
ἐστὶν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, 21  
οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἠνέφξεν<sup>2)</sup> αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδα-  
μεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λα-  
λήσει. ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· 22  
ἦδη γὰρ συνετέθεντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν<sup>3)</sup> ὁμολογήσῃ  
Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, 23  
ὅτι ἡλικίαν ἔχει, καὶ αὐτὸν ἐρωτήσατε. ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου 24  
τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ·  
ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. Ἀπεκρίθη 25  
οὖν ἐκεῖνος, εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὦν,  
ἄρτι βλέπω. εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν, τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου 26  
τοὺς ὀφθαλμούς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, εἶπον ὑμῖν ἦδη, καὶ οὐκ ἤκου- 27  
σατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ  
γενέσθαι; ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, καὶ εἶπον, σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου· 28  
ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωσὴς 29  
ἐλάλησεν ὁ Θεός· τούτου δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη 30  
ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ἐν γὰρ τούτῳ θυμαστὸν ἐστίν, ὅτι  
ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέφξεν μου τοὺς ὀφθαλμούς.  
οἶδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεο- 31  
σεβῆς ἢ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. ἐκ τοῦ αἰῶνος 32  
οὐκ ἤκουσθη, ὅτι ἤνοιξεν τις ὀφθαλμοῦ<sup>4)</sup> τυφλοῦ γεγεννημένου. εἰ 33  
μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐ[κ] ἠδύνατο ποιεῖν οὕδέν. Ἀπεκρίθησαν 34  
καὶ εἶπον αὐτῷ, ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις  
ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον 35  
αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, σὺ πιστεύεις εἰς τὸν  
υἱὸν τοῦ Θεοῦ; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς 36  
αὐτόν; εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ 37  
σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη, πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνη- 38

1) ἐγεννηθη. Olim ἐγεννηθη, inanus antiqua v minusculum superius ascripsit. sic ver. 20. Woide habet ἐγεννηθη: male. 2) ἠνέφξεν, pro ἠνοιξεν. 3) ἵνα εαν τις αυτον. Videtur olim scriptum fuisse ἵνα εαν τις. Correxat 1 m. 4) οφθαλμου. Sic pro οφθαλμου.

30 σεν αὐτῷ. καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον IX.  
ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γέ-  
40 νωνται. Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐ-  
41 τοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη-  
σοῦς, εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε, ὅτι  
βλέπομεν· ἢ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν  
αὐλήν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαλῶν ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτῃς  
2 ἐστίν καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστίν  
3 τῶν προβάτων. τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς  
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ' ὄνομα, καὶ  
4 ἐξάγει αὐτά. καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν  
5 αὐτοῦ. ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ'  
6 αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἄλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν  
7 παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν  
8 λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐ[γ]ώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. [π]άντες ὅσοι ἦλ-  
9 θον πρὸ ἐμοῦ, [κ]λέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν  
10 τὰ πρόβατα. ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσε-  
11 ται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. ὁ κλέ-  
12 πτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλ-  
13 θον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν, καὶ περισσὴν ἔχωσιν. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ  
καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προ-  
12 βάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὐ οὐκ ἐστὶν τὰ  
πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφήσιν<sup>1)</sup> τὰ  
πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτά, καὶ σκορπίζει  
13 τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθός ἐστιν<sup>2)</sup>, καὶ οὐ

1) ἐρχομενον και αφησιν. Videtur primo scriptum fuisse, και αφησιν. correctio antiqua. 2) μισθωτος φευγει οτι μισθος εστιν και ου μελει. Videtur scriptum fuisse olim μισθωτος εστιν και ου μελει. Omisit 1 m. φευγει οτι μισθωτος, deceptus voce μισθωτος, quae bis hic occurrit. μισθος est error correctoris pro μισθωτος.

X. μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· καὶ 14  
 γ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γεινώσκει 15  
 δ με ὁ πατήρ, καὶ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τί-  
 16 θημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν  
 17 ἐκ τῆς ἀυλῆς ταύτης· κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου  
 ἀκούσωσιν· καὶ γενήσεται μία ποιμνὴ, εἰς ποιμνὴν. διὰ τοῦτο ὁ 17  
 πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω  
 αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' 18  
 ἐμαντοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν  
 λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.  
 Σχίσμα οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τού- 19  
 τους. ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, δαιμόνιον ἔχει καὶ μένεται <sup>1)</sup>. 20  
 τί αὐτοῦ ἀκούεται; ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν 21  
 δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοί-  
 γειν; Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμῶν 22  
 ἦν· καὶ περιπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶν- 23  
 τος. ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, ἕως 24  
 ποτε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπέ ἡμῖν παρ- 25  
 ῥησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύ-  
 26 ετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα  
 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γὰρ ἔσται <sup>2)</sup> 27  
 ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβα-  
 28 τα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει, καὶ γινώσκω αὐτὰ· καὶ  
 ἀκολουθοῦσίν μοι, καὶ γινώσκω αἰῶνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ 28  
 μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ  
 τῆς χειρὸς μου. ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέν μοι, μείζον πάν- 29  
 των ἐστίν· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς  
 μου. Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἑσμεν. ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους <sup>30</sup>  
 οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, <sup>31</sup>  
 32 πολλὰ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς μου· διὰ ποῖον  
 αὐτῷ <sup>3)</sup> ἔργον λιθάσεται με; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι 33

1) μένεται, pro μαινεται: ε pro αι ut saepe. 2) ἐσται, pro εστε. αι  
 pro ε ut saepe. 3) αὐτω, pro αὐτων.

X. περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάσομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι X.  
 34 σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,  
 οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγὼ εἶπον, θεοὶ ἐστε;  
 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ  
 36 δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ πατήρ ἠγάσεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς  
 τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς τοῦ Θεοῦ  
 37 εἰμι; εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύεταιί μοι· εἰ δὲ  
 38 ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γινώτε καὶ  
 39 πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. Ἐξήτουν οὖν αὐτὸν <sup>47</sup>  
 40 πάλιν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. ἀπῆλθεν οὖν πάλιν  
 πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βα-  
 41 πτίζων· καὶ ἔμινεν <sup>1)</sup> ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, <sup>48</sup>  
 ὅτι Ἰωάννης μὲν σημειῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάν-  
 42 νης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

## CAP. XI.

1 Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας 1A  
 2 καὶ Μάρθας <sup>2)</sup> τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ <sup>3)</sup>. ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλίψασα τὸν  
 Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θρηξίν <sup>4)</sup> αὐτῆς,  
 3 ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς  
 4 αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς  
 5 εἶπεν, αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης  
 6 τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ἠγάπα δὲ ὁ Ἰη-  
 7 σοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν  
 8 ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.  
 9 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν  
 10 πόλιν <sup>5)</sup>. λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, ῥαββεί, νῦν ἐξήτουν σε λιθάσαι  
 11 οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, οὐχὶ δώδεκα  
 ὥραι εἰσιν τῆς ἡμέρας; εἴαν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προ-

1) ἐμινεν, pro εμινεν, ι pro ει, ut saepe. 2) κώμης Μαρίας καὶ  
 Μαρθας. Primo videtur scriptum ex της κώμης Μαρίας, omissis vocibus  
 καὶ Μαρθας. Addidit igitur scriba lineae praecedenti κώμης literis minuscu-  
 lis, et κώμης Μαρτῆ spongia deletis, rescripsit Μαρίας καὶ Μαρθ. Correx-  
 it l m. 3) αὐτου, sic pro αὐτης. 4) θρηξιν, sic pro θριξιν. 5) πολιν,  
 sic pro παλιν.

XI. κύπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· ἐὰν δέ τις περιπατῇ 10  
 ἐν τῇ νυκτὶ, προσκώπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ταῦτα εἶ- 11  
 πεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται·  
 ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Κύριε, εἰ 12  
 κε[κοίμη]ται, σωθήσεται. εἰρήκει δὲ [ὁ Ἰησοῦς] περὶ τοῦ θανάτου 13  
 αὐτοῦ· ἐκ[εῖ]νοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς [κοι]μήσεως τοῦ ὕπνου λέ-  
 γει. Τότε εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ<sup>1)</sup>, [Λάζα]ρος ἀπέθανεν· 14  
 καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἦμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἄγω- 15  
 μεν πρὸς αὐτόν. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συν- 16  
 μαθηταῖς, ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. ἔλθῶν 17  
 οὖν ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν<sup>2)</sup> εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη<sup>3)</sup>  
 ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, 18  
 ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθει- 19  
 σαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθα καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῶσονται αὐτὰς  
 περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἦ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχε- 20  
 ται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἔκαθ' ἑξέτο. εἶπεν οὖν 21  
 Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτε-  
 θνήκει. ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ 22  
 Θεός. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. λέγει αὐτῷ<sup>23</sup>  
 Μάρθα, οἶδα ὅτι ἀναστήσεται, ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.  
 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. ὁ πιστεύων εἰς 25  
 ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται. καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ 26  
 μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; λέγει αὐτῷ, ὁ Ἰησοῦς<sup>1)</sup>, 27  
 ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον  
 ἐρχόμενος. καὶ ταῦτα εἰπούσα ἀπῆλθεν, καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ τὴν 28  
 ἀδελφὴν αὐτῆς, λάθρα εἰπούσα, ὁ διδάσκαλος παρέσθιν καὶ φωνεῖ  
 σε. ἐκεῖνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρετε ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν<sup>5)</sup>. 29  
 Οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν [κ]άμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ 30  
 ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. [οἱ] οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' 31  
 αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μα-

1) παρησια. αρη rescripta videntur a I m. 2) οὖν ο Ἰησοῦς εἰς Βη-  
 θανίαν. Olim οὖν ο Ἰησοῦς. Correxit I m. 3) ἡμερας ἠδη. Olim ἡμερας  
 tantum. Correctio I m. 4) ο Ἰησοῦς. videtur a I m. rescriptum fuisse, alia  
 voce spongia deleta. 5) ἔρχεται πρὸς αὐτον. Voces πρὸς αὐτον a I m. re-  
 scriptae, integra linea prius deleta: deletae sunt etiam quaedam litterae in  
 fine lineae praecedentis. Fortassis quaedam bis scripta.

ρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγον. XI.  
 32 τες, ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἦ οὖν Μαρία  
 ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν αὐτοῦ εἰς τοὺς  
 πόδας, λέγουσα αὐτῷ, κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέν μου  
 33 ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς οὖν ὡς ἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς  
 συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐβριμήσατο τῷ πνεύ-  
 34 ματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, καὶ εἶπεν, ποῦ τεθίκατε αὐτόν;  
 35 λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς.  
 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ  
 37 αὐτῶν ἔλεγον, οὐκ ἠδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς  
 38 τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν  
 πάλιν ἐβριμούμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχετε εἰς τὸ μνημεῖον, ἦν δὲ σπή-  
 39 λαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. λέγει Ἰησοῦς, ἄρατε τὸν λί-  
 θον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα, κύριε,  
 40 ἦδη ὄξει· τεταρταῖος γὰρ ἔστιν. λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς, οὐκ εἰπὸν σοι.  
 41 ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ἦραν οὖν τὸν λίθον,  
 οὐ ἦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπεν, πάτερ,  
 42 εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου  
 ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσω-  
 43 σιν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγα-  
 44 σεν, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμένος τὰς  
 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κηρίαις<sup>1)</sup>, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιε-  
 δάδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετο ὑπάγειν.  
 45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ  
 46 θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν<sup>2)</sup>, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐ-  
 47 τῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ὅσα ἐποίησεν  
 48 οὗτος Ἰησοῦς. συνῆραγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,  
 καὶ ἔλεγον, τί ποιούμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ ση-  
 48 μεία. ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐ-  
 49 τόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τό-

1) κηραις, pro κειραις: η pro ει ut alibi. 2) ο ἐποίησεν. Olim forte  
 α ἐποίησεν. Correctio 2 m.

XI. τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, ὑμεῖς οὐκ οἰδατε οὐδέν· οὐδὲ 50  
 λογίζεσθαι, ὅτι συμφέρει ἡμῖν, ἵνα εἰς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ  
 τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυ- 51  
 τοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὧν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου,  
 προεφῆτευσεν ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,  
 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ 52  
 τέκνα τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. Ἀπ' ἐκείνης οὖν 53  
 τῆς ἡμέρας συνεβουλευσάντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰησοῦς 54  
 οὖν οὐκ ἔτι παθήσῃα περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλ-  
 θεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ  
 λεγομένην πόλιν, κακεῖ διέτριβεν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.  
 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ 55  
 εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν  
 ἑαυτούς. Ἐξήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων 56  
 ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες, τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς  
 τὴν ἑορτήν; δεδάκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐν- 57  
 τολήν, ἵνα ἐάν τις γνῶ πού ἐστιν, ὅπως πιάσωσιν  
 αὐτόν.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

## CAP. XII.

Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, 1  
 ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς.  
 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δίπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ 2  
 δὲ Λάζαρος εἰς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.  
 Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυ- 3  
 τίμου, ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θρηξίν  
 αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ  
 μύρου.  
 Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκα- 4  
 ριωτῆς, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ 5  
 ἐπράθη τριακοσίων θηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; εἶπεν δὲ τοῦτο, ὅ  
 οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ  
 τὸ γλωσσόκομον εἶχεν, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταξεν. Εἶπεν οὖν 7

ὁ Ἰησοῦς, ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου XII.  
 8 τετήρηκεν αὐτό. τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυ-  
 9 τῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἐγὼ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν 4θ  
 Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστιν· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον,  
 ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ  
 10 Ἰησοῦς. ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον  
 11 ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ  
 ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.  
 12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαν- 9  
 13 τες ὅτι Ἰησοῦς ἐρχεται εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βατὰ φοινίκων,  
 καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἐκραζον λέγοντες, ὡσανυά·  
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.  
 14 Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθεισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστιν 10α  
 15 γεγραμμέν[ον], μὴ φοβοῦ, θύγατρὸς Σειαῖν· [ἰδοῦ], ὁ βασιλεὺς ἐρχε- 5  
 16 ται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθη- 9β  
 17 ται αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν 1  
 ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.  
 18 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὧν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνη-  
 19 σεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· διὰ τοῦτο καὶ  
 20 ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποικημένοι τὸ  
 21 σημεῖον. οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, θεωρεῖτε ὅτι οὐκ  
 ὠφελεῖτε οὐδέν; Ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.  
 22 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων, ἵνα προσκυ- 1E  
 23 νήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ  
 Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέ-  
 24 λουμεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ·  
 25 ἔρχετε<sup>1)</sup> Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰη- 9γ  
 σοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς 1  
 26 τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου 9δ  
 πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, 1  
 27 πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· 9ε  
 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν 7

1) ερχετε, pro ερχεται.



αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· 20  
καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν  
οὐδ' τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχὴ μου 27  
τετάρακται· καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης.  
ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. [π]άτερ, δόξα· 28  
σὸν σου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ  
ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκού- 29  
σας ἔλεγεν βροντήν γεγυμέναι. ἄλλοι ἔλεγον, ἄγγελος αὐτῷ  
λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, οὐ δεῖ ἐμὲ ἢ φωνὴ 30  
αὕτη γέρονεν, ἀλλὰ δεῖ ὑμᾶς. νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου 31  
τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω·  
καὶ ἐάν τις ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐκλύσω πρὸς ἑμαυτόν. 32  
τοῦτο δὲ ἔλεγεν, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. 33  
ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ 34  
Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆ-  
ναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;  
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν 35  
ἐστὶν, περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταβῇ·<sup>1)</sup>  
καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. ὡς τὸ φῶς 36  
ἔχετε, πιστεύεται εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸς φωτὸς γένησθε. ταῦτα ἐλά-  
λησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐ- 37  
τοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς  
αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, 38  
Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου  
τίμι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύνατο πιστεῦναι, ὅτι πᾶ- 39  
σιν εἶπεν Ἡσαΐας, τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ 40  
ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς,  
καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιστραφῶσιν, καὶ ἰάσωμαι αὐ-  
τούς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, ὅτι ἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ 41  
ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων 42  
πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ  
ὠμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. ἠγάπησαν γὰρ τὴν 43

1) καταβῆ, pro καταλαβῆ.

44 δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἰη-  
σοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει  
45 εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεω-  
46 ρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα  
47 πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. καὶ ἐάν τις  
μου ἀκούσῃ τῶν ρημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐ-  
τόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν  
48 κόσμον. ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ρήματά μου,  
ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκείνος κρίνει  
49 αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλά-  
λησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν δέδωκεν,  
50 τί εἶπω καὶ τί λαλήσω· καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώ-  
νιός ἐστιν<sup>1)</sup>. Ἄ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἰρηκέν μοι ὁ πατήρ,  
οὕτως λαλῶ.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

## CAP. XIII.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν  
αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα-  
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγά-  
πησεν αὐτούς.  
2 Καὶ δίπνου<sup>2)</sup> γενομένου, τοῦ τε διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς  
3 τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῶ, εἰδὼς  
ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι  
4 ἀπὸ Θεοῦ ἐξηλθεν καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ἐγείρεται ἐκ τοῦ  
δίπνου, καὶ τίθει τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διεξέωσεν ἑαυτόν·  
5 εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο<sup>3)</sup> νίπτειν τοὺς πόδας  
6 τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεξωσμένος. Ἐρχε-  
ται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκείνος, κύριε, σύ  
7 μου νίπτεις τοὺς πόδας; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὃ ἐγὼ ποιῶ,  
8 σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, οὐ  
μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, ἐάν  
9 μὴ νίψῃς σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος,

1) ἐστίν. τ a l m. rescriptum. 2) δίπνου, pro δειπνου, ut alibi. 3) ἤρξατο. Inter α et τ spatium interest. Forte prius ἤρξατο: ν videtur erasum.

XIII. κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρίαν ἢ 10 τοὺς πόδας νίφασθαι, ἀλλ' ἐστὶν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐ- 11 τόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ. Ὅτε οὖν ἐνι- 12 ψεν τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀνα- πεσῶν, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς <sup>1)</sup>), γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; <sup>2)</sup> Ἰμεῖς φωνεῖτέ με, ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, 13 εἰμι γάρ. Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ 14 διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφίλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ὑπό- 15 δειγμα γὰρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐστὶν δούλος μείζων 16 τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ ἐὰν ποιήτε αὐτά. Οὐ περὶ πάν- 18 των ὑμῶν λέγω· ἐγὼ γὰρ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπήρκεν <sup>3)</sup> ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα 19 ὕταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 20 ὁ λαμβάνων ἄτινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, 21 λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐταράχθη 22 τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησεν κα[ὶ εἶπεν,] ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 23 ὅτι [εἰς] ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μα- 24 θηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακειμένος εἰς ἐκ 25 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰη- 26 σοῦς· νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ 27 λέγει. ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, 28 κύριε, τίς ἐστίν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, ἐκεῖνός ἐστιν ὃ ἐγὼ ἐμβά- 29 ψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰουδα Σίμωνος Ἰσκαριώτη. Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσηλθεν εἰς 30 ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὃ ποιεῖς, ποιήσου τὰ χειρῶν. τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐ-

1) καὶ ἀναπεσῶν πάλιν εἶπεν αὐτοῖς. Margini a correctore ascripta; 1 m. possunt esse. 2) ὑμῖν. v additum a 2 m. quia lineola super i, tecta est. 3) ἐπήρκεν, sic pro ἐπήρκεν.

29 τῷ. τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπὶ <sup>1)</sup>) τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, XIII. ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἀγόρασον ὧν χρίαν ἔχομεν εἰς τὴν 30 ἐορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον 31 ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ ὅτε ἐξῆλθεν. Λέγει ὁ Ἰησοῦς, νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδο- 32 ξάσθη ἐν αὐτῷ. εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς 33 δοξάσει αὐτόν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, 34 ἐτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. ζητήσεται με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθαι ἐλ- 35 θεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγα- 36 πᾶτε ἀλλήλους. ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί 37 ἐστέ, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. λέγει αὐτῷ Σίμων Πέ- 38 τρος, κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς, ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· [ὑ]στερον δὲ ἀκολουθήσεις. 39 [Α]λέγει αὐτῷ Πέτρος, κύριε, διατί οὐ δύνασαι μοι <sup>2)</sup>) ἀκολουθῆ- 40 σαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω. Ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὐ ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ 2 εἰς ἐμὲ πιστεύετε. ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς μου μοναὶ πολ- 3 λαί εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν· ὅτι πορευόμενοι ἐτοιμάσαι 4 τόπον ὑμῖν. καὶ ἐὰν πορευθῶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν 5 ἐρχομαι καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν· ἵνα ὅπου εἰμι 6 ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν 7 οἴδατε. λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· 8 καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς 9 τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. εἰ ἐγνώκειτε, καὶ τὸν πατέ-

1) ἐπι, pro ἐπει. 2) δύνασαι μοι: sic pro δυναμαι σοι.

XIV. ρα μου ἐγνώκειτε ἄν· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτόν, καὶ ἐω-  
 ράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν 8  
 πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς, τοσοῦτον χρό- 9  
 νον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἐγνώκας με Φίλιππε; ὁ ἐωρα-  
 κῶς ἐμὲ, ἐώρακεν τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, δεῖξον ἡμῖν  
 τὸν πατέρα; Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ 10  
 ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ  
 λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. 10  
 πιστεύεται μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα 11  
 αὐτὰ πιστεύεται μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων 12  
 εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κάκεινος ποιήσει, καὶ μείζονα  
 τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι. καὶ 13  
 ὅτι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω· ἵνα  
 δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ἔάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνό- 14  
 ματί μου, τοῦτο ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπάτε με, τὰς ἐντολάς 15  
 τὰς ἐμὰς τηρήσατε. καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλ- 16  
 λον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν  
 αἰῶνα, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λα- 17  
 βεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γει-  
 νώσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἐστί. οὐκ 18  
 ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ 19  
 κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ  
 ζωῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε ὅτι 20  
 ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν.  
 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ 21  
 ἀγαπῶν με· Ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς  
 μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυ-  
 τόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, κύριε, τί γέ- 22  
 γονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζεις<sup>1)</sup> σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ  
 κόσμῳ; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἔάν τις ἀγαπᾷ με, 23  
 τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατὴρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ  
 πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.

1) ἐμφανίζεις: sic pro ἐμφανίζεις.

24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· Καὶ ὁ λόγος  
 ὃν ἀκούετε, οὐκ ἐστὶν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.  
 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· ὁ δὲ παράκλητος, τὸ  
 26 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου,  
 ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶ-  
 27 πον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι  
 ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ τα-  
 28 ρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά, μηδὲ διλιάτω. Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ  
 εἶπον ὑμῖν, ὑπάγω καὶ ἐρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπάτε με,  
 ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατὴρ μεί-  
 29 ζων μου ἐστίν. καὶ νῦν εἰρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν  
 30 γένηται, πιστευσῆται. Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν·  
 31 ἐρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἀρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐ-  
 καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ, οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγω-  
 μεν ἐντεῦθεν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθεῖνῃ, καὶ ὁ πατὴρ μου ὁ γεωργός  
 2 ἐστίν. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρων καρπὸν, αἵρει αὐτό· καὶ  
 πᾶν τὸ καρπὸν φέρων,<sup>2)</sup> καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέ-  
 3 ρῃ. ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν.  
 4 Μίνατε ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται  
 καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως  
 5 οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς  
 τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ, οὕτως φέρει καρ-  
 6 πὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθαι ποιεῖν οὐδέν. ἐὰν μὴ  
 τις μένῃ ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη,  
 καὶ συναρῶσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν, καὶ κέεται.<sup>3)</sup> Ἐὰν  
 7 μείνηται ἐν ἐμοὶ, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μένῃ, ὃ ἐὰν θέλε-

1) πατερα και. Olim πατερα, omisso και. Correctio 2 m.?  
 2) φερων bis: sic pro φερων. 3) κεται, pro καιεται.

τε αἰτήσασθαι, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ 8  
 πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρηται· καὶ γενήσεσθαι ἐμοὶ  
 μαθηταί. καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· 9  
 μένεται ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ἔὰν τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τη- 10  
 ρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολὰς  
 τοῦ πατρὸς μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.  
 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμῇ ἐν ὑμῖν ᾗ, καὶ ἡ 11  
 χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Ἀὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῇ, ἵνα ἀγαπᾶτε 12  
 ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. μείζονα ταύτης ἀ[γά]πην οὐδεὶς 13  
 ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.  
 Ὅτι οἱ φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 14  
 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν τί ποιῆι αὐτοῦ ὁ 15  
 κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ  
 πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθαι, ἀλλ' ἐγὼ 16  
 ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ πόλυν<sup>1)</sup>  
 καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὅτι ἂν αἰτήσητε  
 τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, 17  
 ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ 18  
 πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ 19  
 ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην  
 ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε 20  
 τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἐστὶν δούλος μείζων τοῦ κυρίου  
 αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου  
 ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα 21  
 ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμ-  
 ψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτιὰν οὐκ εἶχον· 22  
 νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ 23  
 μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν 24  
 αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτιὰν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ  
 ἐωράκασιν, καὶ μεμίσήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου· ἀλλ' 25  
 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, ὅτι  
 ἐμίσησάν με δωρεάν.

1) πολυ, pro πολυν.

26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ  
 τοῦ πατρὸς,<sup>1)</sup> [τὸ π]νεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ [π]ατρὸς  
 27 ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρ[τ]υρήσει περὶ ἐμοῦ· καὶ ὑμεῖς δὲ μαρ-  
 τυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἔσται.

ΚΕΦ. ΙΣ.

CAP. XVI.

<sup>1</sup>/<sub>2</sub> Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ἀποσυναγώγους  
 ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὦρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς,  
 3 δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Κυρίῳ. καὶ ταῦτα ποιήσουσιν,  
 4 ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν,  
 ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὦρα αὐτῶν, μνημονεύηται αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον  
 ὑμῖν· Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἦμην.  
 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν  
 6 ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπάγεις; ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη  
 7 πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω  
 ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω,  
 ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ,<sup>2)</sup> πέμψω  
 8 αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἔλθων ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ  
 9 ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας  
 10 μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς  
 11 τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖται με· περὶ δὲ κρίσεως,  
 12 ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν  
 13 ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθαι βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ  
 πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ  
 γὰρ λαλήσει ἀπ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἐὰν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχό-  
 14 μενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψε-  
 15 ται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμὰ ἐστίν· διὰ  
 16 τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν  
 καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὕψοσθαί με, ὅτι ὑπάγω  
 17 πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους,  
 τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖται με, καὶ πάλιν

1) πατρός: post hanc vocem erasa est littera. 2) πορευθῶ. πορευν α  
 l m. rescriptum; forte repetierat ex antecedentibus μη ἀπελθῶ

XVI. μικρόν καὶ ὄψεσθαί με; καὶ, ὅτι ὑγάγω πρὸς τὸν πατέρα; ἔλε- 18  
 γον οὖν, τοῦτο τί ἐστὶν τὸ λέγει, τὸ μικρόν; οὐκ οἶδαμεν τί  
 λαλεῖ. ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν, 19  
 περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, μικρόν καὶ οὐ θεω-  
 ρῆται<sup>1)</sup> με, καὶ πάλιν μικρόν καὶ ὄψεσθαί με; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 20  
 ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησεται ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσε-  
 ται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθαι, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-  
 νήσεται. ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα 21  
 αὐτῆς· ὅταν δὲ γενήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἐτι μνημονεύει τῆς  
 θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κό-  
 σμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψο- 22  
 μαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν  
 οὐδεὶς αἰρεῖ ἀπ' ὑμῶν, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρω- 23  
 τήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἂν αἰτήσητε τὸν  
 πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσα- 24  
 σθαι<sup>2)</sup> οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου·<sup>3)</sup> αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα  
 ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα 25  
 ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἐτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,  
 ἀλλὰ παρόρησιά περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελωῦ ὑμῖν. ἐν ἐκείνῃ τῇ 26  
 ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ  
 ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατήρ φιλεῖ 27  
 ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ<sup>4)</sup> πεφιλήκατε. καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ  
 παρὰ Θεοῦ ἐξῆλθον. ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα 28  
 εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς  
 τὸν πατέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἴδε νῦν παρ- 29  
 ῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. νῦν οἶδαμεν 30  
 ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρίαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ  
 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 31  
 ἄρτι πιστεύετε; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν, ἵνα σκοπι- 32  
 σθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμι<sup>4)</sup>  
 μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα 33

1) θεωρεῖται, pro θεωρεῖτε. 2) ητησασθαι, pro ητησασθε. τη rescri-  
 ptum a 2 m. super rasura. 2) μου. Correctio 2 m. olim με. 4) οτι  
 υμεῖς εμε. Rescripta a 2 m.; quid olim scriptum non liquet.

ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχετε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρ- XVI.  
 σεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

## CAP. XVII.

1 Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ  
 εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ εἶπεν, πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν  
 2 σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ  
 ἐξουσίαν πάσης σαρκός. ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐτοῖς  
 3 ζωὴν αἰώνιον. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γενιώσκουσιν  
 σε τὸν μόνον ἀληθεῖν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χρι-  
 4 στόν. ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον τελείωσας ὃ δέδω-  
 5 κάς μοι ἵνα ποιήσω· Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ, πάτερ, παρὰ σε-  
 6 αὐτῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.  
 7 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδωκάς μοι ἐκ  
 8 τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας· καὶ τὸν λό-  
 9 γον σου τετηρήκασιν. νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι,  
 10 παρὰ σοῦ ἐστίν· ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς·  
 11 καὶ αὐτοὶ ἔλαβον ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπί-  
 12 στευσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ  
 13 περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ  
 14 εἰσιν. καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδό-  
 15 ξασμαι ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἐτι<sup>1)</sup> ἐν τῷ κόσμῳ εἰμι, καὶ οὐ-  
 16 τοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ  
 17 ἄγριε, τήρησον αὐτοὺς [ἐν τῷ] ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι,  
 18 ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἤμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κό-  
 19 σμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι  
 20 ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,  
 21 ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ  
 22 ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυ-  
 23 τοῖς. ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν  
 24 αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσίν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ

1) οὐκ ἐτι. Correctio 1 m. olim οὐκ omissum.

XVII. κόσμου. οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' 15  
 ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἶ- 16  
 σὶν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου. ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν 17  
 τῇ ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστίν. καθὼς ἐμὲ ἀπέ- 18  
 στείλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον·  
 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἀγιάξω ἑμαυτὸν, ἵνα ᾧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγια- 19  
 σμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ 20  
 καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα 21  
 πάντες ἐν ᾧσιν· καθὼς σὺ, πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί,  
 ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ᾧσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι 22  
 σὺ με ἀπέστειλας. καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν ἔδωκάς μοι, ἔδωκα 22  
 αὐτοῖς, ἵνα ᾧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, 23  
 καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσιν τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γι-  
 νώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σὺ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς,  
 καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, οὗς ἔδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου 24  
 εἰμί ἐγὼ, καὶ ἐκεῖνοι ᾧσιν μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν  
 τὴν ἐμὴν, ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς  
 κόσμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἐγνώ, ἐγὼ δὲ 25  
 ἐγνων, Καὶ οὗτοι ἐγνώσαν ὅτι σὺ με ἀπέστειλας· καὶ ἐγνώ- 26  
 ρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν  
 ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ἦ, καὶ γὰρ ἐν αὐτοῖς.

## ΚΕΦ. ΙΙΙ.

## CAP. XVIII.

[εἰ]ῆ<sup>ς</sup> Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέ- 1  
 ραν τοῦ χειμάρθου τοῦ Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλ-  
 2 θεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ἦιδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παρα-  
 3 διδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ  
 4 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπειραν,  
 5 καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ  
 6 μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὕλων. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼς πάν-  
 7 τα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, τίνα ζητεῖ-  
 8 τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραίου. λέγει αὐτοῖς 5

ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ εἰμι. Ἰσθήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν XVIII.  
 6 μετ' αὐτῶν. ὡς εἶπεν αὐτοῖς, ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω,  
 7 καὶ ἔπεσον χαμέ. Πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, τίνα ζη-  
 8 τετε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραίου. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,  
 9 εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους  
 10 ὑπάγειν· ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὗς δέδωκάς μοι, 9  
 οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτοῦ<sup>2)</sup> οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μά- 9  
 11 χαιραν, εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπεσεν<sup>3)</sup> τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλου,  
 12 καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ἄτιον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ  
 13 Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, βάλε τὴν μάχαιραν εἰς  
 14 τὴν θήκην. τὸ κρητῆριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πῶ αὐτό;  
 15 Ἡ οὖν σπείρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέ- 15  
 16 λαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτὸν, Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς 16  
 Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς  
 17 τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς  
 18 Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέροι ἐνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ 18  
 19 λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ἄλλος μα- 19  
 20 θητής. ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, Καὶ 20  
 Πέτρος Ἰσθήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ 20  
 ἄλλος ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπεν τῷ θυρωρῷ, καὶ 20  
 21 εἰσῆγαγεν τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ 21  
 Πέτρῳ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει 21  
 ἐκεῖνος, οὐκ εἰμί. Ἰσθήκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρα- 21  
 κίαν πεποικηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμεύοντο· ἦν δὲ μετ' αὐ-  
 22 τῶν ὁ Πέτρος ἐστὼς καὶ θερμευόμενος. ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτη-  
 23 σεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς  
 24 αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐγὼ παθήσῃα λελάληκα τῷ 24  
 κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,  
 25 ὅπου πάντες<sup>4)</sup> οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλη-  
 26 σα οὐδέν. Τί με ἐρωτᾶς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοάτας,<sup>5)</sup> τί ἐλά- 26

1) χαμε, pro χαμαι. 2) ἐξ αὐτοῦ. Sic Cod. 3) ἐπεσεν, pro ἐπαι-  
 σεν. 4) παντες. Sic Cod. 5) ἀκηκοάτας, sic MS.

XVIII.

<sup>ρβ</sup> λησα αυτοῖς· ἴδε οὗτοι οἶδαςιν ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ 22  
<sup>ργ</sup> εἰπόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰη-  
<sup>ρδ</sup> σοῦ, εἰπὼν, οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ 23  
<sup>α</sup> Ἰησοῦς, εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ  
<sup>ρσε</sup> καλῶς, τί με δέρεις; Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς 24  
 Κατάφραν τὸν ἀρχιερέα.  
 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἰσθῶς καὶ θερμενόμενος· εἶπον οὖν 25  
 αὐτῷ, μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρώησατο ἐκεῖνος,  
 καὶ λέγει, οὐκ εἰμί. λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, 26  
 συγγενῆς ᾧ οὐ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ἄτιον, οὐκ ἐγὼ σε εἶδον  
 ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρώησατο Πέτρος, καὶ 27  
<sup>ρσε</sup> εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ 28  
<sup>ρς</sup> Κατάφρα εἰς τὸ πραιτώριον. ἦν δὲ πρωΐ· Καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον  
<sup>ρδ</sup> εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα.  
 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πειλάτος πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπεν, τίνα κατηγορίαν 29  
 φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, 30  
 εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. εἶπεν 31  
 οὖν αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον  
 ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον δὲ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ἡμῖν οὐκ ἐξ-  
 εστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶ- 32  
<sup>ρση</sup> πεν σημαίνων ποί θανάτῳ<sup>1)</sup> ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν 33  
<sup>ρδ</sup> εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πειλάτος, καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν,  
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ἀπεκρίνατο ὁ 34  
 Ἰησοῦς, ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ;  
 ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος, μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν 35  
 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη 36  
 Ἰησοῦς, ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ  
 ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ  
 ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-  
<sup>ρπ</sup> σιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πειλά- 37  
<sup>ρπ</sup> τος, οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, σὺ λέγεις ὅτι  
<sup>ρπ</sup> βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο καὶ γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦ-

1) ποί θανάτῳ. Sic pro ποίθ θανάτῳ.

το ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τ[ῆ] ἀληθεία. XVIII.  
 38 πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει  
 αὐτῷ ὁ Πειλάτος, τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν <sup>ρβ</sup>  
 ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐγὼ οὐδεμίαν <sup>ργ</sup>  
 39 αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα <sup>ρδ</sup>  
 ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθαι οὖν ἀπολύσω ὑμῖν τὸν <sup>ρε</sup>  
 40 βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύασαν οὖν πάλιν πάντες, λέ- <sup>ρσ</sup>  
 γοντες, μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς <sup>ρς</sup>  
 ληστής.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πειλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσεν. <sup>ρς</sup>  
 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν <sup>ρδ</sup>  
 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον  
 3 αὐτόν, καὶ ἔλεγον, χαιρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδί-  
 4 δουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πειλάτος, <sup>ρς</sup>  
 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινώτε ὅτι οὐ- <sup>ρδ</sup>  
 5 δεμίαν ἐν αὐτῷ αἰτίαν εὐρίσκω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, <sup>ρε</sup>  
 φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.  
 6 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε οὖν ἴδον αὐτὸν οἱ <sup>ρς</sup>  
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύασαν λέγοντες, σταύρωσον, <sup>ρδ</sup>  
 σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, λάβετε αὐτόν <sup>ρε</sup>  
 ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· Ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. <sup>ρς</sup>  
 7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ <sup>ρδ</sup>  
 τὸν νόμον ἡμῶν, ὀφίλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίη-  
 8 σεν. Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πειλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μάλ- <sup>ρς</sup>  
 9 λον ἐφοβήθη, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέ- <sup>ρδ</sup>  
 γει τῷ Ἰησοῦ, πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδω- <sup>ρε</sup>  
 10 κεν αὐτῷ. λέγει αὐτῷ ὁ Πειλάτος, ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶ- <sup>ρς</sup>  
 δας ὅτι ἔξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε, [κα]ὶ ἔξουσίαν ἔχω σταυ- <sup>ρδ</sup>  
 11 ρῶσέ σε; [ἀ]πεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, οὐκ ἔχεις ἔξουσίαν [ο]υδέ- <sup>ρε</sup>  
 12 ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. ἐκ τούτου

XIX. ζήτει ὁ Πειλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκρύβασον<sup>1)</sup> λέγοντες, ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἰ φίλος τοῦ Κέσαρος.<sup>2)</sup> πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πειλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθεισεν ἐπὶ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἐβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ.<sup>3)</sup> ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· Καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. οἱ δὲ ἐκραύγασον, ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πειλάτος, τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα.

Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον· Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃ λέγεται<sup>3)</sup> Ἐβραϊστὶ Γολγοθᾶ, ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν· Καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἔντεϋθεν καὶ ἐντεϋθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πειλάτος, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἐβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαιστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πειλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, μὴ γράφει, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν, βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ἀπεκρίθη ὁ Πειλάτος, ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσερα μέρη, ἐκάστῳ στρατιῶτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος,<sup>4)</sup> ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὄλου. Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, μὴ σχίσωμεν<sup>5)</sup> αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἢ λέγουσα, διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· Ἰσθήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδα-

1) εκρυβασον, pro εκραυγασον. 3) Κεσαρος, pro Καισαρος. 3) ο λεγεται, pro ος λεγεται. 4) αραφος, pro αρραφος. 5) αλληλους μη σχισω. Literae anteriores crasae: rescripsit 2 m. Forte 1 m. αλληλους omiserat: vel autous scripserat.

26 ληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα XIX.  
27 ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας  
28 ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰη-  
29 σοῦς, ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, α  
20 διψῶ. σκευὸς ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι.  
30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, τετέλεσται· Καὶ κλείνας δ  
τὴν κεφαλὴν, παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα α  
ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπὶ<sup>1)</sup> παρασκευὴ ἦν· ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου.<sup>2)</sup> ἠρώτησαν<sup>3)</sup> τὸν Πειλάτον, ἵνα κατεαρῶσιν  
32 αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρω-  
33 θέντος αὐτῷ· Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη  
34 τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἰς τῶν στρατιω-  
35 τῶν λόγῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἐνυξεν, καὶ εὐθύς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθεινή αὐτοῦ ἔστιν ἡ μαρτυρία, ἀκείνος οἶδεν ὅτι ἀληθὴ λέγει, ἵνα καὶ ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, ὅσπου οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. καὶ ἄλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, ὅσπουτα εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πειλάτον ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· Ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ,<sup>4)</sup> καὶ ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὄδονοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,  
41 καθὼς ἔθος ἔστιν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ

1) ἐπι, pro ἐπει. 2) ἐκείνου του σαββατου. Sic MS. 3) ηρωτησαν. α rescriptum: olim ο vel ε. 4) του Θεου, sic Cod.



XIX. οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. ἐκεὶ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, 42  
ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

## ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

<sup>σθ</sup>  
<sup>α</sup> Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτ<sup>1</sup>,  
σκοτίας ἐτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠμέ-  
<sup>αι</sup>  
<sup>ε</sup>νον ἐκ τοῦ μνημεῖου. Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα 2  
Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ  
λέγει αὐτοῖς, ἦσαν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν  
ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθη- 3  
τῆς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· 4  
ὁ δὲ ἄλλος μαθητῆς προέδραμεν τάχειον τοῦ Πέτρον, καὶ ἦλ-  
θεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθό- 5  
νια κείμενα, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος 6  
ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ  
τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7  
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρεῖς ἐντετυ-  
λιγμένον εἰς ἓνα τόπον. τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ 8  
ἐ[λθὼν] πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν, καὶ ἐπίστευσεν· οὐ- 9  
δέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γρ[α]φήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀνα-  
<sup>αι</sup>  
<sup>α</sup>στῆναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία  
δὲ ἰσθήκει πρὸς τῷ μνημείῳ<sup>1)</sup> κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν  
εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζόμε- 12  
νους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ  
<sup>αιβ</sup>  
<sup>ι</sup>σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, γύναι, τί κλαίεις; 13  
λέγει αὐτοῖς,<sup>2)</sup> ὅτι ἦσαν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθη-  
καν αὐτόν. ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ 14  
τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. λέγει αὐτῇ 15  
ὁ Ἰησοῦς, γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκεῖνη δοκούσα ὅτι  
ὁ κηπουρός ἐστίν, λέγει αὐτῷ, κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐ-  
τόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν· κἀγὼ αὐτόν ἀρῶ. λέγει αὐ- 16

1) τὸ μνημεῖον. Sic MS. 2) λέγει αὐτοῖς: a 1 m. rescripta, prioribus spongiā deletis.

τῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. στραφεῖσα ἐκεῖνη λέγει αὐτῷ, φαββουνί· ὃ λέ- XX.  
17 γετε, διδάσκαλε. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, μή μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀνα-  
βέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ  
εἰπέ αὐτοῖς, ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ  
18 Θεόν μου, καὶ Θεὸν ὑμῶν. Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλ-  
λουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἐώρακεν τὸν κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.  
19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν <sup>αιγ</sup>  
κεκλισμένον, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταί, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,  
ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν.  
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς.  
21 Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταί ἰδόντες [τὸν] κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ <sup>αιδ</sup>  
Ἰησοῦς, [π]άλιν εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, κἀγὼ  
22 πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν καὶ λέγει αὐτοῖς, λάβετε <sup>αιε</sup>  
23 Πνεῦμα Ἅγιον. ἐὰν τινῶν ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφέωνται αὐτοῖς·  
24 ἐὰν τινῶν κρατήτε, καικράτηνται.<sup>1)</sup> Θωμᾶς δὲ, εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ <sup>αις</sup>  
25 λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ἔλεγον  
οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, ἐώρακαμεν τὸν κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-  
τοῖς, ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βά-  
λω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τόπον<sup>2)</sup> τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν  
χεῖράν<sup>3)</sup> μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.  
26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταί αὐτοῦ, καὶ <sup>αιζ</sup>  
Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλισμένον,  
27 καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, εἰρήνη ὑμῖν. εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ,  
φέρε τὸν δάκτυλόν σου ᾧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν  
χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος,  
28 ἀλλὰ πιστός.<sup>4)</sup> Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ὁ Κύ- <sup>αιι</sup>  
29 ριός μου καὶ ὁ Θεός μου. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐώρα-  
κας με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, πεπιστεύσαντες.<sup>5)</sup>  
30 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον

1) καικρατηνται: pro κεκρατηνται. 2) τοπον: sic MS. pro τυπον.  
3) χειραν. Sic. 4) χειρας μου — αλλα πιστος. Tres ultimae literae vocis  
χειρας, et quinque lineae sequentes, spongia deletae, et a 1 m. rescriptae sunt.  
Videtur scripsisse χειρας μου, και φερε την χειρα σου, και βαλε εις την πλευ-  
ραν μου, και φερε την χειρα σου, και βαλε εις την πλευραν μου, και μη γινου  
απιστος, αλλα πιστος. Ad finem cuiusvis lineae spatium superest, bis scriptis  
deletis. Omnia obscura. 5) πεπιστευσαντες. Sic scriptum.

XX. τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεῦσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς 31 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωῆν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.]

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

<sup>σικϛ</sup> Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ 1 τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν δὲ οὕτως. ἦσαν ὁμοῦ 2 Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, ὑπάγω 3 ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. καὶ ἐξ- ἤλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτι ἐπίασαν οὐδέν. πρωίας δὲ ἤδη γεινομένης ἔσθη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν 4 αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ἤθειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. Λέγει 5 οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, παιδία, μὴ τι προσφάγειον<sup>1)</sup> ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, οὐ. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 6 τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσεται. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἔλκυσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει οὖν 7 ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεξώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· οὐ γὰρ ἦσαν 8 μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχεῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέ- 9 πουσιν ἀνθρακιᾶν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπίασατε νῦν. 10 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν, με- 11 στὸν μεγάλων ἰχθύων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τσοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, δεῦτε 12 ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἔξετάσαι αὐτὸν, σὺ

1) ο Ἰησοῦς, παιδία μὴ τι προσ. a 2 m. rescriptum. Videtur ο Ἰησοῦς vel μὴ olim omissum fuisse.

XXI.

13 τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. Ἐρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμ- 14 βάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς, ἐγερεθεὶς ἐκ νεκρῶν. 15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεον τούτων; Λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε· σὺ 16 οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, βόσκει τὰ ἀρνεῖα μου. Λέγει αὐτῷ 17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, ναὶ κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, ποιμαίνει τὰ πρόβατά μου. 18 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, φιλεῖς με; λέγει αὐτῷ, κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, βόσκει τὰ 19 προβάτιά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐξάουννες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὄπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς 20 τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει σε ὄπου οὐ θέλεις. τοῦτο δὲ εἶπεν, σημαίνων ποῖῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο εἶ- 21 πὼν λέγει αὐτῷ, ἀκολουθεῖ μοι. Ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δέειπνῳ ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, κύριε, τίς ἐστίν ὁ 22 παραδιδούς σε; τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, κύριε, οὐ- 23 τος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ἐὰν αὐτὸν θέλω μαίνειν<sup>1)</sup> ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; σὺ μοι ἀκολουθεῖ. ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', ἐὰν αὐτὸν θέλω μαίνειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε; 24 Οὗτος ἐστὶν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας 25 ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστίν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ<sup>2)</sup> γραφόμενα βιβλία.

ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ἸΩΑΝΝΗΝ. 3)

1) μαίνειν, pro μενειν. Sic ver. 23. 2) τα. α rescriptum. 3) sub- scriptio l m.

**ΠΡΑΞΕΙΣ**  
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

[Τὸ]ν μὲν πρῶτον λόγον ἐποι[η]σάμην περὶ πάντων, ᾧ Θεόφι[λ]ε, 1  
ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει- 2  
λάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνε-  
λήμφθη. οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν, 3  
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐ-  
τοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. καὶ συναλιζόμε- 4  
νος αὐτοῖς παρήγγειλεν ἀπὸ Ἱερουσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ πε-  
ριμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου· ὅτι Ἰω- 5  
άννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθαι ἐν Πνεύματι  
Ἁγίῳ, οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἡρώ- 6  
των αὐτὸν λέγοντες, κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις  
τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, οὐχ ὑμῶν ἐστὶν 7  
γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ Πατὴρ ἐθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. 8  
ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς,  
καὶ ἐσσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ  
Σαμαρίᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλέπόν- 9  
των<sup>2)</sup> αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλ-  
μῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευο- 10  
μένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρεστήκεισαν αὐτοῖς ἐν  
αἰσθήσει<sup>3)</sup> λευκαῖς, οἱ καὶ εἶπαν, ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστή-  
κατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀνα-  
λημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὄν  
τρόπον ἐθεάσασθαι αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.  
Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου<sup>12</sup>

1) Titulus, olim praefixus, nunc abscissus. 2) βλέποντων. 1 prius  
omissum, inter β et ε inseruit I m. 3) αἰσθησεσι: pro εσθησεσι.

13 Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββιάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ 1.  
ὄτε εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπερῶνον, ἀνέβησαν, οὐ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε  
Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἄνδρέας, Φίλιππος καὶ Θω-  
μᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ  
14 Ζηλωτῆς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτε-  
ροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναικί, καὶ Μαρίᾳ τῇ  
μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.  
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐμμέσῳ τῶν  
ἀδελφῶν εἶπεν· ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπιτοαυτὸ ὡσεὶ ἑκατὸν εἰ-  
16 κοσι· ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφήν, ἣν προεῖπε  
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομέ-  
17 νου ὀδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν· ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν  
18 ἡμῖν, καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. οὗτος μὲν οὖν  
ἐκτίησθε χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνῆς<sup>1)</sup> γενόμενος  
19 ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ, καὶ γνω-  
στὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆ-  
ναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀχελδαμαχ, του-  
20 τέστιν χωρίον αἵματος. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,  
Ἰερηθῆτω ἡ ἐπαυλις αὐτοῦ Ἰερημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν  
21 ἐν αὐτῇ, καὶ, τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος. Δεῖ οὖν  
τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλ-  
22 θεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, ἀρξάμενος ἀπὸ  
τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἄχρι τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ'  
ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα  
23 τούτων. Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβ-  
24 βᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστos, καὶ Ματθίαν.<sup>2)</sup> καὶ προσευξάμενοι  
εἶπαν, Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω  
25 ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύ-  
της καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς  
26 τὸν τόπον τὸν δίκαιον. καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν  
ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συνεκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα  
ἀποστόλων.<sup>3)</sup>

1) πρηνης: pro πρηνης. 2) Olim Ματθαν: correctio I m. 3) Woide  
αποστολων: male.

## CAP. II.

Κ Ε Φ. Β.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν 1 πάντες ὁμοῦ ἐπιτοαυτοί. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤχος 2 ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὄλον τὸν οἶκον οὐ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὠφθθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσ- 3σαι ὡσεὶ πυρὸς, ἐκάθεισέν τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ 4 ἐπλήσθησαν πάντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέργεσθαι αὐτοῖς. Ἦσαν δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ<sup>1)</sup> κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι 5 ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνε- 6χύθη· ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες, οὐκ ἰδοῦ 7 ἅπαντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς 8 ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἧ ἐγενήθημεν, Πάρθοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν 9 Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καμπαδοκίαν,<sup>2)</sup> Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς 10 Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα το[ῦ Θεοῦ]; Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ δ[ι]ηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλο[ν]. λέγον- 12τες, τί τοῦτο θέλει εἶν[αι]; ἕτεροι δὲ διακλευάζοντες ἔλε[γον], ὅτι 13 γλεύκουσ μεμειστωμένοι εἰσίν.

Σταθεῖς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκα, ἐπῆρεν τὴν φωνὴν 14 αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέρξατο αὐτοῖς, ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνω- 15τίσασθαι τὰ ῥήματά μου. οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὐ- 16τοι μεθύουσιν· ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ἀλλὰ τοῦτο 17 ἔστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν

1) εἰς Ἱερουσαλὴμ. εἰς in εἰς, rescriptum a 1 m. 2) Καμπαδοκίαν. Sic MS.

ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεὸς, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματος μου 11. ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσις<sup>1)</sup> ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι 18 ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται. καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶς<sup>2)</sup> ἀπὸ τοῦ 19 Πνεύματος μου, καὶ προφητεῦσουσιν. καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδια 20 καπνοῦ. ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἔλθειν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπι- 21φανῆ. καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσητε τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. 22 Ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδιγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ 23 Θεὸς ἐμμέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἐκδοτον, διὰ χειρὸς ἀνόμων [πρ]οσ- 24πῆξαντες ἀνείλατε· [ὁ]ν ὁ Θεὸς ἀνέστησεν, λύσας τὰς ὀδύνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατῆσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. 25 Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτήν,<sup>3)</sup> προσορᾶμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ· διὰ 26 τοῦτο ἠύφρανθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· 27 ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἑλίπιδι. ὅτι οὐκ ἐγκαταλίψει τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν 28 διαφθοράν. ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πληρώσεις με εὐφροσύνης<sup>4)</sup> μετὰ τοῦ προσώπου σου. 29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ 30 μνημα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ἠμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς 31 ὀσφύος αὐτοῦ, καθείσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ἄδην, 32 οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέ-

1) ὁρασις, pro ὁρασις. 2) ἐκχεῶς. Sic MS. 3) εἰς αὐτήν. Sic MS. 4) Olim εὐφροσυνῆν ut Codex noster in Ps. XV. 11. Correctio 2 m.

11. στησεν ὁ Θεὸς, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες. τῇ δεξιᾷ οὖν 33  
 τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου  
 λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεεν τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε  
 καὶ ἀκούετε. οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει 31  
 δὲ αὐτὸς, εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν  
 μου· ἕως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 35  
 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον αὐ- 36  
 τὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησεν, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς  
 ἐσταυρώσατε.

Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἰπόν τε πρὸς 37  
 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, τί ποιήσωμεν, ἄνδρες  
 ἀδελφοί; Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσατε, φησὶν, καὶ βαπτι- 38  
 σθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφε-  
 σιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν· καὶ λήψετε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου  
 Πνεύματος. ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν,  
 καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, οὓς ἄν προσκαλέσητε Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. 39  
 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτοὺς λέ- 40  
 γων, σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. οἱ μὲν οὖν ἀπο- 41  
 δεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προστετέθησαν ἐν  
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰς ὡσεὶ τρισχέλιαι.

Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες ἐν τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ 42  
 τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. Ἐγένετο 43  
 δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ τε τέρατα καὶ σημεῖα ἐγένετο διὰ  
 τῶν ἀποστόλων ἐν Ἱερουσαλήμ· φόβος τε ἦν μέγας, ἐπὶ πάντας.  
 καὶ πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα 41  
 κοινὰ, καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ ἐμέρι- 45  
 ζον αὐτὰ πᾶσιν, καθότι ἄν τις χρεῖαν εἶχεν· καθ' ἡμέραν τε 46  
 προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ'  
 οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελό-  
 τητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον 47  
 τὸν λαόν. ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν  
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ. <sup>1)</sup>

1) ἐπὶ το αὐτο. Hæc MS. præcedentibus iungit, et postea spatium re-  
 linquit.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Πέτρος δὲ <sup>1)</sup> καὶ Ἰωάννης ἀναίβεννον <sup>2)</sup> εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὄραν  
 2 τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μη-  
 τρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς  
 τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἔλε-  
 3 ημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν. Ὅς ἰδὼν  
 Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιεῖναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα  
 4 ἐλεημοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ  
 5 Ἰωάννῃ, εἶπεν, βλέψον εἰς ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐπέιχεν αὐτοῖς, προσ-  
 6 δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. Πέτρος δὲ εἶπεν, ἀργύριον καὶ  
 χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν  
 τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ἔγειρε καὶ περι-  
 7 πάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτὸν·  
 παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, <sup>3)</sup>  
 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς  
 εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος αἰνῶν τὸν Θεόν.  
 9 Καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα, καὶ αἰνοῦντα τὸν  
 10 Θεόν· ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεη-  
 μοσύνην καθημέμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλή-  
 σθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.  
 11 Κρατοῦντός τε αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδρα-  
 12 μοῦντος, ἐκθαμβοί. Ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος, ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν  
 λαόν, ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί  
 ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβίᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περι-  
 13 πατεῖν αὐτόν; ὁ Θεὸς Ἀβραάμ καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ Θεὸς Ἰακώβ, ὁ  
 Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν  
 ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου,  
 14 κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἤρ-  
 15 νήσασθε, καὶ ἤτησασθαι ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρ-

1) Πέτρος δε. Hinc incipit Cap. III. 2) ἀναίβεννον, pro ἀνεβαινον.  
 3) σφυδρα: sic pro σφυρα.

III. χηγόν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς  
 μάρτυρές ἐσμεν. καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τούτον ὃν 10  
 θεωρεῖτε καὶ οἰδατε, ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ<sup>1)</sup> δι'  
 αὐ[τοῦ] ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρι[αν] ταύτην ἀπέναντι πάντων  
 ὑμ[ῶν]. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγ[νοίαν] ἐπράξατε, ὥσπερ 17  
 καὶ οἱ ἄρχοντε[ς] ὑμῶν· ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλεν διὰ στόματος 18  
 πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ, ἐπλήρωσεν οὕτως. Μετανοήσατε 19  
 οὖν, καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἀμαρτίας,  
 ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,  
 καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχρησμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃν δεῖ 20  
 οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν 21  
 ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προ-  
 φητῶν. Μωϋσῆς μὲν εἶπεν, ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ 22  
 Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ  
 πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχή, ἥτις ἐάν 23  
 μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ.  
 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι 24  
 ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ὑμεῖς ἐστέ οἱ υἱοὶ 25  
 τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διετέτο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πα-  
 τέρας ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευ-  
 λογηθήσονται<sup>2)</sup> πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. Ἐμὲν πρῶτον ὁ Θεὸς 26  
 ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα  
 ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

Ἀλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, 1  
 καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, διαπονού- 2  
 μνοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν,<sup>3)</sup> καὶ καταγγέλλειν ἐν  
 τῷ Ἰησοῦ<sup>4)</sup> τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς 3

1) Olim pius dei autus: correctio 1 m. 2) ενευλογησονται. Cor-  
 rectio 2 m.; olim videtur a 1 m. scriptum fuisse ευλογησονται. Rescriptum.  
 3) λαον. Rescriptum a 2 m., erasis primis literis. 4) εν τω Ιησου. Re-  
 scripta. Forte εν οmissum orat.

τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ IV.  
 4 ἑσπέρα ἡδῆ. [α]λλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων [ἐ]πίστευσαν· καὶ ἐγε-  
 νήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν<sup>1)</sup> χιλιάδες πέντε.  
 5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν [α]ύριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας  
 6 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλῆμ, καὶ  
 Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Κατάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος, καὶ  
 7 ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ  
 μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε  
 8 τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, εἶπεν πρὸς  
 9 αὐτοὺς, ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνα-  
 κρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσω-  
 10 ται<sup>2)</sup> γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν  
 τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε,  
 11 ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον  
 12 ὑμῶν ὑγιής. οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν  
 13 οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ<sup>3)</sup>  
 οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερον ἔστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν  
 τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.  
 14 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρόρησιαν, καὶ Ἰωάννου, καὶ  
 καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοι εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύ-  
 15 μαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς<sup>4)</sup> ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· τὸν τε ἄν-  
 16 θρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τετραπευμένον, οὐδὲν  
 17 εἶχον ἀντιπεῖν.<sup>5)</sup> Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀελ-  
 18 θειν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, τί ποιήσωμεν τοῖς ἀν-  
 19 θρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν,  
 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλῆμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα  
 20 ἀρνίσθαι<sup>6)</sup>· ἀλλ' ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλῆον διανεμηθῇ<sup>7)</sup> εἰς τὸν λαόν,  
 ὁπειλησώμεθα αὐτοῖς μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀν-  
 19 θρώπων. καὶ καλέσαντες αὐτοὺς, παρήγγειλαν τὸ καθόλου μὴ  
 20 φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέ-  
 τρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτοὺς, εἰ δίκαιόν

1) ανδρων. Tres priores literae a manu antiqua rescriptae. 2) σεσωται. Sic pro σεσωσται. 3) αλλω. ll a 1 m. rescriptum. 4) αυτους. a rescriptum a 1 m. orasa una vel duabus literis. 5) αντιπειν, pro αντιπειν. 6) αρνισθαι, pro αρνεισθαι. 7) δε μη επι πλιον διανε. olim δε defuisse videtur. Rescriptum a 2 m.

IV. ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ<sup>20</sup> δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γερονότι. ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαρᾶκοντα ὁ ἄν-<sup>22</sup>θρωπος ἐφ' ὃν ἐγερόναι τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς λάσεως.

Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα<sup>23</sup> πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. οἱ δὲ ἀκούσαν-<sup>24</sup>τες, ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ εἶπαν, Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, διὰ Πνεύματος Ἁγίου, στόματος<sup>25</sup> Δαβὶδ παιδὸς σου εἰπὼν, Ἰναὶ ἐφρούραξαι ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν καινὰ; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθη-<sup>26</sup>σαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συν-<sup>27</sup>ήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει σου ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παιδᾶ σου, Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνε-<sup>28</sup>σιν, καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρι-<sup>29</sup>σεν γενέσθαι.<sup>1)</sup> καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἐφειδε<sup>2)</sup> ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παφῆσις πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τῆν χεῖρά σε ἐκτίνειν<sup>3)</sup> εἰς Ἰασιμ, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι<sup>30</sup> διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδὸς σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν<sup>31</sup> ἔσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν σινηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παφῆσις.

Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ<sup>32</sup> μία· καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἰδιὸν εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ δυνάμει μεγάλη ἀπεδίδουν,<sup>33</sup> οἱ ἀπόστολοι τὸ μαρτύριον τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου· χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. οὐδὲ γὰρ ἐνδεής<sup>34</sup> τις ἦν ἐν αὐτοῖς· Ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, παλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ<sup>35</sup> ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδετο<sup>4)</sup> δὲ ἐκάστῳ

1) σου προωρισεν γενε. Rescriptum a 2 m. Forte quia σου omissum erat. 2) ἐφειδε, pro ἐπίδε. 3) ἐκτινειν, pro ἐκτεινειν. 4) διεδίδετο, pro διεδιδετο.

36 καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. Ἰωσήφ<sup>1)</sup> δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνά-<sup>IV.</sup>βας, ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἔστιν μεθερμηνευόμενον, υἱὸς πα-<sup>37</sup>ρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

1 Ἄνθρωπος δὲ τις ὀνόματι Ἀνανίας, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐ-<sup>2</sup>τοῦ, ἐπώλησεν κτήμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συν-<sup>3</sup>δυίης<sup>2)</sup> καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦ-<sup>4</sup>μα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώ-<sup>5</sup>ποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Ἀκούουν δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκού-<sup>6</sup>οντας. ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξε-<sup>7</sup>νέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα, καὶ<sup>8</sup> ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν Πέτρος, εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτον τὸ χωρίον ἀπέδοσθαί;<sup>9</sup> ἡ δὲ εἶπεν, ναί,<sup>3)</sup> τοσοῦτον. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτὴν, τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ, οἱ πόδιαί<sup>4)</sup> τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, ἐπὶ ταῖς θύραις, καὶ ἐξοίσουσίν σε.<sup>10</sup> Ἐπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰς-<sup>11</sup>ελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗραν αὐτὴν νεκρὰν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέ-<sup>13</sup>ρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ; καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν πάντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι

1) Ἰωσήφ. Sic MS. 2) συνδυίης, pro συνεδυίης. 3) εἶπεν ναί. και superius 1 m. addidit. 4) ποδιαί. Sic pro ποδες.

V. αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· μᾶλλον δὲ προσετίθεντο 14  
οἱ πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ πλήθη, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ὥστε 15  
καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ τῶν κλι-  
ναριῶν καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου, κἄν ἡ σκιά ἐπισκιά-  
σῃ τιλὴ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἰε- 10  
ρουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς<sup>1)</sup> καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων  
ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρ- 17  
χιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὐσα αἵρεσις τῶν Σαδδου-  
καίων, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἐπέβαλλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς 18  
ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος 10  
δὲ Κυρίου διὰ νυκτὸς ἀνοίξας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγα-  
γῶν τε αὐτοὺς εἶπεν, πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν 20  
τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκού- 21  
σαντες δὲ εἰσηλθόν ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον.

[Π]αραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν  
τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέ-  
στειλαν εἰς τὸ θεσμοτῆριον, ἀχθῆναι αὐτούς. οἱ δὲ παραγενόμε- 22  
νοι ὑπηρέται οὐκ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ  
ἀπήγγειλαν, λέγοντες, ὅτι τὸ δεσμοτῆριον εὗρομεν κεκλεισμένον 23  
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν·  
ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὗρομεν. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους 24  
τούτους, ὃ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν  
περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγει- 25  
λεν αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὐκ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν  
ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. τότε ἀπελθὼν ὁ 20  
στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας,  
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. Ἀγαρόντες δὲ 27  
αὐτοὺς, ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπρωότησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιε-  
ρεὺς, λέγων, παραγγελία παρηγγελάμεν ὑμῖν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ 28  
ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε τὴν Ἰερουσαλήμ τῆς διδαχῆς  
ὑμῶν καὶ βούλεσθαι ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τὸ αἷμα<sup>2)</sup> τοῦ ἀν-

1) Ἰερουσαλήμ, φέροντες ἀσθε. Rescripta: forte quaedam a 1 m. omissa: correctio antiqua. 2) το αἷμα το αἷμα. Bis scriptae: posteriores manus recentior lineola transfixit.

20 θρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν, V.  
30 πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ὁ δὲ Θεὸς τῶν  
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθαι κρε-  
31 μάσαντες ἐπὶ ξύλον· τούτου ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὑψω-  
σεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν  
32 ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν τῶν ῥημάτων τούτων,  
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦ-  
33 σιν αὐτῷ. οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ ἐβούλοντο ἀνκι-  
λεῖν<sup>1)</sup> αὐτούς.  
31 Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ φαρισαῖος, ὀνόματι Γα-  
μαλιηλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω  
35 βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες  
Ἰσραηλείται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί  
36 μέλλετε πράσσειν. πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεου-  
δᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· ὃ προσεκλήθη<sup>2)</sup> ἀνδρῶν  
ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων. ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέι-  
37 θοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. μετὰ τοῦ-  
τον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογορ-  
φῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν ἰκανόν<sup>3)</sup> ὀπίσω αὐτοῦ· κάκεινος ἀπό-  
38 λετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκοπίσθησαν. Καὶ  
τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ  
ἄφετε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλὴ αὕτη, ἢ τὸ  
39 ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε  
40 καταλῦσαι αὐτούς, μήποτε καὶ θεομάχοι εὔρεθῆτε. Ἐπίσθη-  
σαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες  
παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν αὐτούς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ  
41 ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ  
συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι·  
42 πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο δι-  
δάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

1) ἀναλεῖν, pro ἀνελεῖν. 2) μέγαν φ προσ. Rescriptum a 2 m. quae forte μέγαν ἰησευῖτ. 3) ἰκανον. Decet a 1 m. Additum a manu antiqua in fine lineae.  
CODEX. ALEX.



ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο 1  
 γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο  
 ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι 2  
 δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπαν, οὐκ ἀρεστόν ἐστιν  
 ἡμᾶς, καταλίψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.  
 ἐπισκέψασθαι δὴ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπιτὰ, πλήρης<sup>1)</sup> 3  
 Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύ-  
 της· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτε- 4  
 ρήσομεν. καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλῆθους· καὶ 5  
 ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρης<sup>2)</sup> πίστεως καὶ Πνεύματος  
 Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα,  
 καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχείᾳ, οὓς ἔστησαν 6  
 ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς  
 χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠῤῥξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς 7  
 τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων  
 ὑπήκουεν τῇ πίστει. Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως 8  
 ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.

Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν λεγομένων 9  
 Λιβερτείνων, καὶ Κηρυναίων καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ  
 Κηλικίας, συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ· καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστήναι 10  
 τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγον- 11  
 τες, ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα<sup>3)</sup> εἰς Μωϋ-  
 σῆν καὶ τὸν Θεόν. Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέ- 12  
 ρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ  
 ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον, ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγον- 13  
 τας, ὅ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα λαλῶν κατὰ τοῦ τό-  
 που τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου. ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγον- 14

1) πλήρης, pro πληρεῖς. 2) ἀνδρα πλήρης. Sic Cod. 3) λαλοντος ῥήματα βλασφημα. Olim videtur λαλοντος omissum fuisse. Novem priores literae erasae sunt, et novem aliae minusculae in margine adduntur. Correctio antiqua.

τος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τούτον, VI.  
 καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς.

15 Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ  
 συνεδρίῳ, εἶδαν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

1 Ἐἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; ὁ δὲ ἔφη, ἄν-  
 δρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὡφθῆ  
 τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρ[ὶν ἢ] 2  
 3 κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαββᾶν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν, "Ἐξέλθε  
 ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς  
 4 τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δεῖξω. τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων,  
 κατώκησεν ἐν Χαββᾶν· ἀκείθεν μετὰ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα  
 αὐτοῦ, μετόπισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς  
 5 νῦν κατοικεῖτε· καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ,  
 οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο δοῦναι αὐτῇ εἰς κατάσχε-  
 6 σιν αὐτῷ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐ-  
 τῷ τέκνου. ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα  
 αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ  
 7 κακώσουσιν, ἐτη τετρακόσια. καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἂν δουλεύ-  
 σουσιν, κρινῶ ἐγὼ, ὁ Θεὸς εἶπεν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσου-  
 8 ται, καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ  
 διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ, καὶ πε-  
 ριέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ  
 9 Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. καὶ οἱ πατριάρχαι ξηλώσαντες  
 τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ,  
 10 καὶ ἐξέλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν  
 χάριν καὶ σοφίαν, ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κα-  
 τέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον  
 11 αὐτοῦ. ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χαναὰν, καὶ  
 θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὔρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.

VII. Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα σίτια εἰς Αἴγυπτον, ἐξαπέστειλεν 12  
 τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη 13  
 Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραῶ  
 τὸ γένος αὐτοῦ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο Ἰακώβ 14  
 τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν, [ἐ]ν ψυχαῖς ἐβ-  
 δομηκονταπέντε. [Κα]ὶ κατέβη Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτε- 15  
 λεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ, 16  
 καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ᾠνήσατο<sup>1)</sup> Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου,  
 παρὰ τῶν υἰῶν Ἐμμώρ τοῦ ἐν Συχέμ. Ὡς δὲ ἤγγειζεν ὁ και- 17  
 ρὸς τῆς ἐπαγγελίας ἧς ᾠμολόγησεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ἠύξησεν  
 ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ἄχρισ οὐκ ἀνέστη βασιλεὺς ἐτε- 18  
 ρος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. οὗτος κατασοφισάμε- 19  
 νος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν  
 τὰ βρέφη ἕκθετα αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθε. ἐν ᾧ καιρῷ 20  
 ἐγενήθη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστείος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνεγράφη μῆνας  
 τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς. ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο 21  
 αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραῶ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἷον.  
 Καὶ ἐπαιδευθὴ Μωσῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνα- 22  
 τὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρα- 23  
 κονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθε  
 τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ. καὶ ἰδὼν τινα ἀδι- 24  
 κούμενον, ἡμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ,  
 πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. Ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφούς αὐ- 25  
 τοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ  
 οὐκ συνῆκαν. τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ᾤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, 26  
 καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, ἄνδρες, ἀδελφοί  
 ἐστε· ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, 27  
 ἀπάσχοιτο αὐτὸν, εἰπὼν, τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικα-  
 στήν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνει- 28  
 λες τὸν Αἰγύπτιον χθές; ἐφυγεν δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ 29  
 τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιὰμ, οὐ ἐγέν-  
 νησεν υἱούς δύο. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαεράκοντα, 30

1) ω ωνησατο. Sic pro ο ωνησατο.

ᾤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὕρουσ Σινᾶ ἄγγελος ἐν πυρὶ VII.  
 31 φλογὸς βάτου. ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν· προσερχομένου δὲ  
 32 αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου, ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πα-  
 τέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ἐντρομος  
 33 δὲ γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. εἶπεν δὲ αὐτῷ  
 Κύριος, λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐφ'  
 34 ᾧ ἔστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. ἰδὼν ἰδὼν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ  
 μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα· καὶ  
 κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἀποστειλῶ σε εἰς  
 35 Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, τίς  
 σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν  
 καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος  
 36 αὐτῷ ἐν τῇ βιάτῳ. οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα  
 καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐν  
 37 τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσαεράκοντα. οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας  
 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν  
 38 ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλη-  
 σίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν  
 τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια  
 39 ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ  
 πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπάσαντο, καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρ-  
 40 διάις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ Ἀαρῶν, ποιήσου ἡμῖν  
 θεοὺς οἱ προπορευόνται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος, ὃς ἐξή-  
 γαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.  
 41 καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον  
 θυσίαν τῷ ἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν  
 42 αὐτῶν. ἔστρεψεν δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν  
 τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ-  
 φητῶν, μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ,  
 43 οἶκος<sup>1)</sup> Ἰσραὴλ, ἔτη τεσσαεράκοντα; καὶ ἀνελάβετε τὴν σκη-  
 νὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν Ῥαιφάν, ταῖς  
 τύπους οἷς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς· καὶ μετοικεῖω ὑμᾶς ἐπέ-

1) ἐν τῇ ἐρημῳ οἶκος. Ante oikos, quinque circiter literae erasae, bis ut videtur, oikos scriptum erat.

VII. κείνα Βαβυλώνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ὑμῶν 41  
 ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῆ, ποιῆσαι αὐ-  
 τὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑώρακει· ἦν καὶ εἰσῆγαγον διαδεξά- 45  
 μνοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἔθνων,  
 ὧν ἔξωσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν  
 ἡμερῶν Δαβίδ· ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἤτή- 46  
 σατο εὐρεῖν σκηνώμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Σαλωμῶν δὲ ᾤκοδό- 47  
 μησεν αὐτῷ οἶκον. ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κα- 48  
 τοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει, ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ἡ δὲ 49  
 γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσεται μοι;  
 λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; οὐχὶ ἡ χεὶρ 50  
 μου ἐποίησεν πάντα ταῦτα; σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι 51  
 καρδίας καὶ τοῖς ὠσίν, Ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀν-  
 τιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. τίνα τῶν προφη- 52  
 τῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προ-  
 καταγγέιλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὐ νῦν ὑμεῖς  
 προδύται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε· οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς 53  
 διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξεσθε.

Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ 54  
 ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύ- 55  
 ματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδεν δόξαν Θεοῦ,  
 καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ, 56  
 θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-  
 που ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τ[οῦ Θεοῦ]. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, 57  
 συ[έ]σχον τὰ ὄρα αὐτῶν, καὶ ᾤρησα[ν] ἠμοθυμαδὸν ἐπ' αὐ-  
 τόν· καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν. Καὶ 58  
 οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας νεα-  
 νίνου καλουμένου Σαύλου· καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπι- 59  
 καλούμενον καὶ λέγοντα, κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.  
 Θεὸς δὲ τὰ ῥόματα, ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, κύριε, μὴ στήσης 60  
 αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. Σαῦ-  
 λος δὲ ἦν συννευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Κ Ε Φ Η.

CAP. VIII.

1 Ἐγένετο<sup>1)</sup> δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαγωγὸς μέγαν<sup>2)</sup> ἐπὶ τὴν ἐκκλη-  
 σίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας  
 2 τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν  
 δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ'  
 3 αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους  
 εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυ-  
 4 λακὴν. οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν  
 5 λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐκήρυσ-  
 6 σεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. προσελθόν δὲ οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις  
 7 ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν,<sup>3)</sup> ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέ-  
 8 πειν τὰ σημεῖα ἐποίει.<sup>4)</sup> πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκά-  
 θαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι,  
 9 καὶ χωλοὶ, ἐθεραπεύθησαν. ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει  
 ἐκείνῃ.

10 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-  
 γεύων καὶ ἐξιστανῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα  
 11 ἑαυτὸν μέγαν· ᾧ προσελθόν πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου,  
 12 λέγοντες, οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ [ἢ] καλουμένη με-  
 13 γάλη. προσεῖ[χ]ον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγίαις  
 14 ἐξιστακέειν<sup>5)</sup> αὐτούς. [Ὅ]τε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελι-  
 15 ζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ  
 16 Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ὁ δὲ Σίμων καὶ  
 αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίπ-  
 17 πῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γεινομένας, ἐξ-  
 18 ἴστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι, ὅτι δέ-  
 19 δεκται ἡ Σαμαρεία τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοῖς  
 20 Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐ-  
 21 τῶν, ὅπως λάβωσιν Πνεῦμα Ἁγίου. οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδεὶ

1) εγενετο. Novus paragraphus hinc incipit. 2) μεγαν, pro μεγας. 3) φι-  
 λιππου ομοθυμαδον. Undecim priores literae a l m. rescriptae. Olim forte  
 πανλου ομοθυμαδον. 4) σημεια εποιει, sic scriptum. 5) εξιστακειναι. Olim  
 εξιστακειναι: i deletum.

VIII. αὐτῶν ἐπιπετωκός, μόνου δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθεισαν τὰς χεῖρας ἐπ' 17 αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. Ἴδων δὲ ὁ Σίμων, 18 ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων, δότε 19 κάμολ τὴν ἔξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη Πνεῦμα Ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, τὸ ἀργυρίον 20 σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπάλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν σοι μερίς οὐδὲ κλήρος ἐν τῷ 21 λόγῳ τούτῳ. ἡ γὰρ καρδιά σου οὐκ ἔστιν εὐθεία ἐναντὶ τοῦ Θεοῦ. Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ 22 Κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς 23 γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὄρω σε ὄντα. ἀποκρίθεις δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. οἱ μὲν οὖν 25 διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὑπέστρεφον εἰς Ἱερουσόλυμα, πολλὰς τε κόμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγε- 26 λίζοντο.

Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, ἀνά- 26 στήθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. καὶ 27 ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ, εὐνοῦχος, δυνάστης Κανθακῆς βασιλεῦσης Αἰθιοπίων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γῆς αὐτῆς, ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἣν τε ὑποστρέ- 28 φων καὶ καθήμενος<sup>1)</sup> ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκέν τε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. Εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, πρὸς- 29 ελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν, ἀρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ εἶπεν, πῶς γὰρ 31 δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθέσθαι σὺν αὐτῷ. ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγί- 32 νωσκεν, ἦν αὕτη, Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνός

1) καὶ καθήμενος. ε ot x secundum, rescripta: forte pro ε scripserat φ. Correxit l m.

ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα VIII. 33 αὐτοῦ. ἐν τῇ ταπινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν γενεάν αὐτοῦ 34 τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν, θαίόμε σου, περὶ τίνος ὁ προφή- 35 τῆς λέγει τούτο; περὶ ἐαυτοῦ, ἢ περὶ ἐτέρου τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρχάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγ- 36 γησατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος, ἰδοὺ ὕδωρ· τί καλύει με βαпти- 38 σθῆναι;<sup>1)</sup> καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον,<sup>2)</sup> Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶ- 40 δεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος τὰς πόλεις πάσας εὐηγγελίζετο, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς Καισάριαν.

ΚΕΦ. Θ.

CAP. IX.

1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐνπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ 2 κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεὶ, ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Λαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐὰν τις εὐρῆ ὄντας τῆς ὁδοῦ 3 ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Λαμασκῷ, ἐξαίφνης τε 4 αὐτὸν φῶς περιήστραψεν<sup>3)</sup> ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, 5 ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; εἶ- 6 πεν δὲ, τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώ- 7 κεις· ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοὶ 8 ὃ τί σε δεῖ ποιεῖν. οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ ἰστήκεισαν 8 ἐνεοὶ, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἠνοιγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐ-

1) Ver. 37 doct. 2) πνευμα — ευνουχον. Rescripta a l m. quae scripserat angelos κυριου ηρπασεν τον φιλιππον. 3) περιηστραψεν. η et pars σ rescripta a l m. vel antiqua, crasso ε vel α.

IX. δένα ἔβλεπεν,<sup>1)</sup> χειραγωγούντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Λαμα-  
σκόν. καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. 9  
Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Λαμασκῶ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10  
εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ Κύριος, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν,  
ἰδοὺ ἐγὼ, κύριε. ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτὸν, ἀναστὰς πορεύ- 11  
θητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν  
οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα. ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται,  
καὶ ἰδὼν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ 12  
χεῖρας, ὅπως ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας, κύριε, ἤκουσα 13  
ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις  
σου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐποίησεν· καὶ ᾧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14  
ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλο[υ]μενους τὸ ὄνομά σου.  
Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, πορεύ[ου], ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς 15  
ἐστίν μοι οὗτος, τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν  
τε καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ. ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ, 16  
ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. Ἀπῆλθεν τε 17  
Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν  
τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαυὺλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰη-  
σοῦς ὁ ὀφθαλμοὶ σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ  
πλησθῆς Πνεύματος Ἁγίου. καὶ εὐθὺς ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ 18  
τῶν ὀφθαλμῶν<sup>2)</sup> ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψεν<sup>3)</sup> τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτί-  
σθη, καὶ λαβὼν τροφήν ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν 19  
Λαμασκῶ μαθητῶν ἡμέρας τινάς· καὶ εὐθὺς ἐν ταῖς συνα- 20  
γωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ  
Θεοῦ. ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, οὐχ οὗτός 21  
ἐστὶν ὁ πορθήσας εἰς Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα  
τούτου, καὶ ᾧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγά-  
γῃ<sup>1)</sup> ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ 22  
συνέκλυε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Λαμασκῶ, συμ-  
βιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέ- 23  
ραι ἰκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀναλεῖν αὐτόν· ἐγνώ- 24

1) ουδενά εβλεπεν. 1 m. vel antiqua, superius addidit α. 2) οφθαλ-  
μων. Sic MS., Woide, male, οφθαλμων. 3) ανεβλεπεν. Sic MS., Woide,  
male, αναβλεπεν. 4) αγαγη. γ secundum a 1 m. rescriptum.

σθη δὲ τῷ Σαῦλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς IX.  
25 πύλας ὅπως πιάσωσιν αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς· λαβόντες δὲ οἱ  
μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν, χαλάσαν-  
26 τες ἐν σπυρίδι. Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπέραξεν  
κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πι-  
27 στεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐ-  
τόν, ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς  
ἐν τῇ ὁδῷ ἰδὼν [τὸν] Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, [καὶ] πῶς ἐν  
28 Λαμασκῶ ἐπαφῆσά[σα]το ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. καὶ ἦν με[τ'] αὐ-  
τῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, παφῆσια-  
29 ζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτηε πρὸς  
30 τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀναλεῖν<sup>1)</sup> αὐτόν. ἐπιγνόντες  
δὲ<sup>2)</sup> οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτόν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐξαπέστειλαν  
31 εἰς Ταρσόν. ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Γα-  
λιλαίας, καὶ Σαμαρείας, εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευο-  
μένη τῷ φόβῳ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύμα-  
τος ἐπληθύνετο.  
32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ  
33 πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. εὔρεν δὲ ἐκεῖ ἄν-  
θρωπὸν τινα ὀνόματι Αἰνέαν, ἐξ αἰτῶν<sup>3)</sup> ὅκτι κατακειμένον ἐπὶ  
34 κρᾶβιάτου, ὃς ἦν παραλελυμένος. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα,  
ἰάται σε ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ.  
35 καὶ εὐθὺς ἀνέστη· καὶ εἶδαν αὐτόν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα  
καὶ τὸν Σαρδόνᾶ,<sup>4)</sup> οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.  
36 Ἐν Ἰόππῃ δὲ, τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἢ διερμη-  
νευομένη λέγεται Δορκάς. αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ  
37 ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει· ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἀσθε-  
νήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν τῷ ὑπε-  
38 ρῷ. Ἐγγὺς δὲ οὔσης<sup>5)</sup> Λύδδα τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες  
39 ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, πα-  
ρακαλοῦντες μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος

1) αναλειν. Sic pro ανελειν. Quatuor priores litterae a 1 m. rescriptae.  
2) δε. Post hanc vocem duae vel tres litterae crasse sunt. 3) αιτων, pro εταν.  
4) σαρδωνα. Rescriptum a 1 m. 5) ουσης. σης rescriptum a 2 m. super rasura.

IX. συνήλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγεγόμενον<sup>1)</sup> ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαλοῦσαι, καὶ ἐπιδιγνύμεναι χιτῶνας καὶ εἰμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, καὶ θείς τὰ γόνατα προσ- 40 ἤυξато· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπεν, Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθεισεν. δούς τε αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· 41 φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ἰσθῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευ- 42 σαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν Κύριον· ἐγένετο δὲ αὐτὸν ἡμέρας ἰκανὰς 43 μείναι ἐν Ἰόππῃ παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

Ἄνθρωπος δὲ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ 1 σπειρίτης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, εὐσεβῆς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν 2 σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος<sup>2)</sup> τοῦ Θεοῦ διαπαντός· εἶδεν ἐν ὄραματι φανερῶς, 3 ὥσπερ περὶ ὧραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. Ὁ δὲ ἀτενί- 4 σασ αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν, τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ, αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου, ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας 5 εἰς Ἰόππην, καὶ μεταπέμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζειτε παρὰ τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃς ἐστὶν οἰκία παρὰ 6 θάλασσαν. Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας 7 δύο τῶν οἰκειῶν, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς 8 εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων αὐτῶν καὶ 9 τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθε, περὶ ὧραν ἕκτην τῆς ἡμέρας. ἐγένετο δὲ πρόσπιнос, καὶ ἤθελεν γεύσα- 10 σθε· Παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις. Καὶ 11

1) παραγεγόμενον. Post haec vocem una litera erasa est. 2) δεομενος. Prius o rescriptum a l m.

θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεργόμενον, καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς X. 12 ὀθιῶνην μεγάλην, ταῖσασαριν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἔρπετά τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ 13 οὐρανοῦ. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν, Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον 14 καὶ φάγε. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, μηδαμῶς, κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφα- 15 γον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς 16 αὐτὸν, ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθέρισε, ὅτι σὺ μὴ κοῖνον. τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς· καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν. 17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος, τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ ἶδεν, ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα· 18 καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος 19 ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρον διευθυμουμένου περὶ τοῦ ὄραματος, εἶπεν τὸ Πνεῦμα αὐτῷ, ἰδοῦ, ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσίν σε· 20 ἀλλὰ ἀναστάς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρι- 21 νόμενος ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβάς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας, εἶπεν, ἰδοῦ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' 22 ἣν πάρεστε; Οἱ δὲ εἶπαν, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἄνθρωπος δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου<sup>2)</sup> τοῦ 23 ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχορηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου, μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ 24 σοῦ. εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισεν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστάς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης 25 συνήλθον αὐτῷ, τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν· Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδ[οκῶν] αὐτούς, συγκαλεσάμενος [τούς] συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς [ἀναγ]καίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγέν[ετο] τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον,<sup>3)</sup> συναυτήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος[ς], πεσὼν 26 ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, 27 ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπος εἰμι. καὶ συνομειλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὐρίσκει συναληλυθότας πολλοὺς, ἐφη τε πρὸς αὐτούς, ὑμεῖς 28 ἐπίστασθαι ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλησθαι ἢ προσ-

1) εκθερισειεν. v superius additum a 2 m. 2) ολου. Post ολου litera erasa. Videtur ε fuisse. 3) τον Πετρος. Sic MS. pro τον Πετρον.

X. ἐρχεσθαι ἀλλοφύλω· κάμολ ἐδειξεν ὁ Θεὸς μηδένα κοινὸν ἢ ἀκά-  
 θαρτον λέγειν ἄνθρωπον· διὸ καὶ ἀναντιφθέτως ἦλθον μεταπεμ- 29  
 φθεις· πυνθάνομαι οὖν, τίμι λόγῳ μετεπέμψασθαί με; Καὶ ὁ Κορ- 30  
 νήλιος ἔφη, ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας, ἤμην νη-  
 στεύων, καὶ τὴν ἐνάτην<sup>1)</sup> προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ,  
 ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν αἰσθητῇ<sup>2)</sup> λαμπρᾷ, καὶ φησι, Κορνήλιε, 31  
 εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἑλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν  
 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα 32  
 ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως  
 παρὰ θάλασσαν. ἐξαυτῆς οὖν ἐπέμψα πρὸς σε· σὺ γε καλῶς ἐποίη- 33  
 σας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πά-  
 ρεσμεν, ἀκοῦσαι τὰ προστεταγμένα σοι πάντα ἀπὸ τοῦ Κυρίου.

Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν, ἐπ' ἀληθείας κατα- 34  
 λαμβάνομαι, ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ Θεὸς, ἀλλὰ ἐν παντὶ 35  
 ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐ-  
 τῷ ἔσται. τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος 36  
 εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτός ἐστιν πάντων Κύριος. [Τμ]εῖς 37  
 οἴδατε τὸ γενόμενον ῥήμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχάμενος γὰρ  
 ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰη- 38  
 σοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρετ, ὡς ἐχρῆσεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ  
 καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς κατα-  
 δυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· καὶ 39  
 ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων  
 καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. τοῦτον ὁ 40  
 Θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι·  
 οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ 41  
 Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ  
 ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, 42  
 καὶ διαμαρτυράσθαι, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κρι-  
 τῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. τούτῳ πάντες οἱ προφηταὶ μαρτυροῦ- 43

1) ἡμην νηστευων και την ενατην. ν νηστευων rescripta, literis prioribus spongia deletis. Videtur νηστευων, vel νηστευων και omissum a 1 m., quia και την ενατην in margine scripta sunt. Correctio antiqua. 2) αισθητι, pro εσθητι, ut alibi, ai pro e.

σιν, ἄφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν X.  
 44 πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα  
 ταῦτα, ἔπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν  
 45 λόγον. καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ  
 Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος  
 46 ἐκκέχυται· ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-  
 47 λυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη Πέτρος, μήτι τὸ ὕδωρ δύνα-  
 48 μα τὸ Ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέν τε αὐτοῖς ἐν τῷ  
 ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπι-  
 μείναι ἡμέρας τινάς.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοί, οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰου-  
 2 δαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὅτε δὲ ἀνέβη  
 Πέτρος εἰς Ἱερουσαλὴμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,  
 3 λέγοντες, ὅτι εἰσηλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστεῖαν ἔχοντας, καὶ συνέ-  
 4 φαγες αὐτοῖς. Ἀρχάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθέξης λέ-  
 5 γων, ἐγὼ ἡμην<sup>1)</sup> ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκ-  
 6 στάσει ὄραμα, καταβαίνων σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν  
 7 τὰ ἔρπετά, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λε-  
 8 γούσης μοι, ἀναστὰς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. Εἶπον δὲ, μηδαμῶς,  
 9 κύριε· ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα  
 10 μου. ἀπεκρίθη δὲ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἃ ὁ Θεὸς  
 11 σπίασθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς  
 12 ἀπὸ Καισαρίας πρὸς με. Εἶπεν δὲ τὸ Πνεῦμά μοι, συνελθεῖν

1) εγω ημην. Post ω litera erasa in fine lineae: et η ante μην positum in margine. Correxit 2 m. 2) ημεν. Sic Cod.

XI. αὐτοῖς, μηδὲν διακρίναντα, ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθόμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς, Ἀπῆγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς ἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐ- 13 τοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα, ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην, καὶ μετὰ-πεμφαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ὃς λαλήσῃ ῥή- 14 ματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ἐν 15 δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. Ἐμνήσθημεν δὲ 10 τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθαι ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. Εἰ οὖν 17 τὴν ἴσῃν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύ-σασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐγὼ τίς ἤμῃν δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν; Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ ἐδό- 18 ξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομέ- 19 νης ἐπὶ Στεφάνου, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύπρου, καὶ Ἀντιοχείας, μηδεὶν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰου-δαίοις. Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρη- 20 ναῖοι, οὔτεινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἦν χεῖρ 21 Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς ὁ πιστεύσας ἐπέστρε-ψεν ἐπὶ τὸν Κύριον· Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς 22 ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας. ὃς παραγευόμενος καὶ ἰδὼν τὴν 23 χάριν τῆν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῆ προθέ-σει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς 24 καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητή- 25 σαι Σαῦλον, καὶ εὐρῶν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἐγένετο δὲ 26 αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν, χρηματίζου τε πρῶτον εἰς Ἀντιόχειαν τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις, κα- 27 τῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς Ἀντιόχειαν. ἀναστὰς 28

δὲ εἰς ἕξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαθος, ἐσημάνεν διὰ τοῦ Πνεύματος, XI. λιμὸν μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ἢ τις 29 ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου.) Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐ[πο]ρεῖτό-τις, ὥρισεν ἕκαστος αὐ[τῶν] εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦ- 30 σιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

## CAP. XII.

1 Κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖ- 2 ρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνείλεν δὲ Ἰάκωβον 3 τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρη. ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν 4 ἀζύμων· ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδιδούς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτὸν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα 5 ἀγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενής<sup>2)</sup> γινόμενη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν 6 περὶ<sup>3)</sup> αὐτοῦ. ὅτε δὲ ἐμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ, ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει δυοῖ, φυλακὴς τε πρὸς τῇ θύρᾳ<sup>4)</sup> ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰ-κῆματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρον, ἤγειρεν αὐτὸν λέ-γων, ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν 8 χειρῶν. Εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὸν, ζῶσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως, καὶ λέγει αὐτῷ, περι- 9 βαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγ- 10 γέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρῶτην φυ[λακῆν] καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ [τὴν] πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν [φε]ρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἧτις [α]ὐτομάτῃ ἠνοίγη αὐτοῖς· [κ]αὶ ἐξελθόντες

1) Κλαυδίου [Καισαρος] abscissum est v, nec videtur spatium adesse ut vox Καισαρος addi potuisset in fine lineae. 2) εκτενης. η rescriptum a 2 m. super rasura. 3) περι. rescriptum: olim forte υπερ. 4) προς τη θυρα. Sic; non προ cum Gen.



11. προήλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, εἶπεν, νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξ- 11  
πέστειλεν Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώ- 12  
δου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τῶν Ἰουδαίων. Συνειδὼν δὲ ἦλθεν 12  
ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμέ-  
νου Μάρκου, οὗ ἦσαν (καὶ οἱ συνοιθροισμένοι<sup>1</sup>) καὶ προσευχόμενοι.  
κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθεν παιδίσκη 13  
ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη· καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, 14  
ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμούσα δὲ ἀπήγγει-  
λεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶ- 15  
παν, μαίνη. ἡ δὲ διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δ' ἔλεγον, ὁ ἄγ-  
γελός ἐστιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· ἀνοίξαντες δὲ 16  
εἶδαν αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν. κατασίσαντος δὲ αὐτοῦ τῇ χειρὶ 17  
σιγᾶν, διηγήσατο πῶς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς.  
εἶπέν τε, ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξε-  
λθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἣν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρα- 18  
τιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρώδης τε ἐπιζητήσας αὐτὸν 19  
καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι·  
Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάριαν διέτριψεν. ἦν δὲ 20  
θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς  
αὐτὸν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως,  
ἠτήσαντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθε αὐτῶν τὴν χάραν ἀπὸ τῆς βασι- 21  
λεικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος αἰσθητὰ βασιλι-  
κὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ 22  
δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. παραχρῆμα δὲ 23  
ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν  
τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν. ὁ δὲ λόγος τοῦ 24  
Θεοῦ ἠξάνετο καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρε- 25  
ψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συναπαρалаβόντες  
Ἰωάννην τὸν ἐπικαλουμένον Μάρκον.

1) συνοιθροισμένοι: pro συνηθροισμένοι.

ΚΕ Φ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφήται καὶ  
διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νεῖρεφ, καὶ  
Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῆν τε Ἡρώδου τοῦ τετραρχοῦ σύν-  
2 τροφος, καὶ Σαῦλος. λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ  
νηστευόντων, εἶπεν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν  
Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.  
3 τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας  
4 αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου  
Πνεύματος, ἀπῆλθον εἰς Σελεύκιαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς  
5 Κύπρον. καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῃ, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ  
Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην  
6 ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὔραν  
7 ἄνδρα τινα μάγον<sup>1</sup>) ψευδοπροφήτην Ἰουδαίου, ᾧ ὄνομα Βαρθη-  
σοῦν, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ.  
οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκού-  
8σαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, ὁ μάγος·  
οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ· ζητῶν διαστρέφαι  
9 τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δὲ, ὁ καὶ Παῦλος, πλη-  
10 σθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν, ᾧ πλήρης  
παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχρῆ<sup>2</sup>) πά-  
11 εῦθείας; Καὶ νῦν ἰδοῦ, χεῖρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ  
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπαισεν<sup>3</sup>) ἐπ' αὐτὸν  
12 ἀχλὺς<sup>4</sup>) καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐξήτει χειρωγαγούς. τότε ἰδὼν ὁ  
ἀνθύπατος<sup>5</sup>) τὸ γεγονός ἐκπλησσομένος ἐπίστευσεν ἐπὶ τῇ διδαχῇ  
13 τοῦ Κυρίου. ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου<sup>6</sup>) οἱ περὶ Παῦλον,  
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ'

1) μαγον. Post hanc vocem tres circiter literae erasae sunt. 2) εχεε. Sic pro εχθεε. 3) επαισεν, pro επισεν. 4) επ' αυτον αχλυσ. a manu antiqua rescriptum: forte επ' omissum erat. 5) Woide legit ανθυπαθος: male. 6) Παφου. φο rescriptum a l m.

XIII. αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσόλυμα. αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ 14  
 τῆς Πέργης, ἐγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ εἰσελ-  
 θόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς ἡμέρας τῶν σαββάτων, ἐκάθεισαν.  
 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέ- 15  
 στείλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, ἄνδρες  
 ἀδελφοί, εἰ τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν  
 λαόν, λέγετε. Ἀναστάς δὲ Παῦλος, καὶ κατασίσας τῇ χειρὶ, 16  
 εἶπεν, ἄνδρες Ἰσραηλεῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκού-  
 σατε. ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέ- 17  
 ρας ἡμῶν· καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροιμίᾳ ἐν γῆ Αἰ-  
 γύπτου, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐ-  
 τῆς· καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροφοφόρησεν<sup>1)</sup> αὐτοὺς 18  
 ἐν τῇ ἐρήμῳ· καὶ καθελῶν ἔθνη ἐπτά ἐν γῆ Χαναάν, κατε- 19  
 κληρονόμησεν αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν, [ὡς] ἔτεσι τετρακοσίοις 20  
 καὶ [πεν]τήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα ἐ[δω]κεν κριτὰς ἕως Σα-  
 μουὴ[λ προ]φήτου· κακεῖθεν ἠτήσαν[το] βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐ- 21  
 τοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαουλ υἱὸν Κεῖς, ἄνδρ[α] ἐκ φυλῆς Βενιαμείν,  
 ἔτη τεσσεράκοντα· καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν τὸν Δαβὶδ αὐ- 22  
 τοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ  
 Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὅς ποιήσει πάντα τὰ θε-  
 λήματά μου. Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγ- 23  
 γελείαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, προκηρῦξαντος Ἰω- 24  
 ἀννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας  
 παντὶ τῷ Ἰσραὴλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλε- 25  
 γεν, τί ἐμε ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ, ἐρχεται  
 μετ' ἐμὲ, οὐ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.  
 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱὸν γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ἡμῖν φοβού- 26  
 μενοι τὸν Θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπε-  
 στάλη. οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οἱ ἄρχον- 27  
 τες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν  
 τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρω-  
 σαν· καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠτήσαντο Πι- 28

1) ἐτροφοφόρησεν, sic pro ἐτροφοφορησεν. 2) Σαμουη[λ προ]φήτου. Vix erat spatium, ut articulus τὸν adfuisse.

29 λάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ XIII.  
 30 γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ὁ δὲ  
 31 Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ὅς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς  
 συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινες νῦν  
 32 εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζό-  
 33 μεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελείαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ  
 Θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νε-  
 κρῶν·) [ὡ]ς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται [τ]ῷ δευτέρῳ, υἱός μου εἶ  
 34 σὺ, ἐ[γ]ὼ σήμερον γεγέννηκά σε. [Ἔ]τι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νε-  
 κρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἰρηκεν,  
 35 ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,  
 36 οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδία γε-  
 νεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς  
 37 τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ ἶδεν διαφθοράν· ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν,  
 38 οὐκ εἶδεν διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἐστὶν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι  
 39 διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις<sup>2)</sup> ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, ἀπὸ πάντων  
 ὧν οὐκ ἔδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ  
 40 πιστεύων δικαιούται. βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρη-  
 41 μένον ἐν τοῖς προφήταις, Ἴδετε, οἱ καταφρονεῖτε, καὶ θανατῶσατε  
 καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔρ-  
 γον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐὰν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.  
 42 Ἐξιώντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μετοξὺ<sup>3)</sup> σάββατον λα-  
 43 ληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς,  
 ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῶν σεβομένων προσηλύ-  
 των τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῃ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς,  
 44 ἐπειθον αὐτοὺς<sup>4)</sup> προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. τῷ δὲ ἐχομένῳ<sup>5)</sup>  
 σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις<sup>6)</sup> συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τοῦ  
 45 Κυρίου. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου,  
 καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες,  
 46 Παφῆσιασάμενοι τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν, ὑμῖν ἦν  
 ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπω-

1) αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Rescripta 2 m. 2) ἀφεσις. s. ultimum rescriptum a manu antiqua: olim ν. 3) μετοξὺ. Sic pro μεταξὺ. 4) αὐτοὺς. σ minusculum additum a manu antiqua. 5) ἐχομένῳ. Sic. MS. 6) πολεις, pro πολις.

XIII. θείσθαι αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνεται ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου<sup>1)</sup> ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. οὕτως γὰρ ἐντέταται ἡμῖν ὁ Κύριος, 47  
 'τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου  
 'τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ 48  
 Κυρίου,<sup>2)</sup> καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.  
 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου καθ' ὅλης τῆς χώρας. οἱ δὲ Ἰου- 49  
 δαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβόμενας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας, καὶ 50  
 τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον  
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. οἱ δὲ 51  
 ἐκτιναχθέντες τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἤλθον εἰς Ἰκόνιον.  
 οἱ τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

CAP. XIV.

ΚΕΦ. ΙΔ.

'Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ αὐτὸ<sup>3)</sup> εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συνα- 1  
 γωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων  
 τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπή- 2  
 γειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.  
 ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριβον παθήσασθαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ 3  
 μαρτυροῦντι ἐπὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ  
 τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχέισθη δὲ τὸ πλῆθος 4  
 τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς  
 ἀποστόλοις. ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν 5  
 τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, συνι- 6  
 δόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ  
 Δέρβην, καὶ τὴν περιχώρον, κακεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 7  
 Καὶ τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσίν ἐκάθητο, χω- 8  
 λὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. οὐ- 9  
 τὸς ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν  
 ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλη τῇ φωνῇ, ἀνάστηθι 10

1) αἰωνιον. Post hanc vocem, una litera erasa. 2) τον λογον του κυριου. Haec, primis duobus literis exceptis, rescripta a l m. 3) κατο αυτο. Sic scriptum, pro κατα το αυτο.

11 ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθρός.<sup>1)</sup> καὶ ἤλατο καὶ περιεπάτει. οἱ τε XIV.  
 ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν Παῦλος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυ-  
 καονιστὶ λέγοντες, οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς  
 12 ἡμᾶς· ἐκάλουν τε τὸν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἐρμῆν,  
 13 ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ  
 ἄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας  
 14 ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι  
 Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαφρόξαντες τὰ εἰμᾶτια ἑαυτῶν ἐξεπήδη-  
 15 σαν εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες καὶ λέγοντες, ἄνδρες, τί ταῦτα<sup>2)</sup>  
 ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς<sup>3)</sup> ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελι-  
 ζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ Θεὸν ζῶν-  
 16 τα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ  
 17 πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· Ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις<sup>4)</sup> γενεαῖς ἴασεν  
 18 πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ τοι οὐκ ἀμάρτυ-  
 19 ρον αὐτὸν ἀφήκεν, ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν διδοὺς ὑετοὺς καὶ και-  
 20 ροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρ-  
 21 διὰς<sup>5)</sup> ἡμῶν. καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους  
 τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.  
 22 Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ  
 πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθοβολήσαντες τὸν Παῦλον,<sup>6)</sup> ἔσυ-  
 23 ρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. κυκλωσάν-  
 24 των δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ  
 25 τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. Εὐαγγελιζόμε-  
 νοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσα[ν]τες ἰκανοὺς, ὑπέστρε-  
 ψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ εἰς Ἰκόνιον καὶ εἰς Ἀντιόχειαν· ἐπιστη-  
 ρ[ί]ζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ  
 πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βα-  
 σιλείαν τοῦ Θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς κατ' ἐκκλησίαν πρεσ-  
 βυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νησιῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ  
 24 εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, ἤλθον εἰς Παμ-  
 25 φυλίαν· καὶ λαλήσαντες εἰς Πέργην τὸν λόγον τοῦ Κυρίου κατέβησαν

1) ορθρος. Sic pro orthros. 2) τι ταυτα. Olim εἰ τι ταυτα, sed εἰ crasum est. 3) ομοιοπαθεῖς. μοι rescriptum a manu antiqua. 4) παρωχη-  
 μεταῖς. Sic MS. Woide, male παρωχημεναις. 5) καρδιας. x rescriptum a  
 l m. 6) τον Παυλον. Post has voces quaedam erasa.

XIV. εἰς Ἀττάλιαν· κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν 20  
 παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν.  
 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον 27  
 ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύ-  
 ραν πίστεως. διέτριβον δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς. 28

## ΚΕΦ. ΙΕ.

## CAP. XV.

Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ- 1  
 φούς, ὅτι ἐάν<sup>1)</sup> μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωσέως, οὐ δύνασθε  
 σωθῆναι. γενομένης οὖν στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ 2  
 Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον,  
 καὶ Βαρνάβαν, καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν, πρὸς τοὺς ἀποστό-  
 λους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τού-  
 του. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο 3  
 τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν  
 ἔθνων· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. παρα- 4  
 γενομένοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα, παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας  
 καὶ τῶν ἀποστόλων [κα] τῶν πρεσβυτέρων, ἀπήγγει[λ]άν τε  
 ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν με[τ'] αὐτῶν. Ἐξανέστησαν δὲ [τ]ινες ἄν- 5  
 δρες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέ-  
 γοντες, ὅτι δεῖ περιτέμναι αὐτούς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν  
 νόμον Μωσέως. Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι 6  
 ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ ζητήσεως γενομένης, 7  
 ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς, ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστα-  
 σθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς διὰ τοῦ στόμα-  
 τός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.  
 καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δούς τὸ Πνεῦ- 8  
 μα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμεῖν· καὶ οὐδὲν<sup>2)</sup> διέκριεν μεταξύ 9  
 ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.  
 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχη- 10  
 λον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσα-

1) εαν. Olim an. Correctio l m. 2) και ουδεν. και additur a l m. vel antiqua.

11 μὲν βαστάσαι; ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεῦ- XV.  
 12 μὲν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κάκεινοι. Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ  
 πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβαν καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα  
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐ-  
 13 τῶν. μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων,  
 14 ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. Συμειῶν ἐξηγήσατο, καθὼς  
 πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἔθνων λαὸν τῷ ὀνόματι  
 15 αὐτοῦ· καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, κα-  
 16 θὼς γέγραπται, μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω<sup>1)</sup> καὶ ἀνοικοδομήσω  
 τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐ-  
 17 τῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ὅπως ἂν ἐκζητήσω-  
 σιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ  
 ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς· λέγει  
 18 Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα. γνωστὸν ἀπ' αἰῶνος τῷ Κυρίῳ τὸ ἔρ-  
 19 γον αὐτοῦ. διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνων  
 20 ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι  
 ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων<sup>2)</sup> καὶ τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ  
 21 καὶ τοῦ αἵματος. Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοῦς  
 κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον  
 22 ἀναγινωσκόμενος. τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέ-  
 ροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι εἰς Ἀν-  
 τιόχειαν, σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον  
 Βαρσαββᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἠγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς,  
 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι  
 ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλιαν<sup>3)</sup>  
 24 ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνων, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τει-  
 νὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες  
 25 τὰς ψυχὰς ὑμῶν, οἷς οὐ διεστείλαμεθα· ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις  
 ὁμοθυμαδὸν, ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς  
 26 ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνθρώποις παραδεδο-  
 κόσις τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-  
 27 σοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐ-

1) αναστρεψω. Olim αναστρεψει: correxit l m. 2) ειδωλων. Woide, male, ειλωων. 3) Κιλιαν. Sic pro Κιλιαν.

XV. τοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἔδοξεν γὰρ τῷ Πνεύματι 28  
τῷ Ἁγίῳ καὶ ἡμεῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν  
ἐπάναγκαις,<sup>1)</sup> ἀπέχεσθαι ἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ<sup>2)</sup> 29  
καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. ἔβρωσθε.  
Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατήλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγα- 30  
γόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. Ἀναγνόντες δὲ, ἐχάρ- 31  
ησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφη- 32  
ται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπε-  
στήριξαν. ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ 33  
τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστελλαντας αὐτούς.<sup>3)</sup> Παῦλος δὲ καὶ 35  
Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμε-  
νοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος, ἐπιστρέ- 36  
ψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ πόλιν πᾶσαν, ἐν αἷς  
κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ 37  
ἐβούλετο συναρραλαμβανεῖν Ἰωάννην καὶ τὸν καλούμενον Μάρκον· 38  
Παῦλος δὲ ἤξίου τὸν ἀποστατήσαντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ  
μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συναρραλαμβανεῖν τοῦτον.  
Ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, 39  
τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα Μάρκον<sup>4)</sup> ἐκπλεῦσαι εἰς Κύ-  
προν· Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῇ 40  
χάριτι τοῦ Κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν 41  
καὶ Κηλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

ΚΕΦ. Ιε.

CAP. XVI.

Κατήνησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν· 1  
Καὶ ἰδοὺ, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-  
κὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλλήνος· ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν 2  
ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. τοῦτου ἠθέλησεν ὁ Παῦλος  
σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους

1) ἐπαναγκαις, pro ἐπαναγκες. 2) πνικτον. ov rescriptum a 1 m. et rasura unius literae, post v. 3) Ver. 34 deest. 4) Μάρκον. Μαρκ. rescriptum a 1 m.; olim ut videtur Πυρρον.

τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες, ὅτι Ἑλλήν. XVI.  
4 ὁ πάτερ αὐτοῦ ὑπῆρχεν]. Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις], παρε-  
δίδοσαν αὐτοῖς φυλάσσειν] τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπ[ὸ] τῶν  
5 ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. Αἱ μὲν οὖν  
ἐκκλησῖαι ἑσπεροῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ'  
6 ἡμέραν. Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυ-  
θέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ.  
7 Ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βυθυνίαν<sup>1)</sup> πο-  
8 ρευθῆναι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. Παρελθόντες  
9 δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. καὶ ὄραμα διὰ νυκτὸς<sup>2)</sup>  
ᾧφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ Μακαιδῶν τις ἦν ἐστῶς, καὶ παρακαλῶν  
10 αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβάς εἰς Μακαιδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. ὡς δὲ  
τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελεῖν εἰς Μακαιδονίαν,  
11 συμβιβάζοντες ὅτι προσκλήγεται ἡμᾶς ὁ Θεὸς εὐαγγελίσασθε αὐ-  
12 τοῖς. Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ Τρωάδος, εὐθύδρομησαμεν εἰς Σαμο-  
13 θράκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεάμπολιν, κάκειθεν εἰς Φιλίππους, ἧτις  
ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος Μακαιδονίας πόλις κωλώνια, ἡμεν δὲ ἐν  
14 ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινὰς· Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββά-  
των ἐξῆλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν, οὐ ἐνομιζόμεν<sup>3)</sup> προσευ-  
15 χῆν<sup>4)</sup> εἶναι, καὶ καθείσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν.  
16 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυροπώλις,<sup>5)</sup> πόλεως Θυα-  
τείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξεν τὴν  
17 καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὡς δὲ ἐβα-  
πτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, [εἰ] κερικατέ με  
πιστήν τῷ [Κ]υρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου<sup>6)</sup> μένετε· καὶ  
18 παρεβιάσατο ἡμᾶς. [Ἐ]γένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευ-  
19 χῆν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν<sup>7)</sup> πνεῦμα Πύθωνα<sup>8)</sup> ἀπαντῆσαι ἡμῖν,  
20 ἧτις ἐργασίαν πολλὴν ποιεῖεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. αὕτη  
κατακολουθῆσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζεν λέγουσα, οὗτοι οὐ

1) Βυθυνίαν. Sic pro Βιθυνίαν. 2) ὄραμα δια νυκτός. Rescripta a manu antiqua, prima litera excepta. 3) ἐνομιζόμεν. ομεν rescriptum a manu antiqua: quod olim non liquet. 4) προσευχην. v additur superius a manu antiqua. 5) πορφυροπώλις. Sic pro πορφυροπώλις. 6) εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου. rescripta a 2 m. Videtur 1 m. quaedam omisisse. 7) ἔχουσαν. Olim ἔχουσα. v addidit 1 m. 8) πυθωνα. Sic MS.

XVI. ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οὔτινες καταγγέλλουσι ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. 18 Διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπεν, παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι<sup>1)</sup> αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ 19 ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας· καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπαν, οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν<sup>2)</sup> τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν 21 εἶθ' ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίους οὖσιν. καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· Καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες 22 αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ραβδίξειν· πολλὰς τε ἐπιθέοντες αὐτοῖς 23 πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγέλλαντες τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· ὃς παραγγελείαν τοιαύτην λαβὼν, ἔλαβεν<sup>3)</sup> αὐτούς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνου τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ἄφω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· ἠνοίχθησαν δὲ παραχορῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, 27 καὶ ἰδὼν ἀνεφωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφυγῆναι τοὺς δεσμίους. Ἐφώνησεν δὲ μεγάλη φωνῇ ὁ Παῦλος λέγων, μηδὲν 28 πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἴσμεν ἐνθάδε. αἰτήσας δὲ 29 φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἐντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ· καὶ προαγαγὼν αὐτούς ἔξω, ἔφη, κύριοι, τί 30 με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπαν, πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ, καὶ ὁ οἶκός σου. καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ 33 παραλαβὼν αὐτούς<sup>4)</sup> ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἔβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ οἰκίοι αὐτοῦ πάντες πα-

1) δε οἱ κύριοι. Rescripta a 2 m. Olim a 1 m. δε omissum. 2) ἡμῶν. Olim ἡμῶν. Correctio 1 m. 3) ἔλαβεν. Sic Cod. 4) αὐτούς. τους rescriptum a 1 m.; olim forte αὐτῶν.

34 ραχορῆμα. Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκεν XVI. τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, ἀπόλυσον<sup>1)</sup> τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. Ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπεστάλκαν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθαι ἐν εἰρήνῃ. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γὰρ· ἀλλὰ ἐλθόντες 38 αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. Ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν· Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτου 39 ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσηλθὼν πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

## ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. κατὰ δὲ τὸ ἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσηλθὼν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς 2 ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων, καὶ Ἑλλήνων πλήθος πολὺν, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. 5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἀνδρας τινὰς πονηροὺς, καὶ ὀλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσωνος, ἐξήτουν αὐτούς<sup>2)</sup> προαγαγεῖν εἰς 6 τὸν δῆμον· μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον Ἰάσωνα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντας,<sup>3)</sup> ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστα-

1) ἀπολυσον. λυσον a 1 m. rescriptum; et o in apo olim σ fuisse videtur. Post vocem rasura. 2) αὐτούς. vs rescriptum a 1 m. vel antiqua: primo forte αὐτον. 3) βοῶντας. Sic pro βοῶντες.

XVII. τῶσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ 7  
οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πρᾶσσουσι, βασιλέα  
ἕτερον λέγοντες εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς 8  
πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα· καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ 9  
Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἐξέ- 10  
πεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροϊαν. οὔτινες πα-  
ραγενομένο[ι, εἰς] τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰου[δαίων] ἀπήεσαν. οὐ- 11  
τοι δὲ ἦσαν εὐ[γε]νέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οὔτινες ἐδέξαντο  
τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς  
γραφὰς, εἰ ἔχει ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπί- 12  
στευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀν-  
δρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰου- 13  
δαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ<sup>1)</sup> Βεροῖα κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος  
τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κάκει σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους.  
εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ, πορεύεσθαι 14  
ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινεν τε ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος  
ἐκεῖ. οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν· Καὶ 15  
λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα  
ἐλθῶσιν πρὸς αὐτὸν, ἐξήεσαν. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου<sup>2)</sup> 16  
αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεω-  
ροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν.

Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς 17  
σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς  
παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρίων καὶ Στοι- 18  
κῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καὶ τινες ἔλεγον, τί ἂν θέ-  
λοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, ξένων δαιμονίων δοκεῖ  
καταγγελλεῦς<sup>3)</sup> εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐγγ-  
γελίξετο αὐτοῖς. Ἐπιλαβόμενοι τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄριον πᾶ- 19  
γον ἤγον λέγοντες, δυνάμεθα γινῶναι, τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ  
σοῦ λαλουμένη διδασχὴ; ξενίζοντα γὰρ τίνα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς 20  
ἡμῶν· [β]ουλόμεθα οὖν γινῶναι, τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. <sup>4)</sup> Ἀθη- 21

1) οτι και εν τη. Rescripta a manu antiqua: forte οτι omissum erat.  
2) εκδεχομενου. Post hanc vocem litera erasa est. 3) καταγγελλευσ. 1 se-  
cundum a 1 m. supra scriptum. 4) Ἀθηναῖοι. Woide, male Ἀθηναῖοι.

ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἡν- XVII.  
καίρου, ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν τι καινότερον.

22 Σταθεῖς δὲ Παῦλος ἐμμέσῳ τοῦ Ἄριου πάγου, ἔφη, ἄν-  
δρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δισிடαιμονεστέρους ἡμᾶς θεωρῶ.  
23 διερχόμενος γὰρ, καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ἡμῶν, εἶρον  
καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ Θεῷ. οὐν<sup>1)</sup> οὖν ἀγνο-  
24 οῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον<sup>2)</sup> ἐγὼ κατεγγέλλω<sup>3)</sup> ἡμῖν. ὁ Θεὸς ὁ<sup>4)</sup>  
ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ  
καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ,  
25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τιςος,  
26 αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν<sup>5)</sup> καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· ἐποίησέν<sup>6)</sup>  
τε ἐξ ἐνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ πάντος προσώπου  
τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς  
27 κατοικείας αὐτῶν· ζητεῖν τὸν Θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφησίαν αὐ-  
τὸν ἢ εὐροῖεν, καίτοι οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν<sup>7)</sup>  
28 ὑπάρχοντα. ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κεινούμεθα καὶ ἐσμεν· ὡς  
καὶ τινες τῶν καθ' ἡμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, τοῦ γὰρ καὶ γένος  
29 ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφίλομεν νομίζειν  
χρυσῷ ἢ ἀγυρίῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀν-  
30θρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς  
ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ Θεός, ταυτῶν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις,  
31 πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν· καθότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλ-  
λει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισεν,  
32 πίστιν παρασχῶν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκού-  
σαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ εἶπον,  
33 Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. οὕτως ὁ Παῦλος  
34 ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ,  
ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ  
ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

1) ον. Olim o. 1 m. supra scripsit v. 2) τουτον. Olim τουτο. 1 m. su-  
perius addidit v. 3) κατεγγελλω. Sic MS. 4) ο ποιησας. ο prius omis-  
sum, 1 m. supra scripsit. 5) ζωην. Olim ζοην: correxit 1 m. 6) εποιη-  
σεν. Rescriptum a 1 m 7) ημων. η rescriptum a 1 m.; olim videtur υμων  
fuisse.

## ΚΕΦ. ΙΙΙ.

CAP. XVIII.

Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς 1  
Κόρινθον· καὶ εὗρῶν τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν 2  
τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλ-  
λαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρῆσθαι  
πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· καὶ 3  
διὰ τὸ ὁμότεχρον εἶναι, ἔμενον παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο· ἦσαν  
γὰρ σκηνοποιοὶ τῆ τέχνη. Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ 4  
πᾶν σάββατον, ἐπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας. Ὡς δὲ 5  
κατῆλθον ἀπὸ Μακαιδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνεί-  
χετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος εἶναι τὸν Χριστὸν  
Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτι- 6  
ναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ  
τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγὼ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη  
πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς 7  
Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συννομοροῦσα τῇ  
συναγωγῇ. Κρίσπος<sup>1)</sup> δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσεν τῷ Κυρίῳ 8  
σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες  
ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπεν δὲ ὁ Κύριος ἐν ὁράματι τῷ 9  
Παύλῳ, μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς· διότι ἐγὼ εἰμι  
μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε· διότι λαὸς  
ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθεισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ 11  
μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Γαλλίανος δὲ ἀνθύπατου ὄντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπίστη- 12  
σαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ  
τὸ βῆμα λέγοντες, ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀναπίθει οὗτος τοὺς 13  
ἀνθρώπους σέβασθαι τὸν Θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου 14  
ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ἢ μὲν  
ἦν<sup>2)</sup> ἀδίκημά τι ἢ εὐαδίουργημα πονηρὸν, ᾧ Ἰουδαῖοι, κατὰ λό-

1) κρίσπος. Literae, prima excepta, rescriptae, a 2 m. 2) ἦν. Olim η.  
1 m. v supra addidit.

15 γον ἀνεσχόμεν ὑμῶν· εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ XVIII.  
ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὕψεσθαι αὐτοί· κριτῆς  
16 ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ  
17 βήματος. Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνά-  
γωγον ἔτυπτον ἐμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ  
18 Γαλλίῳ ἐμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἰκα-  
νὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ  
σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κενχεραῖς τὴν  
19 κεφαλὴν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. κατήντησαν δὲ εἰς Ἐφεσον, κά-  
κείνους κατέλειπεν ἐκεῖ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συνα-  
20 γωγὴν, διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ  
21 πλείονα χρόνον μείναι, οὐκ ἐπένευσεν· ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ  
εἰπὼν, πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη  
22 ἀπὸ τῆς Ἐφέσου· καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ  
23 ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. καὶ ποιή-  
σας χρόνον τινα, ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλιτικὴν  
χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.  
24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ  
λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἐφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.  
25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύ-  
ματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστά-  
26 μενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· οὗτος τε ἤρξατο π[α]ρ[α]φ[η]-  
σιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλ[α]  
καὶ Ἀκύλας, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέ-  
27 θεντο τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς  
τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς  
ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλλετο πολὺ τοῖς  
28 πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος· εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις δια-  
κατηλλέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδιγνύς<sup>1)</sup> διὰ τῶν γραφῶν, εἶναι τὸν  
Χριστὸν Ἰησοῦν.

1 ἐπιδιγνύς, sic pro ἐπιδεικνύς.  
COD. ALEX.



Ἰγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶν<sup>1)</sup> εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον 1  
διελθόντα τὰ ἀνατορικὰ μέρη, κατελθεῖν εἰς Ἐφεσον, καὶ εὐ- 2  
ρεῖν τινὰς μαθητὰς, εἶπεν τε πρὸς αὐτούς, εἰ Πνεῦμα Ἅγιον  
ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα  
Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. ὁ δὲ εἶπεν, εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; 3  
οἱ δὲ εἶπαν, εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. εἶπεν δὲ Παῦλος, 4  
Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν  
ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν.  
ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 5  
καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χειρᾶς, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ 6  
Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτεον. ἦσαν 7  
δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ δώδεκα. εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συνα- 8  
γωγὴν, ἐπαθήσιαζέτο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πεί-  
θων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δὲ τινες ἐσκληρύ- 9  
νοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλή-  
θους, ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέ-  
ραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. τοῦτο δὲ ἐγένετο 10  
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκροῦ-  
σαι [τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. Ἐ- 11  
νάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ὁ Θεὸς ἐποίει διὰ τῶν χειρῶν Παύ-  
λου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ 12  
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ'  
αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι.  
Ἐπεχείρησαν δὲ τινες καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἕξορ- 13  
κιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ  
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, ὀρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν  
ὄν Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δὲ τινες Σκευιᾶ<sup>2)</sup> Ἰουδαίου ἀρχιε- 14  
ρέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ 15  
πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς, τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον

1) Ἀπολλων. v. superius additum a 1 m. vel antiqua. 2) Σκευια. Sic scriptum.

16 ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' XIX.  
αὐτοὺς ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, κατακυριεύσαν ἀμφοτέ-  
ρων, ἰσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκ-  
17 φυγεῖν αὐτοὺς ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν  
πᾶσιν, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν<sup>1)</sup> Ἐφεσον·  
καὶ ἐπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ  
18 Κυρίου Ἰησοῦ. Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογού-  
19 μενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-  
ρίεργα πράξαντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον  
πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου  
20 μυριάδας πέντε. οὕτως κατὰ κράτος τοῦ Κυρίου ὁ λόγος ἠῤῥεκε  
καὶ ἰσχυεν.  
21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελ-  
θεῖν τὴν Μακαιδονίαν καὶ τὴν Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα,  
εἰπὼν, ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν,  
22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακαιδονίαν δύο τῶν διακόνων αὐτῶν,<sup>2)</sup>  
Τιμόθεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευ χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.  
23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνον τάραχος οὐχ' ὀλίγος περὶ τῆς  
24 ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀρ-  
γυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο<sup>3)</sup> τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν·  
25 οὗς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες,  
26 ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν· καὶ  
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν πάσης  
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσαν<sup>4)</sup> μετέστησεν ἰκανὸν ὄχλον, λέγων  
27 ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. οὐ μόνον δὲ τοῦτο τὸ  
μέρος κινδυνεύει ἡμῖν εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγά-  
λης<sup>5)</sup> θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆσεται, μέλλειν τε<sup>6)</sup> καὶ  
καθερεῖσθε τῆς μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἴκου-  
28 μένη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρης θυμοῦ, ἔκρα-  
29 ζον λέγοντες, μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. καὶ ἐπλήσθη ἡ πό-  
λις τῆς συγχύσεως· Ὀρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συν-

1) τὴν. Additum a manu antiqua. 2) τῶν διακόνων αὐτῶν. Sic MS., διακονων pro διακονουτων. 3) παρειχετο. Olim παρειχε, addidit to in marg. 2 m. 4) πείσαν. Sic pro πείσας. 5) μεγαλης. Sic MS. Woide male, μεγαλης. 6) μέλλειν τε. Olim μέλλει τε: v. additum a 2 m. supra lineam.

XIX. ἀρπάσαντες Γάβον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων 30 αὐτὸν οἱ μαθηταί. τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, 31 πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συνεκεχυ- 32 μένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν, τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. Ἐκ 33 δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν<sup>1)</sup> τῶν Ἰουδαίων· οὗν Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολο- γεῖσθε τῷ δῆμῳ. Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγέ- 34 νετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κράζοντες, μεγάλη ἢ Ἀρτεμῖς Ἐφεσίων. καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησὶν, Ἄν- 35 δρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσί- σίαν πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διο- πετοῦς; Ἀνατιφύχτων οὖν τούτων ὄντων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατε- 36 σταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετιὲς πράσσειν. Ἠγάγετε 37 γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε Ἱεροσύλους<sup>2)</sup> οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος,<sup>3)</sup> καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, τεχνί- 38 ται ἔχουσιν πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰ- σιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. εἰ δὲ τι περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν 39 τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἔγκα- 40 λείσθαι σιτίσεως περὶ τῆς σήμερον, μηθενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δύνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΕΦ. Κ.

CAP. XX.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦ- 1 λος τοὺς μαθητὰς, καὶ παρακαλέσας ἀπασάμενος, ἐξῆλθεν πορευ- εῖσθαι εἰς τὴν Μακεδονίαν. Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρα- 2 καλέσας<sup>1)</sup> αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· ποιήσας<sup>2)</sup> τε 3 μῆνας τρεῖς, γενόμενης ἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων

1) αὐτῶν. Sic MS. Woide male αὐτο. 2) Ἱεροσύλους. vltο rescriptum a 1 m. 3) Δημήτριος. Inter o et ε litera erasa. 4) Woide παρακαλέσας. male. 5) ποιήσας. ποι rescriptum a 1 m.

μέλλοντι<sup>1)</sup> ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμης τοῦ ὑποστρέ- XX. 4 φειν διὰ Μακεδονίας. Συνείπετο δὲ αὐτῷ<sup>2)</sup> ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώ- πατρος Πύρρφου, Βεροιαῖος·<sup>3)</sup> Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκουῦνδος, καὶ Γάιος ὁ Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοί<sup>4)</sup> δὲ, Τυ- 5 χικός καὶ Τρόφιμος. οὗτοι δὲ πρ[ο]ελθόντες<sup>5)</sup> ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι· 6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσ[α]μεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἄζύμ[ων] ἀπὸ Φιλίπ- πων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἡμερῶν πέντε, 7 ὅπου διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνη- γμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέ- 8 ναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· Ἦσαν 9 δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῷῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. καθεζόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτύχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος<sup>6)</sup> ὑπνῳ βαθεῖ, διαλεγόμενος τοῦ Παύλου, ἐπὶ πλείον κατενεχθεὶς ἀπὸ 10 τοῦ ὑπνου, ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγού κάτω, καὶ ἦρθη νεκρός. κατα- βὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συνπεριλαβὼν εἶπεν, μὴ θορυ- 11 βεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ γενυσάμενος, ἔφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως 12 ἐξῆλθεν. ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν<sup>7)</sup> οὐ με- 13 τρίως. ἡμεῖς δὲ προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ δια- 14 τεταγμένος ἦν, μέλλων αὐτὸς παιδεύειν. Ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς 15 τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἦλθομεν εἰς Μιτυλίνην· κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺς Χίου· τῇ δὲ 16 ἐτέρῃ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· τῇ δὲ ἐχομένη ἦλθομεν εἰς Μίλητον. 17 κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλευσαί τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδεν γὰρ, εἰ δυνατόν εἴη αὐ- 18 τῷ,<sup>8)</sup> τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.

1) μέλλοντι. λον a 1 m. super rasura rescriptum. 2) αὐτῷ. ω a 1 m. re- scriptum. 3) Βεροιαῖος. ε a 1 m. rescriptum. 4) Ἀσιανοί. σ rescriptum a 1 m. 5) πρ[ο]ελθόντες. Vel προσελθόντες: dubium an una vel duae literae abscissae sint. 6) καταφερόμενος. μενος rescriptum a 2 m. 7) παρεκλήθησαν. Sic MS. Woide, male, παρακληθησαν. 8) αὐτῷ. α rescriptum a 1 m. 9) ως. ω fere abscissum est.

XX. ἥς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 19 δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσιν τὴν 21 εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι, 22 πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναυτήσαντά μοι μὴ εἰδὼς, Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, κατὰ πόλιν διεμαρ- 23 τύρατό μοι λέγον, ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν, ἀλλ' οὐδενὸς λόγον ἔχω, οὐδὲ ποιῶμαι τὴν ψυχὴν τιμῶν ἐμαυτῷ, ὡς τελεῖῶσαι τὸν θρόνον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα, ὅτι οὐκέτι ὄψεσθαι τὸ 25 πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. Διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι 26 καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην 27 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. Προσ- 28 ἔχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυ- 29 ρίου, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. Ἐγὼ οἶδα, 29 ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσου- 30 νται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθη- 31 τὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριε- 32 τίαν νύκταν<sup>1)</sup> καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νου- 33 θετῶν ἕνα ἕκαστον. Καὶ τανῦν παρατίθεμε ὑμᾶς, τῷ Θεῷ 32 καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ἀρ- 33 γυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐθενὸς ἐπεθύμησα· αὐτοὶ 34 οἴδατε ὅτι ταῖς χρεῖαις<sup>2)</sup> μου καὶ τοῖς οὐσίῳ μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτη-

1) νυκταν, sic pro νυκτα. 2) χραιαις, pro χρεαιαις.

35 σαν αἱ χεῖρες αὐται. πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ XX. τῶν ἀσθενούντων ἀντιλαμβάνεσθε, μνημονεύειν τε<sup>1)</sup> τῶν λόγων τοῦ Κυρίου,<sup>2)</sup> Ὅτι αὐτὸς εἶπεν, μακάριόν ἐστιν μᾶλλον<sup>3)</sup> διδοῦναι ἢ λαμ- 30 βάνειν. καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 37 προσηύξατο. Ἰκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες 38 ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν· ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν.

Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ΚΕΦ. ΚΑ.

CAP. XXI.

1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἀναχθῆναι ἀποσπασθέντας<sup>1)</sup> ἀπ' αὐτῶν, εὐθύ- 2 δρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶ, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κίκι- 3 θεν<sup>2)</sup> εἰς Πάτρας.<sup>3)</sup> καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, 4 ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καταλειπόν- 5 τες αὐτὴν εὐάνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν,<sup>4)</sup> καὶ κατήλθομεν εἰς 6 Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. Ἀνευ- 7 ρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν αὐτοῖς ἡμέρας ἑπτὰ· οὔτινες 8 τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱερουσόλυμα. 9 ὅτε δὲ ἐγένετο ἔξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐπορευόμεθα, προπεμπόν- 10 των ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ 11 θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι, ἀψησάσμεθα 12 ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ 13 ἴδια. ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανοίσαντες<sup>5)</sup> ἀπὸ Τύρου κατέβημεν εἰς 14 Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασόμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐπεμείναμεν ἡμέραν 15 μίαν παρ' αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· 16 καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ 17 τῶν ἑπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες 18 παρθένου προφητεύουσαι. Ἐπιμενόντων δὲ ἡμέρας πλείους, κατήλ-

1) μνημονεύειν τε. εν τε rescripta a 1 m. 2) Κυριον. v (ultimum) rescriptum a 1 m.; postea quaedam erasa. 3) μαλλον. αλλον a 1 m. rescriptum. 4) αναχθηναι αποσπασθεντας. Videtur olim αναχθηναι οmissum fuisse. Erasit 1 m. αποσπασθεν. et rescripsit, inserto αναχθηναι. 5) κικιθεν. Secundum κ, a 1 m. rescriptum. 6) Πατρας. Sic, pro Παταρα. 7) επλεομεν εις Συριαν. Rescripsit 1 m., quibusdam antea omissis. 8) διανοισαντες. Sic, pro διανυσαντες.

XXI. θέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαβος· καὶ ἐλθὼν 11  
 πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δῆσας ἑαυτοῦ τὰς χεῖρας  
 καὶ τοὺς πόδας εἶπεν, τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸν ἄνδρα οὗ  
 ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δῆσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ  
 παραδώσου<sup>1)</sup> εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκα- 12  
 λουόμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-  
 σαλὴμ. τοτὲ ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν, τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ 13  
 συνθρῦπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ  
 καὶ ἀποθανεῖν ἐτοιμῶς ἔχω εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ  
 Κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, 14  
 τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γεινέσθω. μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπι- 15  
 σκευσάμενοι ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν 16  
 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρίας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν,  
 Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ,<sup>2)</sup> ἀρχαίῳ μαθητῇ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο 17  
 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ τε ἐπιούσῃ<sup>3)</sup> εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰά- 18  
 κωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος 19  
 αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα ἕνα ὡς ἐποίησεν<sup>4)</sup> ὁ Θεὸς ἐν τοῖς  
 ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν 20  
 Θεόν· εἰπόν τε αὐτῷ, θεωρεῖς ἀδελφε, πόσαι μυριάδες<sup>4)</sup> εἰσὶν ἐν  
 τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου 21  
 ὑπάρχουσιν. κατηγήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις 22  
 ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνιν  
 αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθνεσι περιπατεῖν. τί οὖν ἐστίν; πάντως 23  
 δεῖ συνελθεῖν πλῆθος· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. τοῦτο οὖν ποιή-  
 σον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχῆν ἔχοντες ἐφ' ἑαυ- 24  
 τῶν· τοὺς παραλαβὼν<sup>5)</sup> ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς,<sup>6)</sup> καὶ δαπάνησον  
 ἐπ' αὐτοὺς, ἵνα ξυρησῶνται τὴν κεφαλὴν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι  
 ὡν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς  
 φιλάσσω τὸν νόμον. Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς 25

1) παραδωσου. Sic, pro παραδωσουσιν. 2) τινι Κυπρίῳ. Olim τινι omis-  
 sum: delevit Κυπρίῳ, et rescripsit I m. 3) ὡν ἐποίησεν. Rescriptum a I m.  
 In fine lineae spatium est, ubi ἴησεν cernitur. 4) μυριάδες. Rescripsit μυρ  
 I m. 5) παραλαβων. Olim παραβων: correxit I m. vel antiqua. 6) αὐτοῖς.  
 Rescriptum a I m., olim ut videtur αὐτοῖς.

ἐπεστείλαμεν,<sup>1)</sup> κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον XXI.  
 26 καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν  
 τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσῆει εἰς τὸ  
 ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως  
 27 οὗ προσηρέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορὰ. Ὡς δὲ ἐμελ-  
 λον αἱ ἐπὶ τὰς ἡμέραι συντελεῖσθε, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασά-  
 μενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, [σ]υνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλαν  
 28 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, κράζοντες, ἄνδρε Ἰσραηλεῖτε,<sup>2)</sup> βοηθεῖτε.  
 οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος<sup>3)</sup> ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ  
 τόπου τοῦ ἁγίου τούτου, πάντας πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἑλ-  
 ληνας εἰσῆγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦ-  
 29 του. ἦσαν γὰρ προεωρακοὶ Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει  
 30 σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσῆγαγεν ὁ Παῦλος. Ἐκει-  
 νήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβό-  
 31 μενοι τοῦ Παύλου, εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλεί-  
 32 σθησαν αἱ θύραι. ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσεις τῷ  
 33 χειλιάρχῳ τῆς σπειρῆς, ὅτι ὅλη συνχύννεται Ἱερουσαλὴμ· ὡς ἔξου-  
 τῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας, κατέδραμεν ἐπ' αὐ-  
 34 τοὺς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο  
 35 τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐ-  
 36 τοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει δυοῖ· καὶ ἐπυθάνετο τίς εἴη,  
 37 καὶ τί ἐστὶν πεποιηκός. ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ·  
 Μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέ-  
 38 λευσεν ἄρεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ  
 τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη βασιτάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιω-  
 τῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ  
 λαοῦ κράζοντες, αἶρε αὐτόν. μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρ-  
 εμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, εἰ ἔξιστί μοι εἰπεῖν τι  
 38 πρὸς σε; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ  
 Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατάσας καὶ ἐξαγα-  
 γῶν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων;

1) ἐπεστείλαμεν. Rescripsit I m. εστειλ. 2) ἄνδρε Ἰσραηλεῖτε. Sic Cod.  
 pro ἄνδρες Ἰσραηλεῖται. 3) ὁ ἄνθρωπος. α erasum in fine lineae, initio se-  
 quentis adscriptum est.

XXI. Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, 39  
 τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολεῖτης· θέομαι δέ σου, ἐπί-  
 τρεψόν μοι λαλήσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, 40  
 ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσισε τῇ χειρὶ τῷ  
 λαῷ· Πολλῆς δὲ σιγῆς γεναμένης,<sup>1)</sup> προσεφώνησεν τῇ ἰδίᾳ δια-  
 λέκτῳ λέγων,

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

Ἄνδρες, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς 1  
 νυνὶ ἀπολογίας. ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσε- 2  
 φώνει αὐτοῖς,<sup>2)</sup> μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησιν,  
 Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλι- 3  
 κίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γα-  
 μαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκριβείαν τοῦ πατρῷου νόμου, ζη-  
 λωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον·  
 ὡς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδι- 4  
 δοὺς εἰς φυλακὰς ἀνδράς τε καὶ γυναῖκας, ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς 5  
 μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς  
 δεξιόμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκόν ἐπορευόμεν, ἄξων καὶ  
 τοὺς ἐκείσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.  
 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ με- 6  
 σημβρίᾳ ἐξαίρτης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράφαι φῶς ἰκανὸν περὶ  
 ἐμέ· ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ, 7  
 Σαοὺλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, τίς εἰ κύριε; εἶπέν τε 8  
 πρὸς ἐμὲ, ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. οἱ δὲ 9  
 σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκου-  
 σαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δὲ, τί ποιήσω κύριε; ὁ δὲ Κύριος 10  
 εἶπεν πρὸς με, ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· κάκει σοι λαλη-  
 θήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακται σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ οὐκ 11

1) γεναμένης. Sic MS. 2) αὐτοῖς. — οἰς rescriptum a manu antiqua super rasura.

ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειραγωγούμενος XXII.  
 12 ἀπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις,  
 ἀνὴρ κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων<sup>1)</sup> τῶν κατοι-  
 13 κούντων Ἰουδαίων, ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστάς εἶπέν μοι, Σαοὺλ  
 14 ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐβλέψα εἰς αὐτόν. ὁ δὲ  
 εἶπεν, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρήσατό σε γνῶναι τὸ  
 θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν<sup>2)</sup> τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνῆν ἐκ  
 15 στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,  
 16 ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι  
 καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα αὐ-  
 17 τοῦ. Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευ-  
 18 χομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, καὶ ἰδεῖν  
 αὐτὸν λέγοντά μοι, σπεῦσον καὶ ἐξέλθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσα-  
 19 λῆμ· διότι οὐ παραδέχονται σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. κἀγὼ  
 εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται, ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων  
 20 καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς, τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· καὶ  
 ὅτε ἐξεκύνετο τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρός<sup>3)</sup> σου, καὶ αὐτὸς ἤμην  
 ἐστῶς, καὶ συννευδοκῶν, καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούν-  
 21 των αὐτόν. καὶ εἶπεν πρὸς με, πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη  
 μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆρα  
 τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον·  
 23 οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. κραυγάζοντων τε αὐτῶν, καὶ  
 ῥιπτούντων τὰ εἱμάτια, καὶ κοιμητῶν βαλλόντων εἰς τὸν αἶμα,  
 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσ[άγε]σθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολ[ήν].  
 εἶπας μᾶστιξι ἀνετάξεσθ[αι] αὐτόν, ἵνα γνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως  
 25 ἐπεφάνουν αὐτῷ. Ὡς δὲ προέτεινον αὐτὸν τοῖς ἱμαῖσιν, εἶπεν  
 πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, εἰ ἄνθρωπον Ῥωμέον  
 26 καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίξαι; Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατον-  
 27 ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. προσελθὼν δὲ ὁ

1) μαρτυρούμενος, olim μαρτυρομενος; correctio l m. — παντων. π  
 rescriptum a l m. 2) καὶ ἰδεῖν. — καὶ superius addidit l m. ut videtur.  
 3) μάρτυρος. — s rescriptum a l m.

XXII. χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, λέγε μοι, σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, 28  
ναί. Ἀπεκρίθη ὁ χιλιάρχος, ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πο-  
λιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, ἐγὼ δὲ καὶ γε-  
γέννημαι. εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐ- 29  
τὸν ἀναιτάζειν.<sup>1)</sup> καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνούς ὅτι  
Ῥωμαῖός ἐστιν, καὶ ὅτι αὐτὸν ἦν δεδηκώς.<sup>2)</sup> Τῇ δὲ ἐπαύριον 30  
βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖτε ὑπὸ τῶν  
Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιε-  
ρεῖς καὶ πᾶν τὸ συνέδριον· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἐστη-  
σεν εἰς αὐτούς.

## ΚΕΦ. ΚΓ.

## CAP. XXIII.

Ἀτενίσας δὲ τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος εἶπεν, ἄνδρες ἀδελφοί, 1  
ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολιτεύμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύ-  
της τῆς ἡμέρας. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρε- 2  
στῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς 3  
αὐτὸν εἶπεν, τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοίχε κεκοιναμέναι·  
καὶ σὺ κἀπὴ κρίνων με, κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κε-  
λεύεις με τύπτεσθαι; οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, τὸν ἀρχιερέα 4  
τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ἔφη τε ὁ Παῦλος, οὐκ ἤδειν ἀδελφοί, 5  
ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ  
ἐρεῖς κακῶς. Γνούς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἕν μέρος ἐστὶν [Σα]δ- 6  
δουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φα[ρ]ισαίων, ἐκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ,  
ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ 7  
ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ 7  
εἰπόντος, ἐγένετο στάσεις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ  
ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι 8  
ἀνάστασιν, μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολο-  
γοῦσιν τὰ ἀμφοτέρω. Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀνα- 9  
στάντες τίνες τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, οὐδὲν κα-  
κὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν

1) ἀναιτάζειν. Sic pro ἀνετάζειν. ξ rescriptum a l m. 2) δεδηκώς, pro δεδέκως. η rescriptum a l m. ut videtur.

10 αὐτῷ ἢ ἄγγελος. πολλῆς δὲ στάσεως γενομένης, φοβηθεὶς ὁ XXIII.  
χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ  
στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἀπάγειν  
τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστάς<sup>1)</sup> αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπεν, θάρσει,  
ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ  
12 καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες  
συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε  
13 φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀναίλωσιν τὸν Παῦλον· ἦσαν δὲ πλείους  
14 τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι· οὔτινες  
προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν, ἀνα-  
θέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηθιενὸς γεύσασθε ἕως οὗ ἀπο-  
15 κτείνωμεν τὸν Παῦλον. νῦν οὖν, ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρ-  
χῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, ὡς μέλ-  
16 λοντας<sup>2)</sup> διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ  
τοῦ ἔγγισαι αὐτὸν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀναιλεῖν αὐτόν. Ἀκούσας  
17 δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὴν ἔνεδραν, παραγενόμενος  
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. Προσ-  
καλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἓνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη, τὸν  
νεανίαν τοῦτου ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγ-  
18 γεῖλαι τι αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς  
τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός  
με ἠρώτησεν, τοῦτον τὸν νεανίσκον ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά  
19 τι λαλῆσαι σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρ-  
χος, καὶ ἀναχωρήσας ἐπυθάνετο κατ' ἰδίαν, τί ἐστὶν ὃ ἔχεις  
20 ἀπαγγεῖλαι μοι; Εἶπεν δὲ, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ  
ἔρωτησαί σε, ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέ-  
21 δριον, ὡς μέλλων τί ἀκριβέστερον πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ.  
σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεῦσιν<sup>3)</sup> γὰρ αὐτὸν, ἐξ αὐ-  
τῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οὔτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυ-  
τούς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀναίλωσιν αὐτόν· καὶ  
νῦν εἰσιν ἔτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

1) ἐπιστάς. α rescriptum a l m. 2) μελλοντας. Olim μελλοντας: correctio l m. 3) ἐνεδρεουσιν. Olim ἐνεδρεουσιν: correctio l m.

XXIII. ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ 22  
ἐκλαλήσαι, <sup>1)</sup> ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με. Καὶ προσκαλεσάμενος 23  
δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακο-  
σίους, ὅπως <sup>2)</sup> πορευθῶσιν ἕως Καισαρίας, καὶ ἰππεῖς ἑβδομήκοντα,  
καὶ δεξιοβόλους <sup>3)</sup> διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· κτήνη 24  
τε παραστήσαι, ἵνα ἐπιβιάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φί-  
λικα <sup>4)</sup> τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦ- 25  
τον· Κλαύδιος <sup>5)</sup> Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φίλικι χαίρειν. Τὸν <sup>26</sup>  
ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναι- <sup>27</sup>  
ρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξιλάμην· μαθὼν  
ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν. Βουλόμενός τε ἐπιγνώναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν 28  
ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ὃν εὗρον 29  
ἐγκαλοῦμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον  
θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἐγκλημα. μνηστείσης δὲ μοι ἐπιβουλῆς 30  
εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ  
τοῖς κατηγόροις λέγειν αὐτοῖς ἐπὶ σοῦ.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλα- 31  
βόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. τῇ 32  
δὲ ἐπαύριον ἑάσαντες τοὺς ἰππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρε-  
ψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· οὔτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν, 33  
καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, <sup>6)</sup> παρέστησαν καὶ τὸν Παῦ-  
λον αὐτῷ. Ἀναγνούς δὲ, καὶ ἐπερωτήσας <sup>7)</sup> ἐκ ποίας ἐπαρχείας ἐστίν, 34  
καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κηλικίας ἐστίν, διακούσομαι <sup>8)</sup> σου, ἔφη, 35  
ἦταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. κελεύσας ἐν τῷ πραιτω-  
ρίῳ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι αὐτὸν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

CAP. XXIV.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ 1  
πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οὔτινες ἐνεφά-

1) ἐκλαλήσαι. ι rescriptum a l m. 2) ὅπως. ο in margine ponitur, et π rescriptum, a l m. ut videtur. 3) δεξιοβόλους. Sic pro δεξιολαβούς. 4) Φίλικα. pro Φηλικα. sic v. 26, cf. Κηλικια pro Κηλικια etc. 5) Κλαυ-  
διος. K rescriptum a l m. 6) ἡγεμόνι. Sic MS. Woide male, ἡγεμόνι. 7) ἐπε-  
ρωτήσας. σας rescriptum a l m.; sequitur minus literne rasura. Woide male,  
legit ἐπερωτήσας. 8) διακούσομαι. Inter α et κ tres literne crassae sunt.

2 νισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρ-XXIV.  
3 ξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες  
διὰ σοῦ, καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνῃ τούτῳ διὰ τῆς σῆς  
προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φίλιξ,  
4 μετὰ πάσης εὐχαριστείας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλείον σε ἐνκόπτω, <sup>1)</sup>  
5 παρακαλῶ ἀκούσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικίᾳ. <sup>2)</sup> εὗρόντες  
γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιπὸν, <sup>3)</sup> καὶ κεινοῦντα στάσεις πᾶσι τοῖς  
Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Να-  
6 ζωραίων αἰρέσεως· ὃς [καὶ τὸ] ἱερὸν ἐπέειρασεν βεβηλωσα[ι], <sup>4)</sup> ὃν  
8 καὶ ἐκρατήσαμεν· <sup>5)</sup> παρ' οὗ δυνήσῃ ἀνακρίνας περὶ πάν[των] τού-  
9 των ἐπιγνώναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. Συνεπέθεντο δὲ καὶ  
10 οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. ἀπεκρίθητε ὁ Παῦλος,  
νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν οὕτα σε κρι-  
11 τὴν τῷ ἔθνῃ τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολο-  
12 δεκα, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ οὔτε ἐν τῷ  
13 ἱερῷ εὗρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου,  
14 οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· οὔτε παραστήσαι δύ-  
15 νανταί σοι περὶ <sup>6)</sup> ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι,  
ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἶρεσιν, οὕτως λατρεύω τῷ πατρῷ  
16 Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμ-  
17 μένοις, ἐλπὶδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται,  
18 ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθε, δικαίων τε καὶ ἀδίκων· ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς  
19 ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἔδει  
20 ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμὲ. εἰ αὐτοὶ οὗτοι

1) πλιον σε ενκοπτω. πλι margini lineae praecedentis adscriptum reliqua  
rescripta super rasura. Inter ν et κ spatium interest. Correctio antiqua.  
2) συντομως τη ση επεικικα. Rescripta a l m., κια excepto: συντομως omis-  
sum erat. 3) λοιπον. Nescio an λοιπον, nit Grabe. 4) βεβηλωσαι. σ  
rescriptum a l m. 5) Ver. 7 et pars sexti et octavi, desiderantur. 6) σοι  
περι. ι π rescripta a l m.; olim σου.

XXIV. εἰπάτωσαν, τί εὗρον ἀδίκημα, σιάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου· ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἐστῶς, ὅτι 21 περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἐφ' ὑμῶν. [ἀ]νεβάλετο δὲ αὐτούς ὁ Φῆλιξ, [ἀ]κρειβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπας, ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἔχειν 23 τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας παραγένο<sup>1)</sup> ὁ Φῆλιξ σὺν<sup>2)</sup> Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Διαλεγόμενοι δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος, ἔμφοβος δὲ γενόμενος, ὁ Φῆλιξ, ἀπεκρίθη, τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ παραλαβὼν μετακαλέσομαι σε ἅμα καὶ ἐλπίζων, ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ἀμίλει αὐτῷ. Λιείας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ, Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φίλιξ, κατέλειπεν τὸν Παῦλον δεδεμένον.

## ΚΕΦ. ΚΕ.

## CAP. XXV.

Φῆστος οὖν ἐπιβάς τῇ ἐπαρχείῳ<sup>3)</sup> μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀναιλεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρίαν, ἐαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. Οἱ οὖν ἐν ἡμῖν, φησὶν, θνητοὶ, συνκαταβάντες, εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ. διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας οὐ πλίους ὀκτῶ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισαρίαν, καὶ τῷ ἐπαύριον καθείσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆ-

1) παραγένοσ. Sic pro παραγενομενοσ. 2) σουν. Sic pro συν. 3) επαρχείω, pro επαρχια.

7 ναι. Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱερο- XXV. σολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρῆα αἰτιάματα 8 καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου, ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, 9 οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. Ὁ Φῆστος οὖν θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριτα καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν, θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐπ' ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ Παῦλος, ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστῶς εἰμι, οὐ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλιον ἐπιγινώσκεις. εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πειραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. 12 Κέσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. 13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισαρίαν, ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ<sup>1)</sup> τὸν Παῦλον λέγων, ἀνὴρ τις ἐστὶν καταλελιμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆν. πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, 16 ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροῦν, τῶν τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθείσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν· Ζητήματα δὲ τινα περὶ τῆς ἰδίας δισδιαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτούς, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ 20 Παῦλος ζῆν. Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, κάκει κρίνεσθαι

1) τα κατὰ. E correctione: videtur prius fuisse κατὰ, omisso τα: delevit l m. et rescripsit.



XXV. περὶ τούτων. τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου· τηρηθῆναι αὐτὸν 21  
εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως  
οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀργίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆ- 22  
στον, ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. αὐριον, φησὶν,  
ἀκούσῃ αὐτοῦ. Ἦν οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀργίππα καὶ 23  
τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ  
ἀκροατήριον, σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν  
τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου,<sup>1)</sup> ἤχθη ὁ Παῦλος.  
Καὶ φησὶν ὁ Φῆστος, Ἀργίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συν- 24  
παρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆ-  
θος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἐν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε,  
βωῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. ἐγὼ δὲ κατελαβόμεν μὴδὲν 25  
ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσα-  
μένου τὸν Σεβαστὸν, ἐκρίνα πέμπειν. περὶ οὗ ἀσφαλές τι γρά- 26  
ψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· ὁ[ὶ] ἐπήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ  
μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀργίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γε-  
νησόμενης ἔχω τι γράψω. ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέ- 27  
σμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

ΚΕΦ. Κς.

CAP. XXVI.

Ἀργίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, ἐπιτρέπεται σοι περὶ σεαυ- 1  
τοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο,  
περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀργίππα, 2  
ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖ-  
σθε· μάλιστα γνώστην ὄντα σε τῶν κατὰ Ἰουδαίων ἐθνῶν τε 3  
καὶ ζητημάτων<sup>2)</sup> ἐπιστάμενος· διὸ δαίωμε μακροθύμως ἀκοῦ-  
σαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' 4  
ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνῳ μου ἐν τε Ἱεροσολύμοις, Ἰασαί<sup>3)</sup> πάν-  
τες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, 5  
ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἐξη-

1) Φηστον. Φη rescriptum a 1 m. 2) ζητημάτων. Olim ζηματων: — 1 m. superius addidit τη. 3) ἰασαί. Olim ἰασαί: correxit 1 m.

6 σα Φαρισαῖος· καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν XXVI.  
7 ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς  
ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λα-  
τρεῦον ἐλπίζει κατατυτῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ  
8 Ἰουδαίων. τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς  
9 ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ  
10 τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πράξαι· ὃ καὶ ἐποίησα ἐν  
Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τε τῶν ἀγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς  
κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναι-  
11 ρομένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. καὶ κατὰ πάσας τὰς  
συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν·  
[περισσῶς τε ἐμμανόμενος [α]ὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς [τ]ὰς  
12 ἔξω πόλεις. ἐν οἷς πορευόμενος εἰς Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας  
13 καὶ ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν  
ἴδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου,  
14 περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. πάντων  
τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν  
πρὸς με τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;  
15 σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ δὲ εἶπα, τίς εἰ κύ-  
16 ριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ  
ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην  
σοι, προχειρασθῆναι σε ὑπερέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε ἴδες, ὧν  
17 τε ὀφθήσομαί σοι, ἐξεροῦμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν  
18 ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε, ἀνοίξαι ὀφθαλμοὺς αὐ-  
τῶν, τοῦ ἀποστρέψαι ἀπὸ σκοτόυς εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξουσίας  
τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφροσιν ἀμαρ-  
19 τιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν  
βασιλεῦ Ἀργίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθής τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,  
20 ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρώτον τε καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις, πᾶ-  
σάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἐθνεσιν, ἀπηγγέ-  
λλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς με-  
21 τανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἔνεκα τούτων οἱ Ἰουδαῖοι συλλα-  
22 βόμενοί με ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρωῶντο διαχειρῆσθαι. ἐπικουρίας  
οὖν τυχῶν τῆς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἔστηκα

XXVI. μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων, ὧν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων γείνεσθαι, καὶ Μωσῆς, εἰ 23 παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ 24 φησὶν, μαίνη Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα ἐπίστασθε εἰς μαίαν περιτρέπει. Ὁ δὲ Παῦλος, οὐ μαίνομε, φησὶν, κράτιστε Φῆστε, 25 ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παρήσιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τι τούτων οὐ πείθομαι· οὐ γὰρ ἐστὶν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. πιστεύεις βασιλεῦ Ἀργίππα 27 τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀργίππας πρὸς τὸν 28 Παῦλον, ἐν ὀλίγῳ με πείθη Χριστιανὸν ποιῆσαι. Ὁ δὲ Παῦλος, 29 εὐχαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὅποιος κἀγὼ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. Ἀνέστη 30 τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἧ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συνακθήμενοι αὐτοῖς, καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγον- 31 τες, ὅτι οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. Ἀργίππας δὲ τῷ Φίσιτῳ ἔφη, ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ 32 ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπικέκλητο Καίσαρα.

ΚΕΦ. ΚΖ.

CAP. XXVII.

Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδί- 1 δον τὸν τε Παῦλον καὶ τεινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπειρῆς Σεβαστῆς. ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδρα- 2 μυνητηνῷ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνης Θεσσαλονικέως. 3 τῇ τε ἑτέρῳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρωπῶς τε ὁ Ἰού-

λιανος<sup>1)</sup> τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους XXVII. 4 πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. Τὸ τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύ- 5 σαντες, κατήλθαμεν εἰς Λύστρα τῆς Λικίας.<sup>2)</sup> κάκειθεν εὐρῶν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρέινον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, 7 ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπολοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλ- 8 μώνην. μόλις τε παραλερόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἔγγυς πόλις ἦν Ἀλάσσα.<sup>3)</sup> 9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήντη 10 ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ 11 καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἐσεσθαι τὸν πλοῦν. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπίθετο ἢ 12 τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ἰσάροχτος πρὸς παραχιμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἰπὼς δύνανται κατανηθήσαντες εἰς Φοίνικα παραχιμαῖσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ 13 χῶρον. Ἐποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως 14 κεκρατηκέναι, ἄραυτες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος Εὐρακύλων.<sup>4)</sup> 15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ [πλοίου], καὶ μὴ δυναμένου αὐτο[φθαλ]μῆν τῷ ἀνέμῳ, ἐπειδόν[τες] ἐφε- 16 ρόμεθα. Νησίον δέ τι [ὑπο]δραμόντες καλούμενον Κλα[ύδην], 17 ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης· ἦν ἄραυτες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· Φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ 18 σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς τε χειμαζομένων ἡμῶν,

1) Ἰουλιανός. Sic MS. 2) Λικίας. Sic pro Λυκίας. 3) Ἀλάσσα. Sic pro Λάσσα. 4) ευρακυλων. Sic MS.

XXVII. τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν 19  
 τοῦ πλοίου ἐξόψαν· Μῆτε δὲ ἡλίον, μῆτε ἄστρον ἐπιφαινόν· 20  
 των ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐχ ὀλίγον ἐπικειμένον,  
 λοιπὸν περιηροῖτο ἐλπίς πάσα τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς. πολλῆς δὲ 21  
 ἀσιτίας ὑπαρχούσης, σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐμμέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει  
 μὲν, ὡς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρή-  
 της, κερδῆσαι τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. καὶ τα- 22  
 νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἐστὶ  
 ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. παρέστη γὰρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ 23  
 τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι ἐγὼ, ὧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος, λέγων, μὴ φοβοῦ 24  
 Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοι ὁ  
 Θεὸς πάντας τοὺς πλείονας μετὰ σοῦ. διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πι- 25  
 στεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἐστὶ καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.  
 εἰς νῆσον δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. 26

Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νύξ ἐπεγένετο, διαφερομένων ἡμῶν 27  
 ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν  
 τινα αὐτοῖς χώραν· καὶ βολίσαντες εὐρον ὄρνυιᾶς εἰκοσι· βραχὺ 28  
 δὲ διαστήσαντες, καὶ βάλιν<sup>1)</sup> βολίσαντες, εὐρον ὄρνυιᾶς δεκα-  
 πέντε· [φ]οβούμενοί τε μήπω κατὰ [τ]ραχεῖς τόπους ἐκπέσω- 29  
 μεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἤνυχοντο ἡμέραν  
 γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, 30  
 καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ  
 πρῶτης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτίνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατον- 31  
 τάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ,  
 ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθαι. τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ 32  
 σχοινία τῆς σκάφης, καὶ ἴασαν<sup>2)</sup> αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἄχρι δὲ οὗ 33  
 ἡμέρα ἐμελλεν γείνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μετα-  
 λαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν  
 προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε, μηθὲν προσλαμβανόμενοι. διὸ 31  
 παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ἡμε-  
 τέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐθενὸς γὰρ ὑμῶν θοῖξ ἀπὸ τῆς κεφα-  
 λῆς ἀπολείται. Εἰπας δὲ ταῦτα, καὶ λαβῶν ἄρτον, εὐχαρίστησεν 35

1) βάλιν. Pro παλιν. β. a l m. vel antiqua, lineola transfigitur. 2) ἴασαν  
 pro εἴασαν.

36 τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. εὐθυμοὶ δὲ XXVII.  
 37 γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελάβον τροφῆς· ἡμεῖθα δὲ πᾶσαι  
 38 ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσμοι ἐβδομηκονταπέντε. κορροσθέντες δὲ  
 τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σίτον εἰς τὴν  
 39 θάλασσαν. ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον·  
 Κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, πρὸς ὃν ἐβούλουτο,  
 40 εἰ δύναιτο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες  
 εἶον εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πη-  
 41 δαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνευσίῳ κατεῖχον εἰς  
 τὸν αἰγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπέκει-  
 42 ῆ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή  
 ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μήτις ἐκκολυμβήσας  
 43 διαφύγῃ. ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος τὸν Παῦλον διασωῶσαι,  
 ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους  
 44 κολυμβᾶν, ἀπορῥίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ξιμέναι, καὶ τοὺς  
 λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τιγῶν τῶν ἀπὸ τοῦ  
 πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΕΦ. ΚΗ.

CAP. XXVIII.

- 1 Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.
- 2 Οἱ τε βάρβαροι παρεῖχαν οὐ τὴν τοιχοῦσαν φιλανθρωπίαν  
 ἡμῶν· ἄψαντες γὰρ πυρᾶν, προσελάβοντο ἡμᾶς, διὰ τὸν ἕτερον
- 3 τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψύχος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου  
 φρυγάνων τι πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος τοῦ Παύλου ἐπὶ τὴν πυρᾶν,
- 4 ἐχιδνα ἀπὸ τῆς θέρης ἐξεληθούσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. Ὡς  
 δὲ ἴδον οἱ βάρβαροι κρεμᾶμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ,
- 5 πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος,  
 ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ἔην οὐκ εἴασεν. Ὁ μὲν
- 6 οὖν ἀποτιναξάμενος τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. οἱ

1) επεκειλαν. λα antea omissum, addidit l m. 2) πρωτη. loco προφια.  
 τη lineola transfixit l m. vel antiqua.

XXVIII. δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλων<sup>1)</sup> πίπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρὸν· Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκούντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γεινόμενον, μεταβαλόμενοι ἔλεγον εἶναι αὐτὸν θεόν· Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκείνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ 7 πρῶτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέειπεν· Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Πο- 8 πλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ<sup>2)</sup> συνεχόμενον κατακείμενος· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἴασατο αὐτόν. Τούτου δὲ γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχον- 9 τες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο. οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς 10 ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰς πρὸς<sup>3)</sup> τὰς χρείας.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχίμακoti ἐν 11 τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρασήμῳ Διοσκουρίοις· καὶ καταχθέντες 12 εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς. ὄθεν περιελθόντες 13 κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου<sup>4)</sup> νότου δευτέρου ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους·<sup>5)</sup> οὐ εὐρόντες ἀδελφούς, 14 παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖνα<sup>6)</sup> ἡμέρας ἐπτά· καὶ οὕτως ἤλ- 15 θαμεν εἰς Ῥώμην. κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, 16 ἤλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρῳ Ἀπλίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερ- 17 νῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν 18 καθ' ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. Ἐγένετο δὲ 19 μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰου- 20 δαίων<sup>7)</sup> πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, ἐγὼ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρίοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·<sup>8)</sup> οὔτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι, 18 διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. Ἀντιλεγόν- 19 των δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠνηγκάσθην ἐπικαλέσασθαι<sup>9)</sup> Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνου[ς] μου ἔχων τι κατηγορεῖν. Διὰ ταύτην οὖν τὴν 20

1) μέλλων. Sic Cod. 2) δυσεντερίῳ. Sic scriptum. 3) τὰς πρὸς pro τα πρὸς. 4) ἐπιγενομένου. Prius vo rescriptum a l m. vel antiqua. 5) Ποτιόλους. Inter o et t litera erasa, forte v. 6) ἐπιμεῖνα. Sic pro ἐπιμεῖναι. 7) Ἰουδαίων. da rescriptum a manu antiqua. 8) τῶν Ῥωμαίων. Manus antiqua fini praecedentis lineae addidit v ρω, et maius rescripsit in initio lineae sequentis. Quid olim non liquet. 9) Olim επικαλέσασθαι: correxit l m.

αἰτίαν πα[ρε]κάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· εὐνεκεν γὰρ τῆς XXVIII. 21 ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περιέκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν, ἡμεῖς οὔτε γράμματα ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενομένους τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ 22 ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρὸν. ἀξιούμεν<sup>1)</sup> δὲ παρὰ σοῦ ἀκούσαι ἢ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστίν 23 ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἤλθαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο<sup>2)</sup> παρατειθέ- 24 ρας. καὶ οἱ<sup>3)</sup> μὲν ἐπίθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠκείστων. 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύ- 26 λου ῥῆμα ἐν, Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησεν πρὸς τοὺς 27 ἑαυτῶν πατέρας ὑμῶν διὰ Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγον, Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπον, ἀκοῆ ἀκούσητε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· 28 καὶ βλέποντες<sup>4)</sup> βλέψητε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τοῦτου, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ- 29 μοῖς, καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν, καὶ ἐπι- 30 στρέψουσιν, καὶ ἴασομαι αὐτούς. Γνωστὸν οὖν ἔστω ἡμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.<sup>5)</sup> 31 Ἐμείνεν δὲ διαιτίαν ὅλην [ἐ]ν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε[δ]έ- 32 χετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτὸν,<sup>6)</sup> κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης παρόρησίας ἀκωλύτως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ. 7)

1) ἀξιούμεν. Rescriptum αξι. a manu antiqua. 2) ἐξετιθετο. ετιθετο rescriptum a manu antiqua, super rasura. 3) και οι. x rescriptum a l m. 4) βλέποντες. Woidius habet βληποντες. male. 5) Ver. 29 desideratur. 6) αυτον. l m. rescripsit ov. 7) Subscriptio a manu antiqua quae differt paululum a l m.

## ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, ταῖς δώδεκα 1  
φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. Πᾶσαν χαρὰν ἠγάσασθε, 2  
ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε πυκίλοις, γινώσκοντες 3  
ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζετε ὑπομονήν· ἡ δὲ 4  
ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι, καὶ ὀλόκληροι, ἐν  
μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπετε σοφίας, αἰτείτω παρὰ 5  
τοῦ Θεοῦ τοῦ διδόντος πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ μὴ ὀνιδίζοντος, καὶ δο-  
θήσεται αὐτῷ. αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ 6  
διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ὀπιζο-  
μένῳ. μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅτι λήμψεται τι παρὰ 7  
τοῦ Κυρίου. 1) ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς 8  
αὐτοῦ. καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ὁ 9  
δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρ-  
ελεύσεται. ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσῳ, καὶ ἐξήρανεν 11  
τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ  
προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς ποταμίαις  
αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος ἄνθρωπος ὅς ὑπομένει πειρασμόν· 12  
ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγ-  
ρεύηλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ 13  
γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. Ἐκα- 14  
στος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας, ἐξελλόμενος καὶ

1) Titulus abscinditur.

1) Κυρίου. κν. Kappa rescriptum; 1 m.

ΙΑΚΩΒΟΥ.

299

15 δελεαζόμενος· εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ 1.  
16 ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελ-  
17 φοί μου ἀγαπτοί· πᾶσα δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον  
ἄνωθέν ἐστιν, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ  
18 οὐκ ἐνι παραλλαγῇ, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. βουληθεὶς ἀπεκύησεν  
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν ἑαυτοῦ  
19 κτισμάτων. Ἴστε δὲ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί· καὶ ἔστω 1) πᾶς ἄν-  
θρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλήσαι, βραδύς εἰς  
20 ὀργήν. ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δικαιοσύνην Θεοῦ οὐκ ἐργάζετε. Διὸ  
21 ἀποθέμενοι πᾶσαν ὀυπαρίαν καὶ περισσεύμα κακίας, ἐν προὔτητι 2)  
δέξασθαι τὸν ἐνφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς  
22 ὑμῶν. Γίνεσθαι δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, 3) παρα-  
23 λογιζόμενοι ἑαυτούς. ἢ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιη-  
τῆς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως  
24 αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· κατενόησεν γὰρ ἑαυτόν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ  
25 εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον  
τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς  
γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει  
26 αὐτοῦ ἔσται. Εἰ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσ-  
σαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρη-  
27 σκεία. Θρησκεία γὰρ καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ τῷ  
πατρὶ αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει  
αὐτῶν, ἄσπειλον σεαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1) Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ  
2 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσελθῇ εἰς  
τὴν συ[να]γωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσο[δα]κτύλιος ἐν αἰσθητῇ λαμπρῳ̄,  
3 εἰσελθῇ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν β[υ]παρᾷ αἰσθητῇ, καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν

1) εστω. Post hanc vocem, σ vel ε erasum. 2) προυτητι. Olim προυτι:  
manus antiqua correxit. 3) Olim ακροται; correctio 1 m.

II. φοροῦντα τὴν ἐσθῆτ[α] τὴν λαμπρὰν, καὶ εἶπητε, σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε, σὺ σιῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου· οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένε- 4 σθαι κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσεται, ἀδελφοί μου ἀγα- 5 πητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου<sup>1)</sup>, πλουσί- ουσ ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς ἐπαγγελείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχί οἱ 6 πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμᾶς, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κρητήρια; καὶ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν 7 ἐφ' ὑμᾶς; εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφὴν, 8 ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου<sup>2)</sup> ὡς σεαυτὸν, καλῶς ποιεῖτε· εἰ δὲ 9 προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον πληρώσει, πταίση 10 δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἐνοχος. ὁ γὰρ εἶπας, μὴ μοιχεύσης, 11 εἶπεν, καὶ μὴ φονεύσης· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δὲ, ἐγένου ἀποστάτης νόμου. οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ τόμου 12 ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι· ἢ γὰρ κρίσις ἀναίτερος τῷ μὴ ποι- 13 ἦσαντι ἔλεος· κατακαυχάσθω δὲ ἔλεος κρίσεως.

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν τις λέγῃ ἔχειν, ἔργα 14 δὲ μὴ ἔχη;<sup>3)</sup> μὴ δύναται ἡ πίστις σωῆσαι αὐτόν; [Ἐὰ]ν δὲ ἀδελ- 15 φὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνὸς ὑπάρχωσιν ἢ λειπόμενοι ὥσιν τῆς ἐφημέ- ρου τροφῆς, καὶ εἶπη τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, ὑπάγετε ἐν εἰρή- 16 νῃ, θερμένεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχη 17 ἔργα, νεκρά<sup>4)</sup> ἐστὶν καθ' ἑαυτήν. Ἀλλὰ ἐρεῖ τις, σὺ πίστις 18 ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ δεῖξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου. σὺ 19 πιστεύεις ὅτι εἰς ἐστὶν ὁ Θεός· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν, καὶ φοβίσουσιν. Θέλεις δὲ γινῶναι, ὡς ἄνθρωπε καινέ<sup>5)</sup>, 20 ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ 21 ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ

1) του κόσμου. utrumque v rescriptum. 2) αγαπησεις τον πλησιον σου. Olim his scripta. I m. tres lineas delevit et rescripsit. 3) ερηη. Sic MS. pro ερη. 4) ερη εργα νεκρα. ηη εργα rescripta a manu antiqua, et νεκρα in marg. positum. Olim ερη videtur defuisse.

22 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνέργει τοῖς ἔργοις 11. 23 αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελιώθη; καὶ ἐπληρώθη ἡ 'γραφὴ ἢ λέγουσα, Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογί- 24 σθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. ὁρᾶται ὅτι 25 ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; Ὁμοί- ως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη 26 τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἐτέρα ὁδῷ ἐκβαλοῦσα: ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μετ- 2 ξον κρίμα ληψόμεθα· πολλὰ γὰρ πταίμεν ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγεῖν καὶ 3 ὄλον τὸ σῶμα. Εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὸ στόμα<sup>1)</sup> βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι ἡμῖν αὐτοὺς, καὶ ὄλον τὸ σῶμα 4 μεταγόμεν αὐτῶν. Ἴδου καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαννόμενα, μεταγεται ὑπὸ ἐλαχίστου 5 πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνουτος βούληται. Ὡσαύ- 6 τως, καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἴδου 7 ἡλικον<sup>2)</sup> πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀνάπτει· καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικείας. ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἢ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχόν 8 τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύσις, θηρίων τε καὶ πετινῶν, ἐρπετῶν καὶ ἐναλίων, δαμάζεται 9 καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῆ ἀνθρωπίνῃ<sup>3)</sup> τὴν δὲ γλῶσσαν ἀνθρώ- που οὐδεὶς δύναται δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον κακόν, με- 10 στή ἰοῦ θανατηφόρον. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Κύριον, καὶ πα- 11 τέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίω- 10 σιν Θεοῦ γεγενημένους· ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλο- 11 γία καὶ κατάρα. οὐ χροῖ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. μή-

1) στομα. Woide legit στομα, male. 2) ηλικον. Olim ολιγον. η. ι. κ. rescripta I m. 3) ανθρωπινη. η rescriptum I m., et sequens litera crasa.

111. τι ἢ πη<sup>1)</sup> ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; μὴ δύ- 12  
ναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε  
ἀλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; διξάτω ἐκ τῆς καλῆς 13  
ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας. εἰ δὲ ἀρὰ ζῆ- 14  
λον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρεΐθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ καυ-  
χᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σο- 15  
φία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγιος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.  
ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ καὶ ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φαῦ- 16  
λον πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία<sup>2)</sup> πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, 17  
ἔπειτα εἰρηρικὴ, ἐπιεικὴς, εὐπιθῆς, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν  
ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, ἀνυπόκριτος. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν 18  
εἰρήνῃ σπειρετε τοῖς ποιούσιν εἰρήνην.

## CAP. IV.

## ΚΕΦ. Δ.

Πόθεν πόλεμοι ἐν ὑμῖν καὶ πόθεν μάχαι; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν 1  
ἡδονῶν<sup>3)</sup> ὑμῶν τῶν στρατενομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυ- 2  
μεῖτε, καὶ οὐκ-ἔχεται· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε  
ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖ- 3  
σθε ὑμᾶς· Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖ- 3  
σθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. μοιχαλίδες, οὐκ 4  
οἶδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἐχθρὰ τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὃς  
ἂν οὖν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ  
καθίσταται. ἢ δοκεῖτε ὅτι καινῶς ἡ γραφὴ λέγει πρὸς φθό- 5  
νον, ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατέκεισεν ἐν ἡμῖν; μείζονα δὲ δι- 6  
δωσιν χάριν· διὸ λέγει, ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-  
πεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Ἐποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ. ἀντίστητε 7  
δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· ἐγγείσατε τῷ Θεῷ, καὶ 8  
ἐγγίει ὑμῖν. καθαρῶς χεῖρας, ἀμαρτωλοὶ, καὶ ἀγνῶστε καρ-  
δίας, δίψυχοι. ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε, κλαύσατε, ὁ 9  
γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατή-

1) ἡ πη. Sic pro πηγη. Vix discerni potest. 2) σοφια. Woide legit σω-  
φια, male. 3) ἡδονων. Woide habet per incuriam ἡδωνων.

10 φειαν. ταπινώθητε ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ IV.  
11 καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, ἢ  
κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νό-  
μον· ἢ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητῆς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς.  
12 εἷς ἐστίν ὁ νομοθέτης καὶ κριτῆς, δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπο-  
λέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ] ὁ κρίνων τὸν πλησίον;  
13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, σήμερον καὶ αὔριον πορευσόμεθα εἰς  
τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευσό-  
14 μεθα, καὶ κερδήσομεν· οὔτινες οὐκ ἐπίστασθε τὰ τῆς αὔριον·  
ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτίμις ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη,  
15 ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος  
16 θελήσῃ, καὶ ζήσομεν, καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ κείνο.<sup>1)</sup> νῦν δὲ  
καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζουναῖς<sup>2)</sup> ὑμῶν· Πᾶσα καύχησις τιοιαύτη  
17 πονηρὰ ἐστίν. εἰδὸτι οὖν καλὸν ποιεῖν,<sup>3)</sup> καὶ μὴ ποιῶντι, ἀμαρτία  
αὐτῷ ἐστίν.

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι<sup>4)</sup> κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαι-  
2 πωρῖαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν,  
3 καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ χρυσοὺς ὑμῶν κατί-  
ωται καὶ ὁ ἄργυρος, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται,  
4 ἡμέραις ἐσχάταις. ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων  
τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστρεφμένος ἀφ' ὑμῶν, κρᾶζει· καὶ αἰ-  
5 βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄτα Κυρίου Σαβαῶθ εἰσεληλύ-  
5 θεν. Ἐτροφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρ-  
6 δίας ὑμῶν ἐν ἡμέραις σφαγῆς. κατεδικάσατε, ἐφρονεύσατε τὸν  
δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυ-  
ρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς,  
8 μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ, ἕως λάβῃ ὑετὸν πρόϊμον καὶ ὄψιμον. μα-  
κροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηριξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, [ὅτι] ἡ πα-

1) ἡ κεινο. Sic pro η κεινο. 2) ἀλαζουναῖς. Woide male habet ἀλα-  
ζωνιαῖς. 3) ποιεῖν. εν rescriptum a m. ant.; olim forte ποιησαι. 4) πλου-  
σιοι, rescriptum a man. ant. super rasura.

V. ρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν. [μὴ] στενάζετε, ἀδελφοί μου, κα[τ'] 0  
 ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· [ἰ]δοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστη-  
 κεν. ὑπόδειγμα, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας 10  
 ἔχετε τοὺς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ἰδοὺ 11  
 μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας. τὴν ὑπομονὴν Ἰαῶ ἠκούσεται,  
 καὶ τὸ τέλος Κυρίου ἴδετε, ὅτι πολὺσπλαγγνός ἐστιν ὁ Κύριος  
 καὶ οἰκτεῖρμων. Πρὸ πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, 12  
 μήτε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον ὄρκον τινά· ἦτω δὲ  
 ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε. 13  
 κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.  
 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκ- 14  
 κλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν, ἀλίψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ  
 ἐν τῷ ὀνόματι Κυρίου. καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμ- 15  
 νουτα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἄν ἁμαρτίας ἢ πεποιηκῶς,  
 ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, 16  
 καὶ προσεύχεσθαι ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύ  
 δέησεις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθῆς 17  
 ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρε-  
 ξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἑνιαυτοῖς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. καὶ πάλιν προσ- 18  
 ηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἔδωκεν ὑετὸν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν  
 καρπὸν αὐτῆς.

Ἀδελφοί μου, εἴαν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, 19  
 καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν,<sup>1)</sup> γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρ- 20  
 τωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θα-  
 νάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1) αὐτον. Adest ex emendatione antiqua.

## Π Ε Τ Ρ Ο Υ

A.<sup>1)</sup>

ΚΕΦ. Α.

- 1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις δια-CAP. I.  
 σποραῖς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,  
 2 κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς, ἐν ἀγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπα-  
 κοὴν καὶ θαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη  
 πληθυνθείη.<sup>2)</sup>  
 3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-  
 στοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα  
 4 ζωῶν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρο-  
 νομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην<sup>3)</sup> ἐν  
 5 οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς, τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πί-  
 6 στεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμῆν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἔσχατῳ· ἐν  
 7 ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστίν, λυπηθέντες ἐν ποικί-  
 8 λους πειρασμοῖς, ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως, πολὺ τι-  
 9 μότερον χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου,  
 εὔρεθῆ εἰς ἐπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰη-  
 10 σοῦ Χριστοῦ· ὃν, οὐκ εἰδοῦτες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες,  
 πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ,  
 11 ἡμιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. περὶ  
 12 ἧς σωτηρίας ἐξεκήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς  
 εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες. ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποίου  
 καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρούμενον  
 τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· οἷς ἀπε-  
 καλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνγγ-  
 γέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς Πνεύματι Ἁγίῳ ἀπο-  
 σταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

1) Πέτρον Α. Titulus fere abscissus est; olim fortasse Πέτρον ἐπιστο-  
 λη Α. 2) πληθυνθείη. rescriptum a man. ant., literis πλ exceptis. 3) τετη-  
 ρημένην. Sic MS. Woide male τετηρημένην.



I. διὸ ἀναξωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, 13  
τελείως ἐλπίζατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύ-  
ψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς 14  
πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν κα- 15  
λέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν κἀσῇ ἀναστροφῇ γε-  
νήθητε· διότι γέγραπται, ἅγιοι ἔσεσθαι, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.<sup>1)</sup> 16

Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα 17  
κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρό-  
νον ἀναστράφητε· εἰδότες ὅτι οὐ φθαροῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυ- 18  
σίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαρα-  
δότου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου 19  
Χριστοῦ· προεγνωσμένου<sup>2)</sup> μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φα- 20  
νερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ἡμᾶς, τοὺς δι' αὐ- 21  
τοῦ πιστοὺς εἰς Θεὸν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν  
αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.  
τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλα- 22  
δελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενωῶς·  
ἀναγεγυνημένοι οὐκ ἐκ φθορᾶς φθορῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ 23  
λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένουτος. διότι πᾶσα σὰρξ χόρτος, καὶ 24  
πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου. ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ  
ἄνθος ἐξέπεσεν· τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο 25  
δὲ ἐστὶν εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

## ΚΕΦ. Β.

## CAP. II.

Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑπο- 1  
κρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ καταλαλιὰς, ὡς ἀριγενῆτα βρέφη, 2  
τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε  
εἰς σωτηρίαν, εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος. πρὸς ὃν προσ- 3  
ερχόμενοι, λίθον ζῶντα,<sup>3)</sup> ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοδο[κίμασμέ]-  
νον, παρὰ δὲ Θεῶ ἐκλεκτ[όν], ἐντιμον, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθου ζῶν]- 5

1) εἰμι. Rescriptum a manu antiqua. 2) προεγνωσμένου. Woide, male, προεγνωσμένου. 3) ζῶντα. Woide, male ζωντλ.

II. τες ἐποικκοδομεῖσθε,<sup>1)</sup> οἱ[κος] πνευματικὸς, εἰς ἑράτευμα ἁγι[ον], 11.  
ἀνεύγκαι πνευματικᾶς θυσίας εὐπροσδέκτους Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χρι-  
στοῦ. Διό τι περιέχει ἐν γραφῇ, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον  
'ἀκρογωνιαίον,<sup>2)</sup> ἐκλεκτὸν, ἐντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ  
7 'μὴ κατασχυνοθή. Ἔμιν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσιν  
'δὲ, λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς  
8 'κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου·  
9 οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν· Ἔμεις  
δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βασιλεῖον ἑράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς πε-  
ριοίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς  
10 καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτὲ οὐ λαὸς, νῦν  
δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέ-  
χεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς  
12 ψυχῆς· τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλῆν, ἵνα  
ἐν ᾧ καταλαοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐπο-  
13 πτεύσαντες δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. Ἐπιτάγητε  
πᾶσιν ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερ-  
14 ἔχοντι· εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκσιν  
15 κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· Ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα  
τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων  
16 ἀγνωσίαν· ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς<sup>3)</sup>  
17 κακίας [τῆ]ν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δούλοι [Θεο]ῦ, πάντας τιμή-  
σατε· [τῆ]ν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν Θεὸν φοβείσθε, τὸν βασι-  
18 λέα τιμᾶτε. οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπό-  
ταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκο-  
19 λιοῖς. τοῦτο γὰρ χάρις, <sup>4)</sup> διὰ συνείδησιν Θεοῦ<sup>5)</sup> ὑποφέρει τις λύ-  
20 πας, πάσχων ἀδίκως. ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολι-  
φιζόμενοι ὑπομενεῖτε, ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιούντες καὶ πάσχοντες ὑπο-  
21 μενεῖτε; τοῦτο γὰρ χάρις παρὰ τῷ Θεῷ. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλή-  
θητε, ὅτι Χριστὸς ἔπαθεν περὶ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπο-  
22 γραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνέσιν αὐτοῦ· ὡς ἁμαρ-

1) ζῶντες ἐποικκοδομεῖσθε. — τες ἐποικ rescript. cum a man. ant. olim ζῶντες οἰκοδομεῖσθε. 2) ἀκρογωνιαίον. Olim ἀκρογωναιον. Correxit 1 m. 3) τῆς. rescriptum a 2 m. olim τῆν. 4) i. Sic pro ei. 5) Θεου. Olim Θεου αγαθῆν.

11. *τίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· Ὅς 23*  
*λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπήλει· παρεδί-*  
*δου δὲ τῷ κρίνουντι δικαίως· ὅς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνή-*  
*νεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις*  
*ἡμῶν ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μάλωπει*  
*ἰάθητε. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν 25*  
*ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.*

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

*Ὅμοίως, γυναικες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ 1*  
*εἰ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο-*  
*φῆς ἄνευ λόγου κερδηθῆσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ 2*  
*ἀγνῆν ἀναστροφὴν ὑμῶν· ὣν ἔστω οὐχ ὁ ἐξωθεν ἐμπλοκῆς τρι-*  
*χῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· ἀλλ' 4*  
*ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ<sup>1)</sup> τοῦ πραέος*  
*καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.*  
*Οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἄγιοι γυναικες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς Θεόν, 5*  
*ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς Σάρρα 6*  
*ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραὰμ κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε*  
*τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.*  
*Οἱ ἄνδρες ὅμοίως, συνοικεῖντε κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ 7*  
*σκεύει τῷ γυναικίῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συνκληρονόμοι*  
*ποικίλης χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθε τὰς προσευχὰς ὑμῶν.*

*Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, 8*  
*εὐσπλαγχοὶ, ταπεινόφρονες· μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, 9*  
*ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τούναντίον δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι 10*  
*εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. ὁ γὰρ θέ-*  
*λων ζῶν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν*  
*ᾠλῶσαν ἀπὸ κακοῦ, καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. ἐκ- 11*  
*κλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰ-*  
*ρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαί-*  
*12*

1) αφθάρτω. Olim φθάρτω; sed a suppletum est a manu ant.

*ους, καὶ ὅτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ 111.*  
*13 ποιοῦντας κακά. Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλω-*  
*14 ται γένησθε; εἰ δὲ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν*  
*15 δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε. Κύριον δὲ τὸν*  
*Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Ἔτοιμοι δὲ πρὸς ἀπο-*  
*16 λόγια παντὶ τῷ ἀπαιτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,*  
*17 ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου· συνειδήσιν ἔχοντες ἀγαθῆν, ἵνα*  
*ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυρθῶσιν οἱ ἐπη-*  
*18 ρεάζοντες ὑμῶν τὴν<sup>1)</sup> ἀγαθῆν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν. Κρεῖττον γὰρ*  
*ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακο-*  
*19 ποιῶντας· ὅτι καὶ Χριστὸς ἄπαξ περὶ ἀμαρτιῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπέ-*  
*20 τωθεις μὲν σαρκί, ζωοποιηθεις<sup>2)</sup> δὲ πνεύματι, Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν*  
*21 φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεις ἐκήρυξεν, ἀπειθήσασιν ποτε, ὅτε*  
*ἀπεξεδέχετο ἢ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευα-*  
*22 ζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλέγοι, τουτέστιν ὀκτῶ ψυχὰι διεσώθησαν*  
*δι' ὕδατος, ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σῶζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς*  
*ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν,*  
*22 διὰ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πο-*  
*ρευθεις εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων, καὶ ἐξουσιῶν,*  
*καὶ δυνάμεων.*

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

*1 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἐν-*  
*2 νοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν σαρκί, πέπαυται ἀμαρτίας· εἰς τὸ*  
*μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον*  
*3 ἐν σαρκί βιώσαι χρόνον. ἀρετὸς γὰρ ὁ παραλελυθὼς χρόνος τὸ*  
*βούλημα τῶν ἐθμῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγίαις,*  
*ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλο-*  
*4 λατρίαις· ἐν ᾧ ξενίζονται,<sup>3)</sup> μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν*  
*5 τῆς ἀσωτίας<sup>4)</sup> ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· οἱ ἀποδώσουσιν λόγον*

1) β. vorsep. in marg. Hae literae inversa forma et ordine hic sunt expressio. 2) μεν σαρκι ζωοποιηθεις. Priores decem literae a manu ant. rescriptae. Forte μεν olim decrat. 3) ξενίζονται. ξ rescriptum a 1 m. olim forte ζ. 4) ασωτίας. Priores duo literae rescriptae a 1 m. olim forte αζ.

IV. τῷ ἐτοιμίως ἔχοντι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ 6  
νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί,  
ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι. πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγεικεν. Σω- 7  
φρονήσατε οὖν καὶ [νήψα]τε εἰς προσευχάς· πρὸ πάντων δὲ<sup>1)</sup> τὴν 8  
εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην [έκτη]νῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλ[ύ]πτει πλήθος<sup>9</sup>  
ἁμαρτιῶν. φιλ[ύ]ξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ γογγύσμου· ἕκαστος<sup>10</sup>  
καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ  
οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· ἢ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· ἢ 11  
τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξά-  
ζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς  
αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ἀμήν.

Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθαι τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρα- 12  
σμὸν ὑμῖν γεινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαινόντος· ἀλλὰ καθὼς 13  
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ  
ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνιδίξεσθε 14  
ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως  
καὶ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς<sup>2)</sup> ἐπαναπαύεται. Μὴ γὰρ τις 15  
ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἄλλο-  
τρισεπίσκοπος· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω 16  
δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ὅτι καιρὸς τοῦ ἄρξασθε τὸ 17  
κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ὑμῶν,<sup>3)</sup> τί τὸ  
τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; καὶ εἰ ὁ δίκαιος 18  
μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς<sup>4)</sup> καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Ὅστε 19  
καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πιστῶ κτίστη παρατι-  
θέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιεῖαις.

CAP. V.

ΚΕΦ. Ε.

Ἠρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συνπρεσβύτερος, καὶ 1  
μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης δόξης  
ἀποκαλύπτεσθαι [κ]οινωνός, ποιμάνετε τὸ [ἐ]ν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ 2

1) δε, dubium utrum δε adfuerat. 2) εφ' υμας. Olim ut videtur επι  
υμας. φ rescriptum. 2 m. 3) αφ' υμων. Olim αφ' ημων. Correctio an-  
tiqua. 4) ασεβης. 1 m. rescripsit ασεβ.

Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως κατὰ Θεόν· V.  
3 μὴ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ' ὡς κατακυριεύοντες  
4 τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανε-  
ρωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομεισθε τὸν ἁμαράντινον τῆς δό-  
5 ξης στέφανου. ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάν-  
τες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς  
6 ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. ταπει-  
νώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑψᾶς ὑψώση  
7 ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς. Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ'  
8 αὐτὸν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε, ὁ ἀν-  
τίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρνούμενος, περιπατεῖ, ζητῶν  
9 τίνα καταπίη· ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ  
10 τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθε. Ὁ  
δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ  
δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθύντας, αὐτὸς καταρτίσει,  
11 στηρίξει, σθενώσει· αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώ-  
νων, ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,  
δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶνα  
13 ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἡν στητε. Ἀσπάξτε ὑμᾶς ἢ ἐν Βα-  
14 βυλῶνι συνεκλεκτῇ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλή-  
λους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΣ

Α.

# ΠΕΤΡΟΥ

B.<sup>1)</sup>

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Σύμμενον Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσό- 1  
τιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστειν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ  
σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, 2  
καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ὡς τὰ<sup>2)</sup> πάντα ἡμῖν τῆς 3  
θειᾶς δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης,  
διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, δι'<sup>4</sup>  
ᾧ τὰ μέγιστα καὶ τίμια ὑμῖν ἐπαγγέλλεται δεδωρηται, ἵνα διὰ  
τούτων γένησθε θειᾶς κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ  
κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. Καὶ αὐτοὶ δὲ, σπουδῆν πᾶσαν παρ- 5  
εισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν  
δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ 6  
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονὴν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ 7  
τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.  
Ταῦτα γὰρ ὑμῖν πάροντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκά- 8  
πους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπί-  
γνωσιν· Ὡς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστίν, μωπάξων, 9  
λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. διὸ 10  
μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων βε-  
βαίαν ὑμῶν τὴν παράκλησιν καὶ ἐκλογὴν ποιήσθε· ταῦτα γὰρ ποι-  
οῦντες οὐ μὴ πταίσητε. οὕτως γὰρ πλουσιῶς ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν 11  
ἡ εἴσδος<sup>3)</sup> εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου καὶ σωτήρος ἡμῶν  
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ μελλήσω ὑμᾶς αἰεὶ ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων, 12  
καίπερ εἰδύτας, καὶ ἐστηρικμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας. δίκαιον 13  
δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγίρειν ὑμᾶς ἐν  
τῇ ὑπομνήσει· εἰδὼς ὅτι ταχεινὴ ἐστὶν ἡ ἀπόθεις τῷ σκηνώματός 14

1) Titulus nunc deest, sed olim adfuit Πέτρον β. ut folium praecedens demonstrat, ubi, atramento nondum sicco, quasi impressus fuit. vid. ad 1. Pet. 3, 16. 2) ὡς τα. Inter ὡς et τα rasura brevis. 3) ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσδος. Θησεται ὑμῖν ἡ εἴσδος rescripta a l m. vel antiqum: dos in marg. extat.

μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. I.  
15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδον,  
16 τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι. Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις  
ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-  
σοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες<sup>1)</sup>  
17 τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τι-  
μὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγα-  
λοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν  
18 ἐγὼ ἠδύόκησα. καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ  
19 οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ  
ἔχομεν βεβαιώτερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε  
προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν ἀχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα  
20 διαναγᾶση, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· Τούτο  
πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητῖα γραφῆς, ἰδίᾳ ἐπιλύ-  
21 σεως οὐ γέινεται. οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προ-  
φητεία,<sup>2)</sup> ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἄγιοι  
τοῦ Θεοῦ ἄνθρωποι.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν  
ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπω-  
λείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπί-  
2 γοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσου-  
σιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγίαις, δι' οὓς ἡ δόξα τῆς ἀληθείας βλα-  
3 σφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ἡμᾶς ἐμπορεύ-  
σονται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν  
4 οὐ νυστάζει. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐτί-  
5 σατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφοις ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν κο-  
6 λαζυμένους τηρεῖν· καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγ-  
δον Ν[αῶ] δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύ[λαξεν] κατακλυσμὸν κόσμου  
6 ἀσεβ[ῶν] ἐπάξας· καὶ πόλις Σοδὸμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας

1) γενηθέντες. Inter γε et η rasura brevis, olim forte γεννηθέντες.  
2) ποτε προφητεία. Woide, male, ποτε η προφητεία.

11. καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδιγμα μελλόντων ἀσεβειν τεθεικώς·  
καὶ δίκαιον Ἄωτ, καταπονούμενον<sup>1)</sup> ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν 7  
ἀσελγείᾳ ἀναστροφῇ, ἐβόύσατο· Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δι- 8  
καιος, ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν  
ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· οἶδεν Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρα- 9  
σμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τη-  
ρεῖν· μάλειστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μiasμοῦ πο- 10  
ρευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντες. τολμηταί, ἀυθά-  
δεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες· ὅπου ἄγγελοι ἰσχύι 11  
καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν βλάσφη-  
μον κρίσιν. οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα γεγεννημένα<sup>2)</sup> φυσικὰ εἰς 12  
ἄλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ  
φθορᾷ αὐτῶν, καὶ φθαρῆσονται, κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας. 13  
ἡδονὴν ἠγοῦμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφῆν, σπῆλοι καὶ μῶμοι, ἐν-  
τρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις<sup>3)</sup> αὐτῶν, συνευχαζόμενοι ὑμῖν,  
Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίας καὶ ἀκαταπάστους ἀμαρ- 14  
τίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην  
πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα, καταλειπόντες εὐθείαν ὁδὸν, 15  
ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βο-  
σορ,<sup>4)</sup> ὅς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ἔλεγειν δὲ ἔσχεν ἰδίας 16  
παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ [φ]θεγγά-  
μενον, ἐκώλυσε [τ]ὴν τοῦ προφήτου παραφροσίαν. οὗτοι εἰσιν 17  
πηγαὶ ἄνυδροι, καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λέλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ  
ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιό- 18  
τητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, ἀσελγείαις,  
τοὺς ὀλίγως ἀποφευγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, ἐλευ- 19  
θερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὄντες τῆς φθο-  
ρᾶς· ᾧ γὰρ τις ἠτιηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀπο- 20  
φυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου  
ἡμῶν καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐνπλακέντες  
ἠτιῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν πρώτων. Κρεῖσ- 21

1) Καταπονούμενον. ο ultimum rescriptum; olim ω.: inter o et ε rasura extat. 2) γεγεννημένα. Olim γεγεννημένα; prius ν crasum est. 3) αγαπαις. Olim αγαταις, 1 m. correxit. 4) Βοσορ. ο ultimum rescriptum 1 m.

σον γὰρ αὐτοῖς ἦν μὴ ἐπεγνωκέναι<sup>1)</sup> τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ 11.  
ἐπιγνοῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς  
22 ἀγίας ἐντολῆς. συμβέβηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας,  
κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καὶ, ὡς λουσαμένη, εἰς  
κύλισμα βορβόρου.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν  
2 αἷς διεγείρω ὑμῶν<sup>2)</sup> ἐν ὑπομνήσει τὴν ἰλικρινῆ διάνοιαν, μνη-  
σθῆναι τῶν προειρημένων θεμάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν,  
καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου καὶ σωτή-  
3 ρος· Τοῦτο πρώτον γεινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων  
τῶν ἡμερῶν ἐμπαιγμονῇ ἐνπέκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυ-  
4 μίας πορευόμενοι, καὶ λέγοντες, ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρ-  
ουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως  
5 διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας,  
ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἑκαταί, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συν-  
6 εστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυ-  
7 σθῆεις ἀπώλετο· οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ  
τεθησαυρισμένοι εἰσιν, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως  
8 καὶ ἀσεβείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τούτῳ μὴ λαν-  
θανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χεῖ-  
9 λια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. οὐ βραδύνει Κύριος τῆς  
ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἠγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ  
δι' ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς με-  
10 τάνοιαν χωρῆσαι. Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν  
ἢ οἱ οὐρανοὶ ῥυξηδόν<sup>3)</sup> παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα  
11 λυθῆσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων  
οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς, ἐν ἀγίαις  
12 ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν  
παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυ-  
13 θῆσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκται; καινοὺς δὲ οὐρανοὺς

1) ἢν μὴ ἐπεγνωκέναι. ἢν μὴ ἐπε. rescriptum, 1 m., forte ἢν οmissum fuerat. 2) ὑμῶν. Olim ὑμῖν. 1 m. correxit. 3) ρυξηδον. Sic pro ρυξηδον.

III. καὶ κενὴν γῆν καὶ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη ἐνοικεῖ. Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, <sup>14</sup> σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμάωμοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγείσθε· <sup>15</sup> Καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, <sup>10</sup> λαλῶν ἐν αὐτοῖς<sup>1)</sup> περὶ τούτων· ἐν αἷς εἰσιν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπάλειαν.

Ἔμεις οὖν, ἀγαπητοί, προοιγνωσκόντες φυλάσσεσθε, ἵνα <sup>17</sup> μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ· Ἀυξάνετε δὲ ἐν χάριτι<sup>2)</sup> καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν <sup>18</sup> καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος, ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΣ

B.

## ΙΩΑΝΝΟΥ

Α.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

<sup>1</sup> Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν <sup>3</sup> πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν· ὃ ἐώρακαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ <sup>4</sup> μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν,<sup>1)</sup> ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

<sup>5</sup> Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστίν, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ <sup>6</sup> οὐκ ἐστὶν οὐδεμία. ἐὰν γὰρ εἰπῶμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ <sup>7</sup> οὐ ποιῶμεν τὴν ἀλήθειαν· ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων,<sup>2)</sup> καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ [αὐτοῦ] καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ <sup>8</sup> [πά]σης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἰπῶμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, <sup>9</sup> ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐν ἡμῖν οὐκ ἐστίν. ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶν καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρῶσει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. <sup>10</sup> Ἐὰν εἰπῶμεν ὅτι οὐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

1) ἡμῖν. v. l. v. rescripta, ut videtur a l m., olim ημεις. 2) ἀλλήλων. deest, et forte non adfuit, potius εαυτου vel αυτου.

1) αυτοῖς. Sic pro αυταις. 2) χαρητι. Sic pro χαριτι.

## ΚΕΦ. Β.

## CAP. II.

Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε· καὶ εἰάν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἐστὶν Ἰλασμὸς περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτὸν, εἰάν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Ὁ λέγων ὅτι ἐγνώκα αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστίν· ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἐστίν· ὅς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν. Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὀφίλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν. Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἐν αὐτῷ ἀληθές καὶ ἐν ἡμῖν· ὅτι ἡ σκία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελφ[φ]ὸν αὐτοῦ μεισῶν, ἐν τῇ [σ]κοτιᾷ ἐστὶν ἕως ἄρτι. [Ο] ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ μεισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτιᾷ ἐστὶν, καὶ ἐν τῇ σκοτιᾷ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενίκηκα τὸν πονηρὸν. Ἐγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα. Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρὸν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. εἰάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ·

16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονία τοῦ βίου, οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ πατρὸς, 17 ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία 18 μία· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν· καὶ καθὼς ἠκούσατε, ὁ ἀντίχριστος ἐρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκωμεν ὅτι 19 ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου, καὶ οἴδατε πάντα. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε 22 αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἐστίν. Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστός; οὐτός ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. 23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱόν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν<sup>1)</sup> τὸν υἱόν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενεῖτω. εἰάν ἐν ὑμῖν μενεῖ ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ 25 νῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανούντων ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν,<sup>2)</sup> καὶ οὐ χρίαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστίν, καὶ οὐκ ἐστὶν ψεῦδος· καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε 28 ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα εἰάν φανερωθῆ, σχῶμεν παρόψιαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. εἰάν ἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσκατε ὅτι καὶ πᾶς ὁ 29 ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.<sup>3)</sup>

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

1 Ἴδετε ποιαπὴν ἀγάπην ἔδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ

1) εχει ο ομολογων. Inter ei et o rasura: o prins rescriptum a 1 m. 2) μενει εν υμιν. v rescriptum, olim forte ημιν: m. antiqua. 3) γεγεννηται. γεν rescriptum super rasura, a m. ant.

111. κληθῶμεν, καὶ ἔσμεν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἔσμεν, καὶ 2 οὐπὼ ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστίν. καὶ 3 πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἀγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστίν. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ 4 τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ οἷ- 5 दाτε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ· καὶ ἁμαρ- τία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρ- 6 τάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἐώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. παιδία, μητὶς πλανᾶτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύ- 7 νην, δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν. Ὁ δὲ ποιῶν 8 τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διά- βολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ 9 Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ἐν τούτῳ φανερά ἐστίν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ 10 διαβόλου. Πᾶς ὁ μὴ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, οὐκ ἐστίν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. ὅτι αὕτη 11 ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλ- λήλους· Οὐ καθὼς Κάλν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξεν 12 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνοσ ἐσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ἡμεῖς οἷ- 13 दाμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν, μένει ἐν τῷ θά- 14 νατῷ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος 15 ἐστίν· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώ- νιου ἐν ἑαυτῷ μένουσαν. Ἐν τούτῳ ἐγνωκάμεν τὴν ἀγάπην, 16 ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφειλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θείναι. Ὅσ δ' ἂν 17 ἔχη τὸν βίον τοῦ [κόσμου], καὶ θεωρῆ τὸν ἀδελφὸν [αὐ]τοῦ χροῖαν ἔχοντα, καὶ κλ[ε]ίση τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' α[ὐ]τοῦ,

18 πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν 111. 19 λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσει, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. ἐν τούτῳ γινώσμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμεν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ 20 πίσομεν τὰς καρδίας<sup>1)</sup> ἡμῶν· ὅτι ἂν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρ- δία, μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γρινώσκει 21 πάντα. Ἀγαπητοί, ἂν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκει ἡμῶν, παρόψ- 22 σιαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον 23 αὐτοῦ ποιοῦμεν. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεῦ- ωμεν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 24 καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὐ ἡμῖν ἔδωκεν.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται 2 ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη- 3 λυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστίν·<sup>2)</sup> καὶ τοῦτό ἐστίν τὸ τοῦ ἀν- τιχριστοῦ, ὃ ἀκηκόαται<sup>3)</sup> ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν 4 ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· 5 [ὅ]τι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν [ἢ ὁ] ἐν τῷ κόσμῳ. [Αὐ]τοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ [τ]οῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν, καὶ 6 ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. [Ἡ]μεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔσμεν· ὁ γι- νώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ἐν τούτῳ γινώσκομεν τὸ 7 πνεῦμα τῆς ἀληθείας<sup>4)</sup> καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς

1) τας καρδίας. Olim την καρδιαν; correctio l m. vel ant. 2) ουκ ἐστιν. x ε, rescripta a m. ant. forte prima. 3) ακηκοαται. Sic MS. Woide, male, ακεκοαται. 4) αληθειας. Sic MS. Woide, male, αλεθειας.



IV. ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μὴ ἀγαπῶν, οὐ γινώσκει τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. ἐν<sup>8</sup> τούτῳ ἐφανερῶθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν<sup>1</sup>) κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπήτοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφίλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέεται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν.

Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν. καὶ ἡμεῖς ἔθεα-<sup>11</sup> σάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατήρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. ὅς ἂν ὁμολογῇ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν<sup>16</sup> καὶ πιστεύομεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετελειώται<sup>2</sup>) ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παθήσῃαν<sup>17</sup> ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως. ὅτι καθὼς ἐκεῖνος ἐστίν, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ,<sup>18</sup> ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελειώται ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἡμεῖς οὖν<sup>19</sup> ἀγαπῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι<sup>20</sup> ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακεν, τὸν Θεόν ὃν οὐχ ἑώρακεν, πῶς δύναται ἀγαπᾶν; καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπὸ<sup>21</sup> τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾶ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.<sup>3</sup>)

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γε- 1

1) εἰς τον. Rescripta 1 m. vel ant.; olim forte εἰς omissum. 2) τετελειώται. Woidle, male, τετελειώθαι. 3) Θεον, αγαπα και τον αδελφον αυτον. Rescripta a m. ant. Olim Θεον αγαπα και τον videntur omissa fuisse, postea addita. τον αδελφον αυτον literis minutis in marginem extenduntur.

γέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾶ καὶ τὸν<sup>V.</sup> γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαφαὶ οὐκ εἰσὶν. ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἢ νικήσασα τὸν κόσμον, ἢ πίστις ἡμῶν.<sup>5</sup> Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος καὶ πνεύματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλὰ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ πνεύματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια.<sup>7</sup> ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ υἱῷ, ψεύστην πεποιήκεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐχ ἔχει.<sup>1</sup>)

Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, ὁἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παθήσῃαν ἣν ἔχωμεν πρὸς αὐτὸν, ὅτι ἂν αἰτώμεθα κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· ὁ ἂν αἰτώμεθα, οἰδαμεν<sup>2</sup>) ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμε παρ' αὐτοῦ.

Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς μὴ ἁμαρτάνουσιν ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν· καὶ ἐστὶν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἰδαμεν ὅτι

1) οὐχ ἔχει. Sic MS. 2) οἰδαμεν. Inter α et μ, rasura septem vel octo literarum.

V. πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυτόν,<sup>1)</sup> καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος<sup>19</sup> ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει,<sup>20</sup> καὶ ἔδωκεν<sup>2)</sup> ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθεῖν Θεόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθεῖνῳ, ἐν τῷ νίῳ αὐτοῦ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθεὺς Θεός, καὶ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς<sup>21</sup> ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ  
Α.

1) εαυτον. ε prius omissum, additum a I m. supra lineam. 2) εδωκεν, ε posterius rescriptum a manu recentiore.

ΙΩΑΝΝΟΥ  
Β.<sup>1)</sup>

1 Ὁ πρεσβύτερος Ἐκλε[κτῆ] κυρία καὶ τοῖς τέκνοις α[υτῆς], οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθεί[α], οὐκ ἐγὼ δὲ μόνος, ἀλλὰ κ[αί] πάντες οἱ ἐγνω-  
2 κότες τῆ[ν] ἀλήθειαν, διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν ἐνοικοῦσαν ἐν ἡμῖν,  
3 καὶ μεθ' ἡμῶν ἐστὶ εἰς τὸν αἰῶνα· Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ  
4 πατρὸς, καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ  
5 καὶ ἀγάπῃ. Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπα-  
6 τούντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἔλάβομεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς. Καὶ  
7 νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν καινὴν γράφω σοι, ἀλλ' ἦν  
8 εἶχαμεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ  
9 ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολὴ  
10 ἐστὶν, ἵνα καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε·  
11 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες  
12 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος, καὶ ὁ  
13 ἀντίχριστος. βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε,  
14 ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. πᾶς ὁ προάγων, καὶ μὴ μένων ἐν  
15 τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ,  
16 οὗτος καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς,  
17 καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν,  
18 καὶ χαιρεῖν αὐτῷ μὴ λέγετε. Ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαιρεῖν, κοινωνεῖ  
19 τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.  
20 Πολλὰ ἔχων<sup>2)</sup> ὑμῖν γράψαι, οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάριτος καὶ  
21 μέλανος· ἐλπίζω γὰρ γενέσθε πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα  
22 λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἢ πεπληρωμένη. Ἀσπάξεται σε τὰ τέκνα  
23 τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ  
Β.

1) Ιωαννον, β. Titulus abscissus est. 2) εχων. ν supra lineam a I m. vel ant. ascriptum.

# ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.)

[Ὁ π]ρεσβύτερος Γαῖω τῷ ἀγα[π]ητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. 1  
[ἀ]γαπητὲ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, κα- 2  
θὼς εὐδοῦται σου ἡ ψυχὴ. Ἐχάρην γὰρ λίαν, [ἐ]ρχομένων ἀδελ- 3  
φῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς ἐν ἀληθείᾳ περι- 4  
πατεῖς. Μειζότεραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέ- 4  
κνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐάν 5  
ἐργάζῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τοῦτο ξένους, οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ 6  
ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας. Οὐς καλῶς ποιήσεις προπέμφας ἀξίως 7  
τοῦ Θεοῦ. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος. ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ 7  
τῶν ἔθνικῶν. ἡμεῖς οὖν ὀφίλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, 8  
ἵνα συνεργοὶ γεινώμεθα τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἐγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διο- 9  
τρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. διὰ τοῦτο, ἂν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐ- 10  
τοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρ- 11  
κούμενος ἐπὶ τούτοις; οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχετε τοὺς ἀδελφούς, καὶ 12  
τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγα- 11  
πητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ 12  
Θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν, οὐχ ἐώρακεν τὸν Θεόν. Δημητρίω με- 12  
μαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· 2) καὶ ἡμεῖς 13  
δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν. 14  
Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθην διὰ μέλανος καὶ κα- 13  
λάμου γράφειν σοι· ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς 14  
στόμα λαλήσομεν· εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ ἀδελφοί. ἀσπάζου 15  
τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΩΑΝΝΟΥ

Γ.

1) Ἰωάννου Γ. Titulus abscissus est. 2) ἀληθείας. ἀλη rescriptum m. ant. super rasura. Inter η et θ spatium trium litterarum relictum. Quid olim non apparet.

# ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.)

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ 2)  
2 πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· ἔλεος 3  
ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη. 4  
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ 5  
τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν 6  
4 ἐπαγωνίζεσθε τῇ ἀπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἀγίοις πίστει. Παρυσέ- 7  
δυσαν γὰρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ 8  
κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλ- 9  
γειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν 10  
5 ἀρνούμενοι. Ἰπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδόμενος ἀπαξ πάντα, 11  
ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου 3) σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ 12  
6 πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. Ἀγγέλους δὲ τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν 13  
ἐαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν 14  
7 μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν· ὡς Σόδομα 15  
καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις 16  
ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται 17  
8 δῆγμα, πρὸς αἰώνιον δίκην ὑπερέχουσαι. Ὅμως μέντοι καὶ οὗτοι 18  
ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα μὲν μιαινουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, 19  
9 δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ δια- 20  
βόλῳ διακρινόμενος 2) διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, οὐκ 21  
ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν, ἐπιτιμῆσαι 22  
10 σοι Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ 23  
φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 24  
11 οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάιν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ 25  
Βαλαάμ, μισθοῦ ἐξεγύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. 26  
12 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν 3) σπιλάδες, συνευωχού- 27  
μενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· Νεφέλαι ἄνδρῶν, ὑπὸ ἀνέμου

1) [Ιουδα] επιστολη. Titulus partim oblitteratus. 2) ἐν Θεῷ πατρὶ. Sic MS. Pro Θεῷ, Woide male habet τῷ. 3) γῆς αἰγυπτου. Sic MS. Woide legit per incuriam τῆς αἰγυπτου. 4) διακρινομενος. α rescriptum, a m. ant. Quid olim, non liquet. 5) αυτων. E correctione l m., olim forte υμων.

παρφερόμενοι· δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν 13 αἰσχύναι· Ἀστέρες πλανῆτε, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσεν καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ, Ἐνώχ, 14 λέγων, ἰδοὺ ἦλθεν Κύριος ἐν ἀγλαῖς μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐλέγξει πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ, ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. οὗτοί εἰσι 16 γογγυσταί, μεμψίμυροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν<sup>1)</sup> λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα, ὠφελείας χάριν.

Ἔμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνησθήτε τῶν προειρημένων φημάτων 17 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅτι ἔλεγον 18 ὑμῖν, ὅτι ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἐλεύσονται ἐμπέκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀπο- 19 διορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, 20 ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, τῇ ἀριστατῇ ὑμῶν πίστει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι, ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. καὶ οὓς μὲν ἐλεγχέται διακρινομένους· οὓς δὲ σώζετε, ἐκ πυρὸς 22 ἀρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶται ἐν φόβῳ, μεισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς 23 σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἡμᾶς 24 ἀπταιστούς, καὶ στηῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμέμπτους ἐν ἀγαλλιάσει<sup>2)</sup> μὴ<sup>3)</sup> Θεῷ σωτήρι ἡμῶν, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ<sup>2)</sup> [τοῦ] 25 Κυρίου ἡμῶν, δόξα, μεγαλωσύν<sup>3)</sup>η, κράτος καὶ ἔξουσία πρὸ παν- τὸς τοῦ αἰῶνος, καὶ νῦν καὶ [εἰς] πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

## ΙΟΥΔΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

Πραξεις των αγιων αποστολων και καθολικαι.

1) στομα αυτω. Sic MS., pro αυτων. 2) Χριστου. Post hanc vocem, videtur abscissum esse του.

## [ΠΡ]ΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.)

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

1 [Π]αῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς [ἀ]πόστολος, ἀφωρι-  
2 σμένος εἰς [ε]ὐαγγελίῳ Θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προ-  
3 φητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις,<sup>2)</sup> περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ  
4 γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος  
5 υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα Ἁγιοσύνης, ἐξ ἀναστά-  
6 σεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' οὗ ἐλάβο-  
7 μεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς  
8 ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλη-  
9 τοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ,  
10 κλητοῖς ἀγίοις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν  
11 καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ  
12 μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν  
13 καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ· Μάρτυς γὰρ μου ἐστὶν ὁ  
14 Θεὸς, ὃ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ  
15 υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλίπτως μνίαν ὑμῶν ποιοῦμαι, πάντοτε ἐπι-  
16 τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἰπὼς ἤδη ποτὲ εὐδοωθήσομαι  
17 ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ἐπιποθῶ γὰρ  
18 ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ  
19 στηριχθῆναι ὑμᾶς, τοῦτ' ἐστὶν, συναρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ  
20 τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ·  
21 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προε-  
22 θέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινα

1) προς Ρωμαίους. pr et pars o abscissa. 2) αγιας. ais rescriptum a l m.

1. καρπὸν σχῶ, καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἐλ- 14  
λησίν τε καὶ Βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφιλέτης εἰμί·  
οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί- 15  
σασθαι. οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ Θεοῦ 16  
ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ  
Ἕλληνι. δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως 17  
εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσε- 18  
βειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατ-  
εχόντων. διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· 19  
ὁ Θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν· τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτί- 20  
σεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἧ τε αἰδῖος  
αὐτοῦ δύναμις καὶ θεότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολόγητους.  
διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἠγαθήσθησαν,<sup>1)</sup> 21  
ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη  
ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 22  
καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκό- 23  
νος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἐρ-  
πετῶν. διδ<sup>2)</sup> παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν 24  
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι<sup>3)</sup> τὰ σώματα  
αὐτῶν ἐν αὐτοῖς· οὕτως μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ 25  
ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ  
τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. διὰ 26  
τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἶ τε γὰρ  
θηλείαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύ-  
σιν. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς 27  
θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες  
ἐν ἄρρεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμι-  
σθείαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες. Καὶ 28  
καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδω-  
κεν αὐτοὺς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πε- 29  
πληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ· μεστοὺς

1) ἠγαθήσθησαν. Legi potest ἠγαθήσθησαν: v pro ἠν vel ἐν: in Cod. est scriptum ἠγαθήσθησαν. 2) διο. δι α l m. videtur esse rescriptum. 3) εἰς ἀκαθαρσίαν του ἀτιμάζεσθαι. Olim forte, εἰς ἀκαθαρσίαν omissa fuerit. Correxerit l m.

30 φθόνου, ἐριδος, φόνου, κακοηθείας· ψιθυριστᾶς, καταλάλους, θεο- 1.  
στιγνεῖς, ὑβριστᾶς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνες, ἐφευρετᾶς κακῶν, γο-  
31 νεῦσιν ἀπιθεῖς, ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, ἀναιλεήμο-  
32 νας· οὔτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοι-  
αῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιῶ-  
σιν, ἀλλὰ<sup>1)</sup> καὶ συνενδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ  
κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσ-  
2 σεις ὁ κρίνων. Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶν κατὰ  
3 ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. λογίξῃ δὲ τούτῳ,  
ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν  
4 αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; ἢ τοῦ πλούτου τῆς  
χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας κατα-  
φρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ· εἰς μετάνοιαν σε  
5 ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν  
θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀνταποδώσεως  
6 δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα  
7 αὐτοῦ· τοῖς μὲν κατ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ τι-  
8 μὴν, καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν, ζωὴν αἰώνιον· τοῖς δὲ ἐξ ἐρη-  
9 θείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ  
10 ἀδικίᾳ, ὀργὴ καὶ θυμὸς, θλίψεις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν  
ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, Ἰουδαίου τε  
11 πρῶτον καὶ Ἕλληνος· Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ  
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλ-  
12 [ληνι]· οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι  
γὰρ ἀνόμω[ως] ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι  
13 ἐν νόμῳ ἤμαρτον, δι[ὰ] νόμου κριθήσονται, οὐ γὰρ οἱ ἀκροα-  
ται νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου δικαιοθή-  
14 σονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νό-  
15 μου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· οὔτι-

1) ἀλλὰ. Rescripsit m. ant. Quid olim non liquet.

11. νες ἐνδίδνννται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐ-  
τῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλή-  
λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, ἐν 16  
ἡμέρᾳ ἢ κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγ-  
γέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἰ δὲ<sup>1)</sup> σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάξῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ, καὶ 17  
καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάξεις τὰ 18  
διαφέροντα, κατηγορούμενος ἐκ τοῦ νόμου· πέποιθάς τε σεαυτὸν 19  
ὀδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, πεδευτῆν ἀφρόνων, 20  
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.  
Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ 21  
κλέπτειν, κλέπτεις; ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσ- 22  
σόμενος τὰ ἰδῶλα, ἱεροσυλεῖς;<sup>2)</sup> ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς 23  
παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάξεις; τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ 24  
δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. Περι- 25  
τομὴ μὲν γὰρ<sup>3)</sup> ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης  
νόμου ᾖς, ἢ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονε[ν.] Ἐὰν οὖν ἡ ἀκρο- 26  
βυστία τὰ δικ[αι]ώματα τοῦ νόμου φυλάσσει[η, οὐχί] ἢ ἀκροβυστία  
αὐτοῦ εἰς [περ]ιτομὴν λογισθῆσεται; [καὶ] κρινεῖ ἢ ἐκ φύσεως 27  
ἀκρο[βυ]στία τὸν νόμον τελοῦσα, [σ]ὲ τὸν διὰ γραμματος καὶ πε-  
[ρ]ιτομῆς παραβάτην νόμου; [Ο]ὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῖ Ἰουδαῖός 28  
ἐστίν, οὐδὲ ἢ ἐν τῷ φανερωῖ ἐν σαρκὶ περιτομῆ· ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυ- 29  
πτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γραμμάτι·  
οὐ ὁ ἐπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

## ΚΕΦ. Ι.

## CAP. III.

Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἢ ὠφέλεια τῆς περι- 1  
τομῆς; πολὺ, κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεῦ- 2  
θησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. τί γὰρ, εἰ ἠπειθήσαν τινες; μὴ ἢ 3  
ἀπιστεία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; μὴ γένοιτο·  
Γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς 4

1) εἰ δε, vel ει δε, utroque modo legi potest. 2) ἱεροσυλεῖς. v. rescrip-  
tum a m. ant., olim ω. 3) περιτομὴ μὲν γὰρ. Rescripsit corrector recens.

γέγραπται, ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νική- 111.  
5 'σεις ἐν τῷ κρῖνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαι-  
οσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέ-  
6 ρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω, μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς  
7 κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; Εἰ δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ  
ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἐτι κάρῳ  
8 ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ  
καθὼς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν, ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα  
ἐλθῇ τὰ ἀγαθὰ; ὣν τὸ κρίμα ἐνδικόν ἐστιν.  
9 Τί οὖν; προεχώμεθα; οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ  
Ἰουδαίους τε πρῶτον καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι,  
10 καθὼς γέγραπται, ὅτι οὐκ ἐστὶν δίκαιος οὐδὲ εἷς· οὐκ ἐστὶν  
11 συνιωὺν, οὐκ ἐστὶν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. πάντες ἐξέκλειναν,  
12 ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἐστὶν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἐστὶν ἕως  
13 αἰνός.<sup>1)</sup> Τάφος ἀνεργμένος ὁ λάρυξ<sup>2)</sup> αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις  
14 αὐτῶν ἐδολιούσαν· ἵος ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν· ὣν τὸ  
15 στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι  
16 αἷμα· σύντριμμα καὶ τάλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· καὶ  
17 ὄδον εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. οὐκ ἐστὶν φόβος Θεοῦ ἀπέναντι  
18 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λα-  
λεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κό-  
20 σμος τῷ Θεῷ. διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα  
21 σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. Νυνὶ  
δὲ χωρεῖς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρομένη  
22 ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ  
πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ  
23 γὰρ ἐστὶν διαστολή· πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς  
24 δόξης τοῦ Θεοῦ, δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς  
25 ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἵλα-  
στήριον ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἐνδιξιν τῆς δικαιοσύνης αὐ-  
τοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ  
26 ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὴν ἐνδιξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν

1) αἶτος. Sic, pro ενος. 2) λαρυξ. Sic MS. pro λαρυγξ.

III. τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἐργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. Λογίζομεθα γὰρ, δικαιοῦσθαι πίστει ἀνθρώπων, χωρὶς ἔργων νόμου. ἢ Ἰουδαίων<sup>1)</sup> ὁ Θεὸς μόνου; οὐχί καὶ ἐθνῶν; καὶ καὶ ἐθνῶν· εἴπερ<sup>2)</sup> εἰς ὁ Θεὸς, ὅς δικαιοῦσαι περιτομῆν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστείαν διὰ τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰσχύνομεν.

## ΚΕΦ. Δ'.

## CAP. IV.

Τί οὖν ἐροῦμεν εὐρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς Θεόν. τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζετε ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζετε δικαιοσύνην, χωρὶς ἔργων, μακάριοι ᾧν ἀπέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ᾧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσητε Κύριος ἁμαρτίαν.

Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομῆν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστείᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστείᾳ· καὶ σημείον ἔλαβεν περιτομῆν, ἡ σφραγίδα δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστείᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων διὰ ἀκροβυστείας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς εἰς δικαιοσύνην· καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς Ἰηουδαίοις τῆς ἐν ἀκροβυστείᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πί-

1) ἡ Ἰουδαίων. Ante η littera erant, μ vol η. 2) εἴπερ. π superscriptam a 1 m.

14 στεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι, κενεῖται ἡ πίστις, IV.  
15 καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· Ὁ γὰρ νόμος ὄργην κατεργά-  
16 ζετε· οὐ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παραβάσεις. διὰ τοῦτο  
ἐκ πίστεως, ἵνα ἡ κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν  
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μό-  
νο, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς ἐστιν πατὴρ πάν-  
17 των ἡμῶν, (καθὼς γέγραπται, ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέ-  
θεικά σε,) κατέναντι οὐ ἐπίστευσεν Θεοῦ, τοῦ ζωοποιούντος  
18 τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ὅς παρ'  
ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα  
πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα  
19 σου. Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ  
σῶμα ἤδη νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς που ὑπάρχων, καὶ τὴν  
20 νέκρωσιν τῆς μητρὸς Σάρρας· εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ  
οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστείᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούς  
21 δόξαν τῷ Θεῷ, καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατὸς  
22 ἔστιν καὶ ποιῆσαι. διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.  
23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ἀλλὰ  
24 καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν  
25 ἐγείροντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ὅς παρεδόθη  
διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιοσύνην  
ἡμῶν.

## ΚΕΦ. Ε'.

## CAP. V.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην ἔχωμεν πρὸς τὸν Θεόν  
2 διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν  
ἐσχήκαμεν ἐν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἔσθη-  
καμεν· καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

3 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδύ-  
4 τες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκι-  
5 μῆν, [ἢ δὲ] δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς [οὐ] κατασχύνει· ὅτι ἡ  
ἀγάπη [τοῦ] Θεοῦ ἐκκέχεται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύ-

V. ματος Ἁγίου [τ]οῦ δοθέντος ἡμῖν. [Ἔ]τι γὰρ Χριστὸς ὄντων ὁ  
 ἡμῶν ἀσθενῶν, ἐτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. μό- 7  
 λης γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθάνεται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ  
 τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθάνειν· Συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγά- 8  
 πην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἐτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χρι-  
 στὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες 9  
 νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀρ-  
 γῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυ- 10  
 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβο- 11  
 μεν. Διὰ τοῦτο ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν 12  
 κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως  
 εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἠμαρ- 13  
 τον. ἄρχι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ 14  
 ἔλλογατο, μὴ ὄντος νόμου· ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ 15  
 Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ  
 ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλον-  
 τος. Ἀλλ' οὐκ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα. εἰ 16  
 γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ οὖν  
 μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς  
 ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. Καὶ οὐκ 17  
 ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς  
 εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δι-  
 καίωμα. Εἰ γὰρ ἐν ἐνὶ παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν 18  
 διὰ τοῦ ἐνὸς,<sup>1)</sup> πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσίστιαν τῆς χάριτος  
 καὶ τῆς δωρεῆς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύ-  
 σουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς πα- 19  
 ραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτως καὶ  
 δι' ἐνὸς δικαίωματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.  
 Ὅσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἀμαρτωλοὶ κατε- 20  
 στάθησαν οἱ πολλοὶ, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι  
 κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρεῖσθη, ἵνα πλε-  
 ονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἀμαρτία, ὑπερεπερίσ-

1) δια του ενος. Woide, διλ του ενος, male.

V. 2) σευσεν ἡ χάρις· ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θα-  
 νάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ<sup>1)</sup> διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν  
 αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμενωμεν τῇ ἀμαρτίᾳ,<sup>2)</sup> ἵνα ἡ χάρις πλε-  
 2 ονάσῃ; μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἀμαρτίᾳ, πῶς ἐτι  
 3 ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν  
 4 Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν  
 αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη  
 Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν  
 5 καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ  
 ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα·  
 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη,  
 ἵνα καταργησῇ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς  
 7 τῇ ἀμαρτίᾳ. ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας. Εἰ  
 8 δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ,  
 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἐτι ἀποθνήσκει· θά-  
 10 νατος αὐτοῦ οὐκ ἐτι κυριεύει. Ὁ γὰρ ἀπέθανεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀπέ-  
 11 θανεν ἐφάπαξ. Ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθαι  
 ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν τῇ ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ, ἐν Χριστῷ  
 Ἰησοῦ.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι,  
 13 εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· μηδὲ παριστάνετε τὰ  
 μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας τῇ ἀμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς  
 τῷ Θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύ-  
 14 νης τῷ Θεῷ. ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ  
 15 νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ἀμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ  
 16 νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρ-  
 17 ἵτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον, ἡ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; Χάρις

1) βασιλευση. Woide, βασιλευση, male. 2) επιμενωμεν τη αμαρτια.  
 Sic MS. Woide legit male, επιμενωμεν εν τη αμαρτια.



VI. δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηρετοῦσθε<sup>1)</sup> δὲ ἐκ καθα-  
 ραῶν καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασκῆς. Ἐλευθερωθέν-  
 18 τες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ἀνθρώπι-  
 νον λέγω διὰ τὴν ἀσθενείαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. Ὡσπερ γὰρ παρ-  
 εστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν  
 ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα τῇ δικαιο-  
 σύνῃ εἰς ἁγιασμόν. ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι<sup>2)</sup>  
 ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαι-  
 21 σχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων, θάνατος. Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέν-  
 22 τες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν  
 ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. τὰ γὰρ ὁψώνια<sup>3)</sup>  
 23 τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος, ἐν  
 Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

Ἡ ἀγνοεῖται, ἀδελφοί· γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ· Ὅτι ὁ νό-  
 1 μος κυριεύει τ[οῦ ἀνθρώπου] ἐφ' ὅσον χρόνον ἔζη; ἢ γὰρ [ὑπαν]-  
 2 δρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δεῖται νόμῳ· ἐάν δὲ ἀποθ[άνῃ] ὁ  
 ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ το[ῦ] νόμου τοῦ ἀνδρός. ἄρα οὖν [ζῶν]τος τοῦ<sup>3</sup>  
 ἀνδρός μοιχαλὶς χρ[η]ματίζει ἢ γυνὴ, ἐάν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐάν  
 δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι  
 αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ. Ὡστε ἀδελφοί μου, καὶ<sup>4</sup>  
 ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ  
 γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσω-  
 5 μεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρ-  
 6 τιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηγοῦτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρ-  
 ποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου,  
 ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι  
 πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν<sup>7</sup>  
 ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνω, <sup>2)</sup> εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ

1) υπηρετοῦσθε. Woide habet υπηρετοῦσθε, male. 2) ἔγνω. Olim ἔγνω, correxit l m.

8 ἦδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις· ἀφορμὴν δὲ λα- VII.  
 βούσα ἢ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπι-  
 9 θυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· Ἐγὼ δὲ ἔξω χωρεῖς  
 νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἢ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ  
 10 δὲ ἀπέθανον· καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θά-  
 11 νατον. ἢ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβούσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-  
 12 τήσεν με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν· Ὡστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ  
 13 ἡ ἐντολὴ ἅγια καὶ δικαία καὶ ἀγαθὴ. Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο  
 θάνατος; μὴ γένοιτο· [ἀλλ' ἢ] ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ  
 14 ὑπερβολῆν ἁμαρ[τ]ιωλὸς ἢ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐν[τ]ολῆς. Οἶδαμεν  
 δὲ ὅτι ὁ [ν]όμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ<sup>1)</sup> σάρκινός εἰμι, πε-  
 15 ραμένον ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ κατεργάζομαι, <sup>2)</sup> οὐ γινώσκω·  
 16 οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ  
 17 οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκ  
 18 ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα  
 γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ὁ ἀγαθός· τὸ  
 19 γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ· οὐ  
 γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω.  
 20 εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ, τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ,  
 21 ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέ-  
 22 λοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακόν παράκειται. συν-  
 23 ἦδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ  
 ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον καὶ αἰχμαλω-  
 24 τίζοντα τῷ νόμῳ τοῦ νοῦς μου; τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου.  
 25 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος  
 τοῦ θανάτου τούτου; Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ  
 Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοεῖ δουλεύω νόμῳ  
 Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκί, νόμῳ ἁμαρτίας.

1) ἐγὼ δε. Rescripta manu ut videtur recentiori. 2) γὰρ κατεργάζομαι. M. ant. rescripsit γὰρ κα. Forte γὰρ omissum erat.

## ΚΕΦ. Η.

## CAP. VIII.

Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ 1  
σάρκα περιπατοῦσιν. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν 2  
Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας  
καὶ τοῦ θανάτου. [Τ]ὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἡσθέ- 3  
νει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοί-  
ωματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν  
ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ 4  
ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.  
οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ 5  
κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρ- 6  
κός, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.  
διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, ἐχθρὰ εἰς Θεόν· τῷ γὰρ νόμῳ 7  
τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· οἱ δὲ ἐν σαρκί 8  
ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμεν ἐν σαρκί, 9  
ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ἡμῖν. εἰ δὲ  
τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. εἰ δὲ 10  
Χριστὸς ἐν ἡμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ  
πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐρείσαν- 11  
τος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ἡμῖν, ὁ ἐρείρας ἐκ νε-  
κρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ζωοποιήσῃ τὰ θνητὰ σώματα ἡμῶν, διὰ  
τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος· ἐν ἡμῖν.

Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφιλέτε ἐσμεν οὐ τῇ σαρκί, τοῦ 12  
κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνή- 13  
σκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε,  
ζήσεσθαι. Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοι υἱοὶ Θεοῦ 14  
εἰσιν. οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ 15  
ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας, ἐν ᾧ κραζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ. αὐτὸ 16  
τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμεν τέκνα  
Θεοῦ. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκαλη- 17  
ρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἶπερ συμπάσχωμεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι δὲ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ VIII.  
19 πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. ἡ γὰρ  
ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ  
20 Θεοῦ ἀπεκδέχεται, τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ  
21 ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ αὕτη  
ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς  
22 τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν δὲ  
ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάξει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν.  
23 οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος  
ἔχοντες, ἡμεῖς, καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στεναζόμεν, υἰοθεσίαν  
24 ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. τῇ γὰρ  
ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπίς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἐστὶν ἐλπίς· ὁ  
25 γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ὑπομένει· εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν, ἐλπί-  
26 ζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα  
συναντιλαμβάνετε τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν· τὸ γὰρ τί προσευξώ-  
μεθα καθὼ δει, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερ-  
27 τυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας  
οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχά-  
28 νει ὑπὲρ ἁγίων. οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαθῶν τὸν Θεὸν πάντα  
29 συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὐ-  
30 σιν. Ὅτι οὗς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκό-  
νος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολ-  
λοῖς ἀδελφοῖς· Οὗς δὲ προέγνω, τοίτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ  
οὗς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· καὶ οὗς ἐδικαίωσεν, τοῦ-  
31 τούς καὶ ἐδόξασεν. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς  
32 ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφεί-  
33 σατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ  
34 ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς  
Ἰησοῦς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον δὲ ἐγεθθὲς ἐκ νεκρῶν, ὅς ἐστιν  
35 ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμῶν  
χω]ρίσῃ ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ [Χριστοῦ]; θλίψις, ἢ στενοχω-  
ρία, ἢ [δι]ωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ γυμν[ότης], ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαι-  
36 ρα; καθ[ῶς] γέγραπται, ὅτι ἐνεκέν σο[v] θανατούμεθα ὅλην τὴν

VIII. ἡμ[έ]ραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατ[α] σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις 37  
 πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέπεισμαι γὰρ 38  
 ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε ἀρχαί, οὔτε  
 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βιά- 39  
 θος, οὔτε τις κτίσις ἑτέρα, δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς  
 ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, σύνμαρτυρούσης μοι 1  
 τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ὅτι λύπη μοι ἐστὶν 2  
 μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου, ἠυχόμεν γὰρ 3  
 ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τῶν ἀδελ-  
 φῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· οὔτεινές εἰσιν Ἰσρα- 4  
 ηλεῖται, ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, 5  
 ὁ ὧν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Οὐχ 6  
 οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ  
 ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ. οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάν- 7  
 τες τέκνα, ἀλλ' ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. τουτέστιν, 8  
 οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέ-  
 κνα τῆς ἐπαγγελείας λογιζέτε εἰς σπέρμα. ἐπαγγελείας γὰρ ὁ 9  
 λόγος οὗτος, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ  
 Σάρφᾳ υἱός. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Ρεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην 10  
 ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ 11  
 πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἢ κατ[ὰ] ἐκλογὴν πρόθεσις  
 τοῦ Θεοῦ μέν[η], οὐκ] ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦ[ν]τος, ἐβ-  
 ῥέθη αὐτῇ, ὅτι ὁ μείζων [δο]υλεύσει τῷ ἐλάσσονι· [κ]αθὼς γέ- 12  
 γραπται, τὸν Ἰακώβ [ἡ]γάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα. 13

[Τ]ί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο. τῷ 14  
 γὰρ Μωσῆ λέγει, ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν 15  
 οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ 16  
 τοῦ ἐλεῶντος Θεοῦ. Λέγει γὰρ ἡ γραφή τῷ Φαραῶ, ὅτι εἰς αὐτὸ 17  
 τοῦτο ἐξήγγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δυνάμιν μου,

18 καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. Ἄρα οὖν IX.  
 19 ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, 1) σκληρύνει. ἐρεῖς μοι οὖν, τί  
 20 ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; ὃ ἄν-  
 θρωπε, μενοῦνγε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ  
 21 ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίησας οὕτως; ἢ οὐκ  
 ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φουράματος  
 22 ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; εἰ δὲ θέ-  
 λων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθε τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίζαι τὸ δυνατόν  
 αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρι-  
 23 σμένα εἰς ἀπώλειαν· καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης  
 24 αὐτοῦ ἐπὶ σκευῇ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, οὓς καὶ  
 25 ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔθνων· ὡς  
 καὶ ἐν τῷ Ὡσηῆ λέγει, καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου·  
 26 καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην. καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ  
 οὐ ἐβρόθήθη αὐτοῖς, οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ  
 Θεοῦ ζῶντος.  
 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, ἐὰν ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν  
 υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθή-  
 28 σεται· Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει Κύριος ἐπὶ  
 29 τῆς γῆς. Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας, εἰ μὴ Κύριος Σα-  
 βαὼθ ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,  
 30 καὶ ὡς Γόμορρά ἂν ὁμοιωθῆμεν. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ  
 μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην  
 31 δὲ τὴν ἐκ πίστεως. Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς  
 32 νόμον οὐκ ἔφθασεν; διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔρ-  
 33 γων, προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος· Καθὼς γέγρα-  
 πται, ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιῶν 2) λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν  
 σκανδάλου· καὶ ὁ πιστευῶν ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχνυθήσεται.

1) οὐ δε θέλει usque ad η οὐκ εχει, v. 21 ab alia manu sed antiqua, esse videntur. 2) Σιῶ. Sic MS.

CAP. X.

ΚΕΦ. Ι.

Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις 1  
 πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς 2  
 ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνοοῦντες 3  
 δὲ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στήσαι,  
 τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. τέλος γὰρ νόμου Χρι- 4  
 στοῦ εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι. Μωσῆς γὰρ γράφει 5  
 ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ πίστεως ὁ ποιήσας ἄνθρωπος, ζή-  
 σεται ἐν αὐτῇ. ἼΙ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει, μὴ 6  
 εἶπης ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ'  
 ἔστιν Χριστὸν καταραγεῖν· ἢ, τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; 7  
 τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; ἐγ- 8  
 γύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρ-  
 δίᾳ σου· τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ὅτι ἐάν 9  
 ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ πι-  
 στεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,  
 σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμο- 10  
 λογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' 11  
 αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. οὐ γὰρ ἔστιν διαστολὴ Ἰουδαίου τε 12  
 καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάν-  
 τας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃτε τὸ 13  
 ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ 14  
 ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ  
 ἀκούσωσιν<sup>1)</sup> χωρεῖς<sup>2)</sup> κηρύσσοντας; πῶς δὲ κηρύξουσιν, ἐάν μὴ 15  
 ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται, Ὡς ὠρατοὶ οἱ πόδες τῶν εὐ-  
 ἀγγελιζομένων ἀγαθὰ. ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγε- 16  
 λίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;  
 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἢ δὲ ἀκοῇ διὰ ῥήματος Θεοῦ. ἀλλὰ 17  
 λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλ- 18  
 θεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ  
 ῥήματα αὐτῶν. ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μω- 19

1) ακουσωσιν. ακουσω rescriptum super rasura, 1 m. ut videtur. 2) χω-  
 ρεις. Woide le<sup>3</sup> it χωρεῖς, male.

σῆς λέγει, ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἄσυν- X.  
 20 ἔτω παροργιῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει, εὐφρόην  
 τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.  
 21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, ὄλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖ-  
 ράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω; μὴ  
 γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλείτης εἰμι, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ,  
 2 φυλῆς Βενιαμείν. οὐκ ἀπόσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προ-  
 ἔγνω. ἼΙ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει  
 3 τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτει-  
 ναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος,  
 4 καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματι-  
 σμός; Κατέλειπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχειλίους ἄνδρας, οἱτινες<sup>1)</sup> οὐκ  
 5 ἔκαμψαν τόνυ<sup>1)</sup> τῇ Β[άαλ]. οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν [και]ρῷ λίμμα  
 6 κατ' ἐκλογὴν χάριτος<sup>2)</sup> γέγονεν. εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι<sup>3)</sup> ἐξ ἔργων·  
 7 ἐπὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι<sup>3)</sup> γέινεται χάρις. τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ,  
 τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπερω-  
 8 θῆσαν. Καθὼς γέγραπται, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατα-  
 νύξεως; ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν,  
 9 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. Καὶ Δαβὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τρά-  
 10 πεξα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς  
 11 ἀνταπόδομα αὐτοῖς· σκοτισθήτωσαν<sup>2)</sup> οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ  
 βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψου.  
 12 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ  
 τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώ-  
 13 σαι αὐτούς.<sup>3)</sup> Ἰμῶν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι  
 14 ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, εἰ πῶς παραζηλώσω

1) τονν. Sic Cod. pro γονν vel το γόνν. 2) σκοτισθητωσαν. Woide,  
 male, σκοτισθητωσαν. 3) Ver. 12 deest.

11. μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐ- 15  
τῶν, καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ πρόσλημψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;  
εἰ γὰρ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἀγία, καὶ οἱ 16  
κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλεος 17  
ἴδων ἐνεκεντρισθῆς ἐν αὐτοῖς, καὶ συνκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς  
πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κα- 18  
τακαυχᾶσε, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

Ἐρεῖς οὖν, ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐνεκεντρισθῶ. 19  
καλῶ[ς]· τῇ ἀπιστεῖα ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. [μὴ] 20  
ὑψηλαφρόνει, ἀλλὰ φο[βου]· εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν [κλά]- 21  
δων οὐκ ἐπίσαστο, οὐδέ σου [φί]σεται. εἶδε οὖν χρηστό[τη]τα καὶ 22  
ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν [τ]οὺς πεσόνας, ἀποτομία· ἐπὶ δὲ σε, χρη-  
στότης Θεοῦ, ἐὰν ἐπιμείνης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήση.  
κάκεινοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστεῖα, ἐνεκεντρισθήσονται· 23  
δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ 24  
τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελέου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρι-  
σθῆς εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρι-  
σθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα 25  
μὴ<sup>1)</sup> ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῶ Ἰσραὴλ  
γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· καὶ οὕτως 26  
πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται, ἥξει ἐκ Σιών ὁ ῥυό-  
μειος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' 27  
ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Κατὰ μὲν 28  
τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπη-  
τοὶ διὰ τοὺς πατέρας. ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ 29  
κλήσις τοῦ Θεοῦ. Ὡσπερ γὰρ ποτὲ ὑμεῖς ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν 30  
δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπιθείᾳ· οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθή- 31  
σαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσιν. συνέκλεισεν γὰρ 32  
ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπίθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλέησῃ. Ὡ 33  
βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. ὡς ἀνεξεραυνη-  
τα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. [Τ]ίς 34

1) ἵνα μὴ. Vox μὴ a m. ant. in fine lineae additur.

35 γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προ- 31  
36 ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐ-  
τοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν, τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

CAP. XII.

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτειρμῶν τοῦ Θεοῦ,  
παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἀγίαν τῷ Θεῷ εὐ-  
2 ἀρεστον, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι  
τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς,  
εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς, τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ  
3 εὐάρεστον καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης  
μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν,  
ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς μέ-  
4 τρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ  
5 δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πράξιν· οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν  
6 σώματι ἔσμεν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθεὶς ἀλλήλων μέλη· Ἐχοντες δὲ  
χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προ-  
7 φητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ  
8 διακονίᾳ· εἴτε διδασκαλείαν, ἐν τῇ διδασκαλείᾳ· εἴτε ὁ παρα-  
καλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προῦ-  
στάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστρυγόντες τὸ πονηρὸν, κολλώμε-  
10 νοι τῷ ἀγαθῷ· τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ<sup>1)</sup>  
11 ἀλλήλους προηγούμενοι· τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί,<sup>2)</sup> τῷ πνεύματι ζέον-  
12 τες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες· τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομέ-  
13 νοντες,<sup>3)</sup> τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων  
14 κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες· εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντες  
15 ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ  
16 κλέειν μετὰ κλαιόντων. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονούντες· μὴ τὰ  
17 ὑψηλὰ φρονούντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαρόμενοι. Μὴ γείνε-  
σθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. μηδεν' κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες.

1) τιμῇ. μὴ rescriptum a l m. 2) ὀκνηροί. η a l m. rescriptum.  
3) υπομενοντες. Olim υπομενος; Corrector antiquus ut supra lineam scripsit.

XII. προνοούμενοι κατὰ ἐνώπιον<sup>1)</sup> τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. 18  
Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γὰρ, ἐμοὶ ἐκδίκησεις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει ὁ Κύριος. Ἀλλ' ἐάν πινᾶ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμισε αὐτόν· ἐάν διψᾷ, 20  
πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρωπος πρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ νικῶν ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. 21

CAP. XIII.

ΚΕΦ. ΙΓ.

Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτάσσέσθω. οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ὑπὸ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσὶν. Ὡστε ὁ ἀντικασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀντέστηκεν· οἱ δὲ ἀντιεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος<sup>2)</sup> τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. Θέλεις δὲ μὴ φοβείσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἐπαινον ἐξ αὐτῆς. Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστίν σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐάν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκὴ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστίν, ἐκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖται· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.

Ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφιλίας· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν, τὴν τιμὴν. μηδενὶ μηδὲν ὀφείλεται, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· Ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον [ον, νόμον] πεπλήρωκεν. τὸ γὰρ, οὐ [μοιχεύσεις], οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις. ἑτέρα ἐστὶν ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. πλήρωμα [οῦν] νόμου ἢ ἀγάπη. Καὶ τοῦτο, ἰδοὺ<sup>3)</sup> τὸν καιρὸν, ὅτι ᾧρα ἤδει ὑμᾶς ἐξ ὑπνου ἐγεῖσθαι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. Ἡ νῦξ<sup>4)</sup> προέκοψεν, ἢ δὲ ἡμέρα ἤγγισεν. ἀποθώμεθα

1) κατὰ ἐνώπιον usque ad εἰ δυνατόν. Rescripsit m. ant. excepto νατον. Olim forte ἐνώπιον του Θεου omissa. 2) φόβος. ο secundum rescriptum a I m. Olim forte φοβος. 3) ἰδοὺς. Inter ο et τ, litera ν orasa est. 4) η νυξ. Omnia usque ad XIV, 2, ab alia sed coneva manu scripta videntur.

οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ἔργα τοῦ φωτός. XIII.  
ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἐριδει καὶ ζήλῳ· ἀλλὰ ἐνδύσασθαι τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιείσθαι εἰς ἐπιθυμίαν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθαι, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. ὅς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίναν ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. σταθήσεται δέ· δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος στήσαι αὐτόν. ὅς μὲν γὰρ κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὅς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορεῖσθω. Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Κυρίῳ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν, ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκομεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς [καὶ ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα [καὶ] νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις [τὸν] ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Θεοῦ. γέγραπται γὰρ, ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθεῖν πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' αὐτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν· εἰ γὰρ διὰ βρωμα<sup>1)</sup> ὁ ἀδελφός σου λυπεῖτε, οὐκ ἐτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρωματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε, ὑ-

1) εἰ γὰρ δια βρωμα. Omnium usque ad ver. 18, ab alia sed coneva manu scripta.

XIV. πῆρ οὐ Χριστὸς ἀπέθανεν. Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 10 οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρώσεις καὶ πόσεις, ἀλλὰ δικαιο- 17 οσύνη καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ· ὁ γὰρ ἐν τούτῳ 18 δουλεύων Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκομεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλ- 19 λήλους. μὴ ἐνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα 20 μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθί- οντι. καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελ- 21 φός σου προσκόπτει. σὺ πίστιν ἦν ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον 22 τοῦ Θεοῦ· Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ὁ δὲ δια- 23 κρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακρίνεται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ<sup>1</sup>) πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν.<sup>2</sup>) Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀπο- κάλυψιν μυστηρίου, χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος· μόνῃ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

CAP. XV.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Ὀφίλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων 1 βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν· ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον 2 ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς 3 οὐκ ἑαυτῷ ἠρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἱ ὀνιδισμοὶ τῶν ὀνιδιζόντων σε, ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς 4 τὴν ἡμετέραν διδασκαλείαν προεγράφη ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς, καὶ διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. Ὁ 5 δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῶκε ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν· ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν 6 ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθαι ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς 7 προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ. λέγω γὰρ Χριστὸν διά- 8 κωνον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβεῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι 9

1) ο οὐκ εκ. Sic MS. Woide male, ο οὐκ ο εκ. 2) αμαρτια εστιν. Sequuntur Rom. XVI, ver. 25, 26, 27 per incuriam scribae.

τὸν Θεὸν, καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἔξομολογήσομαί σοι ἐν XV. 10 ἔθνεσιν, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει, εὐφρανθήτε, 11 ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη 12 τὸν Κύριον καὶ αἰπενεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσοῦ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν 13 ἔθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶ- σαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦν, εἰς τὸ περισ- σεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου. 14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐσται ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώ- 15 σεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. Τολμηροτέρως δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν 16 τὴν δοθεισάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν Χρι- 17 στοῦ Ἰησοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργούντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἔθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη, ἐν 18 Πνεύματι Ἁγίῳ. Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν 19 Θεόν. οὐ γὰρ τολμήσω τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, 20 εἰς ὑπακοὴν ἔθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, καὶ κύκλῳ 21 μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ, πεπληρωκέμαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Οὕ- τως δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθε, οὐχ ὅπου ἄνωμάσθη Χριστὸς, 22 ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν, συνή- 23 σουσιν. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλήμασι τούτοις, ἐπιποθείαν δὲ ἔχων 24 ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ὡς ἂν πορεύομαι<sup>1</sup>) εἰς τὴν Σπανίαν· ἐλπίξω γὰρ πορευόμενος θεάσασθε ὑμᾶς, καὶ ἴψ<sup>2</sup>) ὑμῶν προπεμφθῆνα[ι ἐκεῖ], ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπ[ὸ μέ]ρους ἐμπλησθῶ. 25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακουῶν τοῖς ἀγίοις. εὐ- 26 [δό]κησαν γὰρ Μακαιδονία καὶ Ἀχαΐα κοινῶνίαν τινὰ π[οι]ήσα- 27 σθε εἰς τοὺς πτωχοῦ[ς] τῶν ἀγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ· ἠδύκη- σαν γὰρ, καὶ οφιλέται εἰσὶν αὐτῶν. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐ- τῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, οφίλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λει-

1) πορευομαι. Woide in quibusdam exemplaribus omittit o.

XV. τουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος 28 αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν. 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 30 Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ἵνα ἴδω 31 ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται· ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλ- 32 θω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ὁ 33 δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν.

## CAP. XVI.

## ΚΕΦ. ΙΣ.

Συνείστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ὑμῶν οὖσαν, διάκο- 1 νου τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐγ-Κενχρεαῖς·<sup>1)</sup> ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε 2 ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆξῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὕτη προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἐμοῦ τε αὐτοῦ.

Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν 3 Χριστῷ Ἰησοῦ· οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τρα- 4 χηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶ- 5σαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἔθνῶν· [καὶ] τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν [ἐκ]- 6 κλησίαν. Ἀσπάσασθε [Ἐπ]ένετον τὸν ἀγαπητόν μου, [ὅς] ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς [Χ]ριστόν. Ἀσπάσασθε Μαριὰν, ἣτις [π]ολλὰ 6 ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. [Ἀ]σπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς 7 συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου· οἵτινες εἰσὶν ἐπίση- 8 μοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν Χριστῷ. 8 Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε 9 Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπη- 10 τόν μου. Ἀσπάσασθαι Ἀπελλὴν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσα- 10 σθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγε- 11 νῆν μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Τρύφεναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. 12

1) ἐγ-Κενχρεαῖς. Sic Codex.

13 Ἀσπάσασθε Ρουῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐ- XVI. 14 τοῦ, καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἐρμῆν, Πα- 15 τρόβαν, Ἐρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπάσασθε Φι- 16 λόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμ- 16 πᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιούν- 18 τας· καὶ ἐκκλείνατε ἀπ' αὐτῶν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· Ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκαιρέους δὲ εἰς 20 τὸ κακόν. ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψαι τὸν Σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν· Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζετε ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ 22 Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς, ἐγὼ 23 Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάζετε ὑμᾶς Γάτος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. Ἀσπάζετε ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.<sup>1)</sup>

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριξάι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου, χρόνους 26 αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προ- 27 φητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰωνῶν. ἀμήν.

## ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

1) Ver. 24 deest.  
COD. ALEX.



## ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

A.<sup>1)</sup>

ΚΕΦ. Α.

CAP. I.

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ 1  
Σωσθένους ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὓσῃ ἐν Κορίνθῳ, 2  
ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς  
ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ αὐ-  
τῶν τε καὶ ἡμῶν.<sup>2)</sup> Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν 3  
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι 4  
τοῦ Θεοῦ<sup>3)</sup> τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅτι ἐν παντὶ 5  
ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, καθὼς 6  
τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν. ὥστε ὑμᾶς μὴ 7  
ὑστερεῖσθε ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυ-  
ψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς 8  
ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ  
Χριστοῦ. Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ 9  
υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυ- 10  
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ  
ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηγοτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν  
τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ 11  
τῶν Χλόης, ὅτι ἐριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκα- 12  
στος ὑμῶν λέγει, ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ  
Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἔσταν- 13  
ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; εὐχαρι- 14  
στῶ τῷ Θεῷ μου ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ  
Γάϊον· ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. ἐβάπτισα 15  
δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτισα.

1) Titulus fore abscissus est. 2) τε και ημων. Rescripta a m. ant.  
3) χαριτι του Θεου. Videtur olim χαριτι scriptum fuisse. Correctio antiqua.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

355

17 οὐ γὰρ ἀπέστα[λκέν] με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' [εὐαγ]γελλίσεθε<sup>1</sup> I.  
οὐκ ἐν σο[φίᾳ] λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ [ὁ σταυ]ρὸς τοῦ Χριστοῦ.  
18 ὁ λόγος γὰρ ὁ τ[οῦ] σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμ[έ]νοις μωρία ἐστίν,  
19 τοῖς [δὲ] σωζομένοις ἡμῖν δύν[α]μις Θεοῦ ἐστίν. Γέγραπται γάρ,  
ἀπολω τὴν σοφίαν τῶν σο[φ]ῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν  
ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος  
21 τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; Ἐπειδὴ  
γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας  
τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σώσαι  
22 τοὺς πιστευόντας· ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσιν, καὶ Ἑλλη-  
23 νες σοφίαν ἐπιζητοῦσιν· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἔσταυρωμέ-  
νον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρίαν· αὐτοῖς δὲ τοῖς  
24 κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησιν, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν, καὶ Θεοῦ  
25 σοφίαν. ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν,  
26 καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν. Βλέ-  
πετε<sup>1)</sup> γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ  
27 σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοὶ, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· ἀλλὰ τὰ μωρὰ  
28 τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· καὶ  
τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου, καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, τὰ  
29 μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθε πᾶσα  
30 σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστέ ἐν Χριστῷ  
Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ. δικαιοσύνη τε καὶ ἁγια-  
31 σμός, καὶ ἀπολύτρωσις· ἵνα], καθὼς γέγραπται, [ὁ κα]υχώμε-  
νος, ἐν Κυρίῳ καυχ[ά]σθω.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καγὼ ἔλθὼν [πρὸς] ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον [οὐ] καθ' ὑπεροχὴν  
2 λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ. οὐ  
γὰρ ἔκρινα εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον  
3 ἔσταυρωμένον. Καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολ-

1) ἐστίν. Βλεπετε. Rescripsit m. ant. Quid olim, non liquet.

II. λῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ 4  
ἐν πιθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδίξει πνεύματος  
καὶ δυνάμεως· ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' 5  
ἐν δυνάμει Θεοῦ.

Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶ- 6  
νος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταρ-  
γουμένων· ἀλλὰ λαλοῦμεν Θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀπο- 7  
κεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν  
ἡμῶν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ 8  
γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. Καθὼς 9  
γέγραπται, ἃ ὄφθαλμὸς οὐκ εἶδεν, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσεν, καὶ ἐπὶ  
καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγα-  
πῶσιν αὐτόν· Ἡμῖν δὲ ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος· 10  
τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. τίς γὰρ 11  
οἶδεν τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν  
αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα  
τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ 12  
πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα  
ἡμῖν. ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λό- 13  
γοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ 14  
συνκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἀνθρώπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος  
τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, <sup>1)</sup> καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι  
πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει τὰ πάντα, 15  
αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς 16  
συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

Κἀγὼ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, 1  
ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ 2  
βρωμᾶ· οὐπω γὰρ ἐδύνασθε, ἀλλ' οὐδὲ ἐτι νῦν δύνασθε· ἐτι γὰρ 3  
σαρκικοί ἐσται. ὅπου <sup>2)</sup> γὰρ ἐν ὑμῖν ξῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί

1) αὐτῷ ἐστιν. Olim ἐστιν. Correxit super rasura m. ant. 2) οπου.  
Olim ουπου, v. prius deletum.

4 ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; Ὅταν γὰρ λέγη τις, ἐγὼ III.  
5 μὲν εἰμι Παῦλος· ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ· οὐκ ἀνθρωποὶ ἐστε; τί οὐν  
ἐστὶν Ἀπολλῶς; τί δὲ ἐστὶν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε,  
6 καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπό-  
7 τισεν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἠΐξανεν· ὥστε ὁ φυτεῦν ἐστίν τι, οὔτε ὁ  
8 ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός· ὁ φυτεῦν δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν  
εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κό-  
9 πον. Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομῆ  
10 ἐστε, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρ-  
χιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλε-  
11 πέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεί-  
12 ναι· παρὰ τὸν κείμενον, ὃς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστός. Εἰ δὲ τις  
ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους,  
13 ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται·  
Ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἕκαστος  
14 τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν, τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. εἴ τις τὸ ἔργον  
15 μένει, ὃ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· εἴ τις τὸ ἔργον κατα-  
καήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ  
πυρός.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ  
17 οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθίρει, φθιρεῖ αὐτόν ὁ  
18 Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οὔτεινές ἐσται ὑμεῖς. μη-  
19 δεις ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ  
20 αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ἡ γὰρ σοφία  
τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν. Γέγραπται γὰρ,  
21 ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. καὶ πάλιν,  
Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι.  
22 Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν,  
23 εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ  
24 εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν· ὑμεῖς  
δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

## CAP. IV.

## ΚΕΦ. Δ.

Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ, καὶ οἰκο- 1  
νόμους μυστηρίων Θεοῦ. Ὡς δὲ λοιπὸν, ζητεῖτε ἐν τοῖς οἰκονόμοις, 2  
ἵνα πιστὸς τις εὐρεθῆ. ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ἡμῶν 3  
ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνα-  
κρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῶ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίω- 4  
μαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν. Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι 5  
κρίνεται, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτά τοῦ  
σκοτίου, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπι- 6  
νος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα [δὲ, ἀδελ]φοί, μετε- 7  
σχημάτισα [εἰς ἑμαυ]τὸν καὶ Ἀπολλῶν δι' ὑμᾶς], ἵνα ἐν ἡμῖν μά-  
θῃται [τὸ μὴ] ὑπὲρ ἃ γέγραπται, ἵνα μὴ [εἰς] ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιο-  
ουσί[θε] κατὰ τοῦ ἑτέρου. τίς γὰρ [σε] διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ 7  
ο[ὐκ] ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;

Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε· καὶ ὄφελόν γε 8  
ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συνβασιλεύσωμεν. Δοκῶ γὰρ 9  
ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατούς,  
ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.  
Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς 10  
ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἐνδοξοὶ, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. Ἄχρι 11  
τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνιτεύομεν, καὶ  
κολαφιζόμεθα,<sup>1)</sup> καὶ ἀστατοῦμεν, καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς 12  
ιδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·  
δυσσφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κό- 13  
σμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς 14  
γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ νουθετῶν. ἐὰν γὰρ μυ- 15  
ρίους παιδαγωγὸς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν  
γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Παρα- 16  
καλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γέινεσθε. διὰ τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα 17

1) γυμνητευομεν και κολαφιζομεθα. Olim κολαφιζομεθα solum, sed cor-  
rexit m. ant.

ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυ- IV.  
ρίῳ,<sup>1)</sup> ὃς ὑμᾶς ἀναμνησέει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς  
18 πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκα. Ὡς μὴ ἐρχομένο[υ] δέ μου  
19 πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθη[σαν<sup>2)</sup>] τεινες· ἐλεύσομαι δὲ ταχέως [πρ]ὸς  
ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, [κα]ὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον [τ]ῶν  
20 πεφυσιωμένων, ἀλλὰ [τ]ὴν δύναμιν. οὐ γὰρ ἐν λό[γ]ῳ ἡ βασιλεία  
21 τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί θέλετε; ἐν ῥά[β]δῳ ἔλθω πρὸς  
ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε προύτητος;

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Ὅπως ἀκούετε ἐν ὑμῖν πορνία, καὶ τοιαύτη πορνία, ἣτις οὐδὲ ἐν  
2 τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικὰ τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· καὶ ὑμεῖς πε-  
φυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπειθήσατε, ἵνα ἀρθῆ ἐκ μέσου  
3 ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὸν τῷ σώματι,  
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτως τοῦτο  
4 κατεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, συναχθέντων  
ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν  
5 Ἰησοῦ, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρ-  
κός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ  
6 Χριστοῦ. οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη  
7 ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε  
νέον φύραμα, καθὼς ἐστὶ ἀζύμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη  
8 Χριστός. ὥστε ἐορτάζομεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κα-  
κίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις ἠλικρινίας καὶ ἀληθείας.  
9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· οὐ  
10 πάντως τοῖς πόρνοις<sup>3)</sup> τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, καὶ  
ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ἀφίλεται ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξέλθειν.  
11 Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐὰν τις ἀδελφὸς ὀνομαζό-  
μενος, ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορὸς, ἢ μέ-  
12 θυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μὴ συνεισθίειν. Τί γάρ μοι τοὺς ἐξω κρί-

1) Κυρίω. MS. Κῶ. Woide legit Χριστῷ (Χῶ), male. 2) ἐφυσιω-  
θη[σαν]. Sic Cod. Woide habet ἐφυσιωθε[σαν], sed male, pars η adst.  
3) πορνοῖς. Post hanc vocem sex vel septem literae crasae sunt.

V. *νειν*; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνεται; τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς κρίνει. 13  
ἐξάρτατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Τολμᾷ τις ἐξ ὑμῶν, προᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ 1  
τῶν ἀδικῶν, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀρίων· ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἄγιοι 2  
τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνετε ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἔστε  
κρητηρίων ἐλαχίστων; (1) Ἦδη μὲν οὖν ἡτιγματοῦ ἔστιν, ὅτι κρί- 7  
ματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐχὶ  
μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ 8  
τοῦτο ἀδελφοὺς. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι (2) Θεοῦ βασιλείαν οὐ κλη- 9  
ρονομήσουσιν; Μὴ πλαυᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι,  
οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, 10  
οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροί, οὐχ ἄρπαγες, βα-  
σιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν. Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπε- 11  
λούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ  
Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι 12  
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. τὰ βρώματα 13  
τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην  
καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυ-  
ρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγριεφεν 11  
καὶ ἡμᾶς ἐξεγίρει διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ οἴδατε ὅτι 15  
τὰ σώματα ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἔστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ  
Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ 18  
κολλώμενος τῇ πόρνη, ἐν σῶμά ἔστιν; ἔσονται γὰρ, οἱ δύο εἰς  
σάρκα μίαν· ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνευμά ἔστιν. 17  
Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρω- 18

1) Versus 3, 4, 5, 6 desunt. 2) οἱ ἀδικοί. Inter has voces, rasura  
duarum literarum. Quid olim dubium: forte οἱ.

πος, ἐκτὸς τοῦ σώματος ἔστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον VI.  
19 σῶμα ἀμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα 1) ὑμῶν ναὸς  
τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἔστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ  
20 οὐκ ἔσται ἑαυτῶν; ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν  
ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

ΚΕΦ. Ζ.

CAP. VII.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράφατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτε-  
2 σθαι· διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχεται, καὶ  
3 ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἔχεται. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφιλίην  
4 ἀποδιδέτω· ὁμοίως καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. Ἦ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώ-  
5 ματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ, τοῦ  
6 ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλ-  
7 λήλους, εἰ μὴ τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχολάσῃτε  
8 τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ  
9 Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγ-  
7 νόμην, 2) οὐ κατ' ἐπιταγὴν. Θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς  
καὶ ἑμαυτὸν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ Θεοῦ, ὃ μὲν  
8 οὕτως, ὃ δὲ οὕτως. λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, ὅτι  
9 καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς καγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦν-  
ται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἔστιν γαμεῖν ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλὰ ὁ Κύ-  
11 ριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρίζεσθαι· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ,  
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα  
12 μὴ ἀφιέναι. Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγὼ, οὐχ ὁ Κύριος, εἰ τις ἀδελ-  
φὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνενδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐ-  
13 τοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· καὶ γυνὴ ἣτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ  
14 οὗτος συνενδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. ἡγία-  
σται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγιασται ἡ γυνὴ ἢ

1) τα σώματα. Olim το σώμα. Correctio l m. 2) συγγωμην. Sic  
scriptum.

VII. ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτα ἐστίν, νῦν δὲ ἄ[για]. εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, [χω]ρίζεσθω. οὐ γὰρ δεοῦλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ὑμᾶς ὁ Θεός. τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; εἰ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἐμέρισεν, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Θεός, οὕτως περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. Περιτεμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληται τις; μὴ περιτεμνέσθω. ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ μενέτω. δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοὶ μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χοῦσαι. ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστιν Χριστοῦ. Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γείνεσθαι δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ Θεῷ.

Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμη δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. δέδεται γυναικί; μὴ ζῆτι<sup>1)</sup> λύσιν. λέλυσαι<sup>2)</sup> ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτι γυναικα. ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃ, οὐχ ἡμαρτεσ· καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτεν· θλίψιν δὲ τῆ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φεῖδομαι· Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν τὸ λοιπὸν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσιν. καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίου[τε]σ· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντε[σ]· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατα[χ]οντε[σ]· καὶ οἱ χρωμένοι τὸν κόσμον, ὡς μὴ καταχρωμένοι. [παρ]άγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου [το]ύτου. θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερι[μ]ονοῦσιν εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ [τ]ὰ τοῦ Κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ Κυρίῳ. ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικὶ καὶ μεμέρισται. Καὶ ἡ γυνὴ ἢ ἄγαμος, καὶ ἡ παρθένος ἢ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἡ ἀγία τῷ σώματι καὶ

1) ζῆτι. Sic pro ζητι. 2) λελυσαι. Omnia usque ad finem ver. 28 rescripta: a 1 m. vel ant.

τῷ πνεύματι· ἢ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως. Εἰ δὲ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ἢ ὑπέρακμος, καὶ τοῦτο ὀφίλει γείνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. Ὅς δὲ ἔστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἔδρατος μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει. ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ· καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρῖσσον ποιήσει. Γυνὴ δέδεται ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρη ἐστίν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. μακαριωτέρα δὲ ἐστίν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ κἀγὼ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

## ΚΕΦ. II.

## CAP. VIII.

1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκουσιν ἔχοντες· ἡ γινώσις φυσιοῦ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκεῖναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεός ἐστι μὴ εἶς. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσιν λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε ἐπὶ γῆς· ὥσπερ εἰσιν θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί· ἀλλ' ἡμῖν εἶς Θεός ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἶς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσις· τινὲς δὲ τῇ συννηθείᾳ τοῦ εἰδωλοῦ ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ Θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν φάγωμεν, ὕστεροῦμεθα.<sup>1)</sup> Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη, πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν. ἐὰν γὰρ τις εἶδῃ σε, τὸν ἔχοντα γινῶ-

1) περισσευομεν usque ad υστερομεθα. Voces rescriptae: quid olim non liquet.

VIII. σιν, ἐν ἰδωλίῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἢ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς  
 ὄντος οἰκουδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπολλύται 11  
 οὖν ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφός, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέ-  
 θανεν; Οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύπτου- 12  
 τες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.  
 διόπερ εἰ βρωμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα 13  
 εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν Κύ- 1  
 ριον ἡμῶν ἐώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; (1) ἢ 3  
 ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη· μὴ οὐκ ἔχομεν 4  
 ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν 5  
 γυναικα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ  
 τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν 6  
 ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι;

Τίς στρατεύετε ἰδίῳις ὀφωνίοις ποτέ; τίς φυτεῖ ἀμπελῶνα, 7  
 καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ  
 ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; μὴ κατὰ ἄνθρωπον 8  
 ταῦτα λαλῶ; ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ἐν γὰρ τῷ Μω- 9  
 'σέως νόμῳ γέγραπται, οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν  
 'βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ 10  
 'ἐγράφη, ὅτι ὀφίλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ  
 'ἀλοῶν ἐφ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευμα- 11  
 τικά ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ<sup>2)</sup> σαρκικά θερισόμεν;  
 εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν,<sup>3)</sup> οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; 12  
 ἀλλ' οὐ κεχρημέθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν,  
 ἵνα μὴ τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ 13  
 οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν·  
 οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες, τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερί-

1) Ver. 2 deest. 2) ὑμων τα. ων τα rescripsit m. recentior. 3) με-  
 τεχουσιν. με rescripsit m. recentior.

14 ζονται; οὕτως καὶ ὁ Κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον κατ- IX.  
 15 ἀγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ἐγὼ δὲ οὐ κεχρημέθαι οὐ-  
 δένι τούτων.

Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· κα-  
 λὸν γὰρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου οὐθεῖς μὴ  
 16 καινώσει. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἐστὶν μοι καύχημα·  
 ἀνάγκη γὰρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γὰρ μοι ἐστὶν, ἐὰν μὴ εὐαγ-  
 17 γελίζωμαι. εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων,  
 18 οἰκονομίαν πεπίστευμαι. τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐ-  
 ἀγγελιζόμενος ἀδάπανον θῆσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ κατα-  
 19 χράσθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. ἐλεύθερος γὰρ ὢν  
 ἐκ πάντων, πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερ-  
 20 δῆσω· καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους  
 κερδῆσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νό-  
 21 μ[ον, ἵνα] τοὺς ὑπὸ νόμον κερδ[ήσω]· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομ[ος],  
 μὴ ὢν ἄνομος Θεοῦ, ἀλλ' ἐ[ννο]μος Χριστοῦ, ἵνα κερδάω τοῖς  
 22 ἀνόμοις. ἐγενόμην τοῖς ἀσ[θε]νέσι ἀσθενής, ἵνα τοὺς [ἀσθε]-  
 νεῖς κερδῆσω. τοῖς πᾶσιν [γέ]γωνα πάντα, ἵνα πάντως τιν[ὰς]  
 23 σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συνκοινωνός αὐ-  
 24 τοῦ γένωμαι. Οὐκ οἶδατε, ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες μὲν  
 τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε, ἵνα  
 25 καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος,<sup>1)</sup> πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖ-  
 νοι μὲν οὖν ἵνα φθαροτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρ-  
 26 τον. Ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλωσ· οὕτως πυ-  
 27 κτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρω· ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ  
 δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

## ΚΕΦ. Ι.

## CAP. X.

1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-  
 τες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον,  
 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ

1) αγωνιζομενος. Wide αγωνιζομενος, male.

X. θαλάσση, και πάντες τὸ πνευματικὸν ἔφαγον βρωμα, και πάντες 4  
 τὸ πνευματικὸν ἐπιον πόμα· ἐπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολου-  
 θούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν 5  
 αὐτῶν ἠδύοκῃσεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα 6  
 δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κα-  
 κῶν, καθὼς κακένοι ἐπεθύμησαν. μηδὲ ἰδωλολάτραι γείνεσθε, 7  
 καθὼς τινες ἐξ αὐτῶν· ὡσπερ γέγραπται, ἐκάθεισεν ὁ λαὸς φαγεῖν  
 και πιεῖν, και ἀνέστησαν παίξειν. Μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες 8  
 αὐτῶν ἐπόρνευσαν, [και ἐπ]εσαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰ[κοσι]τρεις χιλιά-  
 δες.<sup>1)</sup> [Μηδὲ] ἐκπειράζωμεν τὸν Θεόν, [καθ]ὼς τινες αὐτῶ ἐπί- 9  
 ρα[σαν], και ὑπὸ τῶν ὕφρων ἀπώλ[ο]ντο. Μηδὲ γογγύετε, [κα]θὼς 10  
 τινες αὐτῶν ἐγόγγυ[σαν], και ἀπώλλυντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.  
 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν 11  
 ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν.

Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστᾶναι, βλεπέτω μὴ πέση. πειρασμὸς ὑμᾶς 12  
 οὐκ ἤλειφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς 13  
 πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ και  
 τὴν ἐκβασιν, τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν. διόπερ, ἀγαπητοί μου, 14  
 φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.<sup>2)</sup> τὸ ποτήριον τῆς 15  
 εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χρι-  
 στοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλάωμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ σώματος τοῦ 16  
 Χριστοῦ; ὅτι εἰς ἄρτος ἐν σώμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες 17  
 ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· 18  
 οὐχ οἱ ἐσθίουτες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυμασθηρίου εἰσίν.  
 τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἂ θύουσιν τὰ 19  
 εἶθνη, δαιμονίοις και οὐ Θεῷ θύουσιν· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς 20  
 τῶν δαιμονίων<sup>3)</sup> γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν 21  
 και ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθαι τραπέζης Κυρίου μετέχειν και  
 τραπέζης δαιμονίων. ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι 22  
 αὐτοῦ ἐσμεν; Πάντα ἔξιστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξιστιν, 23

1) In margine manus recentior quaedam appinxit: forte legenda ut apud  
 Woide ρωγεωρ. 2) φημι. Post hanc vocem, rasura brevis. 3) δαιμο-  
 νίων. Sic MS. Woide, male δαιμωνίων.

24 ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. μηδεὶς τὰ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὰ X.  
 25 τοῦ ἐτέρου. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν  
 26 ἀνακρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ και τὸ  
 27 πλήρωμα αὐτῆς. Εἰ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, και θέλετε  
 πορευέσθαι, πάντα τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνα-  
 28 κρίνοντας διὰ τὴν συνείδησιν. ἐὰν δὲ τις ὑμῖν ἐλεη, τοῦτο ἱερό-  
 θυτὸν ἐστίν. μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκείνον τὸν μνηύσαντα και τὴν  
 29 συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν  
 τοῦ ἐτέρου. Ἴνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης  
 30 συνειδήσεως, εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω; τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ  
 31 ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε,  
 32 πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ἀπόσκοποι και Ἰουδαίους γεί-  
 33 νεσθε και Ἑλλήσιν και τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· καθὼς καγὼ πάντα  
 πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν  
 πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς καγὼ Χριστοῦ. ἐπαινώ δὲ ὑμᾶς,  
 2 ὅτι πάντα μου μέμνησθε, και καθὼς<sup>1)</sup> παρέδωκα ὑμῖν, τὰς πα-  
 3 ραδόσεις κατέχετε. Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς  
 ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστίν· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνὴρ· κε-  
 4 φαλὴ δὲ τοῦ Χριστοῦ, ὁ Θεός.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς  
 5 ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. και πᾶσα γυνὴ προσ-  
 ευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύ-  
 6 νει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· ἐν γὰρ ἐστίν και τὸ αὐτὸ τῇ ἔξυρη-  
 7 μῆν. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνὴ, και κειράσθω· εἰ δὲ  
 8 αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κειράσθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω.  
 7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφίλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰ-  
 8 κῶν και δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν· οὐ

1) και καθως. και additum a 2 m.

XI. γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· καὶ γὰρ 9  
οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄν-  
δρα· διὰ τοῦτο ὀφίλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ 10  
τοὺς ἀγγέλους. Πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς 11  
γυναϊκός, ἐν Κυρίῳ· Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως 12  
καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἐν ὑμῖν 13  
αὐτοῖς κρινάτε· πρόπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ  
προσεύχεσθαι; οὐδὲ ἡ φύσις αὐτῆ διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν 14  
ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστὶν· γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστὶν; 15  
ὅτι ἡ κόμη αὐτῆ περιβουλαίου δέδοται αὐτῇ· Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλό- 16  
νειακός εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλη-  
σίαι τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον, 17  
ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 18  
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος  
τι πιστεύω· δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι 19  
φανερῶς γένηνται ἐν ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, 20  
οὐκ ἐστὶν Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον 21  
προσλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὅς μὲν πινᾶ, ὅς δὲ μεθύει. μὴ 22  
γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχεται εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας  
τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ κατασχύνεται τοὺς μὴ ἔχοντας;

Τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. ἐγὼ 23  
γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ  
Κύριος Ἰησοῦς ἐ[ν τῇ νυ]κτὶ ἢ παρεδίδοτο, ἔλαβεν [ἄρτον], καὶ 21  
εὐχαριστήσας ἐκλάσεν, [καὶ εἶπε]· τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τ[ὸ  
ὑπὲρ] ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖται εἰς τ[ὴν] ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύ- 25  
τως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, τοῦτ[ο] τὸ  
ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ αἵματί μου· τοῦτο  
ποιεῖτε. ὡσάκις ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον 26  
πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἔλθῃ.  
Ὡστε ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον καὶ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυ- 27  
ρίου ἀναξίως, ἐνοχος ἐστὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ  
Χριστοῦ. Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ 28  
ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ 29

30 πίνων, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. Διὰ XI.  
τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ, καὶ κοιμῶνται ἱκα-  
31 νοί. εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· κρινόμενοι  
32 δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ συν-τῶ κόσμῳ κατακριθῶ-  
33 μεν. Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους  
34 ἐκδέχεσθαι· εἰ τις πινᾶ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συν-  
έρχῃσθε. τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθῳ, διατάξωμαι.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

## CAP. XII.

1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.  
2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν  
3 ἦγεσθαι, ἀπαγόμενοι· διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύ-  
ματι Θεοῦ λαλῶν, λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς· καὶ οὐδεὶς δύναται  
4 εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς, εἰ μ[ὴ] ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. διαιρέσεις  
5 δὲ χα[ρισ]μάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· [καὶ] διαιρέσεις δια-  
6 κοιῶν εἰσὶν, [καὶ] ὁ αὐτὸς Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργ[η]-  
μάτων εἰσὶν, ὁ δὲ αὐτὸς Θεός, [ὁ] ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶ-  
7 σιν. [Ἐ]κάστῳ δὲ δίδεται ἢ φανερώσεις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ  
8 συμφέρον. ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας,  
9 ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἑτέρῳ δὲ πίστις,  
ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ ἐνὶ πνεύ-  
10 ματι· ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ  
δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ διερ-  
11 μηνία γλωσσῶν· πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν, καὶ τὸ αὐτὸ  
πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστίν, καὶ μέλη πολλὰ ἔχει,  
πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος, πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστίν σῶμα·  
13 οὕτως καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάν-  
τες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες,  
14 εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες ἐν σῶμα ἐσμεν. καὶ  
15 γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος, ἀλλὰ πολλά. ἐὰν εἴπῃ ὁ  
ποὺς, ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ

1) καὶ ο αὐτος. 1 m. prius omissum, postea addidit o superius.  
CODEX. ALEX.



XII. τούτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; καὶ ἐὰν ἐλπη τὸ οὐς, ὅτι οὐκ 10  
εἶμι ὀφθαλμὸς, οὐκ εἶμι ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ  
ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; 11  
εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; Νῦν δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, 12  
ἐν ἑκάστου αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. εἰ δὲ ἦν 13  
τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἐν 20  
δὲ σῶμα. οὐ δύναται ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, χρεῖαν σου 21  
οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν, χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω.  
ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα 22  
ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστιν· καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ 23  
σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχη-  
μονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· τὰ δὲ εὐσχήμονα 24  
ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. Ἀλλὰ συνεκέρασεν ὁ Θεὸς τὸ σῶμα, τῷ  
ὑστερουμένῳ περισσοτέραν δούς τιμὴν, ἵνα μὴ ἦ σχίσμα ἐν τῷ 25  
σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσιν τὰ μέλη· καὶ 26  
εἴτε πάσχει μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέ-  
λος, συγκαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δὲ ἐστέ σῶμα Χριστοῦ, 27  
καὶ μέλη ἐκ μέρους. καὶ οὐς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλη- 28  
σίᾳ, πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκά-  
λους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα λαμάτων, ἀντιλήμψεις, 29  
κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες 30  
προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; μὴ πάν-  
τες χαρίσματα ἔχουσιν λαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; 31  
μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; ζηλοῦται δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μεί-  
ζονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δίγνουμι.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, 1  
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλά-  
ζων.<sup>1)</sup> Κἂν ἔχω προφητείαν, καὶ ἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα,<sup>2)</sup> καὶ 2

1) αλαλαζων. Sic pro αλαλαζων. 2) παντα. παν recenter rescriptum.

πᾶσαν τὴν γνῶσιν· κἂν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστά- XIII.  
3 νειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. κἂν ψωμίσω πάντα τὰ  
ὑπάρχοντά μου, κἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυχῆσωμαι, ἀγά-  
4 πην δὲ μὴ ἔχω, οὐθὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρη-  
στεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπορεύεται, οὐ φυσιοῦ-  
5 ται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογι-  
6 ζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγκαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ,  
7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.  
8 ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει. Ἐἴτε δὲ προφητῖα,<sup>1)</sup> καταργηθήσονται·  
9 εἴτε γλώσσαι, παύσονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσονται. ἐκ μέ-  
10 ρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· ὅταν δὲ ἔλθῃ  
11 τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται.<sup>2)</sup> Ὅτε ἦμην νηπίος, ἐλά-  
λουν ὡς νηπίος, ἐφρόνου ὡς νηπίος, ἐλογιζόμην ὡς νηπίος· ὅτε  
12 γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι'  
ἑσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι  
γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσκω καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.  
13 Νῦν δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων  
δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

ΚΕΦ. ΙΔ.

CAP. XIV

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦται δὲ τὰ πνευματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα  
2 προφητεύητε. ὁ γὰρ<sup>3)</sup> λαλῶν γλώσση, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ  
3 τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· ὁ δὲ  
προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ πα-  
4 ραμυθίαν. Ὁ λαλῶν γλώσση, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων,  
5 ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ ὑμᾶς πάντας γλώσσαις λαλεῖν, μᾶλ-  
λον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν  
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.  
6 Νῦν δὲ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν,  
τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἔ[ν] ἀποκαλύψω, ἢ  
7 ἐν γνώσει, ἢ ἐ[ν] προφητείᾳ, ἢ ἐν διδαχῇ; Ὅμως τὰ ἄψυχα

1) προφητῖα. Sic pro προφητεῖα. 2) καταργηθήσεται. θησεται reser-  
psit m. recentior. 3) ο γαρ. Post o rasura. Videtur fuisse ou γαρ.

XIV. φωνήν διδ[όντα], είτε αὐλός, είτε κιθάρα, ἐὰν δι[ιαστο]λήν τοῖς φθόγγοις μὴ δῶ, π[ὼς] γνωσθήσεται τὸ αὐλούμε[ον] ἢ τὸ κιθαριζόμενον; <sup>1)</sup> καὶ γὰρ ἐ[ὰν] ἄδηλον σάλπιξ <sup>2)</sup> φωνήν δῶ, τί[ς] παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ <sup>3)</sup> εὐσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθαι γὰρ εἰς ἄερα λαλοῦντες. Τυσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν εἰσιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν ἄφωνον. ἐὰν οὖν μὴ ἰδῶ τῆς δύναμιν <sup>3)</sup> τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῶ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος· οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπὶ ζηλωταὶ ἐστέ πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα προφητεύητε. Διὸ ὁ λαλῶν γλώσση, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. τί οὖν ἐστίν; προσεύξωμαι τῶ πνεύματι, προσεύξωμαι δὲ καὶ τῶ νοῖ· ψαλῶ τῶ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῶ νοῖ. ἐπεὶ ἐὰν εὐλόγησιν πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστείᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν; σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

Εὐχαριστῶ τῶ Θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσση· ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πάντε λόγους τῶ νοῦ μου λαλήσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίου λόγους ἐν γλώσση.

Ἀδελφοί, μὴ παιδεῖα γέινεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γέινεσθαι. [ἐν τῶ] νόμῳ γέγραπται, ὅτι [ἐν ἐ]τερογλώσσοις, καὶ ἐν χει[λεσι]ν ἑτέρων, λαλήσω τῶ λαῷ [τοῦ] τῶ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακού[σονται] μου, λέγει Κύριος. [Ὡς]τε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον [εἰ]σιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, [ἀ]λλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἢ δὲ προφη[τεία], οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συν[έ]λθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μένεσθαι; Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ <sup>4)</sup> τέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά γίνονται· καὶ οὐ-

1) κιθαριζόμενον. Ultimum o rescriptum a m. recent. 2) σάλπιξ. Sic pro σαλπύξ. 3) τῆς δυνάμιν. Sic pro την δυνάμιν. 4) εἰσελθῃ. Woide legit εισηλθῃ: male.

τως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῶ Θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι οὕτως ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν.

Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί, ὅταν συνέρχησθε; ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνίαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γεινέσθω· εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά μέρος· καὶ εἰς διερμηνεύτω. ἐὰν δὲ μὴ ἢ διερμηνευτῆς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἐαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῶ Θεῷ. Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν, καὶ πάντες παρακαλῶνται· καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται· οὐ γὰρ ἐστίν ὁ Θεὸς ἀκαταστασίας, ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπετε αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀνδράσιν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. Εἰ δὲ τι μανθάνειν <sup>1)</sup> θέλωσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστίν γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἰ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινώσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι Θεοῦ ἐστὶν ἐντολή· εἰ δὲ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω. <sup>2)</sup> Ὡστε, ἀδελφοί μου, ζηλοῦται τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύεται γλώσσαις. πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γεινέσθω.

ΚΕΦ. ΙΕ.

CAP. XV.

Ἐγνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθαι, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκὴ ἐπιστεύσατε.

Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, ἐπειτα τοῖς δώδεκα.

1) τι μανθάνειν. Post τι rasura. εν rescriptum super rasura, a m. recentiori. 2) αγνοετω. ω rescripsit m. recentior, olim forte αγνοεσαι.

XV. ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίους ἀδελφοὺς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ 6 πλείονες μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν.<sup>1)</sup> ἔπειτα 7 ὤφθη Ἰακώβω, ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. ἔσχατον δὲ πάντων, 8 ὥσπερ ἐν τῷ ἔκτρωματι, ὤφθη κάμοι. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν 9 ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις 10 αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἐμοί.

Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρῦσσομεν, καὶ οὕτως 11 ἐπιστεύσατε. εἰ δὲ Χριστὸς κηρῦσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, 12 πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ δὲ 13 ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χρι- 14 στος οὐκ ἐγήγερται, καινὸν ἄρα καὶ τὸ κήρυγμα ἡμῶν, καινὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι 15 ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστὸν, ὃν οὐκ ἤγει- 16 ρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, 17 οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαλαὶ ἡ πί- 18 στις ὑμῶν· καὶ ἔτι ἔσται ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμη- 19 θέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλονται. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν Χριστῷ 20 ἠλικιώτες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστα- 22 σις νεκρῶν. ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕ- 23 τως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.<sup>2)</sup> ἕκαστος δὲ 24 ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· Ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν 25 τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδῶ τὴν βασι- 26 λείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ πᾶ- 27 σαν ἐξουσίαν καὶ δυνάμιν· δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄρχι οὐ 28 θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχ- 29 θρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πό- 30 दाας αὐτοῦ· Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δηλὸν ὅτι ἐκτός

1) δε και κοιμ. εκαιε rescripta: κοι in κοιμηθησαν omissum, supplavit corrector in marg. Antiqua videtur correctio, sed recenti atramento illita.  
2) ζωοποιηθησονται. Literne oποιηθ rescriptae. Olim ζωοποιησονται. Correctio videtur esse l m.

28 τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ XV. πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ  
29 τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. ἐπεὶ τί ποιήσου-  
30 σιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν]; Εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ  
31 ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; τί καὶ ἡμεῖς  
32 κ[ι]νδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, ν[ῆ]  
33 τὴν ἡμετέραν καύχησιν], ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ [Ἰη-  
34 σοῦ] τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. εἰ κατὰ ἀνθρωπο[ν] ἐθηριομάχησα ἐν  
35 Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; φάγομεν καὶ  
36 πλώμεν, αὐριοὶ γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ πλανασθε· φθειροῦσιν ἦθη  
37 χρῆστα ὀμιλίαι κακαί. ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε·  
38 ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.  
39 Ἄλλ' ἐρεῖ τις, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποῖω δὲ σώματι  
40 ἔρχονται; ἄφρων, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ ζωογονεῖτε, ἐὰν μὴ ἀπο-  
41 θάνῃ· καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γεννησόμενον σπείρεις,  
42 ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου εἰ<sup>1)</sup> τινος τῶν λοιπῶν·  
43 ὁ δὲ Θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστω  
44 τῶν σπερμάτων ἰδίων σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σὰρξ·  
45 ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ  
46 πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώ-  
47 ματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα  
48 δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελή-  
49 νης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.  
50 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθού-  
51 ρᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρετε ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν  
52 δόξῃ· σπείρετε ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρετε ἐν δυνάμει· σπείρεται  
53 σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται [σῶμ]α πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα  
54 [ψυχι]κόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. [Οὕτω]ς καὶ γέγραπται, ἐγένε-  
55 το [πρ]ῶτος ἀνθρώπος Ἀδὰμ εἰς ψυ[χ]ὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος  
56 Ἀδὰμ [εἰ]ς πνεῦμα ζωοποιούν. ἀλλ' οὐ [π]ρῶτον τὸ πνευμα-  
57 τικόν, ἀλλὰ τὸ [ψ]υχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. [π]ρῶτος  
58 ἀνθρώπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἀνθρώπος, ὁ Κύριος ἐξ  
59 οὐρανοῦ. οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἶος ὁ

1) ει. Sic pro η.

XV. ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν 49  
τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ.  
Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ 50  
κληρονομησαὶ οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρο-  
νομεῖ. Ἴδου μυστήριον ὑμῖν λέγω· οἱ πάντες μὲν οὐ κοιμηθησό- 51  
μεθα<sup>1)</sup> οὐ πάντες δὲ<sup>2)</sup> ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ὅσπρι ὀφθαλ- 52  
μοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγει· σαλπίζει γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἀνα-  
στήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρ- 53  
τὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι  
ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται τὴν ἀθανασίαν, 54  
καὶ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται<sup>3)</sup> ἀφθαρσίαν, τότε γενήσεται ὁ λό-  
γος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. ποῦ σου, θά- 55  
νατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος;<sup>4)</sup> τὸ δὲ κέντρον τοῦ 56  
θανάτου, ἐστὶν ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος·  
τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 57  
Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἕδρατοι γέινεσθαι, 58  
καὶ ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάν-  
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἐστὶν κενὸς ἐν Κυρίῳ.

ΚΕΦ. Ιε.

CAP. XVI.

Ἐπεὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκ- 1  
κλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσαται. κατὰ μίαν 2  
σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ τι  
ἂν εὐδοκῇ· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γέινωνται. ὅταν δὲ 3  
παραγένωμαι, οὓς ἂν δοκιμάσῃτε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμ-  
ψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα. ἐὰν δὲ ἄξιον ἦ<sup>5)</sup> 4  
τοῦ κάμει πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς 5  
ὑμᾶς, ὅταν Μακαιδονίαν διέλθω· Μακαιδονίαν γὰρ διέρχομαι·  
πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με 6  
προπέμψῃται οὐκ ἂν πορεύωμαι. οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρ- 7  
όδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ

1) μὲν οὐ κοιμηθ. — οὐ litoris minusculis a 1 m. superior additur.  
2) οὐ παντες δε. Olim oi παντες δε. Correxist 1 m. 3) ἐνδύσῃται. ητ re-  
scriptum a 1 m. vel ant; olim ἐνδύσασθαι. 4) ποῦ σου ἀδη το νίκος. Olim  
omissa, supplevit 2 m. 5) η vel ην. Codex habet η.

8 Κύριος ἐπιτρέψῃ. ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· XVI.  
9 θύρα γὰρ μοι ἀνέφωγεν μεγάλη καὶ ενεργῆς, καὶ ἀντικείμενοι  
πολλοί.  
10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένῃται πρὸς  
11 ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ ἐγώ. μὴ τις οὖν αὐτὸν  
ἐξουθενήσῃ· προπέμψαται δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με·  
12 ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ  
ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν  
ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ  
13 ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε,  
14 καὶ κραταιοῦσθε. πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γεινέσθω.  
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἰδαται τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,  
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἀγίοις ἔταξαν  
16 ἑαυτούς· ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθαι τοῖς τοιοῦτοις, καὶ παντὶ  
τῷ συνεργούντι καὶ κοπιῶντι.  
17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ  
18 Ἀγαθικοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα αὐτοὶ ἀνεπλήρωσαν· ἀνέπαυσαν  
γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιού-  
20 τους. (1) Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάζασθαι ἀλλή-  
21 λους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῇ χειρὶ Παύλου· εἴ τις  
22 οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον, ἦτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.  
23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν. ἢ  
24 ἀγάπη μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ  
Α.

## ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

B.

ΚΕΦ. Α.

ΚΑΡ. I. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-  
 μόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ, σὺν  
 τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὐσῖν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ. Χάρις ὑμῖν καὶ  
 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ  
 Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτειρωτῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως,  
 ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι  
 ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως  
 ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ· ὅτι καθὼς περισσεύει  
 τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ πε-  
 ρισσεύει καὶ ἡ παρακλήσεις ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς  
 ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας. εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ  
 τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ [τῶν]  
 αὐτῶν παθημάτων ὧν [καὶ ἡμεῖς] πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βε-  
 βαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστέ τῶν παθημάτων,  
 οὕτως [καὶ] τῆς παρακλήσεως.

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῆς θλίψεως  
 ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δυνάμιν  
 ἐβαρῆθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τῷ ξῆν· ἀλλ' αὐτοὶ ἐν  
 ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκοσμα τοῦ θανάτου ἐσχάκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες  
 ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκροῦ·<sup>1)</sup> ὡς  
 ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐφόδισατο ἡμᾶς, εἰς ὃν ἠλπίζαμεν ὅτι καὶ ἐτι  
 ῥύσεται, συνυπουργούντων καὶ ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ  
 πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ  
 ἡμῶν. ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνει-<sup>12</sup>

1) νεκροῦ. Sic pro νεκροῦς.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β.

379

δήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀγιότητι καὶ ἐν εὐκρινίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἐν σο-  
 φίᾳ σαρκικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, πε-  
 ρισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἀνα-  
 γινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκειται, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγινώ-  
 σεσθε, καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν  
 ἐσμεν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμῶν,<sup>1)</sup> ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.  
 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον, πρὸς ὑμᾶς  
 ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε<sup>2)</sup> καὶ δι' ὑμῶν ἀπελθεῖν εἰς  
 Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ  
 ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. [Τοῦτο] δὲ βουλόμε-  
 νος, μὴ τι ἄρα [τῇ ἐλ]αφροῖ ἐχρησάμην; ἢ ἄ βουλευόμεναι, κατὰ  
 σάρκα βουλευόμεναι, [ἵνα] ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ;  
 [πι]στοὺς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν [π]ρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐστὶν ναί καὶ  
 οὐ· [Ὁ] τοῦ Θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἐν ὑμῖν [δι] ἡμῶν  
 κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναί  
 καὶ οὐ, ἀλλὰ ναί ἐν αὐτῷ γέγονεν· ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι τοῦ Θεοῦ.  
 ἐν αὐτῷ τὸ ναί, διὸ καὶ δι' αὐτοῦ, τὸ ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν  
 δι' ἡμῶν. ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας  
 ἡμᾶς, Θεὸς· καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀραβῶνα τοῦ  
 πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις<sup>3)</sup> ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν  
 ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἡλ-  
 θον εἰς Κόρινθον· οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ  
 συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πιστεὶ ἐστήκατε·

ΚΕΦ. Β.

ΚΑΡ. II.

1) Ἐκριναι δὲ ἐμαντῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλ-  
 θεῖν. εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ ἐφραίνων<sup>4)</sup> με, εἰ  
 μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; καὶ ἔγραψα τοῦτο, ἵνα μὴ ἐλθὼν  
 λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάντας  
 ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. ἐκ γὰρ πολλῆς

1) ημεῖς ὑμῶν. η et v rescripta manu incerta. 2) εχητε. ητε re-  
 scriptum, et post, quaedam erasa. Quid olim, non liquet. 3) καρδιας.  
 Sic MS. Woide, male, καρδιας. 4) εφραίνων. Sic MS.

11. Θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέ- 5  
 ρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἢ ἐπι- 6  
 τιμία αὕτη ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων· Ὡστε τοῦναντίον ὑμᾶς χα- 7  
 ρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρῃ λύπῃ κατα-  
 ποθῆ ὁ τοιοῦτος. διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγά- 8  
 πην. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, 9  
 ἢ<sup>1)</sup> εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. Ὡς δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ 10  
 γὰρ ὁ καιχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ  
 Χριστοῦ, ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ 11  
 αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν. ἔλθῶν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς 12  
 τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεργμένης ἐν Κυ-  
 ρίῳ, οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με 13  
 Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξῆλθον  
 εἰς Μακαιδονίαν.

Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ 14  
 Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν  
 ἐν παντὶ τόπῳ. ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἔσμεν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σω- 15  
 ζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· οἷς μὲν, ὁσμὴ ἐκ θανάτου 16  
 εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα  
 τίς ἱκανός; οὐ γὰρ ἔσμεν ὡς οἱ πολλοὶ, καπηλεύοντες τὸν λό- 17  
 γον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ ἰλικρινίας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, κα-  
 τενάντι Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν· εἰ μὴ χρήζομεν, ὥσπερ τι- 1  
 νες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν; ἢ ἐπιστολῇ 2  
 ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐνγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη  
 καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· φανερούμενοι ὅτι 3  
 ἐστὶ ἐπιστολῇ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐνγεγραμμένη

1) η: pro ei.

οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθί- III.  
 4 ναις, ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίναίς. Πεποιθήσιν δὲ τοι-  
 5 αὐτὴν ἔχω διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· οὐχ ὅτι ἱκανοὶ  
 ἔσμεν λογίσασθαι τι ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἢ ἱκα-  
 6 νότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους και-  
 νῆς διαθήκης, οὐ γραμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα  
 7 ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θα-  
 νάτου ἐν γραμμασιν, ἐντετυπωμένη λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ,  
 ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον  
 Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργου-  
 8 μένην· πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἢ διακονία τοῦ πνεύματος ἐστὶ ἐν  
 9 δόξῃ; εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μάλ-  
 10 λον περισσεύει ἢ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξη. καὶ γὰρ οὐ  
 δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, εἵνεκεν τῆς  
 11 ὑπερβαλλούσης δόξης. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ  
 μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρόρῃσιᾳ χρώμεθα·  
 13 καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐ-  
 τοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον  
 14 τοῦ καταργουμένου· ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι  
 γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς  
 παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ  
 15 καταργεῖται· ἀλλ' ἕως σήμερον, ἥνικα ἂν ἀναγινώσκῃται Μω-  
 16 σῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· ἥνικα δὲ ἂν ἐπι-  
 17 στρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖτε τὸ κάλυμμα. ὁ δὲ Κύριος τὸ  
 18 πνευμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἑλευθερία. ἡμεῖς δὲ  
 πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρι-  
 ζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμενοι ἀπὸ δόξης εἰς δό-  
 ξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

## CAP. IV.

## ΚΕΦ. Δ.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακομίαν ταύτην, καθὼς ἠ[λεηθῆ]μεν, 1  
οὐκ ἐγκακοῦμεν, [ἀλλὰ] ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτά [αἰσχύ]νης, 1)  
μὴ περιπατοῦντες ἐν πα[νο]υργία, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ  
Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φαν[ερῶ]σει τῆς ἀληθείας συνιστ[ώ]ντες 2) ἑαυτοὺς  
πρὸς πᾶσαν [συνεί]δησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ [Θεοῦ]. Εἰ δὲ 3  
καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖ[s] ἀπολλυμέ-  
νοις ἔστιν κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύ- 4  
φλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ διανγᾶσαι τὸν φωτι-  
σμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ  
Θεοῦ. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν Κύριον· 5  
ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ. 3) ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκό- 6  
τους φῶς λάμψει, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτι-  
σμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. ἔχρ- 7  
μεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερ-  
βολὴ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· Ἐν παντὶ 8  
θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ  
ἐξαπορούμενοι· διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ- 9  
όμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι. πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ  
ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ  
ἐν τῷ 1) σώματι ἡμῶν. αἶψα γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδι- 11  
δόμεθα διὰ Ἰησοῦ, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ  
σαρκὶ ἡμῶν. ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 12  
Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ 5) τὸ γεγραμμέ- 13  
[νον]. 6) ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ  
λαλοῦμεν· εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς 14  
διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. τὰ γὰρ πάντα δι' 15  
ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν  
περισέυση εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ 16  
ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦ-]

1) αἰσχυνῆς. Articulus, ut videtur desuit. 2) συνιστάντες vel συνιστανον-  
τες. 3) Ἰησοῦ. Sic. Olim *Ih̄* = Ἰησοῦν. Correxit l m. 4) ἐν τῷ. ω rescriptum  
a l m. 5) κατὰ το. Sic MS. Woide male κατὰ το. 6) γεγραμμένον. Post γε-  
γραμμε tria folia desunt in Codice. In margine manus recens scripsit haec: 'De-  
sunt folia tria: — a vers. 13 enpitit 4. ad vers. 7 cap. 12.' Omnia a nos usque  
ad καὶ τῇ υπερβολῇ supplēvimus, ut in S. Matthaeo, ex editione Milliana Kusteri.

17 [ται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλί- IV.  
ψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης  
18 κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ  
τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ  
βλεπόμενα, αἰώνια.

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Οἶδαμεν γὰρ, ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους κα-  
ταλυθῇ, οἰκοδομῆν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώ-  
2 νιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στεναζόμεν, τὸ οἰ-  
3 κητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπεδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· εἰ  
4 γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὐρεθισόμεθα. καὶ γὰρ οἱ ὄν-  
τες ἐν τῷ σκήνει στεναζόμεν βαρούμενοι· ἐπειδὴ οὐ θέλομεν  
ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπεδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ  
5 τῆς ζωῆς. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς, ὁ  
6 καὶ δαὺς ἡμῖν τὸν ἀβραάμωνα τοῦ πνεύματος. Θαβροῦντες οὖν  
πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦ-  
7 μεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ  
8 εἰδους· θαβροῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ  
9 σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. Διὸ καὶ φιλοτι-  
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ  
10 εἶναι, τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἐμπροσθεν τοῦ  
βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομισθῆται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώ-  
ματος, πρὸς ἃ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν,  
Θεῶ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν  
12 πεφανερῶσθαι. οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ  
ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἐχητε πρὸς  
13 τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ καρδίᾳ. εἴτε γὰρ ἐξέ-  
14 στημεν, Θεῶ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χρι-  
15 στοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέ-]

V. [θανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· και ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι και ἐγεροθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα 10 οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ και ἐγνωκάμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἐτι γινώσκομεν. Ὡστε εἰ τις ἐν Χριστῷ, 17 καινή κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἐαντῷ 18 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, και δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς· ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσων 19 ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, και θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ 20 οὐν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ· τὸν γὰρ μὴ γνόonta 21 ἁμαρτιάν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτιάν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

## ΚΕΦ. ε.

## CAP. VI.

Συνεργοῦντες δὲ και παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν 1 τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· λέγει γὰρ, καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, και ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς 2 ἐμπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· μηδεμίαν ἐν μη- 3 δευλ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· ἀλλ' 4 ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαῖς, ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν 5 ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μα- 6 κροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκριτῷ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν 7 ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν και ἀριστερῶν, διὰ δόξης 8 και ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας και εὐφημίας· ὡς πλάνοι, και ἀληθεῖς· ὡς ἀγνοούμενοι, και ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, 9 και ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, και μὴ θανατούμενοι· ὡς 10 λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτί-]

11 [ζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, και πάντα κατέχοντες. Τὸ στόμα VI. ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλά- 12 τυνται· οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς 13 σπλάγχθοις ὑμῶν· τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε και ὑμεῖς. 14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνης και ἀνομίας; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίᾳ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ 16 μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, και ἐμπεριπατήσω· και ἔσομαι αὐτῶν 17 Θεός, και αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν και ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος, και ἀκαθάρτου μὴ 18 ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, και ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, και ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς και θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

## ΚΕΦ. ζ.

## CAP. VII.

1 Ταύτας οὐν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσω- 2 μεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς και πνεύματος, 3 ἐπιτελοῦντες ἀγιοσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ. Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλευνεκτή- 4 σαμεν. οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς 5 καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν και συζῆν. πολλὴ μοι παθὴρσία πρὸς ὑμᾶς, πολλὴ μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· 6 πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ 7 πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Και γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν 8 παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεός ἐν τῇ 9 παρουσίᾳ Τίτου· οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ και ἐν τῇ παρακλήσει ἢ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον]



VII. [ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα 8  
 ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην·  
 βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὦραν, ἐλύπη-  
 σεν ὑμᾶς. νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπή- 9  
 θητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενί  
 ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σω- 10  
 τηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θά-  
 νατον κατεργάζεται. ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυ- 11  
 πηθῆναι ὑμᾶς, πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπο-  
 λογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ  
 ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν; ἐν παντί συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοῦς  
 εἶναι ἐν τῷ πράγματι. Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἴνε- 12  
 κεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ εἴνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' εἴνε-  
 κεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς  
 ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῆ πα- 13  
 ρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ  
 Τίτου, ὅτι ἀναπέπαιται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·  
 ὅτι εἰ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' 14  
 ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλάλησαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχη-  
 σις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· καὶ τὰ σπλάγχνα αὐ- 15  
 τοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἔστιν, ἀναμνησκομένου τὴν πάν-  
 των ὑμῶν ὑπακοὴν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.  
 χαίρω ὅτι ἐν παντί θαρσύνω ἐν ὑμῖν.

ΚΕΦ. Η.

CAP. VIII.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομέ- 1  
 νην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλί- 2  
 ψεως ἢ περισσεΐα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάρους πτωχεΐα  
 αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν· ὅτι κατὰ 3  
 δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν ἀνθαίρετοι, μετὰ πολλῆς 4  
 παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς δια-  
 κονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους δεξασθαι ἡμᾶς· καὶ οὐ καθὼς ἠλπίζαμεν,] 5

[ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θε- VIII  
 6 λήματος Θεοῦ· εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς  
 προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύ-  
 7 την. Ἄλλ' ὡσπερ ἐν παντί περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ,  
 καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν  
 8 ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε· οὐ κατ'  
 ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμε-  
 9 τέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν  
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε,  
 10 πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεΐᾳ πλουτήσητε. καὶ  
 γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οὔτινες  
 οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ  
 11 πέρουσι· νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ  
 προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.  
 12 εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδε-  
 13 κτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ  
 θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περισ-  
 14 σευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περισ-  
 σευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης,  
 15 καθὼς γέγραπται, ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλί-  
 γον, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ δίδοντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ  
 17 ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· ὅτι τὴν μὲν παρακλήσιν ἐδέ-  
 ξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, ἀνθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς  
 18 ὑμᾶς. συνεπέψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὐ ὁ ἐπαι-  
 19 νος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον  
 δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος  
 ἡμῶν, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν, πρὸς  
 20 τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ προθυμίαν ὑμῶν· στελλο-  
 μένοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ  
 21 τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώ-  
 22 πιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων· Συνεπέψαμεν  
 δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολ-  
 λάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει]

VIII. [πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. εἰτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς 23  
 ὑμᾶς συνεργός· εἰτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα  
 Χριστοῦ. τὴν οὖν ἐνδειξὴν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυ- 24  
 χήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον  
 τῶν ἐκκλησιῶν.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσό- 1  
 μοι ἐστὶν τὸ γράφειν ὑμῖν. οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, 2  
 ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαῖα παρεσκευά-  
 σται ἀπὸ πέρουσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείο-  
 νας. Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν 3  
 τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα καθὼς ἔλε-  
 γον, παρεσκευασμένοι ἦτε, μὴ πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μα- 4  
 κεδόνες, καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, κατασχυνθῶμεν  
 ἡμεῖς, ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ τῆς καυ-  
 χήσεως. ἀναγκαῖον οὖν ἠγγεῖάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, 5  
 ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγ-  
 γελμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην ἐτοιμῇ εἶναι, οὕτως ὡς εὐ-  
 λογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ πλεονεξίαν. Τοῦτο δὲ, ὁ σπείρων φει- 6  
 δομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλο-  
 γίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται 7  
 τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην  
 ἀγαπᾷ ὁ Θεός. δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεύσαι 8  
 εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες,  
 περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· καθὼς γέγραπται, ἐσκόρ- 9  
 πισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν  
 αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείρουντι, καὶ ἄρτον 10  
 εἰς βρώσιν χορηγῆσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ  
 ἀξέησαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. ἐν παντὶ πλου- 11  
 τίζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν  
 εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ· ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης 12  
 οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων,]

13 [ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· διὰ 1X.  
 τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ  
 ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χρι-  
 στοῦ, καὶ ἀπλότῃ τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,  
 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούτων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερ-  
 15 βάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ  
 ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

## ΚΕΦ. Ι.

## CAP. X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς προύτητος  
 καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινός  
 2 ἐν ὑμῖν, ἀπὸν δὲ θαρσύνω εἰς ὑμᾶς· δέομαι δὲ, τὸ μὴ παρῶν  
 θαρσύνῃσαι τῇ πεποιθήσει, ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινος τοῦς  
 3 λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ἐν σαρκὶ  
 4 γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· τὰ γὰρ  
 ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ  
 5 πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων· λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν  
 ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἴχμα-  
 6 λωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν  
 ἐτοιμῇ ἔχοντες ἐδικηῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν  
 ἡ ὑπακοή·

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἰ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χρι-  
 στοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς  
 8 αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς Χριστοῦ. ἐὰν τε γὰρ καὶ πε-  
 ρισσότερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν  
 ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν,  
 9 οὐκ αἰσχυνθήσομαι· ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβῆν ὑμᾶς διὰ  
 10 τῶν ἐπιστολῶν. ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖται καὶ  
 ἰσχυραὶ· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος  
 11 ἐξουθενημένος. τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν  
 τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ  
 12 ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισι  
 τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς]

X. [μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ 13 μέτρον τοῦ κανόνος οὐ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς 14 ὑπερεκτείνουμεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι 15 ἐν ἄλλοτριῶν κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀξαναομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ 16 ἐν ἄλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθω· οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖ- 18 νός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

## ΚΕΦ. ΙΑ.

## CAP. XI.

"Οφελον ἀνεῖχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέ- 1 χεσθέ μου. ζηλω γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς 2 ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένου ἀγνὴν παραστήσαι τῷ Χριστῷ· φοβοῦμαι 3 δὲ μή πως ὡς ὁ ὄφις Εὐάν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρή τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλου Ἰησοῦν κη- 4 ρύσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκένοι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀπο- 5 στόλων. εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· 6 ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. ἢ ἁμαρτίαν 7 ἐποίησα, ἑμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ἀλλὰς ἐκκλη- 8 σίας ἐσύλησα, λαβὼν ὑψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρχησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστερήμά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλ- 9 θύντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἄβαρῃ ὑμῖν ἑμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι] 10

[ἢ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίζεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς XI. 11 Ἀχαΐας. διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν· ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐφραδῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματι- 14 ζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· καὶ οὐ θαυμαστόν· αὐτοὺς γὰρ 15 ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἄν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρὸν τι κἀγὼ καυχῆσωμαι. ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφρο- 18 σύνη, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. ἐπεὶ πολλοὶ 19 καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. ἠδέως γὰρ ἀνέ- 20 χεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες· ἀνέχεσθε γὰρ, εἰ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἰ τις κατεσθίει, εἰ τις λαμβάνει, εἰ τις 21 ἐπαιρεται, εἰ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, 22 ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσι; κἀγώ· Ἰσρα- 23 ἡλιται εἰσι; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ· διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισ- 24 σοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις. ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσ- 25 σαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, τρεῖς ἐρῶαβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνων, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν 27 ψευδαδέλφοις· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλά- 28 κισ, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· χωρὶς τῶν παρεκτός, ἢ ἐπισύστασις μου ἢ καθ' 29 ἡμέραν, ἢ μερίμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. τίς ἀσθενεῖ, καὶ 30 οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; εἰ 31 καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. Ὁ Θεὸς καὶ]

XI. [πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν ἐνλογη-  
 τὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ἐν Δαμασκῶ ὁ ἔθνηρ· 32  
 χης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηῶν πόλιν, πιά-  
 σαι με θέλων· καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ 33  
 τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.]

CAP. XII.

ΚΕΦ. ΙΒ.

Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας 1  
 καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου· οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῶ πρὸ ἐτῶν 2  
 δεκατεσσάρων· εἶτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἶτε ἐκτὸς τοῦ σώ-  
 ματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως  
 τρίτου οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἶτε ἐν σώ- 3  
 ματι, εἶτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι 4  
 ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄφθητα ῥήματα, ἃ οὐκ  
 ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ 5  
 ἐμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου. ἐὰν γὰρ 6  
 θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φει-  
 δομαι δὲ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι  
 ἐξ ἐμοῦ.]

[Καὶ τῆ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψ[εω]ν, διὸ ἵνα μὴ ὑπερέρω- 7  
 μαι, [ἐδό]θη μοι σκόλοψ τῆ σαρκί, [ἄγγ]ελος Σατανᾶ<sup>1</sup>) ἵνα με κολα-  
 φί[ζη]. καὶ ὑπὲρ τούτου τρεῖς τὸν [Κύριον] παρεκάλεσα, ἵνα ἀπο- 8  
 στη [ἀπ'] ἐμοῦ· καὶ εἰρηκέν μοι, ἀρ[κε]ί σοι ἢ χάρις μου· ἢ γὰρ 9  
 δύναμις [μου]<sup>2</sup>) ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖτε. [ἦ]διστα οὖν μᾶλλον καυχῆσο-  
 μαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ  
 Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, 10  
 ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς  
 εἰμι. Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ'  
 ἡμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑπέτηρα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστό-  
 λων· εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι, τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειρ- 12  
 γάσθη ἐν ἡμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις καὶ τέρασιν, καὶ δυνά-  
 μειν. τί γὰρ ἐστίν ὃ ἠτήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, 13

1) Σαταν. Olim Satana ut apparet e rasura. 2) δυναμις μου. Manus recentior ου rescipsit.

εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθαι μοι XII.  
 14 τὴν ἀδικίαν ταύτην. ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν  
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ  
 ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφίλει τὰ τέκνα<sup>1</sup>) τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν,  
 15 ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις· ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδα-  
 πανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· Εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγα-  
 16 πῶ, ἦσσον ἀγαπῶμαι. [σ]τω δὲ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ  
 17 ὑπάρχων πανούργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. μὴ τινα ὢν ἀπέ-  
 18 σταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; παρεκάλεσα  
 Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μὴ τι ἐπλεονέκτησεν  
 ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς  
 αὐτοῖς ἴχνεσιν;  
 19 Πάλαι δοκεῖται ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; κατενάντι Θεοῦ ἐν  
 Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδο-  
 20 μῆς. Φοβοῦμαι γὰρ, μὴ πως ἐλθὼν οὐχ οἶους θέλω εὔρω ὑμᾶς,  
 καὶ γὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μὴ πως ἐρις, ζήλος, θυμοί, ἐρι-  
 21 θῖαι,<sup>2</sup>) καταλαλεῖαι, ψιθυρισμοί, φησιώσεις, ἀκαταστασεῖαι· μὴ  
 πάλιν ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ Θεὸς μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πεν-  
 θήσω πολλοὺς τῶν προσημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ  
 τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελείᾳ ἣ ἐπραξαν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

CAP. XIII.

1 Ἴδοὺ τρίτον τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος  
 2 δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥήμα. προείρηκα καὶ  
 προλέγω, ὡς παρῶν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν τοῖς προσημαρτη-  
 κόσιν, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φεί-  
 3 σομαι. ἐπὶ δοκιμῇν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς  
 4 ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ἡμῖν. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ  
 ἀσθενείας, ἀλλὰ ξῆ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ· καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεν  
 σὺν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.  
 5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει. ἢ οὐκ ἐπιγινώ-

1) τέκνα. Olim τένα. Correxit l m. 2) ἐριθῖαι. Olim ἐρειθῖαι. Cor-  
 rexit manus recens.

XIII. σκετε έαυτούς, ὅτι Χριστός Ἰησοῦς ἐν ὑμῖν ἔστιν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε. ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδὲν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανώμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ Κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθαι,<sup>1)</sup> παρακαλεῖσθε, ἢ εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ  
Β.

1) καταρτίζεσθαι. Sic MS. Pro καταρτίζεσθαι.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΛΙΑΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος, [οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, CARPI ἀλλὰ] διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ [ἐργείραν]τος αὐτὸν  
2 ἐκ νεκρῶν, [καὶ] οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδε[λφοί], ταῖς ἐκκλησίαις τῆς  
3 Γα[λατίας]. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀ[πὸ Θεοῦ] πατρὸς ἡμῶν, καὶ  
4 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, το[ῦ δόν]τος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἀμ[αρτιῶν] ἡμῶν,  
5 ὅπως ἐξέλη[ται] ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐ[ν]εστῶτος πονη-  
6 ροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς  
7 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

8 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθε<sup>1)</sup> ἀπὸ τοῦ καλέσαντος  
9 ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο,  
10 εἰ μὴ τινὲς εἰσὶν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέ-  
11 φαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγε-  
12 λος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν,  
13 ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προειρηκάμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ τις  
14 ὑμᾶς εὐαγγελίζει παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἄρτι γὰρ  
15 ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν;  
16 εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην. Γνω-  
17 ρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐηγγελισθὲν ὑπ'  
18 ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀν-  
19 θρώπου παρέλαβον αὐτὸ, οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ διὰ ἀποκαλύ-  
20 ψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἐκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊ-  
14 σμῶ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ  
15 ἐπόρθουν αὐτήν· καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῶ ὑπὲρ πολ-  
16 λούς συνιλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρ-  
17 χων τῶν πατριῶν μου παραδόσεων. [Ὅτε] δὲ ἠδύοκησεν ὁ Θεὸς  
18 ὁ ἀ[φορ]ίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς [μου], καὶ καλέσας διὰ τῆς χά[ρι-  
19 τος] αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν [βίον] αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγε[λι]ζώ-

1) μετατιθε. Sic MS. Pro μετατιθεσθε.

I. **μαι** αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνε[σι]ν· εὐθέως οὐ προσανεθ[μ]ην σαρκὶ καὶ αἵματι, οὐδὲ [ἀ]νῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀπο- 17 στόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Λαμασκόν. ἔπειτα μετὰ τρία ἔτη ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι 18 Κηφᾶν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· ἕτερον δὲ 10 τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰακώβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 20 ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλήματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας· Ἦμην 21 δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς 22 ἐν Χριστῷ· μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, 23 νῦν εὐαγγελίζετε τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει. καὶ ἐδόξαζον ἐν 24 ἐμοὶ τὸν Θεόν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἑτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα 1 μετὰ Βαρνάβαν, συναπαλαβῶν καὶ Τίτον· ἀνέβην δὲ κατὰ ἀπο- 2 κάλυψιν, καὶ ἀναιθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν· Κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μὴ πως εἰς καινὸν 3 τρέχω ἢ ἕδραμον. ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλληνας, ἠναγ- 4 κάσθη περιτμηθῆναι· διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵ- 5 τεινες παρεισῆλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν· οἷς οὐδὲ πρὸς ὧραν 6 εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμένη πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὅποιοι ποτε ἦσαν, οὐδέν 7 μοι διαφέρει· πρόσωπον ὁ Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, ἀλλὰ τὸνναντίον, ἰδόντες 8 ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας,<sup>1)</sup> καθὼς Πέ- 9 τρος τῆς περιτομῆς· ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρος εἰς ἀποστολὴν τῆς 10 περιτομῆς, ἐνήργησεν καμὸν εἰς τὰ ἔθνη. Καὶ γινόντες τὴν χά- 11 ριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες σὺ- 12 λοὶ εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβαν κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς

<sup>1)</sup> τῆς ἀκροβυστίας. ἡς ἀκρ. rescripsit 1 m.

10 μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· μόνον τῶν πτω- 11 χῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 12 ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀν- 13 ἔστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ 14 Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἔθνων συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστει- 15 λεν καὶ ἀφώριξεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. καὶ 16 συννυκρήθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρ- 17 νάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρισει. 18 Ἄλλ' ὅτε ἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ 19 εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾶ ἔμπροσθεν πάντων, εἰ σὺ, 20 Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῆς, πῶς τὰ 21 ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαῖζειν; ἡμεῖς φύσι Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ 22 ἔθνων ἀμαρτωλοὶ, εἰδότες ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἐρ- 23 γων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ ἡμεῖς εἰς 24 Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεῦσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως 25 Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δι- 26 καιωθήσεται πᾶσα σὰρξ. εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χρι- 27 στῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοὶ, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας 28 διάκονος; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκο- 29 δομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνιστάνω. ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ 30 ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ 31 ἔτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν 32 πίστει τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παρα- 33 δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Ὁ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν; οἷς κατ' ὄφθαλ- 2 μούς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἑσταυρωμένος. Τοῦτο μόνον 3 θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, 4 ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; οὕτως ἀνόητοί ἐσται; ἐναρξάμενοι πνεύ- 5 ματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴ γε καὶ εἰκῆ.

III. Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, 5  
 ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; καθὼς 6  
 Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.  
 γινώσκειται ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι εἰσιν υἱοὶ Ἀβραὰμ. Προ- 7  
 εἰδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προ- 8  
 ἐνηγγείλατο τῷ Ἀβραὰμ, ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ  
 ἔθνη. ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραὰμ. 9  
 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσίν· γέγραπται 10  
 γὰρ, ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμ-  
 μένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν 11  
 νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πί-  
 στεως ζήσεται· ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ ποιή- 12  
 [σας αὐτά]!) ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς 13  
 κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· ὅτι γέγρα-  
 πται, ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμ[άμε]νος ἐπὶ ξύλου· ἵνα εἰς τὰ 14  
 ἔθ[νη] ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν  
 ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πί[σ]τεως. κατὰ ἄν- 15  
 θρωπον λέγω, ἀδε[λ]φοί, ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμέν[ην] διαθή-  
 κην οὐδεὶς ἀθετεῖ, ἢ ἐπιδιατάσσεται. τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐφθέθησαν 16  
 αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει, καὶ τοῖς σπέρ-  
 μασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἐνός, καὶ τῷ σπέρματι σου, ὃς 17  
 ἐστὶν Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ  
 τοῦ Θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονώς νόμος οὐκ 18  
 ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ  
 κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι' ἐπαγγελίας 19  
 κεχάρισται ὁ Θεός· τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσ-  
 ετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγὴς δι' ἀγγέ- 20  
 λων, ἐν χειρὶ μεσίτου. ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεός εἰς 21  
 ἐστίν.<sup>2)</sup>

Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ 21  
 ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν ἡ δικαιο-  
 σύνη· ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑφ' ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ 22

1) αὐτα. ἀνθρώπος videtur defuisse ante ζήσεται. 2) εἰς ἐστίν. ἐστίν  
 rescriptum n l m.

ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῆ τοῖς πιστεύουσιν. III.  
 23 πρὸ τοῦ δὲ ἔλθειν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συν-  
 24 κλειομένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ὥστε ὁ  
 νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεω[ς]  
 25 δικαίωθῶμεν· ἐλευθέρου δὲ [τῆς πί]στεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παι-  
 26 [δαγωγ]όν ἐσμεν. πάντες γὰρ [υἱοὶ] Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πί-  
 27 στεως [ἐν Χριστῷ] Ἰησοῦ· Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβα[πτί]σθητε,  
 28 Χριστὸν ἐνεδύσασθαι. [οὐ]κ ἐνὶ Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἕλλην· [οὐ]κ  
 ἐνὶ δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος· [οὐ]κ ἐν ἄρσεν καὶ θήλυ· ἅπαν-  
 29 [τες] γὰρ ὑμεῖς ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ· εἰ δὲ [ὑ]μεῖς Χριστοῦ,  
 ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Λέγω δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν  
 2 διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ἂν· ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπου  
 3 ἐστὶν καὶ οἰκονόμου, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. Οὕ-  
 4 τως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου  
 5 ἤμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου,  
 6 ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός,  
 7 γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν  
 8 υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ  
 9 Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρά-  
 10 ζον, Ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκ ἔτι εἰ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ  
 11 δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδό-  
 12 τες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσι μὴ οὐσί θεοῖς· νῦν δὲ,  
 13 γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπι-  
 στρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν  
 14 ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρήσατε, καὶ μῆνας,  
 15 καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς. φοβοῦμαι ὑμᾶς, μὴ πως εἰκῆ  
 16 κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς· γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς.  
 17 Ἀδελφοί, δαίωμα ὑμῶν· οὐδὲν με ἠδικήσατε. οἴδατε δὲ ὅτι

IV. δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ 14  
τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξε-  
πτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθαι με, ὡς Χριστὸν Ἰη-  
σοῦν. Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ 15  
δυνατὸν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατά μοι. ὥστε 16  
ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, 17  
ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι<sup>1)</sup> ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. καλὸν δὲ 18  
ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρῆναι με  
πρὸς ὑμᾶς. Τεκνεῖα μου, οὓς πάλιν ᾠδεῖνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ 19  
Χριστὸς ἐν ὑμῖν· ἤθελον δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλά- 20  
ξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ 21  
'νόμου θέλοντες<sup>2)</sup> εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; γέγραπται γὰρ, 22  
'ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς  
'ἐλευθέρας· ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· 23  
ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, δι' ἐπαγγελίας. ἃ τινὰ ἐστὶν ἀλληγορού- 24  
μενα· αὐταὶ γὰρ εἰσιν δύο διαθηκαί·<sup>3)</sup> μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ,  
εἰς δουλίαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ. τὸ δὲ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος 25  
ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει  
γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐλευτέρα 26  
'ἐστὶν, ἣτις ἐστὶν μήτηρ πάντων ἡμῶν· Γέγραπται γὰρ, εὐφραν- 27  
'θητι στείρα ἢ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ᾠδίνουσα· ὅτι  
'πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.  
'Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. ἀλλ' 28  
ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκαί<sup>4)</sup> τὸν κατὰ πνεῦμα, οὐ-  
'τως καὶ νῦν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύ- 30  
'την καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομίῃ ὁ υἱὸς τῆς παι-  
'δίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ 31  
ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

1) εκκλεῖσαι. Olim εκκλεῖσαι, κ minutum manus antiqua superius addidit.  
2) θέλοντες. θ et λ, n man. recent. renovata esse videntur. 3) διαθηκαί.  
ιαθηκᾶ renovatum est atramento recentiorj. 4) ἐδίωκαί. Sic MS.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V

1 Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν, στήκετε οὖν, καὶ μὴ  
2 πάλιν ζυγῷ δουλίας ἐνέχεσθαι. Ἴδὲ ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι  
3 ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· μαρτύρομαι  
δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν  
4 ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵ-  
5 τινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε· ἡμεῖς γὰρ  
6 πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ἐν γὰρ  
Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύι, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ  
7 πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέ-  
8 κοψεν ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦν-  
9 τος ὑμᾶς· μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἐγὼ πέποιθα  
10 εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσω  
11 ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. Ἐγὼ δὲ, ἀδελφοί, εἰ  
12 περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατηργηται τὸ  
13 σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται  
14 οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς, ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε ἀδελ-  
15 φοί· Μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ  
16 διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύεται ἀλλήλοις. ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ  
17 λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-  
18 τόν. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατασιθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ  
19 ἀλλήλων ἀναλωθῆτε. λέγω δὲ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπι-  
20 θυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσηται. ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ  
21 πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀλλήλοις  
22 ἀντί]κειτε, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλ]ητε, ταῦ]τα ποιῆται. Εἰ δὲ πνεῦματι  
23 [ἄγρε]σθε, οὐκ ἐσται ὑπὸ νόμον. [φανερὰ] δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σα[ρ-  
24 κός], ἅτινά ἐστιν πορνεία, ἀ]καθαρ]σία, ἀσέλγία, εἰδωλολατρ[ε]ία],  
25 φαρμακία, ἐχθραί, ἐρις, [ζ]ῆλοι, θυμοί, αἰρεῖσθαι,<sup>1)</sup> διχοστα[σ]ίαι], ἐρέ-  
26 σις,<sup>2)</sup> φθόνοι, φόνοι, με[θ]αι], κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτ[οις]· ἂ προ-

1) αἰρεῖσθαι. Sic MS. Post ε manus antiqua superius addidit ε. 2) ἐρε-  
σις. Sic pro αἰρεσεις.



V. λέγω ὑμῖν, καθὼς κα[ι] προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, 22  
μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραῦτης, ἐγκρά- 23  
τεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ 24  
Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπι-  
θυμίαις. 1) Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. μὴ 25  
γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθο-  
ροῦντες.

## ΚΕΦ. 5.

CAP. VI.

Ἀδελφοί, εἴν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, 1  
ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζεται τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρα-  
ότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς. Ἀλλήλων τὰ βάρη 2  
βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. εἰ 3  
γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μὴδὲν ὦν, φρεναπατᾶ ἑαυτὸν· τὸ δὲ ἔργον 4  
ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα  
ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστά- 5  
σει. Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχούντι ἐν 6  
πᾶσιν ἀγαθοῖς. Μὴ πλανᾶσθαι, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ εἴν 7  
σπείρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει· [Ὅτι ὁ] σπείρων εἰς τὴν 8  
σάρκα ἐαν[τοῦ], ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθο[ράν]· ὁ δὲ σπείρων  
εἰς τὸ πνεῦ[μα], ἐκ τοῦ πνεύματος θερήσει ζωὴν [αἰ]ώνιον. τὸ δὲ 9  
καλὸν ποι[οῦν]τες μὴ ἐγκακῶμεν· καιρῷ [γὰρ] ἰδίῳ θερίσομεν,  
μὴ ἐκλυ[θ]όμενοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν [ἐ]χομεν, ἐργαζόμεθα τὸ 10  
ἀγα[θ]ὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκίους τῆς πίστεως.

Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἐγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ. ὅσοι 11  
θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς πε-  
ριτέμνεσθε, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται.  
οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ 13  
βούλονται ὑμᾶς περιτέμνεσθε, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρῃ σαρκὶ καυ-  
χῆσονται. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχῆσασθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ 14

1) ἐπιθυμίας. Sic MS. Woide male ἐπιθυμίας.

τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταί· VI.  
15 ρωται, καὶ γὰρ κόσμῳ. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι  
16 ἐστίν, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσεις. Καὶ ὅσοι τῷ κα-  
νόμῳ τούτῳ στοιχουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ  
17 τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρε-  
χέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βα-  
18 στάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ  
πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

## ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις 1  
πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου 2  
Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλόγητός ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν 3  
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν  
τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ, καθὼς<sup>1)</sup> ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ 4  
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον  
αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 5  
εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς ἔπαινον 6  
δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ  
ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν 7  
τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χρηστότητος αὐτοῦ· ἧς 8  
ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, γνωρίσας 9  
ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, Κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐ-  
τοῦ,<sup>2)</sup> ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ· κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος 10  
τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθε τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς  
οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ ἐν ᾧ καὶ ἐκλήθημεν, προορι- 11  
σθέντες, κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος, κατὰ τὴν βου-  
λήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης 12  
αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· Ἐν ᾧ καὶ ἡμεῖς, ἀκού- 13  
σαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν·  
ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας  
τῷ ἁγίῳ, ὃ ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν 14  
τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ 15  
Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, οὐ παύομαι εὐ- 16

1) καθὼς. κ a 1 m. rescriptum. 2) θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδο-  
κίαν αὐτοῦ. Olim θελήματος αὐτοῦ. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς  
δόξης αὐτοῦ. Rescripts 1 m., post θελήματος αὐτοῦ, voces κατὰ τὴν εὐδο-  
κίαν αὐτοῦ, deletis antea scriptis. Spatium extat inter αὐτοῦ et κατὰ; item  
post αὐτοῦ ultimum.

χαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μὴ μίαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· 1  
17 ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης,  
δῶῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·  
18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι  
ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης  
19 τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγε-  
θος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέρ-  
20 γειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ,  
ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ καθείσας αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ<sup>1)</sup>  
21 ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνά-  
μεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνου  
22 ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· καὶ πάντα ὑπέταξεν  
ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα  
23 τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα  
ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἁμαρ-  
2 τίας ἐαυτῶν,<sup>2)</sup> ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ  
κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ  
3 πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἰοῖς τῆς ἀπειθείας· ἐν  
οἷς καὶ ὑμεῖς<sup>3)</sup> πάντες ἀνεστράφημέν ποτε, ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις  
τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιῶντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς κ[αὶ] τῶν  
4 διανοιῶν, καὶ ἡμεῖς φ[ύσει] τέκνα ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοι[ποὶ]· Ὁ  
δὲ Θεὸς, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην [αὐτοῦ]  
5 ἣν ἡγάπησεν ἡμᾶς, καὶ [ὄν]τας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς π[αρα]πτώ-  
6 μασιν συνεξωπο[ίησε] τῷ Χριστῷ· Χάριτί ἐστὶ σ[ει]σ[ω]μένοι·  
καὶ συνηγείρεν, κα[ὶ] συνεκάθεισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χρι-  
7 στῷ Ἰησοῦ· ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις  
τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ'  
8 ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ

1) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Ex emendatione. Olim ἐν pro ἐκ, scriptum erat.  
Correctio satis recens. 2) ἁμαρτίαις ἐαυτῶν. Olim ἁμ. αὐτῶν. Correxerit 1 m.  
3) ὑμεῖς. Sic MS.

11. τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον· οὐκ ἐξ ἔρ- 9  
 γων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. αὐτοῦ γὰρ ἔσμεν ποίημα, κτισθέν- 10  
 τες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ Θεός,  
 ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

Διὸ μνημονεύεται, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λε- 11  
 γόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειρο-  
 ποιήτου, ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρεῖς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριω- 12  
 μένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγ-  
 γελείας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ· Nunὶ δὲ 13  
 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς  
 ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς γὰρ ἔστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ 14  
 ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·  
 τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δό- 15  
 γμασιν καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἓνα, και-  
 νὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην· καὶ ἀποκατάλλαξῃ τοὺς ἀμφο- 16  
 τέρου(ς) ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ [σταυροῦ, ἀποκτείν-  
 νας τὴν [ἐχθ]ρὰν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔλθων [εὐ]ηγγελίσασθε εἰρήνην 17  
 ὑμῖν [τοῖς] μακρὰν, καὶ εἰρήνην τοῖς [ἐγ]γὺς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχο- 18  
 μεν τὴν [π]ροσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν  
 πατέρα. [Ἄρ]α οὖν οὐκέτι ἔσται ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλ' ἔσται 19  
 συναπολιτεῖτε τῶν ἀγίων καὶ οἰκίοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες 20  
 ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογω-  
 νιαίου αὐτοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμο- 21  
 λογημένη αὐξίει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συν- 22  
 οικοδομησθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ 1  
 ὑμῶν τῶν ἔθνων· εἶπε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος αὐ- 2  
 τοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη 3  
 μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραφα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε 4

1) τοὺς ἀμφοτέρωθεν. Literne a man. ant. rescriptae, tribus prioribus του  
 exceptis.

ἀναγεινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ 111.  
 5 Χριστοῦ· ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-  
 πων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προ-  
 6 φήταις ἐν πνεύματι· εἶναι τὰ ἔθνη συνκληρονόμα καὶ σύνσωμα  
 καὶ συνμέτοχα τῆς ἐπαγγελείας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ τοῦ εὐαγγε-  
 7 λίου, οὗ ἐγενήθη διάκονος, κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ  
 Θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ·  
 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἀγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς  
 ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθε τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ,  
 9 καὶ φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου  
 10 ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, ἵνα γνωρισθῇ  
 νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκ-  
 11 κλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώ-  
 12 νων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ ἔχο-  
 μεν τὴν παρόυσαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως  
 13 αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ  
 ὑμῶν, ἧτις ἔστιν δόξα ὑμῶν.

14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, ἐξ οὗ  
 15 πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ἵνα δῶ ὑμῖν  
 κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ  
 17 πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν  
 18 διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐβήξωμένοι καὶ  
 τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἀγί-  
 19 οῖς, τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ βάθος καὶ ὕψος, γνωναί τε τὴν  
 ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε  
 20 εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποι-  
 ῆσαι ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν  
 21 τὴν ἐνεργουμένην ἐν ὑμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν  
 Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

## CAP. IV.

## ΚΕΦ. Δ.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι 1  
 τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε,<sup>1)</sup> μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ 2  
 πραότητος,<sup>2)</sup> μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,  
 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ 3  
 τῆς εἰρήνης. Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν 4  
 μιᾷ ἐλπίδει τῆς κλήσεως ὑμῶν. Ἐἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βί- 5  
 πτισμα· εἰς Θεὸς, καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάν- 6  
 των, καὶ ἐν πάσιν. Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ 7  
 μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει, ἀναβὰς εἰς ὕψος 8  
 ἠγαπάτωσας αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ 9  
 δὲ, ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη  
 τῆς γῆς; ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστιν, καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων 10  
 τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. Καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς 11  
 μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστὰς, τοὺς  
 δὲ ποιμένας, καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, 12  
 εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·  
 μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως, καὶ 13  
 τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον  
 ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. ἵνα μηκέτι ὦμεν ἡπιοί,<sup>3)</sup> 14  
 κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλείας,  
 ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὰς μεθοδίας  
 τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. Ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ ἀυξήσωμεν 15  
 εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, Χριστὸς, ἐξ οὗ πᾶν τὸ 16  
 σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συνβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς-τῆς  
 ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστου μέλους, τὴν  
 αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖτε εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς 17  
 περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ

1) ἐκλήθητε. Sic MS. Woide per incuriam legit ἐκλήθηθε. 2) πρα-  
 οτητος. Sic MS. Woide, male πραοθητος. 3) ὦμεν ηπιοί. Sic pro ὦμεν  
 νηπιοί.

18 νοὸς αὐτῶν, ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι IV.  
 τῆς [ζωῆς] τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν [τὴν οὐ]σαν ἐν αὐτοῖς,  
 19 διὰ τὴν π[ώρω]σιν τῆς καρδίας αὐτῶν. [οἷτι]νες ἀπηληγρότες  
 ἑαυτοὺς) παρέδωκαν τῇ ἀσελγίᾳ [εἰς ἀκα]θαροσίαν πάσης ἐν  
 20 πλεο[νεξία]. Ἔμεις δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθ[ετε] τὸν Χριστὸν, εἶγε  
 21 αὐτὸν ἠκούσα[τε] καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλή-  
 22 θεια ἐν τῷ Ἰησοῦ. ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν  
 ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ  
 23 τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀναναιούσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ  
 24 νοὸς ὑμῶν, καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ  
 Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.  
 25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος  
 26 μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ὀργίξεσθε  
 καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ παροργισμῶ  
 27 ὑμῶν, μηδὲ δίδοται τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι  
 28 κλεπαίτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος ταῖς ἰδίαις χερ-  
 29 σὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη· μεταδιδόναι τῷ χρίαν ἔχοντι. Πᾶς  
 λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ'  
 εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρίας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς  
 30 ἀκούουσιν· καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ,  
 31 ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία  
 καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθητῶν ἀφ'  
 32 ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί,  
 εὖσπλαγχοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χρι-  
 στῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

<sup>1</sup> 2 [Γίνεσ]θαι οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, [ὡς τ]έκνα ἀγαπητά· καὶ πε-  
 ριπα[τεῖτε] ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς [ἠγάπ]ησεν ὑμᾶς, καὶ  
 παρέδω[κεν] ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσ[φορὰν καὶ θυσί]αν τῷ Θεῷ  
 3 εἰς [ὁσ]μὴν εὐωδίας. [Πο]ρτία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα [ἡ] πλεονε-  
 4 ξία μηδὲ ὄνομα[ξ]έσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· ἡ αἰσχροτής,

V. ἡ μωρολογία ἢ εὐτραπέλλια, ἢ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαρι-  
 στείμ. τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρ- 5  
 τος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν  
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω και- 6  
 νοῖς<sup>1)</sup> λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεσθε ἢ ὀργῇ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς  
 τῆς ἀπειθείας. μὴ οὖν γείνεσθαι συμμέτοχοι αὐτῶν. ἦτε γὰρ ποτε 7  
 σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε· ὁ γὰρ 8  
 καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ<sup>2)</sup> καὶ ἀλη-  
 θεία· δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. καὶ μὴ συνκοι- 11  
 νωνεῖται τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ  
 ἐλέγχετε· τὰ γὰρ κρυφῇ γεινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ 12  
 λέγειν. τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· 13  
 πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν· Διὸ λέγει, ἔγειρε ὁ καθεύ- 14  
 δων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφανῶσει σοι ὁ Χριστός.  
 βλέπετε οὖν, ἀδελφοί, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' 15  
 ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. 16  
 Διὰ τοῦτο μὴ γείνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ 17  
 Θεοῦ. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία· ἀλλὰ πλη- 18  
 ροῦσθαι ἐν πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ 19  
 ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν ταῖς καρ-  
 διάις ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν 20  
 ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, ὑπο- 21  
 τασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίῳι ἀνδράσιν ὑποταστέσθωσαν, ὡς τῷ 22  
 Κυρίῳ· ὅτι ἀνὴρ ἐστὶν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κε- 23  
 φαλὴ τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ὁ σωτὴρ τοῦ σώματος· ἀλλ' ὡς ἡ ἐκ- 24  
 κλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳι  
 ἀνδράσιν ἐν παντί.

Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγά- 25  
 πησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς· ἵνα αὐτὴν 26  
 ἀγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ  
 αὐτὸς ἑαυτῷ ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν στίλον ἢ ρυτίδα 27

1) καινοῖς. Sic pro κενοῖς. αἱ pro e ut saepe. 2) δικαιοσυνῃ. Sic MS. ω pro ο.

28 ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἄγια καὶ ἄμωμος. οὕτως καὶ V.  
 οἱ ἄνδρες ὀφίλουσιν ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυ-  
 τῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ·  
 29 οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει  
 30 καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι  
 31 μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ἀπὸ τούτου καταλίψει ἄν-  
 ἄθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολλη-  
 ἔσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.  
 32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν,  
 33 καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος  
 τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα  
 φοβῆται τὸν ἄνδρα.

ΚΕΦ. ε.

CAP. VI.

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο  
 2 γὰρ ἐστὶν δίκαιον. τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα·  
 3 ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ· ἵνα εὖ σοι γένηται  
 4 καὶ ἔση μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ οἱ πατέρες, μὴ παρ-  
 οργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφεται αὐτὰ ἐν παιδείᾳ  
 5 καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα  
 κυρίοις, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας  
 6 ὑμῶν, ὡς τῷ Κυρίῳ· μὴ κατ' ὀφθαλμοδοουλείαν ὡς ἀνθρω-  
 πάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ  
 7 Θεοῦ, ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας, δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ  
 8 οὐκ ἀνθρώποις· εἰδότες ὅτι ἕκαστος ὁ ἐὰν ποιήσῃ ἀγαθόν,  
 τοῦτο κομίσεται παρὰ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος·  
 9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτοὺς, ἀνιέντες τὴν  
 ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν  
 οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἐστὶν παρ' αὐτῷ.  
 10 Τοῦ λοιποῦ, ἐνδυναμοῦσθαι ἀδελφοί, ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ  
 11 κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ,  
 12 πρὸς τὸ θύνασθε ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου· ὅτι  
 οὐκ ἐστὶν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἶμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,

VI. πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικά τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο 13 ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστηναί ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πονηρᾶς, καὶ ἅπαντα κατεργάσμενοι στήναι. Στήτε 14 οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὄσφυν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν [θώρακα] τῆς δικαιοσύνης, καὶ [ὑποδη]σάμενοι τοὺς πόδας ἐν 15 ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τ[ῆς εἰρή]νης· ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόμενοι 16 τὸν θυραῖον τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησθε πάντα [βέ]λη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυ[ρω]μένα σβέσαι· καὶ τὴν περ[ικε]φαλαίαν τοῦ σωτη- 17 ρίου δ[έ]ξα[σθαι], καὶ τὴν μάχαιραν το[ῦ] πνεύματος, ἧ ἔστιν ῥῆμα Θεοῦ· διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ 18 καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα 19 μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ, γνωρίζαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν 20 αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

Ἴνα δὲ καὶ ὑμεῖς ἰδῆτε τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν 21 γνωρίζαι Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνωταί τὰ περὶ 22 ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς 23 καὶ ἔλεος μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν 24 Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΠΡΟΣ] ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.<sup>1)</sup>

ΚΕΦ. Α.

1 [Παῦ]λος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι [Ἰησοῦ Χριστοῦ], πᾶσιν τοῖς ἁγίοις<sup>CAP.I.</sup> ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [τοι]ς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν [ἐπι]σκόποις καὶ 2 διακόνους· [Χάρι]ς ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ [πατρὸ]ς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 [Εὐ]χαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πᾶ[σ]ῃ τῇ μνίᾳ ὑμῶν, πάντοτε 4 [ἐ]ν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δεήσιν· 5 ποιούμενος, ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ τῆς πρώ- 6 τῆς ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθόν, ἐπιτελέσει ἄχρι ἧς ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ. 7 καθὼς ἔστιν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ τῇ ἀπο- 8 λογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συνκοινωνοῦς μου τῆς χάρι- 9 τος πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ μου ἔστιν ὁ Θεός, ὡς ἐπι- 9 ποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ Ἰησοῦ. καὶ τοῦτο προσ- 10 εύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ, ἐν 10 ἐπιγνωσίᾳ καὶ πάσῃ αἰσθήσει, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέ- 11 ροντα, ἵνα ἦτε ἰλικρινεῖς καὶ ἀπόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, πε- 12 πληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ 13 μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· ὥστε τοὺς δε- 14 σμούς μου φανεροῦς<sup>2)</sup> ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ 15 καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυ- 16 ρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφό- 17 βως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ 18 ἔριν, τινὲς δὲ<sup>3)</sup> καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσοσιν.<sup>4)</sup> Οἱ μὲν 17 ἔξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεαι. οἱ

1) Φιλιππησιους. προς abscissum est. 2) φανερους. Manus recentior rescripsit φα. rasura quinque vel sex literarum sequitur, et vacuum relictum est spatium. Forte quaedam bis scripta. 3) τινες δε. ves rescriptum super rasuram. 4) κηρύσσοσιν. Man. recent. κηρύσσοσιν rescripsit, et quaedam eransit.

1. δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἄγνως, οἰόμενοι  
 θλίψιν ἐρίρειν τοῖς δεσμοῖς μου· τί γὰρ πλήν; ὅτι παντὶ τρόπῳ, 18  
 εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ  
 χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβή- 19  
 σεται εἰς σωτηρίαν, διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας  
 τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλ- 20  
 πίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρη-  
 σίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνηθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώ-  
 ματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, 21  
 Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, 22  
 τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι, οὐ γνωρίζω· συν- 23  
 ἔχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλύσαι, καὶ  
 σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρείττονον· τὸ δὲ ἐπιμέ- 24  
 νειν τῇ σαρκί, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιθώς 25  
 οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προ-  
 κοπήν, καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ- 26  
 σεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πά-  
 λιν πρὸς ὑμᾶς. μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πο- 27  
 λιτεύεσθαι, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω  
 τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συν-  
 αθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν 28  
 μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἐνδιξις ἀπω-  
 λείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ὅτι ἡμῖν ἔχα- 29  
 ρισθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ  
 καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·<sup>1)</sup> τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον 30  
 εἶδεται ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Εἰ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἰ τι παραμύθιον ἀγάπης, 1  
 εἰ τις κοινωνία πνεύματος, εἰ τις<sup>2)</sup> σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί,  
 πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγά- 2

1) ὑπερ αὐτοῦ πάσχειν. Rescripta videntur. Saltem περ αὐτοῦ. 2) τις.  
 Sic MS. pro τινά.

3 πην ἔχοντες, σύνψυχοι, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες· μηδὲν κατ' ἐρί- II.  
 θειαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους  
 4 ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦν-  
 5 τες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων. Ἐκαστοὶ τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ  
 6 καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀρ-  
 7 παγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορ-  
 8 φὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ  
 σχήματι εὔθετος ὡς ἄνθρωπος, ἐταπίνωσεν<sup>1)</sup> ἑαυτὸν, γενόμε-  
 9 νος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ  
 Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἔχαρίσατο αὐτῷ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ  
 10 πᾶν ὄνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἔπουρα-  
 11 νίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ πᾶσα γλῶσσα ἑξομολο-  
 γήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.  
 12 Ὅστε, ἀδελφοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηρεῖσθε, μὴ ὡς  
 ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ  
 μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθαι·  
 13 Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, καὶ τὸ θέλειν, καὶ  
 14 τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν  
 15 καὶ διαλογισμῶν, ἵνα ἦτε ἄμεμπτοι καὶ ἀκαίρειοι, τέκνα Θεοῦ  
 ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ δι|εστραμμένης, ἐν οἷς [φαίνε-  
 16 σ]θε ὡς φωστῆρες ἐν κό[σμῳ]; λόγον ζωῆς ἔχετε[ς, εἰς καύ]χημα  
 ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, [ὅτι] οὐκ εἰς καινὸν ἔδραμο[ν, οὐδὲ] εἰς  
 17 καινὸν ἔκοπίασα. ἀλλ[ὰ εἰ] καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυ[σίᾳ] καὶ λει-  
 18 τουργεῖα τῆς πίστ[εως] ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω[ω] πᾶσιν ὑμῖν·  
 τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμ[εῖς] χαίρετε καὶ συγχαίρεται μοι.  
 19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι  
 20 ὑμῖν, ἵνα ἀγῶ ἐκψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν· οὐδένα γὰρ ἔχω  
 21 ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μερμηρήσει· οἱ πάντες  
 22 γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τὴν δὲ δοκιμὴν  
 αὐτοῦ γεινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοί ἐδούλευσεν  
 23 εἰς τὸ εὐαγγέλιον. τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφιδῶ  
 24 τὰ περὶ ἐμὲ, ἑξαυτῆς· πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς τα-

1) ἐταπίνωσεν. Sic MS. Woide male ἐταπίνωσεν.

II. χέως ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγήσάμην Ἐπαφροδί- 25  
 του τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συνστρατιωτὴν μου, ὑμῶν  
 δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς·  
 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἤκου- 26  
 σατε ὅτι ἠσθένησεν. καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτῳ· 27  
 ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἠλέησεν αὐτὸν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ,  
 ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃν σχῶ. Σπουδαιοτέρως οὖν ἐπεμψα αὐτὸν, 28  
 ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, ἀγὼ ἀλυπότερος ᾶ. Προσδέξα- 29  
 σθε) οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιοῦτους ἐν-  
 τίμους ἔχετε· ὅτι διὰ τὸ ἔργον Κυρίου μέχρι θανάτου ἠγγίσειεν, 30  
 παραβολουσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ [τὸ ὑμῶν] ὑστέρημα  
 τῆς πρὸς [με] λειτουργίας.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

[Τὸ] λοῖπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε [ἐν] Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γρά- 1  
 φειν ὑμῖν, ἐμοὶ [με]ν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ [ἀσ]φαλές. Βλέπετε τοὺς 2  
 κύ[να]ς, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργά[τα]ς, βλέπετε τὴν κατατομὴν·  
 [ἡ]μεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, [ο]ἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ 3  
 κενωόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, καὶ 4  
 περ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί. Ἐἴ τις δοκεῖ ἄλλος πε-  
 ποιθῆναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γέ- 5  
 νους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὴν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νό-  
 μον Φαρισαῖος, κατὰ ζήλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιο- 6  
 σσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ἄτινα ἦν μοι κέρδη, 7  
 ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν· ἀλλὰ μενούγγε καὶ ἡγοῦ- 8  
 μαι πάντα ζημίαν εἶναι, διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Ἰησοῦ  
 Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην· καὶ  
 ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐ- 9  
 τῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως  
 Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, τοῦ γινῶναι 10  
 αὐτὸν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ κοινωνίαν

1) προσδεξαθε. Olim προσδεχεθε. Correxerit man. recentior.

11 τῶν παθημάτων αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, εἰ πως III.  
 12 κατατήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον,  
 ἢ ἤδη τετελειώμαι· διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατ-  
 13 ἐλήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν οὐπω λογι-  
 14 ζομαι κατελιηφέναι· ἐν δὲ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ  
 15 ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς  
 16 ἀνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο  
 17 φρονῶμεν· καὶ εἰ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀπο-  
 18 καλύψει. πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.  
 19 Συμμιμηταί μου γείνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω  
 20 περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦ-  
 21 σιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς  
 22 ἐκθροῦς<sup>1)</sup> τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπάθεια, ὧν  
 ὁ Θεὸς ἡ κοίλα, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια  
 23 φρονούντες. ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ  
 24 οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ᾧς μετα-  
 25 σχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, σύμμορφον· τῷ σώ-  
 26 ματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν  
 27 καὶ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

1 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέ-  
 2 φανός μου, οὕτως στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί. Εὐδοκίαν παρα-  
 3 καλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· ναὶ  
 4 ἐρωτῶ καὶ σε, γνήστε σύνζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν  
 5 τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν  
 6 λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε  
 7 ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνω-  
 8 σθήτω πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις. ὁ Κύριος ἐγγύς. μηδὲν μεριμνᾶτε,  
 9 ἀλλ' ἐν<sup>2)</sup> παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτή-  
 10 ματα ὑμῶν γνωρίζεσθε πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ,

1) εκθροους. Sic scriptum. 2) αλλ εν. Post αλλ, unius literae rasura.  
 CODRX ALEX.



IV. ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, <sup>1)</sup> φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν <sup>8</sup> ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, *Εἰ τις ἀρετὴ καὶ εἰ τις ἐκαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ <sup>9</sup> ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἰδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.*

Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἦδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ <sup>10</sup> ὑπὲρ ἐμοῦ φρουεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθαι δὲ, οὐχ <sup>11</sup> ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντί καὶ <sup>12</sup> ἐν πᾶσιν μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πινᾶν, περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. πλὴν καλῶς <sup>13</sup> ἐποιήσατε, συνκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἰδαται δὲ καὶ <sup>14</sup> ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· <sup>15</sup> ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπασι <sup>16</sup> καὶ δις τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ <sup>17</sup> ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν· Ἀπέλω δὲ <sup>18</sup> πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ὁ δὲ Θεὸς <sup>19</sup> μου πληρῶσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς <sup>20</sup> αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται <sup>21</sup> ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοί ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καισαρίας οἰκίας. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ <sup>22</sup> Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

1) νοῦν. Olim νον. Correctio l m. 2) μονοι. In fine lineae, additio antiqua.

## ΠΡΟΣ ΚΟΛΛΑΣΣΑΕΙΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 *Παῦλος ἀπόστολος Χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-CAPI.*  
 2 *μό[θεος] ὁ ἀδελφός, <sup>1)</sup> τοῖς ἐν Κολ[ασσαῖς] ἁγίοις, καὶ πιστοῖς ἀδελ-*  
 3 *φ[οῖς] ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς*  
 4 *ἡμῶν καὶ [κυρίου] Ἰησοῦ Χριστοῦ.*  
 5 *Εὐχαριστοῦμεν [τῷ] Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*  
 6 *[Χριστοῦ], πάντοτε περὶ ὑμῶν προσ[ε]υχόμενοι· ἀκούσαντες τὴν*  
 7 *[πί]στιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας*  
 8 *τοὺς ἁγίους, διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρα-*  
 9 *νοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, τοῦ*  
 10 *παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἔστιν καρποφο-*  
 11 *ρούμενον καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκού-*  
 12 *σατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· καθὼς ἐμάθετε*  
 13 *ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ*  
 14 *ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην*  
 15 *ἐν πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ*  
 16 *πανόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρω-*  
 17 *θῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέ-*  
 18 *σει πνευματικῇ, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκίαν·*  
 19 *ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώ-*  
 20 *σει τοῦ Θεοῦ· ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς*  
 21 *δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·*  
 22 *εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ*  
 23 *κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐβόησατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξου-*  
 24 *σίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ*  
 25 *τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, Ἐν ᾧ ἔρχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τῆ]ν ἄφε-*  
 26 *σιν τῶν ἁμαρτιῶν [ὅς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀόρατου, ἡ*  
 27 *πρωτότοκος πάσης κτί[σεως]: ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ [πάν]τα,*  
 28 *τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ [ἐπι] τῆς γῆς, τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα,*

1) ἀδελφος. ἀδελφ. rescriptum videtur: a man. ant.

1. εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότη[τε]ς, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα  
 δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν [ἐκ]τίσται· καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ [πάντων], 17  
 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ [σ]υνέστηκεν· καὶ αὐτός ἐστιν [ἡ] κεφαλὴ 18  
 τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν  
 νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πάσιν αὐτὸς πρωτεύων· ὅτι ἐν αὐτῷ ἠυδό- 10  
 κησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξῃ 20  
 τὰ πάντα εἰς αὐτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ  
 αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.  
 καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν 21  
 τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν ἐν τῷ σώματι 22  
 τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παραστήσαι ὑμᾶς ἁγίους  
 καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους· κατενώπιον αὐτοῦ· Ἐλγες ἐπιμένετε 23  
 τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ  
 τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσαται, τοῦ κηρυχθέντος ἐν  
 πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν, οὗ ἐγεγόνημεν ἐγὼ Παῦλος κήρυξ  
 καὶ ἀπόστολος καὶ διάκονος.

Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ 24  
 τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ  
 τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία· ἧς ἐγεγόνημεν ἐγὼ Παῦλος, 25  
 διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς,  
 πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον 26  
 ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς  
 ἁγίοις αὐτοῦ· οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, τί τὸ πλοῦτος τῆς 27  
 δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὃ ἐστιν Χριστὸς ἐν  
 ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ἣν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες 28  
 πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σο-  
 φία, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ· εἰς 29  
 ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργου-  
 μένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1. <sup>Θ</sup>έλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι<sup>1)</sup> ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν  
 ἐν Λαοδικίᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ ἐώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,  
 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ,  
 καὶ εἰς πᾶν τὸ πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπί-  
 3 γνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ πατρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσιν  
 4 πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. τοῦτο  
 5 δὲ<sup>2)</sup> λέγω, ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ· εἰ γὰρ  
 καὶ τῇ σαρκὶ ἀπειμει, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων  
 καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πί-  
 στεως ὑμῶν.  
 6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν  
 7 αὐτῷ περιπατεῖτε, ἐφρίξωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ,  
 καὶ βεβαιούμενοι ἐν πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες  
 8 ἐν εὐχαριστείᾳ. βλέπεται μὴ τις ἔσται ὑμῶς ὁ συλαγωγῶν διὰ  
 τῆς φιλοσοφίας καὶ καινῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀν-  
 9 θρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν·  
 10 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματι-  
 11 κῶς, καὶ ἔσται ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι· ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης  
 12 ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ἐν ᾧ καὶ περιετιμῆθητε περιτομῇ ἀχειρο-  
 13 ποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ πε-  
 14 ριτομῇ τοῦ Χριστοῦ, συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ· βαπτίσματι· ἐν  
 15 ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ  
 16 ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς  
 παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστείᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνέσω-  
 17 ποιήσεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώ-  
 18 ματα· ἐκαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ  
 19 ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ  
 20 τῷ σταυρῷ· ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδι-  
 21 γμάτισεν ἐν παθήσει, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν  
 22 τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει εορτῆς ἢ

1) εἰδεναι. Sic pro εἰδεναι. 2) τουτο δε. του in fine lineae additum: το δε in initio lineae super rasura a man. recenti rescriptum.

11. νουμηνίας ἢ σαββάτων, ἃ ἔστιν σκιά τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα 17  
τοῦ Χριστοῦ· μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινο- 18  
φροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν<sup>1)</sup> ἐμβατεύων, εὐκὴ  
φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ οὐ κρατῶν τὴν 19  
κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπι-  
χορηγούμενον καὶ συνβιβαζόμενον, αὐξῆσει τὴν αὐξήσιν τοῦ Θεοῦ.  
Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί 20  
ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθαι; μὴ ἄψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ 21  
θείργῃ· ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐν- 22  
τάλματα καὶ διδασκαλείας τῶν ἀνθρώπων· ἅτινά ἐστιν λόγον<sup>2)</sup>  
μὲν [ἔχοντα] σοφίας ἐν ἐθελοθησκ[εῖα καὶ] ταπεινοφροσύνῃ καὶ  
ἀ[φειδίᾳ] σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τ[ε]νι πρὸς] πλησμονῇ τῆς σαρκός.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

Εἰ οὖν συνηρέθητε τῷ Χ[ριστῷ, τὰ ἄνω] ζητεῖται, οὐ ὁ Χριστός 1  
ἔστιν ἐν [δεξιῶ] τοῦ Θεοῦ καθήμενος· τὰ ἄνω φρο[νεῖτε, μὴ τὰ 2  
ἐπὶ τῆς γῆς. ἀ[πεθά]νετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν [κἐ]κρυπται σὺν 3  
τῷ Χριστῷ ἐν τῷ [Θεῷ]· ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζω[ὴ ἡμῶν], 4  
τότε καὶ ὑμεῖς φανερωθ[ή]σεσθαι ἐν δόξῃ. Νεκρώσατε οὖν τὰ 5  
μέλη ὑμῶν<sup>3)</sup> τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνίαν, ἀκαθαρ[σίαν], πάθος, ἐπι-  
θυμίαν<sup>3)</sup> κακὴν, καὶ τὴν πλεουεξίαν, ἧτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία,  
δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· ἐν οἷς 6  
καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐξῆτε ἐν τούτοις· Νυνὶ δὲ ἀπό- 8  
θεσθαι καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν,  
αἰσχρολογίαν, ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθαι εἰς ἀλλήλους, 9  
ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, καὶ 10  
ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' ἐ-  
κόναν τοῦ κρείσσαντος αὐτόν· ὅπου οὐκ ἐν Ἑλλην καὶ Ἰουδαίῳ, περι- 11  
τομῇ καὶ ἀκροβυστείᾳ, Βαρβαροσκύθῃ<sup>3)</sup> δούλος, καὶ ἐλεύθερος·  
ἀλλὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός· Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἔκλε- 12  
κτοὶ Θεοῦ ἄγιοι καὶ ἡραπημένοι, σπλάγγνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα,

1) α ἑώρακεν. Sic MS. — Vulg. α μη εωρακεν. 2) Woide επιθυμιαν, male. 3) Βαρβαροσκυθης. Sic scriptum.

13 ταπεινοφροσύνῃν, πραῦτητα, μακροθυμίαν· ἀνεχόμενοι ἀλλή- III.  
λων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν·<sup>1)</sup> κα-  
14 θῶς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ  
15 τούτοις τὴν ἀγάπην, ὃ ἔστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος· καὶ ἡ  
εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ  
ἐκλή[θη]τε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχά[ριστ]οι γίνεσθαι.  
10 [Ὁ λόγ]ος τοῦ Θεοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑ[μῖν] πλουσίως, ἐν πάσῃ  
σοφίᾳ· [διδ]άσκοντες καὶ νουθετοῦν[τες] ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, ὕμνοις  
[καὶ] ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν χάριτι [ᾄδ]οντες ἐν ταῖς καρδίαις  
17 ὑμῶν [τῷ Θεῷ]· καὶ πᾶν ὃ τι ἂν ποιῆτε [ἐ]ν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ,  
πάντα ἐν [ο]νόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐχαριστοῦντες [τῷ Θεῷ πατρὶ  
δι' αὐτοῦ.  
18 [Α]ἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν  
19 Κυρίῳ. οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικρένεσθαι  
20 πρὸς αὐτάς. τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα·  
21 τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ. Οἱ πατέρες, μὴ παροργί-  
22 ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δούλοι, ὑπακούετε  
κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς  
ἀνθρώπωνάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν Κύ-  
23 ριον. ὃ ἐάν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ δου-  
24 λεύοντες καὶ οὐκ ἀνθρώποις· ἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου λήψεσθε τὴν  
25 ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ὃ  
γὰρ ἀδικῶν κομίζεται ὃ ἠδίκησεν· καὶ οὐκ ἔστιν προσωποληψία.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν εἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθαι,  
2 εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν οὐρανῷ. Τῇ προσευχῇ προσ-  
3 καρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστείᾳ· προσευχόμενοι  
ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, ἐν  
παφῆσίᾳ λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμε,

1) μομφην. Olim forte μορφην. Correctio antiqua.

IV. ἵνα φανερώσω αὐτὸ, ὡς δεῖ με λαλήσαι. ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε<sup>4</sup>  
πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε<sup>5</sup>  
ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἑκάστῳ ἀπο-  
κρίνεσθαι.

Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελ-<sup>7</sup>  
φὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ, ὃν ἐπεμψα πρὸς<sup>8</sup>  
ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέση τὰς  
καρδίας ὑμῶν, σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὃς<sup>9</sup>  
ἔστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριούσιν τὰ ὧδε. Ἀσπάξτε ὑμᾶς<sup>10</sup>  
Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμαλώτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα,  
περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἴαν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθαι αὐτόν·  
καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰουῆτος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μὲν<sup>11</sup>  
οἱ συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μου  
παρηγορία. Ἀσπάξτε ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Χριστοῦ<sup>12</sup>  
Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα  
στήτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ.  
μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν<sup>13</sup>  
Λαοδικίᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱερραπόλει. Ἀσπάξτε ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ<sup>14</sup>  
ἀγαπητὸς, καὶ Τιμαῖος. ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικίᾳ ἀδελφούς, καὶ<sup>15</sup>  
Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν· Καὶ ὅταν ἀναγνω-<sup>16</sup>  
σθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικαίᾳ ἐκ-  
κλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικίας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε·  
καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ,<sup>17</sup>  
ἵνα αὐτὴν πληροῖς. Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. μνημονεύ-<sup>18</sup>  
εταί μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ ΑΠΟ ΡΩΜΗ. 1)

1) ἀπο Ρωμῆ. Sic MS.

## ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

A. 1)

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων<sup>CAP. I.</sup>  
ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ  
εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.  
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεῖαν  
3 ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν,<sup>2)</sup> ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες  
ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς  
ὑπομονῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ  
4 καὶ πατρὸς ἡμῶν· Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἡραπημένοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ  
5 τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη πρὸς  
ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,  
καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ὑμῖν δι'  
6 ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε, καὶ τοῦ Θεοῦ δεξάμενοι  
7 τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, ὥστε γε-  
νέσθαι ὑμᾶς τύπους πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ  
8 ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν  
9 ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι. αὐτοὶ γὰρ περὶ  
ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἰσοδὸν ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς  
ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλείῃν Θεῷ  
10 ζῶντι καὶ ἀληθεῖνῳ, καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρα-  
νῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν θνύόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς  
ὀργῆς τῆς ἔρχομένης.

1) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς. In medio quaedam literae fore deletae: sed in  
adversa pagina, leguntur inversa forma et ordine — α. ριενιολασσεθ σορπ.

2) ὑμων. Sic MS. pro ημων.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσοδὸν ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρῆ[σ]ιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν [λαλή]σαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθ[αρσίας], οὐδὲ ἐν δόλῳ· ἀλλὰ καθὼς δε]δοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [πι]στευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀ[νθρώποις] ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ [δο]κιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακίας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς· οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ἡμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· Ἄλλ' ἐγενήθημεν ἥπιοι ἐμμέσῳ ὑμῶν, ὡς ἂν τροφὸς θάλπη τὰ ἐαυτῆς τέκνα. οὕτως ὁμιροῦμενοι ὑμῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐαυτῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, καθάπερ οἴδατε, ὡς ἓνα ἕκαστον<sup>1)</sup> ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

Καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθαι οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὅς καὶ ἐνεργεῖται [ἐν ὑμῖν] τοῖς πιστεύουσιν. [Ὑμεῖς] γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, [ἀδελ]φοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν [Χριστῷ] Ἰησοῦ, ὅτι ταῦτα ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς.

1) ἕκαστον. v rescriptum est, sicque pars o; man. recenti.

ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν [Ἰο]υδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτείναντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς φρο[ν]ήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, [κα]ὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, κωλύον[τ]ων ἡμᾶς τοῖς ἐθνεσιν λαλήσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἐφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἀπορρησθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπων οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. διότι ἠθέλησαμεν ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς,<sup>1)</sup> ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δις, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος ἀγαλλιάσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ὑμεῖς γὰρ ἐστέ ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Διὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηριχθεῖν ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν, τὸ μηδένα σένησθε ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε· διὰ τοῦτο καὶ γὰρ μηκέτι στέγων, ἐπέμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μὴ πως ἐπέειρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ὑμῶν. Ἄρτι<sup>2)</sup> δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ὑμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μείαν ἡμῶν ἀγαθὴν, πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα<sup>3)</sup> ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ὑμῶν, καὶ διὰ τῆς πίστεως ὑμῶν· ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ.

9 Τίνα γὰρ εὐχαριστεῖαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ

1) υμας. Olim ημας. Correctio 2 m. 2) αρτι. In marg. extat A. σικινολασσεθ σορη. Vide supra ad titulum not. 1. p. 425. 3) παρακεκλημεθα. Woide, male, παρακεκλημετα.

III. ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ δεόμενοι εἰς 10 τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσθαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύ- 11 ριος ἡμῶν Ἰησοῦς, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ὑμᾶς δὲ ὁ Θεὸς πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸ στηρίζαι 13 ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν δικαιοσύνῃ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ. ἀμήν.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

Λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν τῷ 1 Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα πε- 2 ρισσεύητε μᾶλλον· οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γὰρ ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, 3 ὁ ἀγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· εἰδέναι 4 ἕκαστος<sup>1)</sup> ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἀγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ ἰδοῦσα τὸν 5 Θεόν· τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν 6 ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐκδικὸς Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν 7 ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἀγιασμῷ. τοιγαροῦν ὁ 8 ἄθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν δόντα αὐ- τοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς ἡμᾶς.

Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χροίαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· 9 αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· καὶ 10 γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακαί- δονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀγαπητοί, περισσεύειν μᾶλλον, καὶ φιλοτιμησθε ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζε- 11

1) ἕκαστος. Sic pro. ἕκαστον.

12 σθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ἵνα IV. περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χροίαν ἔχητε. 13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμω- μένων, ἵνα μὴ λυπεισθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες 14 ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν 15 αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ 16 φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' 17 οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὐ- 18 τως πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἔσομεθα. Ὡστε παρακα[υλεῖτε] ἀλλή- λους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις].

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ [τῶν] καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χροία[ν] ἔχε]τε 2 ὑμῖν γράφασθαι· αὐτοὶ [γὰρ ἀκρι]βῶς οἴδατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυ- 3 ρίου [ὡς κλέ]πτῆς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται]. ὅταν λέγωσιν· εἰ- ρῆνη καὶ ἀσ[φα]λεια, τότε ἐφνίδιος αὐτοῖς ἐ[φι]σταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ᾠδ[ιν] τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μ[η] ἐκφύγωσιν. 4 Ἔμεις δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ὡς 5 κ[λέ]πτῆς κάταλάβῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ 6 ἡμέρας· οὐκ ἐσμεν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδα- 7 μεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. οἱ γὰρ καθεύ- 8 δοντες, νυκτὸς καθεύδουσιν· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύ- 9 ουσιν· ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, Ἐνδυσάμενοι θώρακα 10 πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας· ὅτι οὐκ 11 ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀποδανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσομεν. Λιό

V. παρακαλείτε ἀλλήλους, και οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα,<sup>1)</sup> καθὼς και ποιεῖτε.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν<sup>12</sup>  
 ὑμῖν, και προϊστανομένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, και νουθετοῦντες<sup>2)</sup>  
 ὑμᾶς, και ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἐρ-<sup>13</sup>  
 γον αὐτῶν. εἰρηνεύεται ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελ-<sup>14</sup>  
 φοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε νοὺς ὀλιγοψύχους,  
 ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ὁρᾶτε μὴ τις<sup>15</sup>  
 κακὸν ἀντὶ κακοῦ [τινὶ ἀπ]οδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ [ἀγαθὸν] διώκετε  
 εἰς ἀλλήλους [και εἰς] πάντας. [Πάντ]οτε χαίρετε. ἀδιαλείπτως<sup>16</sup>  
 [προσ]εύχεσθαι. ἐν παντὶ εὐχαρι[στε]ῖτε· τοῦτο γάρ ἐστὶν θέλημα<sup>17</sup>  
 [τοῦ] Θεοῦ<sup>3)</sup> εἰς ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [Τὸ π]νεῦμα μὴ σβέννυτε.<sup>18</sup>  
 προφητεῖ[ας] μὴ ἐξουθενεῖτε. πάντα δοκι[μ]άζετε· τὸ καλὸν κατ-<sup>19</sup>  
 ἔχετε. [Ἀ]πὸ παντὸς ἴδους πονηροῦ [ἀ]πέχεσθαι. [Ἀ]ὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς<sup>20</sup>  
 τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· και ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα<sup>21</sup>  
 και ἡ ψυχὴ και τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου  
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ἡμᾶς, ὅς και ποι-<sup>22</sup>  
 ἦσει. Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.<sup>23</sup>

Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ἐνορ-<sup>24</sup>  
 κίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς<sup>25</sup>  
 ἀγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.<sup>26</sup>  
 ἀμήν.<sup>27</sup>

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Α.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

1) τον ενα. Ante et post e rursura brevis. 2) νουθετουντες. Sic pro  
 νουθετουντας. 3) του Θεου. Sic forte του supplendum est.

## ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

B.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος και Σιλοναὸς και Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων<sup>CAP. I.</sup>  
 2 ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν και Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν και  
 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν και Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.  
 3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελ-  
 φοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπερανέβη ἡ πίστις ὑμῶν, και  
 πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους·  
 4 ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ἐνκαυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις  
 τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν και πίστεως ἐν πᾶσιν  
 5 τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν και ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθαι, ἐνδει-  
 γμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς  
 6 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς και πάσχετε· Εἶπερ δί-  
 7 ψιν, και ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ  
 ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυ-  
 8 νάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ  
 εἰδόσι Θεόν, και τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυ-  
 9 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὀλεθρίου αἰ-  
 10 ὄνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, και ἀπὸ τῆς δόξης τῆς  
 11 μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ και προσευχό-  
 μεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς  
 12 ἡμῶν, και πληρώσει πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης και ἔργον πί-  
 12 στευς ἐν δυνάμει· ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν

1 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶς<sup>1)</sup> ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν, εἰς τὸ μὴ τα-<sup>2</sup> χέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, μηδὲ θροεῖσθε, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν; ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου. μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ<sup>3</sup> μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπερερόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσει, ἀποδιγνύοντα ἐαυτὸν ὅτι ἐστὶν Θεός.

Οὐ μνημονεύεται ὅτι ἐτι ἂν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; ὅ καὶ νῦν τὸ κατέχου οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ αὐ-<sup>6</sup> τοῦ καιρῷ. τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖτε τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ<sup>7</sup> κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται· καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ<sup>8</sup> ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἀναίλει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανίῳ<sup>9)</sup> τῆς παρουσίας αὐτοῦ· οὐ<sup>10</sup> ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολυμένοις, Ἄνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι<sup>11)</sup> αὐτούς· καὶ διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν<sup>11</sup> πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει· ἵνα κριθῶσιν ἅπαντες<sup>12</sup> οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

Ἡμεῖς δὲ ὀφίλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,<sup>13</sup> ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ὅτι εἶλατο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς<sup>14</sup> εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, εἰς ὃ<sup>14</sup> [ἐκ]άλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν θ[ε]ῶ[ς] τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, κα[ὶ]<sup>15</sup>

1) ημῶς. Sic pro ημῶν. 2) ἐπιφανίω. Sic pro ἐπιφάνεια. 3) ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι. Rescripta, exceptis θηναί et e prima, eujus linea diametralis tantum est recens. Correctio m. recent. Quid olim non liquet.

κρ[α]τεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδι[δάχθη]τε, εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι'<sup>11</sup> 10 ἐπι[στο]λῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡ[μῶν] Ἰησοῦς ὁ Χριστός, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, ὁ [ἀγα]πήσας ἡμᾶς καὶ δούς παρά-<sup>17</sup> 17 κ[λη]σιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθ[ήν] ἐν χάριτι, παρακαλέσαι τὰς καρδ[ί]ας ὑμῶν, καὶ στηρίζαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.

ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

1 Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ<sup>2</sup> 2 Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζητε καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἵνα ἐυσθῶ-  
μεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ<sup>3</sup> 3 πίστις. Πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ Θεός, ὃς καὶ στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει<sup>4</sup> 4 ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. πεποιθᾶμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παρ-<sup>5</sup> 5 ἀγγέλλομεν ὑμῖν, ποιεῖτε καὶ ποιήσεται. ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι<sup>6</sup> 6 ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν παρελάβοσαν<sup>7</sup> 7 παρ' ἡμῶν. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δι' ἡμῶν ὅτι οὐκ ἦτα-<sup>8</sup> 8 κτήσαμεν ἐν ὑμῖν, οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπι-<sup>9</sup> 9 βαρῆσαι τίνα ὑμῶν· οὐχ ὅτι οὐκ ἐχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἐαυτοὺς<sup>10</sup> 10 τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθε ἡμᾶς. καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἰ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι,<sup>11</sup> 11 μηδὲ ἐσθίειν. [Ἀκού]μεν γὰρ τινος περιπατοῦν[τα]ς ἐν ὑμῖν ἀτά-<sup>12</sup> 12 κτως, μηδὲν [ἐργα]ζόμενος, ἀλλὰ περιεργα[ζο]μένους. τοῖς δὲ τοι-  
οῦ[τοις] παραγγέλλομεν, καὶ παρα[καλοῦ]μεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-  
στῷ, ἵνα μετὰ [ἡ]συχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἐαυ[τῶν] ἄρτον ἐσθίωσιν.<sup>13</sup> 13 Ὑμεῖς δὲ, [ἀδ]ελφοί, μὴ ἐγκακήσητε καλο[π]οιοῦντες. εἰ δὲ τις οὐχ<sup>14</sup> 14 [ὑπ]ακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς [ἐ]πιστολῆς, τοῦτον σημειώσθε·<sup>15</sup> 15 μὴ<sup>1)</sup> συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν

1) μῆ. καὶ ante μῆ vel abscissum est, vel deficit; posterius probabilis. CODEX ALEX. 29



III. ἡγρευθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν εἰρήνην διὰ παντός ἐν παντὶ τρόπῳ.<sup>1)</sup> Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ  
Β.

ΕΓΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΑΘΗΝΩΝ.

## ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

ΚΕΦ. Α.

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάσαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πα-CAP.I.  
 τράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων  
 2 ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἐθῆκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ  
 3 καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας, ὃς ὦν ἀπαύρασμα τῆς δόξης καὶ  
 χαρακτῆρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ἡμέ-  
 4 μενος, ἐκάθεισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, το-  
 σουτῷ κριτῶν γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ'  
 5 αὐτοῦ κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπεν ποτε τῶν ἀγγέ-  
 λων, υἱὸς μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πά-  
 λιν, ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς  
 6 υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκου-  
 μένην, λέγει, καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.  
 7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει, ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους  
 αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·  
 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν, ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ  
 αἰῶνος· καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας  
 9 σου. ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο  
 ἔχρησέν σε ὁ Θεός, ὁ Θεὸς σου, ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ  
 10 τοῦς<sup>1)</sup> μετόχους σου. καὶ, σὺ κατ' ἀρχῆς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθε-  
 11 μέλιωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· αὐτοὶ  
 ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαι-  
 12 ῶθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλεον ἔλλξεις αὐτοὺς ὡς ἱμάτιον,  
 καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐγ-  
 13 κλείψουσιν.<sup>2)</sup> Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκέν ποτε, κάθου ἐκ

1) παρα τοῦ. m. recens o rescripsit. 2) εγκλειψουσιν. Sic MS. sed γ fere deletum, et ε in medio vocis, a 2 m. renovatum.

1) τροπω. Olim τροπω. Correxist 2 m.

Ι. δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἔχθρους σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακομίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

## ΚΕΦ Β.

## CAP. II.

Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, ἵνα μὴ ποτε παραρῶμεν.<sup>1)</sup> Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἐλαβεν ἐνδικὸν μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθε διὰ τοῦ Κυρίου; ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν, καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

Διεμαρτύρητο δέ που τις λέγων, τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ὅτι μνηστήκη<sup>2)</sup> αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; ἢ ἡλπίσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους· δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφανώσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξει αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὕτω ὀρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμὴ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γενέσθαι θανάτου. ἔκρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαρόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. Ὁ τε γὰρ ἀγιάξων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἐνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ αἰπαισχύνεται<sup>3)</sup> ἀδελφοὺς αὐτοῦ καλεῖν, λέγων, Ἀπαγγεῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐμμέσῳ ἐκκλησίᾳ· ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν, ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πάλιν, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παῖδιά μου ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ

1) Ver. 1, junxit scriba cum praecedentibus. 2) μνηστήκη. Sic MS. pro μνηστήκη. 3) αἰπαισχύνεται, pro ἐπαισχύνεται.

παιδιά κεκοινῶ[ν] αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτ[ὸς] παραπλησίως μετέσχευ τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου κα[τα]ργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θ[α]νάτου, τοιτέστιν, τὸν διάβολον, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ πάντος τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνετε, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. ὅθεν ᾤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι,<sup>1)</sup> ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἐλλάσκειτε ταῖς ἀμαρτίαις τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

## ΚΕΦ Γ.

## CAP. III.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα<sup>2)</sup> τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωσῆν ἤξιαται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας, Θεός. Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παθήσιν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατήσχωμεν. [Διὸ, καθ' ὡς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἁγιον, [σήμε]ρον εἰάν τῆς φωνῆς αὐτοῦ [ἀκού]σητε, μὴ σκληρύνητε<sup>3)</sup> τὰς [καρδ]ίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπι[κρα]σμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ [πει]ραμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὐ ἐπει[ρασ]αν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν δοκιμα[σί]α], καὶ ἰδόν τὰ ἔργα μου τεσσαερά[χο]ντα ἔτη· διὸ προσώχθεῖσα [τῇ] γενεῇ ταύτῃ. καὶ εἶπα, ἀεὶ πλα[ν]ῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· ὡς ᾤμωσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπανσίν μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μὴ ποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστείας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος· ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ'

1) ὁμοιωθῆναι. Sic MS. 2) ὄντα. m. recens o rescripsit; olim forte αὐτα. 3) σκληρύνητε. Sic MS. Weide, male, σκληρύνετε.

111. Ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖτε, ἵνα μὴ σκληρουνθῆ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάρτη τῆς ἀμαρτίας· μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόνκαμεν, ἔάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ μὴ χρι τέλους βεβαίαν κατὰσχωμεν, ἐν τῷ λέγεσθε, σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως. τίσιν δὲ καὶ προσώχθεισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἀπειθήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἐπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.<sup>1)</sup>

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

Φοβηθῶμεν οὖν μὴ ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῆ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκεῖναι. καὶ γὰρ ἔσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συνκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. Εἰσερχώμεθα οὖν εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, ὡς ὤμοσα ἐν<sup>2)</sup> τῇ ὁρῇ μου, εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· Κρίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. εἴρηκεν γὰρ πον περὶ τῆς ἐβδομῆς οὕτως, καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπετε τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διὰ ἀπίθειαν, πάλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων, Μετὰ τοσοῦτον χρόνου· καθὼς προείρηται. σήμερον ἔαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας· ἄρα ἀπολείπετε σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν

1) δι' ἀπιστίαν. m. recens δ' rescripsit. 2) ὡς ὤμοσα ἐν. rescripsit m. recens excepto priori ω.

- εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδίγματι πέσῃ τῆς ἀπίθειας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργῆς, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διεικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικός ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· καὶ οὐκ ἔστιν κτίσεις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυνὰ καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμεῖν ὁ λόγος.
- 14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγα,<sup>1)</sup> διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, 15 Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συνπαθεῖναι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἀμαρτίας.
- 16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαίρον βοήθειαν.

## ΚΕΦ. Ε.

## CAP. V.

1 Ἦās γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἀμαρτιῶν, μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικείται ἀσθένειαν· καὶ δι' αὐτὴν ὀφίλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν περὶ ἀμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν. οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενέσθαι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτὸν, υἱὸς μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γενένηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέχ. Ὅς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὧν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἰτίος σωτηρίας αἰωνίου· προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέχ.

1) μέγα. pro μεγα. evanuit lineola supra α.

V. Περὶ οὐ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος λέγειν, 11 ἐπ[εὶ ναθροὶ] γερόνατε ταῖς ἀκοαῖς. κα[ὶ γὰρ ὀφί]λουτες εἶναι 12 διδάσκαλοι [διὰ τὸν] χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχει[ε τοῦ] διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ σ[τοιχεῖα] τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ [Θεοῦ]· καὶ γερόναται χρεῖαν ἔχον[τες] γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τρο- [φῆς]. πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτο[ς], ἄπειρος λόγου δικαιο- 13 σύνης· ἡ[γί]πιος γὰρ ἐστίν· τελείων δὲ ἐ[στίν] ἢ στερεὰ τροφή, 14 τῶν διὰ τὴν αἴξιν τὰ ἐσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

## ΚΕΦ. 5.

## CAP. VI.

Διὸ ἀρέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τε- 1 λειότητα<sup>1)</sup> φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετα- νοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, βαπτισμῶν 2 διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρί- ματος αἰωνίου. καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάν περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. 3 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἄπαξ φωτισθέντας, γευσάμενους τε τῆς δω- 4 ρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος Ἁγίου, καὶ καλὸν γευσάμενους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 5 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀναστάν- 6 ρούντας ἑαυτοῖς τὸν νῆρον τοῦ Θεοῦ καὶ παραδιγματίζοντας. Γῆ 7 γὰρ ἢ πιούσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθιγον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μετα- λαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ 8 τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἔργυς, ἥς τὸ τέλος εἰς καύσιν. Πειεῖσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα 9 σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεός ἐπι- 10 λαθεῖσθαι [τοῦ ἔργ]ου ὑμῶν, καὶ τῆς ἀγάπης [ἧς ἐνε]δέξασθαι εἰς τὸ ὄνομα [αὐτοῦ], διακονήσαντες τοῖς [ἁγίοις] καὶ διακονούν- 11 τες. [Ἐπιθ]υμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν [τὴν α]ὐτὴν ἐνδύγνυσθαι 11 σπου[δὴν] πρὸς τὴν πληροφορίαν [τῆς] ἐλπίδος ἄχρι τέλους.<sup>2)</sup> ἵνα 12

1) τελειότητα. οτ rescripsit m. ant. et post i punctum posuit. 2) τε- λους. rescripsit m. recens; quid olim pou liquet.

μὴ [να]θροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ [τῶν] διὰ πίστεως καὶ μα- VI. κροθυ[μίας] κληρονομοῦντων τὰς [ἐπ]αγγελίας.  
13 [Τ]ῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐ- 14 δένος εἶχεν μείζονος ὁμόσαι, ὥμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, λέγων, εἰ 15 μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· καὶ 16 οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. Ἄνθρωποι γὰρ 17 κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέ- 18 θετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκω, ἵνα διὰ δύο πρα- γμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθε τὸν Θεόν, ἰσχυ- 19 ρὰν παρακλήσιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκει- 20 μένης ἐλπίδος· ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἀσφαλῆν τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετά- 20 σματος, ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

## ΚΕΦ. Ζ.

## CAP. VII.

1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κο- 2 πῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλόγησας αὐτόν· ὃ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει 4 ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ὃ καὶ δεκάτην 5 ἔδωκεν Ἀβραάμ ἐκ τῶν ἀκροθηνίων ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατίαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀπο- 6 δεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστιν, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, Καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκεν τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν 7 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας ἠλόγησεν· χωρεῖς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ

VII. Ἐλαττον ὑπὸ τοῦ κριττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὡς μὲν δεκάτας ἀπο- 8  
 θνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι  
 ξῆ· καὶ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῆς ὁ δεκάτας λαμβά- 9  
 νων δεδεκάτῳ· ἐτι γὰρ ἐν τῇ ὄσφύτι τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήν- 10  
 τησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελειώσεις διὰ τῆς Λευτι- 11  
 κῆς ἱερωσύνης ἦν· ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται.<sup>1)</sup> τίς  
 ἐτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερεῖα,  
 καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; μετατιθεμένης γὰρ τῆς 12  
 ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μεταθέσεις γίνεται. Ἐφ' ὃν γὰρ 13  
 λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχεν  
 τῷ θυσιαστηρίῳ· Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰουδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύ- 14  
 ριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς ἐλάλησεν.  
 Καὶ περισσώτερον ἐτι καταδήλον ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελ- 15  
 χισεδέκ ἀνίσταται<sup>2)</sup> ἱερεὺς ἕτερος, ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρ- 16  
 κινῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· μαρτυρεῖτε 17  
 γὰρ, ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ·  
 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς 18  
 ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγαγῆ 19  
 δὲ κριττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ. καὶ καθ' ὅσον οὐ 20  
 χωρεῖς ὀρκωμοσίας· Οἱ μὲν γὰρ, χωρεῖς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς  
 γερονότες, ὁ δὲ, μεθ' ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, 21  
 Ὁμοσεν Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα  
 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ· κατὰ τοσοῦτο κριττονος διαθήκης γέ- 22  
 γονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

Καὶ οἱ μὲν, πλείονες εἰσὶν ἱερεῖς γερονότες, διὰ τὸ θανάτῳ 23  
 καλύεσθαι παραμένειν· ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, 24  
 ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς 25  
 δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς  
 τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἄρ- 20  
 χιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, καὶ ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρ-  
 τῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ὅς οὐκ ἔχει 27  
 καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν

1) νενομοθετηται. Sic MS. Woide, male, νενομοθηται. 2) ανιστα-  
 ται. ultimum τ renovatum est, recentiori atramento.

ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ VII.  
 28 ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν προσενέγκας. ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπου  
 καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμο-  
 σίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

## ΚΕΦ. II.

## CAP. VIII.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐν τοῖς λεγομένοις, Τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα,  
 ὃς ἐκάθεισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς]  
 2 οὐρανοῖς, τῶν ἀγίων λε[ιτουργός], καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀλ[η-  
 3 θινῆς], ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ [ἄνθρωπος]. Πᾶς γὰρ  
 ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίστα-  
 4 ται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι [καὶ τοῦ]τον ὃ προσενέγκη. Εἰ  
 μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' [ἂν ἦν] ἱερεὺς, ὄντων τῶν προσφ[ε-  
 5 ρόντων] κατὰ νόμον τὰ δῶρα, οἷτινε[ς] ὑπο]δίγματι καὶ σκιᾷ  
 λατρευούσ[ιν] τῶν] ἐπουρανίων, καθὼς κεχρη[μά]τισται Μωσῆς  
 ἠέλλων<sup>1)</sup> ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν, Ὅρα, γὰρ φησιν, ποιήσεις  
 6 πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει· νυνὶ δὲ  
 διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργείας, ὅσω καὶ κριττονός ἐστιν  
 διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ<sup>2)</sup> κριττοσιν ἐπαγγελίας νενομοθέτη-  
 7 ται. εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας.  
 8 ἐζητεῖτο τόπος. Μειψόμενος γὰρ αὐτοὺς λέγει, ἰδοὺ, ἡμέραι  
 ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ  
 9 καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινὴν· οὐ κατὰ τὴν δια-  
 θήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν<sup>3)</sup> αὐτῶν, ἐν ἡμέρα ἐπιλαβο-  
 μένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύ-  
 10 πτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἡμέ-  
 ῃσσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύ-  
 ριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρ-  
 11 αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν  
 πολίτην αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, γινώθι

1) μελλων. m. recens ω rescripsit. 2) μεσιτης ητις επι, recentior manus  
 rescripsit. 3) πατρασιν. ex emendatione 2 m.; olim erat πασιν.

VIII. τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶ[ν]· ὅτι ἔλλειψαι ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν; καὶ τῶν 12 ἀμαρτιῶν αὐτῶν [καὶ τῶ]ν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ [μνησθῶ] ἔτι. [Ἐν τῷ λέ]γειν, καινὴν, πεπαλαιώκεν [τὴν πρώ]την· τὸ δὲ πα- 13 λαιοῦμενον [καὶ γρη]άσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

[Ἐί]χεν μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη δικαιο[σύνη] λατρείας, τὸ τε ἅγιον 1 κοσμι[κόν]. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη, [ἡ] πρώτη, ἐν ἧ ἡ τε 2 λυχνία καὶ ἡ τρά[πεζα] καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων· [ἧ]τις λέγεται ἅγια ἁγίων. [Με]τὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα [σ]κηνῆ 3 ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν 4 κιβωτὸν τῆς διαθήκης περιεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἧ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ θάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης· ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χρ- 5 ρουβελιμ δόξης, κατασκιάζον τὸ ἰλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς 6 μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ 7 μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, 1) οὐ χωρεῖς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων· τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύ- 8 ματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· ἧτις παραβολὴ εἰς τὸν 9 καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμειν κατὰ συνίδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δι- 10 καιώματα σαρκὸς, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἁγα- 11 θῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειωτέρας 2) σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος τράγων 12 καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ 13

1) ο ἀρχιερεὺς. articulum, 1 m. superius addidit. 2) τελειωτερας. Sic MS.

ταύρων, καὶ σποδὸς δαμάλεως φαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, 14 ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὅς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσ- ἠνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεὶ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ; 15 καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἔστιν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ πα- 16 ραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰω- 17 νίου κληρονομίας. Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέ- 18 ρεσθε τοῦ διαθεμένου· διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ 19 μὴ ποτε ἰσχύι 1) ὅτε ἕη ὁ διαθέμενος. ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χω- 20 ρεῖς αἵματος ἐνκεκένισται. Αληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ξρίου κοκκίμου καὶ ὑσσώπου, αὐτὸ τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων, τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς 21 ὁ Θεός· Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκευὴ τῆς λειτουργ- 22 ρείας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα 23 καθαρίζετε κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρεῖς αἱματεκχυσίας οὐ γέ- 24 νεται ἄφρασις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρι- 25 τῶσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. Οὐ γὰρ εἰς χειροποιήτα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· 26 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσ- 27 ἔρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ· ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν τῆς ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας 28 αὐτοῦ πεφανέρωται. 2) Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσεις· οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευ-

1) ισχυι, pro ισχυει. 2) πεφανερωται. Sic MS. Woide, male, πεφανηρωται.

IX. τέρου χωρεῖς ἀμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως.

## ΚΕΦ. Ι.

CAP. X.

Σκιὰν γὰρ ἔχων<sup>1)</sup> ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν 1  
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσί-  
αις προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, αἱ οὐδέποτε<sup>2)</sup> δύνανται τοὺς  
προσερχομένους τελειῶσαι. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερό- 2  
μεναι; διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἀμαρτιῶν τοὺς  
λατρεύοντας, ἅπαξ κεκαθρισμένους· ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις 3  
ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν· Ἀδύνατον γὰρ αἶμα τὰ φύρων καὶ τρά- 4  
γων ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέ- 5  
γει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατη-  
τίσω μοι· ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἀμαρτίας οὐκ ἠδὸκνήσας· 6  
τότε εἶπον, ἰδοὺ ἤκω· ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ 7  
ἐμοῦ· τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου. Ἀνώτερον λέ- 8  
γων,<sup>3)</sup> ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ  
ἀμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ ἠδὸκνήσας, αἵτινες κατὰ νό-  
μον [προσφέρονται], τότε εἰρηκεν, ἰδοὺ [ἤκω] τοῦ ποιῆσαι, τὸ 9  
θέλημά σου. Ἀναίρει τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δευτέρου στήσῃ·  
ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς [προσ]φορᾶς τοῦ σώ- 10  
ματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ]. Καὶ πᾶς μὲν ἀρχιερεὺς ἐστ[η]- 11  
κεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, [καὶ] τὰς αὐτὰς πολλάκις προσ-  
φ[έρων] θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δ[ύ]νυνται περιαιλεῖν ἀμαρ-  
τίας· οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἀμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς 12  
τὸ διηνεκές ἐκάθεισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχό- 13  
μενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐ-  
τοῦ. μᾶ γὰρ προσφορὰ τετελειώκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγία- 14  
ζομένους. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιον· μετὰ 15  
γὰρ τὸ εἰρηκεῖναι, αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς 16  
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, Διδούς νόμους μου  
ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διανοίαν αὐτῶν ἐπιγράψω

1) ἔχων. Woide, male, ἔχω. 2) αἱ οὐδέποτε. Olim οὐδέποτε. Corrector  
oude crasit et rescripsit αἱ οὐδέποτε. 3) λεγων. m. recens on rescripsit:  
quid olim non liquet.

17 αὐτοὺς· καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ X.  
μὴ μνησθῆσομαι ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἀμαρ-  
19 τίας. ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρῆρσιαν εἰς τὴν εἰσοδὸν τῶν  
20 ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἦν ἐνεκένισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσ-  
21 φατον καὶ ζωσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστιν, τῆς  
22 σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ λερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσ-  
ερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ἔε-  
23 ραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ λε-  
λουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν  
24 [τῆς ἐλ]πίδος ἀκλεινῆ· πιστὸς γὰρ [ὁ ἐπα]γγελιάμενος· [Καὶ  
κα]τανοῶμεν ἀλλήλους εἰς πα[ροξυ]σμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἐρ-  
25 γων, [μὴ ἐ]γκαταλείπουτες τὴν ἐπισυ[να]γωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς  
ἔθος [τισὶν], ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ το[σοῦ]τῳ μᾶλλον ὅσω  
26 βλέπετε [ἐγ]γίζουσαν τὴν ἡμέραν. [Ἐκ]ουσίως γὰρ ἀμαρτανόν-  
των [ἡ]μῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπί[γ]νωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ  
27 ἔτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπετε θυσία. φοβερὰ δὲ τις ἐκδοχὴ  
κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθλῆν μέλλουτος τοὺς ὑπεναντίους.  
28 Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρεῖς οἰκτειρῶν ἐπὶ θυσίῃ ἢ  
29 τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· πόσω δοκεῖται χειρόνος ἀξιωθῆ-  
σεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἶμα  
τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγασάμενος, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος  
30 ἐνυβρίσας; Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, ἐμοὶ ἐκδίκησεις, ἐγὼ  
ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, κρινεῖ Κύριος τὸν λαὸν  
31 αὐτοῦ. φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμνησθεσθαι δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέν-  
33 τες πολλῶν<sup>1)</sup> ἄθλησιν ὑπεμείνατε καθημάτων· τοῦτο μὲν, ὑνειδι-  
σμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὐ-  
34 τως ἀναστρεφομένων γενηθέντες· καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπα-  
θήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς  
προσεδέξασθε, γεινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὑπαρχῶν

1) πολλῶν. Sic MS. Woide, male, πολλῶν.

X. καὶ μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παφῆσιαν ὑμῶν, ἣτις 35  
 ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα 36  
 τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσθητε [τ]ὴν ἐπαγγελίαν.  
 ἔτι γὰρ μικρὸν [ὄ]σον ὄσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ χρονεῖ. 37  
 ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, 38  
 οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑπο- 39  
 στολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

CAP. XI.

ΚΕΦ. ΙΑ.

Ἔστιν δὲ πίστις, ἐπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ 1  
 βουλομένων. ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.<sup>1)</sup> Πί- 2  
 στευ νοοῦμεν κατηγίσθητε τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ 3  
 ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον γεγόναι. Πίστει πλείονα θυ- 4  
 σίαν Ἄβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκεν τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυ-  
 ρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς ὄμοις αὐτοῦ τῷ 5  
 Θεῷ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι καλεῖ. Πίστει Ἐνώχ μετετέθη 6  
 τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐκ ἠύρισκετο, διότι μετέθηκεν αὐ-  
 τὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως<sup>2)</sup> μεμαρτύρηται εὐαρεστηκῆ- 6  
 ναι τῷ Θεῷ· χωρεῖς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστηῆσαι· πιστεύ-  
 σαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστίν, καὶ τοῖς  
 ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδοτῆς γίνεσθαι. Πίστει χρηματισθεῖς 7  
 Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς κατεσκεύασεν κι-  
 βωτῶν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινεν τὸν  
 κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

Πίστει ὁ καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελεῖν εἰς τό- 8  
 πον ὃν ἠμελλεν<sup>3)</sup> λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν, μὴ  
 ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρῳήκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγ- 9  
 γελείας, ὡς ἄλλοτριαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ  
 καὶ Ἰακώβ τῶν συνκληρονόμων τῆς ἐπαγγελείας τῆς αὐτῆς.  
 ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνί- 10  
 τῆς καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύ- 11  
 ναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν, καὶ παρὰ καιρὸν

1) Ver. 1, 2, cum praecedentibus junxit scriba. 2) μεταθεως. Sic MS.  
 pro μεταθεσεως. 3) ημελλεν. Sic MS. Woide, male, emellen.

12 ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. διὸ καὶ ἀφ' XI.  
 ἐνὸς ἐγενήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένοι, καθὼς τὰ ἄστρον τοῦ  
 οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θα-  
 λάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ προσδεξάμενοι τὰς  
 ἐπαγγελείας, ἀλλὰ πόθῳθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι,  
 καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.  
 14 οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσι ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦ-  
 15 σιν. καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνεον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν  
 16 καιρὸν ἀνακάμψαι· νῦν δὲ κρείττους ὀρέγονται, τουτέστιν, ἐπου-  
 ρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖ-  
 17 σθε αὐτῶν· ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν. Πίστει προσενήνοχεν  
 Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν  
 18 ὁ τὰς ἐπαγγελείας ἀναδεξάμενος, πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ  
 19 κληθήσεται σοι σπέρμα· λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρε  
 20 δύναται ὁ Θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσασατο. Πί-  
 στει καὶ περὶ μελλόντων ἠλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν  
 21 Ἠσαῦ. Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ ἠύ-  
 λόγησεν· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.  
 22 Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμθη-  
 23 μόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μω-  
 σῆς γεννηθεῖς [ἰς ἐκρυ]βη τρίμηνον ὑπὸ τῶν π[ατέρων αὐ]τοῦ,  
 διότι ἶδον ἄστρον τὸ π[αιδίου]· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ δ[ιὰ-  
 24 ταγμα]<sup>1)</sup> τοῦ βασιλέως. Πίστει Μ[ωσῆς] μέγας γενόμενος ἠρνή-  
 25 σα[το λέ]γεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαρα[ῶ], μᾶλλον ἐλόμενος συν-  
 26 ἀπόλ[αυσιν]· μεζονα πλοῦτον ἠγασάμε[νος] τῶν ἐν Αἰγύπτου<sup>2)</sup> θη-  
 σαυρῶν τὸν ὀνιδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλ[ε]πεν γὰρ εἰς τὴν μι-  
 27 σθαποδοσί[αν]. Πίστει κατέλειπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεῖς τὸν θυ-  
 28 μὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀάρατον<sup>3)</sup> ὡς ὄρων ἐκαρτέρησεν. Πίστει  
 πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλε-  
 29 θρεῦων τὰ πρωτότοκα, θίγη αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν  
 θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς· ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατ-

1) διαταγμα. Vel forte δογμα. 2) εν αιγυπτου. Sic MS. 3) αωρατον. Sic MS.  
 CODEX. ALEX. 29



XI. ἐπόθησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἰερικῶ ἐπεσαν, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ 30  
 ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπάλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, 31  
 δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης. καὶ τί ἐτι λέγω; ἐπιλίψει 32  
 με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος Περὶ Γεδεῶν, Βαράκ, Σαμφῶν, Ἰε-  
 φθαίε, Δαβὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· οἱ διὰ πίστεως 33  
 κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο<sup>1)</sup> δικαιοσύνην, ἐπέτυχον  
 ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ἔσβησαν δύναμιν πυρός, 34  
 ἔφηνον στόματα μαχαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγε-  
 νήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἐκλιναν ἀλλοτρίων·  
 ἔλαβον γυναικας<sup>2)</sup> ἐξ ἀναστάσεως τούτων νεκρῶν αὐτῶν· ἄλλοι δὲ 35  
 ἐτυμωπίστησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείτ-  
 τουτος ἀναστήσῃς τύχασιν· Ἔτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστι- 36  
 γων πείραν ἔλαβον, [ἐτι δὲ] δεσμῶν καὶ φυλακῆς· [Ἐλιθά]σθη- 37  
 σαν, ἐπρίσθησαν, [ἐπει]ράσθησαν, ἐν φόρῳ μαχαίρας ἀπέθα-  
 νον· περιήλθον ἐν [μηλ]ωταῖς, ἐν αἰγίοις δέρμασιν, [ὑστ]ερού- 38  
 μενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος [ὁ] κλό-  
 σμος· ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν καὶ σπηλαίοις [καὶ] 39  
 ταῖς ὄραις τῆς γῆς. καὶ οὗτοι [πάν]τες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς  
 πίστεως, οὐκ ἔκομισαντο τὰς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν, 40  
 κριτόν τι προβλεψαμένον, ἵνα μὴ χωρεῖς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

## CAP. XII.

## ΚΕΦ. ΙΒ.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περιεκείμενον ἡμῖν νέ- 1  
 φος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον  
 ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα·  
 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, 2  
 ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινεν σταυρὸν, αἰσχύ-  
 νης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ κεκάθεικεν.  
 Ἀναλογίσασθαι γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ- 3  
 τῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν  
 ἐκλυόμενοι. οὐπω μέχρως αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρ- 4  
 τίαν ἀνταγωνιζόμενοι, καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἧτις 5  
 ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγετε· Πλὴ μόν, μὴ ὀλιγάρι παιδίας Κυ-

1) εἰργασαντο. Sic MS. Woide, male, εἰργασοντο. 2) γυναικας. Sic pro γυναικας.

6 ρίου, μηδὲ ἐκλύου, ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύ- XII.  
 7 ριος, παιδεύει· μαστιγοὶ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχετε. Εἰς  
 παιδίαν ὑπομένεται, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς  
 8 γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; εἰ δὲ χωρεῖς ἐστε παιδίας, ἧς  
 9 μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι<sup>1)</sup> καὶ οὐχ υἱοὶ ἔσται. εἴτα  
 [τι]οὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἰχομεν παιδευτάς, καὶ ἐν-  
 10 τρεπόμεθα· οὐ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν  
 πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας,  
 κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον,<sup>2)</sup>  
 11 εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς  
 μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ  
 καρπὸν εἰρηλικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γυμνασμένοις ἀποδίδωσιν  
 12 δικαιοσύνης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα  
 13 γόνατα ἀνορθώσατε· καὶ τροχιάς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν  
 ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.  
 14 Εἰρήνην διαίκεται μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμὸν, οὐ χω-  
 15 ρεῖς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον· ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὕστερῶν  
 ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ῥίξα πικρίας ἄνω φύουσα  
 16 ἐνοχλῆ, καὶ δι' αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί· Μὴ τις πόρνος, ἢ  
 βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδετο τὰ πρωτο-  
 17 τόκια ἑαυτοῦ. Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομή-  
 σαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν,  
 καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφώμενῳ, καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ,  
 19 καὶ γνόφῳ, καὶ ζόφῳ, καὶ θυέλλῃ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ  
 φωνῇ φημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο μὴ προσθεῖναι  
 20 αὐτοῖς λόγον· οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, κἄν θηρίον  
 21 δίγῃ τοῦ ὕρου, λιθοβοληθῆσεται· καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ  
 22 φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν, ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος· οὐ  
 γὰρ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσα-  
 23 λὴμ ἐπουρανίῳ<sup>3)</sup> καὶ μυριάσι ἀγγέλων, πανηγυρεῖ καὶ ἐκκλησία  
 πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων,

1) νοθοι. Sic MS. pro νοθοι. 2) συμφερον. Sic MS. pro συμφερον.  
 3) ἐπουρανιω. Olim ἐπουρανιω.

XII. καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτη 24  
 Ἰησοῦ, καὶ αἵματι θαντισμοῦ κρείττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ.  
 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ 25  
 ἐξέφυγον, ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μάλ-  
 λον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι, οὐ ἢ φωνῇ 20  
 τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, Νῦν δὲ ἐπήγγελλται, λέγων, ἔτι ἅπαξ  
 ἐγὼ σείσω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. τὸ δὲ, 27  
 ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν, ὡς πεποιη-  
 μένων. διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χά- 28  
 ριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ εὐλαβείας καὶ  
 δέους. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλλίσκον.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

## CAP. XIII.

Ἡ φιλαδελφία μενέτω. τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθαι· διὰ 1  
 ταύτης γὰρ ἑλαθὸν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. μιμησάμενοι τῶν 3  
 δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐ-  
 τοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη 4  
 ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεὶ ὁ Θεός. Ἀφιλάργυ- 5  
 ρος ὁ τρόπος· ἀκούμενοι τοῖς παροῦσιν. αὐτὸς γὰρ εἰρηκεν,  
 οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείπω· ὥστε θαρσύνω- 6  
 τας ἡμᾶς λέγειν, Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί  
 ποιήσει μοι ἄνθρωπος. μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵ- 7  
 τινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες  
 τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμῆσθαι τὴν πίστιν.

Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς 8  
 αἰῶνας. διδασκαλίας ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθαι· κα- 9  
 λὸν γὰρ χάριτι βεβαιωσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν  
 οἷς οὐκ [ἰσφελή]θησαν οἱ περιπατοῦντες. Ἔχομεν θυσιαστήριον, 10  
 ἐξ [οὐ φαγεῖν] οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ [τῆ] σκη[νῆ] λατρεύοντες.  
 ὧν γὰρ [ἰσφ]ερεται ζῶων τὸ αἷμα εἰς τὰ [ἅγια] διὰ τοῦ ἁρ- 11  
 χιερέως, τούτων [τὰ σώ]ματα κατακέεται ἔξω τῆς [παρεμ]βολῆς·  
 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσ[η] διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λα[όν], 12  
 ἔξω τῆς πύλης ἐπαθεν. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτόν] ἔξω 13

14 τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὄνε[ι]δισμόν αὐτοῦ φέροντες· οὐ γὰρ ἔχο- XIII.  
 15 μεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. δι'  
 αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντός τῷ Θεῷ,  
 16 τουτέστιν, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς  
 δὲ εὐποιείας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθαι· τοιούταις γὰρ  
 θυσίαις εὐαρεσιῖται ὁ Θεός.  
 17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ  
 ἀγρυπνοῦσιν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν·  
 ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελῆς  
 18 γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γὰρ, ὅτι  
 καλὴν συνείδησιν ἔχομεν ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφε-  
 19 σθε· περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχειον  
 ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.  
 20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι-  
 μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν  
 21 Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρτίσα[ι] ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ  
 λόγῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τ[ὸ] θέλημα αὐτοῦ αὐτῷ, ποιῶ[ν]  
 ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐν[ῶ]πιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· [Ὡ]  
 ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν [αἰώνων]ν. ἀμήν.  
 22 [Παρακα]λῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, [ἀνέ]χεσθε τοῦ λόγου τῆς  
 23 πα[ρακλή]σεως· καὶ γὰρ διὰ βρα[χέων]ν ἐπέστειλα ὑμῖν. [Γιν]ώ-  
 σκετε τὸν ἀδελφὸν [ἡμῶ]ν Τιμόθεον ἀπολελυμέ[νον], μεθ' οὗ,  
 24 ἐὰν τάχειον ἐρ[χ]ηται, ὄψομαι ὑμᾶς. [Ἀσπ]άσασθε πάντας τοὺς  
 ἡγου[μ]ένους ὑμῶν, καὶ πάντας [τ]οὺς ἀγίους. Ἀσπάζονται [ὑ]μᾶς  
 25 οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

## ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

A.

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. **Μ**αῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆ-  
 ρος ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμοθέε γνη-  
 σίω τέκνῳ ἐν πίστει· Χάρις, εἰρεσία, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς  
 καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρεκάλεσά σε  
 προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακαιδονίαν, ἵνα παρ-  
 αγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ  
 γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον  
 ἢ οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει·<sup>1)</sup> τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας  
 ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ  
 πίστεως ἀνυποκρίτου· ὧν τινες ἀστοχῆσαντες, ἐξεστράφησαν εἰς  
 ματαιολογίαν, θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε  
 ἂ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβιβαιοῦνται· Οἶδαμεν δὲ ὅτι  
 καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρησῆται, εἰδὼς τοῦτο,  
 ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάτοις, ἀσε-  
 βέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολόφαις καὶ μη-  
 τρολόφαις, ἀνδροφύτοις, πόρνοις, ἀρσενικοῖταις, ἀνδραποδισταῖς,  
 ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκα-  
 λείᾳ,<sup>2)</sup> κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπι-  
 στεύθη ἐγὼ. Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ  
 τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακο-  
 νίαν, τὸ πρότερον ὄντα με βλάσφημον καὶ διακτικτὴν καὶ ὑβρι-  
 στήν· ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστείᾳ· Ὅτε  
 ρεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ  
 ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

1) πιστει. Post hanc vocem rasura brevis. 2) διδασκαλεία. α ultimum rescriptum. Post hanc vocem rasura brevis.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

455

15 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰ-  
 Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτος  
 16 εἰμι ἐγώ· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδεί-  
 ξηται Χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἀπάσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύ-  
 πωσιν τῶν μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον.  
 17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀωράτῳ<sup>1)</sup>, μόνῳ Θεῷ,  
 18 τιμῇ καὶ δόξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ταύτην  
 τὴν παραγγελίαν παρατίθειμ σοι, τέκνον Τιμοθέε, κατὰ τὰς  
 προαρούσας ἐπὶ σε προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν κα-  
 19 λὴν στρατείαν, ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνειδήσιν, ἣν τινες  
 20 ἀπώσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἐναντάγησαν· ὧν ἐστὶν Ἰμένεος  
 καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν  
 μὴ βλασφημεῖν.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς,  
 2 ἐντεῦξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασι-  
 λέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύ-  
 3 χιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. τοῦτο κα-  
 4 λὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ὃς πάν-  
 5 τας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ-  
 6 θείν. Εἰς γὰρ Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων  
 7 πάντων καιροῖς ἰδίους, ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστο-  
 8 λος· ἀληθεῖαν λέγω, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν, ἐν  
 9 πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄν-  
 10 θρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ  
 11 διαλογισμοῦ· ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰ-  
 12 δους καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτὰς, μὴ ἐν καταπλέγμασιν,  
 13 καὶ χρυσίῳ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ἀλλ' ὃ πρέπει  
 14 γυναικῶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. γυνὴ  
 15 ἐν ἡσυχίᾳ μαρτυρῆτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. [διδάσκειν] δὲ γυναικὶ  
 οὐκ ἐπιτρέπω, [οὐδὲ αὐ]θεντεῖν ἀνδρὸς, ἀλλ' εἰν[α] ἐν ἡσυχίᾳ.

1) ἁρατω. Sic MS.

II. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐ[πλάσθη], εἶτα Εὐά. καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπ[α-<sup>13</sup>  
 τήθη]. ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐ[ν πα]ραβάσει γέγονεν· σω-<sup>14</sup>  
 θήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονείας, ἐὰν [μεί]νωσιν ἐν πίστει καὶ  
 ἀγάπῃ [καὶ] ἀγιασμῶ μετὰ σωφροσύνη[s].<sup>15</sup>

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ τις ἐπισκοπῆ[s] ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπι-<sup>1</sup>  
 θυμε[ί]. δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυ-<sup>2</sup>  
 ναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδα-  
 κτικόν· μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφι-<sup>3</sup>  
 λάργυρον· τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα<sup>4</sup>  
 ἐν ὑποταγῇ μετὰ ψάσης σεμνότητος· εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου<sup>5</sup>  
 προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; μὴ νε-<sup>6</sup>  
 ὄφρυτον, ἵνα μὴ τυφώθῃς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. δεῖ<sup>7</sup>  
 δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς  
 ὀνιδισμόν ἐνπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύ-<sup>8</sup>  
 τως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ  
 αἰσχροκερδεῖς, ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συν-<sup>9</sup>  
 ιδίσει.<sup>1)</sup> καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεί-<sup>10</sup>  
 τωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ δια-<sup>11</sup>  
 βόλους, νηφαλίους, πιστὰ[s] ἐν πᾶσιν. διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς<sup>12</sup>  
 γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.  
 οἱ γὰρ καλῶς διακο[ν]ήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλ[ὸν] περιποι-<sup>13</sup>  
 οῦνται, καὶ πολλὴν παρ[ί]σταν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.<sup>14</sup>  
 [Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθειν [πρὸς σε] ἐν τάχει.  
 ἐὰν δὲ βραδύνω, [ἵνα εἰδῆ]ς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέ-<sup>15</sup>  
 φεῖσθαι, ἧτις ἐστὶν ἐκκλησία [Θεοῦ ζῶ]ντος, στύλος καὶ ἑδραί-  
 ωμα [τῆς ἀληθείας. καὶ ὁμολογου[μέν]ως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐ-<sup>16</sup>  
 σε[βείας] μυστηρίου· Θεός<sup>2)</sup> ἐφανερώ[θη] ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν  
 πνεύματι, [ᾧ]φ[η]θη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν [ἔθ]νεσιν, ἐπιστεύθη  
 ἐν κόσμῳ, [ἀν]ελήμφθη ἐν δόξῃ.

1) συνιδίσει. Post hanc vocem rasura unius literae. 2) Θεός. Nunc legitur Θεός, sed m. recens lineam supra Θεός crassavit. Quid olim valde obscurum: nobis tenebrae sunt. Locum saepe inspeximus, sed fugit aciem veritas.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

1 [Τὸ] δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέρ[ο]ις καιροῖς ἀπο-  
 στήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ  
 2 διδασκαλείαις δαιμονίων, ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστη-  
 3 ριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, κωλύοντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι  
 βρωμάτων, ἃ ὁ Θεός ἔκτεισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας  
 4 τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλήθειαν. ὅτι πᾶν κτίσμα  
 Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητόν, μετὰ εὐχαριστίας λαμβά-  
 5 νόμενον· ἀγιάζετε γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντενύξεως. Ταῦτα  
 6 ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔση διάκονος Χριστοῦ Ἰησοῦ,  
 ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκα-  
 7 λείας ἧς παρηκολούθηκας. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύ-  
 8 θους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσεβείαν.<sup>1)</sup> ἡ γὰρ  
 σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος.<sup>2)</sup> ἡ δὲ εὐσεβεία  
 πρὸς πάντα ὠφέλιμος ἐστὶν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν  
 9 καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.  
 10 εἰς τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ  
 Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πι-  
 11 στῶν. Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. μηδεὶς σου τῆς νεότη-  
 12 τος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν  
 13 ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνίᾳ. "Ἐως ἔρχομαι, πρό-  
 14 σεχε<sup>3)</sup> τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλείᾳ· μὴ ἀμέ-  
 λει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ  
 15 ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ταῦτα μελέτα, ἐν τού-  
 16 τοις ἡσθι.<sup>4)</sup> ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. "Ἐπεχε σεαυτῷ  
 καὶ τῇ διδασκαλείᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ  
 σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

1) εὐσεβείαν. m. recens rescripsit εὐσεβ super rasura. 2) ὠφέλιμος. Olim forte ὠφέλιμος. 3) προσεχε. m. recentior e ultimum rescripsit. 4) ἡσθι. Sic pro ἡσθι.

Κ Ε Φ. Ε.

CAP. V.

Πρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέ- 1  
 ρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς 2  
 ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνία. χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. εἰ δέ 3  
 4 τις χήρα τέκνα ἢ ἐκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον  
 οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο  
 γὰρ ἐστὶν ἀποδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ 5  
 μεμονωμένη ἠλπιεῖ ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσε-  
 σιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας·<sup>1)</sup> ἢ δὲ σπαταλῶσα, 6  
 ζῶσα τέθνηκεν. καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ᾧσιν. 7  
 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκίαν οὐ προνοεῖ, τὴν πί- 8  
 στιν ἤρνηται, καὶ ἐστὶν ἀπίστου χείρων. χήρα καταλεγέσθω μὴ 9  
 ἐλαττον ἐτῶν ἔξῃκουτα, γεγонуτα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἔργοις 10  
 καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ  
 ἀγίῳ πόδας ἐνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρηκεσεν,<sup>2)</sup> εἰ παντὶ ἔργῳ  
 ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ 11  
 καταστρηναῖουσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, ἔχουσαι κριμὰ, 12  
 ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθά- 13  
 νουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ  
 φλύαφοι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. Βούλομαι οὖν 14  
 νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορ-  
 μὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. ἤδη γὰρ ἔξετρα- 15  
 πησάν τινὲς ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. Εἰ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ- 16  
 κείσθω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως  
 χήραις ἐπαρκέσῃ. οἱ καλῶς προεσιῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τι- 17  
 μῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκα- 18  
 λείᾳ. λέγει γὰρ ἡ γραφή, οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα· καὶ, ἄξιός  
 ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ 19  
 παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. τοὺς δὲ 20  
 ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φό-  
 βον ἔχωσιν.

1) ημερας. Olim ημερας. 2) επηρηκεσεν. Olim επηρηκεν. Correctio 1 m.

21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ V  
 τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρεῖς προκρίμα-  
 22 τος, μὴδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν. Χείρας ταχέως μὴδὲν ἐπι-  
 τίθει· μὴδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἀλλοτριαῖς. σεαυτὸν ἄγνόν τή-  
 23 ρει. μὴκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἶνω ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸ στόμα-  
 24 χον<sup>1)</sup> καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρ-  
 τίαὶ πρόδηλοὶ εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶν δὲ καὶ ἐπα-  
 25 κολουθοῦσιν. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα· καὶ  
 τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύνανται.

Κ Ε Φ. ε.

CAP. VI.

1 Ὅσοι εἰσιν ὑπὸ ζυγὸν δούλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τι-  
 μῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δι-  
 2 δασκαλεία βλασφημηται. οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντας<sup>2)</sup> δεσπότας, μὴ  
 καταφρονέτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν· ἀλλὰ μ[ᾶλλον δου]λευτέω-  
 σαν, ὅτι πιστοὶ εἰ[σι καὶ ἀγα]πητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντι-  
 3 λαμ]βανόμενοι. Ταῦτα διδ[ασκε καὶ] παρακάλει. εἰ τις ἑτερο-  
 δι[δασκαλεῖ], καὶ μὴ προσέρχεται ὑγια[ίνουσι] λόγοις τοῖς τοῦ  
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ], καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδ[α-  
 4 σκαλίᾳ], τετύφωται, μὴδὲν ἐπιστ[άμενος], ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζη-  
 τήσε[ις καὶ] λογομαχείας, ἐξ ὧν γίνε[ται] φθόνος, ἔρις, βλα-  
 5 σφημεί[αι], ὑπόνοιαι πονηραὶ, διαπαρα[τρι]βαὶ διεφθαρμένων  
 ἀνθρώπων τ[ὸν] νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νο-  
 6 μιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. Ἔστιν δὲ πορισμὸς μέ-  
 7 γας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. οὐδὲν γὰρ εἰσὴνέγκαμεν εἰς  
 8 τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξευγκεῖν τι δυνάμεθα· ἔχοντες δὲ δια-  
 9 τροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθῶμεθα. Οἱ δὲ βουλό-  
 μενοι πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπι-  
 θυμία πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσιν τοὺς  
 10 ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ῥίξα γὰρ πάντων τῶν  
 κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθη-  
 σαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλὰς.

1) το στομαχον. Sic pro τον στ. 2) εχοντας. Sic pro εχοντες.

VI. Σὺ δὲ, ὡς ἄνθρωπε Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίκαια δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραῦπάθειαν. ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως· ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης, καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωογονούντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πειλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, τηρησαί [σε] τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφάνειας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [Ἦν κα]μοῖς ἰδίους δίδει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, [ὁ βασι]λεὺς τῶν βασιλευόντων, [καὶ] κύριος τῶν κυριευόντων, [ὁ μ]όνος ἔχων ἀθανασία, [φῶ]ς οἰκῶν ἀπόσιτον, ὃν ἴδεν [οὐ]δεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται, ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰῶνι. ἀμήν.

Τοῖς πλουσίοις [ἐν] τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλόγητι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλουσίας εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

Ὡς Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωσίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· ἦν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.  
ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.

## ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

B.

ΚΕΦ. Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ κατ' C. P. I.  
2 ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, εἰλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.  
3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνήαν ἐν ταῖς 4 δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς πληρωθῶ ὑπόμνησιν λάβων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωῖδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι 6 καὶ ἐν σοὶ. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμνησάσκω σε ἀναξωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα διλείας, ἀλλὰ 8 δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφροτισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· 9 ἀλλὰ συνκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν 10 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτήρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἰησοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν 11 διὰ τοῦ εὐαγγελίου, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ 1) ἀπόστολος καὶ 12 διδάσκαλος· δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· Οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶν τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 Ὑποτύπωσιν ἔχε ἁγιαζόντων 2) λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν

1) κηρυξ καὶ. Olim κηρυξαι. Correxit l m. 2) υγιαζόντων. Inter ut rasura.

I. πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. τὴν καλὴν παραθήκην 14  
φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἔνοικούντος ἐν ἡμῖν. Οἱ- 15  
δας τοῦτο, ὅτι ἀπειστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν  
ἐστὶν Φύγγελλος καὶ Ἐρμογένης. Δῶν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνι- 16  
σιφόρῳ οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἄλυσίν μου  
οὐκ ἐπαισχύνθη, ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, σπουδαιοτέρως ἐξή- 17  
τησέν με καὶ εὔρεν· δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὔρεν ἔλεος παρὰ  
Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν,  
βέλτιον σὺ γινώσκεις.

## ΚΕΦ. Β.

## CAP. II.

Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ 1  
Ἰησοῦ· καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα 2  
παραθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέροις  
διδάξαι. συνκακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰη- 3  
σοῦ. Οὐδέεις στρατευόμενος ἐνπλέκετε ταῖς τοῦ βίου πραγματί- 4  
αις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. Ἐὰν καὶ ἀθλήῃ τις, οὐ στε- 5  
φανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ 6  
πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. νοί ὁ λέγω· δώσει γὰρ σοι 7  
ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν. Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγ- 8  
γεμμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν  
μου· ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακούργος· ἀλλὰ ὁ λό- 9  
γος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς 10  
ἐκλεκτοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ  
Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συ[να- 11  
πε]θάνομεν, καὶ συνησθ[μεν]· εἰ ὑπομένομεν, καὶ συ[βασι]λεύ- 12  
σωμεν· εἰ ἀρνησόμεθα, ἀκακέτος ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστοῦ- 13  
μεν, ἐκεῖνος [πιστὸς μένει· ἀρνήσασθε<sup>1)</sup>] αὐτὸν οὐ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρούμενος ἐνώπιον τοῦ Κυ- 14  
ρίου. Μὴ λογομάχει ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν  
ἀκούοντων. σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ Χρι- 15  
στῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀλη-

1) ἀρνησασθε. Aderat forte γὰρ in fine lineae.

16 θείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιῦστασθε· ἐπὶ πλεον II.  
17 γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα  
18 νομῆν ἔξει· ὧν ἐστὶν Ἰμέτεος καὶ Φιλίππος, οἵτινες περὶ τὴν  
ἀλήθειαν ἰστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἥδη γεγρονέναι,  
19 καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινῶν πίστιν. Ὁ μὲν τοι στερεός<sup>1)</sup> θε-  
μέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, ἔργω  
Κυρίου τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ, ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ  
20 ὀνομάζων τὸ ὄνομα Κυρίου. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ<sup>2)</sup> οὐκ ἐστὶν  
μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστρά-  
21 κίνα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. ἐὰν οὖν τις ἐκ-  
καθέρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμέ-  
νον, εὐχρηστοῦ<sup>3)</sup> τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμα-  
22 σμένο[ν]. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας[ς] φεῦγε· δίκαι<sup>4)</sup> δὲ δι-  
καιοσύνη[ν], πίστιν, ἀγάπην, εἰρήμην [μετὰ] πάντων τῶν ἀγα-  
23 πῶντων [τὸν Κύριον] ἐκ καθαρᾶς καρδίας. [τὰς δὲ μ]ωρὰς  
καὶ ἀπαιδέτους [ζητή]σεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι [γενν]ῶσι μά-  
24 χας· δοῦλον δὲ [Κυρίου ο]ὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἡπιον [εἶνα]·  
25 πρὸς πάντας, διδακτικόν, [ἀνε]ξίκακον, ἐν πραΰτητι παι[δεί]οντα  
τοὺς ἀντιδιατιθεμέ[νο]υς· μήποτε δῶν αὐτοῖς ὁ Θεὸς [με]τάνοιαν  
26 εἰς ἐπίγνωσιν [ἀλ]ληθείας ἔλθειν, καὶ ἀνανήψω[σι]ν<sup>5)</sup> ἐκ τῆς τοῦ  
διαβόλου παγίδος, ἐξωρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

1 [T]οῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήθονται και-  
2 ροὶ χαλεποί. ἔσονται γὰρ οἱ ἀνθρώποι φίλανθοι, φιλόαγυροι, ἀλα-  
ξόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνό-  
3 σοι, ἄστοργοι, ἄσπουδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, φιλά-  
4 γαθοί,<sup>6)</sup> προδοταί, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον  
5 ἢ φιλόθεοι, ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν ἀν-  
6 τῆς ἡρημένοιο. καὶ τούτους ἀποτρέπου. ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν<sup>7)</sup> οἱ  
ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσω-

1) μὲν τοι στερεός. Olim μὲν τοις στερεοῖς, ut apparet e rasuris. 2) οἰκία. Olim οἰα. Correxerit l m. 3) εὐχρηστον. Olim forte και adert, ante ευχρηστον, sed abscissum. 4) δίκαι. Pro δικαε. Olim δικαε sed correxit l m. 5) ἀνανήψωσιν. ἀνηψω rescripsit m. recentior. 6) φιλαγαθοί, pro αφιλαγαθοί. 7) εἰσιν. Sic pro εισιν.

III. φευμένα ἁμαρτίαις,<sup>1)</sup> ἀγόμενα ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλ- 7  
θεῖν δυνάμενα. Ὅν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβροῆς ἀντίστησαν 8  
Μωσεί, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ἀλλ' οὐ 9  
προκόψουσιν ἐπὶ πλῖον· ἡ γὰρ διάνοια αὐτῶν ἐκδηλος ἐστὶ πᾶ-  
σιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου 10  
τῇ διδασκαλείᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακρο-  
θυμίᾳ, τῇ ὑπομονῇ, τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι 11  
ἐγένοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Ἀύστροις<sup>2)</sup> οἷους διωγμούς  
ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ Κύριος. καὶ πάντες 12  
δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διωχθήσονται.  
πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν, ἐπὶ τὸ χεῖρον 13  
πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπι- 14  
στώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ 15  
ἱερά γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίαι εἰς σωτηρίαν,  
διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος 16  
καὶ ὠφέλιμος, πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμον, πρὸς ἐπανάρ-  
θωσιν, πρὸς παιδίαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ 17  
Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρητισμένος.

## ΚΕΦ. Δ.

## CAP. IV.

Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, τοῦ μέλ- 1  
λουτος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ  
τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαιρῶς ἀκαί- 2  
ρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ  
διδαχῇ. ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαίνουσῃς διδασκαλείας οὐκ ἀνέ- 3  
ξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν δι-  
δασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκο- 4  
ήν ἀποστρέφουσιν,<sup>2)</sup> ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. Σὺ δὲ νῆ- 5  
φε ἐν πᾶσιν, κάκοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔρ-  
γον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ 6

1) ἁμαρτίας. Olim ἁμαρτίας. Correx. l m. 2) ἀποστρέφουσιν. Rescrip-  
sit ἀπο m. recens. Olim forte ἐπι.

γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεως μου ἐφέστη· IV.  
7 κεν. Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν  
8 πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέ-  
φανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δι-  
καιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἡγαπη-  
κόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως. Δημῶς γὰρ με ἐγκα-  
10 ἔλειπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλο-  
11 νίην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δερματίαν· Λουκᾶς ἐστὶν  
μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἐστὶν  
12 γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἐφε-  
13 σον. Τὸν φελόνην δὲ ἀπέλειπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρ-  
14 χόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξαν-  
δρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· ἀποδώσει αὐτῷ ὁ  
15 Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὃν καὶ σὺ φυλάσσω, λίαν γὰρ  
16 ἀντίστη<sup>1)</sup> τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐ-  
δεὶς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλειπον· μὴ αὐτοῖς  
17 λογισθῆι· ὁ δὲ Κύριος παρίστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα  
18 ἔθνη καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. Ῥύσεται με ὁ Κύριος  
ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐ-  
τοῦ τὴν ἐπουράνιον· Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοῦ[ς αἰῶνας] τῶν αἰώ-  
νων. ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρόσκην καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρον [οἰ-  
20 κον]. Ἐραστος ἔμεινεν ἐν [Κορίν]θῳ· Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον  
21 ἐν Μηλώτῳ ἄσθενου[ντα]. Σπούδασον πρὸ χεῖμ[ω]νος ἐλθεῖν.  
Ἄσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Αἴνος, καὶ Κ[λαυ]-  
δία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντ[ες].  
22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ'  
ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.  
ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ.



[ΠΡΟΣ] ΤΙΤΟΝ.]

ΚΕΦ. Α.

CAP. I. [Ἰαῦλος] δούλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ 1  
πίστιν ἐκλε[κτῶν] Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας [τῆς κ]ατ' εὐ-  
σέβειαν, ἐπ' ἐλπίδι [ζωῆς] αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀ]ψευ- 2  
δῆς Θεὸς πρὸ χρόνων [αἰώνων], ἐφανέρωσεν δὲ [καί]ροις ἰδίους 3  
τὸν λόγον αὐτοῦ, [ἐν] κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη [ἐγ]ὼ κατ' ἐπι-  
ταγὴν τοῦ σωτήρος ἡμῶν [Θε]οῦ· Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ 4  
[κ]οινὴν πίστιν, Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ  
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτήρος ἡμῶν.

Τούτου χάριν ἀπέλειπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λίποντα 5  
ἐπιδιορθώσης, καὶ καταστήσης κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς  
ἐγὼ σοι διαταξάμην· εἰ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς 6  
ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπό-  
τακτα. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰ- 7  
κονόμου· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην,  
μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δι- 8  
καιον, ὄσιον, ἐνκρατῆ, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πι- 9  
στοῦ λόγου, ἵνα δυνάτῃς ἢ καὶ παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ  
θλίψει, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ, 10  
ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι, καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ πε-  
ριτομῆς, οὓς δεῖ ἐπιστομῆζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέ- 11  
πουσιν, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν· Εἰπέν 12  
τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες αἰεὶ ψεύσται, κακὰ  
θηρία, γαστέρες ἀργαί. ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθῆς· δὲ ἦν 13  
αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει,  
μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων 14  
ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα καθαρὰ τοῖς καθαρῶν· 15  
τοῖς δὲ μεμιαμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ με-  
μιάνται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν ὁμολογοῦσιν 16

1) πρὸς Τίτον. πρὸς abscissum est.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

467

εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπίθεῖς I.  
καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκειμοι.

ΚΕΦ. Β.

CAP. II.

<sup>1</sup> Σὺ δὲ λάλει ἅ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ· πρεσβύ-  
2 τας νηφαλίους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πί-  
3 στει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· Πρεσβυτίδας ὡσαύτως ἐν κατα-  
4 στημάτι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ οἴνω πολλῶ δεδου-  
5 ῥοὺς εἶναι, φιλοτέκνους, σώφρονας, ἀγνᾶς, οἰκουροὺς, ἀγα-  
6 θὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ  
7 Θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σω-  
8 φρονεῖν, περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων,  
9 ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, λόγον ὑγιῆ, ἀκατά-  
10 γνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ, μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ  
11 ὧν φαῦλον. Δούλους δεσπόταις ἰδίους ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶ-  
12 σιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νόσφιζομένους, ἀλλὰ  
13 πᾶσαν πίστιν ἐνδιγνυμένους ἀγαθῇ· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τὴν  
14 τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. ἐπεφάνη γὰρ ἡ  
15 χάρις τοῦ Θεοῦ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,<sup>1)</sup> παιδεύουσα ἡμᾶς,  
ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σω-  
φρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,  
προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης  
τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδω-  
κεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνο-  
μίας, καὶ καθάρσῃ ἑαυτῶ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔρ-  
γων. Ταῦτα διδάσκει, καὶ παρακάλει, καὶ ἐλέγχε μετὰ πάσης  
ἐπιταγῆς. μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

1) πᾶσιν ἀνθρώποις. Rescriptit m. rec. Sequitur rasura septem circiter  
literarum.

## ΚΕΦ. Γ.

## CAP. III.

Υπομίμησε δὲ αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πει- 1  
θαρχεῖν, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοιμοὺς εἶναι, μηδένα 2  
βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδιγνυμένους πραύ-  
τητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Ἡμεῖς γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνό- 3  
ητοι, ἀπιθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδο-  
ναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μει- 4  
σοῦντες ἀλλήλους· Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπε-  
φάνη τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ, οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιο- 5  
σύνη ἢ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν  
ἡμᾶς, διὰ τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύμα- 6  
τος Ἁγίου, οὗ ἐπέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίας, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ 6  
τοῦ σωτήρος ἡμῶν, ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κλη- 7  
ρονόμοι γενήθωμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λό- 8  
γος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιούσθε, ἵνα φρον-  
τίσωσιν καλῶν ἔργων προῖστασθαι οἱ πεπιστευκότες Θεῷ· ταῦτά 9  
ἐστὶν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ 9  
γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιῖστασο· εἰσὶν γὰρ  
ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ 10  
δευτέραν νοθεσίαν [παραίτου], εἰδὼς ὅτι ἐξέστρεπται<sup>1)</sup> ὁ τοι- 11  
οῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὧν [αὐτοκατά]κριτος.

Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῖαν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σ[πούδασον] 12  
ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικό[πολιν]· ἐκεῖ γὰρ κέρρικα παραχε[ιμά-  
σαι]. Ζητᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀ[πολλῶ] σπονδαίως πρόπεμψον, 13  
ἵνα [α μη]δὲν αὐτοῖς λείπη. μανθαν[έτω]σάν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι 14  
καλ[ῶν] ἔργων προῖστασθε εἰς τὰς ἀναγκαῖας χρεῖας, ἵνα μὴ  
ᾧσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἀσπάσα- 15  
σθε τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ  
ΕΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ.

1) ἐξέστρεπται. Sic MS.

[ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.]<sup>1)</sup>

1 [Παῦλο]ς δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμό[θεος] ὁ ἀδελφός,  
2 Φιλήμονι [τῷ ἀγ]λαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, [καὶ Ἀπ]φία τῇ  
ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίπ[ω τ]ῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, [καὶ τ]ῇ κατ'  
3 οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· [Χάρις] ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς  
[ἡμ]ῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 [Εὐχ]αριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε, [μν]εῖαν σου ποιούμε-  
5 νος ἐπὶ τῶν [πρ]οσευχῶν μου, ἀκούων σου [τῆ]ν ἀγάπην καὶ  
τὴν πίστιν, ἣν [ἐ]χεις εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας  
6 τοὺς ἄγιους, ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένη-  
7 ται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. Χαρὰν  
γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ  
8 σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπνυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. διὸ πολ-  
9 λὴν ἐν Χριστῷ παθήσιαν ἔχων ἐπιτάσσω σοι τὸ ἀνήκου, διὰ  
τὴν ἀνάγκην μᾶλλον παρακαλῶ· τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύ-  
10 της, νῦν δὲ καὶ δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ· παρακαλῶ σε περὶ  
τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγὼ ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,  
11 τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον, νῦν δὲ σοι καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν  
12 ἀνέπεμψά σοι αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· ὃν ἐγὼ ἐβου-  
13 λόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν  
14 τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· χωρεῖς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐ-  
δὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου  
15 ἦ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς  
16 ᾧραν, ἵνα αἰώνιον αὐτόν ἀπέχῃς· οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ'  
17 ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μιλ-  
18 λόν σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ; εἰ οὖν με ἔχεις κοινο-  
19 νόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. εἰ δὲ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφίλει,  
20 τίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφίλεις. ναὶ,  
ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαντόν μου τὰ σπλάγχνα

1) πρὸς Φιλήμονα. προ abscissum est.

ἐν Χριστῷ. Πειποθῶς τῇ ὑπακοῇ σου ἐγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ 21  
ὑπερ ἃ λέγω ποιήσεις. ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαξέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ 22  
ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

Ἀσπάζεται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμαλώτός μου ἐν Χριστῷ 23  
Ἰησοῦ, Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. 24  
Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος 25  
ὑμῶν.)

[ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.]

## ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ.<sup>2)</sup>

ΚΕΦ. Α.

ΟΑΡ.Ι. Ἐκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ [ὁ Θεός],<sup>3)</sup> δεῖξαι 1  
τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γινέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσημανεῖν ἀπο-  
[στ]είλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τοῦ δούλου [αὐ]τοῦ Ἰωάννη, ὃς 2  
ἐμαρτύρησεν τὸν [λό]γον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χρι-  
στοῦ, [ὃ]σα ἶδεν. μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, [κα]ὶ οἱ ἀκούοντες 3  
τοὺς λόγους τῆς [π]ροφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμ-  
μένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

[Ἰ]ωάννης ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις 4  
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὦν<sup>4)</sup> καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν  
ἐπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ 5  
Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρ-  
χων τῶν βασιλείων τῆς γῆς· τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ λύσαντι ἡμᾶς  
ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· καὶ ἐποίησεν ἡμῖν βασιλείαν 6  
ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς  
τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς 7

1) Subscriptio abscissa est. 2) Titulus fere abscinditur. 3) ο Θεός. dubium est, an Θεός vel ο Θεός legendum sit. 4) ἀπο ο ὦν. Sic MS. pro του ο ὦν.

ὄφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν 1.  
πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὦν καὶ  
9 ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ. ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς  
ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει, καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν  
Χριστῷ· Ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λό-  
10 γον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. Ἐγὼ ἐγενόμην ἐν Πνεύ-  
ματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ὀπισθέν  
11 μου ὡς σάλπιγγος, λεγούσης, ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ  
πέμψον ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν,<sup>1)</sup> καὶ  
εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτιραν, καὶ εἰς Σάρδεῖς, καὶ εἰς Φιλαδέλ-  
12 φειαν, καὶ εἰς Λαοδικίαν. καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις  
λάλει μετ' ἐμοῦ. [Κ]αὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἐπτὰ λυχνίας χρυσαῖς,  
13 καὶ ἐμμέσῳ τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον  
[π]οδήρην, καὶ περιεξωσμένον πρὸς τοὺς μαζοὺς ζώνην χρυσαῖν·  
14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιῶν·  
15 καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι  
χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς  
16 φωνὴ ὑδάτων πολλῶν· καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρες ἐπτὰ·  
καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὄξεια ἐκπορευομένη·  
17 καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει<sup>2)</sup> ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. καὶ ὅτε  
εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν  
τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ, λέγων, μὴ φοβοῦ. ἐγὼ εἰμι ὁ πρωτότο-  
18 κος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν  
εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· καὶ ἔχω τὰς κλῆς τοῦ θανάτου  
19 καὶ τοῦ ἄδου. Γράψον οὖν ἃ ἶδες, καὶ ἃ εἰσιν, καὶ ἃ μέλλει γίνε-  
20 σθαι μετὰ ταῦτα· τὸ μυστήριον τῶν ἐπτὰ ἀστέρων οὐς εἶδες ἐν τῇ  
δεξιᾷ μου, καὶ τὰς ἐπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς. οἱ ἐπτὰ ἀστέρες, ἄγ-  
γελοι τῶν ἐπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσιν· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἐπτὰ, ἐπτὰ ἐκ-  
κλησίαι εἰσιν.

1) εἰςμυρναν. Sic, pro εἰς Σμυρναν. 2) φαίνι. Sic MS. pro φαίνει.

CAP. II.

ΚΕΦ. Β.

Τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρα- 1  
τῶν τοὺς ἐπὶ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐμμέσῳ  
τῶν ἐπὶ λυχνιῶν τῶν χρυσεῶν· οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον, 2  
καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, ὅτι οὐ δύνη βασιτάσαι κακοὺς, καὶ ἐπιράσας  
τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσὶν, καὶ εὗρες αὐτοὺς  
ψευδεῖς, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου καὶ 3  
οὐκ ἐκοπίακες. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν πρώτην σου ἀράπην 4  
ἀφήκας. μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ 5  
πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι, καὶ κεινήσω τὴν  
λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησῃς. ἀλλὰ τοῦτο 6  
ἔχεις,<sup>1)</sup> ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, καὶ γὰρ μισῶ. Ὁ ἔχων 7  
οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐπὶ ἐκκλησίαις· τῷ νι-  
κοῦντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ  
παράδεισῳ τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Σμύρνης ἐκκλησίας γράψον, τάδε λέ- 8  
γει<sup>2)</sup> ὁ πρωτότοκος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἐξησεν.  
οἶδά σου τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχίαν· ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν 9  
βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ  
εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. μὴ φοβοῦ ἂ μὲλλεις πάσχειν. 10  
ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρα-  
σθῆτε· καὶ ἔχητε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανά-  
του, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω 11  
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἐκ τοῦ  
θανάτου τοῦ δευτέρου.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, τάδε 12  
λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξταν· οἶδα ποῦ 13  
κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά  
μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἄν-

1) τουτο σχεῖς. Sic, pro τουτο εχεις. 2) λεγει. Sic MS. Woide, male, λεγει.

τείπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστὸς μου, ὃς ἀπεκάνθη παρ' ὑμῖν, II.  
14 ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχει<sup>1)</sup>  
ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλακ  
βασιλεῖ, σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδω-  
15 λόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις, καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν δι-  
16 δαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν, εἰ δὲ μὴ, ἐρχομαί σοι  
ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός  
17 μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησί-  
αις· τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ  
δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινοῦ  
γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.  
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατίροις γράψον, τάδε λέγει ὁ  
υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς φλόγα πυρός, καὶ  
19 οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι<sup>2)</sup> χαλκολιβάνῳ· οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ  
τὴν ἀράπην καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν καὶ ὑπομονὴν  
20 σου, καὶ τὰ ἔργα σου, τὰ ἔσχατα πλῆονα τῶν πρώτων[ν]. ἀλλὰ  
ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεις τ[ὴν γυ]ναϊκά σου τὴν Ἰεξαβὲλ, ἣ λέ-  
γο[υσα] ἑαυτὴν προφήτιν, καὶ διδάσκ[ει καὶ] πλατᾶ τοὺς ἐμοὺς δού-  
21 λους, πορ[νεύ]σαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. καὶ ἔδω[κα] αὐτῇ χρόνον  
ἵνα μετανόησ[η] καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετανόησαι ἐκ τῆς πορνείας  
22 αὐτῆς. ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς φυλακὴν, καὶ τοὺς μοιχεύοντας  
μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανόησουσιν ἐκ τῶν ἐρ-  
23 γων αὐτῶν, τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσουται  
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας·  
24 καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοι-  
ποῖς τοῖς ἐν Θυατίροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οὔτι-  
νες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βᾶθρα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βαλλῶ  
25 ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἕως οὗ ἂν ἤξω.  
26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω  
27 αὐτῷ ξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ  
σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκευὴ τὰ κεραμικὰ συντριβεται, ὡς καὶ ἐ-  
28 ληφα παρὰ τοῦ πατρὸς μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν

1) εχει. Sic, pro εχεις. 2) ομοιοι. Olim ομοιο. Correxil l m.

II. προϊόν.<sup>1)</sup> 'Ο ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- 20 κλησίαις.<sup>2)</sup>

## ΚΕΦ. Γ.

CAP. III.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, τάδε λέγει ὁ 1 ἔχων τὰ ἐπτά πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐπτά ἀστέρας· οἰδὰ σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. γίνου γρη- 2 γορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἐμελλον ἀποθάνειν· οὐ γὰρ εὐθηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου. Μνη- 3 μόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόη- σου. ἐάν<sup>2)</sup> οὖν μὴ γρηγορήσης, ἦξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποίαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σέ. ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρ- 4 δεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσου<sup>3)</sup> μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ὁ νικῶν, οὕτω[ς] περιβαλεῖτε ἐν 5 ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐ[τοῦ] ἐκ τῆς βί- βλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολο[γήσω] τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ [πα- τρός] μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων [αὐτοῦ]. ὁ ἔχων οὖς ἀκου- 6 σάτω τί τὸ Πνεῦμα [λέγει] ταῖς ἐκκλησίαις.

[Καὶ] τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίας [ἐκκλησίας] γράψον, 7 τάδε λέγει ὁ ἀληθινὸς ὁ ἅγιος, ὁ ἔχων τὴν κλῆν Δαβὶδ, [ὁ] ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, κλείων καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει· οἰδὰ 8 σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεργαμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτή- ρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ἰδοὺ δίδω ἐκ 9 τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσιν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἦξουσιν καὶ προσκινήσουσιν<sup>5)</sup> ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κά- 10 γώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρ- χεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ 11

1) προιον. Sic, pro προιον. 2) Ver. 20 cum sequentibus junxit scriba. 3) εαν. Olim εν. Correxit l m. 4) περιπατησου. Sic MS. εν omisso. 5) προσκινησουσιν. Sic MS. Woide προσκυνησουσιν, male.

12 τὸν στέφανόν σου. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ III. τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἣ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐ- 13 ρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 'Ο ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον, τάδε λέγει ὁ ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς 15 κτίσεως τοῦ Θεοῦ· οἰδὰ σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζεστός· οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζε- 16 στὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. ὅτι λέγεις, ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεινός, καὶ πτωχὸς καὶ 18 τυφλὸς καὶ γυμνός. συμβουλεύω σοι [ἀ]γοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυ- σίον πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον ἔγχεσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέ- 19 πῃς. ἐγὼ ὄσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν 20 καὶ μετανόησον. ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσο- μαι πρὸς αὐτὸν, καὶ διπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθεῖσθαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κάγῳ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθεισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ 22 θρόνῳ αὐτοῦ. ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

## ΚΕΦ. Δ.

CAP. IV.

1 Μετὰ ταῦτα ἰδὸν, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεργαμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλοῦσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, ἀνάβηθι ὦδε, καὶ δεῖξω σοι ὅσα δεῖ γενέσθαι μετὰ 2 ταῦτα. εὐθέως ἐγενόμην ἐν Πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο 3 ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος· καὶ ὁ καθήμενος

IV. ὅμοιος ὁράσει λίθῳ λάσπιδι καὶ σαρκίῳ· καὶ ἱερεῖς<sup>1)</sup> κυκλόθεν τοῦ  
 θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρό- 4  
 νους εἰκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς εἰκοσι τέσσαρας θρόνους πρε-  
 σβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις λευκοῖς· καὶ  
 ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκ- 5  
 πορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἐπτά λαμπάδες  
 πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἃ ἔστιν τὰ ἐπτά πνεύματα 6  
 τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνῃ, ὁμοία κρυ-  
 στάλλῳ. καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα 7  
 ζῶα γέμουτα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. καὶ τὸ ζῶον τὸ 7  
 πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ  
 τρίτον ζῶον ἔχων<sup>2)</sup> τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον 8  
 ζῶον ὅμοιον ἀετῶ πετομένῳ,<sup>3)</sup> καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑν αὐ-  
 τῶν, ἔχων ἀνά πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν, καὶ ἔσθθεν γέμουσιν 8  
 ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέ-  
 γοντες, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν 9  
 καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. καὶ ὅταν δώσουσιν τὰ ζῶα<sup>4)</sup> δόξαν καὶ 9  
 τιμὴν καὶ εὐχαριστίας τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς  
 τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, πεσοῦνται οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύ- 10  
 τεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ<sup>5)</sup> προσκυνήσου-  
 σιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στε-  
 φάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες, ἄξιός ἐστι, ὁ Κύριος 11  
 καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ δύνάμιν·  
 ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ θελήματί σου<sup>6)</sup> ἦσαν.

ΚΕΦ. Ε.

CAP. V.

Καὶ ἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον 1  
 γεγραμμένον ἔσθθεν καὶ ὀπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγι-  
 σιν ἐπτά.

Καὶ ἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ, τίς 2

1) ἱερεῖς. Sic pro ιερεῖς. 2) ζῶον ἔχων. Sic MS. 3) πετομενω. Sic MS.  
 4) ζῶα, rescriptum atramento recentiori. 5) πεσοῦνται — θρόνου, καί.  
 Omnia rescripta ut videtur atramento recentiori. 6) σου. Olim iou; cor-  
 rexerit I m.

3 ἄξιός ἐστὶν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; καὶ οὐ- V.  
 δεῖς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς  
 5 γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.<sup>1)</sup> καὶ εἰς ἓκ τῶν  
 πρεσβυτέρων λέγει μοι, μὴ κλαίτε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς  
 φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίξαι Δαβὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ τὰς ἐπτά  
 6 σφραγίδας αὐτοῦ. καὶ ἰδοὺ καὶ ἐμμέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσα-  
 ρων ζῶων, καὶ ἐμμέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἐσφα-  
 γμένον, ἔχων<sup>2)</sup> κέρατα ἐπτά καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπτά, οἳ εἰσιν τὰ  
 7 πνεύματα τοῦ Θεοῦ ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ ἤλ-  
 θεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.  
 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἰκοσιτέσ-  
 σαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, ἔχοντες<sup>3)</sup> ἕκαστος  
 κισθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσιν αἱ  
 9 προσευχαὶ τῶν ἁγίων· καὶ ἄδωσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, ἄξιός  
 ἐστι λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ· ὅτι  
 10 ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας<sup>4)</sup> τῷ Θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης  
 10 φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, καὶ ἐποίησας αὐ-  
 11 τοὺς βασιλείαν καὶ ἱερεῖς καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ  
 ἴδου], καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν] κύκλῳ τοῦ θρό-  
 12 νου καὶ τῶν ζῶων] καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς  
 12 αὐτῶν μυριάδες<sup>5)</sup> μυριάδων] καὶ χιλιάδες χιλιάδων, λέγοντες  
 φωνῇ μεγάλῃ, ἄξιός ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν  
 τὴν δύνάμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχύν καὶ τιμὴν καὶ  
 13 δόξαν καὶ εὐλογίαν. καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ  
 τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐστίν,  
 καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντα, τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ  
 14 θρόνῳ τῷ ἄρνιῳ, ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κρά-  
 τος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον,  
 ἀμήν· καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ προσεκύνησαν.

1) αὐτο. Ver. 4 dcest. 2) ἔχων. Sic MS. pro ἔχον. 3) ἔχοντες.  
 Sic MS. pro ἔχοντες. 4) ἠγορασας. Sic MS. Woide, male, ἠγορασας.  
 5) αὐτων μυριάδες. Sic MS. Woide, male, αὐτων μυριάδες.

## ΚΕΦ. ε.

## CAP. VI.

Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτα σφραγίδων, 1  
καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνὴ βρον-  
τῆς, λέγοντος, ἔρχου. Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ 2  
καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος,  
καὶ ἐξῆλθεν ὁ νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφρα- 3  
γίδα τὴν δευτέραν, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, ἔρχου.  
καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρός· καὶ ἐν τῷ καθήμενῳ ἐπ' αὐ- 4  
τὸν ἐδόθη λαβεῖν τὴν εἰρήνην τῆς γῆς, καὶ ἵνα ἀλλήλους σφά-  
ξουσιν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μέγαν μάχαιρα.

Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρί- 5  
του ζώου λέγοντος, ἔρχου. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ  
ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκουσα 6  
ὡς φωνὴν ἐμμέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν, χοῖνι[ξ] σί-  
του δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν τοῦ δηναρίου· καὶ  
τι[θ] ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς. καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν 7  
σφ[ραγίδα] τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου  
λέγοντος, [ἔρχο]υ. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλω[ρός], καὶ ὁ 8  
καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, [ὄν]ομα αὐτῷ ὁ Ἀθάνατος, καὶ ὁ Ἄιδης  
[ἀκ]ολουθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐ[τοῖς] ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέ-  
ταρτον τῆς [γῆς] ἀποκτείνειν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν [λι]μῷ καὶ ἐν  
θανάτῳ, καὶ τὸ τέταρτον [τ]ῶν θηρίων τῆς γῆς.

[Κ]αὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, ἴδον ὑποκάτω 9  
τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφραγισμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ  
Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον, καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ, 10  
λέγοντες, ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρι-  
νεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς  
γῆς; καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκὴ, καὶ ἐφέθη αὐ- 11  
τοῖς ἵνα ἀναπαύσονται χρόνον ἑξι μικρὸν, ἕως πληρωθῶσιν καὶ  
οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀπο-  
κτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

Καὶ ἴδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην· καὶ ἰδοὺ 12

σιμὸς ἐγένετο μέλας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος VI.  
13 τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, καὶ οἱ ἀστέρες  
τοῦ Θεοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους  
14 αὐτῆς, ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σαλευομένη· καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπε-  
χωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὕψος καὶ νησος ἐκ  
15 τῶν τόπων αὐτῶν ἀπεκλύθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ  
οἱ μεγιστᾶνες, οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροὶ, καὶ  
πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἐκρυψαν<sup>1)</sup> ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ  
16 εἰς τὰς πέτρας τῶν ὄρεων, καὶ λέγουσιν τοῖς ὕρσι καὶ ταῖς  
πέτραις, πέσατε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κούψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου  
τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου·  
17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύνα-  
ται σταθῆναι;

## ΚΕΦ. Ζ.

## CAP. VII.

1 Μετὰ τοῦτο ἴδον τέσ[σ]αρες<sup>2)</sup> ἄγγελοι ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ-  
σαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρες ἀνέμους τῆς  
γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος μήτε ἐπὶ θαλάσσης, μήτε ἐπὶ δέν-  
2 θρου. Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαινόντα ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου,  
ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλη τοῖς  
τέσσαρσιν ἄγγελοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν  
3 θάλασσαν, λέγων, μὴ ἀδικήσῃται τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, μήτε  
τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ  
4 τῶν μετώπων αὐτῶν. ἑκατὸν τεσσαράκοντα δ'<sup>3)</sup> χιλιάδες ἐσφρα-  
5 γισμένοι ἐκ πάσης<sup>4)</sup> φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ· ἐκ φυλῆς Ἰούδα, δώ-  
δεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, δώδεκα χιλι-  
6 ἄδες· ἐκ φυλῆς Γὰδ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἀσῆρ, δώ-  
δεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Νεφθαλιμ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυ-  
7 λῆς Μανιασσῆ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Συμμεών, δώδεκα  
χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Λευὶ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ,  
8 δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Ζαβουλών, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυ-

1) εκρυψαν. Olim εκανψαν: correctio 1 m. 2) τεσσαρες. Sic MS. pro  
τεσσαρας, ut mox. 3) δ'. superius addidit 1 m. 4) πασης. η rescipitum  
a 1 m. vel antiqua.

VII. λῆς Ἴωσήφ, δώδεκα χιλιάδες· ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

Μετὰ ταῦτα ἴδον ὄχλον πολὺν, καὶ ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεις ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἐστῶτες ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκὰς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, ἡ σωτηρία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι ἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου· ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες, ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ εὐχαριστεία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶν, καὶ πόθεν ἦλθον; καὶ εἶρηκα αὐτῷ, κύριε, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέν μοι, οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ θλίψεως μεγάλης, καὶ ἐπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. διὰ τοῦτο εἰσὶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηναῖσει ἐπ' αὐτούς. οὐ πινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ κέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνάμεσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὑδάτων, καὶ ἐξαλίψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Η.

## CAP. VIII

Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἐμίωρον. καὶ ἴδον τοὺς ἐπὶ ἄγγελους, οὐ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐπὶ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώ-

σει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἄγγελου τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. καὶ ἔληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔλαβον<sup>1)</sup> εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ σισμός. καὶ οἱ ἐπὶ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἐπὶ σάλπιγγας, ἠτοίμασαν αὐτοὺς ἵνα σαλπίσωσιν. καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη. καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα. καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. Καὶ ὁ τρίτος ἄγγ[ελος] ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπρὰς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν. καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστῆρος λέγεται ὁ Ἄψινθος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνησαν. Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τέταρτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως. καὶ ἴδον, καὶ ἤκουσα ἐνός αἰτοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, οὐαί, οὐαί, οὐαί τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

## ΚΕΦ. Θ.

## CAP. IX.

1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἴδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλις τοῦ

1) εἶλαβον. Sic MS. pro εβαλον.  
CODEX ALEX.



IX. φρέατος τῆς ἀβύσσου, καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου. καὶ 2  
 ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος, καπνὸς καμίνου μεγάλης, καὶ ἐσκο-  
 τώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. καὶ ἐκ 3  
 τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν,<sup>1)</sup> καὶ ἐδόθη αὐταῖς  
 ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς· καὶ ἐβρέθη 4  
 αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλω-  
 ρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους ὅτινες οὐκ ἔχουσι  
 τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων. καὶ ἐδόθη αὐ- 5  
 τοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῆσονται<sup>2)</sup>  
 μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου,  
 ὅταν πῆσῃ<sup>3)</sup> ἄνθρωπον]. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις [ζητῆσου]- 6  
 σιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὑρωσιν αὐτόν· καὶ  
 ἐπιθυμῆσουσιν ἀποθάνειν, καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.  
 καὶ τὰ ὁμοιώματα [τῶν] ἀκρίδων ὁμοιώματα ἵπποις [ἦτο]μα- 7  
 σμένοις εἰς πόλεμον, [καὶ] ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ[φα]-  
 νοι ὅμοιοι χρυσῶ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώ-  
 πων· καὶ [εἶ]χαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· [καὶ] οἱ ὀδόντες 8  
 αὐτῶν ὡς λεόντων [ἦ]σαν· καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδη- 9  
 ροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων  
 πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίους σκορ- 10  
 πίοις, καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδι-  
 κῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν 11  
 ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου, τὸν ἄγγελον, ὄνομα αὐτῷ Ἐβραϊστὶ Ἀβαθ-  
 δῶν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπ- 12  
 ῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν 13  
 ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον  
 τοῦ Θεοῦ, λέγοντα τῷ ἀγγέλῳ ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, λύσον 14  
 τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ  
 μεγάλῳ Εὐφράτῃ. καὶ ἐλυπήθησαν<sup>4)</sup> οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ 15  
 ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυ-  
 τὸν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὁ ἀρι- 16  
 θμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἰππικοῦ δις μυριάδες μυριάδων·

1) τὴν γῆν. γ rescriptum a l m. ut videtur. 2) βασανισθησονται. Sic.  
 3) πῆσῃ. Sic, pro παίσῃ. 4) ἐλυπηθησαν. Sic MS. pro ἐλυθησαν.

17 ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ οὕτως ἴδον τοὺς ἵππους ἐν IX.  
 τῇ ὄρασει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πι-  
 ρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειάθεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς  
 κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ  
 18 καὶ καπνὸς καὶ θύον. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθη-  
 σαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρός καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ  
 19 τοῦ θύου, τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν· ἡ γὰρ ἐξ-  
 ουσία τῶν τόπων<sup>1)</sup> ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστίν, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς  
 αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν  
 20 αὐταῖς ἀδικοῦσιν. καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθη-  
 σαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν  
 χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια, καὶ τὰ εἰδωλα  
 τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,  
 21 ἃ οὔτε βλέπειν δύνανται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατῖν· καὶ οὐ  
 μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν φαρμακῶν αὐτῶν,  
 οὔτε ἐκ τῆς πονηρίας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Ι.

## CAP. X.

1 Καὶ ἴδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πε-  
 ριβεβλημένου νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ,<sup>2)</sup> καὶ  
 τὸ πρόσωπον<sup>3)</sup> αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυ-  
 2 ρός· καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον·<sup>4)</sup> καὶ ἔθηκεν τὸν  
 πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ  
 3 τῆς γῆς, καὶ ἔκραξεν φωνὴ μεγάλη ὥσπερ λέων μυκάται· καὶ  
 4 ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ τὰς ἐαυτῶν φωνάς· καὶ  
 ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἐπτὰ βρονταὶ, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα  
 5 ἐπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν ἴδον  
 ἐστῶτα ἐπὶ<sup>5)</sup> τῆς θαλάσσης<sup>6)</sup> καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα  
 6 αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰ[ς] τοὺς αἰῶ-

1) τόπων. Sic pro ἵππων. 2) κεφαλὴν αὐτοῦ. Rescriptsit v ultimum m.  
 recens. 3) το πρόσωπον. το et ρος, rescriptsit m. ant. 4) βιβλαρίδιον. Olim  
 βιβλαριδιον vel βιβλαριδιον. Corroxit m. recens. 5) ἐστῶτα ἐπὶ. Literas  
 στατα ε rescriptsit m. ant. 6) θαλάσσης. σσ rescriptsit m. ant.

X. νας τῶν αἰῶνων, Ὅς ἔκτεισεν τ[ὸν] οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, ὅτι[ι] χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται· ἀλλ' ἐν τ[α]ῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς 7 τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.

Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν λαλοῦσαν μετ' 8 ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν, ὕπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ, δοῦναί μοι τὸ βιβλα- 9 ρίδιον. ὁ καὶ λέγει μοι, λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν καρδίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλα- 10 βον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου γλυκὺ ὡς μέλι· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπι- 11 κράνθη ἡ κοιλία μου. καὶ λέγουσίν μοι, δεῖ σε πάλιν προφητεῦ- 11

ΚΕΦ. ΙΑ.

CAP. XI.

Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὄρειός φαβδω, λέγων, ἔγραψε, καὶ μέτρη- 1 σον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυ- 2 νοῦντας ἐν αὐτῷ· καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε 2 ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν μετρήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσιν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέ- 3 ρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένους σάκκου. οὗτοί 4 εἰσιν αἱ δύο αὐλαί, ὁ καὶ αἱ δύο λυχναῖαι αἱ ἐνώπιον Κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες. καὶ εἰ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἔκπορεύ- 5 εται ἐκ τοῦ στόματος ὁ αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἔχθρους αὐ- 6 τῶν· καὶ εἰ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, δεῖ ὁ αὐτὸν ἀποκταν- 7 θῆναι. οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ 8 ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν

1) βιβλαρίδιον. Olim βιβλαριον. Correxit l m. 2) αὐλαίαι. Sic pro Vulg. ελαιαι. 3) στοματος. Olim forte στωματος. Correxit m. recens. 4) δε. Sic pro δει.

ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἶμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν XI. 7 ἐν πάσῃ πληγῇ, ὅσακις ἐὰν θελήσωσιν. καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηροῦν τὸ τέταρτον τὸ ἀναβαίνων· ὁ ἐκ τῆς ἀβύσσου, ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ 8 ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πό- 9 λεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυ- 9 πτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. Καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν [καὶ φυλῶν] καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, ὁ καὶ τὰ [πτώματα] αὐτῶν οὐκ ἀφίρουν 10 τεθῆναι [εἰς μνημα]. ὁ καὶ οἱ κατοικοῦντες ὁ ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ὁ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφραίνονται. ὁ καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλή- 11 τοις, [ὅτι οὗ]τοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τ[οὺς] κατοικοῦντας 11 ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα [ωῆς] 12 ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐ- 12 τῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεώρουντας αὐτούς. Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, ἀνάβατε ὧδε. καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς 13 οἱ ἔχθροί αὐτῶν. καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾠρᾷ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκράνθησαν ἐν τῷ σισμῷ ὀνό- 14 ματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἐμφοβῶν ἐγένοντο, καὶ 14 ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· 15 ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ. καὶ ἔβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες, ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, 16 καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Καὶ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον ὁ τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐ- 17 τῶν, ἔπασαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 17 λέγοντες, εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι ἐλήψας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευ- 18 σας. καὶ τὰ ἔθνη ᾠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου·

1) αναβαινων. Sic MS. pro αναβαινον. 2) ἡμισυ. Sic MS. Olim ημιου. Correxit l m. 3) μνημα. Sic forte legobatur. 4) κατοικουντες. v rescripsit m. recentior. 5) χαιρουσιν. Sic legendum. 6) ευφραινων. Sic legendum. 7) ενωπιον. Olim ενωπιτην. Correxit l m.

XI. τοῖς προφήταις, καὶ τοὺς ἀγίους καὶ τοὺς φοβουμένους τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, διαφθεῖραι τοὺς διαφθεύοντας τὴν γῆν.

Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ᾤφθη ἡ 19  
κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ. [Καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ [καὶ βροῦνται καὶ σεισμός καὶ χάλαζα [μεγάλη].<sup>1)</sup>

## ΚΕΦ. ΙΒ.

## CAP. XII.

Καὶ σημεῖον μέγα ᾤφθη [ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβλεπομένη<sup>2)</sup> 1  
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω] τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς [κε]φαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ ἐν γαστρὶ ἔχου- 2  
σα, [κ]ράζει, καὶ ᾠδίνουσα; καὶ βασανισμένη τεκεῖν. [Κ]αὶ ᾤφθη 3  
ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων<sup>3)</sup> μέγας πυφθός, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν<sup>4)</sup> ἑπτὰ 4  
διαδήματα· καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐ-  
ρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώ-  
πιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκη, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγη. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν 5  
πάντα τὰ ἔθνη ἐν βίβῳ· σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς 6  
τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. καὶ ἐγένε- 7  
το πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὃ τε Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος, καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὗρέθη αὐτῶν ἐν 8  
τῷ οὐρανῷ. καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ κα- 9  
λούμενος Διάβολος, καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν, ἄρτι ἐγένε- 10  
το ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία<sup>5)</sup> τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ κατήγωρ<sup>6)</sup> τῶν ἀδελφῶν

1) καὶ ἐγενοντο — μεγάλη. Junxit scriba cum sequentibus. 2) περιβλεπομένη. Sic per incuriam, pro περιβεβλημένη. 3) δράκων. Sic: Woide δράκων, male. 4) αὐτῶν. Sic MS. 5) ἡ ἐξουσία. Olim ἐξουσία solum, sed correxit 1 m. 6) κατήγωρ. Sic pro κατηγορος:

ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυ- XII.  
11 κτός. καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐχ' ἠγάπησαν<sup>1)</sup> τὴν ψυχὴν αὐτῶν 12  
ἄχρι θανάτου. διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθαι οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ τὴν ἀγάπην<sup>2)</sup> καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ 13  
διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον<sup>3)</sup> καιρὸν 14  
ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν 15  
γυναῖκα, ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσεναν. καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ αἱ 16  
δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτῃ εἰς τὴν ἔρημον εἰς 17  
τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ, καιρὸν, καὶ καιροὺς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφeos· Καὶ ἔβαλεν<sup>4)</sup> ὁ ὄφις ἐκ 18  
τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα αὐ-  
τὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἠνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιεν τὸ ὕδωρ ὃ ἔβαλεν ὁ 19  
δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν 20  
μαρτυρίαν Ἰησοῦ. καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

## ΚΕΦ. ΙΓ.

## CAP. XIII.

1 Καὶ ἰδὼν ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαίνον,<sup>5)</sup> ἔχων κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, 2  
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. καὶ τὸ θηρίον ὃ ἰδὼν ἦν ὅμοιον παρδάλι, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου,<sup>6)</sup> καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην ἐδω- 3  
κεν αὐτῷ.<sup>7)</sup> καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ ἔθαυ- 4  
μάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ. Καὶ προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέ-

1) οὐχ ἠγάπησαν. Sic MS. 2) οὐαὶ τὴν ἀγάπην. Sic MS. 3) οὐ ὀλίγον. τ rescripsit 1 m. vel ant. 4) ἔβαλεν. Olim forte ελαβεν; correctio recens, ut videtur. 5) ἀναβαίνον. Olim forte διαβαίνον. Rescripsit an manus recens. 6) ἀρκου. Sic pro ἀρκτου. 7) μεγάλην ἔδωκεν αὐτῷ. Olim μεγάλην solum. Addidit ἔδωκεν αὐτῷ in fide lineae, m. ant.

XIII. γοντες, τὶς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; καὶ τὶς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλάσφημα· 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο· καὶ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν Θεόν, 6 βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν 7 φυλὴν καὶ λαόν, καὶ γλώσσαν καὶ ἔθνος. καὶ προσκυνήσουσιν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὐ αἰγέγραπται<sup>1)</sup> τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἰ τις ἔχει οὖς, ἀκου- 8 σάτω. εἰ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις 10 ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι, αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἀγίων.

Καὶ ἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαλνόν ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν 11 κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. καὶ τὴν ἐξ- 12 ουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον· τὸ πρῶτον, οὐ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ αὐτοῦ· καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- 13 βαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. καὶ πλανᾷ τοὺς κα- 14 τοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνας<sup>2)</sup> τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἐξησεν. καὶ ἐδόθη αὐτῷ<sup>3)</sup> δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ 15 λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν. καὶ ποιεῖ 16 πάντα, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς [δεξιᾶς], ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἵνα μῆτις δύνηται ἀγοράσαι ἢ 17 [πωλῆσαι], εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν]. ὁ ἔχων νοῦν, 18.

1) οὐ αἰγέγραπται. Sic forte legendum pro οὐ γεγραπται. Vide infra XVII. 8 Vulg. ὠν οὐ γεγράφται. 2) εἰκοναν. Sic MS. 3) αὐτῷ. Sic pro αὐτῷ.

ψηφισάτω τὸν [ἀρι]θμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ [ρ] ἀνθρώπου XIII. ἐστίν, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

## ΚΕΦ. ΙΔ.

## CAP. XIV.

1 Καὶ ἶδον, καὶ ἶδον τὸ ἀρνίον ἐστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν με- 2 τώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδά- των πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρωδῶν<sup>1)</sup> κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ᾄδουσιν ὡς ψῆδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ψῆδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσερακοντατέσσαρες χιλιάδες, 4 οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς, οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένου γάρ εἰσιν. οὗτοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ 5 καὶ τῷ ἀρνίῳ. καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὗρέθη ψεῦδος. ἅμμοί εἰσιν. 6 Καὶ ἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς 7 γῆς, καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλώσσαν καὶ λαόν, λέγων φωνῇ μεγάλῃ, φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἤλ- θεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι 8 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ π[η]γάς ὑδάτων. [Καὶ ἄλ]λος δευτέρος ἄγγελος ἠκολού[θησε]ν, λέγων, ἔπεσεν, ἔπεσεν Βα- βυ[λών] ἡ μεγάλη, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ [θυμ]οῦ τῆς πορνείας αὐτῆς 9 πεπότι[κεν] πάντα τὴν ἔθνη. [Καὶ ἄ]λλος ἄγγελος τρίτος ἠκολού- σθη[σε]ν αὐτῷ, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ, [εἰ] τις προσκυνεῖ τὸ θυσια- στήριον [κ]αὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει [χ]άραγμα ἐπὶ τοῦ με- 10 τώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐκ τοῦ ποτηρίου τὴν ὀργὴν αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσονται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν

1) κιθαρωδων. ω prius rescripsit m. rec. super rasura.

XIV. ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ 11  
αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν  
ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐ-  
τοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὡδε ἡ 12  
ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ καὶ  
τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, γράψον, μα- 13  
κάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναί, λέγει τὸ  
Πνεῦμα· ἵνα ἀναπαῆσονται<sup>1)</sup> ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα  
αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

Καὶ ἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθ- 14  
ήμενον ὅμοιον υἱὸν ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέ-  
φανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξυ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν κράζων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐν φωνῇ με- 15  
γάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ  
θερίσον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς  
γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθημέμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ 16  
ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, 17  
ἔχων καὶ [α]ὐτὸς δρέπανον ὄξυ. καὶ ἄλλος ἄγγε[λ]ος ἐκ τοῦ θυσια- 18  
στηρίου, ὃ ἔχων ξηροσίαν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ  
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ, λέγων, πέμψον σου τὸ δρέπανον  
τὸ ὄξυ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤμα- 19  
σαν<sup>2)</sup> αἱ σταφυλᾶι αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐ-  
τοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν  
εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν μέγα.<sup>3)</sup> καὶ ἐπατήθη ἡ λη- 20  
νὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν  
χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

CAP. XV.

ΚΕΦ. ΙΕ.

Καὶ ἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέ- 1  
λους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη  
ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

1) ἀναπαῆσονται. Sic pro ἀναπαύσονται. 2) ἠμασαν. Sic pro ἠμα-  
σαν. 3) τὸν μέγα. Sic MS.

2 Καὶ ἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, καὶ τοὺς XV.  
νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀρι-  
θμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην,  
3 ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ. καὶ ᾄδουσιν τὴν ψῆδὴν Μωϋσέως τοῦ  
δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ψῆδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, μεγάλα καὶ  
θαυμαστά τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ  
4 ἀληθεῖναι αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν. τίς οὐ μὴ φοβηθῆ,  
Κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὄσιος· ὅτι πάντα τὰ  
ἔθνη ᾄξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν<sup>1)</sup> ἐνώπιόν σου, Κύριε· ὅτι τὰ  
δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα ἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκητῆς τοῦ μαρ-  
6 τυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐξῆλθον<sup>2)</sup> οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες  
τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίθον<sup>3)</sup> καθαρὸν λαμ-  
7 πρὸν, καὶ περιεξωσμένοι<sup>4)</sup> περὶ τὰ στήθη ζώπας χρυσᾶς. Καὶ ἐν  
ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας  
χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας  
8 τῶν αἰώνων. καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ,  
καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν  
ναὸν, ἄχρι τελειθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

ΚΕΦ. Ιϛ.

CAP. XVI.

1 Καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγ-  
γέλοις, ὑπάγετε, καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ  
2 εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐ-  
τοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ-  
3 τας τῆς εἰκόνης αὐτοῦ. Καὶ ὁ δευτέρος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ  
εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχῆς  
4 ζωῆς ἀπέθανεν τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ. Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν  
φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων·  
5 καὶ ἐγένετο αἷμα. καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγον-

1) προσκυνήσουσιν. v ultimam rescripsit 2 m. 2) ἐξῆλθον. Olim ἐξ-  
ῆλθον. Correxit 1 m. 3) λίθον. Sic MS. Vulg. λίνον. 4) περιεξω-  
σμενοι. o olim η. Correxit 1 m.

XVI. τος, Δίκαιος, εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἐκρίνας· ὅτι ὁ αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς δίδωκας πειν·<sup>1)</sup> ἄξιοι εἰσιν. Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου, λέγοντος, 7 ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις<sup>2)</sup> σου. Καὶ ὁ τέταρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν<sup>3)</sup> τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν [ἡλίου]. Καὶ ἰδὼν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βατραχοί·<sup>4)</sup> εἰδὼν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα [ἐκπο]ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοῦ[ς] εἰς τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν ποταμὸν<sup>5)</sup> τὸν καλούμενον Ἑβραῖστί Ἀρμαγεδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄερα· καὶ ἐξηλθεν φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, γέγονεν. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ, καὶ σεισμός ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας. καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· Καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη

1) πειν. Sic pro πειν. 2) αἱ κρίσεις. Sic pro αἱ κρίσεις. 3) ἐξεχεαν. Sic pro ἐξεχεεν. 4) βατραχοί. Prius a et pars τ rescripta, paliliori atramento. 5) ποταμον. Sic MS.

ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου XVI. τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐκ εὐρέθησαν. καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν, ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάξης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

ΚΕΦ. ΙΖ.

CAP. XVII.

1 Καὶ ἐξηλθεν εἰς ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ἐπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὸ κρῖμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν. μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆ[ς]. 2 Καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἐρημον ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὼν<sup>1)</sup> γυναικα καθημένην ἐπὶ θηρίῳ κόκκινον γέμον τὰ ὀνόματα βλασφημίας, ἔχων<sup>2)</sup> κεφαλὰς ἐπτὰ καὶ κέρατα δέκα. καὶ ἡ γυνή ἡ περιβεβλημένη πορφύρου [καὶ κόκκινον, καὶ κερουσωμένην χρυσοῦν καὶ λίθων τιμῶν καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκαθάρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. καὶ ἰδὼν τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτυρῶν Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. καὶ εἰπέν μοι ὁ ἄγγελος, διατί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἔρω σοὶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἐπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. Τὸ θηρίον ὃ ἴδες, ἦν,<sup>4)</sup> καὶ οὐκ ἐστίν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐκ ἐγγράφεται τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλέπόντων τὸ θηρίον ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἐστίν, καὶ πάρεσται. ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ, ἐπτὰ

1) ἰδῶν. Sic pro εἶδον. 2) ἔχων. Sic pro ἔχον. 3) γυνή η γυν. Vel γυνή ην. 4) ἦν. Legitur ἡ tantum, cum accentu.

XVII. Ὅρα εἶδιν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἐπτά 10  
 εἰσιν· οἱ πέντε ἐπεσαν, ὁ εἷς ἐστίν, ὁ ἄλλος οὐπω ἤλθεν· καὶ  
 ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μένειν. Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ 11  
 οὐκ ἐστίν, καὶ αὐτὸς ὄρθοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἐπτά ἐστίν,  
 καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα 12  
 βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν  
 ὡς βασιλεῖς μιαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. οὗτοι 13  
 μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν  
 τῷ θηρίῳ διδοῦσιν. οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ 14  
 τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστίν, καὶ βα-  
 σιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ  
 πιστοί. Καὶ εἶπέν μοι, τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὐ ἡ πόρνη κάθη- 15  
 ται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσιν, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. καὶ τὰ δέκα 16  
 κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μεισησούσι τὴν πόρνην,  
 καὶ ἡρημασμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρ-  
 κας αὐτῆς φάγουται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ. ὁ γὰρ 17  
 Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐ-  
 τοῦ, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῷ τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆ-  
 σονται οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. καὶ ἡ γυνὴ ἦν ἴδες, ἐστίν ἡ πόλις 18  
 ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

## Κ Ε Φ. ΙΙΙ.

## CAP. XVIII.

Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 1  
 ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτισθῆ ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.  
 καὶ ἐκέκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, Ἔπεσεν, ἔπεσεν, Βαβυλῶν ἡ 2  
 μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαιμονίων, καὶ φυλακὴ παντὸς  
 πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου  
 ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου· ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐ- 3  
 τῆς πέπτωκαν<sup>1)</sup> πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς  
 ἐπόρευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου  
 αὐτῆς ἐπλούτησαν.<sup>2)</sup>

Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, ἔξ- 4

1) πεπτωκαν. Sic pro πεπακε vel πεποτίκε. 2) ἐπλούτησαν. m. ant.  
 λουτήσαν rescripsit super rasura.

ἔλθατε ἐξ αὐτῆς ὁ λαὸς μου, ἵνα μὴ συνκοινωνήσῃται ταῖς<sup>XVIII.</sup>  
 ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς, ἵνα μὴ λάβητε·  
 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ  
 ὁ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς  
 6 καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ διπλώσατε διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-  
 7 τῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. ὅσα  
 8 ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανι-  
 σμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι  
 9 βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμι, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ  
 τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ  
 πένθος καὶ λιμός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς ὁ  
 10 Θεὸς ὁ κρίνας αὐτὴν. Καὶ κλαύσονται, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ  
 οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιά-  
 11 σαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ  
 μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέ-  
 γοντες, οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ  
 12 ἰσχυρὰ, ὅτι μιαν ὥραν ἡ κρίσις σου. καὶ οἱ ἔμποροι τῆς  
 γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐν αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν  
 13 οὐδεὶς ἀγοράζει, οὐκέτι γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λί-  
 θου τιμίου, καὶ μαργαρίταις,<sup>1)</sup> καὶ βυσσίνου, καὶ σιρικοῦ, καὶ  
 κοκκίνου· καὶ πᾶν σκεῦος θύνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντι-  
 νον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ λίθου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ  
 14 σιδήρου, καὶ μαρμάρου, καὶ κιννάμωμον, καὶ ἄμωμον, καὶ  
 θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον,  
 καὶ σερμίδαλιν, καὶ σίτον, καὶ κτήνη, καὶ πρόβατα, καὶ ἵπ-  
 15 πων, καὶ ρεδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων. καὶ ἡ  
 ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ  
 πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ· καὶ οὐκέτι  
 16 οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν, οἱ ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες  
 ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στηθονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βα-  
 17 σανισμοῦ αὐτῆς· κλαίοντες καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, οὐαί,  
 οὐαί ἡ πόλις ἡ μεγάλη, περιβεβλημένη κόκκινον, καὶ πορφυ-  
 ροῦν καὶ βύσσινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ

1) μαργαρίταις. Sic MS.

XVIII. καὶ μαργαρίτη· ὅτι μιᾶ ὥρα ἤρημάθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. Καὶ 17  
 πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται, καὶ  
 ὄσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, καὶ 18  
 ἔκραξαν, βλέποντες τὸν τόπον τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,  
 τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κε- 19  
 φαλάς αὐτῶν, καὶ ἔκραξαν, λέγοντες, οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ  
 μεγάλη, ἐν ἣ ἔπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ  
 θαλάσῃ ἐκ [τῆς τιμι]ότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾶ ὥρα ἤρημάθη].  
 Εὐφραίνου ἐν αὐτῇ, οὐραν[ε], καὶ οἱ ἄγιοι] καὶ οἱ ἀπόστολοι 20  
 καὶ οἱ προφῆται], ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα [ὑμῶν] ἐξ  
 αὐτῆς.

Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος] λίθον ὡς μύλινον μέγαν, κα[ὶ ἔβα-] 21  
 λεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, [οὕτως] ὀρμήματι βληθήσεται  
 Βαβυλ[ῶν] ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ[ῖ] ἐτι]. καὶ φωνὴ 22  
 καθαροδῶν καὶ μο[υσικῶν] καὶ ἀλύτῶν καὶ σαλπιστῶν οὐ [μὴ]  
 ἀκουσθῆ[ν] ἐν σοὶ ἐτι, καὶ πᾶς τεχνίτης οὐ μὴ εὐρεθῆ[ν] ἐν σοὶ ἐτι,  
 καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ[ν] ἐν σοὶ ἐτι· καὶ φωνὴ νυμ- 23  
 φίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆ[ν] ἐν σοὶ ἐτι· ὅτι ἔμποροὶ σου  
 ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακίᾳ σου ἐπλανή-  
 θησαν πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων 24  
 εὐρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ΙΘ.

CAP. XIX.

Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ 1  
 οὐρανῷ, λεγόντων, ἀλληλούια· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύ-  
 ναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια κρίσεις αὐ- 2  
 τοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἣτις ἔκρινεν τὴν γῆν  
 ἐν τῇ πορνίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ  
 ἐκ χειρὸς αὐτῆς. Καὶ δεύτερον εἰσηκαν, ἀλληλούια· καὶ ὁ κα- 3  
 πνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Καὶ ἔπεισαν 4

οἱ εἰκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, καὶ προσ- XIX.  
 ἐκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθήμενῷ ἐπὶ τῷ θρόνῳ,<sup>1)</sup> λέγοντες, ἀμήν.  
 5 ἀλληλούια. Καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν, λέγουσα, αἰ-  
 νεῖτε τῷ Θεῷ ἡμῶν πάντες οἱ δούλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμε-  
 6 νοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου  
 πολλοῦ], καὶ φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν  
 ἰσχυρῶν, λεγόντων, ἀλληλούια· ὅτι ἐβασίλευσεν Κύριος ὁ Θεὸς ὁ  
 7 παντοκράτωρ. χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, [καὶ δῶ]σομεν τὴν δό-  
 ξαν αὐτῷ· ὅτι [ἦλθε]ν ὁ γάμος τοῦ ἁρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ  
 8 ἠτοιμάσεν ἑαυτήν. καὶ [ἐδόθη] αὐτῇ ἵνα περιβάλητε βύσσι[νον]  
 λαμπρὸν καθαρὸν· τὸ γὰρ βύσσι[νον], τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων  
 9 [ἐσ]τί. καὶ λέγει<sup>2)</sup> μοι, γράψον, μακά[ριοι] οἱ εἰς τὸ δίπνον τοῦ  
 γάμου τοῦ [ἁρ]νίου κεκλημένοι.<sup>3)</sup> [Κ]αὶ λέγει μοι, οὗτοι οἱ λόγοι  
 10 οἱ ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσιν. καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν  
 αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, ὄρα μὴ· σύνδουλός σου  
 εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ  
 Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς  
 προφητείας.  
 11 Καὶ ἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός,  
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιο-  
 12 σύνη κρίνει καὶ πολεμεῖ· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός,  
 καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ· ἔχων ὄνομα γεγραμ-  
 13 μένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός· καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον  
 βεβαμμένον αἵματι· καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὁ λόγος τοῦ  
 14 Θεοῦ. καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔφ'  
 15 ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι λευκὸν βύσσινον καθαρὸν. καὶ ἐκ τοῦ  
 στόματος αὐτοῦ ἐπορεύεται ῥομφαία ὀξεία, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ  
 τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμαίνει αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· καὶ αὐτὸς  
 16 παντοκράτωρ. καὶ ἔχει ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμέ-  
 νον, βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.  
 17 Καὶ ἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν φωνῇ

1) θρόνω. Rescripsit m. recentior qo et pars v. 2) λεγι. Sic MS. pro  
 λεγει. 3) κεκλημενοι. Rescripsit m. rec. t, et post id literam erasit.



XIX. μεγάλη, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανή-  
ματι, δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δίκνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ,<sup>1)</sup> ἵνα φά- 18  
γητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν,  
καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτούς, καὶ σάρκας πάν-  
των, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων.

Καὶ ἴδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρα- 19  
τεύματα αὐτοῦ συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθη-  
μένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. καὶ ἐπιά- 20  
σθη τὸ θηρίον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ  
σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάρα-  
γμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶν-  
τες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης ἐν  
θείῳ. καὶ οἱ<sup>2)</sup> λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ φομφαίᾳ τοῦ καθημέ- 21  
νου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελεύσει ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ  
πάντα τὰ ὄρνεα<sup>3)</sup> ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

## ΚΕΦ. Κ.

## CAP. XX.

Καὶ ἴδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλιν<sup>4)</sup> 1  
τῆς ἄβυσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. καὶ ἐκρά- 2  
τησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὃς ἐστὶν διάβολος καὶ ὁ Σα-  
τανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσ- 3  
σον, καὶ ἐκλείσεν, καὶ ἐσφράγισεν ἐμένως αὐτὸν, ἵνα μὴ πλανήσῃ  
ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι  
αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

Καὶ ἴδον θρόνους, καὶ ἐκάθεισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα 4  
ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπολεμημένων διὰ τὴν μαρτυ-  
ρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν<sup>5)</sup> λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύ-  
ρησαν τὸ θηρίον, οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάρα-  
γμα ἐπὶ τὸ μέτωπον, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ  
ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη· οἱ λοιποὶ<sup>6)</sup> τῶν νε- 5

1) δίκνον το μεγα του Θεου. Rescriptsit haec m. ant. 2) και οι. κ re-  
scriptum a m. rec. 3) ορνεα. Rescriptsit m. ant.; olim forte θηρια.. 4) κλιν.  
Sic pro κλειδα, vel κλειν. 5) δια τον. δ rescriptsit l m. 6) λοιποι. Re-  
scriptsit οιπ m. ant.

κρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστα- XX.  
6 σις ἢ πρώτη. μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀνα-  
στάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξ-  
ουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ  
7 βασιλεύουσιν μετ' αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια  
8 ἔτη, λυθῆσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἐξελεύ-  
σεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς  
9 γῆς, τὸν Γῶγ καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτούς εἰς τὸν πόλε-  
10 μον, ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. καὶ  
ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρ-  
εμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡραπημένην· καὶ κατ-  
11 ἔβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διά-  
βολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ  
θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασ-  
νισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Καὶ ἴδον θρόνον μέγαν λευκὸν, καὶ τὸν καθημένον ἐπ'  
αὐτοῦ, οὐ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ  
12 τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. καὶ ἴδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγά-  
λους καὶ τοὺς μικρούς, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βι-  
βλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὃ ἐστὶν τῆς ζωῆς·  
καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλί-  
13 οῖς, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νε-  
κρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἔδωκεν τοὺς  
νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα  
14 αὐτῶν. καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην  
τοῦ πυρὸς· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ  
15 πυρὸς. καὶ εἰ τις οὐχ εὐρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμ-  
μένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς.

## ΚΕΦ. ΚΑ.

## CAP. XXI.

1 Καὶ ἴδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανός  
2 καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ τὴν θάλασσαν οὐκ ἴδον ἔτι. καὶ  
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἰερουσαλὴμ καινὴν ἴδον καταβαίνουσαν

XXI. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην, κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ 3 τοῦ θρόνου, λεγούσης, ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσεται μετ' αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν Θεός. καὶ 4 ἐξαλίψει ὁ Θεὸς [πᾶν δά]κρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πό[νος] οὐκ ἔσται ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.<sup>1)</sup> Καὶ εἶπεν ὁ καθήμε- 5 νος ἐπὶ τῷ θ[ρο]νῳ, καὶ ἰδοὺ, καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει, γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθεῖνοί εἰσιν. καὶ εἶ- 6 πέν μοι, γέγοναν. ἐγὼ εἰμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, 7 καὶ ἔσται μοι υἱός. τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις, καὶ ἔβδελυ- 8 γμένοις καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς, καὶ ἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψεύσταις, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δευτέρος.

Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἑπτὰ 9 φιάλας τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ, λέγων, δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα 10 καὶ ὑψηλόν, καὶ ἐδιξέν μοι τὴν πόλιν, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὃ φωστῆρ αὐτῆς 11 ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· ἔχουσα 12 τείχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. Ἀπὸ ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶ- 13 νες τρεῖς· καὶ ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς· καὶ ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· καὶ τὸ τείχος τῆς πόλεως ἔχον<sup>2)</sup> θεμελίους δώδεκα, 14 καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.<sup>3)</sup> καὶ ὁ λαλῶν [μετ' ἐμοῦ, εἶ]χεν μέτρον κάλαμον [χρυ- 15

1) ἀπῆλθαν. Sic MS. Woide male ἀπελθαν. 2) ἔχον. Sic MS. Woide male ἔχων. 3) ἀποστόλων του αρνιου. Literis cursivis cum accentibus, supra lineam scripsit quidam recentior δώδεκα ἀποστολ εν αρνιου. Totam hanc paginam maculatam et attritam Woide recte notavit. Multa difficillime leguntur.

σου], ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, [καὶ τοῦ]ς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ XXI. 16 τὸ [τείχος] αὐτῆς. καὶ ἡ πόλις τετρά[γωνο]ς κείται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς [ὅσον] καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρη[σεν τ]ὴν πόλιν τῷ καλᾶμφ ἐπὶ στα[δί]ου]ς δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆ[κος] καὶ τὸ πλά- 17 τος καὶ τὸ ὕψος [αὐτῆς] ἴσα ἔστιν. [Καὶ ἐ]μέτρησεν τὸ τείχος αὐτῆς ὃ καὶ [ἐκ]ατὸν<sup>1)</sup> τεσσαράκοντα πηχῶν, [μ]έτρον ἀνθρώ- 18 που, ὃ ἔστιν ἀγγέλου. [Καὶ] ἡ ἐνδῶμησις τοῦ τείχους αὐ[τῆ]ς, ἰασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσοῦν κα[θ]αρὸν, ὅμοιον ὕαλω καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμῷ κεκοσμημένοι. ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἰασπις· ὁ δευτέρος, σάφει- 20 ρος· ὁ τρίτος, χαλκηδῶν· ὁ τέταρτος, σμάραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδιόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιον· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήριλλος· ὁ ἕνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασον· ὁ ἐν- 21 δέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρίται· ἵνα εἰς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου· Καὶ ἡ πλατεία τῆς πόλεως, χρυσοῦν κα- 22 θαρὸν, ὡς ὕαλος διαυγῆς. καὶ ναὸν οὐκ ἴδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ναὸς αὐτῆς ἔστιν, καὶ τὸ ἄρ- 23 νιον. καὶ ἡ πόλις οὐ χρίαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ 24 ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτός αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν. καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλισθῶσιν [ἡ]μέ- 25 ρας· νῦξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ. [καὶ] οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν 27 [τ]ιμὴν τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν· καὶ [οὐ] μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοι[ν]όν, καὶ ποιῶν<sup>2)</sup> βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμ- μένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

ΚΕΦ. ΚΒ.

CAP. XXII.

1 Καὶ ἐδειξέν μοι ποταμὸν<sup>3)</sup> ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. ἐμέσθω τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖ-

1) ὄ και εκατον. Sic pro τεσσαρα και εκατον. 2) ποιων. Sic MS. 3) ποταμον. Sic MS. Woide, male ποταμου.

XXII. θεν, ξύλον ζωῆς, ποιῶν καρπούς δαΐδεκα, κατὰ μῆναν ἕκαστον ἀποδιδούν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων· καὶ πᾶν κατάθεμα οἷκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ· καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ 4 τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. καὶ νῦν οὐκ ἔσται ἔτι. 5 καὶ οὐχ ἔξουσιν χροίαν φωτὸς λύχνου καὶ φῶς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς φωτίζει ἐπ' αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶπέν μοι, οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθεῖ- 6 νοί· καὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν<sup>1)</sup> τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ<sup>2)</sup> γενέσθαι ἐν τάχει. καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν 7 τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. κἀγὼ Ἰωάν- 8 νης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπον, ἔπεσα προσκυνῆσαι πρὸ ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ διγνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι, ὄρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι, καὶ τῶν ἀδελ- 9 φῶν σου τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τηρούντων<sup>3)</sup> τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

Καὶ λέγει μοι, μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας 10 τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἔγγυς ἐστίν. ὁ ἀδικῶν ἀδικη- 11 σάτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι. Ἴδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, 12 ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστίν αὐτοῦ. Ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ 13 Ω, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· Μακάριοι οἱ πλύ- 14 νοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἐξω οἱ 15 κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ ἰδω- λολάτραι, καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰησοῦς ἐπεμψα 16 τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ προϊνός. καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰ- 17 πάτω, ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς

1) ἀπεστειλεν. α rescipit m. ant. 2) δεῖ. Sic MS. Woide, male, δε. 3) τηρουμένων. Sic MS. Woide, male, τηρουτων.

18 δωρεάν. Μαρτυρῶ ἐγὼ, παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προ-XXII. φητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ, ἐπιθήσει ὁ 19 Θεός<sup>1)</sup> τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐάν τις ἀφελῇ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ τῆς 20 πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ. 21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΣΑΝΝΟΤ.

1) ο Θεος. Literis cursivis cum accentibus m. rec. supra lineam addidit ἐπ' αὐτῷ.

ORDO LIBRORUM NOVI TESTAMENTI, JUXTA  
CODICEM ALEXANDRINUM.

	pag.
Matthaeus . . . . .	1
Marcus . . . . .	67
Lucas . . . . .	109
Johannes . . . . .	178
Acta Apostolorum . . . . .	230
Jacobi Epistola . . . . .	298
I Petri . . . . .	305
II Petri . . . . .	312
I Johannis . . . . .	317
II Johannis . . . . .	325
III Johannis . . . . .	326
Judae . . . . .	327
Pauli ad Romanos . . . . .	329
" I ad Corinthios . . . . .	354
" II ad Corinthios . . . . .	378
ad Galatas . . . . .	395
ad Ephesios . . . . .	404
ad Philippenses . . . . .	413
ad Colossenses . . . . .	419
" I ad Thessalonicenses . . . . .	425
" II ad Thessalonicenses . . . . .	431
ad Hebraeos . . . . .	435
" I ad Timotheum . . . . .	454
" II ad Timotheum . . . . .	461
ad Titum . . . . .	466
ad Philemonem . . . . .	469
Johannis Apocalypsis . . . . .	470